

Διογενης
Λαερτιος

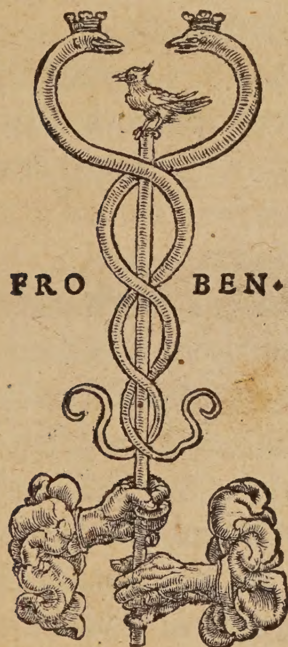
8/1 M. Joh. Henrici Led[illegible] [illegible]ge.
[illegible]n-Friz.

6 m. [illegible]

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ

ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΠΕΡΙ ΒΙΩΝ, ΔΟΓΜΑ-
των καὶ ἀποφθεγμάτων τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ
εὐδοκιμησάντων, βιβλία δέκα,
νῦν πρῶτον ἐντυπωθέντα.

Diogenis Laertij De uitis, decretis, & respon-
sis celebrium philosophorum Libri
decem, nunc primum excusi.

BASILEAE ANNO M D XXXIII

HIERONYMVS FROBENIVS ET NICOLAVS EPISCOPIVS studiosis S. P. D.

INDIES quasi θεόπνευστος quidam prouehẽdi meliora studia ardor crescit in nobis. Atq; utinã animo par esset facultatũ copia, quo uidelicet hanc operã in publicam studiosorũ utilitatẽ gratuitò liceret impendere. Abunde magnum fructum nobis percepisse uideremur, si nostram industriam uiris eruditis & iuuenibus solidioris doctrinæ candidatis, tum gratam, tum frugiferam esse intelligeremus. Sed quicunq; successus erit nostris emolumentis, certum tamen est in hoc negocio non defatigari. Pergemus enim huc eniti, ut quotannis aliquid ex officina nostra prodeat utriusq; linguæ studiosis uoluptatem cum utilitate coniũctam allaturũ. Damus nunc præter cætera Diogenem Laertium de uitis, dictis, ac dogmatibus illustrium philosophorũ, opus iam olim manibus omniũ detritum, interprete Ambrosio monacho, uiro nõ uulgariter erudito, cuiúsq; industriæ plurimũ debent omnes φιλόλογοι. Quum enim in hoc uolumen ex plurimis scriptoribus adeo breuiter cõgesta sint multa, ut indicata uerius quàm

expreſſa uideantur, nemo potuiſſet bona fide Lati/
nis auribus tradere, niſi uir undiquaq; doctus,& in
omni diſciplinarũ autorúmq; genere non indiligen
ter exercitatus. Et tamen qui Græca Diogenis cum
Ambroſij Latinis cõferre uolet,facile uidebit quan/
tum interſit intèr puros fontes, & lacunas licet non
omnino turbidas.Quis autẽ fuerit Diogenes Laer/
tius nõdum ullis ueſtigijs licuit odorari. Neq; enim
illius extat ulla præfatio,ſed Ariſtotelico more pro/
tinus ipſam aggredit̃ rem, nec ab ullo ueterũ,quod
ſane meminerimus,citatur huius autoritas.Laertius
dictus eſt,à Laerte oppido Ciliciæ. Res ipſa decla/
rat hominem fuiſſe magna ueterum autorũ copia
πλουσίως inſtructũ,in quibus citandis nequaquam
indiligens eſt: quæ res uehementer eſſet commoda
ſtudioſis,ſi extarent omnes quorũ hic uidemus no/
menclaturã.Quanq; uidetur plus ſtudij adhibuiſſe
in congerẽdo,q̃ iudicij uel in deligẽdo uel digeren/
do.In dictis philoſophorũ,in quibus plurimum eſt
acuminis,conciſior eſt q̃ optaremus, & interdũ ue/
luti delaſſatus fatet̃ ſe multa prætermittere.Rurſus
in congerẽdis epigrãmatibus æquo diligentior eſt,
frequenter & ſuos attexens uerſiculos,non multum
ad rem facientes,ut ſuſpicari poſsis in hoc ipſũ hanc
illi fuiſſe ſuſceptã operam,ut ſua poematia poſteris
obtruderet.Mirum uero quur Ambroſius hãc ope/
ræ par/

ræ partem fastidierit, uelut ipso indignam, ut uersus quibus undiq; totum scatet opus, eodem metro red deret, quum ea res faciat non mediocriter ad totius argumenti decorem. Quod si ipsi ad id præstãdum uel animus uel usus uel ociũ deerat, poterat aliis eã delegare functionem, Quod à Theodoro Gaza factum in libris Aristotelis uertẽdis narrant, qui cum illo domesticã habuere familiaritatẽ. Sed hoc nunc docto cuiuis addere fuerit in procliui, nimirum ipso Diogene Græce publicato. In nõnullis philosopho rum dictis est obscœnæ rei significatio. Quæ res fa cit, ut hi libri magis cõueniant uiris eruditis q̃ ætati teneræ. Sed hoc incõmodum deuorandũ est in ple risq; ueterũ Græcorum uoluminibus: atq; hic cõue nit medicorũ exemplũ imitari, qui ex iisdem hortis ac pratis legũt herbas salutiferas, in quibus nascitur cicuta & aconitum. Expedit autem & uenena nosse, ne fallant. Exemplar nobis exhibuit, uir Hebraicæ Græcæq; literaturæ professione clarus Matthæus Aurigallus, quod eò testari uisum est, ne & is debita laudis portione fraudetur. Si uiderimus hæc quæ damus tanto candore à studiosis accipi, quanto stu dio nos largimur, alacriores aggrediemur maiora, plúsq; commoditatis ut speramus allatura.

Basileæ, ex officina nostra, pridie idus Martias, anno à Christo nato M D XXXLII.

ΟΙ Δ' ΕΝΕΙΣΙΝ ΤΩ

ΠΡΩΤΩ ΒΙΒΛΙΩ ΤΩΝ ΔΕΚΑ

Διογένους Λαερτίου.

ξενοκρά-

Τοῦ πέμπτου.

Τοῦ ἕκτου.

Τοῦ ἑβδόμου.

Τοῦ ὀγδόου.

Τοῦ ἐννάτου.

Τοῦ δεκάτου.

Τέλος

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ, ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Ο ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ἔργον ἔνιοί φασιν ἀπὸ βαρβάρων ἄρξαι. γεγενῆσθαι γὰρ παρὰ μὲν πέρσαις μάγους. παρὰ δὲ βαβυλωνίοις ἢ ἀσσυρίοις χαλδαίους, καὶ γυμνοσοφιστὰς παρὰ ἰνδοῖς. παρά τε κελτοῖς καὶ γαλάταις τοὺς καλουμένους δρυΐδας καὶ σεμνοθέους. καθά φησιν ἀριστοτέλης ἐν τῷ μαγικῷ, καὶ σωτίων ἐν τῷ εἰκοστῷ τρίτῳ τῆς διαδοχῆς. φοίνικά τε γενέσθαι ὦχον, καὶ θρᾶκα ζάμολξιν καὶ λίβυν ἄτλαντα. αἰγύπτιοι μὲν γὰρ νείλου γενέσθαι παῖδα ἥφαιστον. ὃν ἄρξαι φιλοσοφίας, ἧς τοὺς προεστῶτας ἱερέας εἶναι καὶ προφήτας. ἀπὸ δὲ τούτου εἰς ἀλέξανδρον τὸν μακεδόνα ἐτῶν εἶναι μυριάδας τέσσαρας καὶ ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια ἔτη ἑξηκοντατρία. ἐν οἷς ἡλίου μὲν ἐκλείψεις γε-

περὶ τῆς εὑρέσεως τῆς φιλοσοφίας

γενέσθαι τριακοσίας ἑβδομηκοντατρεῖς. σελήνης δὲ
ὀκτακοσίας τριακονταδύο. ἀπὸ δὲ τῶν μάγων, ὧν
ἄρξαι ζωροάστρην τὸν πέρσην, ἑρμόδωρος μὲν ὁ πλα-
τωνικὸς ἐν τῷ περὶ μαθημάτων φησὶν εἰς τὴν τροί-
ας ἅλωσιν ἔτη γεγονέναι πεντακισχίλια. ξάνθος δὲ
ὁ λυδὸς εἰς τὴν ξέρξου διάβασιν ἀπὸ τοῦ ζωροάστρου
ἑξακόσια φησί, καὶ μετ' αὐτὸν γεγονέναι πολλούς τι-
νας μάγους κατὰ διαδοχὴν ὀστάνας καὶ ἀστραψύχους
καὶ γωβρύας καὶ παζάτας, μέχρι τῆς περσῶν ὑπ'
ἀλεξάνδρου καταλύσεως. λανθάνουσι δ' αὐτοὺς τὰ 3.
τῶν ἑλλήνων κατορθώματα, ἀφ' ὧν μὴ ὅτι γε φιλοσο-
φία, ἀλλὰ καὶ γένος ἀνθρώπων ἦρξε, βαρβάροις προ-
σάπτοντες. ἰδοὺ γοῦν παρὰ μὲν ἀθηναίοις γέγονε μου- Μουσαῖος
σαῖος. παρὰ δὲ θηβαίοις λίνος. καὶ τὸν μὲν εὐμόλπου καὶ Λίνος
παῖδά φασί. ποιῆσαι δὲ θεογονίαν καὶ σφαῖραν πρῶ-
τον. φάναι τε ἐξ ἑνὸς τὰ πάντα γίνεσθαι καὶ εἰς ταὐ-
τὸν ἀναλύεσθαι. τοῦτον τελευτῆσαι φαληροῖ, καὶ αὐτῷ
ἐπιγεγράφθαι τόδε τὸ ἐλεγεῖον,

εὐμόλπου φίλον υἱὸν ἔχει τὸ φαληρικὸν οὖδας,
μουσαῖον φθίμενον σῆμ' ὑπὸ τῷδε τάφῳ.

Ἀπὸ τοῦ πατρὸς δὲ τοῦ μουσαίου καὶ εὐμολπίδαι κα-
λοῦνται παρ' ἀθηναίοις. τὸν δὲ λίνον παῖδα εἶναι ἑρ- 4
μοῦ καὶ μούσης οὐρανίας. ποιῆσαι δὲ κοσμογονίαν, ἡλίου
καὶ σελήνης πορείαν, καὶ ζώων καὶ καρπῶν γενέσεις.
τούτῳ ἀρχὴ τῶν ποιημάτων ἥδε,

ἦν ποτέ τοι χρόνος οὗτος, ἐν ᾧ ἅμα πάντ' ἐπεφύκει.

ὅθεν

ὅθεν λαβὼν ἀναξαγόρας, πάντα ἔφη χρήματα γεγο-
νέναι ὁμοῦ. νοῦν δὲ ἐλθόντα, αὐτὰ διακοσμῆσαι. τὸν
δὲ λῖνον τελευτῆσαι ἐν εὐβοίᾳ, τοξευθέντα ὑπὸ ἀπόλ-
λωνος, καὶ αὐτῷ ἐπιγεγράφθαι,

ὧδε λίνον θηβαῖον ἐδέξατο γαῖα θανόντα,
μούσης οὐρανίης υἱὸν ἐϋστεφάνου.

καὶ ὧδε μὲν ἀφ' ἑλλήνων ἦρξε φιλοσοφία, ἧς καὶ αὐτὸ
5 τὸ ὄνομα τὴν βάρβαρον ἀπέστραπται προσηγορίαν. οἱ
δὲ τὴν εὕρεσιν διδόντες ἐκείνοις, παράγουσι καὶ ὀρ-
φέα τὸν θρᾷκα, λέγοντες φιλόσοφον γεγονέναι καὶ εἶναι
ἀρχαιότατον. ἐγὼ δὲ εἰ τὸν περὶ θεῶν ἐξαγορεύσαντα
τοιαῦτα χρὴ φιλόσοφον καλεῖν, οὐκ οἶδα τίνα δεῖ
προσαγορεύειν, τὸν πᾶν τὸ ἀνθρώπειον πάθος ἀφει-
δοῦντα τοῖς θεοῖς προσάψαι, καὶ τὰ σπανίως ὑπό
τινων ἀνθρώπων αἰσχρουργούμενα καὶ τῷ τῆς φωνῆς
ὀργάνῳ. τοῦτον δὲ ὁ μὲν μῦθος ὑπὸ γυναικῶν ἀπολέ-
σθαι φησί. τὸ δ' ἐν δίῳ τῆς μακεδονίας ἐπίγραμμα
κεραυνωθῆναι αὐτὸν, λέγον οὕτως,

θρήϊκα χρυσολύρην τῇδ' ὀρφέα μοῦσαι ἔθαψαν,
ὃν κτάνεν ὑψιμέδων ζεὺς ψολόεντι βέλει.

6 οἱ δὲ φάσκοντες ἀπὸ βαρβάρων ἄρξαι φιλοσοφίαν
καὶ τὸν τρόπον παρ' ἑκάστοις αὐτῆς ἐκτίθενται. καὶ φα-
σὶ τοὺς μὲν γυμνοσοφιστὰς καὶ δρυΐδας αἰνιγματω-
δῶς ἀποφθεγγομένους φιλοσοφῆσαι, σέβειν θεοὺς καὶ
μηδὲν κακὸν δρᾶν, καὶ ἀνδρείαν ἀσκεῖν. τοὺς γοῦν
γυμνοσοφιστὰς καὶ θανάτου καταφρονεῖν φησὶ κλεί-

ταρχος ἐν τῇ δωδεκάτῃ. τοὺς δὲ χαλδαίους περὶ
ἀστρονομίαν καὶ πρόῤῥησιν ἀσχολεῖσθαι. τοὺς δὲ μά-
γους περί τε θεραπείας θεῶν διατρίβειν καὶ θυσί-
ας καὶ εὐχὰς, ὡς αὐτοὺς μόνους ἀκουομένους. ἀπο-
φαίνεσθαί τε περί τε οὐσίας θεῶν καὶ γενέσεως, οὓς
καὶ πῦρ εἶναι καὶ γῆν καὶ ὕδωρ. τῶν δὲ ξοάνων κατα-
γινώσκειν, καὶ μάλιστα τῶν λεγόντων ἄῤῥενας εἶναι
θεοὺς καὶ θηλείας. περί τε δικαιοσύνης λόγους ποιεῖ- 7.
σθαι, καὶ ἀνόσιον ἡγεῖσθαι πυρὶ θάπτειν, καὶ ὅσιον νο-
μίζειν μητρὶ ἢ θυγατρὶ μιγνύσθαι, ὡς ἐν τῷ εἰκο-
στῷ τρίτῳ φησὶν ὁ σωτίων. ἀσκεῖν τε καὶ μαντικὴν
καὶ πρόῤῥησιν καὶ αὐτοῖς θεοὺς ἐμφανίζεσθαι λέγον-
τας. ἀλλὰ καὶ εἰδώλων πλήρη εἶναι τὸν ἀέρα κατ᾽ ἀπόῤ-
ῥοιαν ὑπὸ ἀναθυμιάσεως, εἰσκρινομένων ταῖς ὄψε-
σι τῶν ὀξυδερκῶν. προκοσμήματά τε καὶ χρυσοφο-
ρίας ἀπαγορεύειν. τούτων δὲ ἐσθὴς μὲν λευκή. στιβὰς
δὲ εὐνὴ, καὶ λάχανον τροφὴ, τυρός τε καὶ ἄρτος εὐ-
τελὴς, καὶ κάλαμος ἡ βακτηρία. ᾧ κεντοῦντες φα-
σὶ τοῦ τυροῦ ἀνῃροῦντο καὶ ἀπήσθιον. τὴν δὲ γοητικὴν 8
μαντείαν οὐδ᾽ ἔγνωσαν φησὶν ἀριστοτέλης ἐν τῷ μα-
γικῷ, καὶ Δείνων ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν. ὃς καὶ
μεθερμηνευόμενον φησὶ τὸν ζωροάστρην ἀστροθύτην
εἶναι. φησὶ δὲ τοῦτο καὶ ὁ ἑρμόδωρος. ἀριστοτέλης δ᾽ ἐν
πρώτῳ περὶ φιλοσοφίας καὶ πρεσβυτέρους εἶναι τῶν
αἰγυπτίων, καὶ δύο κατ᾽ αὐτοὺς εἶναι ἀρχὰς ἀγαθὸν
δαίμονα καὶ κακὸν δαίμονα. καὶ τῷ μὲν, ὄνομα εἶναι

δόξαι τῶν μάγων

ζεὺς

ζεὺς, καὶ ὠρομάσδης. τῷ δὲ, ἅδης καὶ ἀρειμάνιος.
φησὶ δὲ τῦτο καὶ ἕρμιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ μά-
γων καὶ εὔδοξος ἐν τῇ περιόδῳ, καὶ θεόπομπος ἐν
9 τῇ ὀγδόῃ τῶν φιλιππικῶν, ὃς καὶ ἀναβιώσεσθαι κατὰ
τοὺς μάγους φησὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔσεσθαι ἀθανά-
τους, καὶ τὰ ὄντα ταῖς αὐτῶν ἐπικλήσεσι διαμενεῖν.
ταῦτα δὲ καὶ εὔδημος ὁ ῥόδιος ἱστορεῖ. ἑκαταῖος
δὲ καὶ γεννητοὺς τοὺς θεοὺς εἶναι κατ' αὐτούς. κλέαρ-
χος δὲ ὁ σολεὺς ἐν τῷ περὶ παιδείας καὶ τοὺς γυ-
μνοσοφιστὰς ἀπογόνους εἶναι τῶν μάγων φησιν. ἔνιοι δὲ
καὶ τοὺς ἰουδαίους ἐκ τούτων εἶναι. πρὸς τούτοις κατα-
γινώσκουσιν ἡροδότου οἱ τὰ περὶ μάγων γράψαν-
τες. μὴ γὰρ ἂν εἰς τὸν ἥλιον βέλη ξέρξην ἀκοντί-
σαι, μηδ' εἰς τὴν θάλασσαν πέδας καθεῖναι, θεοὺς
ὑπὸ τῶν μάγων παραδεδομένους. τὰ μέντοι ἀγάλ-
10 ματα εἰκότως καθαιρεῖν. τὴν δὲ τῶν αἰγυπτίων
φιλοσοφίαν εἶναι τοιαύτην περί τε θεῶν καὶ ὑπὲρ δι-
καιοσύνης. φάσκειν τε ἀρχὴν μὲν εἶναι τὴν ὕλην. εἶ-
τα τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐξ αὐτῆς διακριθῆναι, καὶ
ζῶά τινα ἀποτελεσθῆναι. θεοὺς δ' εἶναι ἥλιον καὶ σε-
λήνην. τὸν μὲν ὄσιριν, τὴν δ' ἶσιν καλουμένην. αἰ-
νίττεσθαί τε αὐτοὺς διά τε κανθάρου καὶ δράκοντος
καὶ ἱέρακος καὶ ἄλλων ὥς φησι μανέθως ἐν τῇ τῶν
φυσικῶν ἐπιτομῇ, καὶ ἑκαταῖος ἐν τῇ πρώτῃ περὶ τῆς
αἰγυπτίων φιλοσοφίας. κατασκευάζειν δὲ ἀγάλ-
ματα καὶ τεμένη τῷ μὴ εἰδέναι τὴν τοῦ θεοῦ μορ-

δόξαι φιλοσοφίας αἰγυπτίων

φασὶ τὸν κόσμον γεννητὸν καὶ φθαρτὸν καὶ σφαιροει- 11
δῆ, τοὺς ἀστέρας πῦρ εἶναι, καὶ τῇ τούτων κράσει τὰ
ἐπὶ γῆς γίνεσθαι. σελήνην ἐκλείπειν εἰς τὸ σκίασ-
μα τῆς γῆς ἐμπίπτουσαν, τὴν ψυχὴν καὶ ἐπιδιαμέ-
νειν καὶ μετεμβαίνειν, ὑετοὺς κατὰ ἀέρος τροπὴν ἀπο-
τελεῖσθαι, τά τε ἄλλα φυσιολογεῖν ὡς ἑκαταῖός
τε καὶ ἀρισταγόρας ἱστοροῦσιν. ἔθεσαν δὲ καὶ νόμους
ὑπὲρ δικαιοσύνης, οὓς εἰς ἑρμῆν ἀνήνεγκαν, καὶ τὰ
εὔχρηστα τῶν ζῴων θεοὺς ἐδόξασαν. λέγουσι δὲ καὶ ὡς
αὐτοὶ γεωμετρίαν καὶ ἀστρολογίαν καὶ ἀριθμητικὴν
ἀνεῦρον. καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς εὑρέσεως ὧδε ἔχει. Φιλο- 12.

Conf. Plutarch. de Placit. Philos. l. 1. c. 3. p. 876.

ὅτι πρῶτος πυθαγόρας φιλοσοφίαν ὠνόμασε

σοφίαν δὲ πρῶτος ὠνόμασε πυθαγόρας καὶ ἑαυτὸν
φιλόσοφον, ἐν σικυῶνι διαλεγόμενος λέοντι τῷ σικυω-
νίων τυράννῳ ἢ φλιασίων. καθά φησιν ἡρακλείδης ὁ
ποντικὸς ἐν τῇ περὶ τῆς ἄπνου. μηδένα γὰρ εἶναι σοφὸν
ἄνθρωπον ἀλλ' ἢ θεόν. θᾶττον δὲ ἐκαλεῖτο σοφία, καὶ
σοφὸς ὁ ταύτην ἐπαγγελλόμενος, ὃς εἴη ἂν κατὰ ἀκρό-
τητα ψυχῆς ἀπηκριβωμένος. φιλόσοφος δὲ ὁ σο-
φίαν ἀσπαζόμενος. οἱ δὲ σοφοὶ καὶ σοφισταὶ ἐκαλοῦν-
το, καὶ οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ οἱ ποιηταὶ σοφισταί, καθὰ καὶ
κρατῖνος ἐν ἀρχιλόχῳ τοὺς περὶ ὅμηρον καὶ ἡσίοδον

οἱ σοφοί

ἐπαινῶν, οὕτως καλεῖ. σοφοὶ δὲ ἐνομίζοντο οἵδε. θα- 13
λῆς, σόλων, περίανδρος, κλεόβουλος, χίλων, βίας,
πιττακός. τούτοις προσαριθμοῦσιν ἀνάχαρσιν τὸν
σκύθην, μύσωνα τὸν χηνέα, φερεκύδην τὸν σύριον,
ἐπιμενίδην τὸν κρῆτα. ἔνιοι καὶ πεισίστρατον τὸν τύ-

ραννον

ῥωνον. καὶ οἱ μὲν, σοφοί. Φιλοσοφίας δὲ δύο γεγόνασιν ἀρχαὶ, ἥ τε ἀπὸ ἀναξιμάνδρου καὶ ἡ ἀπὸ πυθαγόρου. τοῦ μὲν θάλου διακηκοότος. πυθαγόρου δὲ φερεκύδης καθηγήσατο. καὶ ἐκαλεῖτο ἡ μὲν ἰωνικὴ, ὅτι θαλῆς ἴων ὢν, μιλήσιος γὰρ, καθηγήσατο ἀναξιμάνδρου. ἡ δὲ ἰταλικὴ ἀπὸ πυθαγόρου. ὅτι τὰ πλεῖστα κατὰ τὴν ἰτα-
14 λίαν διέτριψε. καταλήγει δὲ, ἡ μὲν εἰς κλειτόμαχον καὶ χρύσιππον καὶ θεόφραστον, ἡ ἰωνική. ἡ δὲ ἰταλικὴ εἰς ἐπίκουρον. θάλου μὲν γὰρ ἀναξίμανδρος, οὗ ἀναξιμένης, οὗ ἀναξαγόρας, οὗ ἀρχέλαος, οὗ σωκράτης, ὁ τὴν ἠθικὴν εἰσαγαγὼν, οὗ οἵ τε ἄλλοι σωκρατικοὶ καὶ πλάτων, ὁ τὴν ἀρχαίαν ἀκαδημίαν συστησάμενος. οὗ σπεύσιππος καὶ ξενοκράτης, οὗ πολέμων, οὗ κράντωρ καὶ κράτης, οὗ ἀρκεσίλαος, ὁ τὴν μέσην ἀκαδημίαν εἰσηγησάμενος. οὗ λακύδης, ὁ τὴν νέαν ἀκαδημίαν φιλοσοφήσας. οὗ καρνεάδης, οὗ κλειτόμα-
15 χος. καὶ ὧδε μὲν εἰς κλειτόμαχον. εἰς δὲ χρύσιππον οὕτω καταλήγει. σωκράτους ἀντισθένης, οὗ διογένης ὁ κύων, οὗ κράτης ὁ θηβαῖος, οὗ ζήνων ὁ κιτιεὺς, οὗ κλεάνθης, οὗ χρύσιππος. εἰς δὲ θεόφραστον οὕτως. πλάτωνος, ἀριστοτέλης, οὗ θεόφραστος. καὶ ἡ μὲν ἰωνικὴ τοῦτον καταλήγει τὸν τρόπον. ἡ δὲ ἰταλικὴ οὕτω. φερεκύδους πυθαγόρας, οὗ τηλαύγης ὁ υἱὸς, οὗ ξενοφάνης, οὗ παρμενίδης, οὗ ζήνων ὁ ἐλεάτης, οὗ λεύκιππος, οὗ δημόκριτος. οὗ πολλοὶ μὲν, ἐπ' ὀνόματος δὲ, ναυσιφάνης, καὶ ναυκύδης, ὧν ἐπίκουρος.

ὅτι φιλοσοφίας δύο ἀρχαὶ, ἡ μὲν ἰωνικὴ, ἡ δὲ ἰταλική

Τῶν

ἄλλη φιλοσόφων καὶ ἀποκλήσεις αὐτῶν

Τῶν δὲ φιλοσόφων, οἱ μὲν γεγόνασι δογματικοί, οἱ δὲ ἐφεκτικοί. δογματικοὶ μὲν ὅσοι περὶ τῶν πραγμάτων ἀποφαίνονται ὡς καταληπτῶν. ἐφεκτικοὶ δὲ ὅσοι ἐπέχουσι περὶ αὐτῶν ὡς ἀκαταλήπτων. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν κατέλιπον ὑπομνήματα. οἱ δ' ὅλως οὐ συνέγραψαν, ὥσπερ κατά τινας σωκράτης, στίλπων, φίλιππος, μενέδημος, πύρρων, θεόδωρος, καρνεάδης, βρύσων, κατά τινας πυθαγόρας, ἀρίστων ὁ χῖος, πλὴν ἐπιστολῶν ὀλίγων. οἱ δὲ ἀνὰ ἓν συγγράψαντες, μέλισσος, παρμενίδης, ἀναξαγόρας. πολλὰ δὲ ζήνων, πλείω ξενοφάνης, πλείω δημόκριτος, πλείω ἀριστοτέλης, πλείω ἐπίκουρος, πλείω χρύσιππος. ιϛ.

τίνες γεγράφασι καὶ τίνες οὔ

πόθεν ἐκλήθησαν οἱ φιλόσοφοι

Τῶν δὲ φιλοσόφων, οἱ μὲν ἀπὸ πόλεων προσηγορεύθησαν, ὡς οἱ ἠλιακοὶ καὶ μεγαρικοί, καὶ κυρηναϊκοί. οἱ δὲ ἀπὸ τόπων ὡς οἱ ἀκαδημαϊκοί, καὶ στωϊκοί. ἀπὸ συμπτωμάτων δὲ ὡς οἱ περιπατητικοί, καὶ ἀπὸ σκωμμάτων ὡς οἱ κυνικοί. οἱ δὲ ἀπὸ διαθέσεων ὡς εὐδαιμονιακοί. τινὲς ἀπὸ οἰήσεως ὡς οἱ φιλαλήθεις, καὶ ἐλεγκτικοί, καὶ ἀναλογητικοί. ἔνιοι δ' ἀπὸ τῶν διδασκάλων ὡς οἱ σωκρατικοὶ καὶ ἐπικούρειοι καὶ τὰ ὅμοια. καὶ οἱ μὲν, ἀπὸ τῆς περὶ φύσιν πραγματείας φυσικοί. οἱ δὲ, ἀπὸ τῆς περὶ τὰ ἤθη σχολῆς ἠθικοί. διαλεκτικοὶ δὲ, ὅσοι περὶ τὴν τῶν λόγων τερθρείαν κατατρίβονται. ιζ.

μέρη τῆς φιλοσοφίας

Μέρη δὲ φιλοσοφίας τρία, φυσικὸν, ἠθικὸν, διαλεκτικόν. ιη.
φυσικὸν μὲν τὸ περὶ κόσμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ. ἠθικὸν δὲ τὸ περὶ βίου καὶ τῶν πρὸς ἡμᾶς. διαλεκτικὸν

δὲ τὸ

δὲ τὸ ἀμφοτέρων τῶν λόγων περιέχον. καὶ μέχρι
μὲν ἀρχελάου τὸ φυσικὸν εἶδος ἦν. ἀπὸ δὲ σωκρά-
τους ὡς προείρηται τὸ ἠθικόν. ἀπὸ δὲ ζήνωνος τοῦ
ἐλεάτου τὸ διαλεκτικόν. Τοῦ δὲ ἠθικοῦ γεγόνασιν αἱ- ὅτι δέκα
ρέσεις Δέκα, ἀκαδημαϊκή, κυρηναϊκή, ἠλιακή, μεγα- αἱρέσεις ἠθικοῦ.
ρική, κυνική, ἐρετρική, διαλεκτική, περιπατητική,
19 στωϊκή, ἐπικούρειος. Ἀκαδημαϊκῆς μὲν οὖν τῆς ἀρ-
χαίας προέστη πλάτων, τῆς μέσης ἀρκεσίλαος, τῆς
νέας λακύδης, κυρηναϊκῆς ἀρίστιππος ὁ κυρηναῖ-
ος, ἠλειακῆς φαίδων ὁ ἠλεῖος. μεγαρικῆς εὐκλεί-
δης μεγαρεύς, κυνικῆς ἀντισθένης ὁ ἀθηναῖος, ἐρε-
τρικῆς μενέδημος ἐρετριεύς, διαλεκτικῆς κλειτό-
μαχος καρχηδόνιος, περιπατητικῆς ἀριστοτέλης
σταγειρίτης, στωϊκῆς ζήνων κιττιεύς. ἡ δὲ ἐπικούρειος
ἀπ' αὐτοῦ κέκληται ἐπικούρου. ἱππόβοτος δ' ἐν τῷ
περὶ αἱρέσεων ἐννέα φησὶν αἱρέσεις καὶ ἀγωγὰς εἶναι.
πρώτην μεγαρικήν, δευτέραν ἐρετρικήν, τρίτην
κυρηναϊκήν, τετάρτην ἐπικούρειον, πέμπτην ἀννι-
κέρειον, ἕκτην θεοδώρειον, ἑβδόμην ζηνώνειον τὴν
καὶ στωϊκήν, ὀγδόην ἀκαδημαϊκὴν τὴν ἀρχαίαν, ἐν-
20 νάτην περιπατητικήν. οὔτε δὲ κυνικήν, οὔτε ἠλεια-
κήν, οὔτε διαλεκτικήν. τὴν μὲν γὰρ πυῤῥώνειον, οὐδ'
οἱ πλεῖστοι προσποιοῦνται διὰ τὴν ἀσάφειαν. ἔνιοι
δὲ, κατά τι μὲν αἵρεσιν εἶναι φασὶν αὐτήν, κατά τι
δὲ οὔ. δοκεῖ μὲν γὰρ αἵρεσις εἶναι. αἵρεσιν μὲν γὰρ λέ- τί ἐστιν αἵ-
γομεν τὴν λόγῳ τινὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀκολου- ρεσις

θοῦσαν ἢ δοκοῦσαν ἀκολουθεῖν, καθ' ὃ εὐλόγως ἂν αἵρεσιν τὴν σκεπτικὴν καλοῖμεν. εἰ δὲ αἵρεσιν νοοῖμεν πρόσκλισιν ἐν δόγμασιν ἀκολουθίαν ἔχουσιν, οὐκέτ' ἂν προσαγορεύοιτο αἵρεσις. οὐ γὰρ ἔχει δόγματα. αἱ δὲ μὲν ἀρχαὶ καὶ διαδοχαὶ, καὶ τοσαῦτα μέρη καὶ τόσαι φιλοσοφίας αἱρέσεις. ἔτι δὲ πρὸ ὀλίγου καὶ ἐκλεκτική τις αἵρεσις εἰσήχθη ὑπὸ ποτάμωνος, τοῦ ἀλεξανδρέως, ἐκλεξαμένου τὰ ἀρέσαντα ἐξ ἑκάστης τῶν αἱρέσεων. ἀρέσκει δ' αὐτῷ καθά φησιν ἐν τῇ στοιχειώσει, κριτήρια τῆς ἀληθείας εἶναι. τὸ μὲν, ὡς ὑφ' οὗ γίγνεται ἡ κρίσις. τουτέστι τὸ ἡγεμονικόν. τὸ δὲ, ὡς δι' οὗ, οἷον τὴν ἀκριβεστάτην φαντασίαν. ἀρχάς τε τῶν ὅλων τήν τε ὕλην καὶ τὸ ποιὸν, ποίησίν τε καὶ τόπον. ἐξ οὗ γὰρ καὶ ὑφ' οὗ καὶ πῶς καὶ ἐν ᾧ. τέλος δὲ εἶναι ἐφ' ὃ πάντα ἀναφέρεται, ζωὴν κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν τελείαν, οὐκ ἄνευ τῶν τοῦ σώματος κατὰ φύσιν καὶ τῶν ἐκτός. λεκτέον δὲ περὶ αὐτῶν τῶν ἀνδρῶν, καὶ πρῶτόν γε περὶ θαλοῦ. 21.

ποτάμων ἐκλεκτικός δόξαι αὐτοῦ

ΘΑΛΗΣ

22. Ην τοίνυν ὁ θαλῆς ὡς μὲν ἡρόδοτος καὶ δοῦρις καὶ Δημόκριτος φασίν, πατρὸς μὲν ἐξαμίου. μητρὸς δὲ κλεοβουλίνης, ἐκ τῶν θηλιδῶν, οἱ εἰσὶ φοίνικες, εὐγενέστατοι τῶν ἀπὸ κάδμου καὶ ἀγήνορος, καθὰ καὶ πλάτων φησί. καὶ πρῶτος σοφὸς ὠνομάσθη ἄρχοντος ἀθήνησι Δαμασίου, καθ' ὃν καὶ οἱ ἑπτὰ σοφοὶ ἐκλήθησαν. ὥς φησι Δημήτριος ὁ φαληρεὺς ἐν

τῇ τῶν

τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ. ἐπολιτογράφη δὲ ἐν μιλήτῳ, ὅτε ἦλθε σὺν νειλέῳ ἐκπεσόντι φοινίκης. ὡς δ' οἱ πλείους φασὶν, ἰθαγενὴς μιλήσιος ἦν καὶ γένους
23. λαμπροῦ. μετὰ δὲ τὰ πολιτικὰ τῆς φυσικῆς ἐγένετο θεωρίας, καὶ κατά τινας μὲν σύγγραμμα κατέλιπεν οὐδέν. ἡ γὰρ εἰς αὐτὸν ἀναφερομένη ναυτικὴ ἀστρολογία, φώκου λέγεται εἶναι τοῦ σαμίου. καλλίμαχος δ' αὐτὸν οἶδεν εὑρετὴν τῆς ἄρκτου τῆς μικρᾶς. λέγων ἐν τοῖς ἰάμβοις οὕτως,

καὶ τῆς ἁμάξης ἐλέγετο σταθμήσασθαι
τοὺς ἀστερίσκους ᾗ πλέουσι φοίνικες.

κατά τινας δὲ δύο μόνα συνέγραψε περὶ τροπῆς καὶ ἰσημερίας, τὰ ἄλλα ἀκατάληπτα εἶναι δοκιμάσας. ὅσα ἐφθέγξατο ὁ θαλῆς
δοκεῖ δὲ κατά τινας πρῶτος ἀστρολογῆσαι, καὶ ἡλιακὰς ἐκλείψεις καὶ τροπὰς προειπεῖν. ὥς φησιν εὔδημος, ἐν τῇ περὶ τῶν ἀστρολογουμένων ἱστορίᾳ. ὅθεν αὐτὸν καὶ ξενοφάνης καὶ ἡρόδοτος θαυμάζει. μαρτυρεῖ δ' αὐτῷ καὶ ἡράκλειτος, καὶ δημόκριτος.
24. ἔνιοι δὲ καὶ αὐτὸν πρῶτον εἰπεῖν φασὶν ἀθανάτους τὰς ψυχὰς, ὧν ἐστι χοιρίλος ὁ ποιητής. πρῶτος δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τροπῆς ἐπὶ τροπὴν πάροδον εὗρε, καὶ πρῶτος τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος τοῦ σεληναίου ἑπτακοσιοστὸν καὶ εἰκοστὸν μέρος ἀπεφήνατο κατά τινας. πρῶτος δὲ καὶ τὴν ὑστάτην τοῦ μηνὸς τριακάδα εἶπε. πρῶτος δὲ καὶ περὶ φύσεως διελέχθη ὥς τινες. ἀριστοτέλης δὲ καὶ ἱππίας φασὶν αὐτὸν καὶ τοῖς

ἀψύχοις μεταδιδόναι ψυχὰς, τεκμαιρόμενον ἐκ τῆς
λίθου τῆς μαγνήτιδος καὶ τοῦ ἠλέκτρου. παρά τε Αἰ-
γυπτίων γεωμετρεῖν μαθόντα, φησὶ Παμφίλη πρῶ-
τον καταγράψαι κύκλου τὸ τρίγωνον ὀρθογώνιον,
καὶ θῦσαι βοῦν. οἱ δὲ, Πυθαγόραν φασὶν, ὧν ἐστιν Ἀ- 25
πολλόδωρος ὁ λογιστικός. οὗτος προήγαγεν ἐπὶ πλεῖ-
στον, ἅ φησι Καλλίμαχος ἐν τοῖς ἰάμβοις Εὔφορβον
εὑρεῖν τὸν φρύγα, οἷον σκαληνὰ καὶ τρίγωνα, καὶ
ὅσα γραμμικῆς ἔχεται θεωρίας. δοκεῖ δὲ καὶ ἐν τοῖς
πολιτικοῖς ἄριστα βεβουλεῦσθαι. Κροίσου γοῦν πέμ-
ψαντος πρὸς Μιλησίους ἐπὶ συμμαχίᾳ ἐκώλυ-
σεν, ὅπερ Κύρου κρατήσαντος ἔσωσε τὴν πόλιν. ὁ
αὐτὸς δέ φησιν ὡς Ἡρακλείδης ἱστορεῖ μονήρη αὐτὸν
γεγονέναι καὶ ἰδιαστήν. ἔνιοι δὲ καὶ γῆμαι αὐτὸν καὶ 26.
κίβιστον υἱὸν ἔχειν. οἱ δὲ, ἄγαμον μεῖναι. τῆς δὲ ἀ-
δελφῆς τὸν υἱὸν θέσθαι. ὅτε καὶ ἐρωτηθέντα διὰ τί οὐ
τεκνοποιεῖ, διὰ φιλοτεκνίαν εἰπεῖν. καὶ λέγουσιν ὅτι
τῆς μητρὸς ἀναγκαζούσης αὐτὸν γῆμαι, νὴ Δία, ἔλε-
γεν, οὐδέπω καιρός. εἶτα ἐπειδὴ παρήβησεν ἐγκειμέ-
νης εἰπεῖν, οὐκέτι καιρός. φησὶ καὶ ὁ Ῥόδιος Ἱερώνυ-
μος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν σποράδην ὑπομνημά-
των, ὅτι βουλόμενος δεῖξαι ῥᾷον εἶναι πλουτεῖν, φο-
ρᾶς μελλούσης ἔσεσθαι προνοήσας, ἐμισθώσατο τὰ
ἐλαιουργεῖα καὶ πάμπλειστα συνεῖλε χρήματα. ἀρ- 27.
χὴν δὲ πάντων ὕδωρ ὑπεστήσατο, καὶ τὸν κόσμον
ἔμψυχον καὶ δαιμόνων πλήρη. τάς τε ὥρας τοῦ ἐνι-

αυτοῦ

Ελ.Σ. ἐπὶ συμμαχίαν

Arist. Politic. lib. 1. cap. 7. Cic. De Divinat. lib. 1. tom. 4. p. 237. b.

αὐτοῦ φασὶν αὐτὴν εὑρεῖν, καὶ εἰς τριακοσίας ἑξήκοντα πέντε ἡμέρας διελεῖν. οὐδεὶς δὲ αὐτοῦ καθηγήσατο, πλὴν ὅτ' εἰς αἴγυπτον ἐλθὼν τοῖς ἱερεῦσι συνδιέτριψεν. ὁ δὲ ἱερώνυμος καὶ ἐκμετρῆσαι φησὶν αὐτὸν τὰς πυραμίδας ἐκ τῆς σκιᾶς, παρατηρήσαντα ὅτε ἡμῖν ἰσομεγέθεις εἰσί. συνεβίω δὲ καὶ θρασυβούλῳ τῷ μιλησίων τυράννῳ καθά φησι μινύης. τὰ δὲ περὶ τὸν τρίποδα, φανερά, τὸν εὑρεθέντα ὑπὸ τῶν ἁλιέων, καὶ διαπεμφθέντα τοῖς σοφοῖς ὑπὸ τοῦ δήμου

28. τῶν μιλησίων. Φασὶ γὰρ ἰωνικοὺς τινὰς νεανίσκους βόλον ἀγοράσαι παρὰ μιλησίων ἁλιέων. ἀνασπασθέντος δὲ τοῦ τρίποδος ἀμφισβήτησις ἦν, ἕως οἱ μιλήσιοι ἔπεμψαν εἰς δελφοὺς καὶ ὁ θεὸς ἔχρησεν οὕτως. περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ τρίποδος δόξαι διάφοροι

ἔκγονε μιλήτου τρίποδος περὶ φοῖβον ἐρωτᾷς;
τίς σοφίῃ πάντων πρῶτος; τούτῳ τρίποδ' αὐδῶ.

δίδουσιν οὖν θαλῇ. ὁ δὲ ἄλλῳ, καὶ ἄλλος ἄλλῳ ἕως σόλωνος. ὁ δὲ ἔφη σοφίᾳ πρῶτον εἶναι τὸν θεὸν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς δελφούς. ταῦτα δὴ ὁ καλλίμαχος ἐν τοῖς ἰάμβοις ἄλλως ἱστορεῖ, παρὰ λεανδρίου λαβὼν τοῦ μιλησίου. βαθυκλέα γάρ τινα ἀρκάδα φιάλην καταλιπεῖν, καὶ ἐπισκῆψαι δοῦναι τῶν σοφῶν πρωτίστῳ.

29. ἐδόθη δὴ θαλῇ, καὶ κατὰ περίοδον πάλιν θαλῇ. ὁ δὲ, τῷ διδυμαίῳ ἀπόλλωνι ἀπέστειλεν, εἰπὼν οὕτω κατὰ τὸν καλλίμαχον.

θαλῆς με τῷ μεδεῦντι νειλέω δήμου
δίδωσι τοῦτο δὶς λαβὼν ἀριστεῖον.

τὸ δὲ πεζὸν οὕτως ἔχει, θαλῆς ἐξαμύου μιλήσιος ἀπόλλωνι δελφινίῳ ἑλλήνων ἀριστεῖον δὶς λαβών. ὁ δὲ περιενεγκὼν τὴν φιάλην τοῦ βαθυκλέους παῖς θυρίων ἐκαλεῖτο, καθά φησιν ἔλευσις ἐν τῷ περὶ ἀχιλλέως, καὶ ἄλεξων ὁ μύνδιος ἐν ἐνάτῳ μυθικῶν. εὔδοξος δ' ὁ κνίδιος καὶ εὐάνθης ὁ μιλήσιος, φασὶ τῶν κροίσου τινὰ φίλων λαβεῖν παρὰ τοῦ βασιλέως ποτήριον χρυσοῦν, ὅπως δῷ τῷ σοφωτάτῳ τῶν ἑλλήνων. τὸν δὲ δοῦναι θαλῇ, καὶ περιελθεῖν εἰς χεί- 30.
λωνα, ὃν πυνθάνεσθαι τοῦ πυθίου τίς αὐτοῦ σοφώτερος. καὶ τὸν ἀνειπεῖν μύσωνα περὶ οὗ λέξομεν. τοῦτον οἱ περὶ τὸν εὔδοξον ἀντὶ κλεοβούλου τιθέασι. πλάτων δ' ἀντὶ περιάνδρου. περὶ αὐτοῦ δὴ τάδε ἀνεῖπεν ὁ πύθιος.

οἰταῖόν τινα φημὶ μύσων' ἐν χηνὶ γενέσθαι,
σοῦ μᾶλλον πραπίδεσσιν ἀρηρότα πυκαλίμῃσιν.

ὁ δὲ ἐρωτήσας ἦν ἀνάχαρσις. Δαίδαχος δ' ὁ πλατωνικὸς καὶ κλέαρχος φιάλην ἀποσταλῆναι ὑπὸ κροίσου πιττακῷ, καὶ οὕτω περιενεχθῆναι. Ανδρων δ' ἐν τῷ τρίποδι, ἀργείους ἆθλον ἀρετῆς τῷ σοφωτάτῳ τῶν ἑλλήνων τρίποδα θεῖναι. κριθῆναι δὲ ἀριστόδημον σπαρτιάτην, ὃν παραχωρῆσαι χείλωνι.
μέμνηται τοῦ ἀριστοδήμου καὶ ἀλκαῖος οὕτως. ὡς 31.
γὰρ δή ποτ' ἀριστόδαμον ὄν φασιν οὐκ ἀπάλαμνον ἐν σπάρτᾳ λόγον εἰπεῖν,

χρήματ' ἀνήρ, πενιχρὸς δ' οὐδεὶς πέλετ' ἐσθλός.

ἔνιοι

ἔνιοι δὲ φασὶν ὑπὸ περιάνδρου θρασυβούλῳ τῷ μι-
λησίων τυράννῳ, πλοῖον ἔμφορτον ἀποσταλῆναι. τὸ
δὲ, περὶ τὴν κώαν θάλασσαν ναυαγήσαντος, ὕστε-
ρον εὑρεθῆναι πρός τινων ἁλιέων τὸν τρίποδα. φανό-
δικος δὲ περὶ τὴν ἀθηναίων θάλασσαν εὑρεθῆναι
καὶ ἀναχθέντα εἰς ἄστυ γενομένης ἐκκλησίας βίαν-
τι πεμφθῆναι. διὰ τί δὲ ἐν τῷ περὶ βίαντος λέξο-
32. μεν. ἄλλοι φασὶν ἡφαιστότευκτον εἶναι αὐτὸν καὶ δοθῆ-
ναι πρὸς τοῦ θεοῦ πέλοπι γαμοῦντι. αὖθις τε εἰς με-
νέλαον ἐλθεῖν, καὶ σὺν τῇ ἑλένῃ ἁρπασθέντα ὑπὸ ἀ-
λεξάνδρου ῥιφθῆναι εἰς τὴν κώαν θάλασσαν πρὸς
τῆς λακαίνης εἰπούσης ὅτι περιμάχητος ἔσται. χρό-
νῳ δὲ λεβεντίων τινῶν αὐτόθι γρῖπον ὠνησαμένων
καταληφθῆναι καὶ τὸν τρίποδα. μαχομένων δὴ
πρὸς τοὺς ἁλιέας γενέσθαι τὴν ἄνοδον ἕως τῆς κῶ. καὶ
ὡς οὐδὲν ἤνυτον, τοῖς μιλησίοις μητροπόλει οὔσῃ μη-
νύουσιν. οἱ δ' ἐπειδὴ διαπρεσβευόμενοι ἠλογοῦντο,
πρὸς τοὺς κώους πολεμοῦσι. καὶ πολλῶν ἑκατέρωθεν
πιπτόντων ἐκπίπτει χρησμὸς δοῦναι τῷ σοφωτά-
τῳ, καὶ ἀμφότεροι συνῄνεσαν θαλῇ. ὁ δὲ, μετὰ τὴν πε-
33. ρίοδον τῷ διδυμαίῳ τίθησιν ἀπόλλωνι. κῴοις μὲν οὖν
τοῦτον ἐχρήσθη τὸν τρόπον,

μὴ πρότερον λήξειν νεῖκος μερόπων καὶ ἰώνων
πρὶν τρίποδα χρύσειον ὃν ἥφαιστος βάλε πόντῳ
ἐκ πόλιος πέμψητε καὶ ἐς δόμον ἀνδρὸς ἵκηται
ὃς δεδάηκε τά τ' ὄντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.

μιλη-

μιλησίοις δέ. ἔκγονε μιλήτου τρίποδος πέρι, φοῖβον
ἐρωτᾶς; ὡς προείρηται. καὶ τόδε μὲν οὕτως. ἕρμιπ-
πος δ' ἐν τοῖς βίοις, εἰς τοῦτον ἀναφέρει τὸ λεγόμε-
νον ὑπό τινος περὶ σωκράτους. ἔφασκε γὰρ φασὶ
τριῶν τούτων ἕνεκα χάριν ἔχειν τῇ τύχῃ. πρῶτον
μὲν ὅτι ἄνθρωπος ἐγενόμην καὶ οὐ θηρίον. εἶτα ὅτι ἀ-
νὴρ καὶ οὐ γυνή. τρίτον ὅτι ἕλλην καὶ οὐ βάρβαρος. λέ- 34
γεται δ' ἀγόμενος ὑπὸ γραὸς ἐκ τῆς οἰκίας ἵνα τὰ
ἄστρα κατανοήσῃ εἰς βόθρον ἐμπεσεῖν, καὶ αὐτῷ ἀνοι-
μώξαντι φάναι τὴν γραῦν. σὺ γὰρ ὦ θαλῆ τὰ ἐν πο-
σὶν οὐ δυνάμενος ἰδεῖν, τὰ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴει γνώ-
σεσθαι; οἶδε δ' αὐτὸν ἀστρονομούμενον καὶ τίμων, καὶ ἐν
τοῖς σίλλοις ἐπαινεῖ αὐτὸν λέγων,

οἷον ἔπειτα θάλητα σοφῶν σοφὸν ἀστρονόμημα.

τὰ δὲ γεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ φησὶ λόβων ὁ ἀργεῖος
εἰς ἔπη τείνειν διακόσια. ἐπιγεγράφθαι δ' αὐτοῦ ἐπὶ
τῆς εἰκόνος τάδε,

τόνδε θαλῆν μίλητος ἰὰς θρέψασ' ἀνέδειξεν
ἀστρολόγον πάντων πρεσβύτατον σοφίᾳ.

τῶν τε ᾀδομένων αὐτοῦ τάδε εἶναι. οὔ τι τὰ πολλὰ ἔπη 35.
φρονίμην ἀπεφήνατο δόξαν. ἕν τι μάτευε σοφόν,
ἀποφθέγματα θαλοῦ
ἕν τι κεδνὸν αἱροῦ. λύσεις γὰρ ἀνδρῶν κωτίλων γλώσ-
σας ἀπεραντολόγους. φέρεται δὲ ἀποφθέγματα
αὐτοῦ τάδε. πρεσβύτατον τῶν ὄντων θεός. ἀγένητον
γάρ. κάλλιστον κόσμος. ποίημα γὰρ θεοῦ. μέγιστον τό-
πος. ἅπαντα γὰρ χωρεῖ. τάχιστον νοῦς. διὰ παντὸς
γὰρ

γὰρ τρέχει. ἰσχυρότατον ἀνάγκη. κρατεῖ γὰρ πάν-
των. σοφώτατον χρόνος. ἀνευρίσκει γὰρ πάντα. οὐ-
δὲν ἔφη τὸν θάνατον διαφέρειν τοῦ ζῆν. σὺ οὖν ἔφη τις
36. διὰ τί οὐκ ἀποθνήσκεις; ὅτι ἔφη οὐδὲν διαφέρει. πρὸς
τὸν πυθόμενον τί πρότερον γεγόνει νὺξ ἢ ἡμέρα, ἡ
νὺξ ἔφη μιᾷ ἡμέρᾳ πρότερον. ἠρώτησέ τις αὐτὸν εἰ
λήθοι θεοὺς ἄνθρωπος ἀδικῶν. ἀλλ' οὐδὲ διανοούμε-
νος ἔφη. πρὸς τὸν μοιχὸν ἐρόμενον εἰ ὀμόσει μὴ με-
μοιχευκέναι, οὐ χεῖρον ἔφη μοιχείας ἐπιορκία. Ερω-
τηθεὶς τί δύσκολον, ἔφη τὸ ἑαυτὸν γνῶναι. τί δὲ εὔκο-
λον, τὸ ἄλλῳ ὑποτίθεσθαι. τί ἥδιστον, τὸ ἐπιτυγχάνειν.
τί τὸ θεῖον, τὸ μήτε ἀρχὴν ἔχον μήτε τελευτήν. τί
δύσκολον εἴη τεθεαμένος, γέροντα ἔφη τύραννον.
πῶς ἄν τις ἀτυχίαν ῥᾷστα φέροι, εἰ τοὺς ἐχθροὺς χεῖ-
ρον πράσσοντας βλέποι. πῶς ἂν ἄριστα καὶ δικαιότα-
τα βιώσαιμεν, ἐὰν ἃ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, αὐτοὶ μὴ
37. δρῶμεν. τίς εὐδαίμων, ὁ τὸ μὲν σῶμα ὑγιὴς, τὴν δὲ
ψυχὴν εὐπαίδευτος. φίλων παρόντων καὶ ἀπόν-
των μεμνῆσθαι φησί. μὴ τὴν ὄψιν καλλωπίζεσθαι,
ἀλλὰ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν εἶναι καλόν. μὴ πλούτου
φησὶ κακῶς. μὴ δὲ διαβαλλέτω σε λόγος πρὸς τοὺς
πίστεως κεκοινωνηκότας. ὅσους ἂν ἐράνους εἰσενέγκῃς
φησὶ τοῖς γονεῦσι, τοὺς αὐτοὺς προσδέχου καὶ παρὰ
τῶν τέκνων. τὸν Νεῖλον ἔπε πληθύειν ἀνακοπτομέ-
νων τῶν ῥευμάτων ὑπὸ τῶν ἐτησίων ἐναντίων ὄν-
των. φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς, γεγενῆ-

σθαι αὐτὸν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς τριακοστῆς πέμ-
πτης ὀλυμπιάδος. ἐτελεύτησε δ' ἐτῶν ἑβδομήκοντα 38.
καὶ ὀκτώ, ἢ ὡς σωσικράτης φησὶν ἐνενήκοντα. τελευ-
τῆσαι δὲ ἐπὶ τῆς πεντηκοστῆς ὀγδόης ὀλυμπιάδος
γεγονότα κατὰ κροῖσον. ᾧ καὶ τὸν ἅλυν ὑποσχέσθαι ἄ-
νευ γεφύρας πορᾶσαι, τὸ ῥεῖθρον παρατρέψαντα. γε-
γόνασι δὲ καὶ ἄλλοι θαλαῖ, καθά φησι δημήτριος ὁ
μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, πέντε. ῥήτωρ καλλατι-
ανὸς κακόζηλος. ζωγράφος σικυώνιος μεγαλο-
φυής. τρίτος ἀρχαῖος πάνυ κατὰ ἡσίοδον καὶ ὅμη-
ρον, καὶ λυκοῦργον. τέταρτος οὗ μέμνηται δοῦρις
ἐν τῷ περὶ ζωγραφίας. πέμπτος νεώτερος ἄδοξος,
οὗ μνημονεύει διονύσιος ἐν κριτικοῖς. ὁ δ' οὖν σοφὸς 39.
ἐτελεύτησεν ἀγῶνα θεώμενος γυμνικὸν, ὑπό τε καύ-
ματος καὶ δίψους καὶ ἀσθενείας, ἤδη γηραιός. καὶ
αὐτοῦ ἐπιγέγραπται τῷ μνήματι.

ἦ ὀλίγον τόδε σῆμα, τὸ δὲ κλέος οὐρανόμηκες
τῶ πολυφροντίστω τοῦτο θάλητος ὅρα.

ἔστι καὶ παρ' ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπι-
γραμμάτων, ἢ παμμέτρῳ τόδε τὸ ἐπίγραμμα.

γυμνικὸν αὖ ποτ' ἀγῶνα θεώμενον ἠέλιε ζεῦ
τὸν σοφὸν ἄνδρα θαλῆν ἥρπασας ἐκ σταδίων.
αἰνέω ὅττι μιν ἐγγὺς ἀπήγαγες. ἦ γὰρ ὁ πρέσβυς
οὐκέθ' ὁρᾶν ἀπὸ γῆς ἀστέρας ἠδύνατο.

τούτου ἐστὶ τὸ γνῶθι σαυτόν. ὅπερ ἀντισθένης ἐν ταῖς 40
διαδοχαῖς φημονόης εἶναι φησιν. ἐξιδιοποιήσασθαι δὲ
αὐτὸ

plut. in Lycur.

αὐτὸν χείλωνα. περὶ δὴ τῶν ἑπτὰ, ἄξιον γὰρ ἐνταῦθα καθολικῶς κἀκείνων ἐπιμνησθῆναι, λόγοι φέρονται τοιοῦτοι. δάμων ὁ κυρηναῖος γεγραφὼς περὶ τῶν φιλοσόφων πᾶσιν ἐγκαλεῖ. μάλιστα δὲ τοῖς ἑπτά. ἀναξιμένης δὲ πάντας ἐπιθέσθαι ποιητικά. ὁ δὲ δικαίαρχος οὔτε σοφοὺς οὔτε φιλοσόφους φησὶν αὐτοὺς γεγονέναι. συνετοὺς δέ τινας καὶ νομοθετικούς. ἀρχέτιμός τε ὁ συρακούσιος ὁμιλίαν αὐτῶν γέγραφε παρὰ κυψέλῳ, ἧ καὶ αὐτός φησι παρατυχεῖν. Εὔφορος δὲ παρὰ κροίσῳ πλὴν θαλοῦ. φασὶ δέ τινες καὶ ἐν πανιωνίῳ καὶ ἐν κορίνθῳ καὶ ἐν δελφοῖς συνελθεῖν αὐ-

41 τούς. διαφωνοῦνται δὲ καὶ ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ ἄλλου ἄλλο φασὶν εἶναι, ὡς ἐκεῖνο.

Ἦν λακεδαιμόνιος χείλων σοφὸς, ὃς τάδ' ἔλεξε.
μηδὲν ἄγαν, καιρῷ πάντα πρόσεστι καλά.

στασιάζεται δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. λεάνδριος μὲν γὰρ ἀντὶ κλεοβούλου καὶ μύσωνος, λεόφαντον γοργιάδα, λεβέδιον ἢ ἐφέσιον ἐγκρίνει, καὶ ἐπιμενίδην τὸν κρῆτα. πλάτων δ' ἐν πρωταγόρᾳ μύσωνα ἀντὶ περιάνδρου. ἔφορος δὲ ἀντὶ μύσωνος ἀνάχαρσιν. οἱ δὲ, καὶ πυθαγόραν προσγράφουσι. δικαίαρχος δὲ τέσσαρας ὡμολογημένους ἡμῖν παραδίδωσι. θαλῆν, βίαντα, πιττακὸν, σόλωνα. ἄλλους δὲ ὀνομάζει ἕξ, ὧν ἐκλέξασθαι τρεῖς. ἀριστόδημον, πάμφιλον, χείλωνα λακεδαιμόνιον, κλεόβουλον, ἀνάχαρσιν, περίανδρον. ἔνιοι προστιθέασιν ἀκουσίλαον κά-

περὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν δόξαι διάφοροι

δόξαι διάφοροι περὶ ἀριθμοῦ αὐτῶν

βα ἢ σκάβρα, ἀργεῖον. ἕρμιππος ἐν τῷ περὶ τῶν σο- 42
φῶν ἑπτακαίδεκα φησίν. ὧν τοὺς ἑπτὰ ἄλλους ἄλ-
λως αἱρεῖσθαι. εἶναι δὲ σόλωνα, θαλῆν, πιττακόν, βίαν-
τα, χείλωνα, κλεόβουλον, περίανδρον, ἀνάχαρσιν,
ἀκουσίλαον, ἐπιμενίδην, λεόφαντον, φερεκύδην, ἀρι-
στόδημον, πυθαγόραν, λᾶσον χαρμαντίδου ἢ συμβρί-
νου ἢ ὡς ἀριστόξενος χαβρίνου, ἑρμιονέα, ἀναξαγόραν.
ἱππόβοτος δ' ἐν τῇ τῶν φιλοσόφων ἀναγραφῇ, ὀρ-
φέα, λίνον, σόλωνα, περίανδρον, ἀνάχαρσιν, κλεόβου-
λον, μύσωνα, θαλῆν, βίαντα, πιττακόν, ἐπίχαρμον,
πυθαγόραν. φέρονται δὲ καὶ τοῦ θαλοῦ ἐπιστολαὶ αἵδε.

Θαλῆς Φερεκύδει.

Πυνθάνομαί σε πρῶτον ἰώνων μέλλειν λόγους ἀμ- 43
φὶ τῶν θείων χρημάτων εἰς τοὺς ἕλληνας φαίνειν. καὶ
τάχα μὲν ἡ γνώμη τοι δικαίη ἐς τὸ ξυνὸν καταθέσθαι
γραφὴν, καὶ μᾶλλον ἢ ἐφ' ὁτεοισοῦν ἐπιτρέπειν χρῆ-
μα ἐς οὐδὲν ὄφελος. εἰ δή τοι ἥδιον, ἐθέλω γενέσθαι
λεσχηνώτης περὶ ὅτεων γράφεις, καὶ ἢν κελεύῃς
παρὰ σὲ ἀφίξομαι ἐς σῦρον. ἦ γὰρ ἂν οὐ φρενήρεες εἴη-
μεν ἐγώ τε καὶ σόλων ὁ ἀθηναῖος, πλώσαντες μὲν
ἐς κρήτην κατὰ τὴν κεῖθι ἱστορίην, πλώσαντες δὲ ἐς
αἴγυπτον ὁμιλήσαντες τοῖς ἐκείνῃ, ὅσοι ἱερέες τε
καὶ ἀστρονόμοι. παρὰ σὲ δὲ μὴ πλώσαιμεν. ἥξει γὰρ καὶ
ὁ σόλων, ἢν ἐπιτρέπῃς. σὺ μέντοι χωροφιλέων, ὀλί- 44
γα φοιτέεις ἐς ἰωνίην. οὐδέ σε ποθὴ ἴσχει ἀνδρῶν ξεί-
νων. ἀλλὰ ὡς ἔλπομαι ἑνὶ μούνῳ χρήματι πρόσκεαι,

τῇ

τῇ γραφῇ. ἡμεῖς δὲ οἱ μηδὲν γράφοντες περιχω-
ρέομεν τήν τε ἑλλάδα καὶ ἀσίην.

Θαλῆς Σόλωνι.

Ὑπαπεστὰς δὲ ἀθηναίων δοκέεις ἄν μοι ἁρμοδιώ-
τατα ἐν μιλήτῳ οἶκον τίθεσθαι παρὰ τοῖς ἀποίκοις
ὑμέων. καὶ γὰρ ἐνταῦθά τι δεινὸν οὐδέν. εἰ δὲ ἀσχα-
λήσεις ὅτι καὶ μιλήσιοι τυραννεόμεθα, ἐχθαίρεις γὰρ
πάντας αἰσυμνήτας, ἀλλὰ τέρποιο ἂν σὺν τοῖς ἑταί-
ροις ἡμῖν καταβιούς. ἐπέστειλε δέ σοι καὶ βίης ἥκειν
ἐς πριήνην, σὺ δὲ εἰ προσηνέστερόν τι τὸ πριηνέων
ἄστυ κεῖθι οἰκέειν, καὶ αὐτοὶ παρά σε οἰκήσομεν.

ΣΟΛΩΝ

45. Σόλων ἐξηκεστίδου σαλαμίνιος, πρῶτον μὲν τὴν
σεισάχθειαν εἰσηγήσατο ἀθηναίοις. τὸ δὲ ἦν λύ- σεισάχθεια
τρωσις σωμάτων τε καὶ κτημάτων. καὶ γὰρ ἐπὶ σώ-
μασιν ἐδανείζοντο, καὶ πολλοὶ δι᾽ ἀπορίαν ἐθήτευον.
ἑπτὰ δὴ ταλάντων ὀφειλομένων αὐτῷ πατρῴων
συνεχώρησε πρῶτος, καὶ τοὺς λοιποὺς τὸ ὅμοιον προὔ-
τρεψε πρᾶξαι. καὶ οὗτος ὁ νόμος ἐκλήθη σεισάχθεια.
φανερὸν δὲ διατί. ἔπειτα τοὺς λοιποὺς νόμους ἔθηκεν
οὓς μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι, καὶ ἐς τοὺς ἄξονας κατέ-
46 θετο. τὸ δὲ μέγιστον, τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἀμφισβη-
τουμένης, δηλονότι τῆς σαλαμῖνος, ὑπό τε ἀθηναί-
ων καὶ μεγαρέων, καὶ πολλάκις τῶν ἀθηναίων ἐπται-
κότων ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ ψηφισαμένων εἴ τις ἔτι
συμβουλεύσει περὶ σαλαμῖνος μάχεσθαι, θανάτῳ

ζημιοῦσθαι, οὗτος μαίνεσθαι προσποιησάμενος καὶ στεφανωσάμενος εἰσέπεσεν εἰς τὴν ἀγοράν· ἔνθα τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέγνω διὰ τοῦ κήρυκος τὰ συντείνοντα περὶ Σαλαμῖνος ἐλεγεῖα, καὶ παρώρμησεν αὐτούς. καὶ αὖθις πρὸς τοὺς Μεγαρέας ἐπολέμησαν, καὶ ἐνίκων διὰ Σόλωνα. ἦν δὲ τὰ ἐλεγεῖα τὰ μάλιστα καθαψάμενα τῶν Ἀθηναίων ταῦτα. 47.

εἴην δὴ τότ᾽ ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικινίτης
  ἀντί γ᾽ Ἀθηναίου πατρίδ᾽ ἀμειψάμενος.
αἶψα γὰρ ἂν φάτις ἥδε μετ᾽ ἀνθρώποισι γένοιτο.
Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμιν᾽ ἀφετῶν. εἶτα·
ἴομεν εἰς Σαλαμῖνα, μαχησόμενοι περὶ νήσου
  ἱμερτῆς, χαλεπόν τ᾽ αἶσχος ἀπωσόμενοι.

Ed. Samb. τὴν Σαλαμῖνα φυγὼν

ἔπεισε δὲ αὐτοὺς καὶ τὴν ἐν Θρᾴκῃ Χερρόνησον προσκτήσασθαι. ἵνα δὲ μὴ δοκοίη βίᾳ μόνον ἀλλὰ καὶ δίκῃ τὴν Σαλαμῖνα κεκτῆσθαι, ἀνασκάψας τινὰς τάφους, ἔδειξε τοὺς νεκροὺς πρὸς ἀνατολὰς ἐστραμμένους, ὡς ἦν ἔθος θάπτειν Ἀθηναίοις, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς τάφους πρὸς ἕω βλέποντας, καὶ ἀπὸ τῶν δήμων τοὺς χρηματισμοὺς ἐγκεχαραγμένους, ὅπερ ἦν ἴδιον Ἀθηναίων. ἔνιοι δέ φασι καὶ ἐγγράψαι αὐτὸν εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Ὁμήρου, μετὰ τὸν 48.

Αἴας δ᾽ ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
στῆσε δ᾽ ἄγων ἵν᾽ Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.

τοῦ δὴ λοιποῦ προσεῖχον αὐτῷ ὁ δῆμος, καὶ ἡδέως καὶ τυραννεῖσθαι ἤθελον πρὸς αὐτοῦ. ὁ δὲ, οὐχ εἵλε- 49.

το, ἀλλὰ

τὸν, ἀλλὰ καὶ πεισίστρατον τὸν συγγενῆ καθά φησι σωσικράτης, προαισθόμενος τὸν ἐφ' ἑαυτῷ διεκώλυσεν. ᾄξας γὰρ εἴς τινα ἐκκλησίαν μετὰ θώρακος καὶ ἀσπίδος προεῖπεν αὐτοῖς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ πεισιστράτου, καὶ οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ βοηθεῖν ἕτοιμος εἶναι λέγων ταῦτα. ἄνδρες ἀθηναῖοι. τῶν μὲν, σοφώτερος. τῶν δὲ, ἀνδρειότερός εἰμι. σοφώτερος μὲν τῶν τὴν ἀπάτην πεισιστράτου μὴ συνιέντων. ἀνδρειότερος δὲ τῶν ἐπισταμένων μὲν, διὰ δέος δὲ σιωπώντων. καὶ ἡ βουλὴ πεισιστρατίδαι ὄντες, μαίνεσθαι ἔλεγον αὐτὸν, ὅθεν εἶπε ταυτί.

Δείξει δὴ μανίην μὲν ἐμὴν βαιὸς χρόνος ἀστοῖς
Δείξει, ἀληθείης ἐς μέσον ἐρχομένης.

50. τὰ δὲ περὶ τῆς τοῦ πεισιστράτου τυραννίδος προλέγοντος αὐτοῦ ταῦτα ἦν.

ἐκ νεφέλης φέρεται χιόνος βία ἠδὲ χαλάζης,
βροντή τ' ἐκ λαμπρῆς γίνεται ἀστεροπῆς.
ἀνδρῶν δ' ἐκ μεγάλων πόλις ὄλλυται. εἰς δὲ μονάρχου
Δῆμος ἀϊδρείη δουλοσύνην ἔπεσεν.

ἤδη δὲ αὐτοῦ κρατοῦντος οὐ πείθων ἔθηκε τὰ ὅπλα πρὸ τοῦ στρατηγίου, καὶ εἰπὼν ὦ πατρὶς βεβοήθηκά σοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἀπέπλευσεν εἰς αἴγυπτον, καὶ εἰς κύπρον. καὶ πρὸς κροῖσον ἦλθεν, ὅτε καὶ ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ τίς σοι δοκεῖ εὐδαίμων, Τέλος ἔφη ἀθηναῖος, καὶ κλεό-
51. βις καὶ βίτων, καὶ τὰ θρυλλούμενα. Φασὶ δέ τινες ὅτι κοσμήσας ἑαυτὸν ὁ κροῖσος παντοδαπῶς καὶ καθίσας εἰς τὸν

ἀπόκρισις Σόλωνος πρὸς Κροῖσον

εἰς τὸν θρόνον, ἤρετο αὐτὸν εἴ τι θέαμα κάλλιον τεθέαται. ὁ δέ, ἀλεκτρυόνας εἶπε, φασιανοὺς, καὶ ταὼς. φυσικῷ γὰρ ἄνθει κεκόσμηνται, καὶ μυρίῳ καλλίονι. ἐκεῖθεν τε ἀπαλλαγεὶς ἐγένετο ἐν κιλικίᾳ, καὶ πόλιν ᾤκισεν ἣν ἀπ' αὐτοῦ σόλους ἐκάλεσεν. ὀλίγους τέ τινας τῶν ἀθηναίων ἐγκατῴκισεν, οἳ τῷ χρόνῳ τὴν φωνὴν ἀποξενωθέντες σολοικίζειν ἐλέχθησαν. καὶ εἰσὶν οἱ μὲν ἔνθεν σολεῖς. οἱ δ' ἀπὸ κύπρου σόλιοι. ὅτε δὲ τὸν πεισίστρατον ἔμαθεν ἤδη τυραννεῖν, τάδε ἔγραψε πρὸς τοὺς ἀθηναίους.

εἰ δὲ πεπόνθατε δεινὰ Δὶ ὑμετέρην κακότητα, 52
μή τι θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπαμφορέτε.
αὐτοὶ γὰρ τούτους ηὐξήσατε ῥύσια Δόντες,
καὶ διὰ ταῦτα κακὴν ἔχετε δουλοσύνην.
ὑμέων Δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἴχνεσι βαίνει.
σύμπασι Δ' ὑμῖν κοῦφος ἔνεστι νόος.
εἰς γὰρ γλῶσσαν ὁρᾶτε, καὶ εἰς ἔπος αἰόλον ἀνδρὸς,
εἰς ἔργον Δ' οὐδὲν γιγνόμενον βλέπετε.

καὶ οὗτος μὲν ταῦτα. πεισίστρατος Δ' αὐτῷ φεύγοντι τοῦτον ἐπέστειλε τὸν τρόπον.

Πεισίστρατος Σόλωνι.

Οὔτε μόνος ἑλλήνων τυραννίδι ἐπεθέμην, οὔτε 53 ὡς οὐ προσῆκόν μοι, γένους ὄντι τῶν κοδριδῶν. ἀνέλαβον γὰρ ἐγὼ ἃ ὀμόσαντες ἀθηναῖοι παρέξειν κόδρῳ τε καὶ τῷ ἐκείνου γένει, ἀφείλοντο. τά τε ἄλλα ἁμαρτάνω οὐδὲν ἢ περὶ θεοὺς ἢ περὶ ἀνθρώπους. ἀλλὰ

καθό

καθότι σὺ διέθηκας τοὺς θεσμοὺς ἀθηναίοις ὑπὸ τοιού
των πολιτεύειν. καὶ ἄμεινόν γε πολιτεύουσιν ἢ κατὰ
δημοκρατίαν. ἐῶ γὰρ οὐδένα ὑβρίζειν. καὶ ὁ τύραν
νος ἐγὼ οὐ πλέον τι φέρομαι τἀξιώματος καὶ τῆς
τιμῆς. ὁποῖα δὲ καὶ τοῖς πρὶν βασιλεῦσιν, ἦν τὰ ῥη
τὰ γέρα. ἀπάγει δὲ ἕκαστος ἀθηναίων τοῦ αὑτοῦ κλή
53 ρου δεκάτην, οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ ὁπόθεν ἔσται ἀναλοῦν εἴς
τε θυσίας δημοτελεῖς, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν κοινῶν, καὶ
54 ἢν ὁ πόλεμος ἡμᾶς καταλάβῃ. σοὶ δὲ ἐγὼ οὔτε μέμ
φομαι μηνύσαντι τὴν ἐμὴν διάνοιαν. εὐνοίᾳ γὰρ τῆς
πόλεως μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ ἐμὸν ἔχθος ἐμήνυες, ἔτι τε
ἀμαθίᾳ τῆς ἀρχῆς, ὁποίαν τινὰ ἐγὼ καταστήσομαι.
ἐπεὶ μαθὼν τάχα ἂν ἠνέσχου καθισταμένου, οὐδὲ ἔφυ
γες. ἐπάνιθι τοίνυν οἴκαδε, πιστεύων μοι καὶ ἀνωμό
τῳ ἄχαρι μηδὲν πείσεσθαι σόλωνα ἐκ πεισιστράτου.
ἴσθι γὰρ μηδὲ ἄλλον τινὰ πεπονθέναι τῶν ἐμῶν ἐχ
θρῶν. εἰ δὲ ἀξιώσεις τῶν ἐμῶν φίλων εἷς εἶναι, ἔσῃ ἀνὰ
πρώτους. οὐ γάρ τι ἐν σοὶ ἐνορῶ δολερὸν ἢ ἄπιστον. εἴ
τε ἄλλως ἀθήνησιν οἰκεῖν, ἐπιτετράψεται. ἡμῶν δὲ
εἵνεκα μὴ ἐστέρησο τῆς πατρίδος.
ταῦτα μὲν πεισίστρατος. Σόλων δὲ ὅρον ἀνθρωπί
55 νου βίου φησὶν ἔτη ἑβδομήκοντα. δοκεῖ δὲ καὶ κάλλι νομοθεσίαι σόλωνος
στα νομοθετῆσαι. ἐάν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονέας, ἄτιμος
ἔστω. ἀλλὰ καὶ ὁ τὰ πατρῷα κατεδηδοκὼς, ὁμοίως.
καὶ ὁ ἀργὸς ὑπεύθυνος ἔστω παντὶ τῷ βουλομένῳ
γράφεσθαι. λύσιας δ᾽ ἐν τῷ κατὰ νικίου Δράκοντα

φησὶ γεγράφθαι τὸν νόμον. σόλωνα δὲ τεθεικέναι.
τόν τε ἡταιρηκότα εἴργειν τοῦ βήματος. συνέστει-
λε δὲ καὶ τὰς τιμὰς τῶν ἐν ἀγῶσι ἀθλητῶν. ὀλυμπιο-
νίκῃ μὲν τάξας πεντακοσίας δραχμάς. ἰσθμιονίκῃ
δὲ ἑκατὸν, καὶ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἀπειρόκα-
λον γὰρ ἐξαίρειν τὰς τούτων τιμὰς, ἀλλὰ μόνον ἐκεί-
νων τῶν ἐν πολέμοις τελευτησάντων. ὧν καὶ τοὺς υἱοὺς
δημοσίᾳ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι. ὅθεν καὶ ἐζή- 56.
λουν καλοὶ κἀγαθοὶ γίνεσθαι κατὰ πόλεμον, ὡς πολύ-
ζηλος, ὡς κυναίγειρος, ὡς καλλίμαχος, ὡς σύμ-
παντες οἱ μαραθωνομάχοι. ἔτι δ᾽ ἁρμόδιος καὶ ἀ-
ριστογείτων καὶ μιλτιάδης καὶ μυρίοι ὅσοι. ἀθληταὶ
δὲ καὶ ἀσκούμενοι πολυδάπανοι, καὶ νικῶντες ἐπι-
ζήμιοι, καὶ στεφανοῦνται κατὰ τῆς πατρίδος μᾶλλον
ἢ κατὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν, γέροντές τε γενόμενοι κατὰ
τὴν εὐριπίδην,

τρίβωνες ἐκλείποντες οἴχονται κρόκας.

ὅπερ συνιδὼν ὁ σόλων μετρίως αὐτοὺς ἀπεδέξατο.
κάλλιστον δὲ κἀκεῖνο, τὸν ἐπίτροπον τῇ τῶν ὀρφανῶν
μητρὶ μὴ συνοικεῖν. μηδ᾽ ἐπιτροπεύειν, εἰς ὃν ἡ οὐ-
σία ἔρχεται τῶν ὀρφανῶν τελευτησάντων. κἀκεῖνο, 57.
δακτυλιογλύφῳ μὴ ἐξεῖναι σφραγῖδα φυλάττειν
τοῦ πραθέντος δακτυλίου. καὶ ἐὰν ἕνα ὀφθαλμὸν
ἔχοντος ἐκκόψῃ τις, ἀντεκκόπτειν τοὺς δύο. ἃ μὴ ἔθου
μὴ ἀνέλῃ. εἰ δὲ μὴ, θάνατος ἡ ζημία. τῷ ἄρχοντι ἂν
μεθύων ληφθῇ θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. τά τε ὁμήρου

ἐξ ὑπο

ἐξ ὑποβολῆς γέγραφε ῥαψῳδεῖσθαι. οἷον ὅπου ὁ
πρῶτος ἔληξεν ἐκεῖθεν ἄρχεσθαι τὸν ἐχόμενον. μᾶλ
λον οὖν σόλων ὅμηρον ἐφώτισεν ἢ πεισίστρατος. ὥς
φησι διευχίδας ἐν πέμπτῳ μεγαρικῶν. ἦν δὲ μάλι
στα τὰ ἔπη ταυτί. οἱ δ' ἄρ' ἀθήνας εἶχον, καὶ τὰ ἑξῆς.
πρῶτος δὲ σόλων τὴν τριακάδα ἔνην καὶ νέαν ἐκά
58. λεσεν, καὶ πρῶτος τὴν συναγωγὴν τῶν ἐννέα ἀρχόν
των ἐποίησεν, εἰς τὸ συνειπεῖν, ὡς ἀπολλόδωρος φη
σὶν ἐν δευτέρῳ περὶ νομοθετῶν. ἀλλὰ καὶ τῆς στάσεως
γενομένης οὔτε μετὰ τῶν ἐξ ἄστεος οὔτε μετὰ τῶν πεδιέ
ων, ἀλλ' οὐδὲ μετὰ τῶν παραλίων ἐτάχθη. ἔλεγε δὲ
τὸν μὲν λόγον εἴδωλον τῶν ἔργων. βασιλέα δὲ τὸν ἰσχυρό
τατον τῇ δυνάμει. τοὺς δὲ νόμους τοῖς ἀραχνίοις ὁ
μοίους. καὶ γὰρ ἐκεῖνα ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ τι κοῦφον καὶ
ἀσθενὲς στέγειν. ἐὰν δὲ μεῖζον, διακόψαν οἴχεσθαι.
ἔφασκέ τε σφραγίζεσθαι τὸν μὲν λόγον σιγῇ. τὴν
59. σιγὴν δὲ καιρῷ. ἔλεγε δὲ τοὺς παρὰ τοῖς τυράν
νοις δυναμένους παραπλησίους εἶναι ταῖς ψή
φοις ταῖς ἐπὶ τῶν λογισμῶν. καὶ γὰρ ἐκείνων ἑκά
στην ποτὲ μὲν πλείω σημαίνειν ποτὲ δὲ ἧττω. καὶ τού
των τοὺς τυράννους ποτὲ μὲν ἕκαστον μέγαν ἄγειν
καὶ λαμπρόν. ποτὲ δὲ ἄτιμον. ἐρωτηθεὶς διὰ τί κα
τὰ πατροκτόνου νόμον οὐκ ἔθηκε, διὰ τὸ ἀπελπίσαι
ἔφη. πῶς τε ἥκιστα ἀδικοῖεν οἱ ἄνθρωποι, εἰ ὁμοίως ἔ
φη ἄχθοιντο τοῖς ἀδικουμένοις οἱ μὴ ἀδικούμενοι.
καὶ τὸν μὲν κόρον ὑπὸ τοῦ πλούτου γεννᾶσθαι.

τὴν δὲ ὕβριν ὑπὸ τοῦ κόρου. ἠξίωσέ τε ἀθηναίους τὰς ἡμέρας κατὰ σελήνην ἄγειν, καὶ θέσπιν ἐκώλυσε τραγῳδίας ἄγειν τε καὶ διδάσκειν, ὡς ἀνωφελῆ τὴν ψευδολογίαν. ὅτ᾽ οὖν πεισίστρατος ἑαυτὸν κα- 60
τέτρωσεν, ἐκεῖθεν μὲν ἔφη ταῦτα φῦναι. τοῖς τε ἀνθρώποις συνεβούλευσεν, ὥς φησιν ἀπολλόδωρος ἐν

ἀποφθέγματα αὐτοῦ

τῷ περὶ τῶν φιλοσόφων αἱρέσεων, τάδε. καλοκαγαθίαν ὅρκου πιστοτέραν ἔχε. μὴ ψεύδου. τὰ σπουδαῖα μελέτα. φίλους μὴ ταχὺ κτῶ. οὓς δ᾽ ἂν κτήσῃ μὴ δοκίμαζε. ἄρχε πρῶτον μαθὼν ἄρχεσθαι. συμβούλευε μὴ τὰ ἥδιστα ἀλλὰ τὰ κάλλιστα. νοῦν ἡγεμόνα ποιοῦ. μὴ κακοῖς ὁμίλει. θεοὺς τίμα. γονέας αἰδοῦ. φασὶ δ᾽ αὐτὸν καὶ μιμνέρμου γράψαντος,

αἲ γὰρ ἄτερ νούσων τε καὶ ἀργαλεδώνων
ἑξηκονταέτη μοῖρα κίχοι θανάτου,

ἐπιτιμῶντα αὐτῷ εἰπεῖν. 61.

ἀλλ᾽ εἴ μοι κἂν νῦν ἔτι πείσεαι ἔξελε τοῦτο.
μὴ δὲ μέγαιρ᾽ ὅτι σ᾽ εὖ λῷον ἐπεφρασάμην.
καὶ μεταποίησον ἀγυὰς, τάδ᾽ ὧδ᾽ ἄειδε,
ὀγδοηκονταέτη μοῖρα κίχοι θανάτου.

τῶν δὲ ᾀδομένων αὐτοῦ ἐστι τάδε.

πεφυλαγμένος ἄνδρα ἕκαστον,
ὅρα μὴ κρυπτὸν ἔγχος ἔχων
κραδίῃ φαιδρῷ προσεννέπῃ προσώπῳ.
γλῶσσα δέ οἱ διχόμυθος
ἐκ μελαίνας φρενὸς γεγωνῇ.

γῆρα

γέγραφε δὲ δῆλον μὲν ὅτι τοὺς νόμους. καὶ δημηγο-
ρίας δὲ, καὶ εἰς ἑαυτὸν ὑποθήκας ἐλεγεῖα, καὶ τὰ περὶ
σαλαμῖνος καὶ τῆς ἀθηναίων πολιτείας ἔπη πεν-
62 τακισχίλια, καὶ ἰάμβους καὶ ἐπῳδούς. ἐπὶ δὲ τῆς εἰ-
κόνος αὐτοῦ ἐπιγέγραπται τόδε.

ἡ μήδων ἄδικον παύσασ' ὕβριν, ἥδε σόλωνα
τόνδε τεκνοῖ σαλαμὶς θεσμοθέτην ἱερόν.

ἤκμαζε μὲν οὖν περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἕκτην ὀλυμ-
πιάδα, ἧς τῷ τρίτῳ ἔτει ἦρξεν ἀθηναίων, καθά φη-
σι σωσικράτης. ὅτε καὶ τίθησι τοὺς νόμους. ἐτελεύτη-
σε δ' ἐν κύπρῳ βιοὺς ἔτη ὀγδοήκοντα, τοῦτον ἐπισκή-
ψας τοῖς ἰδίοις τὸν τρόπον. ἀποκομίσαι αὐτοῦ τὰ ὀστᾶ
εἰς σαλαμῖνα, καὶ τεφρώσαντας εἰς τὴν χώραν
σπεῖραι. ὅθεν καὶ κρατῖνος ἐν τοῖς χείρωσι φησὶν,
αὐτὸν ποιῶν λέγοντα. οἰκῶ δὲ νῆσον, ὡς μὲν ἀνθρώπων
λόγος, ἐσπαρμένος κατὰ πᾶσαν αἴαντος πόλιν.
63. ἔστι δὲ καὶ ἡμέτερον ἐπίγραμμα ἐν τῇ προειρημένῃ
παμμέτρῳ, ἔνθα καὶ περὶ πάντων τῶν τελευτησάντων
ἐλλογίμων διείλεγμαι παντὶ μέτρῳ καὶ ῥυθμῷ ἐπι-
γράμμασι μέλεσιν, ἔχον οὕτως.

σῶμα μὲν ἦρε σόλωνος ἐν ἀλλοδαπῇ κύπριον πῦρ.
ὀστᾶ δ' ἔχει σαλαμὶς, ὧν κόνις ἀστάχυες.
ψυχὴν δ' ἄξονες εὐθὺς ἐς οὐρανὸν ἤγαγον. εὖ γὰρ
θῆκε νόμους αὐτοῖς ἄχθεα κουφότατα.

ἀπεφθέγξατο δὲ φασὶ, μηδὲν ἄγαν. καὶ αὐτόν φησι
διοσκουρίδης ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι, ἐπειδὴ δα-

κρύει τὸν παῖδα τελευτήσαντα, ὃν ἡμεῖς οὐ παρειλήφαμεν, πρὸς τὸν εἰπόντα ἀλλ' οὐδὲν ἀνύτεις εἰπεῖν. δι' αὐτὸ γὰρ τοῦτο δακρύω ὅτι οὐδὲν ἀνύτω. φέρονται δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπιστολαὶ αἵδε.

Σόλων Περιάνδρῳ.

Ἐπαγγέλλεις μοι πολλούς τοι ἐπιβουλεύειν. σὺ δὲ εἰ μὲν μέλλεις ἐκποδὼν ἅπαντας ποιήσεσθαι οὐκ ἂν φθάνοις. ἐπιβουλεύσειε δ' ἄν τις καὶ τῶν ἀνυπόπτων. ὁ μὲν, δεδιὼς περὶ αὑτοῦ. ὁ δὲ, σοῦ καταγνοὺς, οὐκ ἔσθ' ὅτι οὐκ ὀρρωδοῦντος, κἂν τῇ πόλει χάριν καταθεῖτο ἐξευρὼν ἢν μὴ ὕποπτος εἴης. ἄριστον μὲν οὖν ἀπέχεσθαι ἵνα τῆς αἰτίας ἀπαλλαγείης. εἰ δὲ πάντως τυραννητέον, φροντίζειν ὅπως τὴν ἀλλοδαπὴν δύναμιν μείζονα ἕξεις τῆς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐδεὶς ἔτι τοι δεινός. μὴ δὲ σὺ ἐκποδὼν τινὰ ποιοῦ.

Σόλων Ἐπιμενίδῃ.

Οὔτε οἱ ἐμοὶ θεσμοὶ ἄρα Ἀθηναίους ἐπὶ πολὺ ὀνήσειν ἔμελλον, οὔτε σὺ καθήρας τὴν πόλιν ὤνησας. τό τε γὰρ θεῖον καὶ οἱ νομοθέται οὐ καθ' ἑαυτὰ δύνανται ὀνῆσαι τὰς πόλεις. οἱ δὲ ἀεὶ τὸ πλῆθος ἄγοντες, ὅπως ἂν γνώμης ἔχωσιν. οὕτω δὲ καὶ τὸ θεῖον καὶ οἱ νόμοι, εὖ μὲν ἀγόντων εἰσὶν ὠφέλιμοι. κακῶς δὲ ἀγόντων οὐδὲν ὠφελοῦσιν. οὐδ' οἱ ἐμοὶ ἀμείνους εἰσὶ, καὶ ὅσα ἐγὼ ἐνομοθέτησα. οἱ δ' ἐπιτρέποντες τὸ κοινὸν ἔβλαπτον, οἳ οὐκ ἐγίνοντο ἐμποδὼν Πεισιστράτῳ ἐπιθέ-

σθαι τυ

θαι τυραννίδι. οὐδὲ ἐγὼ προλέγων πιστὸς ἦν. ἐκεῖνος δὲ πιστότερος κολακεύων ἀθηναίοις ἐμοῦ ἀληθεύοντος. ἐγὼ δὴ θέμενος πρὸ τοῦ στρατηγίου τὰ ὅπλα εἶπον. τῶν μὲν μὴ αἰσθανομένων πεισίστρατον τυραννησείοντα εἶναι ξυνετώτερος. τῶν δὲ ὀκνούντων ἀμύνασθαι ἀλκιμώτερος. οἱ δὲ, μανίαν σόλωνος κατεγίνωσκον. τελευτῶν δὲ ἐμαρτυράμην. ὦ πατρὶς, οὗτος μὲν σόλων, ἑτοιμός τι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀμύνειν. τοῖς δ' ἂν καὶ μαίνεσθαι δοκῶ. ὥς τε ἄπειμι οἱ ἐκ μέσου ὁ μόνος ἐχθρὸς πεισιστράτου. ἔστι δὲ καὶ δορυφορούντων αὐτὸν εἴ τι βούλονται. ἴσθι γὰρ τὸν ἄνδρα ὦ ἑταῖρε δεινότατα ἁψάμενον τῆς τυραννίδος. ἤρξατο μὲν δημαγωγεῖν, εἶτα δὲ ἑαυτῷ τραύματα ποιήσας, παρελθὼν ἐπ' ἡλιαίαν ἐβόα φάμενος πεπονθέναι ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ φύλακας ἠξίου παρασχεῖν οἱ τετρακοσίους τούς/. οἱ δὲ, ἀνηκουστήσαντές μου, παρέσχον τοὺς ἄνδρας. οὗτοι δὲ ἦσαν κορυνηφόροι. καὶ μετὰ τοῦτο τὸν δῆμον κατέλυσεν. ἦ μάτην ἔσπευδον ἀπαλλάξαι τοὺς πένητας αὐτῶν τῆς θητείας, οἵ γε δὴ νῦν ξύμπαντες ἑνὶ δουλεύουσι πεισιστράτῳ.

V C. νεωτάτους

Σόλων Πεισιστράτῳ.

Πιστεύω μηδὲν κακὸν ὑπὸ σοῦ πείσεσθαι. καὶ γὰρ πρὸ τῆς τυραννίδος φίλος σοι ἦν, καὶ νῦν οὐ μᾶλλον διάφορος ἢ τῶν ἄλλων τις ἀθηναίων ὅτῳ μὴ ἀρέ-

σκει

σης τυραννίς. εἴτε ὑφ' ἑνὸς ἄρχεσθαι ἄμεινον αὐτοῖς, εἴτε δημοκρατεῖσθαι, πεπείσθω ἑκάτερον γινώσκειν. καί σε φημὶ πάντων τύραννον εἶναι βέλτιστον. ἐπανήκειν δέ μοι Ἀθήναζε οὐ καλῶς ἔχων ὁρῶ, μή μέ τις μέμψηται. εἰ διαθεὶς Ἀθηναίοις ἰσοπολιτείαν καὶ παρὸν τυραννεῖν, αὐτὸς οὐκ ἀξιώσας, νῦν ἐπανελθὼν ἀρεσκοίμην οἷς σὺ πράσσεις.

Σόλων Κροίσῳ.

Ἄγαμαί σε τῆς περὶ ἡμᾶς φιλοφροσύνης, καὶ νὴ τὴν Ἀθηνᾶν εἰ μὴ περὶ παντός μοι ἦν οἰκεῖν ἐν δημοκρατίᾳ, ἐδεξάμην ἂν μᾶλλον τὴν δίαιταν ἔχειν ἐν τῇ παρὰ σοῦ βασιλείᾳ ἢ Ἀθήνησι τυραννοῦντος βιαίως Πεισιστράτου. ἀλλὰ καὶ ἥδιον ἡμῖν ἡ βιοτὴ ἔνθα πᾶσι τὰ δίκαια καὶ ἴσα. ἀφίξομαι δ' οὖν παρὰ σέ, σπεύδων τοι ξένος γενέσθαι.

ΧΕΙΛΩΝ

Χείλων Δαμαγήτου λακεδαιμόνιος, οὗτος ἐποίησεν ἐλεγεῖαν εἰς ἔπη διακόσια, καὶ ἔφασκε πρόνοιαν περὶ τοῦ μέλλοντος λογισμῷ καταληπτὴν εἶναι ἀνδρὸς ἀρετήν. πρός τε τὸν ἀδελφὸν δυσφοροῦντα ὅτι μὴ ἔφορος ἐγένετο αὐτοῦ ὄντος, ἐγὼ μὲν γάρ ἐπίσταμαι ἀδικεῖσθαι, σὺ δὲ οὔ. γέγονε δὲ ἔφορος κατὰ τὴν πεντηκοστὴν ἕκτην ὀλυμπιάδα. παμφίλη δέ φησι κατὰ τὴν ἕκτην. καὶ πρῶτον ἔφορον γενέσθαι ἐπὶ εὐθυδήμου ὥς φησι σωσικράτης. καὶ πρῶτος εἰσηγήσατο τοὺς ἐφόρους τοῖς βασιλεῦσι παραζευγνύναι. σάτυρος δὲ λυ-

δὲ λυκοῦργον. οὗτος ὥς φησιν ἡρόδοτος ἱπποκράτει θυομένῳ ἐν ὀλυμπίᾳ τῶν λεβήτων αὐτομάτων ζεσάντων, συνεβούλευσεν ἢ μὴ γῆμαι ἢ εἰ ἔχοι γυναῖκα ἐκπέμψαι καὶ παῖδας ἀπείπασθαι. φασὶ δ᾽ αὐτὸν καὶ αἰσώπου πυθέσθαι ὁ ζεὺς τί εἴη ποιῶν. τὸν δὲ, φάναι. τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῦν. τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψοῦν. ἐρωτηθεὶς τίνι διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδεύτων, ἔφη ἐλπίσιν ἀγαθαῖς. τί δύσκολον. τὸ τὰ ἀπόρρητα σιωπῆσαι, καὶ σχολὴν εὖ διαθέσθαι. καὶ ἀδικούμενον δύνασθαι φέρειν. προσέταττε δὲ καὶ ταῦτα. γλώττης κρατεῖν, καὶ μάλιστα ἐν συμποσίῳ. μὴ κακολογεῖν τοὺς πλησίον. εἰ δὲ μὴ, ἀκούσεσθαι ἐφ᾽ οἷς λυπήσεσθαι. μὴ ἀπειλεῖν μηδενί. γυναικῶδες γάρ. ταχύτερον ἐπὶ τὰς ἀτυχίας τῶν φίλων ἢ ἐπὶ τὰς εὐτυχίας πορεύεσθαι. γάμον εὐτελῆ ποιεῖσθαι. τὸν τεθνηκότα μὴ κακολογεῖν. γῆρας τιμᾶν. φυλάττειν ἑαυτόν. ζημίαν αἱρεῖσθαι μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν. ἡ μὲν γὰρ ἅπαξ ἐλύπησε. τὸ δὲ, διαπαντός. ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγελᾶν. ἰσχυρὸν ὄντα πρᾶον εἶναι, ὅπως οἱ πλησίον αἰδῶνται μᾶλλον ἢ φοβῶνται. μανθάνειν τῆς αὑτοῦ οἰκίας καλῶς προστατεῖν. τὴν γλῶτταν μὴ προτρέχειν τοῦ νοῦ. θυμοῦ κρατεῖν. μαντικὴν μὴ ἐχθαίρειν. μὴ ἐπιθυμεῖν ἀδυνάτων. ἐν ὁδῷ μὴ σπεύδειν. λέγοντα μὴ κινεῖν τὴν χεῖρα. μανικὸν γάρ. νόμοις πείθεσθαι. ἠρεμίᾳ χρῆσθαι. τῶν δὲ ᾀδομένων αὐτοῦ μάλιστα εὐδοκίμησεν ἐκεῖνο. ἐν

ἀποφθέγματα χείλωνος

νο. ἐν λιθίναις ἀκόναις ὁ χρυσὸς ἐξετάζεται, διδοὺς βάσανον φανεράν. ἐν δὲ χρυσῷ ἀνδρῶν ἀγαθῶν τε κακῶν τε νοῦς ἔδωκ' ἔλεγχον. φασὶ δ' αὐτόν ποτε γηραιὸν ἤδη ὄντα εἰπεῖν. ὡς οὐδὲν συνειδείη ἀγνῶμον ἑαυτῷ ἐν τῷ βίῳ. διστάζειν δὲ περὶ ἑνός. κρίνων γάρ ποτε φίλῳ δίκην αὐτὸς μὲν κατὰ τὸν νόμον, τὸν δὲ φίλον πεῖσαι ἀποδικάσαι αὐτοῦ. ἵνα ἀμφότερα καὶ τὸν νόμον καὶ τὸν φίλον τηρήσῃ. ἐνδοξότατος δὴ μάλιστα παρὰ τοῖς ἕλλησιν ἐγένετο, προειπὼν περὶ κυθήρων τῆς νήσου τῆς λακωνικῆς. καταμαθὼν γὰρ τὴν φύσιν αὐτῆς, εἴθε ἔφη μὴ γεγόνει, ἢ γενομένη καταβυθισθῆναι. καὶ εὖ προυνοήσατο. δημάρατος μὲν γὰρ φυγὰς ὢν λακεδαιμονίων, ξέρξῃ συνεβούλευσε τὰς ναῦς συνέχειν ἐν τῇ νήσῳ. κᾶν ἑαλώκει ἡ ἑλλάς, εἰ ἐπείσθη ξέρξης. ὕστερόν τε νικίας ἐπὶ τῶν πελοποννησιακῶν καταστρεψάμενος τὴν νῆσον, φρουρὰν ἐγκατέστησεν ἀθηναίων, καὶ πάμπολλα τοὺς λακεδαιμονίους κακὰ διέθηκε. βραχυλόγος τε ἦν. ὅθεν καὶ ἀρισταγόρας ὁ μιλήσιος τοῦτον τὸν τρόπον χειλώνιον καλεῖ. βράγχου δὲ εἶναι, ὃς τὸ ἱερὸν ἔκτισε τὸ ἐν βραγχίδαις. ἦν δὲ γέρων περὶ τὴν πεντηκοστὴν δευτέραν ὀλυμπιάδα, ὅτε αἴσωπος ὁ λογοποιὸς ἤκμαζεν. ἐτελεύτησε δ', ὥς φησιν ἕρμιππος, ἐν πίσῃ, τὸν υἱὸν ὀλυμπιονίκην ἀσπασάμενος πυγμῆς. ἔπαθε δὲ τοῦτο ὑπερβολῇ τε χαρᾶς καὶ ἀσθενείᾳ πολυετίας. καὶ αὐτὸν πάντες οἱ κατὰ τὴν πανήγυριν ἐντιμότα-

τὰ παρέπεμψαν. ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἐπίγραμμα ἡμῶν.

φωσφόρε σοὶ πολύδευκες ἔχω χάριν, οὕνεκα υἱὸς
　χείλωνος πυγμῇ χλωρὸν ἕλεν κότινον.
εἰ δ' ὁ πατὴρ στεφανοῦχον ἰδὼν τέκνον ἤμυσεν ἡσθεὶς
　οὐ νεμεσητὸν, ἐμοὶ τοῖος ἴτω θάνατος.

ἐπὶ δὲ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐπιγέγραπται τόδε.

τόνδε δορυστέφανος σπάρτα χείλων' ἐφύτευσεν
　ὃς τῶν ἑπτὰ σοφῶν πρῶτος ἔφυ σοφίῃ.

ἀπεφθέγξατο. ἐγγύη πάρα δ' ἄτη. ἔστιν αὐτοῦ καὶ ἐπιστόλιον τόδε.

Χείλων Περιάνδρῳ.

Ἐπιστέλλεις ἐμὶν ἀστρατείαν ἐπ' ἐκδάμως ὡς αὐτὸς καὶ ἐξέρπεις. ἐγὼ δὲ δοκέω, καὶ τὰ οἰκεῖα σφαλερὰ ἦμεν ἀνδρὶ μονάρχῳ, καὶ τῆνον τυράννων εὐδαιμονίζω, ὅς τις καὶ οἴκοι ἐξ αὐτὸς αὐτοῦ κατθάνῃ.

ΠΙΤΤΑΚΟΣ

Πιττακὸς ὑῤῥαδίου μιτυληναῖος, φησὶ δὲ δοῦρις τὸν πατέρα αὐτοῦ θρᾷκα εἶναι. οὗτος μετὰ τῶν ἀλκαίου γενόμενος ἀδελφῶν, μέλαγχρον καθεῖλε τὸν τῆς λέσβου τύραννον. καὶ περὶ τῆς ἀχιλλείτιδος χώρας μαχομένων ἀθηναίων καὶ μιτυληναίων, ἐστρατήγει μὲν αὐτός. ἀθηναίων δὲ φρύνων παγκρατιαστὴς ὀλυμπιονίκης. συνέθετο δὴ μονομαχῆσαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δίκτυον ἔχων ὑπὸ τὴν ἀσπίδα λαθραίως περιέβαλε τὸν φρύνωνα, καὶ κτείνας ἀνεσώ-

περὶ τοῦ χωρίου. ὕστερον μέν τοι φησὶν ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς διαδικασθῆναι τοὺς ἀθηναίους περὶ τοῦ χωρίου πρὸς τοὺς μιτυληναίους, ἀκούοντος τῆς δίκης περιάνδρου. ὃν καὶ τοῖς ἀθηναίοις προσκρῖναι. τότε δ' οὖν τὸν πιττακὸν ἰσχυρῶς ἐτίμησαν οἱ μιτυληναῖοι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐνεχείρησαν αὐτῷ. ὁ δὲ, δέκα ἔτη κατασχὼν καὶ εἰς τάξιν ἀγαγὼν τὸ πολίτευμα, κατέθετο τὴν ἀρχὴν, καὶ δέκα ἐπεβίω ἄλλα. καὶ χώραν αὐτῷ ἀπένειμαν οἱ μιτυληναῖοι. ὁ δὲ, ἱερὰν ἀνῆκεν, ἥ τις νῦν πιττάκειος καλεῖται. σωσικράτης δέ φησιν ὅτι ὀλίγον ἀποτυγχανόμενος ἔφη, τὸ ἥμισυ τοῦ παντὸς πλεῖον εἶναι. ἀλλὰ καὶ κροίσου διδόντος χρήματα οὐκ ἐδέξατο. εἰπὼν ἔχειν ὧν ἐβούλετο διπλάσια. ἄπαιδος γὰρ τἀδελφοῦ τελευτήσαντος κεκληρονομηκέναι. παμφίλη δέ φησιν ἐν δευτέρῳ τῶν ὑπομνημάτων ὡς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τυῤῥαῖον καθήμενον ἐπὶ κουρείου ἐν κύμῃ χαλκεύς τις πέλεκυν ἐμβαλὼν ἀνέλοι. τῶν δὲ κυμαίων πεμψάντων τὸν φονέα τῷ πιττακῷ, μαθόντα καὶ ἀπολύσαντα εἰπεῖν, συγγνώμη μετανοίας κρείσσων. ἡράκλειτος δέ φησιν ἀλκαῖον ὑποχείριον λαβόντα καὶ ἀπολύσαντα φάναι, συγγνώμη τιμωρίας κρείσσων. νόμους δὲ ἔθηκε, τῷ μεθύοντι ἐὰν ἁμάρτῃ διπλῆν εἶναι τὴν ζημίαν, ἵνα μὴ μεθύωσι, πολλοῦ κατὰ νῆσον οἴνου γινομένου. εἶπέ τε χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι. οὗ καὶ σιμωνίδης μέμνηται. ἄνδρα ἀγαθὸν ἀλαθέως γενέσθαι χαλε-

νόμοι τοῦ πιττακοῦ

χαλεπὸν, τὸ πιττάκειον. μέμνηται αὐτοῦ καὶ πλάτων ἐν πρωταγόρᾳ. ἀνάγκᾳ δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται. καὶ ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι. ἐρωτηθεὶς δέ ποτε τί ἄριστον, τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν. καὶ ὑπὸ κροίσου τίς ἀρχὴ μεγίστη, ἡ τοῦ ποικίλου ἔφη ξύλου. σημαίνων τὸν νόμον. ἔλεγε δὲ καὶ τὰς νίκας ἄνευ αἵματος ποιεῖσθαι. ἔφη δὲ καὶ πρὸς τὸν φωκαϊκὸν φάσκοντα, δεῖ ζητεῖν ἄνθρωπον σπουδαῖον, ἂν λίαν ἔφη ζητῇς οὐχ εὑρήσεις. καὶ πρὸς τοὺς πυνθανομένους τί εὐχάριστον, χρόνος ἔφη. ἀφανὲς τὸ μέλλον. πιστὸν γῆ. ἄπιστον θάλασσα. ἔλεγέ τε συνετῶν ἀνδρῶν πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ προνοῆσαι ὅπως μὴ γένηται. ἀνδρείων δὲ γενόμενα εὖ θέσθαι. ὃ μέλλεις πράττειν μὴ πρόλεγε. ἀποτυχὼν γὰρ γελασθήσῃ. ἀτυχίαν μὴ ὀνειδίζειν, νέμεσιν αἰδούμενον. παρακαταθήκην λαβόντα ἀποδοῦναι. φίλον μὴ λέγειν κακῶς. ἀλλὰ μηδὲ ἐχθρόν. εὐσέβειαν ἀσκεῖν. σωφροσύνην φιλεῖν. ἀλήθειαν ἔχειν, πίστιν, ἐμπειρίαν, ἐπιδεξιότητα, ἑταιρίαν, ἐπιμέλειαν. τῶν δὲ ᾀδομένων αὐτοῦ μάλιστα εὐδοκίμησε τάδε. ἔχοντα δεῖ τόξον καὶ ἰοδόκον φαρέτραν, σείχειν πρὸς φῶτα κακόν. πιστὸν γὰρ οὐδὲν γλῶσσα διὰ στόματος λαλεῖ, διχόμυθον ἔχουσα καρδίῃ νόημα. ἐποίησε δὲ καὶ ἐλεγεῖα ἔπη ἑξακόσια. καὶ ὑπὲρ νόμων καταλογάδην τοῖς πολίταις. Ἤκμαζε μὲν οὖν περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν δευτέραν ὀλυμπιάδα. ἐτελεύτησε δ' ἐπὶ ἀρισοδήμου τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς πεντηκοστῆς δευ-

ἀποφθέγματα αὐτοῦ

S.
V. Cποτὶ

τέρας ὀλυμπιάδος, βιοὺς ὑπὲρ ἔτη ἑβδομήκοντα, ἤδη γηραιός. καὶ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐπιγέγραπται τόδε.

οἰκείοις δακρύοις ἁ γειναμένα καταθάπτει
ἐνθάδε πιττακὸν ἡ δ' ἱερὰ λέσβος.

ἀπόφθεγμα αὐτοῦ, καιρὸν γνῶθι. γέγονε δὲ καὶ ἕτερος πιττακὸς νομοθέτης ὥς φησι φαβωρῖνος ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ. καὶ δημήτριος ὁμωνύμοις. ὃς καὶ μικρὸς προσηγορεύθη. τὸν δ' οὖν σοφὸν λέγεται ποτὲ νεανίσκῳ συμβουλευομένῳ περὶ γάμου ταῦτα εἰπεῖν. ἅ φησι καλλίμαχος ἐν τοῖς ἐπιγράμμασι.

ξεῖνος ἀταρνείτης τὶς ἀνήρετο πιττακὸν οὕτως,
τὸν μιτυληναῖον, παῖδα τὸν ὑῤῥαδίου.
ἄττα γέρον, δοιός με καλεῖ γάμος. ἡ μία μὲν δὴ
νύμφη, καὶ πλούτῳ καὶ γενεῇ κατ' ἐμέ.
ἡ δ' ἑτέρη προβέβηκε. τί λώϊον; εἰ δ' ἄγε σύ μοι
βούλευσον πότερην εἰς ὑμέναιον ἄγω.
εἶπεν. ὁ δὲ σκίπωνα γεροντικὸν ὅπλον ἀείρας
ἠνίδε, κεῖνοί σοι πᾶν ἐρέουσιν ἔπος.
οἱ δ' ἄρ' ὑπὸ πληγῇσι θοὰς βέμβικας ἔχοντες
ἔστρεφον εὐρείῃ παῖδες ἐνὶ τριόδῳ.
κείνων ἔρχεο, φησί, μετ' ἴχνια. χ' ὁ μὲν ἐπέστη
πλησίον, οἱ δ' ἔλεγον, τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα.
ταῦτ' ἀΐων ὁ ξεῖνος ἐφείσατο μείζονος οἴκου
δράξασθαι παίδων κληδόνι συνθέμενος.

κληδόνα

τὴν

τὴν δ' ὀλίγην, ὡς κεῖνος, ἐς οἰκίον ἤγαγε νύμφην.
οὕτω καὶ σὺ δίων τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα.

δοκεῖ δ' ἐκ διαθέσεως αὐτὰ εἰρηκέναι. συνῴκησε γὰρ αὐτοῦ ἥσσων ἡ γυνὴ, ἐπεί περ ἦν δράκοντος ἀδελφὴ τοῦ πενθίλου, σφόδρα κατεσοβαρεύετο αὐτοῦ. τοῦτον ἀλκαῖος σαράποδα μὲν καὶ σάραπον ἀποκαλεῖ, διὰ τὸ πλατύπουν εἶναι καὶ ἐπισύρειν τὼ πόδε. χειροπόδην δὲ διὰ τὰς ἐν τοῖς ποσὶ ῥαγάδας ἃς χειράδας ἐκάλουν. γαύρηκα δὲ ὡς εἰκῆ γαυριῶντα. φύσκωνα δὲ καὶ γάστρωνα ὅτι παχὺς ἦν. ἀλλὰ μὴν καὶ ζοφοδορπίδαν ὡς ἄλυχνον. ἀγάσυρτον δὲ ὡς ἐπισεσυρμένον καὶ ῥυπαρόν. τούτῳ γυμνάσιον σῖτον ἀλεῖν, ὥς φησι κλέαρχος ὁ φιλόσοφος. καὶ αὐτοῦ ἐστιν ἐπιστόλιον τοιόνδε.

Πιττακὸς Κροίσῳ.

Κέλευσαί με ἱκνεῖσθαι ἐς λυδίαν ὅπως σοι τὸν ὄλβον ἴδοιμι. ἐγὼ δὲ καὶ μὴ ὁρεῖς πέπεισμαι τὸν ἀλύττεω παῖδα τῶν βασιλήων πολυχρυσότατον πέλειν. οὐδὲν τε πλέον ἄμμιν ἱκομένοις ἐς σάρδεις. χρυσοῦ γὰρ οὐ δεόμεθ', ἀλλ' ἃ πέπαμαι ἄρκιει καὶ τοῖς ἐμοῖς ἑταίροις. ἔμπας δ' ἵξομαι, ὡς ἀνδρὶ ξείνῳ γνοίμην τοι ὁμίλαος.

ΒΙΑΣ

Βίας πευταμου πριηνεὺς προκεκριμένος τῶν ἑπτὰ ὑπὸ σατύρου. τοῦτον οἱ μὲν, πλούσιον δοῦρις δὲ πάροικον φησὶ γεγονέναι. φανόδικος δὲ κό- τευταμίδου

ρας

ρας αἰχμαλώτους λυτρωσάμενον μεσσηνίας θρέψαι
τε ὡς θυγατέρας καὶ προῖκας ἐπιδοῦναι, καὶ εἰς
τὴν μεσσήνην ἀποστεῖλαι τοῖς πατράσιν αὐτῶν. χρό-
νῳ δὲ ἐν ταῖς ἀθήναις ὡς προείρηται τοῦ τρίποδος
εὑρεθέντος ὑπὸ τῶν ἁλιέων, τοῦ χαλκοῦ ἐπιγραφὴν
ἔχοντος τῷ σοφῷ, σάτυρος μὲν φησὶ παρελθεῖν τὰς
κόρας. οἱ δὲ, τὸν πατέρα αὐτῶν ὡς καὶ φανόδικος,
εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ εἰπεῖν τὸν βίαντα σοφὸν, διηγη-
σαμένας τὰ καθ' ἑαυτάς. καὶ ἀπεστάλη ὁ τρίπους,
καὶ ὁ βίας ἰδὼν ἔφη τὸν ἀπόλλω σοφὸν εἶναι, οὐδὲ προ-
σήκατο. οἱ δὲ, λέγουσιν ἐν θήβαις τῷ ἡρακλεῖ αὐτὸν
ἀναθεῖναι. ἐπεὶ ἀπόγονος ἦν θηβαίων ἀποικίαν εἰς
πριήνην στειλάντων, ὥσπερ καὶ φανόδικος φησί.
λέγεται δὲ καὶ ἀλυάττου πολιορκοῦντος πριήνην
τὸν βίαντα πιάναντα δύο ἡμιόνους ἐξελάσαι εἰς τὸ
στρατόπεδον. τὸν δὲ, συνιδόντα καταπλαγῆναι μέ-
χρι καὶ ἀλόγων διατείνειν αὐτῶν τὴν εὐθένειαν,
καὶ ἐβουλήθη σπείσασθαι, καὶ εἰσέπεμψεν ἄγγελον.
βίας δὲ σωροὺς ψάμμου χέας καὶ ἄνωθεν σῖτον περι-
χέας ἔδειξε τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ τέλος μαθὼν ὁ ἀλυ-
άττης εἰρήνην ἐσπείσατο πρὸς τοὺς πριηνέας. θᾶττ-
ον δ' αὐτῷ πέμψαντι πρὸς τὸν βίαντα ἵνα ἥκῃ
παρ' αὐτὸν, ἐγὼ δέ φησιν ἀλυάττῃ κελεύω κρόμμυα
ἐσθίειν, ἴσον τῷ κλαίειν. λέγεται δὲ καὶ δίκας δει-
νότατος γεγονέναι εἰπεῖν. ἐπ' ἀγαθῷ μέντοι τῇ τῶν
λόγων ἰσχύϊ προσεχρῆτο. ὅθεν καὶ δημόδικος ὁ ἀλεί-
ριος

ριος τοῦτο αἰνίττεται λέγων. ἢν τύχῃς κρίνων δικάζου τὴν πριηνίην δίκην. καὶ ἱππῶναξ. ἃ καὶ δικάζεσθαι βίαντος τοῦ πριηνέως κρεῖσσον. τοῦτον οὖν καὶ ἐτελεύτα τὸν τρόπον. δίκην γὰρ ὑπέρ τινος λέξας ἤδη ὑπεργήρως ὑπάρχων, μετὰ τὸ καταπαῦσαι τὸν λόγον, ἀπέκλινε τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς τοῦ τῆς θυγατρὸς υἱοῦ κόλπους. εἰπόντος δὲ καὶ τοῦ ἐξ ἐναντίας, τῶν δικαστῶν τὴν ψῆφον ἐνεγκόντων τῷ ὑπὸ τοῦ βίαντος βοηθουμένῳ, λυθέντος τοῦ δικαστηρίου νεκρὸς ἐν τοῖς κόλποις εὑρέθη, καὶ αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς ἔθαψεν ἡ πόλις, καὶ ἐπέγραψαν.

κλεινοῖς ἐν δαπέδοισι πριήνης φύντα καλύπτει
ἥδε βίαντα πέτρα κόσμον ἴωσι μέγαν.

ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς.

τῇδε βίαντα κέκευθε, τὸν ἀτρέμας ἤγαγεν ἑρμῆς
εἰς ἀΐδην πολιῷ γήραϊ νιφόμενον.
εἶπε γὰρ εἶπε δίκην ἑτάρου τινὸς, εἶτ᾽ ἀποκλινθεὶς
παιδὸς ἐς ἀγκαλίδας μακρὸν ἔτεινεν ὕπνον.

ἐποίησε δὲ περὶ ἰωνίας, τίνα μάλιστα ἂν τρόπον εὐδαιμονοίη, εἰς ἔπη δισχίλια. τῶν δὲ ᾀδομένων αὐτοῦ εὐδοκίμησε τάδε. ἀστοῖσιν ἄρεσκε πᾶσιν ἐν πόλει αἴ κε μένῃς, πλείσταν γὰρ ἔχει χάριν. αὐθάδης δὲ τρόπος πολλάκι βλαβερὰν ἐξέλαμψεν ἄταν. καὶ τὸ μὲν ἰσχυρὸν γενέσθαι, τῆς φύσεως ἔργον. τὸ δὲ λέγειν δύνασθαι τὰ συμφέροντα τῇ πατρίδι, ψυχῆς ἴδιον καὶ φρονήσεως. εὐπορίαν δὲ χρημάτων πολλοῖς καὶ διὰ

ᾀδόμενα βίαντος

τύχην περιγίνεσθαι. ἔλεγε δὲ ἀτυχῆ εἶναι τὸν ἀτυχί-
V. C ἀλλότριόν τι κακόν αν μὴ φέροντα. καὶ νόσον ψυχῆς τὸ τῶν ἀδυνάτων ἐ-
ρᾶν. ἀλλοτρίων δὲ κακῶν ἀμνημόνευτον εἶναι. Ερωτη-
θεὶς τί δυσχερές. τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἔφη μεταβολὴν
εὐγενῶς ἐνεγκεῖν. συμπλέων ποτὲ ἀσεβέσι χειμα-
ζομένης τῆς νεὼς, κἀκείνων τοὺς θεοὺς ἐπικαλουμένων,
V. C. ἡμᾶς σιγᾶτε ἔφη, μὴ αἴσθωνται ὑμᾶς ἐνθάδε πλέοντας.
Ερωτηθεὶς ὑπὸ ἀσεβοῦς ἀνθρώπου τί ποτέ ἐστιν εὐσέ-
βεια, ἐσίγα. τοῦ δὲ, τὴν αἰτίαν τῆς σιγῆς πυνθανομένου,
σιωπῶ ἔφη ὅτι περὶ τῶν οὐδέν σοι προσηκόντων πυν-
θάνει. Ερωτηθεὶς τί γλυκὺ ἀνθρώποις, ἐλπὶς ἔφη. ἥ-
διον ἔλεγε δικάζειν μεταξὺ ἐχθρῶν ἢ φίλων. τῶν μὲν
γὰρ φίλων πάντως ἐχθρὸν ἔσεσθαι τὸν ἕτερον. τῶν
δὲ ἐχθρῶν τὸν ἕτερον φίλον. Ερωτηθεὶς τί ποιῶν ἄν-
θρωπος τέρπεται, ἔφη κερδαίνων. ἔλεγε τὸν βίον
οὕτω μετρεῖν, ὡς καὶ πολὺν καὶ ὀλίγον χρόνον βιωσο-
μένους. καὶ φιλεῖν ὡς μισήσοντας. τοὺς γὰρ πλείστους
συμβουλαὶ εἶναι κακούς. συνεβούλευέ τε ὧδε. βραδέως ἐγχείρει
αὐτοῦ τοῖς πραττομένοις. ὃ δ' ἂν ἕλῃ βεβαίως τηρῶν δια-
μένε. μὴ ταχὺ λάλει, μανίαν γὰρ ἐμφαίνει. φρόνη-
σιν ἀγάπα. περὶ θεῶν λέγε ὡς εἰσίν. ἀνάξιον ἄνδρα
μὴ ἐπαίνει διὰ πλοῦτον. πείσας λαβὲ, μὴ βιασά-
μενος. ὅτι ἂν ἀγαθὸν πράττῃς, εἰς θεοὺς ἀνάπεμπε.
ἐφόδιον ἀπὸ νεότητος εἰς γῆρας ἀναλάμβανε σοφί-
αν. βεβαιότερον γὰρ τοῦτο τῶν ἄλλων κτημάτων. μέ-
μνηται τοῦ βίαντος καὶ ἱππῶναξ ὡς προείρηται, καὶ
ὁ δυσα

ὁ δυσάρεστος Ἡράκλειτος μάλιστα αὐτὸν ἐπῄνεσε γράψας, ἐν Πριήνῃ Βίας ἐγένετο ὁ Τευτάμεω. οὗ πλείων λόγος ἢ τῶν ἄλλων. καὶ οἱ Πριηνεῖς δὲ αὐτῷ τέμενος καθιέρωσαν τὸ Τευτάμειον λεγόμενον. ἀπεφθέγξατο, οἱ πλεῖστοι κακοί.

ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ

Κλεόβουλος Εὐαγόρου Λίνδιος, ὡς δὲ Δοῦρις, Κάρ. ἔνιοι δὲ εἰς Ἡρακλέα ἀναφέρειν τὸ γένος αὐτόν. ῥώμῃ δὲ καὶ κάλλει διαφέρειν, μετασχεῖν τε τῆς ἐν Αἰγύπτῳ φιλοσοφίας. γενέσθαι τε αὐτῷ θυγατέρα Κλεοβουλίνην, αἰνιγμάτων ἑξαμέτρων ποιήτριαν. ἧς μέμνηται καὶ Κρατῖνος ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι, πληθυντικῶς ἐπιγράψας. ἀλλὰ καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἀνανεώσασθαι αὐτὸν ἀπὸ Δαναοῦ. οὗτος ἐποίησεν ᾄσματα καὶ γρίφους εἰς ἔπη τρισχίλια. καὶ τὸ ἐπίγραμμα τινὲς τὸ ἐπὶ Μίδᾳ τοῦτον φασὶ ποιῆσαι.

Χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.
ἐς τ' ἂν ὕδωρ τε ῥέῃ, καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
ἥλιος τ' ἀνιὼν λάμπῃ, λαμπρά τε σελήνη,
καὶ ποταμοὶ ῥέωσιν, ἀνακλύζῃ δὲ θάλασσα
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύστῳ ἐπὶ τύμβῳ
ἀγγελέω παριοῦσι, Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται.

φέρουσι δὲ μαρτύριον Σιμωνίδου ᾆσμα ὅπου φησί, τίς κεν αἰνήσειε νόῳ πίσυνος Λίνδου ναέταν Κλεόβουλον, ἀενάοις ποταμοῖς, ἄνθεσί τ' εἰαρινοῖς, ἀελίου τε φλογί, χρυσᾶς τε σελάνας, καὶ θαλασσίαισι δί-

ἀντιθέχων

ναις ἀντιθευμένος στήλας. ἅπαντα γὰρ ἐστὶ θεῶν ἥσσω. λίθον δὲ καὶ βρότειοι παλάμαι θραύουσι. μωροῦ φωτὸς ἅδε βουλά. οὐ γὰρ εἶναι ὁμήρου τὸ ἐπίγραμμα, πολλοῖς ἔτεσι προέχοντος φασὶ τὸν μίδαν. φέρεται δ' αὐτοῦ ἐν τοῖς παμφίλης ὑπομνήμασι καὶ αἴνιγμα τοῖον.

εἷς ὁ πατὴρ, παῖδες δὲ δυώδεκα. τῶν δὲ ἑκάστῳ
παῖδες τριήκοντα διάνδιχα εἶδος ἔχουσαι.
αἱ μὲν, λευκαὶ ἔασιν ἰδεῖν, αἱ δ' αὖτε μέλαιναι.
ἀθάνατοι δέ τ' ἐοῦσαι ἀποφθινύθουσιν ἅπασαι.

ἀδόμενα κλεοβούλου

ἔστι δὲ ὁ ἐνιαυτός. τῶν δὲ ἀδομένων εὐδοκίμησεν αὐτοῦ τάδε. ἀμουσία τὸ πλεῖον μέρος ἐν βροτοῖσι, λόγων τε πλῆθος. ἀλλ' ὁ καιρὸς ἀρκέσει. φρόνει τι κεδνόν. μὴ μάταιος ἄχαρις γινέσθω. ἔφη δὲ δεῖν συνοικίζειν τὰς θυγατέρας παρθένους μὲν τὴν ἡλικίαν. τὸ φρονεῖν δὲ γυναῖκας. ὑποδεικνὺς ὅτι δεῖ παιδεύεσθαι καὶ τὰς παρθένους. ἔλεγέ τε τὸν φίλον δεῖν εὐεργετεῖν, ὅπως ᾖ μᾶλλον φίλος. τὸν δὲ ἐχθρὸν φίλον ποιεῖν. φυλάσσεσθαι γὰρ τῶν μὲν φίλων τὸν ψόγον. τῶν δὲ ἐχθρῶν τὴν ἐπιβουλήν. καὶ ὅταν τις ἐξίῃ τῆς οἰκίας ζητείτω πρότερον τί μέλλει πράσσειν. καὶ ὅταν εἰσέλθῃ πάλιν ζητείτω τί ἔπραξε. συνεβούλευέ τε εὖ τὸ σῶμα ἀσκεῖν. φιλήκοον εἶναι μᾶλλον ἢ φιλόλαλον. φιλομαθῆ μᾶλλον ἢ ἀμαθῆ. γλῶσσαν εὔφημον ἴσχειν. ἀρετῆς οἰκεῖον εἶναι, κακίας ἀλλότριον. ἀδικίαν φεύγειν. πόλει τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν.

ἡδονῆς

ἡδονῆς κρατεῖν. βίᾳ μηδὲν πράττειν. τέκνα παιδεύειν. ἔχθραν διαλύειν. γυναικὶ μὴ φιλοφρονεῖσθαι, μηδὲ μάχεσθαι, ἀλλοτρίων παρόντων. τὸ μὲν γὰρ ἄνοιαν, τὸ δὲ, μανίαν σημαίνει. οἰκέτην πάροινον μὴ κολάζειν. δοκεῖν γὰρ παροινεῖν. γαμεῖν ἐκ τῶν ὁμοίων. ἂν γὰρ ἐκ τῶν κρειττόνων λάβῃς φησὶ, δεσπότας κτήσῃ τοὺς συγγενείας. μὴ ἐπιγελᾶν τοῖς σκωπτομένοις. ἀπεχθήσεσθαι γὰρ τούτοις. εὐτυχῶν μὴ ἴσθι ὑπερήφανος. ἀπορήσας μὴ ταπεινοῦ. τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης γενναίως ἐπίστασο φέρειν. ἐτελεύτησε δὲ γηραιὸς ἔτη βιοὺς ἑβδομήκοντα. καὶ αὐτῷ ἐπιγραφὴ αὕτη.

ἄνδρα σοφὸν κλεόβουλον ἀποφθίμενον καταπενθεῖ
ἥδε πάτρα λίνδος πόντῳ ἀγαλλομένη.

ἀπεφθέγξατο, μέτρον ἄριστον. καὶ σόλωνι ἐπέστειλεν οὕτω.

Κλεόβουλος Σόλωνι.

Πολλοί μέν τινές εἰσιν ἑταῖροι καὶ οἶκος παντί. φαμὶ δὲ ἐγὼν ποτανιωτάταν ἐσεῖσθαι σόλωνι τὰν λίνδον δαμοκρατουμέναν. καὶ ἁ νᾶσος πελαγία. ἔνθα οἰκέοντι οὐδὲν δεινὸν ἐκ πεισιστράτου. καὶ τοὶ ἑταῖροι δὲ ἑκάστοθεν πάρ τοι βασοῦνται. ἑταῖροι

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ

ΠΕρίανδρος κυψέλου κορίνθιος, ἀπὸ τοῦ τῶν ἡρακλειδῶν γένους. οὗτος γήμας λυσίδην ἣν αὐτὸς μέλισσαν ἐκάλει τὴν προκλέους τοῦ ἐπιδαυ-

ρίων τυράννου καὶ ἐρισθενείας τῆς ἀριστοκράτους παῖδας ἀδελφῆς δὲ τοῦ ἀριστοδήμου θυγατέρα, οἳ σχεδὸν πάσης ἀρκαδίας ἐπῆρξαν, ὥς φησιν ἡρακλείδης ὁ ποντικὸς ἐν τῷ περὶ ἀρχῆς, παῖδας δὲ αὐτῇ ἐποίησε δύο, κύψελλον καὶ λυκόφρονα. τὸν μὲν νεώτερον συνετόν. τὸν δὲ πρεσβύτερον ἄφρονα. χρόνῳ δὴ ὑπὸ ὀργῆς βαλὼν ὑποβάθρῳ ἢ λακτίσας τὴν γυναῖκα ἔγκυον οὖσαν ἀπέκτεινε, πεισθεὶς διαβολαῖς παλλακίδων, ἃς ὕστερον ἔκαυσε. τόν τε παῖδα ἀπεκήρυξεν εἰς κέρκυραν λυπούμενον ἐπὶ τῇ μητρί. ᾧ ὄνομα λυκόφρων. ἤδη δὲ ἐν γήρᾳ καθεστὼς μετεπέμπετο αὐτὸν ὅπως παραλάβῃ τὴν τυραννίδα, ὃν φθάσαντες οἱ κερκυραῖοι διεχρήσαντο. ὅθεν ὀργισθεὶς ἔπεμψε τοὺς παῖδας αὐτῶν πρὸς ἀλυάττην ἐπ' ἐκτομῇ. προσσχούσης δὲ τῆς νεὼς σάμῳ, ἱκετεύσαντες τὴν ἥραν ὑπὸ τῶν σαμίων διεσώθησαν. καὶ ὃς ἀθυμήσας ἐτελεύτησεν ἤδη γεγονὼς ἔτη ὀγδοήκοντα. σωσικράτης δέ φησι πρότερον κροίσου τελευτῆσαι αὐτὸν, ἔτεσι τετταράκοντα καὶ ἑνὶ πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς ἐνάτης ὀλυμπιάδος. τοῦτον ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ ξένον φησὶν εἶναι θρασυβούλῳ τῷ μιλησίων τυράννῳ. φησὶ δὲ ἀρίστιππος ἐν πρώτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς περὶ αὐτοῦ τάδε. ὡς ἄρα ἐρασθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ κράτεια, συνῆν αὐτῷ λάθρα. καὶ ὃς ἥδετο. φανεροῦ δὲ γενομένου βαρὺς πᾶσιν ἐγένετο διὰ τὸ ἀλγεῖν ἐπὶ τῇ φωρᾷ. ἀλλὰ καὶ ἔφορος ἱστορεῖ ὡς

εὔξαιτο

εὔξατο εἰ νικήσειεν ὀλύμπια τεθρίππῳ, χρυσοῦν ἀνδριάντα ἀναθεῖναι. νικήσας δὲ καὶ ἀπορῶν χρυσίου κατά τινα ἑορτὴν ἐπιχώριον κεκοσμημένας ἰδὼν τὰς γυναῖκας, πάντα ἀφείλετο τὸν κόσμον καὶ ἔπεμψε τὸ ἀνάθημα. λέγουσι δέ τινες ὡς θελήσας αὐτοῦ τὸν τάφον μὴ γνωσθῆναι τοιοῦτόν τι ἐμηχανήσατο. δυσὶν ἐκέλευσεν νεανίσκοις δείξας τινὰ ὁδὸν ἐξελθεῖν νύκτωρ, καὶ τὸν ἀπαντήσαντα ἀνελεῖν καὶ θάψαι. ἔπειτα βαδίζειν ἄλλους τε κατὰ τούτων τέτταρας, καὶ ἀνελόντας θάψαι. πάλιν τε κατὰ τούτων πλείονας. καὶ οὕτως αὐτὸς τοῖς πρώτοις ἐντυχὼν, ἀνῃρέθη. κορίνθιοι δὲ ἐπί τι κενοτάφιον ἐπέγραψαν αὐτῷ τόδε.

πλούτου καὶ σοφίης πρύτανιν πατρὶς ἥδε κόρινθος
    κόλποις ἀγχιάλοις γῆ περίανδρον ἔχει.

ἔστι καὶ ἡμῶν.

μή ποτε λυπήσῃ σε τὸ μή σε τυχεῖν τινος, ἀλλὰ
    τέρπεο πᾶσιν ὁμῶς οἷσι δίδωσι θεός.
καὶ γὰρ ἀθυμήσας ὁ σοφὸς περίανδρος ἀπέσβη
    οὕνεκεν οὐκ ἔτυχεν πρήξιος ἧς ἔθελεν.

τούτου ἐστὶ καὶ τό· μηδὲν χρημάτων ἕνεκα πράττειν. δεῖν γὰρ τὰ κερδαντὰ κερδαίνειν. ἐποίησε δὲ καὶ ὑποθήκας εἰς ἔπη δισχίλια. εἶπέ τε τοὺς μέλλοντας ἀσφαλῶς τυραννήσειν, τῇ εὐνοίᾳ δορυφορεῖσθαι καὶ μὴ τοῖς ὅπλοις. καί ποτε ἐρωτηθεὶς διὰ τί τυραννεῖ, ἔφη, ὅτι καὶ τὸ ἑκουσίως ἀποστῆναι καὶ τὸ ἀφαιρεθῆναι

θῆναι

ἀποφθέγματα αὐτοῦ

θῆναι κίνδυνον φέρει. ἔλεγε δὲ καὶ τάδε, καλὸν ἡσυχία, ἐπισφαλὲς προπέτεια. κέρδος αἰσχρόν. δημοκρατία κρεῖττον τυραννίδος. αἱ μὲν ἡδοναὶ φθαρταί. αἱ δὲ τιμαὶ ἀθάνατοι. εὐτυχῶν μὲν μέτριος ἴσθι, δυστυχῶν δὲ φρόνιμος. φίλοις εὐτυχοῦσι καὶ ἀτυχοῦσιν ὁ αὐτὸς ἴσθι. ὃ ἂν ὁμολογήσῃς διατήρει. λόγων ἀπορρήτων ἐκφορὰν μὴ ποιοῦ. μὴ μόνον τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς μέλλοντας, κόλαζε. οὗτος πρῶτος δορυφόρους ἔσχε, καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς τυραννίδα μετέστησε, καὶ οὐκ εἴα ἐν ἄστει ζῆν τοὺς βουλομένους, καθά φησιν Ἔφορος καὶ ἀριστοτέλης. ἤκμαζε δὲ περὶ τὴν τριακοστὴν ὀγδόην ὀλυμπιάδα, καὶ ἐτυράννησεν ἔτη τετταράκοντα. σωτίων δὲ καὶ ἡρακλείδης, καὶ παμφίλη ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ὑπομνημάτων δύο φησὶ περιάνδρους γεγονέναι. τὸν μὲν, τύραννον. τὸν δὲ, σοφὸν καὶ ἀμπρακιώτην. τοῦτο καὶ νεάνθης φησὶν ὁ κυζικηνὸς, ἀνεψιούς τε εἶναι ἀλλήλοις. καὶ ἀριστοτέλης μὲν τὸν κορίνθιον φησὶν εἶναι τὸν σοφόν. πλάτων δὲ οὔ φησι. τούτου ἐστὶ, μελέτη τὸ πᾶν. ἤθελε δὲ καὶ τὸν ἰσθμὸν διορύξαι. φέρεται δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπιστολή.

Περίανδρος τοῖς σοφοῖς.

Πολλὰ χάρις τῷ πυθοῖ ἀπόλλω, ὅτ᾽ εἰς ἓν ἐλθόντες αὐτεῖ ἥξουντι καὶ ἐς κόρινθον τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς. ἐγὼ δὲ ὑμᾶς ἀποδέχομαι ὡς ἴστε αὐτοὶ, ὅτι δαμοτικώτατα. πεύθομαι ὡς πέρυτι ἐγένετο ὑμῶν ἀ-

λία

λία παρὰ τὴν λυδὴν ἐν σάρδεις, ἤδη ὦν μὴ ὀκνεῖτε καὶ παρ' ἐμὲ φοιτεῖν τὸν κορίνθου τύραννον. ὑμᾶς γὰρ καὶ ἀσμένοι ὄψονται κορίνθιοι φοιτῶντας εἰς οἶκον τὸν περιάνδρου.

Περίανδρος Προκλεῖ.

Ἀμὶν μὲν ἀκούσι τᾶς δάμαρτος τὸ ἄγος. τὺ δὲ ἑκὼν τῷ παιδί ἦν ἀπὸ θυμοῦ ποιήσαις, ἀδικεῖς. ἢ ὦν παῦσον τὰν ἀπηνίαν τῶ παιδὸς, ἢ ἐγώ τοι ἀμυνοῦμαι. καὶ γὰρ δὴ καὶ αὐτὸς ποινὰς ἔτισα τῇ τεῦ θυγατρὶ κατακαύσας ἆυται κατὰ πᾶσαν κορινθίων εἵματα.

ἔγραψε δὲ αὐτῷ καὶ θρασύβουλος οὕτως.

Θρασύβουλος Περιάνδρῳ.

Τῷ μὲν κήρυκι σεῦ οὐδὲν ἀπεκρινάμην. ἀγαγὼν δὲ αὐτὸν ἐν λήϊον, σὺν ὑπερφυέας τῶν ἀσταχύων ῥάβδῳ παίων ἀπεθέριζον ὁμαρτέοντος ἐκείνου. καί σοι ἀναγγελεῖ εἰ ἐπέροιο, ὅτι μευ ἀκούσειεν ἢ ἴδοι. σύ τε ποίει οὕτως, ἤν γ' ἐθέλῃς καρτύνασθαι τὴν αἰσυμνητίην, τοὺς ἐξόχους τῶν πολιτέων ἐξαίρειν. ἤν τέ τις ἐχθρός τοι φαίνηται ἤν τε μή. ὕποπτος ἀνδρὶ αἰσυμνήτῃ καὶ τῶν τις ἑταίρων.

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ Ο ΣΚΥΘΗΣ

Ἀνάχαρσις ὁ σκύθης γνούρου μὲν ἦν υἱὸς, ἀδελφὸς δὲ καδουίδου τοῦ σκυθῶν βασιλέως, μητρὸς δὲ ἑλληνίδος. διὸ καὶ δίγλωττος ἦν. οὗτος ἐποίησε τῶν τε παρὰ τοῖς σκύθαις νομίμων καὶ τῶν παρὰ τοῖς

ἕλλησιν εἰς εὐτέλειαν βίου, καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, ἔπη ὀκτακόσια. παρέσχε δὲ καὶ ἀφορμὴν παροιμίας διὰ τὸ παρρησιαστὴς εἶναι, τὴν ἀπὸ σκυθῶν ῥῆσιν. λέγει δὲ αὐτὸν σωσικράτης ἐλθεῖν εἰς ἀθήνας κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἑβδόμην ὀλυμπιάδα, ἐπὶ ἄρχοντος εὐκράτου. ἕρμιππος δὲ πρὸς τὴν σόλωνος οἰκίαν ἀφικόμενον τῶν θεραπόντων τινὶ κελεῦσαι μηνῦσαι ὅτι παρείη πρὸς αὐτὸν ἀνάχαρσις, καὶ βούλοιτο αὐτὸν θεάσασθαι, ξένος τε εἰ οἷόν τε γενέσθαι. καὶ ὁ θεράπων εἰσαγγείλας ἐκελεύσθη ὑπὸ τοῦ σόλωνος εἰπεῖν αὐτῷ, ὅτι περ ἐν ταῖς ἰδίαις πατρίσι ξένους ποιοῦνται. ἔνθεν ὁ ἀνάχαρσις ἐλθὼν ἔφη, νῦν αὐτὸς ἐν τῇ πατρίδι εἶναι, καὶ προσήκειν αὐτῷ ξένους ποιεῖσθαι. ὁ δὲ, καταπλαγεὶς τὴν ἑτοιμότητα εἰσέφρηκεν αὐτὸν, καὶ μέγιστον φίλον ἐποιήσατο. μετὰ χρόνον δὲ παραγενόμενος εἰς σκυθίαν καὶ νομίζων τὰ νόμιμα παραλύειν τῆς πατρίδος, πολὺς ὢν ἐν τῷ ἑλληνίζειν, τοξευθεὶς ἐν κυνηγεσίῳ πρὸς τἀδελφοῦ τελευτᾷ. εἰπὼν διὰ μὲν τὸν λόγον ἐκ τῆς ἑλλάδος σωθῆναι. διὰ δὲ τὸν φθόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ ἀπολέσθαι. ἔνιοι δὲ τελετὰς ἑλληνικὰς διατελοῦντα διαχρησθῆναι. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν.

ἐπι

ἐς σκυθίην ἀνάχαρσις ὅτ' ἤλυθε πολλὰ πλανηθεὶς
πάντας ἔπειθε βιοῦν ἤθεσιν ἑλλαδικοῖς.
τὸν δ' ἔτι μῦθον ἄκραντον ἐνὶ στομάτεσσιν ἔχοντα
πτηνὸς ἐς ἀθανάτους ἥρπασεν ὦκα δόναξ.

ἔτος

τος τὴν ἄμπελον εἶπε τρεῖς φέρειν βότρυς. τὸν πρῶτον ἡδονῆς, τὸν δεύτερον μέθης, τὸν τρίτον ἀηδίας. θαυμάζειν δὲ ἔφη πῶς παρὰ τοῖς Ἕλλησι ἀγωνίζονται μὲν οἱ τεχνῖται, κρίνουσι δὲ οἱ μὴ τεχνῖται. Ἐρωτηθεὶς πῶς οὐκ ἂν γένοιτό τις φιλοπότης, εἰ πρὸ ὀφθαλμῶν εἶπεν ἔχοι τὰς τῶν μεθυόντων ἀσχημοσύνας. Θαυμάζειν τε ἔλεγε πῶς οἱ Ἕλληνες νομοθετοῦντες κατὰ τῶν ὑβριζόντων τοὺς ἀθλητὰς τιμῶσιν ἐπὶ τῷ τύπτειν ἀλλήλους. μαθὼν τέτταρας δακτύλους εἶναι τὸ πάχος τῆς νεὼς, τοσοῦτον ἔφη τοῦ θανάτου τοὺς πλέοντας ἀπέχειν. τὸ ἔλαιον μανίας φάρμακον ἔλεγε, διὰ τὸ ἀλειφομένους τοὺς ἀθλητὰς ἐπιμαίνεσθαι ἀλλήλοις. πῶς ἔλεγεν ἀπαγορεύοντες τὸ ψεύδεσθαι ἐν ταῖς καπηλείαις φανερῶς ψεύδονται. καὶ θαυμάζειν φησὶ πῶς Ἕλληνες ἀρχόμενοι μὲν ἐν μικροῖς πίνουσι. πληρωθέντες δὲ ἐν μεγάλοις. ἐπιγράφεται δὲ αὐτοῦ ταῖς εἰκόσι, γλώσσης γαστρὸς αἰδοίων κρατεῖν. ἐρωτηθεὶς εἰ εἰσὶν ἐν σκύθαις αὐλοὶ, εἶπεν, ἀλλ' οὐδὲ ἄμπελοι. Ἐρωτηθεὶς τίνα τῶν πλοίων εἰσὶν ἀσφαλέστερα, ἔφη, τὰ νενεωλκημένα. καὶ τοῦτο ἔφη θαυμασιώτατον ἑωρακέναι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι τὸν μὲν καπνὸν ἐν τοῖς ὄρεσι καταλείπουσι. τὰ δὲ ξύλα εἰς τὴν πόλιν κομίζουσιν. Ἐρωτηθεὶς πότεροι πλείους εἰσὶν, οἱ ζῶντες, ἢ οἱ νεκροὶ, ἔφη. τοὺς οὖν πλέοντας ποῦ τίθης. Ὀνειδιζόμενος ὑπὸ ἀττικοῦ ὅτι σκύθης ἐστὶν ἔφη. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ὄνειδος ἡ πατρὶς, σὺ δὲ τῆς πατρίδος.

ἀποφθέγματα αὐτοῦ

Ερωτηθεὶς τί ἐστιν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθόν τε καὶ φαῦλον, ἔφη γλῶσσα. κρεῖττον ἔλεγεν ἕνα φίλον ἔχειν πολλοῦ ἄξιον, ἢ πολλοὺς μηδενὸς ἀξίους. τὴν ἀγορὰν ὡρισμένον ἔφη τόπον εἰς τὸ ἀλλήλους ἀπατᾶν καὶ πλεονεκτεῖν. ὑπὸ μειρακίου παρὰ πότον ὑβρισθεὶς ἔφη. μειράκιον ἐὰν νέος ὢν τὸν οἶνον οὐ φέρεις, γέρων γενόμενος ὕδωρ οἴσεις. εὗρε δ' εἰς τὸν βίον ἄγκυράν τε καὶ κεραμικὸν τροχὸν ὥς τινες. καὶ ἐπέστειλεν ὧδε.

Ανάχαρσις Κροίσῳ.

Εγὼ βασιλεῦ λυδῶν ἀφῖγμαι εἰς τὴν τῶν ἑλλήνων διδαχθησόμενος ἤθη τὰ τούτων καὶ ἐπιτηδεύματα. χρυσοῦ δ' οὐδὲν δέομαι, ἀλλ' ἀπόχρη με ἐπανήκειν ἐς σκύθας ἄνδρα ἀμείνονα. ἥκω γοῦν ἐς σάρδεις, πρὸς μεγάλου ποιούμενος ἐν γνώμῃ τοι γενέσθαι.

ΜΥΣΩΝ

ΜΥσων στρύμωνος ὥς φησι σωσικράτης ἕρμιππον παρατιθέμενος, τὸ γένος χηνεὺς ἀπὸ κώμης τινὸς οἰταϊκῆς ἢ τῆς λακωνικῆς σὺν τοῖς ἑπτὰ καταριθμεῖται. φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ τυράννου πατρὸς εἶναι. λέγεται δὴ πρός τινος ἀναχάρσιδος πυνθανομένου, εἴ τις αὐτοῦ σοφώτερος, τὴν πυθίαν εἰπεῖν ἃ προείρηται ἐν τῷ θάλεω βίῳ ὑπὲρ χείλωνος.

Οἰταῖόν τινα φημὶ μύσωνα ἐν χηνὶ γενέσθαι
σοῦ μᾶλλον πραπίδεσσιν ἀρηρότα πευκαλίμῃσι.

πολυπραγμονήσαντα δὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν κώμην καὶ

εὑρεῖν

εὑρεῖν αὐτὸν θέρους ἐχέτλην ἀρότρῳ προσαρμόττοντα. καὶ εἰπεῖν, ἀλλ' ὦ Μύσων οὐχ ὥρα νῦν ἀρότρου. καὶ μάλα εἶπεν, ὥστε ἐπισκευάζειν. ἄλλοι δὲ τὸν χρησμὸν οὕτως ἔχειν φασίν. Ἠτεῖόν τινα φημὶ, καὶ ζητοῦσι τί ἐστιν ὁ Ἠτεῖος. Παρμενίδης μὲν οὖν δῆμον εἶναι Λακωνικῆς, ὅθεν εἶναι τὸν Μύσωνα. Σωσικράτης δ' ἐν διαδοχαῖς, ἀπὸ μὲν πατρὸς Ἠτεῖον εἶναι. ἀπὸ δὲ μητρὸς Χηνέα. Εὐθύφρων δ' ὁ Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ Κρῆτα φησιν εἶναι. Ἠτείαν γὰρ πόλιν εἶναι Κρήτης. Ἀναξίλαος δ' Ἀρκάδα. μέμνηται δὲ αὐτοῦ καὶ Ἱππῶναξ εἰπὼν, καὶ Μύσων ὃν Ἀπόλλων ἀνεῖπεν ἀνδρῶν σωφρονέστατον πάντων. Ἀριστόξενος δέ φησιν ἐν τοῖς σποράδην, οὐ πόρρω Τίμωνος αὐτὸν καὶ Ἀπημάντην γεγονέναι. μισανθρωπεῖν γάρ. ὀφθῆναι γοῦν ἐν Λακεδαίμονι μόνον ἐπ' ἐρημίας γελῶντα. ἄφνω δέ τινος ἐπιστάντος * γελᾷ. φάναι, δι' αὐτὸ τοῦτο. Φησὶ δ' Ἀριστόξενος ὅτι ἔνθεν καὶ ἄδοξος ἦν, ὅτι μηδὲ πόλεως ἀλλὰ κώμης, καὶ ταῦτα ἀφανοῦς. ὅθεν διὰ τὴν ἀδοξίαν αὐτοῦ καὶ τὰ αὐτοῦ τινὰς Πεισιστράτῳ περιθεῖναι τῷ τυράννῳ, χωρὶς Πλάτωνος τοῦ φιλοσόφου. μέμνηται γὰρ αὐτοῦ καὶ οὗτος ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ ἀντὶ Περιάνδρου θεὶς αὐτόν. ἔφασκε δὴ, μὴ ἐκ τῶν λόγων τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐκ τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους ζητεῖν. οὐ γὰρ ἕνεκα τῶν λόγων τὰ πράγματα συντελεῖσθαι, ἀλλ' ἕνεκα τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους. κατέστρεψε δὲ βιοὺς ἔτη ἑπτὰ καὶ ἐνενήκοντα.

Ἠτεῖον
ου
καὶ πυθομένου διὰ τί μηδενὸς παρόντος

ΕΠΙΜΕΝΙΔΗΣ

Ἐπιμενίδης καθά φησι θεόπομπος καὶ ἄλλοι συχνοί, πατρὸς μὲν ἦν φαιστίου. οἱ δὲ, δωσιάδου. οἱ δὲ ἀγησάρκου. κρὴς τὸ γένος, ἀπὸ κνωσσοῦ, καθεῖσει τῆς κόμης τὸ εἶδος παραλλάσσων. οὗτός ποτε πεμφθεὶς παρὰ τοῦ πατρὸς εἰς ἀγρὸν ἐπὶ πρόβατον, κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐκκλίνας ὑπ᾽ ἄντρῳ τινὶ κατεκοιμήθη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα ἔτη. διαναστὰς δὲ μετὰ ταῦτα ἐζήτει τὸ πρόβατον, νομίζων ἐπ᾽ ὀλίγον κεκοιμῆσθαι. ὡς δὲ οὐχ εὕρισκε παρεγένετο εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ μετεσκευασμένα καταλαβὼν ἐπ᾽ ἑτέρῳ τὴν κτῆσιν, πάλιν ἧκε εἰς ἄστυ διαπορούμενος. κἀκεῖ δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ εἰσιὼν οἰκίαν, περιέτυχε τοῖς πυνθανομένοις τίς εἴη. ἕως τὸν νεώτερον ἀδελφὸν εὑρὼν τότε ἤδη γέροντα ὄντα, πᾶσαν ἔμαθε παρ᾽ ἐκείνου τὴν ἀλήθειαν. γνωσθεὶς δὲ παρὰ τοῖς ἕλλησι, θεοφιλέστατος εἶναι ὑπελήφθη. ὅθεν ἀθηναίοις τότε λοιμῷ κατεχομένοις, ἔχρησεν ἡ πυθία καθῆραι τὴν πόλιν. οἱ δὲ, πέμπουσι ναῦν τε καὶ νικίαν τὸν νικηράτου εἰς κρήτην καλοῦντες τὸν ἐπιμενίδην. καὶ ὃς ἐλθὼν ὀλυμπιάδι τεσσαρακοστῇ ἕκτῃ ἐκάθηρεν αὐτῶν τὴν πόλιν, καὶ ἔπαυσε τὸν λοιμὸν τοῦτον τὸν τρόπον. λαβὼν πρόβατα μέλανά τε καὶ λευκὰ, ἤγαγε πρὸς τὸν ἄρειον πάγον. κἀκεῖθεν εἴασεν ἰέναι οἷ βούλοιντο, προστάξας τοῖς ἀκολούθοις ἔνθα ἂν κατακλίνοι αὐτῶν ἕκαστον θύειν τῷ προσήκοντι θεῷ. καὶ οὕτω λῆξαι τὸ κακόν.

ὅθεν

ὅθεν ἔτι καὶ νῦν ἔστιν εὑρεῖν κατὰ τοὺς δήμους τῶν ἀθη
ναίων βωμοὺς ἀνωνύμους, ὑπόμνημα τῆς τότε γενο
μένης ἐξιλάσεως. οἱ δὲ, τὴν αἰτίαν εἰπεῖν τοῦ λοιμοῦ
τὸ κυλώνειον ἄγος, σημαίνοντα τὴν ἀπαλλαγήν.
καὶ διὰ τοῦτο ἀποθανεῖν δύο νεανίας κρατῖνον καὶ
κτησίβιον, καὶ λυθῆναι τὴν συμφοράν. ἀθηναῖοι δὲ
τάλαντον ἐψηφίσαντο δοῦναι αὐτῷ καὶ ναῦν τὴν
εἰς κρήτην ἀπάξουσαν αὐτόν. ὁ δὲ, τὸ μὲν ἀργύριον οὐ
προσήκατο. φιλίαν δὲ καὶ συμμαχίαν ἐποιήσατο
κνωσίων καὶ ἀθηναίων. καὶ ἐπανελθὼν ἐπ' οἴκου με
τ' οὐ πολὺ μετήλλαξεν ὥς φησι φαλσγων ἐν τῷ περὶ V.C. Φλέγων
μακροβίων βιοὺς ἔτη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα καὶ ἑ
κατόν. ὡς δὲ κρῆτες λέγουσιν ἑνὸς δέοντος τριακο
σίων. ὡς δὲ ξενοφάνης ὁ κολοφώνιος ἀκηκοέναι φη
σι, τέτταρα πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Εποίησε δὲ κου
ρήτων καὶ κορυβάντων γένεσιν καὶ θεογονίαν ἔπη
πεντακισχίλια. ἀργοῦς ναυπηγίαν τε καὶ ἰάσονος
εἰς κόλχους ἀπόπλουν, ἔπη ἑξακισχίλια πεντακό
σια. συνέγραψε δὲ καὶ καταλογάδην περὶ θυσιῶν
καὶ τῆς ἐν κρήτῃ πολιτείας. καὶ περὶ μίνω καὶ ῥαδα
μάνθυος εἰς ἔπη τετρακισχίλια. ἱδρύσατο δὲ καὶ
παρ' ἀθηναίοις τὸ ἱερὸν τῶν σεμνῶν θεῶν. ὥς φησι λό
βων ὁ ἀργεῖος ἐν τῷ περὶ ποιητῶν. λέγεται δὲ καὶ
πρῶτος οἰκίας καὶ ἀγροὺς καθῆραι, καὶ ἱερὰ ἱδρύσα
σθαι. εἰσὶ δ' οἳ μὴ κοιμηθῆναι αὐτὸν λέγουσιν, ἀλλὰ χρό
νον τινὰ ἐκπατῆσαι, ἀσχολούμενον περὶ ῥιζοτομίαν.

φέρεται

φέρεται δ' αὐτοῦ καὶ ἐπιστολὴ πρὸς σόλωνα τὸν νομοθέτην, περιέχουσα πολιτείαν ἣν διέταξε κρήτῃ μίνως. ἀλλὰ δημήτριος ὁ μάγνης ἐν τοῖς περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων διελέγχειν πειρᾶται τὴν ἐπιστολὴν ὡς νεαρὰν, καὶ μὴ τῇ κρητικῇ φωνῇ γεγραμμένην, ἀτθίδι δὲ καὶ ταύτῃ νέᾳ. ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλην εὗρον ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως.

Ἐπιμενίδης Σόλωνι.

Θάρρει ὦ ἑταῖρε. αἰ γὰρ ἔτι θητεύουσιν ἀθηναίοις καὶ μὴ εὐνομημένοις ἐπεθήκατο πεισίστρατος, εἶχε καὶ ταὶν ἀρχὰν ἀεὶ, ἀνδραποδιξάμενος τὼς πολίτας. νῦν δὲ οὐ κακὼς ἄνδρας δουλῶται. τοὶ μεμναμένοι τᾶς σόλωνος μανύσιος, ἀλγέοντι παῖδα αἰσχύνας, οὐδὲ ἀνέξονται τυραννούμενοι. ἀλλ' αἴ κε πεισίστρατος κατασχεθῇ ταὶν πόλιν, οὐ μὰν ἐς παῖδας τήνω ἔλπομαι τὸ κράτος ἵξεσθαι. δυσμάχανον γὰρ ἀνθρώπως ἐλευθεριάξαντας ἐν τεθμοῖς ἀρίστοις δούλως ἦμεν. τὺ δὲ μὴ ἀλᾶσθαι, ἀλλ' ἕρπε ἐς κρήτην ποθ' ἄμμε. τουτᾶ γὰρ οὐκ ἐσσεῖται τοι δεινὸς ὁ μόναρχος. αἰ δ' ἔπη πλατείῃ ἐγκύρσωντί τοι τήνω τοι φίλοι, δειμαίνω μή τι δεινὸν πάθῃς.

καὶ οὗτος μὲν ὧδε. Φησὶ δὲ δημήτριος τινὰς ἱστορεῖν ὡς λάβοι παρὰ νυμφῶν ἔδεσμά τι καὶ φυλάττοι ἐν χηλῇ βοός. προσφερόμενός τε κατ' ὀλίγον, μηδεμιᾷ κενοῦσθαι ἀποκρίσει, μηδὲ ὀφθῆναι ποτε ἐσθίων. μέμνηται αὐτοῦ καὶ τίμαιος ἐν τῇ δευτέρᾳ. λέ-

γουσι

γουσι δέ τινες ὅτι κρῆτες αὐτῷ θύουσιν ὡς θεῷ. φασὶ γὰρ καὶ γνωστικώτατον γεγονέναι. ἰδόντα γοῦν τὴν μουνυχίαν παρ' ἀθηναίοις, ἀγνοεῖν φάναι αὐτοὺς ὅσων κακῶν αἴτιον ἔσται τοῦτο τὸ χωρίον αὐτοῖς. ἐπεὶ κἂν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτὸ διαφορῆσαι. ταῦτα ἔλεγε τοσούτοις πρότερον χρόνοις. λέγεται δὲ ὡς καὶ πρῶτος αὐτὸν αἰακὸν λέγοι, καὶ λακεδαιμονίοις προείποι τὴν ὑπὸ ἀρκάδων ἅλωσιν. προσποιηθῆναι τε πολλάκις ἀναβεβιωκέναι. θεόπομπος δ' ἐν τοῖς θαυμασίοις, κατασκευάζοντος αὐτοῦ τὸ τῶν νυμφῶν ἱερὸν ῥαγῆναι φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ, ἐπιμενίδη μὴ νυμφῶν ἀλλὰ διός. κρησί τε προειπεῖν τὴν λακεδαιμονίων ἧτταν ὑπὸ ἀρκάδων καθάπερ προείρηται. καὶ δὴ καὶ ἐλήφθησαν πρὸς ὀρχομενῷ. γηρᾶσαι τε ἐν τοσαύταις ἡμέραις αὐτὸν ὅσαπερ ἔτη κατεκοιμήθη. καὶ γὰρ οὕτω φησὶ θεόπομπος. μυρωνιανὸς δὲ ἐν ὁμοίοις φησὶν ὅτι κούρητα αὐτὸν ἐκάλουν κρῆτες. καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ φυλάττουσι λακεδαιμόνιοι παρ' ἑαυτοῖς κατά τι λόγιον. ὥς φησι σωσίβιος ὁ λάκων. γεγόνασι δὲ καὶ ἐπιμενίδαι ἄλλοι δύο, ὅ τε γενεαλόγος, καὶ τρίτος ὁ δωριστὶ γεγραφὼς περὶ ῥόδου.

ΦΕΡΕΚΥΔΗΣ

Φερεκύδης βάβυος σύριος καθά φησιν ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς πιττακοῦ διήκουσε. τοῦτον φησὶ θεόπομπος πρῶτον περὶ φύσεως, καὶ θεῶν ἕλλησι γράψαι. πολλὰ καὶ θαυμάσια δὲ λέγεται περὶ

θαυμάσια τινα αὐτοῦ

θάνατος αὐτοῦ

αὐτοῦ. καὶ γὰρ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ψάμμου περιπατοῦντα καὶ ναῦν οὐριοδρομοῦσαν ἰδόντα εἰπεῖν, ὡς μετ' οὐ πολὺ καταδύσεται. καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ καταδῦναι. καὶ ἀναμηθέντος ἐκ φρέατος ὕδατος πιόντα προειπεῖν ὡς εἰς τρίτην ἡμέραν ἔσοιτο σεισμός. καὶ γενέσθαι. ἀνιόντα τε εἰς ὀλυμπίαν ἐν μεσσήνῃ, τῷ ξένῳ περιλάῳ συμβουλεῦσαι μετοικῆσαι μετὰ τῶν οἰκείων. καὶ τὸν, μὴ πεισθῆναι. μεσσήνην δὲ ἑαλωκέναι. καὶ λακεδαιμονίοις εἰπεῖν, μήτε χρυσὸν τιμᾶν μήτε ἄργυρον, ὥς φησι θεόπομπος ἐν θαυμασίοις. προστάξαι δὲ αὐτῷ ὄναρ τοῦτο τὸν ἡρακλέα. ὃν καὶ τῆς αὐτῆς νυκτὸς τοῖς βασιλεῦσι κελεῦσαι φερεκύδῃ πείθεσθαι. ἔνιοι δὲ πυθαγόρᾳ περιάπτουσι ταῦτα. φησὶ δ' ἕρμιππος πολέμου ἐφεστῶτος ἐφεσίοις καὶ μάγνησι, βουλόμενον τοὺς ἐφεσίους νικῆσαι πυθέσθαι τινὸς παριόντος πόθεν εἴη. τοῦ δ' εἰπόντος, ἐφέσου. ἕλκυσόν με τοίνυν ἔφη τῶν σκελῶν. καὶ θὲς εἰς τὴν τῶν μαγνήτων χώραν. καὶ ἀπάγγειλόν σου τοῖς πολίταις, μετὰ τὸ νικῆσαι αὐτόθι με θάψαι. ἐπεσκηφέναι τε ταῦτα φερεκύδην. ὁ μὲν, ἀπήγγειλεν. οἱ δὲ, μετὰ μίαν ἐπελθόντες κρατοῦσι τῶν μαγνήτων. καὶ τόν τε φερεκύδην μεταλλάξαντα θάπτουσιν αὐτόθι καὶ μεγαλοπρεπῶς τιμῶσιν. ἔνιοι δέ φασιν ἐλθόντα εἰς δελφοὺς ἀπὸ τοῦ κωρυκείου ὄρους αὐτὸν δισκῆσαι. ἀριστόξενος δ' ἐν τῷ περὶ πυθαγόρου καὶ τῶν γνωρίμων αὐτοῦ, φησί, νοσήσαντα αὐτὸν ὑπὸ

πυθα-

πυθαγόρου ταφῆναι ἐν δήλῳ. οἱ δὲ, φθειριάσαντα τὸν βίον τελευτῆσαι. ὅτε καὶ πυθαγόρου παραγενομένου, καὶ πυνθανομένου πῶς διακέοιτο, διαβαλόντα τῆς θύρας τὸν δάκτυλον εἰπεῖν. χροΐ δῆλα. καὶ τοὐντεῦθεν παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἡ λέξις ἐπὶ τῶν χειρόνων τάττεται. οἱ δ' ἐπὶ τῶν βελτίστων χρώμενοι, διαμαρτάνουσιν. ἔλεγέ τε ὅτι οἱ θεοὶ τὴν τράπεζαν θυωρὸν καλοῦσιν. ἄνδρων δ' ὁ ἐφέσιος δύο φησὶ γεγονέναι φερεκύδας συρίους. τὸν μὲν, ἀστρολόγον. τὸν δὲ, θεολόγον υἱὸν βάβυος, ᾧ καὶ πυθαγόραν σχολάσαι. Ἐρατοσθένης δ' ἕνα μόνον, καὶ ἕτερον ἀθηναῖον γενεαλόγον. σώζεται δὲ τοῦ συρίου τό τε βιβλίον ὃ συνέγραψεν, οὗ ἡ ἀρχή. ζεὺς μὲν καὶ χρόνος εἷς ἀεὶ καὶ χθὼν ἦν. χθονίῃ δὲ ὄνομα ἐγένετο γῆ. ἐπειδὴ αὐτῇ ζεὺς γέρας διδοῖ. σώζεται δὲ καὶ ἡλιοτρόπιον ἐν σύρᾳ τῇ νήσῳ. Φησὶ δὲ δοῦρις, ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἱστοριῶν, ἐπιγεγράφθαι αὐτῷ τὸ ἐπίγραμμα τόδε.

τῆς σοφίης πάσης ἐν ἐμοὶ τέλος, ἢν δέ τι πλεῖον
πυθαγόρῃ τῷ 'μῷ λέγε ταῦθ' ὅτι πρῶτος ἁπάντων
ἐστὶν ἀν' ἑλλάδα γῆν, οὐ ψεύδομαι ὧδ' ἀγορεύων.

ἴων δ' ὁ χῖος περὶ αὐτοῦ φησίν.

ὣς ὁ μὲν ἠνορέῃ τε κεκασμένος, ἠδὲ καὶ αἰδοῖ
καὶ φθίμενος ψυχῇ τερπνὸν ἔχει βίοτον.
εἴπερ πυθαγόρης ἐτύμως ὁ σοφὸς περὶ πάντων
ἀνθρώπων γνώμας εἶδε καὶ ἐξέμαθεν.

Ἔστι καὶ ἡμῶν οὕτως ἔχον τῷ μέτρῳ τῷ φερε-κρατείῳ.

τὸν κλεινὸν φερεκύδην
ὃν τίκτει ποτὲ σῦρος
ἐς φθεῖρας λόγος ἐστὶν
ἀλλάξαι τὸ πρὶν εἶδος,
θεῖναί τ' εὐθὺ κελεύειν
μαγνήτων, ἵνα νίκην
δοίη τοῖς ἐφεσίοις
γενναίοις πολιήταις.
ἦν γὰρ χρησμὸς ὃν ᾔδει
μοῦνος τοῦτο κελεύων,
καὶ θνήσκει παρ' ἐκείνοις.
ἆρ' οὖν τοῦτ' ἆρ' ἀληθὲς
ἦν, εἴ τις σοφὸς ὄντως,
καὶ ζῶν ἐστιν ὄνησις,
χ' ὥταν μηδὲν ὑπάρχῃ.

γέγονε δὲ κατὰ τὴν πεντηκοστὴν ἐνάτην ὀλυμπιάδα. καὶ ἐπέστειλεν ὧδε.

Φερεκύδης Θαλῇ.

Εὖ θνήσκοις ὅταν τοι τὸ χρεὼν ἥκοι. νοῦσός με καταλελάβηκε, δεδεγμένον τὰ παρὰ σέο γράμματα. φθειρῶν ἔβρυον πᾶς, καί με εἶχεν ἠπίαλος. ἐπέσκηψα δ' ὦν τοῖσιν οἰκιήτῃσιν, ἐπὴν με καταθάψωσιν, ἐς σὲ τὴν γραφὴν ἐνέγκαι. σὺ δὲ ἢν δοκιμώσῃς σὺν τοῖς ἄλλοις σοφοῖς, οὕτω μιν φῆνον. ἢν δὲ οὐ δοκιμώσητε

μή

μὴ φήνῃς. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὔκω ἥνδανεν. ἔστι δὲ οὐκ ἀτρεκίη πρηγμάτων, οὐδ' ὑπισχνέομαι, ὅτ' ἀληθὲς εἰδέναι. ὅσα δ' ἂν περιλέγῃ θεολογέων, τὰ ἄλλα χρὴ νοεῖν. ἅπαντα γὰρ αἰνίσσομαι. τῇ δὲ νούσῳ πιεζόμενος ἐπὶ μᾶλλον, οὔτε τῶν τινα ἰητρῶν, οὔτε τοὺς ἑταίρους οὐκ ἐσίεμην. προσεστεῶσι δὲ τῇ θύρῃ, καὶ ἠρομένοις ὁκοῖόν τι εἴη, διεὶς δάκτυλον ἐκ τῆς κλειήθρης, ἔδειξ' ἂν ὡς ἔθυον τοῦ κακοῦ. καὶ προεῖπ' αὐτοῖσιν ἥκειν εἰς τὴν ὑστεραίην ἐπὶ τὰς Φερεκύδεω ταφάς.

Καὶ οὗτοι μὲν οἱ κληθέντες σοφοί. οἷς τινὲς καὶ πεισίστρατον τὸν τύραννον προσκαταλέγουσι. λεκτέον δὲ περὶ τῶν φιλοσόφων. καὶ πρῶτόν γε ἀρκτέον ἀπὸ τῆς ἰωνικῆς φιλοσοφίας, ἧς καθηγήσατο θαλῆς, οὗ διήκουσεν ἀναξίμανδρος.

Τοῦ πρώτου τέλος

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ, ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ

| Vc. καὶ

Ναξίμανδρος πραξιάδου μιλήσιος. οὗτος ἔφασκεν ἀρχὴν στοιχεῖον τὸ ἄπειρον, οὐ διορίζων ἀέρα ἢ ὕδωρ, ἢ ἄλλο τι. καὶ τὰ μὲν μέρη μεταβάλλειν. τὸ δὲ πᾶν ἀμετάβλητον εἶναι. μέσην τε τὴν γῆν κεῖσθαι, κέντρου τάξιν ἐπέχουσαν, οὖσαν σφαιροειδῆ, τήν τε σελήνην ψευδοφεγγῆ καὶ ἀπὸ ἡλίου φωτίζεσθαι. ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον οὐκ ἐλάττονα τῆς γῆς, καὶ καθαρώτατον πῦρ. εὗρε δὲ καὶ γνώμονα πρῶτος, καὶ ἔστησεν ἐπὶ τῶν σκιοθήρων ἐν λακεδαίμονι, καθά φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. τροπάς τε καὶ ἰσημερίας σημαίνοντα καὶ ὡροσκόπια κατεσκεύασε. καὶ γῆς καὶ θαλάσσης περίμετρον πρῶτος ἔγραψεν. ἀλλὰ καὶ σφαῖραν κατεσκεύασε. τῶν δὲ ἀρεσκόντων αὐτῷ πεποίηται κεφαλαιώδη τὴν ἔκθεσιν, ᾗ που περιέτυχε καὶ ὁ ἀπολλόδωρος

λόδωρος ὁ ἀθηναῖος. ὃς καὶ φησὶν αὐτὸν ἐν τοῖς χρονικοῖς τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς πεντηκοστῆς ὀγδόης ὀλυμπιάδος, ἐτῶν εἶναι ἑξηκοντατεσσάρων, καὶ μετ᾽ ὀλίγον τελευτῆσαι. ἀκμάσαντα πη μάλιστα κατὰ πολυκράτην τὸν σάμου τύραννον. τούτου φασὶν ᾄδοντος καταγελάσαι τὰ παιδάρια. τὸν δέ, μαθόντα φάναι. βέλτιον οὖν ἡμῖν ᾀστέον διὰ τὰ παιδάρια. γέγονε δὲ καὶ ἄλλος ἀναξίμανδρος ἱστορικός, καὶ αὐτὸς μιλήσιος, τῇ ἰάδι γεγραφώς.

ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ

Ἀναξιμένης εὐρυστράτου μιλήσιος, ἤκουσεν ἀναξιμάνδρου. ἔνιοι δὲ καὶ παρμενίδου φασὶν ἀκοῦσαι αὐτόν. οὗτος ἀρχὴν ἀέρα εἶπε, καὶ τὸ ἄπειρον. κινεῖσθαι δὲ τὰ ἄστρα οὐχ ὑπὸ γῆν ἀλλὰ περὶ γῆν. κέχρηταί τε γλώσσῃ ἰάδι ἁπλῇ καὶ ἀπερίττῳ. καὶ γεγένηται μὲν καθά φησιν ἀπολλόδωρος τῇ ἑξηκοστῇ τρίτῃ ὀλυμπιάδι. ἐτελεύτησε δὲ περὶ τὴν σάρδεων ἅλωσιν. γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι δύο, λαμψακηνοί, ῥήτωρ, καὶ ἱστορικός. ὃς ἀδελφῆς υἱὸς ἦν τοῦ ῥήτορος τοῦ τὰς ἀλεξάνδρου πράξεις γεγραφότος. οὗτος δὲ ὁ φιλόσοφος καὶ ἐπέστειλεν ὧδε.

Ἀναξιμένης Πυθαγόρῃ.

Θαλῆς ἐκ καλοῦ ὢν γήρεος οὐκ εὔποτμος οἴχεται. εὐφρόνης ὡς πὲρ εἰώθεν ἅμα τῇ ἀμφιπόλῳ προϊὼν ἐκ τοῦ αὐλίου τὰ ἄστρα ἐθηεῖτο. καί, οὐ γὰρ ἐς

μνήμην

μνήμην ἔθετο, θηεύμενος ἐς τὸν κρημνώδεα ἐμβὰς καταπίπτει. μιλησίοισι μὲν νῦν ὁ αἰθερολόγος ἐν τῷδε κεῖται τέλει. ἡμέες δὲ οἱ λεσχηνῶται τῶν/ δεξιοίμεθα δ' ἔτι τοῖς ἐκείνου λόγοις. ἀρχὰ μὲν τοι πάντων τοῦ λόγου θαλῆ ἀνακείσθω.

(αὐτοί τε γενηνάγ[...] τοῦ αἰθέρος οἵτε ἡγεῶντο παῖδες καὶ λεσχηνῶται,

Καὶ πάλιν.

Αναξιμένης Πυθαγόρῃ.

Εὐβουλότατος ἦς ἡμέων, μεταναστὰς ἐκ σάμου ἐς κρότωνα ἐνθάδε εἰρηνέεις. οἱ δὲ αἰακέος παῖδες ἄλλοις τὰ κακὰ ἔρδουσι. καὶ μιλησίους οὐκ ἐπιλείπουσιν αἰσυμνῆται. δεινὸς δὲ ἡμῖν καὶ ὁ μήδων βασιλεύς, οὐκ εἴ γε ἐθέλωμεν δασμοφορέειν. ἀλλὰ μέλλουσι δὴ ἀμφὶ τῆς ἐλευθερίης ἁπάντων, ἴωνες μήδοις καθίστασθαι ἐς πόλεμον. καταστᾶσι δὲ οὐκέτι ἐλπὶς ἡμῖν σωτηρίας. πῶς ἂν οὖν ἀναξιμένης ἐν θυμῷ ἐπέχοι αἰθερολογέειν ἐν δείματι ἐὼν ὀλέθρου ἢ δουλοσύνης. σὺ δὲ εἶ καταθύμιος μὲν κροτωνιήτῃσι καὶ τοῖσι ἄλλοισιν ἰταλιώτῃσι. φοιτέουσι δέ τοι λεσχηνῶται, καὶ ἐκ σικελίης.

|τα

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἀναξαγόρας ἡγησιβούλου ἢ εὐβούλου κλαζομένιος, οὗτος ἤκουσεν ἀναξιμένους. καὶ πρῶτος τῇ ὕλῃ νοῦν ἐπέστησεν, ἀρξάμενος οὕτω τοῦ συγγράμματος. ὅ ἐστιν ἡδέως καὶ μεγαλοφρόνως ἡρμηνευμένον. πάντα χρήματα ἦν ὁμοῦ. εἶτα νοῦς ἐλθὼν αὐτὰ διεκόσμησε. παρὸ καὶ νοῦς ἐπεκλήθη. καὶ φησὶ περὶ

αὐτοῦ

αὐτὸν Τίμων ἐν τοῖς Σίλλοις οὕτω.

καί που ἀναξαγόρην φάσ' ἔμμεναι ἄλκιμον ἥρω,
νοῦν, ὅτι δὴ νόος αὐτοῦ. ὃς ἐξαπίνης ἐπεγείρας,
πάντα συνεσφήκωσεν ὁμοῦ τεταραγμένα πρόσθεν.

Οὗτος εὐγενείᾳ καὶ πλούτῳ διαφέρων ἦν, ἀλλὰ καὶ μεγαλοφροσύνῃ. ὅς γε τὰ πατρῷα παρεχώρησε τοῖς οἰκείοις. αἰτιαθεὶς γὰρ ὑπ' αὐτῶν ὡς ἀμελῶν, τί οὖν ἔφη οὐχ ὑμεῖς ἐπιμελεῖσθε. καὶ τέλος ἀπέστη. καὶ περὶ τὴν τῶν φυσικῶν θεωρίαν ἦν, οὐ φροντίζων τῶν πολιτικῶν. ὅτε καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα οὐδέν σοι μέλει τῆς πατρίδος; εὐφήμει ἔφη. ἐμοὶ γὰρ καὶ σφόδρα μέλει τῆς πατρίδος. δείξας τὸν οὐρανόν. λέγεται δὲ κατὰ τὴν ξέρξου διάβασιν εἴκοσιν ἐτῶν εἶναι. βεβιωκέναι δὲ ἑβδομήκοντα δύο. φησὶ δ' ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς γεγενῆσθαι αὐτὸν τῇ ἑβδομηκοστῇ ὀλυμπιάδι. τεθνηκέναι δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς ὀγδόης. ἤρξατο δὲ φιλοσοφεῖν ἀθήνησιν ἐπὶ καλλίου ἐτῶν εἴκοσιν ὢν ὥς φησι δημήτριος ὁ φαληρεὺς ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ. ἔνθα καί φασιν αὐτὸν ἐτῶν διατρίψαι τριάκοντα. οὗτος ἔλεγε τὸν ἥλιον μύδρον εἶναι διάπυρον. καὶ μείζω τῆς πελοποννήσου. οἱ δέ, φασὶ τάνταλον. τὴν δὲ σελήνην οἰκήσεις ἔχειν. ἀλλὰ καὶ λόφους καὶ φάραγγας. ἀρχὰς δὲ τὰς ὁμοιομερείας. καθάπερ γὰρ ἐκ τῶν ψηγμάτων λεγομένων τὸν χρυσὸν συνεστάναι, οὕτως ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν μικρῶν σωμάτων τὸ πᾶν συγκεκρίσθαι. καὶ

δόξαι ἀναξαγόρου

νοῦν μὲν ἀρχὴν κινήσεως. τῶν δὲ σωμάτων τὰ μὲν βαρέα τὸν κάτω τόπον ὡς τὴν γῆν. τὰ δὲ κοῦφα τὸν ἄνω ἐπισχεῖν ὡς τὸ πῦρ. ὕδωρ δὲ καὶ ἀέρα τὸν μέσον. οὕτω γὰρ ἐπὶ τῆς γῆς πλατείας οὔσης, τὴν θάλασσαν ὑποστῆναι, διατμισθέντων ὑπὸ τοῦ ἡλίου τῶν ὑγρῶν. τὰ δ' ἄστρα, κατ' ἀρχὰς μὲν θολοειδῶς ἐνεχθῆναι, ὥστε κατὰ κορυφὴν τῆς γῆς τὸν ἀεὶ φαινόμενον εἶναι πόλον. ὕστερον δὲ τὴν ἔγκλισιν λαβεῖν. καὶ τὸν γαλαξίαν ἀνάκλασιν εἶναι φωτὸς ἡλιακοῦ μὴ καταλαμπομένων τῶν ἄστρων. τοὺς δὲ κομήτας σύνοδον πλανητῶν, φλόγας ἀφιέντων. τούς τε διᾴττοντας οἷον σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἀποπάλλεσθαι. ἀνέμους γίνεσθαι λεπτυνομένου τοῦ ἀέρος ὑπὸ τοῦ ἡλίου. βροντὰς σύγκρουσιν νεφῶν. ἀστραπὰς ἔκτριψιν νεφῶν. σεισμὸν ὑπονόστησιν ἀέρος εἰς γῆν. ζῷα γίνεσθαι ἐξ ὑγροῦ καὶ θερμοῦ καὶ γεώδους. ὕστερον δὲ ἐξ ἀλλήλων. καὶ ἄρρενα μὲν ἀπὸ τῶν δεξιῶν. θήλεα δὲ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν. φασὶ δ' αὐτὸν προειπεῖν τὴν περὶ αἰγὸς ποταμὸν γενομένην τοῦ λίθου πτῶσιν. ὃν εἶπεν ἐκ τοῦ ἡλίου πεσεῖσθαι. ὅθεν καὶ εὐριπίδην μαθητὴν ὄντα αὐτοῦ, χρυσέαν βῶλον εἰπεῖν τὸν ἥλιον ἐν τῷ φαέθοντι. ἀλλὰ καὶ εἰς ὀλυμπίαν ἐλθόντα ἐν δερματίνῳ καθίσαι ὡς μέλλοντος ὕσειν. καὶ γενέσθαι. πρός τε τὸν εἰπόντα, εἰ τὰ ἐν λαμψάκῳ ὄρη ἔσται ποτὲ θάλαττα, φασὶν εἰπεῖν, ἐάν γε ὁ χρόνος μὴ ἐπιλίπῃ. ἐρωτηθεὶς ποτὲ εἰς τί

γεγένη

γεγένηται, εἰς θεωρίαν ἔφη ἡλίου καὶ σελήνης καὶ οὐρανοῦ. πρὸς τὸν εἰπόντα ἐστερήθης ἀθηναίων, οὐ μὲν οὖν ἔφη. ἀλλὰ ἐκεῖνοι ἐμοῦ. ἰδὼν τὸν μαυσώλου τάφον ἔφη. τάφος πολυτελὴς λελιθωμένης ἐστὶν οὐσίας εἴδωλον. πρὸς τὸν δυσφοροῦντα ὅτι ἐπὶ ξένης τελευτᾷ, πανταχόθεν ἔφη ὁμοία ἐστὶν ἡ εἰς ᾅδου κατάβασις. δοκεῖ δὲ πρῶτος καθά φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ τὴν ὁμήρου ποίησιν ἀποφήνασθαι εἶναι περὶ ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης. ἐπὶ πλεῖον δὲ προστῆναι τοῦ λόγου μητρόδωρον τὸν λαμψακηνὸν γνώριμον ὄντα αὐτοῦ, ὃν καὶ πρῶτον σπουδάσαι τοῦ ποιητοῦ περὶ τὴν φυσικὴν πραγματείαν. πρῶτος δὲ ἀναξαγόρας καὶ βιβλίον ἐξέδωκε συγγραφῆς. φησὶ δὲ σειληνὸς ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν, ἐπὶ ἄρχοντος δημύλου λίθον ἐξ οὐρανοῦ πεσεῖν. τὸν δὲ ἀναξαγόραν εἰπεῖν ὡς ὅλος ὁ οὐρανὸς ἐκ λίθων συγκέοιτο. τῇ σφοδρᾷ δὲ περιδινήσει συνεστάναι, καὶ ἀνεθέντα κατενεχθήσεσθαι.

ἀποφθέγματα αὐτοῦ

Περὶ δὲ τῆς δίκης αὐτοῦ διάφορα λέγεται. σωτίων μὲν γάρ φησιν ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν φιλοσόφων ὑπὸ κλέωνος αὐτὸν ἀσεβείας κριθῆναι. διότι τὸν ἥλιον μύδρον ἔλεγε διάπυρον. ἀπολογησαμένου δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ περικλέους τοῦ μαθητοῦ πέντε ταλάντοις ζημιωθῆναι καὶ φυγαδευθῆναι. σάτυρος δ' ἐν τοῖς βίοις ὑπὸ θουκυδίδου φησὶν εἰσαχθῆναι τὴν δίκην ἀντιπολιτευομένου τῷ περικλεῖ. καὶ οὐ μόνον

δίκη αὐτοῦ

προσαγγελέντων

κ τὸν βίον

ἀσεβείας, ἀλλὰ καὶ μηδισμοῦ. καὶ ἀπόντα καταδικασθῆναι θανάτου. ὅτε καὶ ἀμφοτέρων αὐτῷ προσαγγελόντων τῆς τε καταδίκης καὶ τῆς τῶν παίδων τελευτῆς εἰπεῖν. περὶ μὲν τῆς καταδίκης ὅτι ἄρα κἀκείνων κἀμοῦ πάλαι ἡ φύσις κατεψηφίσατο. περὶ δὲ τῶν παίδων, ὅτι ᾔδειν αὐτοὺς θνητοὺς γεννήσας. οἱ δὲ, εἰς σόλωνα τοῦτο ἀναφέρουσιν. ἄλλοι εἰς ξενοφῶντα. τοῦτον δὲ καὶ θάψαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν αὐτοὺς δημήτριος φησὶν ὁ φαληρεὺς ἐν τῷ περὶ γήρως. ἕρμιππος δ' ἐν τοῖς βίοις φησὶν ὅτι καθείρχθη ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τεθνηξόμενος. περικλῆς δὲ παρελθὼν εἶπεν εἴτι ἔχουσιν ἐγκαλεῖν αὐτῷ κατὰ τὸν βίον. οὐδὲν δὲ εἰπόντων. καὶ μὴν ἐγὼ ἔφη τούτου μαθητής εἰμι. μὴ οὖν διαβολαῖς ἐπαρθέντες ἀποκτείνητε τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐμοὶ πεισθέντες ἄφετε. καὶ ἀφείθη. οὐκ ἐνεγκὼν δὲ τὴν ὕβριν, αὑτὸν ἐξήγαγεν. ἱερώνυμος δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν σποράδην ὑπομνημάτων, φησὶν. ὅτι ὁ περικλῆς παρήγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ δικαστήριον, διερρυηκότα καὶ λεπτὸν ὑπὸ νόσου, ὥστε ἐλέῳ μᾶλλον ἢ κρίσει ἀφεθῆναι. καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς δίκης αὐτοῦ, τοσαῦτα. ἔδοξε δέ πως καὶ δημοκρίτῳ ἀπεχθῶς ἐσχηκέναι ἀποτυχὼν τῆς πρὸς αὐτὸν κοινολογίας. καὶ τέλος ἀποχωρήσας εἰς λάμψακον αὐτόθι κατέστρεψεν. ὅτε καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως ἀξιούντων τί βούλεται αὐτῷ γενέσθαι φάναι. τοὺς παῖδας ἐν ᾧ ἂν ἀποθάνῃ μηνὶ κατ' ἔτος παίζειν συγχωρεῖν

χωρεῖν. καὶ φυλάττεται τὸ ἔθος καὶ νῦν. τελευτήσαντα δὴ αὐτὸν ἔθαψαν ἐντίμως οἱ λαμψακηνοί, καὶ ἐπέγραψαν.

ἐνθάδε πλεῖστον ἀληθείας ἐπὶ τέρμα περήσας
οὐρανίου κόσμου κεῖται ἀναξαγόρας.

ἔστι καὶ ἡμῶν εἰς αὐτόν.

ἠέλιον πυρόεντα μύδρον ποτὲ φάσκεν ὑπάρχειν,
καὶ διὰ τοῦτο θανεῖν μέλλεν ἀναξαγόρας.
ἀλλ' ὁ φίλος περικλῆς μὲν ἐρύσατο τοῦτον. ὁ δ' αὐτὸν
ἐξάγαγεν βιότου, μαλθακίῃ σοφίης.

γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς ἀναξαγόραι, ὧν ἐν οὐδενὶ πάντα. ἀλλ' ὁ μὲν ἦν ῥήτωρ ἰσοκράτειος. ὁ δ' ἀνδριαντοποιός, οὗ μέμνηται ἀντίγονος. ἄλλος γραμματικὸς ζηνοδότειος.

ΑΡΧΕΛΑΟΣ

Ἀρχέλαος ἀθηναῖος ἢ μιλήσιος, πατρὸς ἀπολλοδώρου. ὡς δέ τινες, μύδωνος. μαθητὴς ἀναξαγόρου. διδάσκαλος σωκράτους. οὗτος πρῶτος ἐκ τῆς ἰωνίας τὴν φυσικὴν φιλοσοφίαν μετήγαγεν ἀθήναζε. καὶ ἐκλήθη φυσικός. παρὸ καὶ ἔληξεν ἐν αὐτῷ ἡ φυσικὴ φιλοσοφία, σωκράτους τὴν ἠθικὴν εἰσαγαγόντος. ἔοικε δὲ καὶ οὗτος ἅψασθαι τῆς ἠθικῆς. καὶ γὰρ περὶ νόμων πεφιλοσόφηκε καὶ καλῶν καὶ δικαίων. παρ' οὗ λαβὼν σωκράτης τῷ αὐξῆσαι τὸ εὑρεῖν ὑπελήφθη. ἔλεγε δὲ δύο αἰτίας εἶναι γενέσεως. θερμὸν καὶ ψυχρόν. καὶ τὰ ζῷα ἀπὸ τῆς ἰλύος γεννη

θῆναι. καὶ τὸ δίκαιον εἶναι καὶ τὸ αἰσχρὸν οὐ φύσει ἀλλὰ νόμῳ. ὁ δὲ λόγος αὐτοῦ οὕτως ἔχει. τηκόμενόν φησι τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, καθὸ μὲν εἰς τὸ πυρῶδες συνίσταται, ποιεῖν γῆν. καθὸ δὲ περιρρεῖ, ἀέρα γεννᾶν. ὅθεν ἡ μὲν, ὑπὸ τοῦ ἀέρος. ὁ δὲ, ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς περιφορᾶς κρατεῖται. γεννᾶσθαι δέ φησι τὰ ζῷα, ἐκ θερμῆς τῆς γῆς, καὶ ἰλὺν παραπλησίαν γάλακτι, οἷον τροφὴν ἀνιείσης. οὕτω δὲ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι. πρῶτος δὲ εἶπε φωνῆς γένεσιν τὴν τοῦ ἀέρος πλῆξιν. τὴν δὲ θάλατταν ἐν τοῖς κοίλοις διὰ τῆς γῆς ἠθουμένην συνεστάναι. μέγιστον τῶν ἄστρων τὸν ἥλιον. καὶ τὸ πᾶν ἄπειρον. γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς ἀρχέλαοι. ὁ χωρογράφος τῆς ὑπὸ ἀλεξάνδρου πατηθείσης γῆς. ὁ τὰ ἰδιοφυῆ ποιήσας. ἄλλος τεχνογράφος ῥήτωρ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Σωκράτης σωφρονίσκου μὲν ἦν υἱὸς λιθουργοῦ, καὶ φαιναρέτης μαίας. ὡς καὶ πλάτων ἐν θεαιτήτῳ φησί. ἀθηναῖος, τῶν δήμων ἀλωπεκῆθεν. ἐδόκει δὲ συμποιεῖν εὐριπίδῃ. ὅθεν μνησίλοχος οὕτω φησί. φρύγες ἐστὶ καινὸν δρᾶμα τοῦτ' εὐριπίδου. ᾧ καὶ σωκράτης τὰ φρύγανα ὑποτίθησι. καὶ πάλιν. εὐριπίδης σωκρατογόμφους. καὶ καλλίας πεδήταις. ἤδη σὺ σεμνὴ καταφρονεῖς οὕτω μέγα. ἔξεστι γάρ μοι. σωκράτης γὰρ αἴτιος. ἀριστοφάνης νεφέλαις. εὐριπίδης δ' ὁ τὰς τραγῳδίας ποιῶν τὰς περιλαλούσας οὗτος ἐστὶ τὰς σοφάς. ἀκούσας δὲ ἀναξαγόρου κατά

τινας

τινας, ἀλλὰ καὶ δάμωνος, ὡς ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς, μετὰ τὴν ἐκείνου καταδίκην διήκουσεν ἀρχελάου τοῦ φυσικοῦ. οὗ καὶ παιδικὰ γενέσθαι φησὶν ἀριστόξενος. δοῦρις δὲ καὶ δουλεῦσαι αὐτὸν καὶ ἐργάσασθαι λίθους. εἶναί τε αὐτοῦ καὶ τὰς ἐν ἀκροπόλει χάριτας ἔνιοι φασὶν, ἐνδεδυμένας οὔσας. ὅθεν καὶ τίμωνα ἐν τοῖς σίλλοις εἰπεῖν.

ἐκ δ' ἄρα τῶν ἀπέκλινε λιθοξόος ἐννομολέσχης
ἑλλήνων ἐπαοιδὸς, ἀκριβολόγους ἀποφήνας,
μυκτὴρ ῥητορόμυκτος ὑπαττικὸς, εἰρωνευτής.

ἦν γὰρ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς δεινὸς, ὥς φησι καὶ ἰδομενεύς. ἀλλὰ καὶ οἱ τριάκοντα αὐτὸν ἐκώλυσαν τέχνας διδάσκειν λόγων, ὥς φησι ξενοφῶν. καὶ ἀριστοφάνης αὐτὸν κωμῳδεῖ, ὡς τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιοῦντα. καὶ γὰρ πρῶτος, ὥς φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, μετὰ τοῦ μαθητοῦ αἰσχίνου ῥητορεύειν ἐδίδαξε. λέγει δὲ τοῦτο καὶ ἰδομενεὺς ἐν τοῖς περὶ τῶν σωκρατικῶν. καὶ πρῶτος περὶ βίου διελέχθη. καὶ πρῶτος φιλοσόφων καταδικασθεὶς ἐτελεύτα. φησὶ δ' αὐτὸν ἀριστόξενος ὁ σπινθάρου καὶ χρηματίσασθαι. τιθέντα γοῦν τὸ βαλλόμενον κέρμα ἀθροίζειν. εἶτ' ἀναλώσαντα πάλιν τιθέναι. κρείττωνα δ' ἀναστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου. καὶ παιδεῦσαι τῆς κατὰ ψυχὴν χάριτος ἐρασθέντα, δημήτριος φησὶν ὁ βυζάντιος. γνόντα δὲ τὴν φυσικὴν θεωρίαν μηδὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς, τὰ ἠθικὰ φιλοσοφεῖν

ἐπί τε

ἐπί τε τῶν ἐργαστηρίων καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ. κἀκεῖνα δὲ φάσκειν ζητεῖν.

ὅττι τοι ἐν μεγάροισι, κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται.

πολλάκις δὲ βιαιότερον ἐν ταῖς ζητήσεσι διαλεγόμενον κονδυλίζεσθαι καὶ παρατίλλεσθαι. τὸ πλέον τε γελᾶσθαι καταφρονούμενον, καὶ πάντα ταῦτα φέρειν ἀνεξικάκως. ὅθεν καὶ λακτισθέντα ἐπειδὴ ἠνέσχετο τινὸς θαυμάσαντος εἰπεῖν. εἰ δέ με ὄνος ἐλάκτισε δίκην ἂν αὐτῷ ἐλάγχανον; καὶ ταῦτα μὲν ὁ Δημήτριος. ἀποδημίας δὲ οὐκ ἐδεήθη καθάπερ οἱ πλεῖστοι. πλὴν εἰ μὴ στρατεύεσθαι ἔδει. τὸ δὲ λοιπὸν αὐτόθι μένων, φιλονεικότερον συνεζήτει τοῖς προσδιαλεγομένοις. οὐχ ὥστε ἀφελέσθαι τὴν δόξαν αὐτῶν, ἀλλ' ὥστε τὸ ἀληθὲς ἐκμαθεῖν πειρᾶσθαι. φασὶ δ' Εὐριπίδην αὐτῷ δόντα τὸ Ἡρακλείτου σύγγραμμα ἔρεσθαι τί δοκεῖ. τὸν δὲ, φάναι. ἃ μὲν συνῆκα γενναῖα. οἶμαι δὲ καὶ ἃ μὴ συνῆκα. πλὴν Δηλίου γέ τινος δεῖται κολυμβητοῦ. ἐπεμελεῖτο δὲ καὶ σωμασκίας. καὶ ἦν εὐέκτης. ἐστρατεύσατο γοῦν εἰς Ἀμφίπολιν. καὶ Ξενοφῶντα ἀφ' ἵππου πεσόντα ἐν τῇ κατὰ Δήλιον μάχῃ διέσωσεν ὑπολαβών. ὅτε καὶ πάντων φευγόντων Ἀθηναίων αὐτὸς ἠρέμα ἀνεχώρει, παρεπιστρεφόμενος ἡσυχῇ, καὶ τηρῶν ἀμύνασθαι εἴ τις οἱ ἐπέλθοι. ἐστρατεύσατο δὲ καὶ εἰς Ποτίδαιαν διὰ θαλάττης. πεζῇ γὰρ οὐκ ἐνῆν τοῦ πολέμου κωλύοντος. ὅτε καὶ μεῖναι νυκτὸς ὅλης ἐφ' ἑνὸς σχήματος αὐ-

τὸν φα

τὴν φασί. καὶ ἀριστεύσαντα αὐτόθι παραχωρῆσαι ἀλκιβιάδῃ τοῦ ἀριστείου. οὗ καὶ ἐρασθῆναι φησὶν αὐτὸν ἀρίστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς. ἴων δὲ ὁ χῖος καὶ νέον ὄντα εἰς σάμον σὺν ἀρχελάῳ ἀποδημῆσαι. καὶ πυθῶδε ἐλθεῖν ἀριστοτέλης φησίν. ἀλλὰ καὶ ἰσθμὸν ὡς φαβωρῖνος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. ἦν δὲ καὶ ἰσχυρογνώμων καὶ δημοκρατικός. ὡς δῆλον ἔκ τε τοῦ μὴ εἶξαι τοῖς περὶ κριτίαν κελεύουσι λέοντα τὸν σαλαμίνιον πλούσιον ἄνδρα ἀγαγεῖν πρὸς αὐτοὺς ὥς τε ἀπολέσθαι. ἀλλὰ καὶ μόνος ἀποψηφίσασθαι τῶν δέκα στρατηγῶν. καὶ ἐξὸν αὐτῷ ἀποδρᾶναι τῆς εἱρκτῆς μὴ ἐθελῆσαι. τοῖς τε κλαίουσιν αὐτὸν ἐπιπλῆξαι. καὶ τοὺς καλλίστους λόγους ἐκείνους δεδεμένον διαθέσθαι. αὐτάρκης τε ἦν καὶ σεμνός. καὶ ποτε ἀλκιβιάδου καθά φησι παμφίλη ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν ὑπομνημάτων διδόντος αὐτῷ χώραν μεγάλην ἵνα οἰκοδομήσηται οἰκίαν φάναι, καὶ εἰ ὑποδημάτων ἔδει, βύρσαν μοι ἐδίδους ἵν' ἐμαυτὸν ὑποδήματα ποιήσωμαι; καὶ καταγέλαστος ἂν ἦν λαβών. πολλάκις δ' ἀφορῶν εἰς τὰ πλήθη τῶν πιπρασκομένων ἔλεγε πρὸς αὐτόν. πόσων ἐγὼ χρείαν οὐκ ἔχω. καὶ συνεχὲς ἐκεῖνα ἀνεφθέγγετο τὰ ἰαμβεῖα. τὰ δ' ἀργυρώματα ἐστὶν ἥ τε πορφύρα εἰς τοὺς τραγῳδοὺς χρήσιμ' οὐκ εἰς τὸν βίον. ὑπερεφρόνησε δὲ καὶ ἀρχελάου τοῦ μακεδόνος, καὶ σκώπα τοῦ κρανωνίου, καὶ εὐρυλόχου τοῦ λαρισαίου, μήτε χρήματα

ἀριστεῖα

τῷ

προσιέμενος

προσέμενον αὐτὸν μήτε παρ' αὐτοὺς ἀπελθών. εὔτακτός τε τὴν δίαιταν οὕτως, ὥς τε πολλάκις ἀθήνησι λοιμῶν γενομένων μόνος οὐκ ἐνόσησε. φησὶ δ' ἀριστοτέλης δύο γυναῖκας αὐτὸν ἀγαγέσθαι. προτέραν μὲν ξανθίππην. ἐξ ἧς αὐτῷ γενέσθαι λαμπροκλέα. δευτέραν δὲ μυρτὼ τὴν ἀριστείδου τοῦ δικαίου θυγατέρα. ἣν καὶ ἄπροικον λαβεῖν. ἐξ ἧς γενέσθαι σωφρονίσκον καὶ μενέξενον. οἱ δὲ, προτέραν γῆμαι τὴν μυρτὼ φασίν. ἔνιοι δὲ καὶ ἀμφοτέρας ἔχειν ὁμοῦ, ὧν ἐστι σάτυρός τε καὶ ἱερώνυμος ὁ ῥόδιος. φασὶ γὰρ βουληθέντας ἀθηναίους διὰ τὸ λειπανδρεῖν συναυξῆσαι τὸ πλῆθος, ψηφίσασθαι. γαμεῖν μὲν ἀστὴν μίαν. παιδοποιεῖσθαι δὲ καὶ ἐξ ἑτέρας. ὅθεν τοῦτο ποιῆσαι καὶ σωκράτην. ἦν δ' ἱκανὸς καὶ τῶν σκωπτόντων ὑπερορᾶν, καὶ ἐσεμνύνετο ἐπὶ τῇ εὐτελείᾳ. μισθόν τε οὐδένα εἰσεπράξατο. καὶ ἔλεγεν ἥδιστα ἐσθίων ἥκιστα ὄψου προσδεῖσθαι. καὶ ἥδιστα πίνων ἥκιστα τὸ μὴ παρὸν ποτὸν ἀναμένειν. καὶ ἐλαχίστων δεόμενος ἔγγιστα εἶναι θεῶν. τοῦτο δ' ἔνεστι καὶ παρὰ τῶν κωμῳδοποιῶν λαβεῖν, οἳ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς δι' ὧν σκώπτουσιν ἐπαινοῦντες αὐτόν. ἀριστοφάνης μὲν οὕτως.

ὦ τῆς μεγάλης ἐπιθυμήσας σοφίας ἄνθρωπε δικαίως,
ὡς εὐδαίμων παρ' ἀθηναίοις καὶ τοῖς ἄλλοις διάξεις.

εἶτα.

μνήμων καὶ φροντιστὴς, καὶ τὸ ταλαίπωρον ἔνεστιν
ἐν τῇ γνώμῃ, κοὐκ ἔτι κάμνεις οὔθ' ἑστὼς οὔτε βαδίζων,

οὔτ

οὔτ' ἂν ῥιγῶν ἄχθη λίαν, οὔτ' ἀρίστων ἐπιθυμεῖς,
οἴνου τ' ἀπέχῃ καὶ ἀδηφαγίας καὶ τῶν ἄλλων ἀνοήτων.

Ἀμειψίας δ' ἐν τρίβωνι παράγων αὐτὸν φησὶν οὕτως. σώκρατες ἀνδρῶν βέλτιστ' ὀλίγων, πολλῶν δὲ ματαιόταθ' ἥκεις καὶ σὺ πρὸς ἡμᾶς. καρτερικός τ' εἶ. πόθεν ἄν σοι χλαῖνα γένοιτο. τουτὶ τὸ κακὸν τῶν σκυτοτόμων κατ' ἐπήρειαν γεγένηται. οὗτος μέντοι πεινῶν οὕτως, οὐπώποτ' ἔτλη κολακεῦσαι. τοῦτο δ' αὐτοῦ τὸ ὑπερόπτικον καὶ μεγαλόφρονον ἐμφαίνει καὶ ἀριστοφάνης λέγων οὕτως. ὅτι

βρενθύῃ τ' ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλεις
καὶ ἀνυπόδητος, κακὰ πόλλ' ἀνέχῃ, καὶ ἐν ἡμῖν σεμνοπροσωπεῖς.

πάζω ... | κἀνυπόδητος | προσωπεῖς

καί τοι ἐνίοτε πρὸς τοὺς καιροὺς ἁρμοττόμενος καὶ λαμπρὰ ἠμπίσχετο. καθάπερ ἐν τῷ πλάτωνος συμποσίῳ παρ' ἀγάθωνα βαδίζων. ἱκανὸς δ' ἀμφότερα ἦν, καὶ προτρέψαι καὶ ἀποτρέψαι. ὥσπερ τὸν θεαίτητον περὶ ἐπιστήμης διαλεχθεὶς, ἔνθεον ἀπέπεμψε. καθὰ καὶ πλάτων φησίν. εὐθύφρονα δὲ τῷ πατρὶ γραψάμενον ξενίας δίκην, περὶ ὁσίου τινὰ διαλεχθεὶς ἀπήγαγε. καὶ τὸν λύσιν δὲ ἠθικώτατον ἐποίησε προτρέψας. ἦν γὰρ ἱκανὸς ἀπὸ τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους εὑρίσκειν. ἐνέτρεψε δὲ καὶ λαμπροκλέα τὸν υἱὸν τῇ μητρὶ ἀγριαινόμενον, ὥς που καὶ ξενοφῶν εἴρηκε. καὶ γλαύκωνα μὲν τὸν πλάτωνος ἀδελφὸν θέλοντα πολιτεύεσθαι ἀπέστησε διὰ τὸ ἀπείρως ἔχειν ὥς φησι ξενοφῶν.

χαρμίδην δὲ τοὐναντίον ἐπίστησεν οἰκείως ἔχοντα. ἐπῆρε δὲ καὶ εἰς φρόνημα ἰφικράτην τὸν στρατηγόν, δείξας αὐτῷ τοῦ κουρέως μίδου ἀλεκτρυόνας ἀντίον τῶν καλλίου πτερυξαμένους. καὶ αὐτὸν γλαυκωνίδης ἠξίου τῇ πόλει περιποιεῖν, καθάπερ φασιανὸν ὄρνιν ἢ ταώ. ἔλεγε δὲ ὡς θαῦμα, τὰ μὲν ἕκαστον εἰπεῖν ἂν ῥαδίως ὅσα ἔχοι. φίλους δ' οὐκ ἂν ὀνομάσαι ὁπόσους κέκτηται. οὕτως ὀλιγώρως ἔχειν περὶ αὐτούς. ὁρῶν δ' εὐκλείδην ἐσπουδακότα περὶ τοὺς ἐριστικοὺς λόγους, ὦ εὐκλείδη ἔφη, σοφισταῖς μὲν δυνήσῃ χρῆσθαι. ἀνθρώποις δὲ οὐδαμῶς. ἄχρηστον γὰρ ᾤετο εἶναι τὴν περὶ ταῦτα αἰσχρολογίαν. ὡς καὶ πλάτων ἐν εὐθυδήμῳ φησί. χαρμίδου τε οἰκέτας αὐτῷ διδόντος ἵν' ἀπ' αὐτῶν προσοδεύοιτο οὐχ εἵλετο. καὶ τὸ κάλλος ὑπερεῖδεν ἀλκιβιάδου κατά τινας. καὶ ἐπῄνει σχολὴν ὡς κάλλιστον κτημάτων. καθὰ καὶ ξενοφῶν ἐν συμποσίῳ φησίν. ἔλεγε δὲ καὶ ἓν μόνον ἀγαθὸν εἶναι τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἓν μόνον κακὸν τὴν ἀμαθίαν. πλοῦτον δὲ καὶ εὐγένειαν οὐδὲν σεμνὸν ἔχειν. πᾶν δὲ τοὐναντίον κακόν. εἰπόντος γοῦν τινὸς αὐτῷ ὡς εἴη ἀντισθένης μητρὸς θρᾴττης. σὺ δ' ᾤου ἔφη οὕτως ἂν γενναῖον ἐκ δυοῖν ἀθηναίων γενέσθαι; φαίδωνα δὲ δι' αἰχμαλωσίαν ἐπ' οἰκήματος καθήμενον προσέταξε κρίτωνι λυτρώσασθαι καὶ φιλόσοφον ἀπειργάσατο. ἀλλὰ καὶ λυρίζειν ἐμάνθανεν ὅτε καιρὸς, μηδὲν λέγων ἄτοπον εἶναι, ἅ τις μὴ οἶδεν ἐκ-

δόξαι σωκράτους

μανθά-

μανθάνειν. ἔτι τε ὀρχεῖν συνεχές, τῇ τοῦ σώματος εὐεξίᾳ λυσιτελεῖν ἡγούμενος τὴν τοιαύτην γυμνασίαν. ὡς καὶ ξενοφῶν ἐν συμποσίῳ φησίν. ἔλεγε δὲ καὶ προσημαίνειν τὸ δαιμόνιον τὰ μέλλοντα αὐτῷ. τό τε εὖ ἄρχεσθαι μικρὸν μὲν μὴ εἶναι, παρὰ μικρὸν δέ. καὶ εἰδέναι μὲν μηδέν, πλὴν αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι. τούς τε τὰ ὡραῖα πολλοῦ ἐωνημένους ἀπογινώσκειν ἔλεγεν εἰς τὰς ὥρας ἐλθεῖν. καί ποτε ἐρωτηθεὶς τίς ἀρετὴ νέου. τὸ μηδὲν ἄγαν εἶπεν. ἔφασκέ τε δεῖν γεωμετρεῖν μέχρι ἄν τις μέτρῳ δύνηται γῆν τε παραλαβεῖν καὶ παραδοῦναι. εὐριπίδου δὲ ἐν τῇ αὐγῇ εἰπόντος περὶ ἀρετῆς, κράτιστον εἰκῇ ταῦτ᾽ ἐᾶν ἀφειμένα, ἀναστὰς ἐξῆλθε φήσας. γελοῖον εἶναι, ἀνδράποδον μὲν μὴ εὑρισκόμενον ἀξιοῦν ζητεῖν. ἀρετὴν δ᾽ οὕτως ἐᾶν ἀπολωλέναι. ἐρωτηθεὶς πότερον γῆμαι ἢ μή, ἔφη. ὃ ἂν αὐτῶν ποιήσῃς μεταγνώσῃ. ἔλεγέ τε θαυμάζειν τῶν τὰς λιθίνους εἰκόνας κατασκευαζομένων. τοῦ μὲν λίθου προνοεῖν, ὡς ὁμοιότατος ἔσαι. αὑτῶν δ᾽ ἀμελεῖν ὡς μὴ ὁμοίους τῷ λίθῳ φαίνεσθαι. ἠξίου δὲ καὶ τοὺς νέους συνεχῶς κατοπτρίζεσθαι. ἵν᾽ εἰ μὲν καλοὶ εἶεν, ἄξιοι γίγνοιντο. εἰ δ᾽ αἰσχροὶ παιδείᾳ τὴν δυσείδειαν ἐπικαλύπτοιεν. καλέσας ἐπὶ δεῖπνον πλουσίους καὶ τῆς ξανθίππης αἰδουμένης, ἔφη θάῤῥει. εἰ μὲν γὰρ εἶεν μέτριοι συμπεριενεχθεῖεν ἄν. εἰ δὲ φαῦλοι, ἡμῖν αὐτῶν οὐδὲν μελήσει. ἔλεγέ τε τοὺς μὲν ἄλλους ἀνθρώπους ζῆν ἵν᾽ ἐσθίοιεν. αὐτὸν δὲ ἐσθίειν ἵνα ζῇ. πρὸς τὸ οὐκ

ἀποφθέγματα αὐτοῦ

ἀξιόλογον πλῆθος ἔφασκεν, ὅμοιον εἴ τις τετράδραχμον ἐν ἀποδοκιμάζων, τὴν ἐκ τῶν τριωβόλων σωρὸν ὡς δόκιμον ἀποδέχοιτο. αἰσχίνου δὲ εἰπόντος πένης εἰμὶ, καὶ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔχω, δίδωμι δέ σοι ἐμαυτόν. ἆρ' οὖν εἶπεν οὐκ αἰσθάνῃ τὰ μέγιστά μοι διδούς. πρὸς τὸν ἀποδυσπετοῦντα ὑπὸ τῶν παρορᾶσθαι ὁπότε ἐπανέστησαν οἱ τριάκοντα, ἆρα ἔφη μή τι σοι μεταμέλει; πρὸς τὸν εἰπόντα, θάνατόν σου κατέγνωσαν ἀθηναῖοι, κἀκείνων φησὶν ἡ φύσις. οἱ δὲ, τοῦτ' ἀναξαγόραν φασί. τῆς γυναικὸς εἰπούσης ἀδίκως ἀποθνήσκεις, σὺ δὲ ἔφη δικαίως ἐβούλου; ὄναρ δόξας τινὰ αὐτῷ λέγειν,

ἤματι κεν τριτάτῳ φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο.

πρὸς αἰσχίνην ἔφη, εἰς τρίτην ἀποθανοῦμαι. μέλλοντί τε αὐτῷ τὸ κώνειον πίεσθαι, ἀπολλόδωρος ἱμάτιον ἐδίδου καλὸν ἵν' ἐκείνῳ ἐναποθάνῃ. καὶ ὃς, τί δ' ἔφη τὸ ἐμὸν ἱμάτιον ἐμβιῶναι μὲν ἐπιτήδειον, ἐναποθανεῖν δὲ οὐχί; πρὸς τὸν εἰπόντα κακῶς ὁ δεῖνά σε λέγει, καλῶς γὰρ ἔφη λέγειν οὐκ ἔμαθε. στρέψαντος ἀντισθένους τὸ διερρωγὸς τοῦ τρίβωνος εἰς τοὐμφανὲς, ὁρῶ σου ἔφη διὰ τοῦ τρίβωνος τὴν κενοδοξίαν. πρὸς τὸν εἰπόντα οὐ σοὶ λοιδορεῖται ὁ δεῖνα; οὐχὶ ἔφη. ἐμοὶ γὰρ οὐ πρόσεστι ταῦτα. ἔλεγε δὲ τοῖς κωμικοῖς δεῖν ἐπιτηδὲς ἑαυτὸν διδόναι. εἰ μὲν γάρ τι τῶν προσόντων λέξαιεν, διορθώσονται. εἰ δ' οὔ, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. πρὸς ξανθίππην πρότερον μὲν λοιδοροῦσαν ὕστερον δὲ καὶ περιχέασαν αὐτῷ, οὐκ ἔλεγον εἶπεν ὅτι ξανθίππη

θίππη βροντώσης καὶ ὕδωρ ποιήσει; πρὸς ἀλκιβιάδην
εἰπόντα, οὐκ ἀνεκτὴ ἡ ξανθίππη λοιδοροῦσα, ἀλλ' ἔγω
γ' ἔφη συνείθισμαι. καθάπερ εἰ καὶ τροχηλίας ἀκού
ων συνεχές. καὶ σὺ μὲν εἶπε χηνῶν βοώντων ἀνέχῃ.
τοῦ δὲ, εἰπόντος ἀλλά μοι ᾠὰ καὶ νεοττοὺς τίκτουσι,
κἀμοὶ φησὶ ξανθίππη παιδία γεννᾷ. ποτὲ αὐτοῦ ἐν ἀ-
γορᾷ καὶ θοἰμάτιον περιελομένης συνεβούλευον οἱ γνώ
ριμοι χερσὶν ἀμύνασθαι, νὴ δί' εἶπεν ἵν' ἡμῶν πυ-
κτευόντων ἕκαστος ὑμῶν λέγῃ, εὖ σώκρατες, εὖ ξαν
θίππη. ἔλεγε συνεῖναι τραχείᾳ γυναικὶ καθάπερ
οἱ ἱππικοὶ θυμοειδέσιν ἵπποις. ἀλλ' ὡς ἐκεῖνοι φησὶ
τούτων κρατήσαντες ῥᾳδίως τῶν ἄλλων περιγίνον-
ται, οὕτω κἀγὼ ξανθίππῃ χρώμενος, τοῖς ἄλλοις ἀν-
θρώποις συμπεριενεχθήσομαι. ταῦτα δὴ καὶ τοιαῦτα
λέγων καὶ πράττων πρὸς τῆς πυθίας ἐμαρτυρήθη, χαι-
ρεφῶντι ἀνελούσης ἐκεῖνο δὴ τὸ περιφερόμενον.
ἀνδρῶν ἁπάντων σωκράτης σοφώτατος.
ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐφθονήθη μάλιστα. καὶ δὴ καὶ ὅτι διήλεγ-
χε τοὺς μεγαλοφρονοῦντας ἐφ' ἑαυτοῖς ὡς ἀνοήτους.
καθάπερ μέλιτον καὶ ἄνυτον, ὡς καὶ ἐν τῷ πλάτω
νος ἐν μένωνι. οὗτος γὰρ οὐ φέρων τὸν ὑπὸ σωκρά-
τους χλευασμὸν, πρῶτον μὲν ἐπήλειψεν αὐτῷ τοὺς
περὶ ἀριστοφάνην. ἔπειτα καὶ μέλιτον συνέπεισεν ἀπε
νέγκασθαι κατ' αὐτοῦ γραφὴν ἀσεβείας καὶ τῶν νέων δια
φθορᾶς. ἀπηνέγκατο μὲν οὖν τὴν γραφὴν ὁ μέλιτος. εἶπε
δὲ τὴν δίκην πολύευκτος ὥς φησι φαβωρῖνος ἐν παντο

δαπῇ

δ' ἀπῆ ἱστορίᾳ. συνέγραψε δὲ τὸν λόγον πολυκράτης ὁ σοφιστὴς ὥς φησιν ἕρμιππος. ἢ ἄνυτος ὥς τινες. προητοίμασε δὲ πάντα λύκων ὁ δημαγωγός. ἀντισθένης δ' ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς καὶ πλάτων ἐν ἀπολογίᾳ τρεῖς αὐτοῦ κατηγορῆσαι φασίν. ἄνυτον καὶ λύκωνα καὶ μέλιτον. τὸν μὲν ἄνυτον ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ὀργιζόμενον. τὸν δὲ λύκωνα ὑπὲρ τῶν ῥητόρων, καὶ τὸν μέλιτον ὑπὲρ τῶν ποιητῶν. οὓς ἅπαντας ὁ σωκράτης διέσυρε. φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων μὴ εἶναι ἀληθῆ τὸν λόγον τὸν πολυκράτους κατὰ σωκράτους. ἐν αὐτῷ γάρ φησι μνημονεύει τῶν ὑπὸ κόνωνος τειχῶν ἀνασταθέντων ἃ γέγονεν ἔτεσιν ἓξ τῆς σωκράτους τελευτῆς ὕστερον. καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. ἡ δ' ἀντωμοσία τῆς δίκης, τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον. ἀνάκειται γὰρ ἔτι καὶ νῦν φησι φαβωρῖνος ἐν τῷ μητρῴῳ. τάδε ἐγράψατο καὶ ἀνθωμολογήσατο, μέλιτος μελίτου πιτθεὺς σωκράτει σωφρονίσκου ἀλωπεκῆθεν. ἀδικεῖ σωκράτης οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων. ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσηγούμενος. ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων. τίμημα θάνατος. ὁ δ' οὖν φιλόσοφος λυσίου γράψαντος ἀπολογίαν αὐτῷ διαγνοὺς ἔφη. καλὸς μὲν ὁ λόγος ὦ λυσία. οὐ μὴν ἁρμόττων ἐμοί. δηλαδὴ γὰρ ἦν τὸ πλέον δικανικὸς ἢ ἐμφιλόσοφος. εἰπόντος δὲ τοῦ λυσίου πῶς εἰ καλός ἐστιν ὁ λόγος οὐκ ἄν σοι ἁρμόττει, ἔφη.

διαναγνοὺς

οὐ γὰρ

οὐ γὰρ καὶ ἱμάτια καλὰ καὶ ὑποδήματα εἴη ἂν ἐμοὶ ἀνάρμοστα; κρινομένου δ' αὐτοῦ φησὶν ἰοῦστος ὁ τιβεριεὺς ἐν τῷ στέμματι, πλάτωνα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ εἰπεῖν. νεώτατος ὢν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα ἀναβάντων. τοὺς δικαστὰς ἐκβοῆσαι, καταβάντων, τουτέστι κατάβηθι. ὅτ' οὖν κατεδικάσθη διακοσίαις ὀγδοήκοντα μιᾷ πλείοσι ψήφοις τῶν ἀπολυουσῶν, καὶ τιμωμένων τῶν δικαστῶν τί χρὴ παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτῖσαι, πέντε καὶ εἴκοσιν ἔφη δραχμὰς ἀποτίσειν. εὐβουλίδης μὲν γάρ φησιν ἑκατὸν ὁμολογῆσαι. θορυβησάντων δὲ τῶν δικαστῶν, ἕνεκα μὲν εἶπε τῶν ἐμοὶ διαπεπραγμένων τιμῶμαι τὴν δίκην τῆς ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως. καὶ οἱ θάνατον αὐτοῦ κατέγνωσαν, προσθέντες ἄλλας ψήφους ὀγδοήκοντα. καὶ δεθεὶς μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἔπιε τὸ κώνειον, πολλὰ κἀγαθὰ διαλεχθείς, ἃ πλάτων ἐν τῷ φαίδωνι φησιν. ἀλλὰ καὶ παιᾶνα κατά τινας ἐποίησεν οὗ ἡ ἀρχή.

δήλι' ἄπολλον χαῖρε, καὶ ἄρτεμι παῖδε κλεινώ.

διονυσόδωρος δέ φησι μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸν παιᾶνα. ἐποίησε δὲ καὶ μῦθον αἰσώπειον οὐ πάνυ ἐπιτετευγμένως. οὗ ἡ ἀρχή,

αἴσωπός ποτ' ἔλεξε κορίνθιον ἄστυ νέμουσι,
μὴ κρίνειν ἀρετὴν λαοδίκῳ σοφίῃ.

ὁ μὲν οὖν ἐξ ἀνθρώπων ἦν. ἀθηναῖοι δ' εὐθὺς μετέγνωσαν ὥς τε κλεῖσαι καὶ παλαίστρας καὶ γυμνάσια. καὶ τοὺς μὲν ἐφυγάδευσαν. μελίτου δὲ θάνατον κα-

τέγνωσαν. σωκράτη δὲ χαλκῆς εἰκόνος ἐτιμήσαντο. ἣν ἔθεσαν ἐν τῷ πομπίῳ λυσίππου ταύτην ἐργασαμένου. ἄνυτόν τε ἐπιδημήσαντα αὐθημερὸν ἐξεκήρυξαν ἡρακλεῶται. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ σωκράτους ἀθηναῖοι πεπόνθασι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλείστων ὅσων. καὶ γὰρ ὅμηρον καθά φησιν ἡρακλείδης πεντήκοντα δραχμαῖς ὡς μαινόμενον ἐτίμησαν. καὶ τυρταῖον παρακόπτειν ἔλεγον. καὶ ἀστυδάμαντα πρῶτον τῶν περὶ αἰσχύλον, ἐτίμησαν εἰκόνι χαλκῇ. εὐριπίδης δὲ καὶ ὀνειδίζει αὐτοῖς ἐν τῷ παλαμήδει λέγων. ἐκτάνετ' ἐκτάνετε τὰν πάνσοφον τὰν οὐδὲν ἀλγύνουσαν ἀηδόνα μουσᾶν. καὶ τάδε μὲν ὧδε. φιλόχορος δέ φησι προτελευτῆσαι τὸν εὐριπίδην τοῦ σωκράτους. ἐγεννήθη δὲ καθά φησιν ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς ἐπὶ ἀψεφίωνος ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς ἑβδόμης ὀλυμπιάδος θαργηλιῶνος ἕκτῃ. ὅτε καθαίρουσι τὴν πόλιν ἀθηναῖοι. καὶ τὴν ἄρτεμιν γενέσθαι δήλιοι φασίν. ἐτελεύτησε δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἐνενηκοστῆς πέμπτης ὀλυμπιάδος, γεγονὼς ἐτῶν ἑβδομήκοντα. καὶ ταῦτα φησὶ καὶ δημήτριος ὁ φαληρεύς. ἔνιοι γὰρ ἑξήκοντα ἐτῶν τελευτῆσαι αὐτὸν φασίν. ἀμφότεροι δὲ ἤκουσαν ἀναξαγόρου, καὶ οὗτος καὶ εὐριπίδης. ὃς καὶ τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς πέμπτης ὀλυμπιάδος ἐγεννήθη ἐπὶ καλλιάδου. δοκεῖ δέ μοι καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ὁ σωκράτης διαλέ-

χθαι

χθαι. ὅπου γε καὶ περὶ προνοίας τινὰ διαλέγεται. καθά φησι καὶ ξενοφῶν, καί τοι περὶ μόνων τῶν ἠθικῶν ποιεῖσθαι τοὺς λόγους αὐτὸν εἰπών. ἀλλὰ καὶ πλάτων ἐν τῇ ἀπολογίᾳ μνησθεὶς ἀναξαγόρου καὶ ἄλλων φυσικῶν ἃ σωκράτης ἀρνεῖται περὶ τούτων αὐτὸς λέγει, καίπερ ἀνατιθεὶς σωκράτει. φησὶ δ' ἀριστοτέλης μάγον τινὰ ἐλθόντα ἐκ συρίας εἰς ἀθήνας τά τε ἄλλα καταγνῶναι τοῦ σωκράτους καὶ δὴ καὶ βίαιον ἔσεσθαι τὴν τελευτὴν αὐτοῦ. ἔστι δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτω.

πῖνε νῦν ἐν διὸς ὤν, ὦ σώκρατες. ἦ σε γὰρ ὄντως
καὶ σοφὸν εἶπε θεὸς καὶ θεὸς ἡ σοφίη.
πρὸς γὰρ ἀθηναίων κώνειον ἁπλῶς μὲν ἐδέξω
αὐτοὶ δ' ἐξέπιον τοῦτο τεῷ στόματι.

τούτῳ τις καθά φησιν ἀριστοτέλης ἐν τρίτῳ περὶ ποιητικῆς ἐφιλονείκει ἀντίλοχος λήμνιος καὶ ἀντιφῶν ὁ τερατοσκόπος, ὡς πυθαγόρᾳ κύδων καὶ ὀνάτας. καὶ σάγαρις ὁμήρῳ ζῶντι. ἀποθανόντι δὲ ξενοφάνης ὁ κολοφώνιος. καὶ κέρκωψ, ἡσιόδῳ ζῶντι. τελευτήσαντι δὲ ὁ προειρημένος ξενοφάνης. καὶ πινδάρῳ ἀμφιμένης ὁ κῷος. θάλητι δὲ φερεκύδης. καὶ βίαντι σάλαρος πριηνεύς. πιττακῷ ἀντιμενίδας καὶ ἀλκαῖος. ἀναξαγόρᾳ σωσίβιος. καὶ σιμωνίδῃ τιμοκρέων. τῶν δὲ διαδεξαμένων αὐτόν, τῶν λεγομένων σωκρατικῶν, οἱ κορυφαιότατοι μὲν πλάτων. ξενοφῶν. ἀντισθένης. τῶν δὲ

φερομένων δέκα οἱ διασημότατοι, τέσσαρες. αἰσχίνης. φαίδων. εὐκλείδης. ἀρίστιππος. λεκτέον δὲ πρῶτον περὶ ξενοφῶντος. εἶτα περὶ ἀντισθένους ἐν τοῖς κυνικοῖς. ἔπειτα περὶ τῶν σωκρατικῶν. εἶθ' οὕτω περὶ πλάτωνος. ἐπεὶ κατάρχει τῶν δέκα αἱρέσεων, καὶ τὴν πρώτην ἀκαδημίαν αὐτὸς συνεστήσατο. ἡ μὲν ἀκολουθία τοῦτον ἐχέτω τὸν τρόπον. γέγονε δὲ σωκράτης καὶ ἕτερος ἱστορικὸς περιήγησιν ἀργοῦς γεγραφώς. καὶ ἄλλος περιπατητικὸς βιθυνός. καὶ ἕτερος ἐπιγραμμάτων ποιητής. καὶ ὁ κῷος ἐπί σεις θεῶν γεγραφώς.

ΞΕΝΟΦΩΝ

Ξενοφῶν γρύλλου μὲν ἦν ἀθηναῖος, τῶν δήμων ἀρχιεύς. αἰδήμων δὲ καὶ εὐειδέστατος εἰς ὑπερβολήν. τοῦτον ἐν στενωπῷ φασὶν ἀπαντήσαντα σωκράτην, διατεῖναι τὴν βακτηρίαν καὶ κωλύειν παριέναι, πυνθανόμενόν οἱ πιπράσκοιτο τῶν προσφερομένων ἕκαστον. ἀποκρινομένου δὲ πάλιν πυθέσθαι. ποῦ δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ γίνονται ἄνθρωποι. ἀπορήσαντος δέ, ἕπου τοίνυν φάναι καὶ μάνθανε. καὶ τοὐντεῦθεν ἀκροατὴς σωκράτους ἦν. καὶ πρῶτος ὑποσημειωσάμενος τὰ λεγόμενα, εἰς ἀνθρώπους ἤγαγεν, ἀπομνημονεύματα ἐπιγράψας. ἀλλὰ καὶ ἱστορίαν φιλοσόφων πρῶτος ἔγραψε. καὶ αὐτόν φησιν ἀρίστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς ἐρασθῆναι κλεινίου. πρὸς ὃν καὶ ταῦτα εἰπεῖν. νῦν γὰρ ἐγὼ

κλει

κλεινίαν ἥδιον μὲν θεῶμαι ἢ τἄλλα πάντα τὰ ἐν ἀνθρώ-
ποις καλά. τυφλὸς δὲ τῶν ἄλλων πάντων δεξαίμην
ἂν ἢ κλεινίου ἑνὸς ὄντος γενέσθαι. ἄχθομαι δὲ καὶ νυ-
κτὶ καὶ ὕπνῳ ὅτι ἐκεῖνον οὐχ ὁρῶ. ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ
τὴν μεγίστην χάριν οἶδα ὅτι μοι κλεινίαν ἀναφαίνου-
σι. κύρῳ δὲ φίλος ἐγένετο τοῦτον τὸν τρόπον. ἦν αὐτῷ
τινὶ τρόπῳ φίλος ἐγένετο κύρῳ
συνήθης πρόξενος ὄνομα, γένος βοιώτιος. μαθητὴς
μὲν γοργίου τοῦ λεοντίνου, φίλος δὲ κύρῳ. οὗτος ἐν σάρ-
δεσι διατρίβων παρὰ τῷ κύρῳ, ἔπεμψεν εἰς ἀθή-
νας ἐπιστολὴν ξενοφῶντι, καλῶν αὐτὸν ἵνα γένηται
κύρῳ φίλος. ὁ δὲ, τὴν ἐπιστολὴν δείκνυσι σωκρά-
τει. καὶ σύμβουλον ᾑρεῖτο. καὶ ὃς ἀπέστειλεν αὐτὸν
εἰς δελφοὺς χρησόμενον τῷ θεῷ. πείθεται ξενοφῶν.
ἥκει παρὰ τὸν θεόν. πυνθάνεται οὐχὶ εἰ χρὴ ἀπιέναι
πρὸς κῦρον, ἀλλ' ὅπως. ἐφ' ᾧ καὶ σωκράτης αὐτὸν ἠ-
τιάτο μὲν, συνεβούλευσε δὲ ἐξελθεῖν. καὶ ὃς γίνεται
παρὰ κύρῳ. καὶ τοῦ προξένου φίλος οὐχ ἧττον ἦν αὐ-
τῷ. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τὰ κατὰ τὴν ἀνάβασιν γενόμενα
καὶ τὴν κάθοδον ἱκανῶς αὐτὸς ἡμῖν διηγεῖται. ἐχ-
θρῶς δὲ διέκειτο πρὸς μένωνα τὸν φαρσάλιον παρὰ
τὸν χρόνον τῆς ἀναβάσεως τὸν ξεναγόν. ὅτε καὶ λοιδο-
ρῶν αὐτὸν φησὶν αὐτοῦ μείζωσι κεχρῆσθαι παιδικοῖς.
ἀλλὰ καὶ ἀπολλωνίδῃ τινὶ ὀνειδίζει τετρῆσθαι τὰ ὦ-
τα. μετὰ δὲ τήν τε ἀνάβασιν καὶ τὰς ἐν τῷ πόντῳ
συμφορὰς καὶ τὰς παρασπονδήσεις τὰς σεύθου τοῦ
τῶν ὀδρυσῶν βασιλέως, ἧκεν εἰς ἀσίαν πρὸς ἀγησί-

λαον τὸν λακεδαιμονίων βασιλέα μισθοῦ τοὺς κύρου στρατιώτας αὐτῷ παρασχών. φίλος τε ἦν εἰς ὑπερβολὴν παρ' ὃν καιρὸν ἐπὶ λακωνισμῷ φυγὴν ὑπ' ἀθηναίων κατεγνώσθη. γενόμενος δ' ἐν ἐφέσῳ καὶ χρυσίον ἔχων, τὸ μὲν ἥμισυ μεγαβύζῳ δίδωσι τῷ τῆς ἀρτέμιδος ἱερεῖ φυλάττειν ἕως ἂν ἐπανέλθῃ. εἰ δὲ μή, ἄγαλμα ποιησάμενον, ἀναθεῖναι τῇ θεῷ. τὸ δὲ ἥμισυ ἔπεμψεν εἰς δελφοὺς ἀναθήματα. ἐντεῦθεν ἦλθεν μετὰ ἀγησιλάου εἰς τὴν ἑλλάδα κεκλημένου εἰς τὸν πρὸς θηβαίους πόλεμον. καὶ αὐτῷ προξενίαν ἔδοσαν λακεδαιμόνιοι. ἐντεῦθεν ἐάσας τὸν ἀγησίλαον ἧκεν εἰς σκιλλοῦντα χωρίον ἠλείας ὀλίγον τῆς πόλεως ἀπέχον. εἵπετο δὲ αὐτῷ καὶ γύναιον ὄνομα φιλησία, καθά φησι δημήτριος ὁ μάγνης. καὶ δύο υἱεῖς, γρύλλος, καὶ διόδωρος. ὥς φησι δείναρχος ἐν τῷ πρὸς ξενοφῶντα ἀποστασίου. οἳ καὶ διόσκουροι ἐκαλοῦντο. ἀφικομένου δὲ τοῦ μεγαβύζου κατὰ πρόφασιν τῆς πανηγύρεως, κομισάμενος τὰ χρήματα, χωρίον ἐπρίατο, καὶ καθιέρωσε τῇ θεῷ. δι' οὗ ποταμὸς ἔῤῥει σελινοῦς, ὁμώνυμος τῷ ἐν ἐφέσῳ. τοὐντεῦθεν διετέλει κυνηγετῶν, καὶ τοὺς φίλους ἑστιῶν, καὶ τὰς ἱστορίας συγγράφων. φησὶ δ' ὁ δείναρχος ὅτι καὶ οἰκίαν καὶ ἀγρὸν αὐτῷ ἔδοσαν λακεδαιμόνιοι. ἀλλὰ καὶ φυλοπίδαν τὸν σπαρτιάτην φασὶν αὐτῷ πέμψαι αὐτόθι δωρεὰν ἀνδράποδα αἰχμάλωτα ἐκ δαρδάνου. καὶ τὸν δια-

θέσθαι

θέσθαι αὐτὰ ὡς ἐβούλετο. ἠλείους δὲ στρατευσαμένους εἰς τὴν σκιλλοῦντα καὶ βραδυνόντων λακεδαιμονίων, ἐξελεῖν τὸ χωρίον. ὅτε καὶ τοὺς υἱέας αὐτοῦ εἰς λέπρεον ὑπεξελθεῖν μετ' ὀλίγων οἰκετῶν. καὶ αὐτὸν ξενοφῶντα εἰς τὴν ἦλιν πρότερον. εἶτα καὶ εἰς λέπρεον πρὸς τοὺς παῖδας, κἀκεῖθεν σὺν αὐτοῖς εἰς κόρινθον διασωθῆναι. καὶ αὐτόθι κατοικῆσαι. ἐν τούτῳ δὲ ψηφισαμένων ἀθηναίων βοηθεῖν λακεδαιμονίοις ἔπεμψε τοὺς παῖδας εἰς τὰς ἀθήνας, στρατευσομένους ὑπὲρ τῶν λακεδαιμονίων. καὶ γὰρ ἐπαιδεύοντο αὐτόθι ἐν τῇ σπάρτῃ καθά φησι διοκλῆς ἐν τοῖς βίοις τῶν φιλοσόφων. ὁ μὲν οὖν διόδωρος οὐδὲν ἐπιφανὲς πράξας ἐκ τῆς μάχης ἀνασώζεται. καὶ αὐτῷ υἱὸς ὁμώνυμος γίνεται τἀδελφῷ. ὁ δὲ γρύλλος τεταγμένος κατὰ τοὺς ἱππέας, ἦν δὲ ἡ μάχη περὶ μαντίνειαν, ἰσχυρῶς ἀγωνισάμενος ἐτελεύτησεν ὥς φησιν ἔφορος ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ. κηφισοδώρου μὲν ἱππαρχοῦντος ἡγησίλεω δὲ στρατηγοῦντος. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ ἐπαμινώνδας ἔπεσε. τηνικαῦτα δὴ καὶ τὸν ξενοφῶντα φασὶ θύειν ἐστεμμένον. ἀπαγγελθέντος δ' αὐτῷ τοῦ θανάτου ἀποστεφανώσασθαι. ἔπειτα μαθόντα ὅτι γενναίως, πάλιν ἐπιθέσθαι τὸν στέφανον. ἔνιοι δὲ, οὐδὲ δακρῦσαι φασὶν αὐτόν. ἀλλὰ γὰρ εἰπεῖν ἤδειν θνητὸν γεγεννηκώς. φησὶ δὲ ἀριστοτέλης ὅτι ἐγκώμια καὶ ἐπιτάφιον γρύλλου, μυρίοι ὅσοι συγγράψειαν τὸ μέρος καὶ τῷ πατρὶ χαριζόμενοι.

ἀλλὰ

ἀλλὰ καὶ ἕρμιππος ἐν τῷ περὶ θεοφράστου καὶ σωκράτη φησὶ γρύλλου ἐγκώμιον γεγραφέναι. τίμων δ' ἐπισκώπτει αὐτὸν ἐν τούτοις. ἀσθενική τε λόγων δυὰς ἢ τριὰς ἢ ἔτι πρόσσω, οἷος ξενοφόων ἥ τ' αἰσχίνου οὐκ ἀπειθὴς γράψαι. καὶ ὁ μὲν βίος αὐτῷ τοιόσδε. ἤκμαζε δὲ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς τετάρτης καὶ ἐνενηκοστῆς ὀλυμπιάδος. καὶ ἀναβέβηκε σὺν κύρῳ ἐπὶ ἄρχοντος ξεναινέτου ἑνὶ πρότερον ἔτει τῆς σωκράτους τελευτῆς. κατέστρεψε καθά φησι στησικλείδης ὁ ἀθηναῖος ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων καὶ ὀλυμπιονικῶν ἀναγραφῇ ἔτει πρώτῳ τῆς πέμπτης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος, ἐπὶ ἄρχοντος καλλιδημίδου ἐφ' οὗ καὶ φίλιππος ὁ ἀμύντου μακεδόνων ἦρξε. τέθνηκε δὲ ἐν κορίνθῳ ὥς φησι δημήτριος ὁ μάγνης, ἤδη γηραιὸς ἱκανῶς. ἀνὴρ τά τε ἄλλα γεγονὼς ἀγαθὸς καὶ δὴ καὶ φίλιππος καὶ φιλοκυνήγος καὶ τακτικὸς ὡς ἐκ τῶν συγγραμμάτων δῆλον. εὐσεβής τε καὶ φιλοθύτης, καὶ ἱερεῖα διαγνῶναι ἱκανὸς, καὶ σωκράτη ζηλώσας ἀκριβῶς. συνέγραψε δὲ βιβλία πρὸς τὰ τετταράκοντα, ἄλλων ἄλλως διαιρούντων. τήν τε ἀνάβασιν ἧς καθ' ἕκαστον βιβλίον μὲν ἐποίησε προοίμιον. ὅλης δὲ οὔ. καὶ κύρου παιδείαν. καὶ ἑλληνικὰ ἀπομνημονεύματα. συμπόσιόν τε καὶ οἰκονομικόν. καὶ περὶ ἱππικῆς καὶ κυνηγετικὸν καὶ ἱππαρχικόν. ἀπολογίαν τε σωκράτους. καὶ περὶ πόρων. καὶ ἱέρωνα ἢ τυραννικόν. ἀγησίλαόν τε καὶ ἀθηναίων καὶ λακεδαιμονίων

πολιτείαν

πολιτείαν, ἣν φησὶν οὐκ εἶναι ξενοφῶντος ὁ μάγνης δημήτριος. λέγεται δ' ὅτι καὶ τὰ θουκυδίδου βιβλία λανθάνοντα, ὑφελέσθαι δυνάμενος, αὐτὸς εἰς δόξαν ἤγαγεν. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ἀττικὴ μοῦσα γλυκύτητι τῆς ἑρμηνείας. ὅθεν καὶ πρὸς ἀλλήλους ζηλοτύπως εἶχον αὐτός τε καὶ πλάτων, ὡς ἐν τῷ περὶ πλάτωνος λέξομεν. ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν ἐπιγράμματα τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον.

οὐ μόνον ἐς πέρσας ἀνέβη ξενοφῶν διὰ κῦρον,
ἀλλ' ἄνοδον ζητῶν ἐς διὸς ἥτις ἄγοι.
παιδείης γὰρ ἑῆς ἑλληνικὰ πράγματα δείξας
ὡς καλὸν ἡ σοφίη μνήσατο σωκράτεος.

ἄλλο, ὡς ἐτελεύτα,

εἰ καὶ σε ξενοφῶν κραναοῦ κέκροπός τε πολῖται
φεύγειν κατέγνων τοῦ φίλου χάριν κύρου
ἀλλὰ κόρινθος ἔδεκτο φιλόξενος ᾗ σὺ φιληδῶν
οὕτως ἀρέσκῃ, κεῖθι καὶ μένειν ἔγνως.

εὗρον δὲ ἀλλαχόθι ἀκμάσαι αὐτὸν περὶ τὴν ἐνάτην καὶ ὀγδοηκοστὴν ὀλυμπιάδα, σὺν τοῖς ἄλλοις σωκρατικοῖς. καὶ ἴστρος φησὶν αὐτὸν φυγεῖν κατὰ ψήφισμα εὐβούλου, καὶ κατελθεῖν κατὰ ψήφισμα τοῦ αὐτοῦ. γεγόνασι δὲ ξενοφῶντες ἑπτά. πρῶτος αὐτὸς οὗτος. δεύτερος ἀθηναῖος ἀδελφὸς πυθοστράτου, τοῦ τὴν θησηΐδα πεποιηκότος, γεγραφὼς ἄλλα τε, καὶ βίον ἐπαμινώνδα καὶ πελοπίδα. τρίτος ἰατρὸς κῷος. τέταρτος ἱστορίαν ἀννιβαϊκὴν γεγραφώς. πέμπτος

μυθώδη στρατείαν πεπραγματευμένος. ἕκτος πάππος ἀγαλματοποιός. ἕβδομος κωμῳδίας ἀρχαίας ποιητής.

ΑΙΣΧΙΝΗΣ

Αἰσχίνης χαρίνου τοῦ ἀλλαντοποιοῦ, οἱ δὲ λυσανίου ἀθηναῖος, ἐκ νέου φιλόπονος. διὸ καὶ σωκράτους οὐκ ἀπέστη. διὸ καὶ ἔλεγε, μόνος ἡμᾶς οἶδε τιμᾶν ὁ τοῦ ἀλλαντοποιοῦ. τοῦτον ἔφη ἰδομενεὺς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ συμβουλεῦσαι περὶ τῆς φυγῆς σωκράτει καὶ οὐ κρίτωνα. πλάτωνα δὲ ὅτι ἦν ἀριστίππῳ μᾶλλον φίλος κρίτωνι περιθεῖναι τοὺς λόγους. διεβάλλετο δ' ὁ αἰσχίνης καὶ μάλιστα ὑπὸ μενεδήμου τοῦ ἐρετριέως, ὡς τοὺς πλείστους διαλόγους ὄντας σωκράτους ὑποβάλλοιτο λαμβάνων παρὰ ξανθίππης. ὧν οἱ μὲν καλούμενοι ἀκέφαλοι σφόδρα εἰσὶν ἐκλελυμένοι καὶ οὐκ ἐπιφαίνοντες τὴν σωκρατικὴν εὐτονίαν. οὓς καὶ πεισίστρατος ὁ ἐφέσιος ἔλεγε μὴ εἶναι αἰσχίνου. καὶ τῶν ἑπτὰ δὲ τοὺς πλείστους περσαῖος φησὶ πασιφῶντος εἶναι τοῦ ἐρετρικοῦ. εἰς τοὺς αἰσχίνου δὲ κατατάξαι. ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντισθένους τόν τε μικρὸν κῦρον καὶ ἡρακλέα τὸν ἐλάσσω καὶ ἀλκιβιάδην, καὶ τοὺς τῶν ἄλλων δὲ ἐσκευώρηται. οἱ δ' οὖν τῶν αἰσχίνου τὸ σωκρατικὸν ἦθος ἀπομεμαγμένοι, εἰσὶν ἑπτά. πρῶτος μιλτιάδης. διὸ καὶ ἀσθενέστερόν πως ἔχει. καλλίας. ἀξίοχος. ἀσπασία. ἀλκιβιάδης. τηλαύγης. ῥίνων. φασὶ δ' αὐτὸν δι' ἀπορίαν

διάλογοι αἰσχίνου

ρίαν ἐλθεῖν εἰς σικελίαν πρὸς διονύσιον· καὶ ὑπὸ μὲν πλάτωνος παροφθῆναι. ὑπὸ δὲ ἀριστίππου συσταθῆναι. δόντα τέ τινας τῶν διαλόγων, δῶρα λαβεῖν. ἔπειτ' ἀφικόμενος ἀθήναζε μὴ τολμᾶν σοφιστεύειν, εὐδοκιμούντων τότε τῶν περὶ πλάτωνα καὶ ἀρίστιππον. ἔμμισθος δὲ ἀκροάσεις ποιεῖσθαι. εἶτα συγγράφειν λόγους δικανικοὺς τοῖς ἀδικουμένοις. διὸ καὶ τὸν τίμωνα εἰπεῖν ἐπ' αὐτοῦ. ἥ τ' αἰσχίνου οὐκ ἀπειθὴς γράψαι. φασὶ δ' αὐτῷ λέγειν σωκράτη, ἐπειδὴ περ ἐπιέζετο ὑπὸ πενίας παρ' ἑαυτοῦ δανείζεσθαι τῶν σιτίων ὑφαιροῦντα. τούτου τοὺς διαλόγους καὶ ἀρίστιππος ὑπώπτευεν. ἐν γοῦν μεγάροις ἀναγινώσκοντος αὐτοῦ φασὶ σκῶψαι εἰπόντα, πόθεν σοι λῃστὰ ταῦτα. φησὶ δὲ πολύκριτος ὁ μενδαῖος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ διονύσιον ἄχρι τῆς ἐκπτώσεως συμβιῶναι αὐτὸν τῷ τυράννῳ. καὶ ἕως τῆς δίωνος εἰς συρακούσας καθόδου, λέγων εἶναι σὺν αὐτῷ καρκῖνον τὸν κωμῳδοποιόν. φέρεται δὲ καὶ ἐπιστολὴ πρὸς διονύσιον αἰσχίνου. ἦν δὲ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς ἱκανῶς γεγυμνασμένος, ὡς δῆλον ἔκ τε τῆς ἀπολογίας τοῦ πατρὸς φαίακος τοῦ στρατηγοῦ, καὶ δι' ὧν μάλιστα μιμεῖται γοργίαν τὸν λεοντῖνον. καὶ λυσίας δὲ κατ' αὐτοῦ γέγραφε λόγον περὶ συκοφαντίας ἐπιγράψας. ἐξ ὧν δῆλον ὅτι καὶ ῥητορικός τις ἦν. γνώριμος δὲ αὐτοῦ φέρεται εἷς, ἀριστοτέλης ὁ μῦθος ἐπικληθείς. πάντων μὲν τῶν

τῶν σωκρατικῶν διαλόγων παναίτιος ἀληθεῖς εἶναι δοκεῖ τοὺς πλάτωνος, ξενοφῶντος, ἀντισθένους, αἰσχίνου. διστάζει δὲ περὶ τῶν φαίδωνος καὶ εὐκλείδου. τοὺς δὲ ἄλλους ἀναιρεῖ πάντας. γεγόνασι δ' αἰσχίναι ὀκτώ. πρῶτος αὐτὸς οὗτος. δεύτερος δὲ ὁ τὰς τέχνας γεγραφὼς τὰς ῥητορικάς. τρίτος ὁ ῥήτωρ ὁ κατὰ δημοσθένην. τέταρτος ἀρκὰς μαθητὴς ἰσοκράτους. πέμπτος ὁ μιτυληναῖος ὃν καὶ ῥητορομάστιγα ἐκάλουν. ἕκτος νεαπολίτης φιλόσοφος ἀκαδημαϊκὸς μελανθίου τοῦ ῥοδίου μαθητὴς καὶ παιδικά. ἕβδομος μιλήσιος πολιτικὸς συγγραφεύς. ὄγδοος ἀνδριαντοποιός.

ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ

Ἀρίστιππος τὸ μὲν γένος ἦν κυρηναῖος, ἀφιγμένος δὲ ἀθήναζε καθά φησιν αἰσχίνης κατὰ κλέος σωκράτους. οὗτος σοφιστεύσας ὥς φησι φανίας ὁ περιπατητικὸς ὁ ἐρέσιος, πρῶτος τῶν σω-

Suid. ἐπράξατο

κρατικῶν μισθοὺς εἰσεπράξατο. καὶ ἀπέστελε χρήματα τῷ διδασκάλῳ. καί ποτε πέμψας αὐτῷ μνᾶς εἴκοσι, παλινδρόμους ἔλαβεν εἰπόντος σωκράτους τὸ δαιμόνιον αὐτῷ μὴ ἐπιτρέπειν. ἐδυσχέραινε γὰρ

S. ξενοφῶντι εἶχε δυσμενῶς

ἐπὶ τούτῳ. ξενοφῶν τε εἶχε πρὸς αὐτὸν δυσμενῶς. διὸ καὶ τὸν κατὰ τῆς ἡδονῆς λόγον σωκράτει κατὰ ἀριστίππου περιτέθεικεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ θεόδωρος ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων ἐκάκισεν αὐτὸν, καὶ πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, ὡς ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν. ἦν δὲ ἱκανὸς

νὸς ἁρμόσασθαι καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ προσώ-
πῳ καὶ πᾶσαν περίστασιν ἁρμονίως ὑποκρίνασθαι.
διὸ καὶ παρὰ διονυσίῳ τῶν ἄλλων εὐδοκίμει μᾶλ-
λον ἀεὶ τὸ προσπεσὸν εὖ διατιθέμενος. ἀπέλαυ-
βε μὲν γὰρ ἡδονῆς τῶν παρόντων. οὐκ ἐθήρα δὲ πό- πάντων / ἡ
νῳ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν οὐ παρόντων. ὅθεν καὶ διογέ-
νης βασιλικὸν κύνα ἔλεγεν αὐτόν. ὁ δὲ τίμων παρέ-
φαγεν ὡς θρυπτόμενον οὑτωσίπως εἰπὼν, οἷα τ' ἀρι-
στίππου τρυφερὴ φύσις ἀμφαφόωντος ψεύδη. τοῦτον
φασί ποτε κελεῦσαι πέρδικα πεντήκοντα δραχ-
μῶν ὠνηθῆναι. αἰτιασαμένου δέ τινος, σὺ δ' οὐκ ἂν
εἶπεν ὀβολοῦ τοῦτον ἐπρίω; ἐπινεύσαντος δὲ, τοσοῦ-
τον ἔφη ἐμοὶ δύνανται αἱ πεντήκοντα δραχμαί.
διονυσίου δέ ποτε τριῶν ἑταιρῶν οὐσῶν μίαν ἐκλέξα-
σθαι κελεύσαντος, τὰς τρεῖς ἀπήγαγεν εἰπὼν, οὐ
δὲ τῷ πάριδι συνήνεγκε μίαν προκρῖναι. ἀπαγα-
γὼν μέντοι φασὶν αὐτὰς ἄχρι τοῦ θυρῶνος ἀπέλυ-
σεν. οὕτως ἦν καὶ ἑλέσθαι καὶ καταφρονῆσαι πολύς.
διό ποτε στράτωνα, οἱ δὲ, πλάτωνα πρὸς αὐτὸν εἰ-
πεῖν, σοὶ μόνῳ δέδοται καὶ χλαμύδα φορεῖν καὶ
ῥάκος. διονυσίου δὲ προσπτύσαντος αὐτῷ ἠνέ-
σχετο. μεμψαμένου δέ τινος, εἶτα οἱ μὲν ἁλιεῖς εἶπεν
ὑπομένουσι ῥαίνεσθαι τῇ θαλάττῃ ἵνα κωβιὸν θηρά-
σωσιν. ἐγὼ δὲ μὴ ἀνάσχωμαι κράμματι ῥανθῆναι
ἵνα βλέννον λάβω; παριόντα ποτὲ αὐτὸν λάχανα
πλύνων διογένης ἔσκωψε. καὶ φησίν, εἰ ταῦτα ἔμα-

ἀποφθέγματα αὐτοῦ.

θεὸν προσφέρεσθαι, οὐκ ἂν τυράννων αὐλὰς ἐθεράπευεν. ὁ δὲ καὶ σὺ εἶπεν εἴπερ ᾔδεις ἀνθρώποις ὁμιλεῖν, οὐκ ἂν λάχανα ἔπλυνες. ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη. τὸ δύνασθαι πᾶσι θαῤῥούντως ὁμιλεῖν. ὀνειδιζόμενός ποτ' ἐπὶ τῷ πολυτελῶς ζῆν, εἰ τοῦτ' ἔφη φαῦλόν ἐστι οὐκ ἂν ἐν ταῖς τῶν θεῶν ἑορταῖς ἐγίνετο. ἐρωτηθεὶς ποτὲ τί πλέον ἔχουσιν οἱ φιλόσοφοι ἔφη. ἐὰν πάντες οἱ νόμοι ἀναιρεθῶσιν ὁμοίως βιώσομεν; ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Διονυσίου διὰ τί οἱ μὲν φιλόσοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἔρχονται, οἱ δὲ πλούσιοι ἐπὶ τὰς τῶν φιλοσόφων οὐκέτι, ἔφη. ὅτι οἱ μὲν, ἴσασιν ὧν δέονται. οἱ δὲ, οὐκ ἴσασιν. ὀνειδιζόμενός ποτ' ἐπὶ τῷ πολυτελῶς ζῆν ὑπὸ Πλάτωνος ἔφη. ἆρα φαίνεταί σοι Διονύσιος ἀγαθός; τοῦ δ' ὁμολογήσαντος, καὶ μὴν ἔφη ζῇ ἐμοῦ πολυτελέστερον. ὥστ' οὐδὲν κωλύει καὶ πολυτελῶς καὶ καλῶς ζῆν. ἐρωτηθεὶς τίνι διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδεύτων ἔφη, ᾧπερ οἱ δεδαμασμένοι ἵπποι τῶν ἀδαμάστων. εἰσιών ποτε εἰς ἑταίρας οἰκίαν καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μειρακίων τινὸς ἐρυθριάσαντος, οὐ τὸ εἰσελθεῖν ἔφη χαλεπὸν ἀλλὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἐξελθεῖν. αἴνιγμά τινος αὐτῷ προτείναντος καὶ εἰπόντος λῦσον, τί ὦ ματαιε ἔφη λῦσαι θέλεις ὃ καὶ δεδεμένον ἡμῖν πράγματα παρέχει; ἄμεινον ἔφη ἐπαίτην ἢ ἀπαίδευτον εἶναι. οἱ μὲν, γὰρ χρημάτων, οἱ δὲ ἀνθρωπισμοῦ δέονται. λοιδορούμενός

ποτὲ

ποτὲ ἀνεχώρει. τοῦ δ' ἐπιδιώκοντος εἰπόντος τί φεύγεις, ὅτι φησὶ τοῦ μὲν κακῶς λέγειν σὺ τὴν ἐξουσίαν ἔχεις. τοῦ δὲ μὴ ἀκούειν ἐγώ. εἰπόντος τινὸς ὡς ἀεὶ τοὺς φιλοσόφους βλέποι παρὰ τὰς τῶν πλουσίων θύρας, καὶ γὰρ καὶ οἱ ἰατροὶ φησὶ παρὰ τὰς τῶν νοσούντων. ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτό τις ἕλοιτ' ἂν νοσεῖν ἢ ἰατρεύειν. εἰς κόρινθον αὐτῷ πλέοντι ποτὲ καὶ χειμαζομένῳ συνέβη ταραχθῆναι. πρὸς τὸν εἰπόντα ἡμεῖς μὲν οἱ ἰδιῶται οὐ δεδοίκαμεν, ὑμεῖς δὲ οἱ φιλόσοφοι δειλιᾶτε; οὐ γὰρ περὶ ὁμοίας ἔφη ψυχῆς ἀγωνιῶμεν ἕκαστοι. σεμνυνομένου τινὸς ἐπὶ πολυμαθίᾳ ἔφη. ὥσπερ οὐχ οἱ τὰ πλεῖστα ἐσθίοντες καὶ γυμναζόμενοι ὑγιαίνουσι μᾶλλον τῶν τὰ δέοντα προσφερομένων, οὕτως οὐχ οἱ πολλὰ, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγινώσκοντες εἰσὶ σπουδαῖοι. πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ λογογράφον δίκην εἰπόντα καὶ νικήσαντα, ἔπειτα φάσκοντα πρὸς αὐτὸν, τί σε ὤνησε σωκράτης; ἔφη, τοῦτο, τοὺς λόγους οὓς εἶπας ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀληθεῖς εἶναι. τὰ ἄριστα ὑπετίθετο τῇ θυγατρὶ ἀρήτῃ, συνασκῶν αὐτὴν ὑπεροπτικὴν τοῦ πλείονος εἶναι. ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τί αὐτῷ ὁ υἱὸς ἀμείνων ἔσται παιδευθεὶς, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο εἶπεν, ἐν γοῦν τῷ θεάτρῳ οὐ καθεδήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ. συνιστάντος τινὸς αὐτῷ υἱὸν, ᾔτησε πεντακοσίας δραχμάς. τοῦ δ' εἰπόντος τοσούτου δύναμαι ἀνδράποδον ὠνήσασθαι, πρίω ἔφη, καὶ ἕξεις δύο. ἀργύριον εἶπε παρὰ τῶν γνωρίμων

λαμβά

λαμβάνειν οὐχ ἵνα αὐτὸς χρῷτο, ἀλλ' ἵνα ἐκεῖνοι εἰ-
δεῖεν εἰς τίνα δεῖ χρῆσθαι τοῖς ἀργυρίοις. ὀνειδιζό-
μενός ποτε ὅτι δίκην ἔχων ἐμισθώσατο ῥήτορα· καὶ
γὰρ ἔφη ὅταν δεῖπνον ἔχω μάγειρον μισθοῦμαι.
ἀναγκαζόμενός ποτε ὑπὸ Διονυσίου εἰπεῖν τι τῶν
ἐκ φιλοσοφίας, γελοῖον ἔφη, εἰ τὸ λέγειν μὲν παρ' ἐμοῦ
πυνθάνῃ. τὸ δὲ πότε δεῖ λέγειν, σύ με διδάσκεις.
ἐπὶ τούτῳ δὴ ἀγανακτήσαντα τὸν Διονύσιον, ἔσχα-
τον αὐτὸν κατακλῖναι. καὶ τόν, ἐνδοξότερον φᾶναι
τὸν τόπον ἠθέλησας ποιῆσαι. αὐχοῦντός τινος ἐπὶ
τῷ κολυμβᾶν οὐκ αἰσχύνῃ εἶπεν ἐπὶ δελφῖνος ἔρ-
γοις ἀλαζονευόμενος; ἐρωτηθεὶς ποτὲ τίνι διαφέρει
ὁ σοφὸς τοῦ μὴ σοφοῦ ἔφη. εἰς ἀγνῶτας τοὺς δύο γυ-
μνοὺς ἀπόστειλον καὶ εἴσῃ. αὐχοῦντός τινος ἐπὶ τῷ
πολλὰ πίνειν καὶ μὴ μεθύσκεσθαι, τοῦτο καὶ ἡμίονος
φησί. πρὸς τὸν αἰτιώμενον ὅτι ἑταίρᾳ συνοικεῖ, ἆρα
γε εἶπεν μή τι διενέγκαι οἰκίαν λαβεῖν ἐν ᾗ πολλοὶ
ποτὲ ᾤκησαν ἢ μηδείς; εἰπόντος δὲ οὔ. τί δέ, πλεῦ-
σαι ἐν νηΐ, ᾗ μυρίοι ποτὲ ἐνέπλευσαν ἢ μηδὲ εἷς; οὐδα-
μῶς. οὐδ' ἆρα γυναικὶ ἔφη συνεῖναι ᾗ πολλοὶ κέ-
χρηνται ἢ μηδείς. πρὸς τὸν αἰτιώμενον ὅτι Σωκρά-
τους μαθητὴς ὢν ἀργύριον λαμβάνει, καὶ μάλα
εἶπε. καὶ γὰρ Σωκράτη πεμπόντων αὐτῷ τινῶν καὶ
σῖτον ὀλίγα λαμβάνοντα τὰ λοιπὰ ἀποπέμπειν. εἶ-
χε γὰρ ταμίας τοὺς πρώτους Ἀθηναίων. ἐγὼ δὲ Εὐτυ-
χίδην ἀργυρώνητον. ἐχρῆτο καὶ Λαΐδι τῇ ἑταίρᾳ κα-

θά

διά φησι καὶ σωτίων ἐν δευτέρᾳ τῶν διαδοχῶν. πρὸς οὖν τὸν μεμφόμενον ἔφη, ἔχω λαΐδα, ἀλλ' οὐκ ἔχομαι. ἐπεὶ τὸ κρατεῖν καὶ μὴ ἡττᾶσθαι ἡδονῶν ἄριστον, οὐ τὸ μὴ χρῆσθαι. πρὸς τὸν ὀνειδίσαντα αὐτῷ πολυτελῆ ὀψωνίαν ἔφη. σὺ δ' οὐκ ἂν τριωβόλου τοῦτ' ἐπρίω; ὁμολογήσαντος δὲ, οὐκέτι τοίνυν ἔφη φιλήδονος ἐγὼ, ἀλλὰ σὺ φιλάργυρος. σίμου ποτὲ τοῦ διονυσίου ταμίου πολυτελεῖς οἴκους αὐτῷ καὶ λιθοστρώτους δεικνύντος, ἦν δὲ φρὺξ καὶ ὄλεθρος, ἀναχρεμψάμενος, προσέπτυσε τῇ ὄψει. τοῦ δ' ἀγανακτήσαντος, οὐκ εἶχον εἶπε τόπον ἐπιτηδειότερον. πρὸς χαρώνδαν εἰπόντα, οἱ δὲ, πρὸς φαίδωνα, τίς ὁ μεμυρισμένος, ἐγώ φησιν ὁ κακοδαίμων, κἀμοῦ κακοδαιμονέστερος ὁ περσῶν βασιλεύς. ἀλλ' ὅρα μὴ ὡς οὐδὲν τῶν ἄλλων ζώων παρὰ τοῦτο τι ἐλαττοῦται, οὕτως οὐδ' ἂν ἄνθρωπος. κακοὶ κακῶς δ' ἀπόλοιντο οἱ κίναιδοι, οἱ τινὲς καλὸν ἡμῶν ἄλειμμα διαβάλλουσιν. ἐρωτώμενος πῶς ἀπέθανε σωκράτης, ἔφη, ὡς ἂν ἐγὼ εὐξαίμην. πολυξένου ποτὲ τοῦ σοφιστοῦ εἰσελθόντος πρὸς αὐτὸν καὶ θεασαμένου γυναῖκάς τε καὶ πολυτελῆ ὀψωνίαν, ἔπειτα αἰτιασαμένου, μικρὸν διαλιπὼν, δύνασαι ἔφη καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν σήμερον γενέσθαι; τοῦ δ' ἐπινεύσαντος, τί οὖν ἔφη ἐμέμφου. ἔοικας γὰρ οὐ τὴν ὀψωνίαν ἀλλὰ τὸ ἀνάλωμα αἰτιᾶσθαι. τοῦ θεράποντος ἐν ὁδῷ βαστάζοντος ἀργύριον καὶ βαρυνομένου, ὥς φασιν οἱ περὶ τὸν βίωνα ἐν ταῖς διατρι

βαῖς, ἀπόχεε ἔφη τὸ πλέον, καὶ ὅσον δύνασαι βάστα-
ζε. πλέων ποτὲ ἐπεὶ τὸ σκάφος ἔγνω πειρατικόν,
λαβὼν τὸ χρυσίον ἠρίθμει. ἔπειτα εἰς θάλατταν, ὡς
μὴ θέλων παρακατέβαλε, καὶ δῆθεν ἀνῴμωξεν. οἱ
δέ, καὶ ἐπειπεῖν φασὶν αὐτόν. ὡς ἄμεινον ταῦτα
διὰ ἀρίστιππον ἢ διὰ ταῦτα ἀρίστιππον ἀπολέσθαι.
διονυσίου ποτὲ ἐρομένου ἐπὶ τί ἥκοι ἔφη. ἐπὶ τὸ μετα-
δώσειν ὧν ἔχει, καὶ μεταλήψεσθαι ὧν μὴ ἔχει.
ἔνιοι δ' οὕτως ἀποκρίνασθαι. ὁπότε μὲν σοφίας ἐδεό-
μην ἧκον παρὰ τὸν σωκράτη. νῦν δὲ χρημάτων
δεόμενος, παρὰ σὲ ἥκω. κατεγίνωσκε τῶν ἀνθρώ-
πων, ὡς τὰ σκεύη μὲν ἐν ταῖς ἀγορασίαις σκοπού-
των. τοὺς δὲ βίους εἰκῆ δοκιμαζόντων. οἱ δέ, τοῦτο διο-
γένους φασί. καί ποτε παρὰ πότον κελεύσαντος
διονυσίου ἕκαστον ἐν πορφυρᾷ ἐσθῆτι ὀρχήσασθαι,
τὸν μὲν πλάτωνα μὴ προσέσθαι εἰπόντα, οὐκ ἂν δυ-
ναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολήν. τὸν δ' ἀρίστιππον
λαβόντα, καὶ μέλλοντα ὀρχήσεσθαι εὐστόχως εἰ-
πεῖν. καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν οὖσ' ἥγε σώφρων, οὐ
διαφθαρήσεται. δεόμενός ποτε περὶ φίλου διονυ-
σίου, καὶ μὴ ἐπιτυγχάνων, εἰς πόδας αὐτοῦ ἔπεσε.
πρὸς οὖν τὸν ἐπισκώψαντα, οὐκ ἐγώ φησιν αἴτιος
ἀλλὰ διονύσιος ὁ ἐν τοῖς ποσὶ τὰς ἀκοὰς ἔχων. δια-
τρίβων ἐν ἀσίᾳ καὶ ληφθεὶς ὑπὸ ἀρταφέρνου τοῦ σα-
τράπου, πρὸς τὸν εἰπόντα καὶ ὧδε θαρρεῖς; ποτὲ γὰρ
εἶπεν ὦ μάταιε θαρρήσαιμι ἂν μᾶλλον ἢ νῦν ὅτε
μέλλω

ἵνα ἐνδῦς ὁ σώφρων

τῶν ποδῶν ἥψατο καὶ ἔπεσε

μέλλω ἀρταφέρνῃ διαλέγεσθαι. τοὺς τῶν ἐγκυκλίων παιδευμάτων μετασχόντας, φιλοσοφίας δὲ ἀπολειφθέντας, ὁμοίους ἔλεγεν εἶναι τοῖς τῆς πηνελόπης μνηστῆρσι. καὶ γὰρ ἐκείνους, μελανθὼ μὲν καὶ πολυδώραν καὶ τὰς ἄλλας θεραπαίνας ἔχειν· πάντα δὲ μᾶλλον ἢ αὐτὴν τὴν δέσποιναν δύνασθαι γῆμαι. τὸ δ' ὅμοιον καὶ ἀρίστων. τὸν γὰρ ὀδυσσέα καταβάντα εἰς ᾅδου τοὺς μὲν νεκροὺς πάντας σχεδὸν ἑωρακέναι καὶ συντετυχηκέναι. τὴν δὲ βασίλισσαν αὐτὴν μήτε θεᾶσθαι. ὁ δ' οὖν ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς τίνα ἐστὶν ἃ δεῖ τοὺς καλοὺς παῖδας μανθάνειν, ἔφη. οἷς ἄνδρες γενόμενοι χρήσονται. πρὸς τὸν εἰπόντα γοῦν αἰτία, ὡς ἀπὸ σωκράτους πρὸς διονύσιον ἔλθοι. ἀλλὰ πρὸς σωκράτην εἶπεν ἦλθον παιδείας δεόμενος, πρὸς δὲ διονύσιον παιδιᾶς. ἐξ ὁμιλίας αὐτῷ χρηματιζομένῳ φησὶ σωκράτης, πόθεν σοι τοσαῦτα; καὶ ὅς, ὅθεν σοι τὰ ὀλίγα. ἑταίρας εἰπούσης πρὸς αὐτόν, ἐκ σοῦ κύω, οὐ μᾶλλον ἔφη γινώσκεις ἢ εἰ διὰ ὁλοσχοίνων ἰοῦσα ἔφασκες ἀπὸ τοῦδε κεκεντῆσθαι. ᾐτιάσατό τις αὐτὸν τὸν υἱὸν ἀπορριπτοῦντα ὥσπερ οὐκ ἐξ αὐτοῦ γεγονότα. καὶ τὸ φλέγμα φησὶ καὶ τοὺς φθεῖρας ἐξ ἡμῶν ἴσμεν γεννωμένους. ἀλλ' ἀχρεῖα ὄντα, ὡς πορρωτάτω ῥίπτομεν. ἐκδεξάμενος τὸ ἀργύριον παρὰ διονυσίου, πλάτωνος ἄραντος βιβλίον, πρὸς τὸν αἰτιασάμενον, ἐγὼ μὲν γὰρ εἶπεν ἀργυρίων, πλάτων δὲ βιβλίων ἐστὶν ἐνδεής. πρὸς τὸν εἰπόντα τίνος

ἕνεκα ἐλέγχεται παρὰ διονυσίῳ, οὗ ἕνεκα φησὶν οἱ ἄλλοι ἐλέγχουσιν. ᾔτει διονύσιον ἀργύριον. καὶ ὅς, ἀλλὰ μὴν ἔφης οὐκ ἀπορήσειν τὸν σοφόν. ὁ δ' ὑπολαβών, δὸς εἶπε, καὶ περὶ τούτου ζητῶμεν. δόντος δὲ, ὁρᾷς ἔφη ὅτι οὐκ ἠπόρηκα; εἰπόντος πρὸς αὐτὸν διονυσίου.

ὅς τις γὰρ ὡς τύραννον ἐμπορεύεται,
κείνου 'στι δοῦλος καὶ ἐλεύθερος μολῇ. ὑπολαβών.
οὐκ ἔστι δοῦλος ἂν ἐλεύθερος μολῇ.

τοῦτο διοκλῆς φησὶν ἐν τῷ περὶ βίων φιλοσόφων. ἄλλοι γὰρ εἰς πλάτωνα ἀναφέρουσιν. ὀργισθεὶς πρὸς αἰσχίνην, μετ' οὐ πολὺ, οὐ διαλλαχθησόμεθα; οὐ παυσόμεθα εἶπε ληροῦντες; ἀλλὰ ἀναμένεις, ἕως ἄν τις ἡμᾶς ἐπὶ τῆς κύλικος φλυαρῶν διαλλάξῃ; καὶ ὃς ἀσμένως ἔφη. μνημόνευε τοίνυν, ὁ ἀρίστιππος πρότερος πρεσβύτερος ὢν προσῆλθον. καὶ ὁ αἰσχίνης εὖ γε νὴ τὴν ἥραν εὐλόγως εἶπας. ἐπεὶ πολλῷ μου βελτίων ὑπάρχεις. ἐγὼ μὲν γὰρ ἔχθρας, σὺ δὲ φιλίας ἄρχεις. καὶ ταῦτα μὲν εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται. γεγόνασι δ' ἀρίστιπποι τέσσαρες. περὶ τε τούτου ὁ λόγος. καὶ δεύτερος ὁ τὰ περὶ ἀρκαδίας γεγραφώς. τρίτος ὁ μητροδίδακτος, θυγατριδοῦς τοῦ πρώτου. τέταρτος, ὁ ἐκ τῆς νεωτέρας ἀκαδημίας. τοῦ δὲ κυρηναϊ-

ἀριστίππου βιβλία

κοῦ φιλοσόφου φέρεται βιβλία, τρία μὲν ἱστορίας τῶν κατὰ λιβύην, ἀπεσταλμένα παρὰ διονυσίῳ. ἓν δὲ ἐν ᾧ διάλογοι πέντε καὶ εἴκοσιν. οἱ μὲν, ἀτθίδι. οἱ δὲ, δω-

ρίδι

εἰσὶ διαλέκτῳ γεγραμμένοι οἵδε. ἀρτάβαζος.
πρὸς τοὺς ναυαγούς. πρὸς τοὺς φυγάδας. πρὸς πτω-
χόν. πρὸς λαΐδα. πρὸς πῶρον. πρὸς λαΐδα περὶ τοῦ
κατόπτρου. ἑρμείας. ἐνύπνιον. πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν κύλι-
κων. φιλόμηλος. πρὸς τοὺς οἰκείους. πρὸς τοὺς ἐπι-
τιμῶντας ὅτι κέκτηται οἶνον παλαιὸν καὶ ἑταίρας.
πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας ὅτι πολυτελῶς ὀψωνεῖ. ἐπιστο-
λὴ πρὸς ἀρήτην τὴν θυγατέρα. πρὸς τὸν εἰς ὀλυμ-
πίαν γυμνάζοντα ἑαυτόν. ἐρώτησις. ἄλλη ἐρώτησις.
χρεία πρὸς διονύσιον. ἄλλη ἐπὶ τῆς εἰκόνος. ἄλλη
ἐπὶ τῆς διονυσίου θυγατρός. πρὸς τὸν οἰόμενον ἀτιμά-
ζεσθαι. πρὸς τὸν συμβουλεύειν ἐπιχειροῦντα. ἔνιοι
δὲ καὶ διατριβῶν αὐτὸν φασὶν ἓξ γεγραφέναι. οἱ δ'
οὐδ' ὅλως γράψαι. ὧν ἐστι καὶ σωσικράτης ὁ ῥόδιος.
κατὰ δὲ σωτίωνα ἐν δευτέρῳ, καὶ παναίτιον, ἔστιν αὐ-
τοῦ συγγράμματα τάδε. περὶ παιδείας. περὶ ἀρε-
τῆς. προτρεπτικός. ἀρτάβαζος. ναυαγοί. φυγάδες.
διατριβῶν ἕξ. χρειῶν τρία. πρὸς λαΐδα, πρὸς πῶ-
ρον, πρὸς σωκράτην. περὶ τύχης. τέλος δ' ἀπέφαι-
νε τὴν λείαν κίνησιν εἰς αἴσθησιν ἀναδιδομένην.
Ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ τὸν βίον ἀνεγράψαμεν αὐτοῦ, φέρε
νῦν διέλθωμεν τοὺς ἀπ' αὐτοῦ κυρηναϊκούς. οἵτινες
ἑαυτοὺς, οἱ μὲν ἡγησιακοὺς, οἱ δὲ ἀννικερείους, οἱ δὲ θεο-
δωρείους προσωνόμαζον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπὸ
φαίδωνος ὧν τοὺς κορυφαιοτάτους ἐρετρικοὺς ἔ-
χειν οὕτως. ἀριστίππου διήκουσεν ἡ θυγάτηρ ἀρήτη.

καὶ αἰθίοψ πτολεμαεύς. καὶ ἀντίπατρος κυρηναῖος. ἀρήτης δὲ ἀρίστιππος ὁ μητροδίδακτος ἐπικληθείς. οὗ θεόδωρος ὁ ἄθεος. εἶτα θεός. ἀντιπάτρου δ' ἐπιτιμίδης κυρηναῖος, οὗ παραιβάτης. οὗ ἡγησίας ὁ πεισιθάνατος. καὶ ἀννίκερις ὁ πλάτωνα λυτρωσάμενος. οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς τῆς ἀριστίππου μείναντες καὶ κυρηναϊκοὶ προσαγορευθέντες δόξαις ἐχρῶντο τοιαύταις. δύο πάθη ὑφίσταντο πόνον καὶ ἡδονήν. τὴν μὲν λείαν κίνησιν τὴν ἡδονήν. τὸν δὲ πόνον τραχεῖαν κίνησιν. μὴ διαφέρειν τε ἡδονὴν ἡδονῆς. μηδὲ ἥδιόν τι εἶναι. καὶ τὴν μὲν, εὐδοκητὴν πᾶσι ζώοις. τὸν δ' ἀποκρουστικόν. ἡδονὴν μέντοι τὴν τοῦ σώματος, ἣν καὶ τέλος εἶναι. καθά φησι καὶ παναίτιος ἐν τῷ περὶ τῶν αἱρέσεων. οὐ τὴν καταστηματικὴν ἡδονὴν τὴν ἐπ' ἀναιρέσει ἀλγηδόνων καὶ οἷον ἀνοχλησίαν ἣν ὁ ἐπίκουρος ἀποδέχεται, τέλος εἶναι φασί. δοκεῖ δ' αὐτοῖς καὶ τέλος εὐδαιμονίας διαφέρειν. τέλος μὲν γὰρ εἶναι τὴν κατὰ μέρος ἡδονήν. εὐδαιμονίαν δὲ τὸ ἐκ τῶν μερικῶν ἡδονῶν σύστημα. αἷς συναριθμοῦνται καὶ αἱ παρῳχηκυῖαι καὶ αἱ μέλλουσαι. εἶναι τε τὴν μερικὴν ἡδονὴν δι' αὑτὴν αἱρετήν. τὴν δ' εὐδαιμονίαν οὐ δι' αὑτήν. ἀλλὰ διὰ τὰς κατὰ μέρος ἡδονάς. πίστιν δ' εἶναι τοῦ τέλους εἶναι τὴν ἡδονήν, τὸ ἀπροαιρέτως ἡμᾶς ἐκ παίδων ᾠκειῶσθαι πρὸς αὐτήν, καὶ τυχόντας αὐτῆς, μηθὲν ἐπιζητεῖν. μηθέν τε οὕτω φεύγειν

δόξαι τῶν κυρηναϊκῶν

φεύγειν, ὡς τὴν ἐναντίαν αὐτῇ ἀλγηδόνα. εἶναι δὲ τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν, κἂν ἀπὸ τῶν ἀσχημοτάτων γένηται. καθά φησιν Ἱππόβοτος ἐν τῷ περὶ τῶν αἱρέσεων. εἰ γὰρ καὶ ἡ πρᾶξις ἄτοπος εἴη, ἀλλ' οὖν ἡ ἡδονὴ δι' αὑτὴν αἱρετὴ καὶ ἀγαθόν. ἡ δὲ τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις, ὡς εἴρηται παρ' Ἐπικούρῳ, δοκεῖ αὐτοῖς μὴ εἶναι ἡδονή. οὐδὲ ἡ ἀηδονία ἀλγηδών. ἐν κινήσει γὰρ εἶναι ἀμφότερα, μὴ οὔσης τῆς ἀπονίας ἢ τῆς ἀηδονίας κινήσεως. ἐπεὶ ἡ ἀπονία οἱονεὶ καθεύδοντός ἐστι κατάστασις. δύνασθαι φησὶ καὶ τὴν ἡδονὴν τινὰς μὴ αἱρεῖσθαι κατὰ διαστροφήν. οὐ πάσας μέντοι τὰς ψυχικὰς ἡδονὰς καὶ ἀλγηδόνας ἐπὶ σωματικαῖς ἡδοναῖς καὶ ἀλγηδόσι γίνεσθαι. καὶ γὰρ ἐπὶ ψιλῇ τῆς πατρίδος εὐημερίᾳ ὥσπερ τῇ ἰδίᾳ χαρὰν ἐγγίνεσθαι. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατὰ μνήμην τῶν ἀγαθῶν ἢ προσδοκίαν ἡδονήν φησιν ἀποτελεῖσθαι, ὅπερ ἤρεσκεν Ἐπικούρῳ. ἐκλύεται γὰρ τῷ χρόνῳ τὸ τῆς ψυχῆς κίνημα. λέγουσι δὲ μηδὲ κατὰ ψιλὴν τὴν ὅρασιν ἢ τὴν ἀκοὴν γίνεσθαι ἡδονάς. τῶν γοῦν μιμουμένων θρήνους ἡδέως ἀκούομεν. τῶν δὲ κατὰ ἀλήθειαν, ἀηδῶς. μέσας τε καταστάσεις ὠνόμαζον ἀηδίαν καὶ ἀπονίαν. πολὺ μέντοι τῶν ψυχικῶν τὰς σωματικὰς ἀμείνους εἶναι. καὶ τὰς ὀχλήσεις χείρους τὰς σωματικάς. ὅθεν καὶ ταύταις κολάζεσθαι μᾶλλον τοὺς ἁμαρτάνοντας. χαλεπώτερον γὰρ τὸ πονεῖν,

οἰκειό

οἰκειότερον δὲ τὸ ἥδεσθαι ὑπελάμβανον. ἔνθεν καὶ πλείονα οἰκονομίαν περὶ θάτερον ἐποιοῦντο. διὸ καὶ κατὰ ταύτην αἱρετῆς οὔσης τῆς ἡδονῆς, τὰ ποιητικὰ ἐνίων ἡδονῶν ὀχληρὰ πολλάκις ἐναντιοῦσθαι. ὡς δυσκολώτατον αὐτοῖς φαίνεσθαι τὸν ἀθροισμὸν τῶν ἡδονῶν, εὐδαιμονίαν μὴ ποιούντων. ἀρέσκει δ᾽ αὐτοῖς μήτε τὸν σοφὸν πάντα ἡδέως ζῆν, μήτε πάντα φαῦλον ἐπιπόνως, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον. ἀρκεῖ δὲ κἂν κατὰ μίαν τις προσπίπτουσαν ἡδέως ἐπανάγῃ. τὴν φρόνησιν ἀγαθὸν μὲν εἶναι λέγουσιν. οὐ δι᾽ ἑαυτὴν δὲ αἱρετήν, ἀλλὰ διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς περιγινόμενα. τὸν φίλον τῆς χρείας ἕνεκα. καὶ γὰρ μέρος σώματος μέχρις ἂν παρῇ ἀσπάζεσθαι. τῶν ἀρετῶν ἐνίας καὶ περὶ τοὺς ἄφρονας συνίστασθαι. τὴν σωματικὴν ἄσκησιν συμβάλλεσθαι πρὸς ἀρετῆς ἀνάληψιν. τὸν σοφὸν μήτε φθονήσειν μήτε ἐρασθήσεσθαι ἢ δεισιδαιμονίσειν. γίνεσθαι γὰρ ταῦτα παρὰ κενὴν δόξαν. λυπήσεσθαι μέντοι καὶ φοβήσεσθαι. φυσικῶς γὰρ γίνεσθαι. καὶ τὸν πλοῦτον δὲ ποιητικὸν ἡδονῆς εἶναι, οὐ δι᾽ αὐτὸν αἱρετόν. τά τε πάθη καταληπτά. ἔλεγον οὖν αὐτὰ οὐκ ἀφ᾽ ὧν γίνεται. ἀφίσταντο δὲ καὶ τῶν φυσικῶν διὰ τὴν ἐμφαινομένην ἀκαταληψίαν. τῶν δὲ λογικῶν διὰ τὴν εὐχρηστίαν ἥπτοντο. μελέαγρος δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ δοξῶν καὶ κλειτόμαχος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν αἱρέσεων, φασὶν αὐτοὺς ἄχρηστα ἡγεῖσθαι τό, τε φυσικὸν μέρος καὶ τὸ διαλεκτικόν. δύνασθαι γὰρ εὖ λέγειν

γειν καὶ δεισιδαιμονίας ἐκτὸς εἶναι, καὶ τὸν περὶ θανάτου φόβον ἐκφεύγειν, τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν λόγον ἐκμεμαθηκότα. μηδέν τε εἶναι φύσει δίκαιον ἢ καλὸν ἢ αἰσχρόν. ἀλλὰ νόμῳ καὶ ἔθει. ὁ μέντοι σπουδαῖος οὐδὲν ἄτοπον πράξει διὰ τὰς ἐπικειμένας ζημίας καὶ δόξας. εἶναι δὲ τὸν σοφὸν προκοπήν τε ἀπολείπουσι καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις. φασὶ δὲ καὶ λυπεῖσθαι ἄλλον ἄλλου μᾶλλον. καὶ τὰς αἰσθήσεις μὴ πάντοτε ἀληθεύειν.

Οἱ δὲ ἡγησιακοὶ λεγόμενοι σκοποὺς μὲν εἶχον τοὺς αὐτοὺς ἡδονὴν καὶ πόνον. μήτε δὲ χάριν τινὰ εἶναι, μήτε φιλίαν, μήτε εὐεργεσίαν. διὰ τὸ μὴ δι' αὐτὰ ταῦτα αἱρεῖσθαι ἡμᾶς αὐτά. ἀλλὰ διὰ τὰς χρείας αὐτάς, ὧν ἀπόντων μηδ' ἐκεῖνα ὑπάρχειν. τὴν εὐδαιμονίαν ὅλως ἀδύνατον εἶναι. τὸ μὲν γὰρ σῶμα πολλῶν ἀναπεπλῆσθαι παθημάτων. τὴν δὲ ψυχὴν συμπαθεῖν τῷ σώματι καὶ ταράττεσθαι. τὴν δὲ τύχην πολλὰ τῶν κατ' ἐλπίδα κωλύειν. ὥστε διὰ ταῦτα ἀνύπαρκτον τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι. τήν τε ζωὴν καὶ τὸν θάνατον αἱρετόν. φύσει τε οὐδὲν ἡδὺ ἢ ἀηδὲς ὑπελάμβανον. διὰ δὲ σπάνιν ἢ ξενισμὸν ἢ κόρον, τοὺς μὲν ἥδεσθαι, τοὺς δ' ἀηδῶς ἔχειν. πενίαν καὶ πλοῦτον πρὸς ἡδονῆς λόγον εἶναι οὐδέν. μὴ γὰρ διαφερόντως ἥδεσθαι τοὺς πλουσίους ἢ τοὺς πένητας. δουλείαν ἐπίσης ἐλευθερίᾳ ἀδιάφορον πρὸς ἡδονῆς μέτρον, καὶ εὐγένειαν δυσγενείᾳ καὶ δόξαν ἀδοξίᾳ. καὶ τῷ μὲν ἄφρονι τὸ ζῆν λυσιτελὲς

οἱ ἡγησιακοί

εἶναι. τῷ δὲ φρονίμῳ ἀδιάφορον. τόν τε σοφὸν ἑαυτοῦ ἕνεκα πάντα πράξειν. οὐδένα γὰρ ἡγεῖσθαι τῶν ἄλλων ἐπίσης ἄξιον αὐτῷ. κἂν γὰρ τὰ μέγιστα δοκῇ παρ᾽ αὐτοῦ καρποῦσθαι, μὴ εἶναι ἀντάξια ὧν αὐτὸς παρέχει. ἀνῄρουν δὲ καὶ τὰς αἰσθήσεις οὐκ ἀκριβούσας τὴν ἐπίγνωσιν. τῶν τ᾽ ἀλόγως φαινομένων πάντα πράττειν. ἔλεγον τὰ ἁμαρτήματα συγγνώμης τυγχάνειν. οὐ γὰρ ἑκόντα ἁμαρτάνειν, ἀλλά τινι πάθει πιεζόμενον. καὶ μὴ μισήσειν, μᾶλλον δὲ μεταδιδάξειν. τόν τε σοφὸν οὐχ οὕτω πλεονάσειν ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν αἱρέσει, ὡς ἐν τῇ τῶν κακῶν φυγῇ, τέλος τιθέμενον τὸ μὴ ἐπιπόνως ζῆν, μηδὲ λυπηρῶς. ὃ δὴ περιγίνεσθαι τοῖς ἀδιαφορήσασι περὶ τὰ ποιητικὰ τῆς ἡδονῆς.

οἱ ἀννικέρειοι

Οἱ δ᾽ ἀννικέρειοι, τὰ μὲν ἄλλα κατὰ ταὐτὰ τούτοις. ἀπέλιπον δὲ καὶ φιλίαν ἐν βίῳ καὶ χάριν, καὶ πρὸς γονέας τιμὴν, καὶ ὑπὲρ πατρίδος τι πράξειν. ὅθεν διὰ ταῦτα κἂν ὀχλήσεις ἀναδέξηται ὁ σοφὸς οὐδὲν ἧττον εὐδαιμονήσει, κἂν ὀλίγα ἡδέα περιγένηται αὐτῷ. τήν τε τοῦ φίλου εὐδαιμονίαν δι᾽ αὑτὴν μὴ εἶναι αἱρετήν. μηδὲ γὰρ αἰσθητὴν τῷ πέλας ὑπάρχειν. μὴ εἶναι τε αὐτάρκη τὸν λόγον πρὸς τὸ θαρρῆσαι, καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης ὑπεράνω γενέσθαι. δεῖν δὲ ἀνεθίζεσθαι διὰ τὴν ἐκ πολλοῦ συντραφεῖσαν ἡμῖν φαύλην διάθεσιν. τόν τε φίλον μὴ διὰ τὰς χρείας μόνον ἀποδέχεσθαι, ὧν ὑπολειπουσῶν μὴ ἐπιστρέφεσθαι. ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν γε-

γονυῖαν

γονίαν ἔννοιαν, ἧς ἕνεκα καὶ πόνους ὑπομένειν, καὶ τιθέμενον ἡδονὴν τέλος. καὶ ἀχθόμενον ἐπὶ τῷ στέρεσθαι αὐτῆς, ὅμως ἑκουσίως ὑπομένειν διὰ τὴν πρὸς τὸν φίλον στοργήν. Οἱ δὲ θεοδώρειοι κληθέντες, τὴν μὲν ὀνομασίαν ἔσπασαν ἀπὸ θεοδώρου τοῦ προγεγραμμένου, καὶ δόγμασιν ἐχρήσαντο τοῖς αὐτοῦ. ἦν δὲ ὁ θεόδωρος παντάπασιν ἀναιρῶν τὰς περὶ θεῶν δόξας. καὶ αὐτοῦ περιετύχομεν βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ περὶ θεῶν, οὐκ εὐκαταφρονήτῳ. ἐξ οὗ φασιν ἐπίκουρον τὰ πλεῖστα λαβόντα εἰπεῖν. ἤκουσε δὲ καὶ ἀννικέριδος ὁ θεόδωρος. καὶ διονυσίου τοῦ διαλεκτικοῦ. καθά φησιν ἀντισθένης ἐν φιλοσόφων διαδοχαῖς. τέλος δ' ὑπελάμβανε χαρὰν καὶ λύπην. τὴν μὲν, ἐπὶ φρονήσει, τὴν δὲ ἐπὶ ἀφροσύνῃ. ἀγαθὰ δὲ φρόνησιν καὶ δικαιοσύνην. κακὰ δὲ τὰς ἐναντίας ἕξεις. μέσα δὲ ἡδονὴν καὶ πόνον. ἀνῄρει δὲ καὶ φιλίαν διὰ τὸ μήτε ἐν ἄφροσιν αὐτὴν εἶναι μήτ' ἐν σοφοῖς. τοῖς μὲν γὰρ τῆς χρείας ἀναιρεθείσης καὶ τὴν φιλίαν ἐκποδὼν εἶναι. τοὺς δὲ σοφοὺς αὐτάρκεις ὑπάρχοντας μὴ δεῖσθαι φίλων. ἔλεγε δὲ καὶ εὔλογον εἶναι τὸν σπουδαῖον μὴ ἐξαγαγεῖν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτόν. οὐ γὰρ ἀποβάλλειν τὴν φρόνησιν ἕνεκα τῆς τῶν ἀφρόνων ὠφελείας. εἶναί τε πατρίδα τὸν κόσμον. κλέψειν τε καὶ μοιχεύσειν καὶ ἱεροσυλήσειν ἐν καιρῷ. μηδὲν γὰρ εἶναι τούτων αἰσχρὸν φύσει, τῆς ἐπ' αὐτοῖς

οἱ θεοδώρειοι

δόξης αἱρουμένης, ἣ σύγκειται ἕνεκα τῆς τῶν ἀφρόνων συνοχῆς. φανερῶς δὲ τοῖς ἐρωμένοις ἀνέδην πάσης ὑφοράσεως χρήσεσθαι τὸν σοφόν. διὸ καὶ τοιούτους λόγους ἠρώτα. ἆρα γε γυνὴ γραμματικὴ χρήσιμος ἂν εἴη παρ' ὅσον γραμματική ἐστι; ναί. καὶ παῖς, καὶ νεανίσκος χρήσιμος ἂν εἴη παρ' ὅσον γραμματικός ἐστι; ναί. οὐκοῦν καὶ γυνὴ καλὴ χρησίμη ἂν εἴη παρ' ὅσον καλή ἐστι. καὶ παῖς καὶ νεανίσκος χρήσιμος ἂν εἴη παρ' ὅσον καλός ἐστι; ναί. καὶ παῖς ἄρα καὶ νεανίσκος καλὸς, πρὸς τοῦτ' ἂν εἴη χρήσιμος, πρὸς ὃ καλός ἐστι; ναί. ἔστι δὲ χρήσιμος πρὸς τὸ πλησιάζειν. ὧν δεδομένων ἐπῆγεν, οὐκοῦν εἴ τις πλησιασμῷ χρῷτο παρ' ὅσον χρήσιμός ἐστιν, οὐ διαμαρτάνει. οὐδ' εἰ ἄρα κάλλει χρήσαιτο παρ' ὅσον χρήσιμόν ἐστι διαμαρτήσεται. τοιαῦτα ἄττα διερωτῶν ἴσχυε τῷ λόγῳ. δοκεῖ δὲ θεὸς κληθῆναι, στίλπωνος αὐτὸν ἐρωτήσαντος οὕτως. ἆρα γε θεόδωρε ὃ εἶναι φῂς, τοῦτο καὶ εἶ; ἐπινεύσαντος δὲ, φῂς δ' εἶναι θεός; τοῦ δ' ὁμολογήσαντος, θεὸς εἶ ἄρα ἔφη. δεξαμένου δὲ ἀσμένως, γελάσας φησίν. ἀλλ' ὦ μόχθηρε τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ κολοιὸς ἂν ὁμολογήσειας εἶναι, καὶ ἄλλα μυρία. ὁ δ' οὖν θεόδωρος προσκαθίσας ποτὲ εὐρυκλείδῃ τῷ ἱεροφάντῃ, λέγε μοι ἔφη εὐρυκλείδη, τίνες εἰσὶν οἱ ἀσεβοῦντες περὶ τὰ μυστήρια. εἰπόντος δ' ἐκείνου, οἱ τοῖς ἀμυήτοις αὐτὰ ἐκφέροντες. ἀσεβεῖς ἄρα ἔφη καὶ σὺ, τοῖς ἀμυήτοις διηγούμενος, καὶ μέντοι παρ' ὀλίγον

τὸν

γον ἐκινδύνευσεν εἰς ἄρειον ἀναχθῆναι πάγον, εἰ μὴ δημήτριος αὐτὸν ὁ φαληρεὺς ἐῤῥύσατο. ἀμφικράτης δὲ ἐν τῷ περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν φησι κώνειον αὐτὸν πιεῖν καταδικασθέντα. διατρίβων δὲ παρὰ πτολεμαίῳ τῷ λάγου, ἀπεστάλη ποθ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ πρὸς λυσίμαχον πρεσβευτής. ὅτε καὶ παῤῥησιαζομένῳ φησὶν ὁ λυσίμαχος. λέγε μοι θεόδωρε. οὐ σὺ ὁ ἐκπεσὼν ἀθήνηθεν; καὶ ὃς, ὀρθῶς ἀκήκοας. ἡ γὰρ τῶν ἀθηναίων πόλις οὐ δυναμένη με φέρειν, ὥσπερ ἡ σεμέλη τὸν διόνυσον, ἐξέβαλε. πάλιν δ᾽ εἰπόντος τοῦ λυσιμάχου, βλέπε ὅπως μὴ παρέσῃ πρὸς ἡμᾶς ἔτι. οὐκ ἄν ἔφη, ἂν μὴ πτολεμαῖος ἀποστείλῃ. μύθρου δὲ τοῦ διοικητοῦ λυσιμάχου παρεστῶτος καὶ εἰπόντος ἔοικας σὺ μὴ μόνον θεοὺς ἀγνοεῖν ἀλλὰ καὶ βασιλέας, πῶς εἶπεν ἀγνοῶ, ὅπου γε καὶ σὲ θεοῖς ἐχθρὸν ὄντα νομίζω. φασὶ δέ ποτε ἐν κορίνθῳ παρέρχεσθαι αὐτὸν συχνοὺς ἐπαγόμενον μαθητάς. μητροκλέα δὲ τὸν κυνικὸν σκάνδικας πλύνοντα εἰπεῖν.* ὦ σὺ εἴπερ ἀνθρώποις ᾔδεις ὁμιλεῖν, οὐκ ἂν τούτοις λαχάνοις ἐχρῶ. τὸ ὅμοιον ἀναφέρεται καθάπερ προείρηται εἰς τε διογένη καὶ ἀρίστιππον. τοιοῦτος μὲν ὁ θεόδωρος καὶ τοιοῦτος. τελευταῖον δ᾽ εἰς κυρήνην ἀπελθὼν καὶ μαγίῳ συμβιοὺς ἐν πάσῃ τιμῇ διετέλει τυγχάνων. ἔνθεν τὸ πρῶτον ἐκβαλλόμενος λέγεται χάριέν τι εἰπεῖν. ἔφη γὰρ, καλῶς ποιεῖτε ἄνδρες κυρηναῖοι ἐκ τῆς λιβύης εἰς τὴν ἑλλάδα με ἐξορίζοντες.

εἶδος λαχάνου ἀγρίου

θεόδωροι δὲ γεγόνασιν εἴκοσι. πρῶτος σάμιος υἱὸς ῥοίκου. οὗτος ἐστὶν ὁ συμβουλεύσας ἄνθρακας ὑποτεθῆναι τοῖς θεμελίοις τοῦ ἐν ἐφέσῳ νεώ. καθύγρου γὰρ ὄντος τοῦ τόπου τοὺς ἄνθρακας ἔφη τὸ ξυλῶδες ἀποβαλόντας, αὐτὸ τὸ στερεὸν ἀπαθὲς ἔχειν ὕδατι. δεύτερος κυρηναῖος γεωμέτρης. οὗ διήκουσε πλάτων. τρίτος ὁ προγεγραμμένος φιλόσοφος. τέταρτος οὗ τὸ φωνασκικὸν φέρεται βιβλίον πώμαλον. πέμπτος ὁ περὶ τῶν νομοποιῶν πεπραγματευμένος ἀρξάμενος ἀπὸ τερπάνδρου. ἕκτος στωϊκός. ἕβδομος ὁ τὰ περὶ ῥωμαίων πεπραγματευμένος. ὄγδοος συρακούσιος, περὶ τακτικῶν γεγραφώς. ἔνατος βυζάντιος ἀπὸ λόγων πολιτικῶν. δέκατος ὁμοίως, οὗ ἀριστοτέλης μνημονεύει διὰ τῆς ἐπιτομῆς τῶν ῥητόρων. ἑνδέκατος θηβαῖος ἀνδριαντοποιός. δωδέκατος ζωγράφος, οὗ μέμνηται πολέμων. τρισκαιδέκατος ζωγράφος ἀθηναῖος, ὑπὲρ οὗ γράφει μηνόδοτος. τεσσαρεσκαιδέκατος ἐφέσιος ζωγράφος, οὗ μέμνηται θεοφάνης, ἐν τῷ περὶ γραφικῆς. πεντεκαιδέκατος ποιητὴς ἐπιγραμμάτων. ἑξκαιδέκατος γεγραφὼς περὶ ποιητῶν. ἑπτακαιδέκατος ἰατρὸς ἀθηναίου μαθητής. ὀκτωκαιδέκατος χῖος φιλόσοφος στωϊκός. ἐννεακαιδέκατος μιλήσιος καὶ αὐτὸς στωϊκὸς φιλόσοφος. εἰκοστὸς ποιητὴς τραγῳδίας.

Φαίδων

ΦΑΙΔΩΝ

Φαίδων ἠλεῖος τῶν εὐπατριδῶν συνεάλω τῇ πατρίδι, καὶ ἠναγκάσθη στῆναι ἐπ' οἰκήματος, ἀλλὰ τὸ θύριον προσιθεὶς μετεῖχε σωκράτους, ἕως αὐτὸν λυτρώσασθαι τοὺς περὶ ἀλκιβιάδην ἢ κρίτωνα προὔτρεψε. καὶ τοὐντεῦθεν ἐλευθερίως ἐφιλοσόφει. ἱερώνυμος δ' ἐν τῷ περὶ ἐποχῆς καθαπτόμενος, δοῦλον αὐτὸν εἴρηκε. διαλόγους δὲ συνέγραψε γνησίους μὲν ζώπυρον, σίμωνα, καὶ διστάτας. καὶ οὗτος διστάζεται. σκυτικοὺς λόγους. καὶ τούτους τινὲς αἰσχίνου φασί. διάδοχος δ' αὐτοῦ πλείστανος ἠλεῖος. καὶ τρίτοι ἀπ' αὐτοῦ οἱ περὶ μενέδημον τὸν ἐρετριέα καὶ ἀσκληπιάδην τὸν φλιάσιον, μεταγαγόντες ἀπὸ στίλπωνος. καὶ ἕως μὲν τούτων ἠλειακοὶ προσηγορεύοντο. ἀπὸ δὲ μενεδήμου ἐρετριακοί. περὶ οὗ λέξομεν ἐν ὑστέρῳ, διὰ τὸ καὶ αὐτὸν κατάρχειν αἱρέσεως.

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ

Εὐκλείδης ἀπὸ μεγάρων τῶν πρὸς ἰσθμῷ. ἢ γελῷος κατ' ἐνίους ὥς φησιν ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. οὗτος καὶ τὰ παρμενίδεια μετεχειρίζετο, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ μεγαρικοὶ προσηγορεύοντο. εἶτ' ἐριστικοί. ὕστερον δὲ διαλεκτικοί. οὓς οὕτως ὠνόμασε πρῶτος διονύσιος ὁ καρχηδόνιος, διὰ τὸ πρὸς ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν τοὺς λόγους διατίθεσθαι. πρὸς τοῦτον φησὶν ὁ ἑρμόδωρος ἀφικέσθαι πλάτωνα καὶ τοὺς λοιποὺς φιλοσόφους μετὰ τὴν σωκράτους

τελευτὴν, δείσαντας τὴν ὠμότητα τῶν τυράννων. οὗτος ἓν τὸ ἀγαθὸν ἀπεφαίνετο πολλοῖς ὀνόμασι καλούμενον. ὁτὲ μὲν γὰρ φρόνησιν. ὁτὲ δὲ θεὸν, καὶ ἄλλοτε νοῦν καὶ τὰ λοιπά. τὰ δ' ἀντικείμενα τῷ ἀγαθῷ ἀνῄρει, μὴ εἶναι φάσκων. ταῖς τε ἀποδείξεσιν ἐνίστα-

δόξαι εὐκλείδου

το, οὐ κατὰ λήμματα, ἀλλὰ κατ' ἐπιφοράν. καὶ τὸν διὰ παραβολῆς λόγον ἀνῄρει. λέγων ἤτοι ἐξ ὁμοίων αὐτὸν ἢ ἐξ ἀνομοίων συνίστασθαι. καὶ εἰ μὲν ἐξ ὁμοίων, περὶ αὐτὰ δεῖν μᾶλλον ἢ οἷς ὅμοια ἐστὶν ἀναστρέφεσθαι. εἰ δ' ἐξ ἀνομοίων, παρέλκειν τὴν παράθεσιν. διὰ ταῦτα δὲ καὶ περὶ αὐτοῦ ταῦτα φησὶ τίμων, προσπαρατρώγων καὶ τοὺς λοιποὺς σωκρατικούς. ἀλλ' οὔ μοι τούτων φλεδόνων μέλει. οὐδὲ γὰρ ἄλλου οὐδενός, οὐ φαίδωνος ὅς τις γε, οὐδ' ἐριδάντεω εὐκλείδου, μεγαρεῦσιν ὃς ἔμβαλε λύσσαν ἐρισμοῦ. διαλόγους δὲ

διάλογοι

συνέγραψεν ἕξ. λαμπρίαν. αἰσχίνην. φοίνικα. κρίτωνα. ἀλκιβιάδην. ἐρωτικόν. τοῦ δ' εὐκλείδου διαδοχῆς ἐστι καὶ εὐβουλίδης ὁ μιλήσιος. ὃς καὶ πολλοὺς ἐν διαλεκτικῇ λόγους ἠρώτησε. τόν τε ψευδόμενον καὶ τὸν διαλανθάνοντα. καὶ ἠλέκτραν. καὶ ἐγκεκαλυμμένον. καὶ σωρείτην. καὶ κερατίνην. καὶ βαλακρόν. περὶ τούτου φησί τις τῶν κωμικῶν.

ὁ ὑβριστικὸς δ' εὐβουλίδης κερατίνας ἐρωτῶν,
καὶ ψευδ' ἀλαζόσι λόγοις τοὺς ῥήτορας κυλίων
ἀπῆλθ' ἔχων δημοσθένους τὴν ῥωβοστωμυλήθραν.

Ἐῴκει γὰρ αὐτῷ καὶ δημοσθένης ἀκηκοέναι, καὶ ῥω-

βικώτε

νικώτερος ὢν παύσασθαι. ὁ δὲ εὐβουλίδης καὶ πρὸς ἀριστοτέλην διεφέρετο. καὶ πολλὰ αὐτὸν διαβέβληκε. μεταξὺ δὲ ἄλλων ὄντων τῆς εὐβουλίδου διαδοχῆς ἀλεξῖνος ἐγένετο ἠλεῖος ἀνὴρ φιλονεικότατος. διὸ καὶ ἀλεξῖνος ἐπεκλήθη. διεφέρετο δὲ μάλιστα πρὸς ζήνωνα. φησὶ δ' ἕρμιππος περὶ αὐτοῦ ὡς ἄρα ἀπελθὼν ἐκ τῆς ἤλιδος εἰς ὀλυμπίαν αὐτόθι φιλοσοφοίη. τῶν δὲ μαθητῶν αὐτοῦ πυνθανομένων διὰ τί τῇδε κατοικεῖ, φάναι βούλεσθαι αἵρεσιν συστήσασθαι ἣν ὀλυμπιακὴν κληθήσεσθαι. τοὺς δὲ καὶ τοῖς ἐφοδίοις θλιβομένους καὶ τὸ χωρίον νοσερὸν καταγνόντας, ἀπελθεῖν, καὶ τὸ λοιπὸν διατρίβειν ἔρημον τὸν ἀλεξῖνον σὺν οἰκέτῃ μόνῳ. ἔπειτα μέντοι νηχόμενον ἐν τῷ ἀλφειῷ νυχθῆναι καλάμῳ καὶ οὕτω τελευτῆσαι. καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἡμῶν οὕτως ἔχον.

οὐκ ἄρα μῦθος ἦν ἐκεῖνος εἰκαῖος.
ὡς ἀτυχής τις ἐὼν τὸν πόδα κολυμβῶν περιεπείρετο ἥλῳ. καὶ γὰρ ὁ σεμνὸς ἀνὴρ πρὶν ἀλφεόν
ποτ' ἐκπερᾶν, ἀλεξῖνος ἔθνῃ νυχθεὶς καλάμῳ.

γέγραφε δὲ οὐ μόνον πρὸς ζήνωνα ἀλλὰ καὶ ἄλλα βιβλία, καὶ πρὸς ἔφορον τὸν ἱστοριογράφον. εὐβουλίδου δὲ καὶ εὔφαντος γέγονεν ὁ ὀλύνθιος, ἱστορίας γεγραφὼς τὰς κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς ἑαυτοῦ. ἐποίησε δὲ καὶ τραγῳδίας πλείους ἐν αἷς εὐδοκίμει κατὰ τοὺς ἀγῶνας. γέγονε δὲ καὶ ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως διδάσκαλος. πρὸς ὃν καὶ λόγον γέγραφε περὶ βασιλείας,

σφόδρα εὐδοκιμοῦντα. τὸν βίον δὲ γήρᾳ κατέστρεψεν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι διακηκοότες εὐβολίδου. ἐν οἷς καὶ ἀπολλώνιος ὁ κρόνος.

ΔΙΟΔΩΡΟΣ

Διόδωρος ἀμεινίου ἰασεὺς καὶ αὐτὸς κρόνος ἐπίκλην. περὶ οὗ φησὶ καλλίμαχος ἐν τοῖς γράμμασιν. αὐτὸς ὁ μῶμος ἔγραφεν ἐν τοίχοις, ὁ κρόνος ἐστὶ σοφός. ἦν δὲ καὶ οὗτος διαλεκτικὸς πρῶτος δόξας εὑρηκέναι τὸν ἐγκεκαλυμμένον καὶ κερατίνην λόγον κατά τινας. οὗτος παρὰ πτολεμαίῳ τῷ σωτῆρι διατρίβων λόγους τινὰς διαλεκτικοὺς ἠρωτήθη πρὸς στίλπωνος. καὶ παραχρῆμα μὴ δυνάμενος διαλύσασθαι, ὑπὸ τοῦ βασιλέως τά τε ἄλλα ἐπετιμήθη. καὶ δὴ κρόνος ἤκουσεν ἐν σκώμματος μέρει. ἐξελθὼν δὴ τοῦ συμποσίου, καὶ λόγον γράψας περὶ τοῦ προβλήματος, ἀθυμίᾳ τὸν βίον κατέστρεψε. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν. κρόνε διόδωρε τίς σε δαιμόνων κακῇ ἀθυμίᾳ ξυνείρυσεν. ἵνα αὐτὸς αὑτὸν ἐμβάλῃς εἰς τάρταρον. στίλπωνος οὐ λύσας ἔπη αἰνιγματώδη. τοιγὰρ εὑρέθης κρόνος ἔξωθεν τοῦ ῥῶ κάππα τε. τῶν δ' ἀπ' εὐκλείδου ἐστὶ καὶ ἰχθύας μετάλλου ἀνὴρ γενναῖος, πρὸς ὃν καὶ διογένης ὁ κυνικὸς διάλογον πεποίηται. κλεινόμαχός τε ὁ θούριος. ὃς πρῶτος περὶ ἀξιωμάτων καὶ κατηγορημάτων, καὶ τῶν τοιούτων συνέγραψε, καὶ στίλπων ὁ μεγαρεὺς διασημότατος φιλόσοφος, περὶ οὗ λεκτέον.

Στίλ

ΣΤΙΛΠΩΝ

Στίλπων μεγαρεὺς τῆς ἑλλάδος διήκουσε μὲν τῶν ἀπ' εὐκλείδου τινῶν. οἱ δὲ καὶ αὐτοῦ εὐκλείδου ἀκοῦσαι φασὶν αὐτόν. ἀλλὰ καὶ θρασυμάχου τοῦ κορινθίου ὃς ἦν ἰχθύα γνώριμος, καθά φησιν ἡρακλείδης. τοσοῦτον δ' εὑρεσιλογίᾳ προῆγε τοὺς ἄλλους ὥς τε μικροῦ δεῆσαι πᾶσαν τὴν ἑλλάδα ἀφορῶσαν εἰς αὐτὸν μεγαρίσαι. περὶ τούτου φησὶ φίλιππος ὁ μεγαρικὸς κατὰ λέξιν οὕτω. παρὰ μὲν γὰρ θεοφράστου μητρόδωρον τὸν θεωρηματικὸν καὶ τιμαγόραν τὸν γελῷον ἀπέσπασε. παρὰ ἀριστοτέλους δὲ τοῦ κυρηναϊκοῦ κλείταρχον καὶ σιμμίαν. ἀπὸ δὲ τῶν διαλεκτικῶν, παιώνειον μὲν ἀπὸ ἀριστείδου, φίλον δὲ τὸν βοσποριανὸν εὐφάντου, καὶ μύρμηκα τὸν ἐξαινέτου, παραγενομένους ὡς ἐλέγξοντας, ἀμφοτέρους ζηλωτὰς ἔσχε. χωρὶς τούτων τὸν φρασίδημον μὲν τὸν περιπατητικὸν καὶ φυσικὸν ἔμπειρον ὄντα προσήγαγε. καὶ τὸν ῥητορικὸν ἄλκιμον ἁπάντων πρωτεύοντα τῶν ἐν τῇ ἑλλάδι ῥητόρων. κράτητά τε καὶ ἄλλους πλείστους ὅσους ἐθήρασε. καὶ δὴ ζήνωνα τὸν φοίνικα μετὰ τούτων ἀφείλετο. ἦν δὲ καὶ πολιτικώτατος καὶ γυναῖκα ἠγάγετο. καὶ ἑταίρᾳ συνῆν, νικαρέτῃ. ὥς φησί που καὶ ὀνήτωρ. καὶ θυγατέρα ἀκόλαστον ἐγέννησεν ἣν ἔγημε γνώριμός τις αὐτοῦ σιμμίας συρακούσιος. ταύτης δ' οὐ κατὰ τρόπον βιούσης εἶπέ τις πρὸς τὸν στίλπωνα, ὡς καται

χρώοι αὐτόν. ὁ δὲ, οὐ μᾶλλον εἶπεν ἢ ἐγὼ ταύτην κοσμῶ. ἀπεδέχετο δ' αὐτὸν φασὶ καὶ πτολεμαῖος ὁ σωτήρ. καὶ ἐγκρατὴς μεγάρων γενόμενος, ἐδίδου τε ἀργύριον αὐτῷ καὶ παρεκάλει εἰς αἴγυπτον συμπλεῖν. ὁ δὲ, μέτριον μὲν τι τἀργυρίου προσήκατο. ἀρνησάμενος δὲ τὴν ὁδὸν μετῆλθεν εἰς αἴγιναν ἕως ἐκεῖνος ἀπέπλευσεν. ἀλλὰ καὶ δημήτριος ὁ ἀντιγόνου καταλαβὼν τὰ μέγαρα τήν τε οἰκίαν αὐτῷ φυλαχθῆναι, καὶ πάντα τὰ ἁρπαγέντα προὐνόησεν ἀποδοθῆναι. ὅτε καὶ βουλομένῳ παρ' αὐτοῦ τῶν ἀπολωλότων ἀναγραφὴν λαβεῖν, ἔφη, μηδὲν τῶν οἰκείων ἀπολωλέναι. παιδείαν γὰρ μηδένα ἐξενηνοχέναι. τόν τε λόγον ἔχειν καὶ τὴν ἐπιστήμην. καὶ αὐτῷ διαλεχθεὶς περὶ ἀνθρώπων εὐεργεσίας, οὕτως εἷλεν ὥστε προσέχειν αὐτῷ. τοῦτον φασὶ περὶ τῆς ἀθηνᾶς τῆς τοῦ φειδίου τοιοῦτόν τινα λόγον ἐρωτῆσαι. ἆρά γε ἡ τοῦ διὸς ἀθηνᾶ θεός ἐστι. φήσαντος δὲ ναί. αὕτη δέ γε εἶπεν οὐκ ἔστι διὸς ἀλλὰ φειδίου. συγχωρουμένου δὲ, οὐκ ἄρα εἶπεν αὕτη θεός ἐστιν. ἐφ' ᾧ καὶ εἰς ἄρειον πάγον προσκληθέντα μὴ ἀρνήσασθαι, φάσκειν δ' ὀρθῶς διειλέχθαι. μὴ γὰρ εἶναι αὐτὴν θεὸν ἀλλὰ θεάν. θεοὺς δὲ εἶναι τοὺς ἄρρενας. καὶ μέντοι τοὺς ἀρεοπαγίτας εὐθέως αὐτὸν κελεῦσαι τῆς πόλεως ἐξελθεῖν. ὅτε καὶ θεόδωρον τὸν ἐπίκλην θεὸν ἐπισκώπτοντα εἰπεῖν. πόθεν δὲ τοῦτ' ᾔδει στίλπων ἢ ἀνασύρας αὐτῆς τὸν κῆπον ἐθεάσατο. ἦν δ' ἀληθῶς, οὗτος

μὲν

μὲν θρασύτατος, Στίλπων δὲ κομψότατος. Κράτη-
τος γοῦν αὐτὸν ἐρωτήσαντος εἰ οἱ θεοὶ χαίρουσι
ταῖς προσκυνήσεσι καὶ εὐχαῖς φασὶν εἰπεῖν, περὶ
τούτων μὴ ἐρώτα ἀνόητε ἐν ὁδῷ ἀλλὰ μόνον. τὸ δ' αὐ-
τὸ καὶ Βίωνα ἐρωτηθέντα εἰ θεοί εἰσιν εἰπεῖν.

οὐκ ἀπ' ἐμοῦ σκεδάσεις ὄχλον ταλαπείριε πρέσβυ;

ἦν δ' ὁ Στίλπων καὶ ἀφελὴς καὶ ἀνεπίπλαστος. πρός
τε τὸν ἰδιώτην εὔθετος. Κράτητος γοῦν ποτὲ τοῦ
κυνικοῦ πρὸς μὲν τὸ ἐρωτηθὲν οὐκ ἀποκριναμένου, ἀπο-
παρδόντος δὲ, ᾔδειν ἔφη ὡς πάντα μᾶλλον φθέγ-
ξῃ ἢ ἃ δεῖ. ἀλλὰ καὶ ἰσχάδα προτείναντος αὐτῷ
ποτὲ καὶ ἐρώτημα, δεξάμενον καταφαγεῖν. τοῦ δὲ, ὦ
Ἡράκλεις εἰπόντος ἀπολώλεκα τὴν ἰσχάδα, οὐ μό-
νον ἔφη, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐρώτημα, οὗ ἦν ἀρραβὼν ἡ ἰσχάς.
πάλιν δὲ ἰδὼν τὸν Κράτητα χειμῶνος συγκεκαυ-
μένον, ὦ Κράτης εἶπε, δοκεῖς μοι χρείαν ἔχειν ἱμα-
τίου καινοῦ, ὅπερ ἦν νοῦ καὶ ἱματίου. καὶ τὸν, ἀχθεσθέν-
τα παρῳδῆσαι εἰς αὐτὸν οὕτω.

καὶ μὴν καὶ Στίλπων' εἰσεῖδον χαλέπ' ἄλγε' ἔχοντα
ἐν Μεγάροις ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς.
ἔνθα τ' ἐρίζεσκε, πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι.
τὴν δ' ἀρετὴν παρὰ γράμμα διώκοντες κατέτριβον.

Λέγεται δ' οὕτως Ἀθήνησιν ἐπιστρέψαι τοὺς ἀνθρώ-
πους, ὥστ' ἀπὸ τῶν ἐργαστηρίων συνθεῖν ἵνα αὐτὸν
θεάσαιντο. καί τινος εἰπόντος, Στίλπων θαυμάζου-
σί σε ὡς θηρίον, οὐ μὲν οὖν εἶπεν, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπον

ἀληθινόν. δεινὸς δὲ ἄγαν ὢν ἐν τοῖς ἐριστικοῖς ἀνῄρει καὶ τὰ εἴδη, καὶ ἔλεγε τὸν λέγοντα ἄνθρωπον εἶναι μηδένα. οὔτε γὰρ τόνδε λέγειν οὔτε τόνδε. τί γὰρ μᾶλλον τόνδε ἢ τόνδε. οὔτε ἄρα τόνδε. καὶ πάλιν. τὸ λάχανον οὐκ ἔστι τὸ δεικνύμενον. λάχανον μὲν γὰρ ἦν πρὸ μυρίων ἐτῶν. οὐκ ἄρα ἐστὶ τοῦτο λάχανον. φασὶ δ' αὐτὸν ὁμιλοῦντα κράτητι μεταξὺ σπεῦσαι ἰχθῦς πρίασθαι. τοῦ δ' ἐπισπωμένου καὶ φάσκοντος καταλείπεις τὸν λόγον, οὐκ ἔγωγε ἔφη. ἀλλὰ τὸν μὲν λόγον ἔχω, σὲ δὲ καταλείπω. ὁ μὲν γὰρ λόγος περιμενεῖ. τὸ δ' ὄψον πεπράσεται. φέρονται δ' αὐτοῦ διάλογοι ἐννέα ψυχροί. μόσχος. ἀρίστιππος. ἢ καλλίας. πτολεμαῖος. χαιρεκράτης. μητροκλῆς. ἀναξιμένης. ἐπιγένης. πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα. ἀριστοτέλης. τούτου καὶ ἡρακλείδης φησὶ τὸν ζήνωνα ἀκοῦσαι τὸν τῆς στοᾶς κτίστην. γηραιὸν δὲ τελευτῆσαι φησὶν ἕρμιππος, οἶνον προσενεγκάμενον, ὅπως θᾶττον ἀποθάνῃ. ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν.

διάλογοι αὐτοῦ

τὸν μεγαρέα τὸν στίλπωνα γινώσκεις δ' ἴσως
γῆρας ἔπειτα νόσος καθεῖλε δύσμαχον ζυγόν.
ἀλλ' οἶνον εὗρε τῆς κακῆς συνωρίδος
φορτόρον ἡνίοχον. πιὼν γὰρ ἤλασε.

προσεσκώφθη ὑπὸ σωφίλου τοῦ κωμικοῦ ἐν δράματι γάμου.

στίλπωνός ἐστι βύσμαθ' ὁ χαρίνου λόγος.

Κρίτων

ΚΡΙΤΩΝ

Κρίτων ἀθηναῖος, οὗτος μάλιστα φιλοστοργότατα διετέθη πρὸς σωκράτην. καὶ οὕτως ἐπεμελεῖτο αὐτοῦ ὥστε μηδέποτε λείπειν τι τῶν πρὸς τὴν χρείαν. καὶ οἱ παῖδες δὲ αὐτοῦ διήκουσαν σωκράτους. κριτόβουλος. ἑρμογένης. ἐπιγένης. κτήσιππος. ὁ δ' οὖν κρίτων διαλόγους γέγραφεν ἐν ἑνὶ φερομένους βιβλίῳ ἑπτακαίδεκα τοὺς ὑπογεγραμμένους. ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ μαθεῖν οἱ ἀγαθοί. περὶ τοῦ πλεῖον ἔχειν. τί τὸ ἐπιτήδειον, ἢ πολιτικός. περὶ τοῦ καλοῦ. περὶ τοῦ κακουργεῖν. περὶ εὐθημοσύνης. περὶ νόμου. περὶ τοῦ θείου. περὶ τεχνῶν. περὶ συνουσίας. περὶ σοφίας. πρωταγόρας ἢ πολιτικός. περὶ γραμμάτων. περὶ ποιητικῆς. περὶ τοῦ καλοῦ. περὶ τοῦ μαθεῖν. περὶ τοῦ γνῶναι, ἢ περὶ ἐπιστήμης. τί τὸ ἐπίστασθαι.

ΣΙΜΩΝ

Σίμων ἀθηναῖος σκυτοτόμος. οὗτος ἐρχομένου σωκράτους ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον, καὶ διαλεγομένου τινά, ὧν ἐμνημόνευε ὑποσημειώσεις ἐποιεῖτο. ὅθεν σκυτικοὺς αὐτοῦ τοὺς διαλόγους καλοῦσιν. εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν ἑνὶ φερόμενοι βιβλίῳ. περὶ θεῶν. περὶ τοῦ ἀγαθοῦ. περὶ τοῦ καλοῦ, τί τὸ καλόν. περὶ δικαίου πρῶτον δεύτερον. περὶ ἀρετῆς ὅτι οὐ διδακτόν. περὶ ἀνδρείας πρῶτον

δεύτερον

δεύτερον, τρίτον. περὶ νόμου. περὶ δημαγωγίας. περὶ ποιήσεως. περὶ εὐπαθίας. περὶ ἔρωτος. περὶ φιλοσοφίας. περὶ ἐπιστήμης. περὶ μουσικῆς. περὶ ποιήσεως. τί τὸ καλόν. περὶ διδασκαλίας. περὶ τοῦ διαλέγεσθαι. περὶ κρίσεως. περὶ τοῦ ὄντος. περὶ ἀριθμοῦ. περὶ ἐπιμελείας. περὶ τοῦ ἐργάζεσθαι. περὶ φιλοκερδοῦς. περὶ ἀλαζονείας. περὶ τοῦ καλοῦ. οἱ δὲ, περὶ τοῦ βουλεύεσθαι. περὶ λόγου. ἢ περὶ ἐπιτηδειότητος. περὶ κακουργίας. οὗτος φασὶ πρῶτος διελέχθη τοὺς λόγους τοὺς σωκρατικούς. ἐπαγγειλαμένου δὲ περικλέους θρέψειν αὐτὸν καὶ κελεύοντος ἀπιέναι πρὸς αὐτὸν, οὐκ ἂν ἔφη τὴν παῤῥησίαν ἀποδόσθαι. γέγονε δὲ καὶ ἄλλος σίμων, ῥητορικὰς τέχνας γεγραφώς. καὶ ἕτερος ἰατρὸς κατὰ σέλευκον τὸν νικάνορα, καί τις ἀνδριαντοποιός.

ΓΛΑΥΚΩΝ

Γλαύκων ἀθηναῖος, καὶ τούτου φέρονται ἐν ἑνὶ διάλογοι ἐννέα. φείδυλος. εὐριπίδης. ἀμύντιχος. εὐθίας. λυσιθείδης. ἀριστοφάνης. κέφαλος. ἀνάξιφημος. μενέξενος. φέρονται καὶ ἄλλοι δύο καὶ τριάκοντα, οἳ νοθεύονται.

ΣΙΜΜΙΑΣ

Σιμμίας ὁ θηβαῖος, καὶ τούτου φέρονται ἐν ἑνὶ διάλογοι τρεῖς καὶ εἴκοσι. περὶ σοφίας. περὶ ἀληθείας. περὶ γραμμάτων. περὶ διδασκαλίας. περὶ τέχνης. περὶ τοῦ ἐπιστατεῖν. περὶ πρέποντος.

περὶ αἰσχροῦ, καὶ φαύλου. περὶ φίλου. περὶ τοῦ εἰδέναι. περὶ ψυχῆς. περὶ τοῦ εὖ ζῆν. περὶ δυνατοῦ. περὶ χρημάτων. περὶ ζωῆς. τί τὸ καλόν. περὶ ἐπιμελείας. περὶ ἔρωτος.

ΚΕΒΗΣ

Κέβης ὁ θηβαῖος, καὶ τούτου φέρονται διάλογοι τρεῖς. πίναξ. ἑβδόμη. φρύνιχος.

ΜΕΝΕΔΗΜΟΣ

Μενέδημος οὗτος τῶν ἀπὸ φαίδωνος, κλεισθένους τοῦ τῶν θεοπροπιδῶν καλουμένου υἱὸς, ἀνδρὸς εὐγενοῦς μὲν, ἀρχιτέκτονος δὲ καὶ πένητος. οἱ δὲ καὶ σκηνογράφον αὐτὸν εἶναι φασί. καὶ μαθεῖν ἑκάτερα τὸν μενέδημον. ὅθεν γράψαντος αὐτοῦ ψήφισμα καθήψατό τις ἀλεξίνειος εἰπών. ὡς οὔτε σκηνὴν οὔτε ψήφισμα προσήκει τῷ σοφῷ γράφειν. πεμφθεὶς δὲ φρουρὸς ὁ μενέδημος ὑπὸ τῶν ἐρετριέων εἰς μέγαρα, ἀνῆλθεν εἰς ἀκαδημίαν πρὸς πλάτωνα, καὶ θηραθεὶς κατέλιπε τὴν στρατείαν. ἀσκληπιάδου δὲ τοῦ φλιασίου περισπάσαντος αὐτὸν ἐγένετο ἐν μεγάροις παρὰ στίλπωνα. οὗ περ ἀμφότεροι διήκουσαν. κἀντεῦθεν πλεύσαντες εἰς ἦλιν, ἀγχιπύλλῳ καὶ μόσχῳ τοῖς ἀπὸ φαίδωνος παρέβαλον. καὶ μέχρι μὲν τούτων ὡς προείρηται ἐν τῷ περὶ φαίδωνος, ἠλειακοὶ προσηγορεύοντο. ἐρετρικοὶ δ' ἐκλήθησαν ἀπὸ τῆς πατρίδος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος. φαίνεται δὴ ὁ μενέδημος σεμνὸς ἱκανῶς γεγονέναι.

ὅθεν αὐτὸν κράτης παρῳδῶν φησι.

φλιάσιόν τ' ἀσκληπιάδην καὶ ταῦρον ἐρετρῆ.

ὁ δὲ τίμων οὕτω.

λόγον ἀναστήσας ὀφρυωμένος ἀφροσιβόμβαξ.

οὕτω δ' ἦν σεμνὸς, ὡς εὐρύλοχον τὸν κασανδρέα μετὰ κλεϊππίδου κυζικηνοῦ μειρακίου κληθέντα ὑπὸ ἀντιγόνου ἀντειπεῖν. φοβεῖσθαι γὰρ μὴ μενέδημος αἴσθηται. ἦν γὰρ ἐπικόπτης καὶ παρρησιαστής. μειρακίου γοῦν καταθρασυνομένου εἶπε μὲν οὐδέν. λαβὼν δὲ κάρφος διέγραφεν εἰς τοὔδαφος περαινομένου σχῆμα, ἕως ὁρώντων πάντων συνὲν τὸ μειράκιον τὴν ὕβριν ἀπηλλάχθη. ἱεροκλέους δὲ ἐπὶ τοῦ πειραιῶς συνανακάμπτοντος αὐτῷ ἐπὶ ἀμφιαράου, καὶ πολλὰ λέγοντος περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς ἐρετρίας, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶπεν. ἠρώτησε δὲ εἰς τί αὐτὸν ἀντίγονος περαίνει. πρὸς δὲ τὸν θρασυνόμενον μοιχὸν, ἀγνοεῖς ἔφη ὅτι οὐ μόνον κράμβη χυλὸν ἔχει χρηστὸν ἀλλὰ καὶ ῥαφανῖδες; πρὸς δὲ τὸν νεώτερον κεκραγότα, σκέψαι ἔφη, μή τι ὄπισθεν ἔχων λέληθας. ἀντιγόνου δὲ συμβουλευομένου εἰ ἐπὶ κῶμον ἀφίκοιτο, σιωπήσας τἆλλα μόνον ἐκέλευσεν ἀπαγγεῖλαι ὅτι βασιλέως υἱός ἐστι. πρὸς δὲ τὸν ἀναίσθητον ἀναφέροντά τι αὐτῷ εἰκαίως, ἠρώτησεν εἰ ἀγρὸν ἔχει. φήσαντος δὲ καὶ πάμπλειστα κτήματα, πορεύου τοίνυν ἔφη κἀκείνων ἐπιμελοῦ. μὴ συμβῇ σοι καὶ ταῦτα καταφθεῖραι, καὶ κομψὸν ἰδιώτην ἀποβαλεῖν. πρὸς δὲ

ἀποφθέγματα αὐτοῦ

τὸν

τὸν πυθόμενον εἰ γήμοι ὁ σπουδαῖος ἔφη. πρότερον ἐγώ σοι σπουδαῖος δοκῶ ἢ οὔ; φήσαντος δὲ εἶναι, ἐγὼ τοίνυν εἶπε γεγάμηκα. πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα πολλὰ τὰ ἀγαθὰ, ἐπύθετο πόσα τὸν ἀριθμόν. καὶ εἰ νομίζει πλείω τῶν ἑκατόν. μὴ δυνάμενος δὲ τῶν καλούντων ἐπὶ δεῖπνον τινὸς περιελεῖν τὴν πολυτέλειαν, κληθεὶς ποτὲ οὐδὲν μὲν εἶπε. σιωπῶν δ᾽ αὐτὸν ἐνουθέτησε, μόνας ἐλαίας προσενεγκάμενος. διὰ δὴ οὖν τὸ παρρησιαστικὸν τοῦτο μικροῦ καὶ ἐκινδύνευσεν ἐν κύπρῳ, παρὰ νικοκρέοντι σὺν ἀσκληπιάδῃ τῷ φίλῳ. τοῦ γάρ τοι βασιλέως ἐπιμήνιον ἑορτὴν τελοῦντος καὶ καλέσαντος καὶ τούτους ὥσπερ τοὺς ἄλλους φιλοσόφους, τὸν μενέδημον εἰπεῖν. ὡς εἰ καλὸν ἦν ἡ τῶν τοιούτων ἀνδρῶν συναγωγὴ καθ᾽ ἡμέραν ἔδει γίνεσθαι τὴν ἑορτήν. εἰ δ᾽ οὖν, περιττῶς καὶ νῦν. πρὸς δὲ τοῦτο ἀπαντήσαντος τοῦ τυράννου, καὶ εἰπόντος ὡς ταύτην τὴν ἡμέραν ἔχοι σχολάζουσαν πρὸς τὸ διακούειν φιλοσόφων, ἔτι καὶ μᾶλλον αὐστηρότερον ἐνέκειτο, δεικνὺς ἐπὶ τῆς θυσίας ὡς χρὴ πάντα καιρὸν φιλοσόφων ἀκούειν. ἕως εἰ μή τις αὐλητὴς τοὺς διεπέμψατο, κἂν ἀπώλοντο. ὅθεν χειμαζομένων ἐν τῷ πλοίῳ τὸν ἀσκληπιάδην εἰπεῖν. ὡς ἡ μὲν τοῦ αὐλητοῦ εὐμουσία σέσωκεν αὐτούς. ἡ δὲ τοῦ μενεδήμου παρρησία ἀπολώλεκεν. ἦν δέ φασι, καὶ ἐκκλίτης, καὶ τὰ

τῆς σχολῆς ἀδιάφορος. οὔτε γοῦν τάξιν τινὰ ἦν παρ᾽ αὐτῷ βλέπειν οὔτε βάθρα κύκλῳ διέκειτο. ἀλλ᾽ οὗ ἂν ἕκαστος ἔτυχε περιπατῶν ἢ καθήμενος ἤκουε. καὶ αὐτοῦ τοῦτον τὸν τρόπον διακειμένου. ἀγωνιατὴς μέντοι φασὶν ἦν ἄλλως καὶ φιλόδοξος. ὥστε τὸ πρότερον τέκτονι συνοικοδομούντων αὐτοῦ τε καὶ ὁ ἀσκληπιάδης, ὁ μὲν ἀσκληπιάδης ἐφαίνετο γυμνὸς ἐπὶ τοῦ τέγους τὸν πηλὸν παραφέρων. ὁ δέ, εἴ τινα ἴδοι ἐρχόμενον παρεκρύπτετο. ἐπειδὴ ἥψατο τῆς πολιτείας οὕτως ἦν ἀγωνιατὴς ὥστε καὶ τὸν λιβανωτὸν τιθεὶς διήμαρτε καὶ τοῦ θυμιατηρίου. καί ποτε κράτητος περιϊσταμένου αὐτόν, καὶ καθαπτομένου εἰς τὸ ὅτι πολιτεύεται, ἐκέλευσέ τισιν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐμβαλεῖν αὐτόν. τὸν δὲ, μηδὲν ἧττον τηρεῖν παριόντα καὶ ὑποκύπτοντα, ἀγαμεμνόνειόν τε καὶ ἡγησίπολιν ἀποκαλεῖν. ἦν δέ πως ἠρέμα καὶ δεισιδαιμονέστερος. σὺν γοῦν ἀσκληπιάδῃ κατ᾽ ἄγνοιαν ἐν πανδοκείῳ κρεάτων ῥιπτουμένων φαγών, ἐπειδὴ μάθοι ἐναυτία τε καὶ ὠχρία. ἕως ἀσκληπιάδης ἐπετίμησεν αὐτόν, ὡς οὐδὲν εἰπὼν ἠνώχλησεν αὐτὸν τὰ κρέα, ἡ δὲ περὶ τούτων ὑπόνοια. τὰ δ᾽ ἄλλα μεγαλόψυχος ἀνὴρ ἦν καὶ ἐλευθέριος. κατά τε τὴν ἕξιν τὴν σωματικὴν ἤδη καὶ πρεσβύτης ὑπάρχων οὐδὲν ἧττον ἀθλητοῦ στερεός τε καὶ ἐπικεκαυμένος τὸ εἶδος. πίων τε καὶ τετριμμένος. τὸ δὲ μέγεθος σύμμετρος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εἰκονίου τοῦ ἐν ἐρετρίᾳ

ἐν τῷ

ἐν τῷ ἀρχαίῳ σταδίῳ. ἔστι γὰρ ὡς ἐπιτηδείου παραγυμνὸν, τὰ πλεῖστα μέρη φαῖνον τοῦ σώματος. ἦν δὲ καὶ φιλυπόδοχος. καὶ διὰ τὸ νοσῶδες τῆς ἐρετρίας πλείω συνῆγεν συμπόσια. ἐν οἷς καὶ ποιητῶν καὶ μουσικῶν. ἠσπάζετο δὲ καὶ ἄρατον καὶ λυκόφρονα τὸν τῆς τραγῳδίας ποιητήν. καὶ τὸν ῥόδιον ἀνταγόραν. μάλιστα δὲ πάντων ὁμήρῳ προσεῖχεν. εἶτα καὶ τοῖς μελικοῖς. ἔπειτα σοφοκλεῖ, καὶ δὴ καὶ ἀχαιῷ. ᾧ περ καὶ δευτερεῖον ἐν τοῖς σατύροις, αἰσχύλῳ δὲ τὸ πρωτεῖον ἀπεδίδου. ὅθεν καὶ πρὸς τοὺς ἀντιπολιτευομένους ταῦτα φασὶ προσφέρεσθαι.

ἁλίσκετ' ἄρα καὶ πρὸς ἀσθενῶν ταχὺς,
καὶ πρὸς χελώνης αἰετὸς βραχεῖ χρόνῳ.

ταῦτα δέ ἐστιν ἀχαιοῦ ἐκ τῆς σατυρικῆς ὀμφάλης. ὥστε πταίουσιν οἱ λέγοντες μηδὲν αὐτὸν ἀνεγνωκέναι πλὴν τῆς μηδείας τῆς εὐριπίδου, ἣν ἐν τοῖς νεόφρονος εἶναι τοῦ σικυωνίου φασί. τῶν δὲ διδασκάλων τῶν περὶ πλάτωνα καὶ ξενοκράτην ἔτι τε παραιβάτην τὸν κυρηναῖον κατεφρόνει. στίλπωνα δὲ ἐτεθαυμάκει. καί ποτε ἐρωτηθεὶς περὶ αὐτοῦ, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶπε πλὴν ὅτι ἐλευθέριος. ἦν δὲ καὶ δυσκατανόητος ὁ μενέδημος, καὶ ἐν τῷ συνθέσθαι δυσανταγώνιστος. ἐστρέφετό τε πρὸς πάντα καὶ εὑρησιλόγει. ἐριστικώτατός τε καθά φησιν ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς ἦν. καὶ δὴ καὶ τόδε ἐρωτᾶν εἰώθει. τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἕτερόν ἐστι; ναί. ἕτερον δέ ἐστι τὸ ὠφελεῖν τοῦ ἀ-

γαθοῦ; ναί. οὐκ ἄρα τὸ ἀγαθὸν ὠφελεῖν ἐστίν. ἀνήρει δέ φασι καὶ τὰ ἀποφατικὰ τῶν ἀξιωμάτων, καταφατικὰ τιθείς. καὶ τούτων τὰ ἁπλᾶ προσδεχόμενος τὰ οὐχ ἁπλᾶ ἀνήρει, λέγων συνημμένα καὶ συμπεπλεγμένα. φησὶ δ' Ἡρακλείδης ἐν μὲν τοῖς δόγμασι, πλατωνικὸν εἶναι αὐτόν. διαπαίζειν δὲ τὰ διαλεκτικά. ὥς τε ἀλεξίνου ποτὲ διερωτήσαντος εἰ πέπαυται τὸν πατέρα τύπτων, ἀλλ' οὔτ' ἔτυπτον φάναι οὔτε πέπαυμαι. πάλιν τ' ἐκείνου λέγοντος, ἐχρῆν εἰπόντα ναὶ ἢ οὐ λῦσαι τὴν ἀμφιβολίαν, γελοῖον εἶπε τοῖς ὑμετέροις νόμοις ἀκολουθεῖν, ἐξὸν ἐν πύλαις ἀντιβῆναι. βίωνός τε ἐπιμελῶς κατατρέχοντος τῶν μάντεων, νεκροὺς αὐτὸν ἐπισφάττειν ἔλεγε. καὶ ποτέ τινος ἀκούσας ὡς μέγιστον ἀγαθὸν εἴη τὸ πάντων ἐπιτυγχάνειν ὧν τις ἐπιθυμεῖ, εἶπεν. πολὺ δὲ μεῖζον τὸ ἐπιθυμεῖν ὧν δεῖ. φησὶ δ' ἀντίγονος ὁ καρύστιος γράψαι αὐτὸν μηδὲν μηδὲ συντάξαι. ὥς τε μηδὲ στηρίζειν ἐπί τινος δόγματος. ἐν δὲ ταῖς ζητήσεσι φησὶν ὧδε μάχιμος ἦν, ὡς θ' ὑπώπια φέρων ἀπῄει. ὅμως δ' οὖν τοιοῦτος ἐν τοῖς λόγοις ὑπάρχων, ἐν τοῖς ἔργοις πρᾳότατος ἦν. ἀλεξῖνον γοῦν πολλὰ καταπαίζων καὶ σκληρῶς ἐπισκώπτων ὅμως αὐτὸν εὖ ἐποίησε, τὴν γυναῖκα παραπέμψας ἐκ δελφῶν ἕως χαλκίδος, εὐλαβουμένην κλωπείας τε καὶ τὰς καθ' ὁδὸν λῃστείας. φίλος τε ἦν μάλιστα, ὡς δῆλον ἐκ τῆς πρὸς ἀσκληπιάδην συμπνοίας, οὐδὲν

τι διαφθορούσης πυλάδου φιλοσοφίας. ἀλλὰ πρεσ-
βύτερος ἀσκληπιάδης. ὡς λέγεσθαι ποιητὴν αὐ-
τὸν μὲν εἶναι. ὑποκριτὴν δὲ μενέδημον. καί ποτε φα-
σιν ἀρχιπόλιδος τρισχίλια αὐτοῖς διαγράψαν-
τος, ἐριζομένων περὶ τοῦ τίς δεύτερος ἄρη, μη-
δέτερον λαβεῖν. λέγεται δὲ καὶ γυναῖκας ἀγα-
γέσθαι αὐτούς. ὧν τὴν μὲν θυγατέρα ἀσκληπιάδην,
τὴν δὲ μητέρα μενέδημον. κἀπειδὴ ἐτελεύτησε
τῷ ἀσκληπιάδῃ τὸ γύναιον, λαβεῖν τὸ τοῦ μενε-
δήμου. ἐκεῖνον τε ἐπειδὴ προὔστη τῆς πολιτείας
πλουσίαν γῆμαι. οὐδὲν μέντοι ἧττον μιᾶς οὔσης οἰ-
κίας ἐπιτρέψαι τὸν μενέδημον τὴν διοίκησιν τῇ
προτέρᾳ γυναικί. ὁ μέντοι ἀσκληπιάδης προκα-
τέστρεψεν ἐν ἐρετρίᾳ γηραιὸς ἤδη συζήσας τῷ με-
νεδήμῳ σφόδρα εὐτελῶς ἀπὸ μεγάλων. ὥς τε καὶ
μετὰ χρόνον ἐλθόντος ἐπὶ κῶμον ἐρωμένου τοῦ ἀ-
σκληπιάδου, καὶ τῶν νεανίσκων ἀποκλειόντων αὐ-
τόν, ὁ μενέδημος ἐκέλευσεν εἰσδέξασθαι εἰπών. ὅ-
τι ἀσκληπιάδης αὐτῷ καὶ κατὰ γῆς ὢν τὰς θύρας
ἀνοίγει. ἦσαν δ' οἱ σωματοποιήσαντες αὐτούς, ἱππώ-
νικός τε ὁ μακεδὼν καὶ ἀγήτωρ ὁ λαμιεύς. ὁ μὲν, ἑ-
κατέρῳ δοὺς τριάκοντα μνᾶς, ὁ δ' ἱππώνικος μενε-
δήμῳ εἰς ἔκδοσιν τῶν θυγατέρων δισχιλίας δρα-
χμάς. ἦσαν δὲ τρεῖς καθά φησιν ἡρακλείδης ἐξ ὠρωπί-
ας αὐτῷ γυναικὸς γεγενημέναι. τὰ δὲ συμπόσια τοῦτον
ἐποιεῖτο τὸν τρόπον. προηρίστα μετὰ δυοῖν ἢ τριῶν ἕως
βραδέως

βραδέως διὰ τὴν ἡμέραν. ἔπειτα τοὺς ἐκάλει τοὺς παραγινομένους καὶ αὐτοὺς ἤδη δεδειπνηκότας, ὥστε εἴ τις ἔλθοι θᾶττον ἀνακάμπτων ἐπυνθάνετο τῶν ἐξιόντων τί εἴη παρακείμενον, καί πως ἔχοι τοῦ χρόνου. εἰ μὲν οὖν λαχάνιον ἢ ταρίχιον, ἀνεχώρουν. εἰ δὲ κρεάδιον, εἰσῄεσαν. ἦν δὲ τοῦ μὲν θέρους ψίαθος ἐπὶ τῶν κλινῶν. τοῦ δὲ χειμῶνος κῴδιον. προσκεφάλαιον αὐτοῦ φέρειν ἔδει. τό τε περιαγόμενον ποτήριον οὐ μεῖζον ἦν κοτυλιαίου. τράγημα θέρμος ἢ κύαμος. ἔστι δ' ὅτε καὶ τῶν ὡραίων ἄπιος ἢ ῥόα ἢ ὦχροι ἢ νὴ δί' ἰσχάδες. ἃ πάντα φησὶν ὁ λυκόφρων ἐν τοῖς πεποιημένοις σατύροις αὐτοῦ, οὓς μενέδημον ἐπέγραψεν, ἐγκώμιον τοῦ φιλοσόφου ποιήσας τὸ δρᾶμα. ὧν καί τινα ἐστὶ τοιαυτί.

ὡς ἐκ βραχείας δαιτὸς ἡ βαιὰ κύλιξ
αὐτοῖς κυκλεῖται πρὸς μέτρον, τράγημα δὲ
ὁ σωφρονιστὴς τοῖς φιληκόοις λόγος.

τὰ μὲν οὖν πρῶτα κατεφρονεῖτο. κύων καὶ λῆρος ὑπὸ τῶν ἐρετριέων ἀκούων. ὕστερον δ' ἐθαυμάσθη, ὥστε καὶ τὴν πόλιν ἐγχειρίσασθαι. ἐπρέσβευσε δὲ καὶ πρὸς πτολεμαῖον, καὶ λυσίμαχον, τιμώμενος πανταχοῦ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς δημήτριον. καὶ τῆς πόλεως διακόσια τάλαντα τελούσης πρὸς ἔτος αὐτοῦ, τὰ πεντήκοντα ἀφεῖλε. πρὸς ὃν διαβληθεὶς ὡς τὴν πόλιν ἐγχειρίζων πτολεμαίῳ, ἀπολογεῖται δι' ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή.

Μενέδημ

Μενέδημος βασιλεῖ Δημητρίῳ χαίρειν.
Ἀκούω πρὸς σὲ ἀνατεθεῖναι περὶ ἡμῶν.

Λόγος δὲ διαβλέπειν αὐτὸν τῶν ἀντιπολιτευομένων τινὰ αἰσχύλον. δοκεῖ δ' ἐμβριθέστατα πρεσβεῦσαι πρὸς δημήτριον ὑπὲρ τοῦ ὠρωποῦ, ὡς καὶ εὔφαντος ἐν ἱστορίαις μνημονεύει. ἠγάπα δὲ αὐτὸν καὶ ἀντίγονος, καὶ μαθητὴν ἀνεκήρυττεν αὐτὸν, καὶ ἡνίκα ἐνίκα τοὺς βαρβάρους περὶ λυσιμαχίαν γράφει ψήφισμα αὐτῷ μενέδημος ἁπλοῦν τε καὶ ἀκόλαστον. οὗ ἡ ἀρχή. Οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ πρόβουλοι εἶπον. ἐπειδὴ βασιλεὺς ἀντίγονος μάχῃ νικήσας τοὺς βαρβάρους παραγίνεται εἰς τὴν ἠλείαν καὶ τἄλλα πάντα πράσσει κατὰ γνώμην, ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ. διὰ ταῦτα δὴ καὶ τὴν ἄλλην φιλίαν ὑποπτευθεὶς προδιδόναι τὴν πόλιν αὐτῷ διαβάλλοντος ἀριστοδήμου, ὑπεξῆλθε. καὶ διέτριβεν ἐν ὠρωπῷ, ἐν τῷ τοῦ ἀμφιαράου ἱερῷ. ἔνθα χρυσῶν ποτηρίων ἀπολομένων καθά φησιν ἕρμιππος, δόγματι κοινῷ τῶν βοιωτῶν ἐκελεύσθη μετελθεῖν. ἐντεῦθεν ἀθυμήσας λαθραίως παρεισδυεὶς εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τήν τε γυναῖκα καὶ τὰς θυγατέρας παραλαβὼν, πρὸς ἀντίγονον ἐλθὼν, ἀθυμίᾳ τὸν βίον κατέστρεψε. φησὶ δ' αὐτὸν ἡρακλείδης πᾶν τοὐναντίον πρόβουλον γενόμενον τῶν ἐρετριέων, πολλάκις ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν τυράννων ἐπαγομένων δημήτριον. οὐκ ἂν δὴ οὖν προδοῦναι αὐτὸν ἀντιγόνῳ τὴν πό-

λιν. ἀλλὰ διαβολὴν ἀναλαβεῖν ψευδῆ. φοιτᾶν τε πρὸς τὸν ἀντίγονον, καὶ βούλεσθαι ἐλευθερῶσαι τὴν πατρίδα. τοῦ δὲ μὴ εἴκοντος, ὑπ᾽ ἀθυμίας ἀσιτήσαντα ἑπτὰ ἡμερῶν τὸν βίον μεταλλάξαι. τὰ ὅμοια τούτῳ καὶ ἀντίγονος ὁ καρύστιος ἱστορεῖ. μόνῳ δὲ περσαίῳ διάπυρον εἶχε πόλεμον. ἐδόκει γὰρ ἀντιγόνου βουλομένου τὴν δημοκρατίαν ἀποκαταστῆσαι τοῖς ἐρετριεῦσι χάριν μενεδήμου, κωλῦσαι. διὸ καί ποτε παρὰ πότον ὁ μενέδημος ἐλέγξας αὐτὸν τοῖς λόγοις, τά τε ἄλλα ἔφη, καὶ δὴ φιλόσοφος μὲν τοιοῦτος, ἀνὴρ δὲ καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν γενησομένων κάκιστος. ἐτελεύτα δὲ κατὰ τὸν ἡρακλείδην τέταρτον καὶ ἑβδομηκοστὸν ἔτος βιούς. καὶ εἰς αὐτὸν ἡμῶν ἐστιν οὕτως ἔχον. ἔκλυον μενέδημε τεὸν μόρον ὡς ἑκὼν ἀπέσβης ἐν ἡμέρῃσιν ἑπτὰ μηδὲν ἐσθίων. κἆτ᾽ ἔργον ἔρεξας ἐρετρικὸν, ἀλλ᾽ ὅμως ἄνανδρον. ἀψυχίη γὰρ ἡγεμὼν ἔπειγε. καὶ οὗτοι μὲν οἱ σωκρατικοί, καὶ οἱ ἀπ᾽ αὐτῶν.

μετιτέον δὲ ἐπὶ πλάτωνα τὸν τῆς ἀκαδημίας κατάρξαντα, καὶ τοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ ὁπόσοι γεγόνασιν ἐλλόγιμοι.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΛΑΤΩΝ

λάτων ἀρίστωνος καὶ περικτιόνης ἢ πτώνης ἀθηναῖος, ἥ τις τὸ γένος ἀνέφερεν εἰς σόλωνα. τούτου γὰρ ἦν ἀδελφὸς δρωπίδης, οὗ κριτίας, οὗ κάλλαισχρος, οὗ κριτίας ὁ τῶν τριάκοντα, καὶ γλαύκων, οὗ χαρμίδης, καὶ περικτιόνη. ἧς καὶ ἀρίστωνος πλάτων, ἕκτος ἀπὸ σόλωνος. ὁ δὲ σόλων εἰς νηλέα καὶ ποσειδῶνα ἀνέφερε τὸ γένος. φασὶ δὲ καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀνάγειν εἰς κόδρον τὸν μελάνθου. οἵ τινες ἀπὸ ποσειδῶνος ἱστοροῦνται κατὰ θρασύλον. σπεύσιππος δ' ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ πλάτωνος περιδείπνῳ, καὶ κλέαρχος ἐν τῷ πλάτωνος ἐγκωμίῳ, καὶ ἀναξιλίδης ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ φιλοσόφων, φασὶν, ἀθήνησιν ἦν λόγος, ὡραίαν οὖσαν τὴν περικτιόνην βιάζεσθαι τὸν ἀρίστωνα καὶ μὴ τυγχάνειν. παυόμενόν τε τῆς βίας ἰδεῖν τὴν τοῦ ἀπόλλωνος ὄψιν, ὅθεν καθαρὰν γάμου φυλάξαι ἕως τῆς ἀποκυή-

σεως. καὶ γίνεται πλάτων ὥς φησιν ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς ὀγδόῃ καὶ ὀγδοηκοστῇ ὀλυμπιάδι θαργηλιῶνος ἑβδόμῃ, καθ' ἣν δήλιοι τὸν ἀπόλλωνα γενέσθαι φασί. τελευτᾷ δ' ὥς φησιν ἕρμιππος ἐν γάμοις δειπνῶν, τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ὀγδόης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος. βιοὺς ἔτος ἓν πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα. νεάνθης δέ φησιν αὐτὸν τεττάρων καὶ ὀγδοήκοντα τελευτῆσαι ἐτῶν. ἔστιν οὖν ἰσοκράτους νεώτερος ἔτεσιν ἕξ. ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ λυσιμάχου. πλάτων δὲ ἐπὶ ἀμεινίου γέγονεν, ἐφ' οὗ περικλῆς ἐτελεύτησεν. ἦν δὲ τῶν δήμων κολλυτεύς. ὥς φησιν ἀντιλέων ἐν δευτέρῳ περὶ χρόνων. καὶ ἐγεννήθη κατά τινας ἐν αἰγίνῃ, ἐν τῇ φειδιάδου οἰκίᾳ τοῦ θάλητος. ὥς φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ καὶ ἄλλων πεμφθέντος κληρούχου. καὶ ἐπανελθόντος εἰς ἀθήνας ὁπόθ' ὑπὸ λακεδαιμονίων ἐξεβλήθησαν βοηθούντων αἰγινήταις. ἀλλὰ καὶ ἐχορήγησεν ἀθήνησι δίωνος ἀναλίσκοντος, ὥς φησιν ἀθηνόδωρος ἐν περιπάτων. ἔσχε δ' ἀδελφὸν ἀδείμαντον καὶ γλαύκωνα, καὶ ἀδελφὴν πτώνην. ἐξ ἧς ἦν σπεύσιππος. καὶ ἐπαιδεύθη μὲν γράμματα παρὰ διονυσίῳ. οὗ καὶ μνημονεύει ἐν τοῖς ἀντερασταῖς. ἐγυμνάσατο δὲ παρὰ ἀρίστωνι τῷ ἀργείῳ παλαιστῇ. ἀφ' οὗ καὶ πλάτων διὰ τὴν εὐεξίαν μετωνομάσθη, πρότερον ἀριστοκλῆς ἀπὸ τοῦ πάππου καλούμενος ὄνομα, καθά φησιν ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. ἔνιοι

δὲ

δὲ διὰ τὴν πλατύτητα τῆς ἑρμηνείας οὕτως ὀνομασθῆναι. ἢ ὅτι πλατὺς ἦν τὸ μέτωπον ὥς φησι νεάνθης. εἰσὶ δ' οἳ καὶ παλαῖσαι φασὶν αὐτὸν ἰσθμοῖ, καθὰ καὶ δικαίαρχος ἐν πρώτῳ περὶ βίων. καὶ γραφικῆς ἐπιμεληθῆναι καὶ ποιήματα γράψαι. πρῶτον μὲν διθυράμβους. ἔπειτα καὶ μέλη καὶ τραγῳδίας. ἰσχνόφωνός τε φασὶν ἦν, ὡς καὶ τιμόθεος φησὶν ὁ ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων. λέγεται δ' ὅτι σωκράτης ὄναρ εἶδεν κύκνου νεοττὸν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχειν. ὃν καὶ παραχρῆμα πτεροφυήσαντα ἀναπτῆναι ἡδὺ κλάγξαντα. καὶ μεθ' ἡμέραν πλάτωνα αὐτῷ συστῆναι. τὸν δὲ, τοῦτον εἰπεῖν τὸν ὄρνιν. ἐφιλοσόφει δὴ τὴν ἀρχὴν ἐν ἀκαδημίᾳ. εἶτα ἐν τῷ κήπῳ τῷ περὶ τὸν κολωνόν. ὥς φησιν ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς καθ' ἡράκλειτον. ἔπειτα μέλλων ἀγωνιεῖσθαι τραγῳδίᾳ πρὸ τοῦ ὀλυμπιακοῦ θεάτρου, σωκράτους ἀκούσας κατέφλεξε τὰ ποιήματα εἰπών.

ὄναρ σωκράτους

ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει.

τοὐντεῦθεν δὴ γεγονὼς φασὶν εἴκοσιν ἔτη, διήκουσε σωκράτους. ἐκείνου δ' ἀπελθόντος προσεῖχε κρατύλῳ τε τῷ ἡρακλειτείῳ καὶ ἑρμογένει τῷ παρμενίδου φιλοσοφοῦντι. ἔπειτα γενόμενος ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἐτῶν καθά φησιν ἑρμόδωρος εἰς μέγαρα πρὸς εὐκλείδην σὺν ἄλλοις τισὶ σωκρατικοῖς ὑπεχώρησεν. ἔπειτα εἰς κυρήνην ἀπῆλθε πρὸς θεόδωρον τὸν μαθηματικόν. κἀκεῖθεν εἰς ἰταλίαν πρὸς τοὺς πυθα-

γορικοὺς φιλόλαον καὶ εὔρυτον. ἔνθεν τε εἰς αἴγυπτον παρὰ τοὺς προφήτας. οὗ φασὶ καὶ εὐριπίδην αὐτῷ ἀκολουθῆσαι, καὶ αὐτόθι νοσήσαντα πρὸς τῶν ἱερέων ἀπολυθῆναι τῇ διὰ θαλάττης θεραπείᾳ. ὅθεν καὶ εἰπεῖν.

θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά.

ἀλλὰ καὶ καθ' ὅμηρον φάναι πάντας ἀνθρώπους αἰγυπτίους ἰατροὺς εἶναι. διέγνω δὴ ὁ πλάτων καὶ τοῖς μάγοις συμμῖξαι. διὰ δὲ τοῦ τῆς ἀσίας πολέμου ἀπέστη. ἐπανελθὼν δὲ εἰς ἀθήνας διέτριβεν ἐν ἀκαδημίᾳ. τὸ δ' ἐστὶ γυμνάσιον προάστειον ἀλσῶδες ἀπό τινος ἥρωος ὀνομασθὲν ἀκαδήμου, καθὰ καὶ εὔπολις ἐν ἀστρατεύτοις φησίν. ἀκαδημία

ἐν εὐσκίοις δρόμοισιν ἀκαδήμου θεοῦ.

ἀλλὰ καὶ ὁ τίμων εἰς τὸν πλάτωνα λέγων φησί.

τῶν πάντων δ' ἡγεῖτο πλατύστατος, ἀλλ' ἀγορητὴς
ἡδυεπὴς, τέττιξιν ἰσογράφος, οἵ θ' ἑκαδήμου
δένδρει ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱᾶσι.

πρότερον γὰρ διὰ τοῦ ε ἑκαδημία ἐκαλεῖτο. ὁ δ' οὖν φιλόσοφος καὶ ἰσοκράτει φίλος ἦν. καὶ αὐτῶν πραξιφάνης συνέγραψε διατριβήν τινα περὶ ποιητῶν γινομένην ἐν ἀγρῷ παρὰ πλάτωνι ἐπιξενωθέντος τοῦ ἰσοκράτους. καὶ αὐτόν φησιν ἀριστόξενος τρὶς στρατεῦσαι. ἅπαξ μὲν εἰς τάναγραν. δεύτερον δὲ εἰς κόρινθον. τρίτον ἐπὶ δηλίῳ. ἔνθα καὶ ἀριστεῦσαι. μῖξιν τε ἐποιήσατο τῶν τε ἡρακλειτείων λόγων καὶ

πυθα

πυθαγορικῶν, καὶ σωκρατικῶν. τὰ μὲν γὰρ αἰσθητὰ καθ' ἡράκλειτον. τὰ δὲ νοητὰ, κατὰ πυθαγόραν. τὰ δὲ πολιτικὰ, κατὰ σωκράτην ἐφιλοσόφει. λέγουσι δέ τινες, ὧν ἐστι καὶ σάτυρος, ὅτι δίωνι ἐπέστειλεν εἰς σικελίαν ὠνήσασθαι τρία βιβλία πυθαγορικὰ παρὰ φιλολάου μνῶν ἑκατόν. καὶ γὰρ ἐν εὐπορίᾳ φασὶν ἦν, παρὰ διονυσίου λαβὼν ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα τάλαντα. ὡς καὶ ὠνήτωρ φησὶν ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ, εἰ χρηματιεῖται ὁ σοφός. πολλὰ δὲ καὶ παρ' ἐπιχάρμου τοῦ κωμῳδοποιοῦ προσωφέληται, τὰ πλεῖστα μεταγράψας. καθά φησιν ἄλκιμος ἐν τοῖς πρὸς ἀμύνταν, ἅ ἐστι τέτταρα. ἔνθα καὶ ἐν τῷ πρώτῳ φησὶ ταῦτα. φαίνεται δὲ καὶ πλάτων πολλὰ τῶν ἐπιχάρμου λέγων. σκεπτέον δέ. ὁ πλάτων φησὶν, αἰσθητὸν μὲν εἶναι, τὸ μηδέποτε ἐν τῷ ποιῷ μηδὲ ποσῷ διαμένον. ἀλλ' ἀεὶ ῥέον καὶ μεταβάλλον, ὡς ἐξ ὧν ἄν τις ἀνέλῃ τὸν ἀριθμὸν, τούτων οὔτε ἴσων οὔτε τινῶν οὔτε ποσῶν οὔτε ποιῶν ὄντων. ταῦτα δ' ἐστὶν ὧν ἀεὶ γένεσις, οὐσία δὲ μηδέποτε πέφυκε. νοητὸν δὲ, ἐξ οὗ μηδὲν ἀπογίνεται μηδὲ προσγίνεται. τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ τῶν ἀϊδίων φύσις. ἣν ὁμοίαν τε καὶ τὴν αὐτὴν ἀεὶ συμβέβηκεν εἶναι. καὶ ὅγε μὴν ἐπίχαρμος περὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ νοητῶν ἐναργῶς εἴρηκεν. ἀλλ' ἀεί τοι θεοὶ παρῆσαν, καὶ ὑπέλιπον οὐπώποκα. ταῦτ' ἀεὶ, πάρεσθ' ὅμοια. διά δὲ τῶν αὐτῶν ἀεί. ἀλλὰ λέγεται μὰν χάος πρᾶτον γενέσθαι τῶν θεῶν. πῶς δέ κ' ἀμήχανον ἐπίχαρμος

χρόνον γ' ἀπό τινος μηδὲν ὅτι πρᾶτον μόλοι. οὐκ ἆρ' ἔμολε πρᾶτον οὐδὲν, οὐδὲ μὰ Δία δεύτερον, τῶνδ' ὧν ἄμμες νῦν ὧδε λέγων μέλλει ταῦθ' εἶναι. περὶ ἀριθμόν τις περισσὸν, αἰ δὲ λῇς τὸν ἄρτιον, ποτιθέμεν λῇ ψᾶφον, ἢ καὶ ταν ὑπαρχουσᾶν λαβεῖν. ἢ δοκεῖ ἀεὶ καὶ ὁ αὐτὸς εἶμεν; οὐκ ἐμίν ταχα. οὐδὲ μὰν, οὐδὲ ποτὶ μέτρον παχὺ ἐὸν ποτιθέμεν λῇ τις ἕτερον στερρὸν μᾶκος, ἢ τοῦ πρόσθ' ἐόντος ἀποταμεῖν, ἔτι κ' ὑπάρχοι κεῖνο τὸ μέτρον. οὐ γὰρ ὧδε νῦν ὅρη καὶ τὼς ἀνθρώπους. ὁ μὲν γὰρ αὔξεθ' ὁ δὲ γα μὰν φθίνει. ἐν μεταλλαγᾷ δὲ πάντες ἐντὶ, πάντα τὸν χρόνον. ὃ δὲ μεταλλάσσει κατὰ φύσιν, καὶ οὔποκ' ἐν ταυτῷ μένει, ἕτερον εἴη κ' αὐτὸ δὴ τοῦ παρεξεστακότος. καὶ τὺ δὴ κἀγὼ χθὲς ἄλλοι καὶ νῦν ἄλλοι τελέθομες, καὖθις ἄλλοι, κ' οὔπω χ' αὐτοὶ κατὰ τὸν λόγον. ἔτι φησὶν ὁ Ἄλκιμος καὶ ταυτί. φασὶν οἱ σοφοὶ τὴν ψυχὴν τὰ μὲν, διὰ τοῦ σώματος αἰσθάνεσθαι. οἷον ἀκούουσαν, βλέπουσαν. τὰ δ' αὐτὴν καθ' αὑτὴν ἐνθυμεῖσθαι. μηδὲν τῷ σώματι χρωμένην. διὸ καὶ τῶν ὄντων τὰ μὲν, αἰσθητὰ εἶναι. τὰ δὲ, νοητά. ὧν ἕνεκα καὶ Πλάτων ἔλεγεν ὅτι δεῖ τοὺς συνιδεῖν τὰς τοῦ παντὸς ἀρχὰς ἐπιθυμοῦντας, πρῶτον μὲν αὐτὰς καθ' αὑτὰς διελέσθαι τὰς ἰδέας. οἷον ὁμοιότητα καὶ μονάδα καὶ πλῆθος καὶ μέγεθος καὶ στάσιν καὶ κίνησιν. δεύτερον αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ δίκαιον, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑποθέσθαι. τρίτον τῶν ἰδεῶν συνιδεῖν ὅσαι πρὸς ἀλλή

λας

λας εἶσιν. οἷον ἐπιστήμην ἢ μέγεθος ἢ δεσποτείαν, ἐνθυμουμένου ὅτι τὰ παρ' ἡμῖν διὰ τὸ μετέχειν ἐκείνων ὁμώνυμα ἐκείνοις ὑπάρχει. λέγω δὲ οἷον, δίκαια μὲν ὅσα τοῦ δικαίου. καλὰ δὲ ὅσα τοῦ καλοῦ. ἔστι δὲ τῶν εἰδῶν ἓν ἕκαστον ἀΐδιόν τε καὶ νόημα καὶ πρὸς τούτοις ἀπαθές. διὸ καὶ φησὶν ἐν τῇ φύσει τὰς ἰδέας ἑστάναι καθάπερ παραδείγματα. τὰ δ' ἄλλα ταύταις ἐοικέναι τούτων ὁμοιότητα καθεστῶτα. ὁ τοίνυν Ἐπίχαρμος περί τε τοῦ ἀγαθοῦ καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν, οὕτω λέγει. ἆρ' ἔστιν αὔλησις τι πρᾶγμα; πάνυ μὲν οὖν. ἄνθρωπος οὖν αὔλησίς ἐστιν; οὐδαμῶς. φέρε ἴδω. τί δ' αὐλητάς, τίς εἶμεν τοι δοκεῖ; ἄνθρωπος; ἢ οὐ γάρ; πάνυ μὲν οὖν. οὐκοῦν δοκεῖς οὕτως ἔχειν καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ. τὸ μὲν ἀγαθὸν. τόδε πρᾶγμα. εἰ μὲν καθ' αὑτὸ ὅς τις δέκα εἰδῇ μαθὼν τῆνο, ἀγαθὸς ἤδη γίνεται. ὥσπερ γὰρ εἰ τὴν αὔλησιν αὐλητὰς μαθὼν ἢ τὴν ὄρχησιν ὀρχηστάς τις ἢ πλοκεὺς πλοκάν ἢ πᾶν γε ὁμοίως τῶν τοιούτων ὅτι τοι λῇς, οὐκ αὐτὸς εἴη κ' ἁ τέχνα. τεχνικός γε μάν. Πλάτων ἐν τῇ περὶ τῶν ἰδεῶν ὑπολήψει φησίν. εἴπερ ἔστι μνήμη τὰς ἰδέας ἐν τοῖς οὖσιν ὑπάρχειν, διὰ τὴν μνήμην ἠρεμοῦντός τινος καὶ μένοντος εἶναι. μένειν δὲ οὐδὲν ἕτερον ἢ τὰς ἰδέας. τίνα γὰρ ἂν τρόπον φησὶ διεσώζετο τὰ ζῷα μὴ τῆς ἰδέας ἐφαπτόμενα, καὶ πρὸς τοῦτο τὸν νοῦν φυσικῶς εἰληφότα. νῦν δὲ μνημονεύει τῆς ὁμοιότητός τε καὶ τροφῆς ὁποία τις ἐστὶν αὐτοῖς,

ἐνδεικνύμενα διότι πᾶσι τοῖς ζώοις ἔμφυτός ἐστιν ἡ περὶ ὁμοιότητος θεωρία. διὸ καὶ τῶν ὁμοφύλων αἰσθάνεται. πῶς οὖν ὁ ἐπίχαρμος; εὔμαιε τὸ σοφόν ἐστιν οὐ καθ' ἓν μόνον. ἀλλ' ὅσα περ ζῇ πάντα καὶ γνώμαν ἔχει. καὶ γὰρ τὸ θῆλυ τῶν ἀλεκτορίδων γένος αἰ λῇς καταμαθεῖν ἀτενὲς, οὐ τίκτει τέκνα ζῶντα. ἀλλ' ἐπωάζει καὶ ποιεῖ ψυχὰν ἔχειν. τὸ δὲ σοφὸν ἁ φύσις τόδ' οἶδεν ὡς ἔχει μόνα. πεπαίδευται γὰρ αὐ ταύτας ὕπο. καὶ πάλιν. θαυμαστὸν οὐδὲν ἐστι με ταῦθ' οὕτω λέγειν, καὶ ἀνδάνειν αὐτοῖσιν αὐτοὺς, καὶ δοκεῖν καλῶς πεφυκέναι. καὶ γὰρ ἁ κύων κυνὶ κάλλιστον εἶμεν φαίνεται, καὶ βοῦς βοΐ. ὄνος δὲ ὄνῳ κάλλιστον, ὗς δὲ ὑΐ. καὶ ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦτα διὰ τῶν τεσσάρων βιβλίων παραπήγνυσιν ὁ ἄλκιμος, παρασημαίνων τὴν ἐξ ἐπιχάρμου πλάτωνι περιγινομένην ὠφέλειαν. ὅτι δ' οὐδ' αὐτὸς ἐπίχαρμος ἠγνόει τὴν αὐτοῦ σοφίαν, μαθεῖν ἐστι κἀκ τούτων, ἐν οἷς τὸν ζηλώσοντα προμαντεύεται. ὡς δὲ ἐγὼ δοκέω. δοκέω γὰρ σαφὲς ἄμι τοῦθ' ὅτι τῶν ἐμῶν μνᾶμα ποκ' ἐσσεῖται λόγων τούτων ἔτι. καὶ λαβών τις αὐτὰ, περιδύσας τὸ μέτρον ὃ νῦν ἔχει, εἷμα δοὺς καὶ πορφυροῦν λόγοισι ποικίλας καλοῖς, δυσπάλαιστος ὤν, τοὺς ἄλλους εὐπαλαίστους ἀποφανεῖ. δοκεῖ δὲ πλάτων καὶ τὰ σώφρονος τοῦ μιμογράφου βιβλία ἠμελημένα, πρῶτος εἰς ἀθήνας διακομίσαι, καὶ ἠθοποιῆσαι πρὸς αὐτῶν. ἃ καὶ εὑρεθῆναι ὑπὸ τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ. τρὶς δὲ πέ

πλευκεν εἰς σικελίαν. πρῶτον μὲν κατὰ θέαν τῆς νήσου καὶ τῶν κρατήρων. ὅτε καὶ διονύσιος ὁ ἑρμοκράτους τύραννος ὢν ἠνάγκασεν ὥς τε συμμῖξαι αὐτῷ. ὁ δὲ διαλεγόμενος περὶ τυραννίδος καὶ φάσκων, ὡς οὐκ ἔστι τοῦτο κρεῖττον ὃ συμφέρον αὐτῷ μόνον, εἰ μὴ καὶ ἀρετῇ διαφέροι, προσέκρουσεν αὐτῷ. ὀργισθεὶς γὰρ οἱ λόγοι σου φησὶ γεροντιῶσι. καὶ ὅς, σοῦ δέ γε τυραννιῶσιν. ἐντεῦθεν ἀγανακτήσας ὁ τύραννος, πρῶτον μὲν ἀνελεῖν ὥρμησεν αὐτόν. εἶτα παρακληθεὶς ὑπὸ δίωνος καὶ ἀριστομένους, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησε. παρέδωκε δ᾽ αὐτὸν πόλλιδι τῷ λακεδαιμονίῳ, κατὰ καιρὸν διὰ πρεσβείαν ἀφιγμένῳ, ὥς τε ἀποδόσθαι. κἀκεῖνος ἀγαγὼν αὐτὸν εἰς αἴγιναν ἐπίπρασκεν. ὅτε καὶ χάρμανδρος χαρμανδρίδου ἐγράψατο αὐτῷ δίκην θανάτου, κατὰ τὸν παρ᾽ αὐτοῖς τεθέντα νόμον, τὸν πρῶτον ἐπιβάντα ἀθηναίων τῇ νήσῳ, ἄκριτον ἀποθνήσκειν. ἦν δ᾽ αὐτὸς ὁ θεὶς τὸν νόμον, καθά φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. εἰπόντος δέ τινος, ἀλλὰ κατὰ παιδιὰν, φιλόσοφον εἶναι τὸν ἐπιβάντα, ἀπέλυσαν. ἔνιοι δέ φασι παραχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τηρούμενον, μηδ᾽ ὅτι οὖν φθέγξασθαι. ἑτοίμως δὲ ἐκδέξασθαι τὸ συμβαῖνον. οἱ δὲ, ἀποκτεῖναι μὲν αὐτὸν οὐ διέγνωσαν. πωλεῖν δὲ ἔκριναν τῷ τρόπῳ τῶν αἰχμαλώτων. λυτροῦται δὴ αὐτὸν κατὰ τύχην παρὼν ἀννίκερις ὁ κυρηναῖος εἴκοσι μνῶν. οἱ δὲ, τριάκοντα. καὶ

ὅτι τρὶς εἰς σικελίαν πέπλευκε

ἀναπέμπει ἀθήναζε πρὸς τοὺς ἑταίρους. οἱ δ' εὐθὺς τἀργύριον ἐξέπεμψαν, ὃ δ' οὐ προσήκατο εἰπών. μὴ μόνους ἐκείνους ἀξίους εἶναι πλάτωνος κήδεσθαι. ἔνιοι δὲ καὶ δίωνα ἀποστεῖλαι φασὶ τὸ ἀργύριον. καὶ τὸν μὴ προσέσθαι. ἀλλὰ κηπίδιον αὐτῷ τὸ ἐν ἀκαδημίᾳ πρίασθαι. τὸν μέντοι πόλιν λόγος ὑπό τε χαβρίου ἡττηθῆναι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν ἑλίκῃ καταποντωθῆναι, τοῦ δαιμονίου μηνίσαντος αὐτῷ διὰ τὸν φιλόσοφον. ὡς καὶ φαβωρῖνος φησὶν ἐν πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. οὐ μὴν δὲ ἡσύχαζεν ὁ διονύσιος. μαθὼν δὲ ἐπέστειλε πλάτωνι, μὴ κακῶς ἀγορεύειν αὐτόν. καὶ ὃς ἀντεπέστειλε, μὴ τοσαύτην αὐτῷ σχολὴν εἶναι, ὥστε διονυσίου μεμνῆσθαι. δεύτερον πρὸς νεώτερον ἧκε διονύσιον, αἰτῶν γῆν καὶ ἀνθρώπους τοὺς κατὰ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ ζησομένους. ὁ δέ, καίπερ ὑποσχόμενος οὐκ ἐποίησεν. ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ κινδυνεῦσαι αὐτὸν ὡς ἀναπείθοντα δίωνα καὶ θεώνταν ἐπὶ τῇ τῆς νήσου ἐλευθερίᾳ. ὅτε καὶ ἀρχύτας αὐτὸν ὁ πυθαγορικὸς γράψας ἐπιστολὴν πρὸς διονύσιον παρῃτήσατο, καὶ διέσωσεν εἰς ἀθήνας. ἔστι δὲ ἡ ἐπιστολὴ ἥδε.

Ἀρχύτας Διονυσίῳ ὑγιαίνειν.

Ἀπεστάλκαμες πάντες οἱ πλάτωνος φίλοι τὼς περὶ λαμίσκον τε καὶ φωτίδαν ἀποληψόμενοι τὸν ἄνδρα, κατὰ τὰν παρὰ τὶν γενομέναν ὁμολογίαν. ὀρθῶς δὲ καὶ ποιεῖς μιμνασκόμενος τήνας τᾶς σπου

δᾶς

δᾶς, ἡνίκα πάντας ἄμμε παρεκάλεις περὶ τὰν Πλάτωνος ἄφιξιν, ἀξιῶν προτρέπεσθαί τε αὐτὸν καὶ ἀναδέχεσθαι τάν τε ἄλλα καὶ τὰ περὶ τὴν ἀσφάλειαν, μένοντί τε καὶ ἀφορμῶντι. μέμνησο δὲ καὶ τῆνο. ὅτι περὶ πολλῶ ἐποιήσω τὰν ἄφιξιν αὐτῶ. καὶ ἀγαπᾷς ἐκ τήνω τῶ χρόνω, ὡς οὐδένα τῶν παρὰ τίν. αἰ δέ τις γέγονε τραχύτας, κἀνθρωπίζειν χρὴ κἀποδιδόμεν ἄμμιν ἀβλαβῆ τὸν ἄνδρα. ταῦτα γὰρ ποιῶν δίκαια πράξεις, καὶ ἄμμιν χαριξῇ.

Τρίτον ἦλθε διαλλάξων Δίωνα Διονυσίῳ. οὐ τυχὼν δὲ ἄπρακτος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα. ἔνθα πολιτείας μὲν οὐχ ἥψατο. καίτοι πολιτικὸς ὢν ἐξ ὧν γέγραφεν. αἴτιον δὲ τὸ ἤδη τὸν δῆμον ἄλλοις πολιτεύμασιν ἐνειθίσθαι. φησὶ δὲ Παμφίλη ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ τῶν ὑπομνημάτων, ὡς Ἀρκάδες καὶ Θηβαῖοι Μεγάλην πόλιν οἰκίζοντες, παρεκάλουν αὐτὸν νομοθέτην. ὁ δὲ μαθὼν ἴσον ἔχειν οὐ θέλοντας, οὐκ ἐπορεύθη. λόγος ὅτι καὶ Χαβρίᾳ συνεῖπε τῷ στρατηγῷ φεύγοντι θανάτου, μηδενὸς τῶν πολιτῶν τοῦτο πρᾶξαι βουληθέντος. ὅτε καὶ ἀνιόντι αὐτῷ εἰς τὴν ἀκρόπολιν σὺν τῷ Χαβρίᾳ, Κρωβύλος ὁ συκοφάντης ἀπαντήσας φησίν. ἄλλῳ συναγορεύσων ἥκεις; ἀγνοῶν ὅτι καὶ σὲ τὸ Σωκράτους κώνειον ἀναμένει; τὸν δὲ, φάναι. καὶ ὅτε ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐστρατευόμην ὑπέμενον τοὺς κινδύνους. καὶ νῦν ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος διὰ φίλον ὑπομενῶ. οὗτος πρῶτος ἐν

τρίτη ἄφιξις Πλάτωνος

ἐρωτήσει λόγον περιήνεγκεν, ὥς φασι φαβωρῖνος ἐν ὀγδόῃ παντοδαπῆς ἱστορίας. καὶ πρῶτος τὸν κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τῆς ζητήσεως τρόπον εἰσηγήσατο λεωδάμαντι τῷ θασίῳ. καὶ πρῶτος ἐν φιλοσοφίᾳ ἀντίποδα ὠνόμασε, καὶ στοιχεῖον, καὶ διαλεκτικὴν, καὶ ποιήματα, καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τὸν προμήκη, καὶ τῶν περάτων τὴν ἐπίπεδον ἐπιφάνειαν, καὶ θεοῦ πρόνοιαν. καὶ πρῶτος τῶν φιλοσόφων ἀντεῖπε πρὸς τὸν λόγον τὸν λυσίου τοῦ κεφάλου, ἐκθέμενος αὐτὸν κατὰ λέξιν ἐν τῷ φαίδρῳ. καὶ πρῶτος ἐθεώρησε τῆς γραμματικῆς τὴν δύναμιν. πρῶτός τε ἀντειρηκὼς σχεδὸν ἅπασι τοῖς πρὸ αὐτοῦ, ζητεῖται διὰ τί μὴ ἐμνημόνευσε δημοκρίτου. τοῦτον φησὶν νεάνθης ὁ κυζικηνὸς εἰς ὀλύμπια ἀνιόντος τοὺς ἕλληνας ἅπαντας ἐπιστραφῆναι πρὸς αὐτόν. ὅτε καὶ δίωνι συνέμιξε μέλλοντι στρατεύειν ἐπὶ διονύσιον. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων φαβωρίνου φέρεται, ὅτι μιθριδάτης ὁ πέρσης ἀνδριάντα πλάτωνος ἀνέθετο εἰς τὴν ἀκαδημίαν, καὶ ἐπέγραψε, μιθριδάτης ὁ ῥοδοβάτου πέρσης μούσαις εἰκόνα ἀνέθετο πλάτωνος, ἣν σιλανίων ἐποίησε. φησὶ δ' ἡρακλείδης ὅτι νέος ὢν οὕτως ἦν αἰδήμων καὶ κόσμιος, ὥστε μηδέποτ' ὀφθῆναι γελῶν ὑπεράγαν. τοιοῦτος δ' ὢν ὅμως ἐσκώφθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν κωμικῶν. θεόπομπος γοῦν ἐν αὐτοχάρει φησὶν οὕτως.

ὢν εὑρετὴς πλάτων

ἐν γὰρ

ἓν γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἕν.
τὰ δὲ δύο μόλις ἕν ἐστιν, ὥς φησι πλάτων.
Ἀλλὰ καὶ ἀναξανδρίδης ἐν θησεῖ.
ὅτε τὰς μορίας ἔτρωγεν ὥσπερ πλάτων.
Ἀλλὰ ὁ τίμων, οὑτωσὶ παραγραμματίζων αὐτόν.
ὡς ἀνέπλασε πλάτων πεπλασμένα θαύμα-
τα εἰδώς.
Ἄλεξις μεροπίδι.
εἰς καιρὸν ἥκεις, ὡς ἔγωγ' ἀπορουμένη
ἄνω κάτω τε περιπατοῦσ' ὥσπερ πλάτων,
σοφὸν οὐδὲν εὕρηκ' ἀλλὰ κοπιῶ τὰ σκέλη.
Καὶ ἐν ἀγκυλίωνι.
λέγεις περὶ ὧν οὐκ οἶσθα συγγενῶς τρέχων
πλάτωνι, καὶ γνώσῃ λίτρον καὶ κρόμμυον.
Ἄμφις ἀμφικράτει.
τὸ δ' ἀγαθὸν ὅτι ποτ' ἐστὶν, οὗ σὺ τυγχάνειν
μέλλεις διὰ ταύτην, ἧττον οἶδα τοῦτ' ἐγὼ
ὦ δέσποτ' ἢ τὸ τοῦ πλάτωνος ἀγαθόν.
πρόσεχε δή. Ἐν δὲ δεξιδημίδῃ.
ὦ πλάτων
ὡς οὐδὲν οἶσθα πλὴν σκυθρωπάζειν μόνον,
ὥσπερ κοχλίας σεμνῶς ἐπηρκὼς τὰς ὀφρῦς.
Κρατῖνος ψευδυποβολιμαίῳ.
ἄνθρωπος εἶ δηλονότι, καὶ ψυχὴν ἔχεις.
κατὰ μὲν πλάτων' οὐκ οἶδα, ὑπονοῶ δ' ἔχειν.
Ἄλεξις ὀλυμπιοδώρῳ.

σῶμα

σῶμα μὲν ἐμοῦ τὸ θνητὸν, ἄνουν ἐγένετο,
τὸ δ' ἀθάνατον δεῦρο πρὸς τὸν ἄνδρα.
ταῦτ' οὐ σχολὴ πλουτῶν; Καὶ ἐν παρασίτῳ.
ἢ μᾶλλον πλουτῶν ἀδολεσχεῖν κατὰ μόνας.

Χλευάζει δ' αὐτὸν καὶ ἀναξίλας ἐν βοτρυλίωνι καὶ κίρκῃ καὶ πλουσίαις. ἀρίστιππος δ' ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ τρυφῆς φησὶν αὐτὸν ἀστέρος μειρακίου τινὸς ἀστρολογεῖν συνασκουμένου ἐρασθῆναι. ἀλλὰ καὶ δίωνος τοῦ προειρημένου. ἔνιοι καὶ φαίδρου φασί. δηλοῦν δὲ τὸν ἔρωτα αὐτοῦ τάδε τὰ ἐπιγράμματα ἃ καὶ πρὸς αὐτοῦ γενέσθαι εἰς αὐτούς.

ἀστέρας εἰσαθρεῖς ἀστὴρ ἐμὸς, εἴθε γενοίμην
οὐρανὸς, ὡς πολλοῖς ὄμμασιν εἰς σὲ βλέπω.

Καὶ ἄλλο.

ἀστὴρ πρὶν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν ἑῷος,
νῦν δὲ θανὼν λάμπεις ἕσπερος ἐν φθιμένοις.

Εἰς δὲ τὸν δίωνα ὧδε.

δάκρυα μὲν ἑκάβῃ τε καὶ ἰλιάδεσσι γυναιξὶ
μοῖραι ἐπέκλωσαν δή ποτε γεινομέναις.
σοὶ δὲ δίων ῥέξαντι καλῶν ἐπινίκιον ἔργων,
δαίμονες εὐρείας ἐλπίδας ἐξέχεαν.
κεῖσαι δ' εὐρυχόρῳ ἐν πατρίδι τίμιος ἀστοῖς,
ὦ ἐμὸν ἐκμήνας θυμὸν ἔρωτι δίων.

τοῦτο καὶ ἐπιγεγράφθαι φησὶν ἐν συρακούσαις ἐπὶ τῷ τάφῳ. ἀλλὰ καὶ ἀλέξιδος φασὶν ἐρασθεὶς καὶ φαίδρου καθὰ προείρηται, τοῦτον ἐποίησε τὸν τρόπον.

νῦν

νῦν ὅτε μηδὲν ἄλλ' εἰς ὅσον μόνον εἶφ' ὅτι καλὸς
ὦπται, καὶ πάντη πᾶς τις ἐπιστρέφεται.
θυμὲ, τί μηνύεις κυσὶν ὀστέον; εἶτ' ἀνιήσεις
ὕστερον, οὐχ οὕτω φαῖδρον ἀπωλέσαμεν;
Ἔχειν τε ἀρχαιάνασσαν, εἰς ἣν καὶ αὐτὴν οὕτω
ποιῆσαι.
ἀρχαιάνασσαν ἔχω τὴν ἐκ κολοφῶνος ἑταίραν,
ἧς καὶ ἐπὶ ῥυτίδων ἕζετο δριμὺς ἔρως,
ἆ δειλοὶ νεότητος ἀπαντήσαντες ἐκείνης
πρωτοπλόου, δι' ὅσης ἤλθετε πυρκαϊῆς.
Ἀλλὰ καὶ εἰς ἀγάθωνα.
τὴν ψυχὴν ἀγάθωνα φιλῶν ἐπὶ χείλεσιν εἶχον.
ἦλθε γὰρ ἡ τλήμων ὡς διαβησομένη.
Καὶ ἄλλο.
τῷ μήλῳ βάλλω σε, σὺ δ' εἰ μὲν ἑκοῦσα φιλεῖς με
δεξαμένη τῆς σῆς παρθενίης μετάδος.
εἰ δ' ἄρ' ὃ μὴ γίνοιτο νοεῖς, τοῦτ' αὐτὸ λαβοῦσα
σκέψαι τὴν ὥρην ὡς ὀλιγοχρόνιος.
μῆλον ἐγὼ, βάλλει με φιλῶν σέ τις. ἀλλ' ἐπίνευσον
ξανθίππη, κἀγὼ καὶ σὺ μαραινόμεθα.
Φασὶ δὲ καὶ τὸ εἰς τοὺς ἐρετριέας τοὺς σαγηνευθέν-
τας αὐτοῦ εἶναι.
εὐβοίης γένος ἦμεν ἐρετρικὸν, ἄγχι δὲ σούσων
κείμεθα, φεῦ γαίης πόσσον ἀφ' ἡμετέρης.
Κἀκεῖνο.
ἁ κύπρις μούσαισι, κοράσια, τὰν ἀφροδίταν

τιμᾶτ', ἢ τὸν ἔρωτ' ὕμμιν ἐφοπλίσομαι.
αἱ μοῦσαι ποτὶ κύπριν, ἄρει τὰ στωμύλα ταῦτα.
ἡμῖν οὐ πέταται τοῦτο τὸ παιδάριον.

Καὶ ἄλλο.

χρυσὸν ἀνὴρ εὑρὼν ἔλιπε βρόχον. αὐτὰρ ὁ χρυσὸν
ὃν λίπεν οὐχ εὑρὼν ἧψεν ὃν εὗρε βρόχον.

ἀλλὰ καὶ μόλων ἀπεχθῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν, οὐ τοῦτο φησὶ θαυμαστὸν εἰ διονύσιος ἐν κορίνθῳ, ἀλλ' εἰ πλάτων ἐν σικελίᾳ. ἔοικε δὲ καὶ ξενοφῶν πρὸς αὐτὸν ἔχειν οὐκ εὐμενῶς. ὥσπερ γοῦν διαφιλονεικοῦντες, τὰ ὅμοια γεγράφασι. συμπόσιον. σωκράτους ἀπολογίαν. τὰ ἠθικὰ ἀπομνημονεύματα. εἶθ' ὁ μὲν, πολιτείαν. ὁ δὲ, κύρου παιδείαν. καὶ ἐν τοῖς νόμοις ὁ πλάτων, πλάσμα φησὶν εἶναι τὴν παιδείαν αὐτοῦ. μὴ γὰρ εἶναι κῦρον, τοιοῦτον. ἀμφότεροί τε σωκράτους μνημονεύοντες, ἀλλήλων οὐδαμοῦ, πλὴν ξενοφῶν πλάτωνος ἐν τρίτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. λέγεται δ' ὅτι καὶ ἀντισθένης μέλλων ἀναγινώσκειν τι τῶν γεγραμμένων αὐτῷ, παρεκάλεσεν αὐτὸν παρατυχεῖν. καὶ πυθόμενος τί μέλλει ἀναγινώσκειν, εἶπεν, ὅτι περὶ τοῦ μὴ εἶναι ἀντιλέγειν. τοῦ δ' εἰπόντος, πῶς οὖν σὺ περὶ αὐτοῦ τούτου γράφεις; καὶ διδάσκοντος ὅτι περιτρέπεται, ἔγραψε διάλογον κατὰ πλάτωνος, σάθωνα ἐπιγράψας. ἐξ οὗ διετέλουν ἀλλοτρίως ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους. φασὶ δὲ καὶ σωκράτην ἀκούσαντα τὸν λύσιν ἀναγινώσκοντος πλάτωνος, ἡρα-

ὅτι ξενοφῶν οὐκ εὐμενῶς πρὸς πλάτωνα εἶχε

κλεις

κλεις εἰπεῖν, ὡς πολλά μου καταψεύδεθ' ὁ νεανίσ-
κος. οὐκ ὀλίγα γὰρ ὧν οὐκ εἴρηκε σωκράτης γέγρα-
φεν ἁνήρ. εἶχε δὲ φιλέχθρως ὁ πλάτων καὶ πρὸς ἀ-
ρίστιππον. ἐν γοῦν τῷ περὶ ψυχῆς διαβάλλων αὐ-
τόν φησιν, ὅτι οὐ παρεγένετο σωκράτει τελευτῶντι,
ἀλλ' ἐν αἰγίνῃ ἦν καὶ σύνεγγυς. καὶ πρὸς αἰσχίνην
δέ τινα φιλοτιμίαν εἶχε. φασὶ δ' ὅτι καὶ αὐτὸς
εὐδοκίμει παρὰ διονυσίῳ. ὃν ἐλθόντα δι' ἀπορίαν, ὑπὸ
μὲν πλάτωνος παροφθῆναι, ὑπὸ δ' ἀριστίππου συστα-
θῆναι. τούς τε λόγους οὓς κρίτωνι περιτέθηκεν, ἐν τῷ
δεσμωτηρίῳ περὶ τῆς φυγῆς συμβουλεύοντι, φησὶν ἰδο-
μενεὺς, εἶναι αἰσχίνου. τὸν δ' ἐκείνῳ περιθεῖναι διὰ τὴν
πρὸς τοῦτον δυσμένειαν. ἑαυτοῦ δὲ πλάτων οὐδαμόθι
τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων μνήμην πεποίηται, ὅτι μὴ
ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, καὶ ἀπολογίᾳ. φησὶ δ' ἀριστοτέλης
τὴν τῶν λόγων ἰδέαν αὐτοῦ μεταξὺ ποιήματος εἶναι καὶ
πεζοῦ λόγου. τοῦτον μόνον παραμεῖναι πλάτωνι φα-
βωρῖνός που φησὶν, ἀναγινώσκοντι τὸν περὶ ψυχῆς.
τοὺς δ' ἄλλους ἀναστῆναι πάντας. ἔνιοί τε φασὶν ὅτι
φίλιππος ὁ ὀπούντιος τοὺς νόμους αὐτοῦ μετέγρα-
ψεν ὄντας ἐν κηρῷ. τούτου δὲ καὶ τὴν ἐπινομίδα φα- ἐπινομίς
σὶν εἶναι. εὐφορίων δὲ καὶ παναίτιος εἰρήκασι πολλά-
κις ἐστραμμένην εὑρῆσθαι τὴν ἀρχὴν τῆς πολιτείας.
ἣν πολιτείαν ἀριστόξενος φησὶ πᾶσαν σχεδὸν ἐν τοῖς
πρωταγόρου γεγράφθαι ἀντιλογικοῖς. λόγος δὲ πρῶτον φαῖδρος
γράψαι αὐτὸν τὸν φαῖδρον. καὶ γὰρ ἔχει μειρακιῶδές τι τὸ

ἀποφθέγματα πλάτωνος

πρόβλημα. Δικαίαρχος δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς γραφῆς ὅλον ἐπιμέμφεται ὡς φορτικόν. ὁ γοῦν πλάτων λέγεται θεασάμενός τινα κυβεύοντα αἰτιάσασθαι. τοῦ δὲ εἰπόντος, ὡς ἐπὶ μικροῖς. ἀλλὰ τό γε ἔθος εἶπεν οὐ μικρόν. Ἐρωτηθεὶς εἰ ἀπομνημόνευμά τι αὐτοῦ ἔσαι ὥσπερ τῶν πρότερον, ἀπεκρίνατο. ὀνόματος δεῖ τυχεῖν πρῶτον, εἶτα πολλὰ ἔσαι. εἰσελθόντος ποτὲ ξενοκράτους εἶπε, μαστιγῶσαι τὸν παῖδα, αὐτὸν γὰρ μὴ δύνασθαι διὰ τὸ ὀργίζεσθαι. ἀλλὰ καὶ πρός τινα τῶν παίδων, μεμαστίγωσο ἂν εἶπεν εἰ μὴ ὀργιζόμην. ἐφ' ἵππου καθίσας εὐθέως κατέβη, φήσας εὐλαβεῖσθαι μὴ ἱπποτυφίᾳ ληφθῇ. τοῖς μεθύουσι συνεβούλευε κατοπτρίζεσθαι. ἀποστήσεσθαι γὰρ τῆς τοιαύτης ἀσχημοσύνης. πίνειν δ' εἰς μέθην οὐδαμοῦ πρέπειν ἔλεγε, πλὴν ἐν ταῖς ἑορταῖς τοῦ καὶ τὸν οἶνον δόντος θεοῦ. καὶ τὸ πολλὰ δὲ καθεύδειν ἀπήρεσκεν αὐτῷ. ἐν γοῦν τοῖς νόμοις φησί. κοιμώμενος δὲ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος. εἶναί τε ἥδιον τῶν ἀκουσμάτων τὴν ἀλήθειαν. οἱ δέ, τὸ λέγειν τἀληθῆ. καὶ περὶ ἀληθείας δ' ἐν τοῖς νόμοις φησὶν οὕτως. καλὸν μὲν ἡ ἀλήθεια ὦ ξένε, καὶ μόνιμον. ἔοικε δὲ οὐ ῥᾴδιον πείθειν. ἀλλὰ καὶ ἠξίου μνημόσυνον αὑτοῦ λείπεσθαι, ἢ ἐν φίλοις, ἢ ἐν βιβλίοις. ἐξετόπιζε δὲ καὶ αὐτὸς τὰ πλεῖστα καθά τινές φασι. καὶ ἐτελεύτα μὲν ὃν εἴπομεν τρόπον, φιλίππου βασιλεύοντος ἔτος τρισκαιδέκατον καθὰ καὶ φαβωρῖνος φησὶν ἀπομνημονευμάτων τρίτῳ.

ὑφ' οὗ

ὑφ' οὗ καὶ ἐπιτιμηθῆναι φησὶν αὐτὸν θεόπομπος. μυρονιανὸς δ' ἐν ὁμοίοις φησὶ φίλωνα παροιμίας μνημονεύειν περὶ τῶν πλάτωνος φθειρῶν, ὡς οὕτως αὐτοῦ τελευτήσαντος. καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ, ἔνθα τὸν πλεῖστον χρόνον διετέλεσε φιλοσοφῶν. ὅθεν καὶ ἀκαδημαϊκὴ προσηγορεύθη, ἡ ἀπ' αὐτοῦ αἵρεσις. καὶ παρεπέμφθη πανδημεὶ πρὸς τῶν αὐτόθι διαθέμενος τοῦτον τὸν τρόπον. Τάδε κατέλιπε πλάτων καὶ διέθετο. τὸ ἐν ἡφαιστιαδῶν χωρίον ᾧ γείτων βορρᾶθεν ἡ ὁδὸς ἡ ἐκ τοῦ κηφισιᾶσιν ἱεροῦ. νότοθεν τὸ ἡράκλειον τὸ ἐν ἡφαιστιαδῶν. πρὸς ἡλίου δὲ ἀνιόντος ἀρχέστρατος φρεάρριος. πρὸς ἡλίου δὲ δυομένου, φίλιππος χολιδεύς. καὶ μὴ ἐξέστω τοῦτο μηδενί, μήτε ἀποδόσθαι, μήτε ἀλλάξασθαι. ἀλλ' ἔστω ἀδειμάντου τοῦ παιδίου εἰς τὸ δυνατόν. καὶ τὸ ἐν εἰρεσιαδῶν χωρίον, ὃ παρὰ καλλιμάχου ἐπριάμην. ᾧ γείτων βορρᾶθεν εὐρυμέδων μυρρινούσιος. νότοθεν δὲ δημόστρατος ξυπετεόνων, πρὸς ἡλίου ἀνιόντος εὐρυμέδων μυρρινούσιος, πρὸς ἡλίου δυομένου κηφισός. ἀργυρίου μνᾶς τρεῖς. φιάλην ἀργυρᾶν, ἕλκουσαν ρξε΄. κυμβεῖον ἄγον με΄. δακτύλιον χρυσοῦν καὶ ἐνώτιον χρυσοῦν, ἄγοντα σὺν ἄμφω Δ δραχμάς, ὀβολοὺς τρεῖς. εὐκλείδης ὁ λιθοτόμος ὀφείλει μοι τρεῖς μνᾶς. ἄρτεμιν ἀφίημι ἐλευθέραν. οἰκέτας καταλείπω, τύχωνα, βίκταν, ἀπολλωνιάδην, διονύσιον. σκεύη τὰ γεγραμμένα, ὧν ἔχει τὰ

ἀκαδημαϊκὴ αἵρεσις

διαθήκη πλάτωνος

ἀντίγραφα δημήτριος. ὀφείλω δ' οὐδενὶ οὐδέν. ἐπίτροποι δὲ σωσθένης, σπεύσιππος, δημήτριος, ἡγίας, εὐρυμέδων, καλλίμαχος, θράσιππος. καὶ διέθετο μὲν οὕτως. ἐπεγράφη δ' αὐτῷ τὰ ἐπιγράμματα τάδε. πρῶτον.

σωφροσύνῃ προφέρων θνητῶν ἤθει τε δικαίῳ
ἐνθάδε δὴ κεῖται δῖος ἀριστοκλέης.
εἰ δέ τις ἐκ πάντων σοφίης μέγαν ἔσχεν ἔπαινον,
οὗτος ἔχει πλεῖστον, καὶ φθόνος οὐχ ἕπεται.

Ετερον.

γαῖα μὲν ἐν κόλπῳ κρύπτει τόδε σῶμα πλάτωνος,
ψυχὴ δ' ἀθανάτων τάξιν ἔχει μακάρων.
ὑιοῦ ἀρίστωνος, τόν τις καὶ τηλόθι ναίων
τιμᾷ ἀνὴρ ἀγαθὸς θεῖον ἰδόντα βίον.

Καὶ ἄλλο νεώτερον.

αἰετὲ τίπτε βέβηκας ὑπὲρ τάφον, ἢ τίνος, εἰπὲ,
ἀστερόεντα θεῶν οἶκον ἀποσκοπέεις.
ψυχῆς εἰμὶ πλάτωνος ἀποπταμένης εἰς ὄλυμπον
εἰκὼν, σῶμα δὲ τοι γηγενὲς ἀτθὶς ἔχει.

Εστι καὶ ἡμέτερον οὕτως ἔχον.

καὶ πῶς εἰ μὴ φοῖβος ἀν' ἑλλάδα φῦσε πλάτωνα
ψυχὰς ἀνθρώπων γράμμασιν ἠκέσατο.
καὶ γὰρ ὁ τοῦδε γεγὼς ἀσκληπιός ἐστιν ἰητὴρ
σώματος, ὡς ψυχῆς ἀθανάτοιο πλάτων.

Καὶ ἄλλο ὡς ἐτελεύτα.

φοῖβος ἔφυσε βροτοῖς ἀσκληπιὸν, ἠδὲ πλάτωνα.

τὸν μὲν

τὴν μὲν, ἵνα ψυχήν. τὸν δ' ἵνα σῶμα σάοι.
δαισάμενος δὲ γάμον πόλιν ἤλυθεν, ἣν περὶ αὐτῷ
ἔκτισε καὶ δαπέδῳ ζηνὸς ἐνιδρύσατο.

Καὶ τὰ μὲν ἐπιγράμματα ταῦτα.

Μαθηταὶ δ' αὐτοῦ. σπεύσιππος ἀθηναῖος. ξενοκράτης χαλκηδόνιος. ἀριστοτέλης σταγειρίτης. φίλιππος ὁ ὀπούντιος. ἑστιαῖος περίνθιος. δίων συρακούσιος. ἄμυκλος ἡρακλεώτης. ἔραστος καὶ κορίσκος σκήψιοι. τιμόλαος κυζικηνός. εὐαίμων λαμψακηνός. πείθων καὶ ἡρακλείδης αἴνιοι. ἱπποθάλης καὶ κάλλιππος ἀθηναῖοι. δημήτριος ἀμφιπολίτης. ἡρακλείδης ποντικός. καὶ ἄλλοι πλείους. σὺν οἷς καὶ γυναῖκες δύο, λασθένεια μαντινική, καὶ ἀξιοθέα φλιασία, ἣ καὶ ἀνδρεῖα ἠμπίσχετο, ὥς φησι δικαίαρχος. ἔνιοι δὲ καὶ θεόφραστον ἀκοῦσαι φασὶν αὐτοῦ, καὶ ὑπερίδην τὸν ῥήτορα χαμαιλέων φησί, καὶ λυκοῦργον. ὁμοίως πολέμων ἱστορεῖ καὶ δημοσθένην. σαβῖνος λέγει καὶ μνησίστρατον θάσιον, παρατιθέμενος ἐν Δ μελετικῆς ὕλης. καὶ εἰκός ἐστι. φιλοπλάτωνι δέ σοι δικαίως ὑπαρχούσῃ καὶ παρ' ὁντινοῦν τὰ τοῦ φιλοσόφου δόγματα φιλοτίμως ζητούσῃ, ἀναγκαῖον ἡγησάμην ὑπογράψαι καὶ τὴν φύσιν τῶν λόγων καὶ τὴν τάξιν τῶν διαλόγων, καὶ τὴν ἔφοδον τῆς ἐπαγωγῆς, ὡς οἷόν τε στοιχειωδῶς καὶ ἐπὶ κεφαλαίων, πρὸς τὸ μὴ ἀμοιρεῖν αὐτοῦ τῶν δογμάτων τὴν περὶ τοῦ βίου συναγωγήν. γλαῦκα γὰρ εἰς ἀθήνας φασὶν

εἰ δέοι

εἰ δέῃ σοι τὰ κατ' εἶδος διηγεῖσθαι. διαλόγους τοίνυν φασὶ πρῶτον γράψαι ζήνωνα τὸν ἐλεάτην. ἀριστοτέλης δὲ ἐν πρώτῳ περὶ ποιητῶν ἀλεξαμενὸν στυρέα ἢ τήϊον, ὡς καὶ φαβωρῖνος ἐν ἀπομνημονεύμασι. δοκεῖ δέ μοι πλάτων ἀκριβώσας τὸ εἶδος καὶ τὰ πρωτεῖα δικαίως ἂν ὥσπερ τοῦ κάλλους οὕτω καὶ τῆς

τί διάλογος — εὑρέσεως ἀποφέρεσθαι. ἔστι δὲ διάλογος, ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως συγκείμενος περί τινος τῶν φιλοσοφουμένων καὶ πολιτικῶν, μετὰ τῆς πρεπούσης ἠθοποιίας τῶν παραλαμβανομένων προσώπων καὶ τῆς

Τί διαλεκτική — κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς. διαλεκτικὴ δέ ἐστι τέχνη λόγων, δι' ἧς ἀνασκευάζομέν τι ἢ κατασκευάζομεν ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως τῶν προσδιαλεγομένων.

τὰ εἴδη τοῦ πλατωνικοῦ λόγου — Τοῦ δὲ λόγου τοῦ πλατωνικοῦ δύο εἰσὶν ἀνωτάτω χαρακτῆρες. ὅτε ὑφηγητικὸς καὶ ὁ ζητητικός. διαιρεῖται δ' ὁ ὑφηγητικὸς εἰς δύο ἄλλους χαρακτῆρας, θεωρηματικόν τε, καὶ πρακτικόν. καὶ τῶν, ὁ μὲν θεωρηματικὸς εἰς τὸν φυσικὸν καὶ λογικόν. ὁ δὲ πρακτικὸς εἰς τὸν ἠθικὸν καὶ πολιτικόν. τοῦ δὲ ζητητικοῦ, καὶ αὐτοῦ δύο εἰσὶν οἱ πρῶτοι χαρακτῆρες. ὅ τε γυμναστικὸς, καὶ ἀγωνιστικός. καὶ τοῦ μὲν γυμναστικοῦ μαιευτικός τε, καὶ πειραστικός. τοῦ δὲ ἀγωνιστικοῦ ἐνδεικτικὸς, καὶ ἀνατρεπτικός. οὐ λανθάνει δ' ἡμᾶς ὅτι τινὲς ἄλλως διαφέρειν τοὺς διαλόγους φασί. λέγουσι γὰρ αὐτῶν τοὺς μὲν, δραματικούς. τοὺς δὲ μικτούς. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τραγικῶς μᾶλλον, ἢ φιλοσό-

φως

φως τὴν διαφορὰν τῶν διαλόγων προσωνόμασαν. εἰσὶ δὲ τοῦ μὲν φυσικοῦ, οἷον ὁ τίμαιος. τοῦ δὲ λογικοῦ ὅ,τε πολιτικὸς καὶ ὁ κρατύλος. καὶ παρμενίδης καὶ σοφιστής. τοῦ δ' ἠθικοῦ ἥ,τε ἀπολογία καὶ ὁ κρίτων καὶ φαίδων. καὶ φαῖδρος καὶ τὸ συμπόσιον. μενέξενός τε καὶ κλειτοφῶν, καὶ ἐπιστολαὶ, καὶ φίληβος, ἵππαρχος, ἀντερασταί. τοῦ δὲ πολιτικοῦ, ἥ,τε πολιτεία καὶ οἱ νόμοι καὶ ὁ μίνως καὶ ἐπινομὶς καὶ ὁ ἀτλαντικός. τοῦ δὲ μαιευτικοῦ ἀλκιβιάδης, θεάγης, λύσις, λάχης. τοῦ δὲ πειραστικοῦ εὐθύφρων, μένων, ἴων, χαρμίδης, θεαίτητος. τοῦ δὲ ἐνδεικτικοῦ, ὡς ὁ πρωταγόρας. καὶ τοῦ ἀνατρεπτικοῦ εὐθύδημος, ἱππίαι δύο, γοργίας. καὶ περὶ μὲν διαλόγου τί ποτέ ἐστι καὶ τίνες αὐτοῦ διαφοραὶ ἀρκεῖ λέγειν. ἐπεὶ δὲ πολλὴ στάσις ἐστὶ, καὶ οἱ μὲν φασὶν αὐτὸν δογματίζειν, οἱ δ' οὔ, φέρε καὶ περὶ τούτου διαλάβωμεν. αὐτὸ τοίνυν τὸ δογματίζειν ἐστὶ δόγμα τιθέναι, ὡς τὸ νομοθετεῖν νόμους τιθέναι. δόγμα δὲ ἑκατέρως καλεῖται. τό τε δοξαζόμενον καὶ ἡ δόξα αὐτή. τούτων δὲ τὸ μὲν δοξαζόμενον, πρότασίς ἐστιν, ἡ δὲ δόξα ὑπόληψις. ὁ τοίνυν πλάτων περὶ μὲν ὧν κατείληφεν ἀποφαίνεται. τὰ δὲ ψευδῆ διελέγχει. περὶ δὲ τῶν ἀδήλων ἐπέχει. καὶ περὶ μὲν τῶν αὐτῷ δοκούντων ἀποφαίνεται διὰ τεττάρων προσώπων, σωκράτους, τιμαίου, τοῦ ἀθηναίου ξένου, τοῦ ἐλεάτου ξένου. εἰσὶ δ' οἱ ξένοι οὐχ ὥς τινες ὑπέλαβον πλάτων καὶ παρμενίδης. ἀλλὰ πλάσματά ἐστιν ἀ-

τί τὸ δογματίζειν

νώνυμα. ἐπεὶ καὶ τὰ σωκράτους καὶ τὰ τιμαίου λέγων πλάτων δογματίζει. περὶ δὲ τῶν ψευδῶν ἐλεγχομένους εἰσάγει, οἷον θρασύμαχον, καλλικλέα, καὶ πῶλον, γοργίαν τε, καὶ πρωταγόραν. ἔτι δ' ἱππίαν καὶ εὐθύδημον, καὶ δὴ καὶ τοὺς ὁμοίους. ποιούμενος δὴ τὰς ἀποδείξεις πλείστῳ χρῆται τῷ τῆς ἐπαγωγῆς τρόπῳ. οὐ μὴν μονοτρόπῳ. ἀλλὰ διχῆ. ἔστι μὲν γὰρ ἐπα-

ἐπαγωγή

γωγὴ λόγος διά τινων ἀληθῶν τὸ ὅμοιον ἑαυτῷ ἀληθὲς οἰκείως ἐπιφέρων. δύο δὲ τῆς ἐπαγωγῆς εἰσὶ τρόποι. ὅ, τε κατ' ἐναντίωσιν καὶ ὁ ἐκ τῆς ἀκολουθίας. ὁ μὲν οὖν κατ' ἐναντίωσιν ἐστὶν ἐξ οὗ τῷ ἐρωτωμένῳ περὶ πᾶσιν ἀκολουθήσει τὸ ἐναντίον. οἷον ὁ ἐμὸς πατὴρ τῷ σῷ πατρὶ, ἤτοι ἕτερός ἐστιν ἢ ὁ αὐτός. εἰ μὲν οὖν ἕτερός ἐστι τοῦ ἐμοῦ πατρὸς ὁ σὸς πατὴρ, πατρὸς ἕτερος ὢν οὐκ ἂν εἴη πατήρ. εἰ δὲ ὁ αὐτός ἐστι τῷ ἐμῷ πατρὶ, ὁ αὐτὸς ὢν τῷ ἐμῷ πατρὶ ὁ ἐμὸς ἂν εἴη πατήρ. καὶ πάλιν. εἰ μὴ ἔστι ζῶον ὁ ἄνθρωπος λίθος ἂν εἴη ἢ ξύλον. οὐκ ἔστι δὲ λίθος ἢ ξύλον. ἔμψυχον γάρ ἐστι καὶ ἐξ αὑτοῦ κινεῖται. ζῶον ἄρα ἐστίν. εἰ δὲ ζῶον ἐστὶ, ζῶον δὲ καὶ ὁ κύων καὶ ὁ βοῦς. εἴη ἂν καὶ ὁ ἄνθρωπος ζῶον καὶ κύων, καὶ βοῦς. οὗτος ὁ τῆς ἐπαγωγῆς κατ' ἐναντίωσιν καὶ μάχην τρόπος. ᾧ ἐχρῆτο, οὐ πρὸς τὸ δογματίζειν, ἀλλὰ πρὸς τὸ διελέγχειν. ὁ δὲ τῆς ἀκολουθίας ἐστὶ διπλοῦς. ὁ μὲν, τὸ ἐπὶ μέρους ζητούμενον διὰ τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποδεικνύς. ὁ δὲ, τὸ καθόλου διὰ τοῦ ἐπὶ μέρους. καὶ ἔστιν ὁ μὲν πρότερος ῥητορικός. ὁ δὲ

δεύτερ

δεύτερος διαλεκτικός. οἷον ἐν τῷ προτέρῳ ζητεῖται εἰ ὅδε ἀπέκτεινεν. ἀπόδειξις τὸ εὑρῆσθαι αὐτὸν κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ᾑμαγμένον. ῥητορικὸς δ᾽ ἐστὶν ὁ τρόπος τῆς ἐπαγωγῆς οὗτος. ἐπειδὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ περὶ τὰ κατὰ μέρος, οὐ τὰ καθόλου τὴν πραγματείαν ἔχει. ζητεῖ γὰρ οὐ περὶ αὐτοῦ τοῦ δικαίου, ἀλλὰ τῶν ἐπὶ μέρους δικαίων. ὁ δ᾽ ἕτερος ἐστὶ διαλεκτικὸς, προαποδειχθέντος τοῦ καθόλου διὰ τῶν ἐπὶ μέρους. οἷον ζητεῖται εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος. καὶ εἰ ἐκ τῶν τεθνεώτων οἱ ζῶντες. ὅπερ ἀποδείκνυται ἐν τῷ περὶ ψυχῆς διά τινος καθολικοῦ. ὅτι ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ καθόλου κατασκευάζεται, ἔκ τινων ὄντων τῶν κατὰ μέρος. οἷον ὅτι τὸ καθεύδειν ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι. καὶ ἀνάπαλιν. καὶ τὸ μεῖζον ἐκ τοῦ μικροτέρου. καὶ ἀνάπαλιν. τούτῳ δὲ ἐχρῆτο εἰς τὴν τῶν ἑαυτῷ δοκούντων κατασκευήν. ὥσπερ δὲ τὸ παλαιὸν ἐν τῇ τραγῳδίᾳ, πρότερον μὲν ὁ χορὸς διεδραμάτιζεν, ὕστερον δὲ θέσπις ἕνα ὑποκριτὴν ἐξεῦρεν ὑπὲρ τοῦ διαναπαύεσθαι τὸν χορόν. καὶ δεύτερον αἰσχύλος. τὸν δὲ τρίτον σοφοκλῆς, καὶ συνεπλήρωσαν τὴν τραγῳδίαν. οὕτως καὶ τῆς φιλοσοφίας ὁ λόγος, πρότερον μὲν ἦν μονοειδὴς ὡς ὁ φυσικός. δεύτερον δὲ σωκράτης προσέθηκε τὸν ἠθικόν. τρίτον δὲ πλάτων τὸν διαλεκτικὸν, καὶ ἐτελεσιούργησε τὴν φιλοσοφίαν. θρασύλος δέ φησι καὶ κατὰ τὴν τραγικὴν τετραλογίαν ἐκδοῦναι αὐτὸν τοὺς διαλόγους. οἷον ἐκεῖνοι τέτρασι δρά-

μασιν ἠγωνίζοντο, διονυσίοις, ληναίοις, παναθηναίοις, χύτροις. ὧν τὸ τέταρτον ἦν σατυρικόν. τὰ δὲ τέτταρα δράματα ἐκαλεῖτο τετραλογία. Εἰσὶ τοίνυν φησὶν οἱ πάντες αὐτοῦ γνήσιοι διάλογοι ἓξ καὶ πεντήκοντα. τῆς μὲν πολιτείας εἰς δέκα διαιρουμένης. ἣν καὶ εὑρίσκεσθαι σχεδὸν ὅλην παρὰ πρωταγόρᾳ ἐν τοῖς ἀντιλογικοῖς φησὶ φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῆς ἱστορίας δευτέρῳ. τῶν δὲ νόμων εἰς δυοκαίδεκα. τετραλογίας δὲ ἐννέα. ἑνὸς βιβλίου χώραν ἐπεχούσης τῆς πολιτείας, καὶ ἑνὸς τῶν νόμων. Πρώτην μὲν οὖν τετραλογίαν τίθησι τὴν κοινὴν ὑπόθεσιν ἔχουσαν. παραδεῖξαι γὰρ βούλεται ὁποῖος ἂν εἴη ὁ τοῦ φιλοσόφου βίος. διπλαῖς τε χρῆται ταῖς ἐπιγραφαῖς ἑκάστου τῶν βιβλίων. τῇ μὲν, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος. τῇ δὲ, ἀπὸ τοῦ πράγματος. ταύτης τῆς τετραλογίας ἥτις ἐστὶ πρώτη ἡγεῖται εὐθύφρων, ἢ περὶ ὁσίου. ὁ διάλογος δ' ἐστὶ πειραστικός. δεύτερος ἀπολογία σωκράτους ἠθικός. τρίτος κρίτων, ἢ περὶ πρακτέου ἠθικός. τέταρτος φαίδων, ἢ περὶ ψυχῆς ἠθικός. Δευτέρα τετραλογία ἧς ἡγεῖται κρατύλος, ἢ περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων λογικός. θεαίτητος, ἢ περὶ ἐπιστήμης πειραστικός. σοφιστής, ἢ περὶ τοῦ ὄντος λογικός. πολιτικός, ἢ περὶ βασιλείας λογικός. Τῆς τρίτης ἡγεῖται παρμενίδης, ἢ περὶ ἰδεῶν λογικός. φίληβος, ἢ περὶ ἡδονῆς ἠθικός. συμπόσιον, ἢ περὶ ἀγαθοῦ ἠθικός. φαῖδρος, ἢ περὶ ἔρωτος ἠθικός. Τῆς τετάρ-

ὅτι γνήσιοι διάλογοι αὐτοῦ νϛ

τετραλογία πρώτη

δευτέρα

τρίτη

τετάρτης ἡγεῖται ἀλκιβιάδης, ἢ περὶ ἀνθρώπου φύ- τετάρτη
σεως μαιευτικός. ἀλκιβιάδης δεύτερος, ἢ περὶ εὐ-
χῆς μαιευτικός. ἵππαρχος, ἢ περὶ φιλοκερδοῦς ἠ-
θικός. ἀντερασταί, ἢ περὶ φιλοσοφίας ἠθικός. Τῆς πέμπτη
πέμπτης ἡγεῖται θεάγης, ἢ περὶ φιλοσοφίας μαι-
ευτικός. χαρμίδης, ἢ περὶ σωφροσύνης πειραστικός.
λάχης, ἢ περὶ ἀνδρείας μαιευτικός. λύσις, ἢ περὶ
φιλίας μαιευτικός. Τῆς ἕκτης ἡγεῖται εὐθύδημος, ἕκτη
ἢ ἐριστικὸς ἀνατρεπτικός. πρωταγόρας, ἢ σοφισταὶ ἐν-
δεικτικός. γοργίας, ἢ περὶ ῥητορικῆς ἀνατρεπτικός.
μένων, ἢ περὶ ἀρετῆς πειραστικός. Τῆς ἑβδόμης ἡ- ἑβδόμη
γοῦνται ἱππίαι δύο. πρῶτος ἢ περὶ τοῦ καλοῦ, δεύ-
τερος ἢ περὶ τοῦ ψεύδους ἀνατρεπτικοί. ἴων ἢ περὶ
ἰλιάδος πειραστικός. μενέξενος, ἢ ἐπιτάφιος ἠθι-
κός. Τῆς ὀγδόης ἡγεῖται κλειτοφῶν, ἢ προτρεπτι- ὀγδόη
κός, ἠθικός. πολιτεία, ἢ περὶ δικαίου πολιτικός. τί-
μαιος ἢ περὶ φύσεως, φυσικός. κριτίας, ἢ ἀτλαντι-
κὸς ἠθικός. Τῆς ἐννάτης ἡγεῖται μίνως, ἢ περὶ νόμου, ἐννάτη
πολιτικός. νόμοι, ἢ περὶ νομοθεσίας πολιτικός. ἐπινο-
μίς, ἢ νυκτερινὸς σύλλογος, ἢ φιλόσοφος πολιτι-
κός. ἐπιστολαὶ τρισκαίδεκα ἠθικαί. ἐν αἷς ἔγραφεν
εὖ πράττειν. ἐπίκουρος δὲ εὖ διάγειν. κλέων χαί-
ρειν. πρὸς ἀριστόδημον μία. πρὸς ἀρχύταν δύο.
πρὸς διονύσιον τέτταρες. πρὸς ἑρμείαν καὶ ἔρασον
καὶ κορίσκον μία. πρὸς λεωδάμαντα μία. πρὸς
περδίκκαν μία. πρὸς τοὺς δίωνος οἰκείους δύο. καὶ

ἔτος μὲν οὕτω διαιρεῖ, καί τινες. ἔνιοι δὲ ὧν ἐστι καὶ ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς εἰς τριλογίας ἕλκουσι τοὺς διαλόγους. καὶ πρώτην μὲν τιθέασιν ἧς ἡγεῖται πολιτεία, τίμαιος, κριτίας. δευτέραν σοφιστής, πολιτικός, κρατύλος. τρίτην νόμοι, μίνως, ἐπινομίς. τετάρτην θεαίτητος, εὐθύφρων, ἀπολογία. πέμπτην κρίτων, φαίδων, ἐπιστολαί. τὰ δ' ἄλλα καθ' ἓν καὶ ἀτάκτως. ἄρχονται δὲ, οἱ μὲν ὡς προείρηται ἀπὸ τῆς πολιτείας. οἱ δ' ἀπὸ ἀλκιβιάδου τοῦ μείζονος. οἱ δ' ἀπὸ θεάγους. ἔνιοι δὲ εὐθύφρονος. ἄλλοι κλειτοφῶντος. τινὲς τιμαίου. οἱ δ' ἀπὸ φαίδρου. ἕτεροι θεαιτήτου. πολλοὶ δὲ ἀπολογίαν τὴν ἀρχὴν ποιοῦνται. νοθεύονται δὲ τῶν διαλόγων ὁμολογουμένως μίδων, ἢ ἱπποστρόφος. ἐρυξίας, ἢ ἐρασίστρατος. ἀλκυών. ἀκέφαλοι ἢ σίσυφοι. ἀξίοχος. φαίακες. δημόδοκος. χελιδὼν ἑβδόμη. ἐπιμενίδης. ὧν ἡ ἀλκύων, λέοντός τινος εἶναι δοκεῖ, καθά φησι φαβωρῖνος ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. ὀνόμασι δὲ κέχρηται ποικίλοις, πρὸς τὸ μὴ εὐσύνοπτον εἶναι τοῖς ἀμαθέσι τὴν πραγματείαν. ἰδιαίτατα μὲν σοφίαν ἡγεῖται εἶναι τὴν τῶν νοητῶν, καὶ ὄντως ὄντων ἐπιστήμην, ἥν φησι περὶ θεὸν καὶ ψυχὴν σώματος κεχωρισμένην. ἰδία δὲ σοφίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν καλεῖ, ὄρεξιν οὖσαν τῆς θείας σοφίας. κοινῶς δὲ λέγεται παρ' αὐτῷ σοφία καὶ ἡ πᾶσα ἐμπειρία. οἷον ὅταν σοφὸν λέγῃ τὸν δημιουργόν. χρῆται δὲ καὶ ἐπὶ διαφερόντων σημαινομένων τοῖς

τίνες τῶν διαλόγων νοθεύονται

αὐτοῖς ὀνόμασιν. ὁ γοῦν φαῦλος λέγεται παρ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ τοῦ ἁπλοῦ. ὡς καὶ παρὰ Εὐριπίδῃ ἐν Λυκιμνίῳ φέρεται ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους οὑτωσί. φαῦλον ἄκομψον τὰ μέγιστ' ἀγαθόν, πᾶσαν ἐν ἔργῳ περιταμνόμενον σοφίαν, λέσχης ἀτρίβωνα. χρῆται δὲ ὁ Πλάτων ἐνίοτε αὐτῷ καὶ περὶ τοῦ καλοῦ. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ. πολλάκις δὲ καὶ διαφόροις ὀνόμασιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημαινομένου χρῆται. τὴν οὖν ἰδέαν καὶ εἶδος ὀνομάζει καὶ γένος καὶ παράδειγμα καὶ ἀρχὴν καὶ αἴτιον. χρῆται δὲ καὶ ταῖς ἐναντίαις φωναῖς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. τὸ γοῦν αἰσθητὸν καὶ ὂν καλεῖ καὶ μὴ ὄν. ὂν μὲν διὰ τὸ γένεσιν αὐτοῦ εἶναι. μὴ ὂν δὲ διὰ τὴν συνεχῆ μεταβολήν. καὶ τὴν ἰδέαν, οὔτε κινούμενον, οὔτε μένον. καὶ ταὐτὸ καὶ ἓν καὶ πολλά. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ πλειόνων εἴθισται ποιεῖν. ἔστι δὲ ἡ ἐξήγησις τῶν λόγων αὐτοῦ τριπλῆ. πρῶτον μὲν ἐκδιδάξαι χρή, ὅτι ἔστιν ἕκαστον τῶν λεγομένων. ἔπειτα τίνος ἕνεκα λέλεκται. πότερα κατὰ προηγούμενον ἢ ἐν εἰκόνος μέρει, καὶ εἰς δογμάτων κατασκευὴν ἢ εἰς ἔλεγχον τοῦ προσδιαλεγομένου. τὸ δὲ τρίτον, εἰ ὀρθῶς λέλεκται. ἐπεὶ δὲ καὶ σημεῖα τινὰ τοῖς βιβλίοις αὐτοῦ παρατίθενται, φέρε καὶ περὶ τούτων τι εἴπωμεν. χῖ λαμβάνεται πρὸς τὰς λέξεις καὶ τὰ σχήματα, καὶ ὅλως τὴν πλατωνικὴν συνήθειαν. διπλῆ πρὸς τὰ δόγματα, καὶ τὰ ἀρέσκοντα Πλάτωνι. χῖ περιεστιγμένον πρὸς τὰς ἐκλογὰς καλλιγραφίας. διπλῆ περιεστιγμένη πρὸς τὰς ἐνίων

περὶ ἐξηγήσεως τῶν λόγων

περὶ τῶν σημείων

διορ

διορθώσεις. ὀβελὸς περιεστιγμένος πρὸς τὰς εἰκαίους ἀθετήσεις. ἀντίσιγμα περιεστιγμένον πρὸς τὰς διττὰς χρήσεις καὶ μεταθέσεις τῶν γραφῶν. κεραύνιον πρὸς τὴν ἀγωγὴν τῆς φιλοσοφίας. ἀστερίσκος πρὸς τὴν συμφωνίαν τῶν δογμάτων. ὀβελὸς πρὸς τὴν ἀθέτησιν. τὰ μὲν σημεῖα ταῦτα, καὶ τὰ βιβλία τοσαῦτα. ἅπερ ἀντίγονός φησιν ὁ καρύστιος ἐν τῷ περὶ ζήνωνος νεωστὶ ἐκδοθέντα εἴ τις ἤθελε διαναγνῶναι μισθὸν ἐτέλει τοῖς κεκτημένοις. τὰ δὲ ἀρέσκοντα αὐτῷ ταῦτα ἦν. ἀθάνατον ἔλεγε τὴν ψυχὴν, καὶ πολλὰ μεταμφιεννυμένην σώματα. ἀρχήν τε ἔχειν ἀριθμητικήν. τὸ δὲ σῶμα γεωμετρικήν. ὡρίζετο δ' αὐτὴν ἰδέαν τοῦ πάντη διεστῶτος πνεύματος. αὐτοκίνητον δὲ εἶναι καὶ τριμερῆ. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς λογικὸν μέρος περὶ τὴν κεφαλὴν καθιδρῦσθαι. τὸ δὲ θυμοειδὲς περὶ τὴν καρδίαν. τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν περὶ τὸν ὀμφαλόν. καὶ ἧπαρ συνίστασθαι. περιέχειν δὲ ἐκ τοῦ μέσου διαπαντὸς κύκλῳ τὸ σῶμα καὶ συνεστάναι ἐκ τῶν στοιχείων. διαιρεθεῖσαν τε κατὰ ἁρμονικὰ διαστήματα δύο κύκλους ποιεῖν συνημμένους. ὧν τὸν μὲν κατὰ διάμετρον κεῖσθαι ἐπ' ἀριστερὰ ἔσωθεν. τὸν δὲ κατὰ πλευράν, ἐπὶ τὰ δεξιά. διὸ καὶ κρατεῖν αὐτὸν ἕνα ὄντα. τὸν γὰρ ἕτερον ἔσωθεν διῃρῆσθαι. καὶ τὸν μὲν, εἶναι ταὐτοῦ. τὸν δὲ θατέρου. λέγων τὸν μὲν, τῆς ψυχῆς κίνησιν εἶναι. τὴν δὲ, τοῦ ὅλου καὶ τὰς τῶν πλανωμένων φοράς. οὕτω δ' ἐχούσης τῆς ἐκ μέσου τομῆς

δόξαι ἀρέσκουσαι πλάτωνι

αὐτῇ

αὐτῇ προσαρμοζομένης πρὸς τὰ ἔσχατα, γινώσκειν τά τε ὄντα καὶ ἐναρμόζειν διὰ τὸ ἔχειν ἐν αὐτῇ τὰ στοιχεῖα κατὰ ἁρμονίαν. καὶ γίνεσθαι δόξαν μὲν κατὰ τὸν θατέρου κύκλον ὀρθουμένου. ἐπιστήμην δὲ κατὰ τὸν ταὐτοῦ. δύο δὲ τῶν πάντων ἀπέφηνεν ἀρχάς, θεὸν καὶ ὕλην. ὃν καὶ νοῦν προσαγορεύει καὶ αἴτιον. εἶναι δὲ τὴν ὕλην ἀσχημάτιστον καὶ ἄπειρον, ἐξ ἧς γίνεσθαι τὰ συγκρίματα. ἀτάκτως δέ ποτε αὐτὴν κινουμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ φησὶν εἰς ἕνα συναχθῆναι τόπον, τάξιν ἀταξίας κρείττονα ἡγησάμενον. τραπέσθαι δὲ τὴν οὐσίαν ταύτην εἰς τέτταρα στοιχεῖα, πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆν. ἐξ ὧν αὐτόν τε τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γεννᾶσθαι. μόνην δὲ τὴν γῆν ἀμετάβολον εἶναι φησί, νομίζων αἰτίαν τὴν τῶν σχημάτων διαφορὰν ἐξ ὧν σύγκειται. τῶν μὲν ἄλλων ὁμογενῆ φησὶν εἶναι τὰ σχήματα. ἅπαντα γὰρ ἐξ ἑνὸς συγκεῖσθαι τοῦ προμήκους τριγώνου. τῆς δὲ γῆς ἴδιον εἶναι τὸ σχῆμα. πυρὸς μὲν γὰρ εἶναι στοιχεῖον πυραμίδα, ἀέρος τὸ ὀκτάεδρον. ὕδατος τὸ εἰκοσάεδρον. γῆς δὲ κύβον. ὅθεν μήτε γῆν εἰς ταῦτα μεταβάλλειν, μήτε ταῦτα εἰς γῆν. οὐ διακεκρίσθαι δ' εἰς τοὺς οἰκείους τόπους ἕκαστον. ὅτι ἡ περιφορὰ σφίγγουσα καὶ πρὸς τὸ μέσον συνάγουσα συγκρίνει τὰ μικρά. τὰ δὲ, διακρίνει τὰ μεγάλα. διόπερ τὰ εἴδη μεταβάλλοντα καὶ τοὺς τόπους μεταβάλλειν. κόσμον τε εἶναι ἕνα γεννητόν, ἐπειδὴ καὶ αἰσθητός ἐστιν ὑπὸ θεοῦ κατεσκευασμένος.

ἔμψυχόν τε εἶναι, διὰ τὸ κρεῖττον εἶναι τοῦ ἀψύχου τὸ ἔμψυχον. τοῦτο τε ὑποκεῖσθαι δημιούργημα τοῦ βελτίστου αἰτίου. ἕνα τε αὐτὸν καὶ οὐκ ἄπειρον κατασκευάσθαι, ὅτι καὶ τὸ παράδειγμα ἓν ἦν, ἀφ' οὗ αὐτὸν ἐδημιούργησε. σφαιροειδῆ διὰ τὸ καὶ τὸν γεννήσαντα τοιοῦτον ἔχειν σχῆμα. ἐκεῖνον μὲν γὰρ περιέχειν τὰ ἄλλα ζῶα. τοῦτον δὲ τὰ σχήματα πάντων. λεῖον δὲ καὶ οὐδὲν ὄργανον ἔχοντα κύκλῳ, διὰ τὸ μηδεμίαν εἶναι χρῆσιν αὐτῶν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἄφθαρτον διαμένειν τὸν κόσμον, διὰ τὸ μὴ διαλύεσθαι εἰς τὸν θεόν. καὶ τῆς μὲν ὅλης γενέσεως αἴτιον εἶναι τὸν θεόν, ὅτι πέφυκεν ἀγαθοποιὸν εἶναι τὸ ἀγαθόν. τοῦ δὲ οὐρανοῦ τῆς γενέσεως τὸ ἄριστον αἴτιον. τοῦ γοῦν καλλίστου τῶν γεννητῶν τὸ ἄριστον εἶναι τῶν νοητῶν αἴτιον. ὥστε ἐπεὶ τοιοῦτος ὁ θεός, ὅμοιος δὲ τῷ ἀρίστῳ ὁ οὐρανὸς κάλλιστός γε ὤν, οὐθενὶ ἂν ὅμοιος εἴη τῶν γεννητῶν, ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ. συνεστάναι δὲ τὸν κόσμον ἐκ πυρός, ὕδατος, ἀέρος, γῆς. ἐκ πυρὸς μὲν ὅπως ὁρατὸς ᾖ. ἐκ γῆς δὲ ὅπως στερεός. ἐξ ὕδατος δὲ καὶ ἀέρος ὅπως ἀνάλογος. αἱ γὰρ τῶν στερεῶν δυνάμεις δύο μεσότησιν ἀναλογοῦσιν, ὡς ἐν γενέσθαι τὸ πᾶν. ἐξ ἁπάντων δὲ ἵνα τέλειος καὶ ἄφθαρτος ᾖ. χρόνον τε γενέσθαι εἰκόνα ἀΐδιον. κἀκεῖνον μὲν ἀεὶ μένειν. τὴν δὲ τοῦ οὐρανοῦ φορὰν χρόνον εἶναι. διόπερ αὐτὸν τῆς τοῦ κόσμου φύσεως οὐκ εἶναι χρόνον. ἅμα γὰρ ὑπάρχειν αὐτῷ καὶ χρόνον εἶναι. πρὸς δὲ χρόνου γένεσιν ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὰ πλανώ-

μενα

μενα γενέσθαι. ὅπως δὲ διάδηλος τῶν ὡρῶν ᾖ ἀριθμὸς, καὶ μετάσχῃ τὰ ζῷα ἀριθμοῦ, τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἀνάψαι τὸν θεόν. εἶναι δὲ ὑπὲρ μὲν τὸν τῆς γῆς κύκλον σελήνην. ἐν δὲ τῷ ἐχομένῳ ἥλιον. ἐν δὲ τοῖς ἐπάνω τοὺς πλανήτας. ἔμψυχον δὲ πάντως διὰ τὸ ἐμψύχῳ φορᾷ δεδέσθαι. ἵνα δὲ ὁ κόσμος τελειωθῇ γενόμενος ὁμοίως τῷ νοητῷ ζώῳ, τὴν τῶν ἄλλων ζώων γενέσθαι φύσιν. ἐπεὶ οὖν ἐκεῖνος εἶχε, καὶ τὸν οὐρανὸν δεῖν ἔχειν. θεοὺς μὲν οὖν ἔχειν τὸ πλὺ πυρίνους. εἶναι δὲ τρία γένη τἄλλα, πτηνὸν, ἔνυδρον, πεζόν. γῆν δὲ πρεσβυτάτην μὲν εἶναι τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ θεῶν. γενέσθαι δὲ δημιούργημα, ὡς νύκτα καὶ ἡμέραν ποιεῖν. οὖσαν δ' ἐπὶ τοῦ μέσου κινεῖσθαι περὶ τὸ μέσον. ἐπεὶ δ' αἰτίαι εἰσὶ δύο, τὰ μὲν διαμονὴν εἶναι, τὰ δ' ἐξ ἀναγκαίας αἰτίας φησὶ λεκτέον. ταῦτα δ' ἐστὶν ἀὴρ, πῦρ, γῆ, ὕδωρ. καὶ οὐκ ὄντα μὲν στοιχεῖα κατ' ἀκρίβειαν, ἀλλὰ δεκτικά. ταῦτα δ' ἐκ τῶν τριγώνων εἶναι συντιθεμένων, καὶ διαλύεσθαι εἰς ταῦτα. στοιχεῖα δ' αὐτῶν εἶναι τό, τε πρόμηκες τρίγωνον καὶ τὸ ἰσοσκελές. ἀρχὰς μὲν οὖν εἶναι καὶ αἴτια τὰ λεχθέντα δύο, ὧν παράδειγμα τὸν θεὸν καὶ τὴν ὕλην. ὅ περ ἀνάγκη ἄμορφον εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δεκτικῶν. αἴτιον δὲ τούτων ἐξ ἀνάγκης εἶναι. δεχόμενον γάρ πως τὰς ἰδέας γεννᾶν τὰς οὐσίας, καὶ δι' ἀνομοιότητα

δυνάμεως κινεῖσθαι, καὶ κινούμενον τὰ κινούμενα ἐξ αὐτῆς ἀντικινεῖν. ταῦτα δὲ πρὶν μὲν ἀλόγως κινεῖσθαι καὶ ἀτάκτως. ἐπεὶ δὲ ἤρξατο συνίστασθαι τὸν κόσμον ἐκ τῶν ἐνδεχομένων ὑπὸ τοῦ θεοῦ συμμέτρως καὶ τεταγμένως γενέσθαι. τὰς μὲν γὰρ αἰτίας καὶ πρὸ τῆς οὐρανοποιίας δύο εἶναι. καὶ τρίτην γένεσιν, ἀλλ' οὐ σαφεῖς. ἴχνη δὲ μόνον καὶ ἀτάκτους. ἐπειδὴ δὲ ὁ κόσμος ἐγένετο, λαβεῖν καὶ ταύτας τάξιν. ἐξ ἁπάντων δὲ τῶν ὑπαρχόντων σωμάτων γενέσθαι τὸν οὐρανόν. δοκεῖ δ' αὐτῷ τὸν θεόν, ὡς καὶ τὴν ψυχὴν ἀσώματον εἶναι. οὕτω γὰρ μάλιστα φθορᾶς καὶ πάθους ἀνεπίδεκτον ὑπάρχειν. τὰς δὲ ἰδέας ὑφίσταται καθὰ καὶ προείρηται, αἰτίας τινὰς καὶ ἀρχὰς τοῦ τοιαῦτ' εἶναι τὰ φύσει συνεστῶτα, οἷα πέρ ἐστιν αὐτά.

περὶ ἀρετῆς

Περὶ δὲ ἀγαθῶν ἢ κακῶν τοιαῦτα ἔλεγε. τέλος μὲν εἶναι τὴν ἐξομοίωσιν τῷ θεῷ. τὴν δ' ἀρετὴν αὐτάρκη μὲν εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν. ὀργάνων δὲ προσδεῖσθαι τῶν περὶ σῶμα πλεονεκτημάτων, ἰσχύος, ὑγιείας, εὐαισθησίας, τῶν ὁμοίων. καὶ τῶν ἐκτὸς, οἷον πλούτου καὶ εὐγενείας καὶ δόξης. οὐδὲν δὲ ἧττον εὐδαίμονα ἔσεσθαι τὸν σοφόν, κἂν ταῦτα μὴ παρῇ. πολιτεύσεσθαι ἄν, καὶ γαμήσειν. καὶ τοὺς κειμένους νόμους οὐ παραβήσεσθαι. ἐκ δὲ τῶν ἐνδεχομένων καὶ νομοθετήσειν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι ἐὰν μὴ τέλεον ἐκπαραίτητα ὁρᾷ τὰ πράγματα ἐν ὑπερβαλλούσῃ διαφορᾷ δήμου. οἴεται δὲ καὶ θεοὺς ἐφορᾶν τὰ ἀνθρώπινα καὶ δαίμονας

νας

ρας εἶναι. ἔννοιαν δὲ καλοῦ πρῶτος ἀπεφήνατο τὴν ἐχομένην τοῦ ἐπαινετοῦ καὶ λογικοῦ καὶ χρησίμου καὶ πρέποντος, καὶ ἁρμόττοντος. ἃ πάντα ἔχεσθαι τοῦ ἀκολούθου τῇ φύσει καὶ ὁμολογουμένου. διελέξατο δὲ καὶ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος. ὥστε καὶ τὴν ἐπιστήμην τοῦ ὀρθῶς ἀποκρίνεσθαι καὶ ἐρωτᾶν, πρῶτον αὐτὸν διασυστῆσαι κατακόρως χρησάμενον. ἐν δὲ τοῖς διαλόγοις καὶ τὴν δικαιοσύνην θεοῦ νόμον ὑπελάμβανεν, ὡς ἰσχυροτέραν προτρέψαι τὰ δίκαια πράττειν, ἵνα μὴ καὶ μετὰ θάνατον δίκας ὑπόσχοιεν οἱ κακοῦργοι. ὅθεν καὶ μυθικώτερος ἐνίοις ὑπελήφθη, τοῖς συγγράμμασιν ἐγκαταμίξας τὰς τοιαύτας διηγήσεις. ὅπως διὰ τοῦ ἀδήλου τρόπου τοῦ ἔχειν τὰ μετὰ τὸν θάνατον οὕτως ἀπέχωνται τῶν ἀδικημάτων. καὶ ταῦτα μὲν ἦν αὐτῷ τὰ ἀρέσκοντα. διῄρει δέ φησιν ἀριστοτέλης, καὶ τὰ πράγματα τοῦτον τὸν τρόπον. τῶν ἀγαθῶν ἐστι, τὰ μὲν ἐν ψυχῇ. τὰ δέ, ἐν σώματι. τὰ δέ, ἐκτός. οἷον ἡ μὲν δικαιοσύνη καὶ ἡ φρόνησις καὶ ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ τὰ τοιαῦτα ἐν ψυχῇ. τὸ δὲ κάλλος καὶ ἡ εὐεξία καὶ ἡ ὑγεία καὶ ἡ ἰσχὺς ἐν σώματι. οἱ δὲ φίλοι καὶ ἡ τῆς πατρίδος εὐδαιμονία καὶ ὁ πλοῦτος ἐν τοῖς ἐκτός. τῶν ἀγαθῶν ἄρα τρία εἴδη ἐστί. τὰ μὲν, ἐν ψυχῇ. τὰ δ' ἐν σώματι. τὰ δ' ἐκτός. τῆς φιλίας τρία εἴδη. ἡ μὲν, γὰρ αὐτῆς ἐστι φυσική. ἡ δέ, ἑταιρική. ἡ δέ, ξενική. φυσικὴν μὲν οὖν ταύτην λέγομεν ἣν οἱ γονεῖς πρὸς τὰ ἔκγονα

διαίρεσις τῶν ἀγαθῶν

τρία εἴδη φιλίας

ἔχουσι, καὶ οἱ συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους. ταύτην δὲ κεκλήρωται καὶ τἆλλα ζῷα. ἑταιρικὴν δὲ καλοῦμεν τὴν ἀπὸ συνηθείας γινομένην, καὶ μηδὲν προσήκουσαν γένει, ἀλλ' οἷον ἡ πυλάδου πρὸς ὀρέστην. ἡ δὲ ξενικὴ φιλία ἡ ἀπὸ συστάσεως καὶ διὰ γραμμάτων γινομένη πρὸς τοὺς ξένους. τῆς ἄρα φιλίας, ἡ μέν ἐστι φυσική, ἡ δὲ ἑταιρική, ἡ δὲ ξενική. προστιθέασι δέ τινες τετάρτην ἐρωτικήν.

περὶ πολιτείας εἴδη

Τῆς πολιτείας ἐστὶν εἴδη πέντε. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστι δημοκρατικόν. ἄλλο δὲ ἀριστοκρατικόν. τρίτον δὲ ὀλιγαρχικόν. τέταρτον βασιλικόν. πέμπτον τυραννικόν. δημοκρατικὸν μὲν οὖν ἐστιν ἐν αἷς πόλεσι κρατεῖ τὸ πλῆθος, καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς νόμους δι' ἑαυτοῦ αἱρεῖται. ἀριστοκρατία δέ ἐστιν ἐν ᾗ μήθ' οἱ πλούσιοι, μήθ' οἱ πένητες, μήθ' οἱ ἔνδοξοι ἄρχουσιν, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τῆς πόλεως προστατοῦσιν. ὀλιγαρχία δ' ἐστὶν ὅταν ἀπὸ τιμημάτων αἱ ἀρχαὶ αἱρῶνται. ἐλάττους γάρ εἰσιν οἱ πλούσιοι τῶν πενήτων. τῆς δὲ βασιλείας, ἡ μὲν κατὰ νόμον, ἡ δὲ κατὰ γένος ἐστίν. ἡ μὲν οὖν ἐν καρχηδόνι κατὰ νόμον. πωλητὴ γάρ ἐστιν. ἡ δὲ ἐν λακεδαίμονι καὶ μακεδονίᾳ κατὰ γένος. ἀπὸ γάρ τινος γένους ποιοῦνται τὴν βασιλείαν. τυραννὶς δέ ἐστιν ἐν ᾗ παρακρουσθέντες, ἢ βιασθέντες ὑπό τινος ἄρχονται. τῆς ἄρα πολιτείας, ἡ μέν ἐστι δημοκρατία, ἡ δὲ ἀριστοκρατία, ἡ δὲ ὀλιγαρχία, ἡ δὲ βασιλεία, ἡ δὲ τυραννίς. Τῆς δὲ δικαιοσύνης

ἐστὶν

ἔστιν εἴδη τρία. ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστι περὶ θεούς. ἡ δὲ περὶ ἀνθρώπους. ἡ δὲ περὶ τοὺς ἀποιχομένους. οἱ μὲν γὰρ θύοντες κατὰ νόμους καὶ τῶν ἱερῶν ἐπιμελούμενοι δηλονότι περὶ θεοὺς εὐσεβοῦσιν. οἱ δὲ δάνεια ἀποδιδόντες, καὶ παραθήκας δικαιοπραγοῦσι περὶ ἀνθρώπους. οἱ δὲ τῶν μνημείων ἐπιμελούμενοι, δηλονότι περὶ τοὺς ἀποιχομένους. τῆς ἄρα δικαιοσύνης, ἡ μὲν πρὸς θεούς ἐστιν, ἡ δὲ πρὸς ἀνθρώπους, ἡ δὲ περὶ τοὺς ἀποιχομένους.

τῆς δικαιοσύνης εἴδη

Τῆς ἐπιστήμης εἴδη ἐστὶ τρία. τὸ μὲν γάρ ἐστι πρακτικόν. τὸ δὲ ποιητικόν. τὸ δὲ θεωρητικόν. ἡ μὲν γὰρ οἰκονομικὴ, καὶ ναυτικὴ ποιητικαί εἰσιν. ἔστι γὰρ αὐτῶν ἰδεῖν ἔργον πεποιημένον. πολιτικὴ δὲ, καὶ αὐλητικὴ, καὶ κιθαριστικὴ, καὶ αἱ τοιαῦται πρακτικαί. οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲν ἰδεῖν θεατὸν αὐτῶν πεποιημένον. ἀλλὰ πράττουσί τι. ὁ μὲν, γὰρ αὐλεῖ, καὶ κιθαρίζει. ὁ δὲ πολιτεύεται. ἡ δὲ γεωμετρικὴ, καὶ ἁρμονικὴ, καὶ ἀστρολογικὴ, θεωρητικαί. οὔτε γὰρ πράττουσιν, οὔτε ποιοῦσιν οὐθέν. ἀλλ' ὁ μὲν γεωμέτρης θεωρεῖ πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν αἱ γραμμαί. ὁ δ' ἁρμονικὸς τοὺς φθόγγους. ὁ δ' ἀστρολογικὸς τὰ ἄστρα καὶ τὸν κόσμον. Τῶν ἄρα ἐπιστημῶν, αἱ μέν εἰσι θεωρητικαὶ, αἱ δὲ πρακτικαὶ, αἱ δὲ ποιητικαί.

ἐπιστήμης εἴδη

Τῆς ἰατρικῆς ἐστιν εἴδη πέντε. ἡ μὲν φαρμακευτική. ἡ δὲ χειρουργική. ἡ δὲ διαιτητική. ἡ δὲ νοσογνωμονική.

τῆς ἰατρικῆς εἴδη

ἡ δὲ

ἡ δὲ βοηθητική. ἡ μὲν φαρμακευτικὴ διὰ φαρμάκων ἰᾶται τὰς ἀῤῥωστίας. ἡ δὲ χειρουργικὴ διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὑγιάζει. ἡ δὲ διαιτητικὴ διὰ τοῦ διαιτᾶν ἀπαλλάττει τὰς ἀῤῥωστίας. ἡ δὲ νοσογνωμονικὴ διὰ τοῦ γνῶναι τὸ ἀῤῥώστημα. ἡ δὲ βοηθητικὴ διὰ τοῦ βοηθῆσαι εἰς τὸ παραχρῆμα ἀπαλλάττει τῆς ἀλγηδόνος. τῆς ἄρα ἰατρικῆς, ἡ μέν ἐστι φαρμακευτική. ἡ δὲ χειρουργική. ἡ δὲ διαιτητική. ἡ δὲ βοηθητική. ἡ δὲ νοσογνωμονική.

διαίρεσις νόμου

Νόμου διαιρέσεις δύο. ὁ μὲν γὰρ γεγραμμένος. ὁ δὲ ἄγραφος. ᾧ μὲν οὖν ταῖς πόλεσι πολιτευόμεθα γεγραμμένος ἐστίν. ὁ δὲ κατὰ ἔθη γινόμενος, οὗτος ἄγραφος καλεῖται. οἷον τὸ μὴ γυμνὸν πορεύεσθαι εἰς τὴν ἀγοράν. μὴ δὲ γυναικεῖον ἱμάτιον περιβάλλεσθαι. ταῦτα γὰρ οὐθεὶς νόμος κωλύει. ἀλλ' ὅμως οὐ πράττομεν διὰ τὸ ὑπ' ἀγράφῳ νόμῳ κωλύεσθαι. τοῦ ἄρα νόμου ἐστίν, ὁ μὲν γεγραμμένος, ὁ δὲ ἄγραφος.

διαίρεσις λόγου

ὁ λόγος διαιρεῖται εἰς πέντε. ὧν εἷς μέν ἐστιν ὃν οἱ πολιτευόμενοι λέγουσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὃς καλεῖται πολιτικός. ἑτέρα δὲ διαίρεσις λόγου ὃν οἱ ῥήτορες γράφουσιν. εἰς ἐπίδειξίν τε προφέρουσιν, εἰς ἐγκώμια καὶ ψόγους καὶ κατηγορίας. τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος ἐστὶ ῥητορικόν. τρίτη δὲ διαίρεσις λόγου ὃν οἱ ἰδιῶται διαλέγονται πρὸς ἀλλήλους. οὗτος δὴ ὁ τρόπος προσαγορεύεται ἰδιωτικός. ἑτέρα δὲ διαίρεσις λόγου ὃν οἱ κατὰ βραχὺ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι τοῖς ἐρωτῶσι διαλέγονται. οὗτος

δὲ κα

δὲ καλεῖται ὁ λόγος διαλεκτικός. πέμπτη δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ τεχνῖται περὶ τῶν ἑαυτῶν διαλέγονται τεχνῆς, ὃς δὴ καλεῖται τεχνικός. τοῦ λόγου ἄρα, τὸ μέν ἐστι πολιτικόν, τὸ δὲ ῥητορικόν, τὸ δὲ ἰδιωτικόν, τὸ δὲ διαλεκτικόν, τὸ δὲ τεχνικόν. ἡ μουσικὴ εἰς τρία διαιρεῖται. ἔστι γὰρ ἡ μὲν, διὰ τοῦ στόματος μόνον, οἷον ἡ ᾠδή. δεύτερον δὲ διὰ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν, οἷον ἡ κιθαρῳδία. τρίτον ἀπὸ τῶν χειρῶν μόνων, οἷον κιθαριστική. τῆς ἄρα μουσικῆς ἐστι τὸ μὲν, ἀπὸ τοῦ στόματος μόνον. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν. τὸ δ' ἀπὸ τῶν χειρῶν.

διαίρεσις μουσικῆς

διαιρεῖται δὲ ἡ εὐγένεια εἰς εἴδη τέτταρα. ἓν μὲν ἐὰν ὦσιν οἱ πρόγονοι καλοὶ κἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι, τοὺς ἐκ τούτων γεγενημένους εὐγενεῖς φασὶν εἶναι. ἄλλο δὲ ἐὰν ὦσιν οἱ πρόγονοι δεδυναστευκότες καὶ ἄρχοντες γεγενημένοι. τοὺς ἐκ τούτων εὐγενεῖς φασὶν εἶναι. ἄλλο δὲ ἐὰν ὦσιν οἱ πρόγονοι ὀνομαστοὶ οἷον ἀπὸ στρατηγίας, ἀπὸ στεφανιτῶν ἀγώνων. καὶ γὰρ τοὺς ἐκ τούτων γεγενημένους εὐγενεῖς προσαγορεύομεν. ἄλλο εἶδος ἐὰν αὐτός τις ᾖ γενναῖος τὴν ψυχὴν καὶ μεγαλόψυχος, καὶ τοῦτον εὐγενῆ φασιν. καὶ τῆς γε εὐγενείας αὕτη κρατίστη. τῆς ἄρα εὐγενείας, τὸ μὲν ἀπὸ προγόνων ἐπιεικῶν, τὸ δὲ δυναστῶν, τὸ δὲ ἐνδόξων, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ καλοκἀγαθίας.

διαίρεσις εὐγενείας

Τὸ κάλλος διαιρεῖται εἰς τρία. ἓν μὲν γὰρ αὐτοῦ ἐστιν ἐπαινετόν. οἷον ἡ διὰ τῆς ὄψεως εὐμορ-

εἴδη τοῦ κάλλους.

ρία. ἄλλο δὲ χρησιμόν. οἷον ὄργανον καὶ οἰκία, καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς χρῆσιν εἰσὶ καλά. τὰ δὲ, πρὸς νόμους καὶ ἐπιτηδεύματα, καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς ὠφέλειαν ἐστὶ καλά. τοῦ ἄρα κάλλους, τὸ μέν ἐστι πρὸς ἔπαινον, τὸ δὲ πρὸς χρῆσιν, τὸ δὲ πρὸς ὠφέλειαν.

διαίρεσις τῆς ψυχῆς

Η ψυχὴ διαιρεῖται εἰς τρία. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστι λογικόν, τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν, τὸ δὲ θυμικόν. τούτων δὲ τὸ μὲν λογικόν ἐστιν αἴτιον, τοῦ βουλεύεσθαι καὶ λογίζεσθαι καὶ διανοεῖσθαι καὶ πάντων τῶν τοιούτων. τὸ δ' ἐπιθυμητικὸν μέρος ἐστὶ τῆς ψυχῆς αἴτιον τοῦ ἐπιθυμεῖν φαγεῖν καὶ τοῦ πλησιάζειν, καὶ τῶν τοιούτων. τὸ δὲ θυμικὸν μέρος αἴτιόν ἐστι τοῦ θαῤῥεῖν καὶ ἥδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι καὶ ὀργίζεσθαι. τῆς ἄρα ψυχῆς ἐστι, τὸ μὲν λογικόν, τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν, τὸ δὲ θυμικόν.

εἴδη τῆς τελείας ἀρετῆς

Τῆς τελείας ἀρετῆς εἴδη τέτταρα. ἓν μὲν φρόνησις, ἄλλο δικαιοσύνη. τρίτον ἀνδρεία. τέταρτον σωφροσύνη. τούτων ἡ μὲν φρόνησις αἰτία τοῦ πράττειν ὀρθῶς τὰ πράγματα. ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ ἐν ταῖς κοινωνίαις καὶ τοῖς συναλλάγμασι δικαιοπραγεῖν. ἡ δὲ ἀνδρεία τοῦ ἐν τοῖς κινδύνοις φοβεροῖς μὴ ἐξίστασθαι ποιεῖν, ἀλλὰ μένειν. ἡ δὲ σωφροσύνη τοῦ κρατεῖν τῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ ὑπὸ μηδεμιᾶς ἡδονῆς δουλοῦσθαι, ἀλλὰ κοσμίως ζῆν. τῆς ἀρετῆς ἄρα, τὸ μέν ἐστι φρόνησις. ἄλλο δικαιοσύνη. τρίτον ἀνδρεία. τέταρτον σωφροσύνη.

Ἡ ἀρχὴ διαιρεῖται εἰς μέρη πέντε. ἓν μὲν

εἰς τὸ κα

εἰς τὸ κατὰ νόμον. ἓν δὲ εἰς τὸ κατὰ φύσιν. ἓν δὲ εἰς τὸ κατὰ ἔθος. τέταρτον εἰς τὸ κατὰ γένος. πέμπτον δὲ κατὰ βίαν. οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς πόλεσι ἄρχοντες ἀπὸ τῶν πολιτῶν ἐπὰν αἱρεθῶσι, κατὰ νόμον ἄρχουσιν. οἱ δὲ κατὰ φύσιν, οἱ ἄρρενες οὐ μόνον ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις. ἐπίπολυ γὰρ τὰ ἄρρενα τῶν θηλειῶν πανταχοῦ ἄρχει. ἡ δὲ τοῦ κατὰ ἔθος ἀρχὴ τοιαύτη ἐστίν, οἵαν οἱ παιδαγωγοὶ τῶν παίδων ἄρχουσι. καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν φοιτώντων. κατὰ γένος δὲ ἀρχὴ τοιαύτη τις λέγεται, οἵαν οἱ λακεδαιμόνιοι βασιλεῖς ἄρχουσιν. ἀπὸ γὰρ γένους τινὸς ἡ βασιλεία, καὶ ἐν μακεδονίᾳ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄρχουσι. καὶ γὰρ ἐκεῖ ἀπὸ γένους ἡ βασιλεία καθίσταται. οἱ δὲ βιασάμενοι ἄρχουσιν ἀκόντων τῶν πολιτῶν. ἡ τοιαύτη ἀρχὴ κατὰ βίαν λέγεται εἶναι. τῆς ἀρχῆς ἄρα ἐστὶ, τὸ μὲν κατὰ νόμον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ ἔθος, τὸ δὲ κατὰ γένος, τὸ δὲ κατὰ βίαν. Τῆς ῥητορικῆς εἴδη ἐστὶν, ἕξ. ὅταν μὲν γὰρ κελεύωσι πολεμεῖν ἢ συμμαχεῖν πρός τινα, καλεῖται τὸ τοιοῦτον εἶδος προτροπή. ὅταν δὲ ἀξιῶσι μὴ πολεμεῖν μηδὲ συμμαχεῖν, ἀλλ' ἡσυχίαν ἄγειν, τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐστὶν ἀποτροπή. τρίτον εἶδος τῆς ῥητορείας ὅταν τις φάσκῃ ἀδικεῖσθαι ὑπό τινος καὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον ἀποφαίνῃ. τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος κατηγορία ὀνομάζεται. τέταρτον εἶδος τῆς ῥητορείας ἀπο-

διαίρεσις τῆς ἀρχῆς

εἴδη τῆς ῥητορικῆς

γία καλεῖται ὅταν ἀποφαίνῃ αὐτὸν μηθὲν ἀδικοῦντα, μήτε ἄλλο ἄτοπον μηθὲν πράττοντα. τὸ δὴ τοιοῦτον ἀπολογίαν καλοῦσι. πέμπτον εἶδος ῥητορείας ὅταν εὖ λέγῃ καὶ ἀποφαίνῃ καλὸν κἀγαθόν. τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος καλεῖται ἐγκώμιον. ἕκτον εἶδος ὅταν τις ἀποφαίνῃ φαῦλον. τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος καλεῖται ψόγος. τῆς ἄρα ῥητορείας, τὸ μέν ἐστιν ἐγκώμιον, τὸ δὲ ψόγος, τὸ δὲ προτροπή, τὸ δὲ ἀποτροπή. τὸ δὲ κατηγορία, τὸ δὲ ἀπολογία.

διαίρεσις τοῦ ὀρθῶς λέγειν

τὸ ὀρθῶς λέγειν διαιρεῖται εἰς τέτταρα. ἓν μὲν ἃ δεῖ λέγειν, ἓν δὲ ὅσα δεῖ λέγειν. τρίτον πρὸς οὓς δεῖ λέγειν. τέταρτον δὲ πηνίκα λέγειν δεῖ. ἃ μὲν οὖν δεῖ λέγειν, ἃ μέλλει συμφέρειν τῷ λέγοντι καὶ ἀκούοντι. τὸ δὲ ὅσα δεῖ λέγειν, μὴ πλείω μηδὲ ἐλάττω τῶν ἱκανῶν. τὸ δὲ πρὸς οὓς δεῖ λέγειν, ἄν τε πρὸς πρεσβυτέρους ἁμαρτάνοντας διαλέγῃ, ἁρμόττοντας δεῖ τοὺς λόγους διαλέγεσθαι ὡς πρεσβυτέροις. ἄν τε πρὸς νεωτέρους, ἁρμόττοντα δεῖ λέγεσθαι ὡς νεωτέροις. πηνίκα δὲ λέγειν ἐστί, μήτε προτέρω μήτε ὑστέρω. εἰ δὲ μή, διαμαρτήσεσθαι καὶ κακῶς ἐρεῖν.

διαίρεσις εὐεργεσίας

ἡ εὐεργεσία διαιρεῖται εἰς τέτταρα. ἢ γὰρ χρήμασιν, ἢ σώμασιν, ἢ ταῖς ἐπιστήμαις, ἢ τοῖς λόγοις. τοῖς μὲν οὖν χρήμασιν ὅταν δεομένῳ παραβοηθήσῃ τις εἰς χρημάτων λόγον εὐπορῆσαι. τοῖς δὲ σώμασιν εὖ ποιοῦσιν ἀλλήλους, ὅταν παραγινόμενοι τοῖς τυπτομένοις παραβοηθῶσιν. οἱ δὲ παι-

δεύοντες

διδόντες καὶ ἰατρεύοντες καὶ διδάσκοντες ἀγαθόν τι, ἔτι ταῖς ἐπιστήμαις εὐεργετοῦσιν. ὅταν δ' εἰσέλθωσιν εἰς δικαστήριον ἄλλος ὑπὲρ ἄλλου βοηθὸς, καὶ λόγον τινὰ ἐπιεικῆ εἴπῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὁ τοιοῦτος δὴ λόγῳ εὐεργετεῖ. τῆς ἄρα εὐεργεσίας, ἡ μέν ἐστι διὰ χρημάτων, ἡ δὲ διὰ σωμάτων, ἡ δὲ διὰ ἐπιστημῶν, τετάρτη διὰ λόγων.

τοῦ τέλους τῶν πραγμάτων εἴδη

Διαιρεῖται τὸ τέλος τῶν πραγμάτων εἰς τέτταρα εἴδη. ἓν μὲν κατὰ νόμον τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει ὅταν ψήφισμα γένηται, καὶ τοῦθ' ὁ νόμος τελέσῃ. κατὰ φύσιν δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει ἥ, τε ἡμέρα καὶ ὁ ἐνιαυτὸς καὶ αἱ ὧραι. κατὰ τέχνην δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, οἷον ἡ οἰκοδομική. οἰκίαν γάρ τις ἐπιτελεῖ. καὶ ἡ ναυπηγικὴ, πλοῖα γάρ. κατὰ τύχην δὲ γίνεται τοῖς πράγμασι τέλος, ὅταν ἄλλως, καὶ μὴ ὡς ὑπολαμβάνει τις, ἀποβαίνῃ. τοῦ τέλους ἄρα τῶν πραγμάτων, τὸ μὲν κατὰ νόμον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ τέχνην, τὸ δὲ κατὰ τύχην ἐστίν.

διαίρεσις τῆς δυνάμεως

Ἡ δύναμις διαιρεῖται εἰς τέτταρα εἴδη. ἓν μὲν ὃ δυνάμεθα τῇ διανοίᾳ λογίζεσθαι καὶ ὑπονοεῖν. ἕτερον δὲ τῷ σώματι, οἷον πρεσβεύεσθαι καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν καὶ τὰ τοιαῦτα. τρίτον ὃ δυνάμεθα πλήθει στρατιωτῶν καὶ χρημάτων. ὅθεν καλεῖται πολλὴν δύναμιν ἔχων βασιλεύς. τετάρτη δὲ διαίρεσις δυνάμεως. πάσχειν. καὶ εὖ ποιεῖν, καὶ κακῶς. οἷον ἀρρωστεῖν καὶ

παιδεύεσθαι δυνάμεθα, καὶ ὑγιεῖς γίνεσθαι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. τρία ἄρα δυνάμεως, ἡ μὲν ἔστιν ἐν διανοίᾳ, ἡ δ' ἐν τῷ σώματι, ἡ δ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ χρήμασιν, ἡ δ' ἐν τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν.

διαίρεσις τῆς φιλίας

Τῆς φιλανθρωπίας ἐστὶν εἴδη τρία. ἓν μὲν διὰ τῆς προσηγορίας γινόμενον, οἷον ἐν οἷς τινες τὸν ἐντυγχάνοντα πάντα προσαγορεύουσι, καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβάλλοντες χαιρετίζουσιν. ἄλλο εἶδος ὅταν τις βοηθητικὸς ᾖ παντὶ τῷ ἀτυχοῦντι. ἕτερον εἶδος τῆς φιλανθρωπίας ἐν ᾧ τινες φιλοδειπνισταί εἰσιν. τῆς ἄρα φιλανθρωπίας, τὸ μέν ἐστι διὰ τοῦ προσαγορεύειν. τὸ δὲ διὰ τοῦ εὐεργετεῖν, τὸ δὲ διὰ τοῦ ἑστιᾶν καὶ φιλοσυνουσιάζειν.

διαίρεσις τῆς εὐδαιμονίας

Ἡ εὐδαιμονία διαιρεῖται εἰς πέντε μέρη. ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστιν εὐβουλία, ἡ δὲ εὐαισθησία καὶ ὑγεία τοῦ σώματος. τρίτον εὐτυχία ἐν ταῖς πράξεσι. τέταρτον εὐδοξία παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. πέμπτον εὐπορία χρημάτων καὶ τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων. ἡ μὲν εὐβουλία γίνεται ἐκ παιδείας καὶ ἐκ τοῦ πολλῶν ἔμπειρον γενέσθαι. ἡ δὲ εὐαισθησία ἐκ τῶν τοῦ σώματος μορίων, οἷον ἐάν τις ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούῃ, καὶ τῇ ῥινὶ καὶ τῷ σώματι αἰσθάνηται ὧν δεῖ αἰσθάνεσθαι, τὸ δὴ τοιοῦτον εὐαισθησία. ἡ δὲ εὐτυχία ὅταν ἐφ' ἃ σκοπεῖ πράξῃ κατ' ὀρθὸν ἃ δεῖ πράττειν τὸν σπουδαῖον. εὐδοξία δ' ἐστὶν ὅταν τις εὖ ἀκούῃ. εὐπορία δ' ἐστὶν ὅταν τις πρὸς

τὰς ἐν τῷ βίῳ χρήσεις ὅυτως ἔχει, ὥς τε φίλους εὐποιῆσαι, καὶ φιλοτίμως καὶ εὐπόρως ἀπολειτουργῆσαι. ᾧ δὲ ὑπάρχει ταῦτα, οὗτος ἐστὶν εὐδαίμων τελέως. τῆς ἄρα εὐδαιμονίας ἐστὶ, τὸ μὲν εὐβουλία, τὸ δὲ εὐαισθησία, τὸ δὲ ὑγεία τοῦ σώματος, τὸ δὲ εὐτυχία, τὸ δὲ εὐδοξία, τὸ δὲ εὐπορία.

διαίρεσις τεχνῶν

Αἱ τέχναι εἰς τρία διαιροῦνται, ἡ μὲν πρώτη, ἡ δὲ δευτέρα, ἡ δὲ τρίτη. πρώτη μὲν οὖν ἡ μεταλλευτικὴ καὶ ὑλοτομική. παρασκευαστικαὶ γάρ εἰσιν. ἡ δὲ χαλκευτικὴ, καὶ ἡ τεκτονικὴ μετασκευαστικαί εἰσιν. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ σιδήρου ἡ χαλκευτικὴ ὅπλα ποιεῖ. ἡ δὲ τεκτονικὴ ἐκ τῶν ξύλων, αὐλοὺς, καὶ λύρας. ἡ δὲ χρηστικὴ, οἷον ἱππικὴ τοῖς χαλινοῖς χρῆται, ἡ πολεμικὴ τοῖς ὅπλοις, ἡ μουσικὴ τοῖς αὐλοῖς καὶ τῇ λύρᾳ. τέχνης ἄρα τρία εἴδη ἐστί. τὸ μὲν τι πρότερον, τὸ δέ τι δεύτερον, τὸ δέ τι τρίτον.

διαίρεσις ἀγαθῶν

Τὸ ἀγαθὸν εἰς τέτταρα γένη διαιρεῖται. ὧν μὲν ἓν λέγομεν εἶναι τὸν τὴν ἀρετὴν ἔχοντα ἰδίᾳ ἀγαθόν. ἄλλο δὲ αὐτὸ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην λέγομεν ἀγαθὸν εἶναι. τρίτον δὲ οἷον σιτία καὶ γυμνάσια τὰ πρόσφορα καὶ φάρμακα. τέταρτον δὲ φαμὲν εἶναι ἀγαθὸν οἷον αὐλητικὴν καὶ ὑποκριτικὴν καὶ τὰ τοιαῦτα. ἀγαθοῦ ἄρα τέτταρα εἴδη ἐστί. τὸ μὲν, τὸ τὴν ἀρετὴν ἔχειν. ἕτερον δὲ, αὐτὴ ἡ ἀρετή. τρίτον δὲ, σιτία καὶ γυμνάσια τὰ ὠφέλιμα. τέταρτον δὲ, αὐλητικὴν καὶ

κὴν καὶ ὑποκειτικὴν ἀγαθὸν λέγομεν εἶναι. Τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστι κακὰ, τὰ δὲ καλὰ, τὰ δὲ οὐδέτερα. τούτων κακὰ μὲν λέγομεν ταῦτα, τὰ δυνάμενα βλάπτειν ἀεὶ, οἷον ἀκρισίαν καὶ ἀφροσύνην, καὶ ἀδικίαν καὶ τὰ τοιαῦτα. τὰ δὲ τούτοις ἐναντία, ἀγαθά ἐστιν. τὰ δὲ, ἐνίοτε μὲν ὠφελεῖν, ἐνίοτε δὲ βλάπτειν, οἷον τὸ περιπατεῖν, καὶ τὸ καθῆσθαι, καὶ ἐσθίειν, ἢ ὅλως μήτε ὠφελῆσαι, μήτε βλάψαι δυνάμενα, ταῦτα γοῦν οὔτε ἀγαθὰ, οὔτε κακά ἐστι. τῶν ἄρα ὄντων, τὰ μὲν ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακὰ, τὰ δὲ οὐδέτερα τούτων.

διαίρεσις τῶν ὄντων

Εὐνομία διαιρεῖται εἰς τρία. ἓν μὲν ἐὰν ὦσιν οἱ νόμοι σπουδαῖοι, εὐνομίαν φαμὲν εἶναι. ἕτερον δὲ ἐὰν τοῖς κειμένοις νόμοις ἐμμένωσιν οἱ πολῖται, καὶ τοῦτο φαμὲν εὐνομίαν εἶναι. τρίτον δὲ ἐὰν ἔθεσι, καὶ ἐπιτηδεύμασι χρηστοῖς πολιτεύωνται.

διαίρεσις εὐνομίας

Διαιρεῖται ἡ ἀνομία εἰς τρία. ὧν ἓν μέν ἐστιν ἐὰν ὦσιν οἱ νόμοι μοχθηροὶ, καὶ πρὸς ξένους καὶ πρὸς πολίτας. ἕτερον δὲ ἂν τοῖς ὑπάρχουσι μὴ πείθωνται. ἄλλο δὲ ἐὰν ὅλως μηδεὶς ᾖ νόμος. τρία ἄρα ἀνομίας ἓν μέν ἐστι τὸ μοχθηροὺς εἶναι τοὺς νόμους. ἄλλο δὲ ἐὰν τοῖς οὖσι μὴ πείθωνται. τρίτον ἐὰν μηδεὶς ᾖ νόμος. Τὰ ἐναντία διαιρεῖται εἰς τρία, οἷον ἀγαθὰ κακοῖς ἐναντία φαμὲν εἶναι. ὡς τὴν δικαιοσύνην τῇ ἀδικίᾳ, καὶ τὴν φρόνησιν τῇ ἀφροσύνῃ καὶ τὰ τοιαῦτα. κακὰ δὲ κακοῖς ἐναντία ἐστὶν, οἷον ἡ ἀσωτία τῇ ἀνελευθερίᾳ

λουθρία. καὶ τὸ ἀδίκως στερεῖσθαι τῷ δικαίως στερεῖσθαι, καὶ τὰ τοιαῦτα κακὰ κακοῖς ἐναντία ἐστί. τὸ δὲ βαρὺ τῷ κούφῳ, καὶ τὸ ταχὺ τῷ βραδεῖ, καὶ τὸ μέλαν τῷ λευκῷ, ὡς οὐδέτερα οὐδετέροις ἐναντία ἐστί. τῶν ἐναντίων ἄρα, τὰ μὲν ὡς ἀγαθὰ κακοῖς ἐναντία ἐστί, τὰ δὲ ὡς κακὰ κακοῖς, τὰ δὲ ὡς οὐδέτερα οὐδετέροις. Τῶν ἀγαθῶν γένη εἰσὶ τρία. τὰ μὲν γάρ ἐστιν ἑκτά, τὰ δὲ μεθεκτά, τὰ δὲ ὑπαρκτά. τὰ μὲν οὖν ἑκτὰ ἐστὶν ὅσα ἐνδέχεται ἔχειν, οἷον ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡ ὑγίεια. μεθεκτὰ δὲ ὅσα ἔχειν μὲν μὴ ἐνδέχεται, μετασχεῖν δὲ αὐτῶν ἐνδέχεται. οἷον αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, ἔχειν μὲν οὐκ ἐνδέχεται, μετασχεῖν δὲ αὐτοῦ ἐνδέχεται. ὑπαρκτὰ δὲ ὅσα, μήτε μετασχεῖν, μήτε ἔχειν ἐνδέχεται, ὑπάρχειν δὲ δεῖ. οἷον τὸ σπουδαῖον εἶναι καὶ δίκαιον εἶναι. τῶν ἀγαθῶν ἄρα, τὰ μέν ἐστιν ἑκτά, τὰ δὲ μεθεκτά, τὰ δὲ ὑπαρκτά. ἡ συμβουλία διαιρεῖται εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς, ἓν μὲν ἐκ τῶν παροιχομένων χρόνων λαμβανόμενον, ἓν δὲ ἐκ τῶν μελλόντων, ἓν δὲ ἐκ τῶν ἐνεστώτων. τὰ μὲν οὖν ἐκ τῶν παροιχομένων παραδείγματα, οἷον τί ἔπαθον Λακεδαιμόνιοι πιστεύσαντες. τὰ δ' ἐκ τῶν παρόντων, οἷον ἀποφαίνειν τείχη ἀσθενῆ, δειλοὺς ἀνθρώπους, σῖτον ὀλίγον. τὰ δὲ ἐκ τῶν μελλόντων, οἷον ταῖς ὑπονοίαις μὴ ἀδικεῖν τὰς πρεσβείας, ὅπως μὴ ἄδοξος ἡ Ἑλ-

τρία γένη τῶν ἀγαθῶν

διαίρεσις συμβουλίας

λας γίνηται. τρία ἄρα συμβουλίας, τὰ μέν ἐστιν ἐκ τῶν παρῳχημένων, τὰ δ' ἐκ τῶν παρόντων, τὰ δ' ἐκ τῶν μελλόντων. Η φωνὴ διαιρεῖται εἰς δύο. ἓν μὲν αὐτῆς ἐστιν ἔμψυχον, ἓν δὲ ἄψυχον. ἔμψυχον μὲν ἡ τῶν ζώων φωνὴ, ἄψυχον δὲ φθόγγοι καὶ ἦχοι. τῆς ἐμψύχου φωνῆς, ἡ μέν ἐστιν ἐγγράμματος, ἡ δὲ ἀγράμματος. ἐγγράμματος μὲν ἡ τῶν ἀνθρώπων. ἀγράμματος δὲ ἡ τῶν ζώων. τρία ἄρα φωνῆς, ἡ μὲν ἔμψυχος, ἡ δὲ ἄψυχος.

διαίρεσις φωνῆς

Τῶν ὄντων, τὰ μέν ἐστι μεριστὰ, τὰ δὲ ἀμέριστα. τούτων δὲ τῶν μεριστῶν, τὰ μὲν ὁμοιομερῆ, τὰ δὲ ἀνομοιομερῆ. ἀμερῆ μὲν οὖν ἐστιν ὅσα μὴ ἔχει διαίρεσιν, μηδὲ ἔκ τινος σύγκειται, οἷον ἥτε μονὰς καὶ ἡ στιγμὴ καὶ ὁ φθόγγος. μεριστὰ δὲ ὅσα ἔκ τινος σύγκειται, οἷον αἵ, τε συλλαβαὶ καὶ συμφωνίαι, καὶ ζῶα, καὶ ὕδωρ, καὶ χρυσός. καὶ ὁμοιομερῆ μὲν ὅσα ἐξ ὁμοίων σύγκειται, καὶ μηδὲν διαφέρει τὸ ὅλον τοῦ μέρους εἰ μὴ τῷ πλήθει, οἷον τὸ ὕδωρ καὶ τὸ χρυσίον καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον. ἀνομοιομερῆ δὲ ὅσα ἐξ ἀνομοίων μερῶν σύγκειται, οἷον οἰκία καὶ τὰ τοιαῦτα. τῶν ὄντων ἄρα, τὰ μέν ἐστι μεριστὰ, τὰ δὲ ἀμερῆ. τῶν δὲ μεριστῶν, τὰ μὲν ὁμοιομερῆ, τὰ δὲ ἀνομοιομερῆ. τῶν ὄντων, τὰ μέν ἐστι καθ' ἑαυτὰ, τὰ δὲ πρός τι λέγεται. τὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα ἐστὶν ὅσα ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ μηδενὸς προσδεῖται. ταῦτα δ' ἂν εἴη οἷον ἄνθρωπος ἵππος, καὶ τὰ ἄλλα ζῶα. τούτων

διαίρεσις τῶν ὄντων

ζῷα. τούτων γὰρ οὐδὲν δι᾽ ἑρμηνείας χωρεῖ. τῶν δὲ πρός τι λεγομένων ὅσα προσδεῖται τινὸς ἑρμηνείας. οἷον τὸ μεῖζον τινός, καὶ τὸ θᾶττον τινός, καὶ τὸ κάλλιον καὶ τὰ τοιαῦτα. τό, τε γὰρ μεῖζον ἐλάττονός ἐστι μεῖζον, καὶ τὸ θᾶττον τινός ἐστι. τῶν ὄντων ἄρα, τὰ μὲν αὐτὰ καθ᾽ αὐτὰ λέγεται, τὰ δὲ πρός τι. ὧδε καὶ τὰ πρῶτα διῄρει κατὰ τὸν ἀριστοτέλην.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος πλάτων φιλόσοφος ῥόδιος, μαθητὴς παναιτίου, καθά φησι σέλευκος ὁ γραμματικὸς ἐν πρώτῳ περὶ φιλοσοφίας. καὶ ἄλλος περιπατητικὸς μαθητὴς ἀριστοτέλους. καὶ ἕτερος πραξιφάνους. καὶ ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητής.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΣΠΕΥΣΙΠΠΟΣ

ΤΑ μὲν περὶ πλάτωνος τοσαῦτα ἦν εἰς τὴν δύναμιν ἡμῖν συναγαγεῖν φιλοπόνως, διειλήφασι τὰ λεγόμενα περὶ τἀνδρός. διεδέξατο δ᾽ αὐτὸν σπεύσιππος εὐρυμέδοντος ἀθηναῖος. τῶν μὲν δήμων μυῤῥινούσιος. υἱὸς δὲ τῆς ἀδελφῆς πωτώνης, καὶ ἐσχολάρχησεν ἔτη ὀκτώ. ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ὀγδόης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος. χαρίτων τε ἀγάλματα ἀνέθηκεν ἐν τῷ μουσείῳ τῷ ὑπὸ πλάτωνος ἐν ἀκαδημίᾳ ἱδρυθέντι. καὶ ἔμεινε μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν πλάτωνι δογμάτων. οὐ μὴν τὸ ἦθος διέμεινε τοιοῦτος. καὶ γὰρ ὀργίλος καὶ ἡδονῶν ἥττων ἦν. φασὶ δὲ αὐτὸν ὑπὸ θυμοῦ τὸ κυνίδιον εἰς τὸ φρέαρ ῥῖψαι. καὶ ὑφ᾽ ἡδονῆς ἐλθεῖν εἰς μακεδονίαν ἐπὶ τὸν κασάνδρου γάμον. ἐλέγοντο δὲ αὐτοῦ καὶ

αἱ πλάτωνος

ἐν πλάτωνος ἀκούειν μαθήτριαι, λασθένειά τε ἡ μαντινική, καὶ ἀξιοθέα ἡ φλιασία. ὅτε καὶ διονύσιος πρὸς αὐτὸν γράφων τωθαστικῶς φησί. καὶ ἐκ τῆς ἀρκαδικῆς σου μαθητρίας ἔστι τὴν φιλοσοφίαν καταμαθεῖν. καὶ πλάτων μὲν ἀτελεῖς φόρων τοὺς παρ' αὐτὸν φοιτῶντας ἐποίει. σὺ δὲ δασμολογεῖς, καὶ παρ' ἑκόντων καὶ ἀκόντων λαμβάνεις. οὗτος πρῶτος καθά φησι διόδωρος ἐν ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ, ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐθεάσατο τὸ κοινόν, καὶ συνῳκείωσε καθόσον ἦν δυνατὸν ἀλλήλοις. καὶ πρῶτος παρὰ ἰσοκράτους τὰ καλούμενα ἀπόρρητα ἐξήνεγκεν ὥς φησι καινεύς. καὶ πρῶτος εὗρεν ᾧ τὰ φορμία τῶν φρυγάνων εὔογκα ποιοῦσιν. ἤδη δὲ ὑπὸ παραλύσεως καὶ τὸ σῶμα διέφθαρτο. καὶ πρὸς ξενοκράτην διεπέμπετο παρακαλῶν αὐτὸν ἐλθεῖν καὶ τὴν σχολὴν διαδέξασθαι. φασὶ δὲ ἐπ' ἀμαξίου αὐτὸν φερόμενον εἰς τὴν ἀκαδημίαν συναντῆσαι διογένει, καὶ χαῖρε εἰπεῖν. τὸν δὲ φάναι, ἀλλὰ μὴ σύ γε ὅς τις ὑπομένεις ζῆν τοιοῦτος ὤν. καὶ τέλος ὑπὸ ἀθυμίας ἑκὼν τὸν βίον μετήλλαξε γηραιὸς ὤν. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν. ἀλλ' εἰ μὴ σπεύσιππον ἐμάνθανον ὧδε θανεῖσθαι, οὐκ ἂν ἔπεισέ με τις τόδε λέξαι. ὅς ἦν οὐχὶ πλάτωνι πρὸς αἵματος. οὐ γὰρ ἀθυμῶν κάτθανεν ἂν ἀλλὰ διά τι σφόδρα μικρόν. πλούταρχος δέ φησιν ἐν τῷ λυσάνδρου βίῳ καὶ σύλλα φθειρσὶν ἐκζέσθαι αὐτόν

θαι αὐτόν. ἤδη δὲ καὶ τὸ σῶμα διακεχυμένος ὥς φησι τιμόθεος ἐν τῷ περὶ βίων. οὗτος φησὶ πρὸς τὸν ἐρῶντα πλούσιον ἀμόρφου ἔφη. τί δέ σοι δεῖ τούτου; ἐγὼ γάρ σοι δέκα ταλάντων εὐμορφοτέραν εὑρήσω. καὶ καταλέλοιπε δὲ πάμπλειστα ὑπομνήματα, καὶ διαλόγους πλείονας. ἐν οἷς καὶ ἀρίστιππον τὸν κυρηναῖον. περὶ πλούτου α. περὶ ἡδονῆς α. περὶ δικαιοσύνης α. περὶ φιλοσοφίας α. περὶ φιλίας α. περὶ θεῶν α. φιλόσοφος α. πρὸς κέφαλον α. κέφαλος α. κλεινόμαχος ἢ λυσίας πολίτης α. περὶ ψυχῆς α. πρὸς γρύλλον α. ἀρίστιππος α. τεχνῶν ἔλεγχος α. ὑπομνηματικοὶ διάλογοι. τεχνικὸν α. διάλογοι τῶν περὶ τὴν πραγματείαν ὁμοίων α β γ Δ ε ς ζ η θ ι. διαιρέσεις, καὶ πρὸς τὰ ὅμοια ὑποθέσεις. περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν παραδειγμάτων. πρὸς τὸν ἀμάρτυρον πλάτωνος ἐγκώμιον. ἐπιστολαὶ πρὸς δίωνα, διονύσιον, φίλιππον. περὶ νομοθεσίας. μαθηματικός. μανδρόβουλος. λυσίας. ὅροι. τάξεις ὑπομνημάτων. στίχοι μ Δ Δ ο ε. πρὸς τοῦτον γράφει καὶ σιμωνίδης τὰς ἱστορίας ἐν αἷς κατατέταχε τὰς πράξεις δίωνός τε καὶ βίωνος. ἐν δευτέρῳ ἀπομνημονευμάτων φαβωρῖνος φησίν, ὡς ἀριστοτέλης αὐτοῦ τὰ βιβλία τριῶν ταλάντων ὠνήσατο. γέγονε σπεύσιππος καὶ ἕτερος ἰατρὸς ἡροφίλειος ἀλεξανδρεύς.

Ξενοκράτ-

ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ

Ξενοκράτης ἀγαθήνορος χαλκηδόνιος, οὗτος ἐκ νέου πλάτωνος ἤκουσε. καὶ εἰς σικελίαν αὐτῷ συναπεδήμησεν. ἦν δὲ τὴν φύσιν νωθρὸς, ὥς τε φασὶ λέγειν τὸν πλάτωνα συγκρίνοντα αὐτὸν ἀριστοτέλει. * τῷ δὲ, χαλινοῦ. καὶ ἐφ' οἷον ἵππον, οἷον ὄνον ἀλείφω. σεμνὸς δὲ τά τε ἄλλα ξενοκράτης καὶ σκυθρωπὸς ἀεὶ, ὥς τε αὐτῷ λέγειν συνεχὲς τὸν πλάτωνα. ξενόκρατες θῦε ταῖς χάρισι. διῆγέ τε ἐν ἀκαδημίᾳ τὰ πλεῖστα. καὶ εἴποτε μέλλει εἰς ἄστυ ἀπιέναι φασὶ τοὺς θορυβώδεις καὶ πορνικοὺς ὑποστέλλειν αὐτοῦ τῇ παρόδῳ. καί ποτε καὶ φρύνην τὴν ἑταίραν ἐθελῆσαι πειρᾶσθαι αὐτὸν, καὶ δῆθεν διωκομένην ὑπό τινων καταφυγεῖν εἰς τὸ οἰκίδιον. τὸν δὲ, ἕνεκα τοῦ ἀνθρωπίνου εἰσδέξασθαι, καὶ ἑνὸς ὄντος κλινιδίου δεομένῃ μεταδοῦναι τῆς κατακλίσεως. καὶ τέλος πολλὰ ἐκλιπαροῦσαν ἄπρακτον ἀναστῆναι. λέγειν τε πρὸς τοὺς πυνθανομένους, ὡς οὐκ ἀπ' ἀνδρὸς ἀνασταίη. ἔνιοι δὲ λαΐδα φασὶ παρακατακλῖναι αὐτῷ τοὺς μαθητάς. τὸν δὲ, οὕτως εἶναι ἐγκρατῆ, ὥς τε καὶ τομὰς καὶ καύσεις πολλάκις ὑπομεῖναι περὶ τὸ αἰδοῖον. ἦν δὲ καὶ ἀξιόπιστος σφόδρα. ὥς τε μὴ ἐξὸν ἀνώμοτον μαρτυρεῖν, τούτῳ μόνῳ συνεχώρουν ἀθηναῖοι. καὶ δὴ καὶ αὐτὰς

ὡς αὐταρκέστατος ἦν. ἀλεξάνδρου γοῦν καὶ συχνὸν ἀργύριον ἀποστείλαντος αὐτῷ, τρισχιλίας ἀττικὰς ἀφελὼν, τὸ λοιπὸν ἀπέπεμψεν εἰπὼν, ἐκείνῳ πλειόνων δεῖν πλείονας τρέφοντι. ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπ' ἀντιπάτρου πεμφθὲν μὴ προσέσθαι, ὥς φησι μυρωνιανὸς ἐν ὁμοίοις. καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμηθέντα ἐπ' ἄθλῳ πολυποσίας τοῖς κατὰ χοῦσι παρὰ διονυσίῳ ἐξιόντα θεῖναι πρὸς τὸν ἱδρυμένον ἑρμῆν, ἔνθαπερ τιθέναι καὶ τοὺς ἀνθίνους εἰώθει. λόγος δὲ αὐτὸν μετὰ καὶ ἄλλων πεμφθῆναι πρεσβευτὴν πρὸς φίλιππον. καὶ τοὺς μὲν, δώροις μαλθασσομένους καὶ εἰς τὰς κλήσεις συνιέναι καὶ τῷ φιλίππῳ λαλεῖν. τὸν δὲ, μηδέτερον τούτων ποιεῖν. ὅτε γὰρ ὁ φίλιππος αὐτὸν προσίετο διὰ τοῦτο. ὅθεν ἐλθόντας τοὺς πρέσβεις εἰς τὰς ἀθήνας, φάσκειν ὡς μάτην αὐτοῖς ξενοκράτης συνεληλύθει. καὶ τοὺς, ἑτοίμους εἶναι ζημιοῦν αὐτόν. μαθόντας δὲ παρ' αὐτοῦ, ὡς νῦν καὶ μᾶλλον φροντιστέον εἴη τῆς πόλεως αὐτοῖς, τοὺς μὲν γὰρ ἤδη ἐδωροδόκησε ὁ φίλιππος, ἐμὲ δὲ μηδενὶ λόγῳ ἐπαξόμενος, φασὶ διπλασίως αὐτὸν τιμῆσαι. καὶ τὸν φίλιππον δὲ λέγειν ὕστερον, ὡς μόνος εἴη ξενοκράτης τῶν πρὸς αὐτὸν ἀφιγμένων ἀδωροδόκητος. ἀλλὰ καὶ πρεσβεύων πρὸς ἀντίπατρον περὶ αἰχμαλώτων ἀθηναίων κατὰ τὸν λαμιακὸν πόλεμον, καὶ κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον πρὸς αὐτὸν, προσηνέγκατο ταυτί.

οὐ Κίρκην. τίς γάρ κεν ἀνὴρ ὃς ἐναίσιμος εἴη
πρὶν τλαίη πάσσασθαι ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος
πρὶν λύσασθ' ἑτάρους, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι;

Καὶ τὸν ἀποδεξάμενον τὴν εὐτυχίαν εὐθὺς ἀνεῖναι. στρουθίου δέ ποτε διωκομένου ὑπὸ ἱέρακος καὶ εἰσπηδήσαντος εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦ, καταψήσας μεθῆκεν, εἰπὼν τὸν ἱκέτην δεῖν μὴ ἐκδιδόναι. σκωπτόμενος ὑπὸ Βίωνος, οὐκ ἔφη αὐτῷ ἀποκρινεῖσθαι. μηδὲ γὰρ τὴν τραγῳδίαν ὑπὸ τῆς κωμῳδίας σκωπτομένην ἀποκρίσεως ἀξιοῦν. πρὸς δὲ τὸν μήτε μουσικὴν μήτε γεωμετρίαν μήτε ἀστρονομίαν μεμαθηκότα, βουλόμενον δὲ παρ' αὐτὸν φοιτᾶν, πορεύου ἔφη. λαβὰς γὰρ οὐκ ἔχεις φιλοσοφίας. οἱ δέ, τοῦτό φασιν εἰπεῖν. παρ' ἐμοὶ γὰρ πόκος οὐ κνάπτεται. εἰπόντος δὲ Διονυσίου πρὸς Πλάτωνα, ὡς ἀφαιρήσει τις αὐτοῦ τὸν τράχηλον, παρὼν οὗτος καὶ δείξας τὸν ἴδιον, οὐκ ἄν γε ἔφη τις πρότερον τούτου. φασὶ καὶ Ἀντιπάτρου ποτὲ ἐλθόντος εἰς Ἀθήνας καὶ ἀσπασαμένου αὐτόν, μὴ πρότερον ἀντιπροσαγορεῦσαι, πρὶν ἢ τὸν λόγον ὃν ἔλεγε διαπεράνασθαι. ἀτυφότατος δὲ ὢν πολλάκις ἑαυτῷ τῆς ἡμέρας διεμελέτα. καὶ ὥραν μίαν φασὶν ἀπένεμε σιωπῇ. καὶ πλεῖστα ὅσα καταλέλοιπε συγγράμματα καὶ ἔπη, καὶ παραινέσεις, ἅ ἐστι ταῦτα. περὶ φύσεως α β γ Δ ε ϛ. περὶ σοφίας ϛ. περὶ πλούτου α. Ἀρκὰς α. περὶ τοῦ ἀορίστου α. περὶ τοῦ παιδίου α. περὶ ἐγκρατείας α.

ἀποφθέγματα

συγγράμματα

περὶ τοῦ ὠφελίμου α. περὶ τοῦ ἐλευθέρου α. περὶ θανάτου α. περὶ ἑκουσίου α. περὶ φιλίας α β. περὶ ἐπιεικείας α. περὶ τοῦ ἐναντίου α β. περὶ εὐδαιμονίας α β. περὶ τοῦ γράφειν α. περὶ μνήμης α. περὶ τοῦ ψεύδους α. καλλικλῆς α. περὶ φρονήσεως α β. οἰκονομικὸς α. περὶ σωφροσύνης α. περὶ δυνάμεως νόμου α. περὶ πολιτείας α. περὶ ὁσιότητος α. ὅτι παραδοτὴ ἡ ἀρετὴ α. περὶ εἱμαρμένης α. περὶ τῶν παθῶν α. περὶ βίων α. περὶ ὁμονοίας α. περὶ μαθητῶν α β. περὶ δικαιοσύνης α. περὶ ἀρετῆς α β. περὶ εἰδῶν α. περὶ ἡδονῆς α β. περὶ βίου α. περὶ ἀνδρείας α. περὶ τοῦ ἑνὸς α. περὶ ἰδεῶν α. περὶ τέχνης α. περὶ θεῶν α β. περὶ ψυχῆς α β. περὶ ἐπιστήμης α. πολιτικὸς α. περὶ ἐπιστημοσύνης α. περὶ φιλοσοφίας α. περὶ τῶν παρμενίδου α. ἀρχέδημος ἢ περὶ δικαιοσύνης. περὶ ἀγαθοῦ α. τῶν περὶ τὴν διάνοιαν α β γ Δ ε ϛ ζ η. λύσις τῶν περὶ τοὺς λόγους α ι. φυσικῆς ἀκροάσεως α β γ Δ ε ϛ. κεφάλαιον α. περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν α. πυθαγόρεια α. λύσεις α β. διαιρέσεις η. θέσεων βιβλία κ μ γ. τῆς περὶ τὸ διαλέγεσθαι πραγματείας βιβλία ιε. μ. α. β. ψ. μ. μετὰ τοῦτο βιβλία ιε. καὶ ἄλλα βιβλία ιϛ. περὶ μαθημάτων τῶν περὶ τὴν λέξιν λογικῶν βιβλία θ. τῶν περὶ τὴν διάνοιαν ἄλλα βιβλία δύο. περὶ γεωμετρῶν βιβλία ε. ὑπομνημάτων α. ἐναντίων α.

περὶ ἀριθμῶν α΄. ἀριθμῶν θεωρία α΄. διαστημάτων α΄. τῶν περὶ ἀστρολογίαν ς΄. στοιχεῖα πρὸς ἀλέξανδρον περὶ βασιλείας Δ. πρὸς ἀρύβαν. πρὸς ἡφαιστίωνα. περὶ γεωμετρίας α΄ β΄. στίχοι μ̄. κ̄. β. Δ. σ̄. λ̄θ. ἀθηναῖοι δ' ὅμως αὐτὸν ὄντα τοιοῦτον, ἐπίπρασκον ποτὲ τὸ μετοίκιον ἀτονοῦντα θεῖναι. καὶ αὐτὸν ὠνεῖται Δημήτριος ὁ φαληρεύς. καὶ ἑκάτερον ἀποκατέστησε, ξενοκράτει μὲν τὴν ἐλευθερίαν, ἀθηναίοις δὲ τὸ μετοίκιον. τοῦτό φησι μυρωνιανὸς ὁ ἀμασειανὸς, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἱστορικῶν ὁμοίων κεφαλαίων. διεδέξατο δὲ σπεύσιππον καὶ ἀφηγήσατο τῆς σχολῆς πέντε καὶ εἴκοσι ἔτη, ἐπὶ λυσιμάχου ἀρξάμενος κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος. ἐτελεύτα δὲ νυκτὸς λεκάνῃ προσπταίσας, ἔτος ἤδη γεγονὼς δεύτερον καὶ ὀγδοηκοστόν. φαμὲν δὲ καὶ εἰς αὐτὸν οὑτωσί.

χαλκῇ προσπταίσας λεκάνῃ ποτὲ καὶ τὸ μέτωπον
πλήξας ἴαχεν ὢ σύντονον εἶτ' ἔθανεν,
ὁ πάντα πάντῃ ξενοκράτης ἀνὴρ γεγονώς.

γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι ξενοκράτεις ς΄. ὅ,τε τακτικὸς ἀρχαῖος σφόδρα. καὶ ὁ συγγενὴς ἅμα καὶ πολίτης τοῦ προειρημένου φιλοσόφου. φέρεται δὲ αὐτοῦ λόγος ἀρσινοητικὸς γεγραμμένος περὶ ἀρσινόης ἀποθανούσης. τέταρτος φιλόσοφος ἐλεγείαν γεγραφὼς οὐκ ἐπιτυχῶς. ἴδιον μέν. ποιηταὶ μὲν

γὰρ ἐπιβαλλόμενοι πεζογραφεῖν ἐπιτυγχάνουσι. πεζογράφοι δὲ ἐπιτιθέμενοι ποιητικῇ πταίουσι. δῆλον, τὸ μὲν φύσεως εἶναι, τὸ δὲ τέχνης ἔργον. πέμπτος ἀνδριαντοποιός. ἕκτος ᾄσματα γεγραφὼς ὥς φησιν ἀριστόξενος.

ΠΟΛΕΜΩΝ

Πολέμων φιλοστράτου μὲν υἱὸς ἦν, τῶν Δήμων Οἴηθεν. νέος δ' ὢν ἀκόλαστός τε καὶ διακεχυμένος ἦν οὕτως, ὥς τε καὶ περιφέρειν ἀργύριον πρὸς τὰς ἑτοίμους λύσεις τῶν ἐπιθυμιῶν. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς στενωποῖς διέκρυπτεν. ἀλλὰ καὶ ἐν ἀκαδημίᾳ πρὸς κίονι τινὶ τριόβολον εὑρέθη προσπεπλασμένον αὐτοῦ, διὰ τὴν ὁμοίαν τῇ προειρημένῃ πρόφασιν. καί ποτε συνθέμενος τοῖς νέοις καὶ ἐστεφανωμένος μεθύων εἰς τὴν ξενοκράτους ἦρξε σχολήν. ὁ δέ, οὐδὲν διατραπεὶς ἦγε τὸν λόγον ὁμοίως. ἦν δὲ περὶ σωφροσύνης. ἀκοῦον δὲ τὸ μειράκιον κατ' ὀλίγον ἐθηράθη. καὶ οὕτως ἐγένετο φιλόπονος, ὡς ὑπερβάλλεσθαι τοὺς ἄλλους καὶ αὐτὸν διαδέξασθαι τὴν σχολήν, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος. Φησὶ δὲ ἀντίγονος ὁ καρύστιος ἐν τοῖς βίοις τὸν πατέρα αὐτοῦ πρῶτόν τε εἶναι τῶν πολιτῶν καὶ ἁρματοτροφῆσαι. φυγεῖν δὲ τὸν πολέμωνα καὶ δίκην κακώσεως ὑπὸ τῆς γυναικός, ὡς μειρακίοις συνόντα. τοσοῦτον δὲ ἐπιτεῖναι τὸ ἦθος ἀρξάμενον φιλοσοφεῖν, ὥστ' ἐπὶ ταυτοῦ σχήματος τῆς μορφῆς πάντοτε μένειν.

ἀλλὰ

ἀλλὰ καὶ τὴν φωνὴν ἀναλλοίωτος ἦν. διὸ καὶ θηραθῆναι κράντορα ὑπ' αὐτοῦ. κυνὸς γοῦν λυττῶντος, καὶ τὴν ἰγνύαν διασπάσαντος, μόνον μὴ ὠχριᾶσαι. καὶ ταραχῆς γενομένης ἐπὶ τῆς πόλεως πυθόμενον τὸ γεγονὸς ἄτρεπτον μεῖναι. ἔν τε τοῖς θεάτροις ἀσυμπαθέστατος ἦν. νικοστράτου γοῦν ποτε τοῦ ἐπικαλουμένου κλυταιμνήστρα ἀναγινώσκοντός τι τοῦ ποιητοῦ αὐτῷ τὲ καὶ κράτητι, τὸν μὲν συνδιατίθεσθαι, τὸν δ' ἴσα καὶ μὴ ἀκοῦσαι. καὶ ὅλως ἦν τοιοῦτος οἷόν φησι μελάνθιος ὁ ζωγράφος ἐν τοῖς περὶ ζωγραφικῆς. φησὶ γὰρ δεῖν αὐθάδειαν τινα καὶ σκληρότητα τοῖς ἔργοις ἐπιτρέχειν. ὁμοίως δὲ κἀν τοῖς ἤθεσιν. ἔφασκε δὲ ὁ πολέμων δεῖν ἐν τοῖς πράγμασι γυμνάζεσθαι, καὶ μὴ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς θεωρήμασι καθάπερ ἁρμονικόν τι τέχνιον καταπιόντα καὶ μελετήσαντα. ὡς κατὰ μὲν τὴν ἐρώτησιν θαυμάζεσθαι, κατὰ δὲ τὴν διάθεσιν ἑαυτοῖς μάχεσθαι. ἦν οὖν ἀστεῖός τις καὶ γενναῖος, παρῃτημένος ἅ φησιν ἀριστοφάνης περὶ εὐριπίδου, ὀξώτης καὶ σιλφώτης, ἅπερ ὡς αὐτός φησι καταπυγοσύνη ταῦτα ἐστὶ πρὸς κρέας μέγα. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ καθίζων ἔλεγε πρὸς τὰς θέσεις φασί. περιπατῶν δὲ ἐπεχείρει, διὰ δὴ οὖν τὸ φιλογενναῖον ἐτιμᾶτο ἐν τῇ πόλει. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκπεπατηκὼς ἦν διατρίβων ἐν τῷ κήπῳ, παρ' ὃν οἱ μαθηταὶ μικρὰ καλύβια ποιησάμενοι κατῴκουν πλησίον τοῦ μουσείου καὶ τῆς ἐξέ-

δρᾶς. ὡς ἐῴκει δὴ ὁ πολέμων κατὰ πάντα ἐζηλώκει τὸν ξενοκράτην. καὶ ἐρασθῆναι αὐτοῦ φησιν ἀρίστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς. ἀεὶ γοῦν ἐμέμνητο ὁ πολέμων αὐτοῦ, τήν τε ἀκακίαν καὶ τὸν αὐχμὸν ἐνεδέδυτο τ' ἀνδρὸς καὶ τὸ βάρος, οἱονεὶ δώριός τις οἰκονομία. ἦν δὲ καὶ φιλοσοφοκλῆς, καὶ μάλιστα ἐν ἐκείνοις ὅπου κατὰ τὸν κωμικὸν τὰ ποιήματα αὐτῷ κύων τις ἐδόκει συμποιεῖν μολοττικός. καὶ ἔνθα ἦν κατὰ τὸν φρύνιχον οὐ γλύξις οὐδ' ὑπόχυτος ἀλλὰ πράμνιος. ἔλεγεν οὖν τὸν μὲν ὅμηρον ἐπικὸν εἶναι σοφοκλέα. ὅμηρον δὲ σοφοκλέα τραγικόν. ἐτελεύτησε δὲ γηραιὸς ἤδη ὑπὸ φθίσεως, ἱκανὰ συγγράμματα καταλιπών. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν.

οὐκ ἀΐεις, πολέμωνα κεκεύθαμεν ὃν θέτο τῇδε
  ἀρρωστία τὸ δεινὸν ἀνθρώπων πάθος.
οὐ μᾶλλον πολέμωνα, τὸ σῶμα δέ. τοῦτο γὰρ αὐτὸς
  μέλλων ἐς ἄστρα διαβαίνειν θῆκε χαμαί.

ΚΡΑΤΗΣ

Κράτης πατρὸς μὲν ἦν ἀντιγένους. θριάσιος δὲ τῶν δήμων καὶ ἀκροατὴς ἅμα, καὶ ἐρώμενος πολέμωνος. ἀλλὰ καὶ διεδέξατο τὴν σχολὴν αὐτοῦ. καὶ οὕτως ἀλλήλους ὠφελείτην, ὥστε καὶ ζῶντε οὐ μόνον τῶν αὐτῶν ἤστην ἐπιτηδευμάτων, ἀλλὰ καὶ μέχρι σχεδὸν ἀναπνοῆς ἐξομοιοῦσθαι ἀλλήλοιν, καὶ θανόντε τῆς αὐτῆς ταφῆς ἐκοινωνείτην. ὅθεν ἀνταγόρας εἰς ἄμφω τοῦτον ἐποίησε τὸν τρόπον.

μνῆ

μνήματι τῷδε κράτητα θεουδέα καὶ πολέμωνα
ἔννεπε κρύπτεσθαι ξεῖνε παρερχόμενος
ἄνδρας ὁμοφροσύνῃ μεγαλήτορας, ὧν ἄπο μῦθος
ἱερὸς ἤεισεν δαιμονίου στόματος.
καὶ βίοτος καθαρὸς σοφίας ἐπὶ θεῖον ἐκόσμει
αἰῶνα στρεπτοῖς δόγμασι πειθόμενος.

ἔνθεν καὶ ἀρκεσίλαον μετελθόντα παρὰ θεοφράστου πρὸς αὐτοὺς λέγειν, ὡς εἶεν θεοί τινες ἢ λείψανα τοῦ χρυσοῦ γένους. καὶ γὰρ ἤστην οὐ φιλοδημώδεε, ἀλλ' οἷον διονυσόδωρον ποτέ φασι τὸν αὐλητὴν εἰπεῖν. σεμνυόμενον ἐπὶ τῷ μηδένα τῶν κρουμάτων αὐτοῦ, μήτ' ἐπὶ κρήνης ἀκηκοέναι καθά περ ἰσμηνίου. συσσίτιον δέ φησιν αὐτῷ ὁ ἀντίγονος εἶναι παρὰ κράντορα. ὁμονόως συμβιούντων τούτων τε καὶ ἀρκεσιλάου. τὴν δὲ οἴκησιν ἀρκεσίλαον μὲν ἔχειν μετὰ κράντορος. πολέμωνα δὲ σὺν κράτητι μετὰ λυσικλέους τινὸς τῶν πολιτῶν. ἦν δέ φησιν ἐρώμενος, κράτης μὲν ὡς προείρηται πολέμωνος. ἀρκεσίλαος δὲ κράντορος. τελευτῶν δὲ ὁ κράτης καθά φησιν ἀπολλόδωρος ἐν τρίτῳ τῶν χρονικῶν, ἀπέλιπε βιβλία. τὰ μὲν φιλοσοφούμενα, τὰ δὲ περὶ κωμῳδίας, τὰ δὲ λόγους δημηγορικοὺς καὶ πρεσβευτικούς. ἀλλὰ καὶ μαθητὰς ἐλλογίμους, ὧν ἀρκεσίλαος, περὶ οὗ λέξομεν. διήκουσε γὰρ καὶ τούτου. καὶ βίωνα τὸν βορυσθενίτην. ὕστερον δὲ θεοδώρειον ἀπὸ τῆς αἱρέσεως ἐπικαλούμενον, περὶ οὗ

αὐτοῦ

αὐτοῦ λέξομεν ἐχομένως ἀρκεσιλάου. γεγόνασι δὲ κράτητες δέκα. πρῶτος ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητής. δεύτερος ῥήτωρ τραλλιανὸς ἰσοκράτειος. τρίτος ταφρωρύχος, ἀλεξάνδρῳ συνών. τέταρτος ὁ κύων περὶ οὗ λέξομεν. πέμπτος φιλόσοφος περιπατητικός. ἕκτος ἀκαδημαϊκὸς ὁ προειρημένος. ἕβδομος μαλλώτης γραμματικός. ὄγδοος γεωμετρικὰ γεγραφώς. ἔνατος ἐπιγραμμάτων ποιητής. δέκατος ταρσεὺς φιλόσοφος ἀκαδημαϊκός.

ΚΡΑΝΤΩΡ

Κράντωρ σολεὺς θαυμαζόμενος ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι ἀπῆρεν εἰς ἀθήνας, καὶ ξενοκράτους διήκουσε πολέμωνι συσχολάζων. καὶ κατέλιπεν ὑπομνήματα εἰς μυριάδας στίχων τρεῖς. ὧν τινά τινες ἀρκεσιλάῳ προσάπτουσι. φασὶ δὲ αὐτὸν ἐρωτηθέντα τίνι θηραθείη ὑπὸ πολέμωνος εἰπεῖν, τῷ μήτε ὀξύτερον μήτε βαρύτερον ἀκοῦσαι φθεγγομένου. οὗτος νοσήσας εἰς τὸ ἀσκληπιεῖον ἀνεχώρησε, κἀκεῖ περιεπάτει. οἱ δὲ, πανταχόθεν προσῄεσαν αὐτῷ, νομίζοντες οὐ διὰ νόσον, ἀλλὰ βούλεσθαι αὐτόθι σχολὴν συστήσασθαι, ὧν ἦν καὶ ἀρκεσίλαος θέλων ὑπ' αὐτοῦ συσταθῆναι πολέμωνι, καίπερ ἐρῶντος ὡς ἐν τῷ περὶ ἀρκεσιλάου λέξομεν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ὑγιάναντα διακούειν πολέμωνος. ἐφ' ᾧ καὶ μάλιστα θαυμασθῆναι. λέγεται δὲ καὶ τὴν οὐσίαν καταλιπεῖν

πεῖν

πεῖν ἀρκεσιλάῳ, ταλάντων οὖσαν δυοκαίδεκα. καὶ ἐρωτηθέντα πρὸς αὐτοῦ ποῦ βούλεται ταφῆναι εἰπεῖν.

ἐν γῆς φίλοις μυχοῖσι κρυφθῆναι καλόν.

λέγεται δὲ καὶ ποιήματα γράψαι καὶ ἐν τῇ πατρίδι ἐν τῷ τῆς ἀθηνᾶς ἱερῷ σφραγισάμενον αὐτὰ θεῖναι. καὶ φησὶ θεαίτητος ὁ ποιητὴς οὑτωσὶ περὶ αὐτοῦ.

ἥνδανεν ἀνθρώποις, ὁ δ' ἐπὶ πλέον ἥνδανε μούσαις
 κράντωρ, καὶ γήρως ἤλυθεν οὔτι πρόσω.
γῆ σὺ δὲ τεθνειῶτα τὸν ἱερὸν ἄνδρ' ὑποδέξῃ,
 ἦ ῥ' ὅγε καὶ ζώει κεῖθι ἐν εὐθυμίῃ.

ἐθαύμαζε δὲ ὁ κράντωρ πάντων δὴ μᾶλλον ὅμηρον καὶ εὐριπίδην, λέγων ἐργῶδες ἐν τῷ κυρίῳ τραγικῶς ἅμα καὶ συμπαθῶς γράψαι. καὶ προεφέρετο τὸν στίχον τὸν ἐκ τοῦ βελλεροφόντου.

οἴμοι, τί δ' οἴμοι, θνητά τοι πεπόνθαμεν.

λέγεται δὲ καὶ ἀνταγόραν τὸν ποιητὴν, ὡς κράντορος εἰς ἔρωτα πεποιημένα φέρεσθαι ταυτί.

ἐνδοιῇ μοι θυμὸς ὅτοι γένος ἀμφιβόητον
ἤ σε θεῶν, τὸν πρῶτον ἀειγενέων ἔρος εἴπω,
τῶν ὅσσους ἔρεβός τε πάλαι βασίλειά τε παῖδας
γείνατο νὺξ πελάγεσσιν ὑπ' εὐρέος ὠκεανοῖο,
ἤ σέ γε κύπριδος υἷα περίφρονος, ἤ σε γαίης
ἢ ἀνέμων τοι ἄιστα, κακὰ φρονέων ἀλάλησαι
ἀνθρώποις ἠδ' ἐσθλὰ, τὸ καὶ σέο σῶμα δίφυον.

ἦν δὲ καὶ δεινὸς ὀνοματοποιῆσαι. τραγῳδὸν γοῦν ἀπελέκητον εἶπεν ἔχειν φωνὴν καὶ φλοιοῦ μεστήν. καί τινος ποιητοῦ σκίφθης μεστοὺς εἶναι τοὺς στίχους. καὶ τὰς θεοφράστου θέσεις ὀστρέῳ γεγράφθαι. θαυμάζεται δὲ αὐτοῦ μάλιστα βιβλίον τὸ περὶ πένθους. καὶ κατέστρεψε πρὸ πολέμωνος καὶ κράτητος, ὑδρωπικῇ διαθέσει νοσήσας. καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἡμῶν.

ἐπέκλυσε καὶ σὲ κράντωρ ἡ νόσων κακίστη
χ᾽ οὕτω κατῆλθες εἰς μέλαιναν πλουτέως ἄβυσσον.
καὶ σὺ μὲν ἐκεῖθι νῦν χαίρεις, σῶν λόγων δὲ
χήρη ἕστηκεν ἀκαδημία καὶ σόλοι πατρὶς σεῦ.

ΑΡΚΕΣΙΛΑΟΣ

Ἀρκεσίλαος σεύθου ἢ σκύθου, ὡς ἀπολλόδωρος ἐν τρίτῳ χρονικῶν, πιταναῖος τῆς αἰολίδος. οὗτός ἐστιν ὁ τῆς μέσης ἀκαδημίας κατάρξας πρῶτος, ἐπισχὼν τὰς ἀποφάσεις διὰ τὰς ἐναντιότητας τῶν λόγων. πρῶτος δὲ καὶ εἰς ἑκάτερον ἐπεχείρησε, καὶ πρῶτος τὸν λόγον ἐκίνησε τὸν ὑπὸ πλάτωνος παραδεδομένον, καὶ ἐποίησε δι᾽ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως ἐριστικώτερον. παρέβαλε δὲ κράντορι τὸν τρόπον. τέταρτος ἀδελφὸς ἦν. ὧν εἶχε δύο μὲν ὁμοπατρίους. δύο δὲ ὁμομητρίους. καὶ τῶν μὲν ὁμομητρίων πρεσβύτερον πυλάδην. τῶν δὲ ὁμοπατρίων μοιρέαν. ὃς ἦν αὐτῷ ἐπίτροπος. ἤκουσε δέ, κατ᾽ ἀρχὰς μὲν αὐτολύκου τοῦ μαθηματικοῦ,

πολίτου τυγχάνοντος πρὶν ἀπαίρειν εἰς ἀθήνας. μεθ' ὃν καὶ εἰς σάρδεις ἀπεδήμησεν. ἔπειτα ξάνθου τοῦ ἀθηναίου μουσικοῦ. μεθ' ὃν θεοφράστου διήκουσεν. ἔπειτα μετῆλθεν εἰς ἀκαδημίαν πρὸς κράντορα. μοιρέας μὲν γὰρ ὁ προειρημένος ἀδελφὸς, ἦγεν αὐτὸν ἐπὶ ῥητορικήν. ὁ δὲ, φιλοσοφίας ἤρα. καὶ αὐτοῦ κράντωρ ἐρωτικῶς διατεθεὶς ἐπείθετο, τὰ ἐξ ἀνδρομέδας εὐριπίδου προσενεγκάμενος.

ὦ παρθένε, εἰ σώσαιμί σε, εἴσῃ μοι χάριν;

καὶ ὃς τὰ ἐχόμενα.

ἄγου με ὦ ξένε εἴτε δμῶτ' ἐθέλεις εἴτ' ἄλοχον.

ἐκ τούτου συνήστην ἀλλήλοιν. ἵνα καὶ τὸν θεόφραστον κνιζόμενον φασὶν εἰπεῖν. ὡς εὐφυὴς καὶ εὐεπιχείρητος ἀπεληλυθὼς τῆς διατριβῆς εἴη νεανίσκος. καὶ γὰρ ἐν τοῖς λόγοις ἐμβριθέστατος καὶ φιλογράμματος ἱκανῶς γενόμενος ἥπτετο καὶ ποιητικῆς. καὶ αὐτοῦ φέρεται ἐπιγράμματα εἰς ἄτταλον οὕτως ἔχοντα.

πέργαμος οὐχ ὅπλοις κλεινὴ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἵπποις
πολλάκις αὐδᾶται πίσαν ἀνὰ ζαθέην.
εἰ δὲ τὸν ἐκ διόθεν θεμιτὸν θνατῷ νόον εἰπεῖν
ἔσεται εἰσαῦθις πολλὸν ἀοιδοτέρη.

ἀλλὰ καὶ εἰς μηνόδωρον τὸν εὐδάμου ἑνὸς τῶν συσχολαστῶν ἐρώμενον.

τηλοῦ μὲν φρυγίη, τηλοῦ δ' ἱερὴ θυάτειρα,

ὦ μηνόδωρε σὴ πατρὶς καὶ δαναὸς δή.
ἀλλὰ γὰρ εἰς ἀχέροντα τὸν οὐ φατὸν ἶσα κέλευθα,
ὡς δεινὸς ἀνδρῶν πάντοθεν μετρούμενα.
σῆμα δέ τοι τόδ' ἔρεξεν ἀριφραδὲς εὔδαμος, ᾧ σὺ
πολλῶν πενέστων ἦσθα προσφιλέστερος.

ἀπεδέχετο δὲ πάντων μᾶλλον ὅμηρον οὗ καὶ εἰς ὕπνον ἰὼν πάντως τι ἀνεγίνωσκεν. ἀλλὰ καὶ ὄρθρου λέγων ἐπὶ τὸν ἐρώμενον ἀπιέναι ὁπότ' ἂν βούλοιτο ἀναγνῶναι. τόν τε πίνδαρον ἔφασκε δεινὸν εἶναι φωνῆς ἐμπλῆσαι, καὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων εὐπορίαν παρασχεῖν. ἴωνα δὲ καὶ ἐχαρακτήριζε νέος ὤν. διήκουσε δὲ καὶ ἱππονίκου τοῦ γεωμέτρου, ὃν καὶ ἔσκωψε. τὰ μὲν ἄλλα νωθρὸν ὄντα καὶ χασμώδη. ἐν δὲ τῇ τέχνῃ τεθεωρημένον. εἰπὼν τὴν γεωμετρίαν αὐτοῦ χάσκοντος εἰς τὸ στόμα ἐπιπτῆναι. τοῦτον καὶ παρακόψαντα ἀναλαβὼν οἴκοι τοσοῦτον ἐθεράπευσεν ἕως ἀποκαταστῆσαι. κράτητος δὲ ἐκλιπόντος κατέσχε τὴν σχολήν, ἐκχωρήσαντος αὐτῷ σωκρατίδου τινός. διὰ δὲ τὸ περὶ πάντων ἐπέχειν οὐδὲ βιβλίον φασί τινες συνέγραψεν. οἱ δὲ, ὅτι ἐφωράθη τινὰ κατορθῶν. ἅ φασιν οἱ μὲν, ἐκδοῦναι. οἱ δὲ, κατακαῦσαι. ἐῴκει δὴ θαυμάζειν καὶ τὸν πλάτωνα, καὶ τὰ βιβλία ἐκέκτητο αὐτοῦ. ἀλλὰ καὶ τὸν πύῤῥωνα κατά τινας ἐζηλώκει. καὶ τῆς διαλεκτικῆς εἴχετο. καὶ τῶν ἐρετρικῶν ἥπτετο λόγων. ὅθεν καὶ ἐλέγετο ἐπ' αὐτοῦ ὑπ' ἀρίστωνος.

πρόσθε πλάτων, ὄπιθε ἢ πύῤῥων, μέσος διόδωρος.
Καὶ ὁ τίμων ἐπ' αὐτοῦ φησὶν οὕτως.
τῇ γὰρ ἔχων μενέδημον ὑπὸ στέρνοισι μόλυβδον
θεύσεται, ἢ πύῤῥωνα τὸ πᾶν κρέας, ἢ διόδωρον.
Ἦν δὲ ἀξιωματικώτατος καὶ συνηγμένος, καὶ ἐν τῇ λαλιᾷ διαστατικὸς τῶν ὀνομάτων. ἐπικόπτης θ' ἱκανῶς καὶ παῤῥησιαστής. διὸ καὶ πάλιν ὁ τίμων οὑτωσί περὶ αὐτοῦ.
καὶ νέον μὴ λύσῃς ἐπιπλήξεσιν ἐγκαταμιγνύς.
ὅθεν καὶ πρὸς τὸν θρασύτερον διαλεγόμενον νεανίσκον, οὐ λήψεταί τις ἔφη τοῦτον ἀστραγάλῳ; πρὸς δὲ τὸν αἰτίαν ἔχοντα περαίνεσθαι, ὡς ἀνήνεγκεν αὐτῷ ὅτι οὐ δοκεῖ ἕτερον ἑτέρου μεῖζον εἶναι, ἠρώτησεν εἰ οὐδὲ τὸ δεκαδάκτυλον τοῦ ἑξαδακτύλου. ἥμονος δέ τινος χίου ἀειδοῦς ὄντος καὶ ὑπολαμβάνοντος εἶναι καλοῦ καὶ ἐν χλανίσιν ἀεὶ ἀναστρεφομένου, εἰπόντος ὅτι οὐ δοκεῖ αὐτῷ σοφὸς ἐρασθήσεσθαι; ἔφη, πότερον ἐὰν οὐδὲ οὕτω καλὸς ᾖ τις ὡς περ σὺ, οὐδὲ ἂν οὕτω καλὰ ἱμάτια ἔχῃ; ἐπεὶ δὲ καὶ παρὰ κίναιδος ὢν ὡς εἰς βαρὺν τὸν ἀρκεσίλαον ἔφη. ἀποφθέγματα
ἔξεστιν ἐρωτᾶν πότνια σε, ἢ σιγὴν ἔχειν;
ἔφη ὑπολαβών.
γύναι τί μοι τραχεῖα καὶ οὐκ εἰθισμένως λαλεῖς;
Στωμύλου δὲ ἀγεννῶς πράγματα αὐτῷ παρέχοντος, ἔφη.
ἀκόλαστα ὁμιλεῖν γίνεται δούλων τέκνα.

λάλου δὲ πολλὰ φλυαροῦντος, οὐδὲ τίτθης αὐτὸν χαλεπῆς τετυχηκέναι ἔφη. τισὶ δὲ οὐδὲ ἀπεκρίνετο. πρὸς δὲ τὸν Δανεισικὸν καὶ φιλόλογον εἰπόντα τι ἀγνοεῖν ἔφη.

λήθουσι γάρ τοι καὶ ἀνέμων διέξοδοι
θήλειαν ὄρνιν, πλὴν ὅταν τόκος παρῇ.

ἔστι δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ Οἰνομάου τοῦ Σοφοκλέους. πρὸς Ἀλεξῖνόν τινα διαλεκτικόν, μὴ δυνάμενον κατ' ἀξίαν τῶν Ἀλεξίνου τι διηγήσασθαι, τὸ Φιλοξένῳ πρὸς τοὺς πλινθιακοὺς πραχθὲν εἶπεν. ἐκεῖνος γὰρ τὰ αὐτοῦ κακῶς ᾄδοντας τούτους καταλαβών, αὐτὸς τοὺς πλίνθους αὐτῶν συνεπάτησεν εἰπών, ὡς ὑμεῖς τὰ ἐμὰ διαφθείρετε, κἀγὼ τὰ ὑμέτερα. ἤχθετο οὖν δὴ τοῖς μὴ καθ' ὥραν τὰ μαθήματα ἀνειληφόσι. φυσικῶς δέ πως ἐν τῷ διαλέγεσθαι ἐχρῆτο, τῷ φημ' ἐγώ. καὶ οὐ συγκαταθήσεται τούτοις ὁ δεῖνα, εἰπὼν τοὔνομα. ὃ καὶ πολλοὶ τῶν μαθητῶν ἐζήλουν, καὶ τὴν ῥητορείαν καὶ πᾶν τὸ σχῆμα. ἦν δὲ καὶ εὑρεσιλογώτατος ἀπαντῆσαι εὐστόχως. καὶ αὖθις ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀνενεγκεῖν τὴν περίοδον τῶν λόγων. καὶ ἅπαντι συναρμόσασθαι καιρῷ. πιστικός τε ὑπὲρ πάνθ' ὁντινοῦν, παρὸ καὶ πλείους πρὸς αὐτὸν ἀπήντων εἰς τὴν σχολήν, καίπερ ὑπὸ τῆς ὀξύτητος αὐτοῦ ἐπιπληττόμενοι. ἀλλ' ἔφερον ἡδέως. καὶ γὰρ ἦν ἀγαθὸς σφόδρα, καὶ ἐλπίδων ὑποπιμπλὰς τοὺς ἀκούοντας. ἔν τε τῷ βίῳ κοινωνικώτατος ἐγένετο. καὶ εὐεργετῆσαι

πρό

πρόχειρος ἦν. καὶ λαθεῖν τὴν χάριν ἀτυφότατος. εἰσελθὼν οὖν ποτε πρὸς κτησίβιον νοσοῦντα καὶ ἰδὼν ἀπορίᾳ θλιβόμενον, κρύφα βαλάντιον ὑπέθηκε τῷ προσκεφαλαίῳ. καὶ ὃς εὑρών, ἀρκεσιλάου φησὶ τὸ παίγνιον. ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε χιλίας ἀπέστειλεν. ἀρχίαν δὲ τὸν ἀρκάδα εὐμένει συστήσας πολλῆς ἐποίησε τυχεῖν τῆς ἀξίας. ἐλευθέριός τε ὢν καὶ ἀφιλαργυρώτατος εἰς τὰς ἀργυρικὰς δείξεις ἀπῄει πρῶτος. καὶ ἐπὶ τὰς ἀρχεκράτους καὶ καλλικράτους, τὰς χρυσιαίας παντὸς ἔσπευδε μᾶλλον. συχνοῖς τε ἐπήρκει καὶ συνηράνιζε. καὶ ποτέ τινος ἀργυρώματα λαβόντος εἰς ὑποδοχὴν φίλων καὶ οὐκ ἀποστεροῦντος, οὐκ ἀπῄτησεν οὐδὲ προσεποιήθη. οἱ δέ, φασὶν ἐπίτηδες χρῆσαι, καὶ ἀποδιδόντος ἐπεὶ πένης ἦν χαρίσασθαι. ἦν μὲν οὖν αὐτῷ καὶ ἐν πιτάνῃ οὐσία. ἀφ' ἧς ἀπέστελλεν αὐτῷ πυλάδης ὁ ἀδελφός. ἀλλὰ καὶ ἐχορήγει αὐτῷ πολλὰ εὐμένης ὁ τοῦ φιλεταίρου. διὸ καὶ τούτῳ μόνῳ τῶν ἄλλων βασιλέων προσεφώνει. πολλῶν δὲ καὶ τὸν ἀντίγονον θεραπευόντων, καὶ ὅτε ἥκοι ἀπαντώντων, αὐτὸς ἡσύχαζε μὴ βουλόμενος προεμπίπτειν εἰς γνῶσιν. φίλος τε ἦν μάλιστα ἱεροκλεῖ τῷ τὴν μουνυχίαν ἔχοντι καὶ τὸν πειραιᾶ. ἔν τε ταῖς ἑορταῖς κατῄει πρὸς αὐτὸν ἑκάστοτε. καὶ δὴ καὶ πολλὰ ἐκείνου συμπείθοντος ὥστε ἀσπάσασθαι τὸν ἀντίγονον οὐκ ἐπείσθη, ἀλλὰ ἕως πυλῶν ἐλθὼν ἀνέστρεψε. μετά τε τὴν ἀντιγόνου ναυμαχίαν

πολλῶν

πολλῶν προσιόντων, καὶ ἐπιστόλια παρακλητικὰ γραφόντων αὐτὸς ἐσιώπησεν. ἀλλ' οὖν ὅμως ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰς Δημητριάδα ἐπρέσβευσε πρὸς Ἀντίγονον. καὶ οὐκ ἐπέτυχε. τὸ πᾶν δὴ διέτριβεν ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τὸν πολιτισμὸν ἐκτοπίζων. καί ποτε καὶ δὴ καὶ ἀθήνησιν ἐν τῷ πειραιεῖ πρὸς τὰς θέσεις λέγων ἐχρόνισεν οἰκείως ἔχων πρὸς ἱεροκλέα. ἐφ' ᾧ καὶ πρός τινων διεβάλλετο. πολυτελής δὲ ἄγαν ὤν, καὶ τί γὰρ ἄλλο ἢ ἕτερος ἀρίστιππος, ἐπὶ τὰ δεῖπνα πρὸς τοὺς ὁμοιοτρόπους μὲν πλὴν ἀλλ' ἅπαντα. καὶ θεοδότῃ τε καὶ φιλίτῃ ἠλείαις ἑταίραις συνῴκει φανερῶς. καὶ πρὸς τοὺς διασύροντας προεφέρετο τὰς ἀριστίππου χρείας. φιλομειρακιώδης τε ἦν καὶ καταφερής. ὅθεν οἱ περὶ ἀρίστωνα τὸν χῖον στωϊκοὶ ἐπεκάλουν αὐτὸν φθορέα τῶν νέων, καὶ κιναιδολόγον, καὶ θρασὺν ἀποκαλοῦντες. καὶ γὰρ καὶ Δημητρίου τοῦ πλεύσαντος εἰς κυρήνην, ὧν πλέον ἐρασθῆναι λέγεται, καὶ λεωχάρους τοῦ μυρλεανοῦ. ἐφ' ᾧ καὶ πρὸς τοὺς κωμάσαντας εἰπεῖν. αὐτὸς μὲν θέλειν ἀνοῖξαι, ἐκεῖνον δὲ διακωλύειν. τούτου δὲ ἤρων καὶ δημόχαρις ὁ λάχητος καὶ πυθοκλῆς ὁ τοῦ βουγέλου, οὓς παραλαβὼν ὑπ' ἀνεξικακίας παραχωρεῖν ἔφη. διὰ ταῦτα δὴ οὖν ἔδακνόν τε αὐτὸν οἱ προειρημένοι καὶ ἐπέσκωπτον ὡς φιλόχλον καὶ φιλόδοξον. μάλιστα δὲ ἐπετίθεντο αὐτῷ παρὰ ἱερωνύμῳ τῷ περιπατητικῷ ὁπότε συνάγοι τοὺς φίλους εἰς τὴν ἀλκυονέως τοῦ

ἀντι

ἀντιγόνου ὑπὸ ἡμέραν, εἰς ἣν ἱκανὰ χρήματα ἀπέστειλεν ἀντίγονος πρὸς ἀπόλαυσιν. ἔνθα καὶ παραιτούμενον ἑκάστοτε τὰς ἐπικυλικείους ἐξηγήσεις μὴ πρὸς ἀρίδηλόν τι θεώρημα, καὶ ἀξιοῦντα εἰς αὐτὸ λέγειν, εἰπεῖν. ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα φιλοσοφίας ἴδιον τὸ καιρὸν ἑκάστων ἐπίστασθαι. εἰς δὲ τὸ διαβαλλόμενον αὐτοῦ φιλόοχλον καὶ τίμων τά τε ἄλλα φησὶν, ἀτὰρ δὴ τοῦτον τὸν τρόπον.

ὣς εἰπὼν ὄχλοιο περίστασιν εἰσκατέδυνεν.
οἱ δέ μιν ἠΰτε γλαῦκα πέρι σπιζεῦ τερατῶντ'
ἠλέματον δεικνύντες. ὅθ' οὕνεκεν ὀχλοαρέσκης
οὐ μέγα πῆγμα τάλας τί πλατύνεαι ἠλίθιος ὥς.

Οὐ μὴν ἀλλ' οὕτως ἄτυφος ἦν ὥστε τοῖς μαθηταῖς παρῄνει καὶ ἄλλων ἀκούειν. καί τινος χίου νεανίσκου μὴ εὐαρεστουμένου τῇ τριβῇ αὐτοῦ, ἀλλ' ἱερωνύμου τοῦ προειρημένου, αὐτὸς ἀπαγαγὼν συνέστησε τῷ φιλοσόφῳ παραινέσας εὐτακτεῖν. χάριεν δ' αὐτοῦ φέρεται κἀκεῖνο. πρὸς τὸν πυθόμενον διὰ τί ἐκ μὲν τῶν ἄλλων μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἐπικούρειον, ἐκ δὲ τῶν ἐπικουρείων οὐδέποτε; ἔφη, ἐκ μὲν γὰρ ἀνδρὸς γάλλοι γίνονται. ἐκ δὲ γάλλων ἄνδρες οὐ γίνονται. λοιπὸν δὲ πρὸς τῷ τέλει γινόμενος ἅπαντα κατέλιπε πυλάδῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἀνθ' ὧν οὐ χῖον αὐτὸν προήγαγε τὸν μοιρέαν λανθάνων. κἀκεῖθεν εἰς ἀθήνας ἀπήγαγε. περιὼν δὲ οὔτε γυναῖκα ἐπηγάγετο, οὔτε ἐπαιδοποιήσατο. τρεῖς τε διαθήκας ποι-

ησάμενος ἔθετο. τὴν μὲν, ἐν ἐρετρίᾳ πρὸς ἀμφίκριτον. τὴν δὲ, ἀθήνησι παρά τινας τῶν φίλων. τὴν δὲ τρίτην ἀπέστειλεν εἰς οἶκον πρὸς θαυμασίαν ἕνα τινὰ τῶν ἀναγκαίων ἀξιώσας διατηρῆσαι, πρὸς ὃν καὶ γράφει ταυτί.

Ἀρκεσίλαος Θαυμασίᾳ χαίρειν.

Δέδωκα διογένει διαθήκας ἐμαυτοῦ κομίσαι πρὸς σέ. διὰ γὰρ τὸ πολλάκις ἀρρωστεῖν καὶ τὸ σῶμα ἀσθενῶς ἔχειν, ἔδοξέ μοι διαθέσθαι. ἵν' εἴ τι γίνοιτ' ἀλλοῖον, μή τι σε ἠδικηκὼς ἀπίω τὸν εἰς ἐμὲ ἐκτενῶς οὕτω πεφιλοτιμημένον. ἀξιοπιστότατος δ' ἀεὶ τῶν ἐνθάδε σύ μοι τηρῶν αὐτὰς, διά τε τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς οἰκειότητα. πειρῶ οὖν μεμνημένος διότι σοι πίστιν τὴν ἀναγκαιοτάτην παρακατατίθεμαι δίκαιος ἡμῖν εἶναι. ὅπως ὅσον ἐπὶ σοὶ τὰ κατ' ἐμὲ εὐσχημόνως ᾖ μοι διῳκημένα. κεῖνται δὲ ἀθήνησιν αὗται παρά τινι τῶν γνωρίμων καὶ ἐν ἐρετρίᾳ παρ' ἀμφικρίτῳ.

Ἐτελεύτησε δὲ ὥς φησιν ἕρμιππος ἄκρατον ἐμφορηθεὶς πολὺν καὶ παρακόψας, ἤδη γεγονὼς ἔτος πέμπτον καὶ ἑβδομηκοστὸν, ἀποδεχθεὶς παρ' ἀθηναίων ὡς οὐδείς. ἔστι καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν.

ἀρκεσίλαε τί μοι, τί τοσοῦτον ἄκρητον ἀφειδῶς
ἔσπασας ὥς τε φρενῶν ἐκτὸς ὄλισθες ἐών;
οἰκτείρω σ' οὐ τόσσον ἐπεὶ θάνες, ἀλλ' ὅτι μούσας
ὕβρισας οὐ μετρίῃ χρησάμενος κύλικι.

γεγόνασι

γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς ἀρκεσίλαοι. ποιητὴς ἀρχαίας κωμῳδίας. ἄλλος ἐλεγείας. ἕτερος ἀγαλματοποιός. εἰς ὃν καὶ σιμωνίδης ἐποίησεν ἐπίγραμμα τουτί.

ἀρτέμιδος τόδ᾽ ἄγαλμα. διηκόσιαι γὰρ ὁ μισθὸς
δραχμαὶ, ταὶ πάριαι, τῶν ἐπίσημ᾽ ἄρατος.
ἀσκητὸς δ᾽ ἐποίησεν ἀθηναίης παλάμῃσιν
ἄξιος ἀρκεσίλαος υἱὸς ἀριστοδίκου.

ὁ δὲ προειρημένος φιλόσοφος καθά φησιν ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς ἤκμαζε περὶ τὴν εἰκοστὴν καὶ ἑκατοστὴν ὀλυμπιάδα.

ΒΙΩΝ

Βίων τὸ μὲν γένος ἦν βορυσθενίτης, ὧν τινων δὲ γονέων καὶ ἀφ᾽ οἵων πραγμάτων ἦλθεν ἐπὶ φιλοσοφίαν, αὐτὸς ἀντιγόνῳ διασαφεῖ. ἐρωμένου γὰρ αὐτόν.

τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;

αἰσθόμενος ὅτι προδιαβέβληται, φησὶ πρὸς αὐτόν. ἐμοῦ ὁ πατὴρ μὲν ἦν ἀπελεύθερος τῷ ἀγκῶνι ἀπομυσσόμενος. διεδήλου δὲ τὸν ταριχέμπορον. γένος βορυσθενίτης, ἔχων οὐ πρόσωπον, ἀλλὰ συγγραφὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου, τῆς τοῦ δεσπότου πικρίας σύμβολον. μήτηρ δὲ οἵαν ὁ τοιοῦτος ἂν γήμαι, ἀπ᾽ οἰκήματος. ἔπειτα ὁ πατὴρ παρατελωνησάμενός τι πανοίκιος ἐπράθη μεθ᾽ ἡμῶν. καί με ἀγοράζει

ράζει τις ῥήτωρ νεώτερον ὄντα καὶ εὔχαριν. ὃς ἀποθνήσκων κατέλιπέ μοι πάντα. κἀγὼ κατακαύσας αὐτοῦ τὰ συγγράμματα καὶ πάντα συγξύσας, ἀθήναζε ἦλθον καὶ ἐφιλοσόφησα.

ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.

ταῦτα ἐστὶ τὰ κατ' ἐμέ. ὥστε παυσάσθωσαν περσαῖός τε καὶ φιλωνίδης ἱστοροῦντες αὐτά. σκόπει δέ με ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς ὁ βίων, τὰ μὲν ἄλλα πολύτροπος καὶ σοφιστὴς ποικίλος, καὶ πλείστας ἀφορμὰς δεδωκὼς τοῖς βουλομένοις καθιππάζεσθαι φιλοσοφίας. ἔν τισι δὲ καὶ πρότιμος. καὶ ἀπολαῦσαι τύφου δυνάμενος. πλεῖστα τε καταλέλοιπεν ὑπομνήματα, ἀλλὰ καὶ ἀποφθέγματα χρειώδη πραγματείαν ἔχοντα. οἷον ὀνειδιζόμενος ἐπὶ τῷ μὴ θηρᾶσαι μειράκιον, οὐχ οἷόν τε εἶπεν ἁπαλὸν τυρὸν ἀγκίστρῳ ἐπισπᾶσθαι. Ἐρωτηθείς ποτε, τίς μᾶλλον ἀγωνιᾷ, ἔφη. ὁ τὰ μέγιστα βουλόμενος εὐημερεῖν. Ἐρωτηθεὶς εἰ γήμαι, ἀναφέρεται γὰρ καὶ εἰς τοῦτον, ἔφη. ἐὰν μὲν γήμῃς αἰσχράν ἕξεις ποινήν. ἂν δὲ καλήν, ἕξεις κοινήν. τὸ γῆρας, ἔλεγεν ὅρμον εἶναι τῶν κακῶν. εἰς αὐτὸ γοῦν πάντα καταφεύγειν. τὴν δόξαν ἐτῶν μητέρα εἶναι. τὸ κάλλος ἀλλότριον ἀγαθόν. τὸν πλοῦτον, νεῦρα πραγμάτων. πρὸς τὸν τὰ χωρία κατεδηδοκότα. τὸν μὲν ἀμφιάραον ἔφη ἡ γῆ κατέπιε. σὺ δὲ τὴν γῆν. μέγα κακόν, τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν κακόν. κατεγίνωσκε δὲ καὶ τῶν

ἀποφθέγματα

τοὺς

τοὺς ἀνθρώπους κατακαόντων μὲν ὡς ἀναισθήτους, παρακαόντων δὲ ὡς αἰσθανομένους. ἔλεγε δὲ συνεχὲς ὅτι αἱρετώτερόν ἐστι τὴν * ἄλλῳ χαρίζεσθαι, ἢ ἀλλοτρίας ἀποδρέπεσθαι. καὶ γὰρ εἰς σῶμα βλάπτεσθαι καὶ ψυχήν. διέβαλε δὲ καὶ τὸν σωκράτην λέγων, ὡς εἰ μὲν εἶχεν ἀλκιβιάδου χρείαν καὶ ἀπείχετο, μάταιος ἦν. εἰ δὲ μὴ εἶχεν, οὐδὲν ἐποίει παράδοξον. εὔκολον ἔφασκε τὴν εἰς ᾅδου ὁδόν. καταμύοντας γοῦν ἀπιέναι. τὸν ἀλκιβιάδην μεμφόμενος ἔλεγεν, ὡς νέος μὲν ὢν τοὺς ἄνδρας ἀπάγοι τῶν γυναικῶν. νεανίσκος δὲ γενόμενος τὰς γυναῖκας τῶν ἀνδρῶν. ἐν ῥόδῳ τὰ ῥητορικὰ διασκούντων ἀθηναίων, τὰ φιλοσοφούμενα ἐδίδασκε. πρὸς οὖν τὸν αἰτιασάμενον ἔφη, πυροὺς ἐκόμισα καὶ κριθὰς πωλῶ; ἔλεγε τοὺς ἐν ᾅδου μᾶλλον ἂν κολάζεσθαι, εἰ ὁλοκλήροις καὶ μὴ τετρημένοις ἀγγείοις ὑδροφόρουν. πρὸς τὸν ἀδολέσχην λιπαροῦντα συλλαβέσθαι αὐτῷ, τὸ ἱκανόν σοι ποιήσω φησὶν ἐὰν παρακλήτους πέμψῃς, καὶ αὐτὸς μὴ ἔλθῃς. πλέων μετὰ πονηρῶν, λῃσταῖς περιέπεσε. τῶν δὲ ἀπολώλαμεν εἰπόντων ἐὰν γνωσθῶμεν, ἐγώ φησιν ἐὰν μὴ γνωσθῶμεν. τὴν οἴησιν ἔλεγε προκοπῆς ἐγκοπήν. πρὸς πλούσιον μικρολόγον, οὐχ οὗτος ἔφη τὴν οὐσίαν κέκτηται, ἀλλ' ἡ οὐσία τοῦτον. ἔλεγε τοὺς μικρολόγους τῶν μὲν ὑπαρχόντων ὡς ἰδίων ἐπιμελεῖσθαι. ὡς δὲ ἐξ ἀλλοτρίων μηδὲν ὠφελεῖσθαι. τῇ μὲν ἀνδρείᾳ νέους ἔφη χρῆ-

σθαι. τῇ δὲ φρονήσει γηράσκοντας ἀκμάζειν. τοσοῦτον διαφέρειν τὴν φρόνησιν τῶν ἄλλων ἀρετῶν, ὅσον τὴν ὅρασιν τῶν ἄλλων αἰσθήσεων. μὴ δεῖν ἔφασκεν ὀνειδίζειν τὸ γῆρας. εἰς ὃ ἔφη πάντες εὐχόμεθα ἐλθεῖν. πρὸς τὸν βάσκανον ἐσκυθρωπακότα, οὐκ οἶδα ἔφη πότερόν σοι κακὸν γέγονεν ἢ ἄλλῳ ἀγαθόν. τὴν δυσσέβειαν πονηρὸν ἔλεγεν εἶναι σύνοικον τῇ παρρησίᾳ.

δουλοῖ γὰρ ἄνδρα κἂν θρασύστομός τις ᾖ.

τοὺς φίλους ὁποῖοι ἂν ὦσι συντηρεῖν. ἵνα μὴ δοκοίημεν πονηροῖς κεχρῆσθαι, ἢ χρηστοὺς παρῃτεῖσθαι. οὗτος τὴν ἀρχὴν μὲν παρῃτεῖτο τὰ ἀκαδημαϊκά, καθ' ὃν χρόνον ἤκουε Κράτητος. εἶτ' ἀνείλετο τὴν κυνικὴν ἀγωγήν, λαβὼν τρίβωνα καὶ πήραν. καὶ τί γὰρ ἄλλο μετεσκεύασεν αὐτὸν πρὸς ἀπάθειαν. εἶτα τὰ θεοδώρεια μετῆλθε διακούσας θεοδώρου τοῦ ἀθέου, κατὰ πᾶν εἶδος λόγου σοφιστεύοντος. μεθ' ὃν θεοφράστου διήκουσε τοῦ περιπατητικοῦ. ἦν δὲ καὶ θεατρικὸς καὶ πολὺς ἐν τῷ γελοίῳ διαφορῆσαι, φορτικοῖς ὀνόμασι κατὰ τῶν πραγμάτων χρώμενος. Διὰ δὴ οὖν τὸ παντὶ εἴδει λόγου κεκρᾶσθαι, φασὶ λέγειν ἐπ' αὐτοῦ τὸν Ἐρατοσθένην, ὡς πρῶτος Βίων ἀνθινὰ ἐνέδυσεν. εὐφυὴς γὰρ ἦν καὶ παρῳδῆσαι. οἷα ἐστὶν αὐτοῦ καὶ ταῦτα.

ὦ πέπον ἀρχύτα, ψαλληγενὲς ὀλβιότυφε

τῷ ὑπαὶ τῆς ἔριδος πάντων ἐμπειρότατ' ἀνδρῶν. Καὶ ὅλως καὶ μουσικὴν καὶ γεωμετρίαν διέπαιζεν. ἦν δὲ πολυτελής. καὶ διὰ τοῦτο πόλιν ἐκ πόλεως ἤμειβεν, ἐνίοτε καὶ φαντασίαν ἐπιτεχνώμενος. ἐν γοῦν ῥόδῳ τοὺς ναύτας ἔπεισε σχολαστικὰς ἐσθῆτας ἀναλαβεῖν, καὶ ἀκολουθῆσαι αὐτῷ. σὺν οἷς εἰσβάλλων εἰς τὸ γυμνάσιον περίβλεπτος ἦν. εἰώθει τε νεανίσκων τινῶν ὑοθεσίας ποιεῖσθαι, καὶ εἰς τὸ ἀποχρῆσθαι αὐτοῖς ἔς τε τὰς ἡδονὰς, καὶ ὥς τε φυλάττεσθαι εὐνοίας ὑπ' αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ φίλαυτος ἦν ἰσχυρῶς καὶ πολὺς ἐγκείμενος τῷ κοινὰ τὰ φίλων. παρὸ καὶ οὐδεὶς μαθητὴς αὐτοῦ ἐπιγράφεται, τοσούτων αὐτῷ σχολασάντων. καίτοι τινὰς εἰς ἀναισχυντίας προῆγεν. ὁ γοῦν βητίων εἷς τῶν συνήθων αὐτῷ πρὸς μενέδημον ποτὲ λέγεται εἰπεῖν. ἐγώ τοι ὦ μενέδημε νύκτωρ συνδέομαι βίωνι καὶ οὐδὲν ἄτοπον δοκῶ γε πεπονθέναι. πολλὰ δὲ καὶ ἀθεώτερον προσεφέρετο τοῖς ὁμιλοῦσι, τοῦτο θεοδώρειον ἀπολαύσας. καὶ ὕστερον ποτὲ ἐμπεσὼν εἰς νόσον, ὡς ἔφασκον οἱ ἐν χαλκίδι, αὐτόθι γὰρ καὶ κατέστρεψε, περίαπτα λαβεῖν ἐπείσθη, καὶ μεταγινώσκειν ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησεν εἰς τὸ θεῖον. ἀπορίᾳ δὲ καὶ τῶν νοσοκομούντων δεινῶς διετίθετο, ἕως ἀντίγονος αὐτῷ δύο θεράποντας ἀπέστειλε. καὶ ἠκολούθει γε αὐτῷ ἐν φορείῳ, καθά φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. ἀλλὰ καὶ ὡς κατέστρεψε. καὶ ἡμεῖς αὐτὸν οὕτως ᾐτιασάμεθα.

βίωνα

βίωνα τὸν βορυσθενίτην ὃν ἔφυσεν ἡ σκυθὶς αἶα, λέγειν ἀκούομεν θεοὺς ὡς οὐδέν εἰσιν ὄντως. κεἰ μὲν τὸ δόγμα τοῦτ' ἔχων ἔμιμνεν, ἦν ἂν εἰκὸς λέγειν, φρονεῖν ὅπως δοκεῖ. κακῶς μὲν ἀλλ' ἔδοξε. νῦν δ' ἐς νόσον πεσὼν μακρὰν, καὶ μὴ θάνῃ δεδοικὼς, ὁ μὴ θεοὺς εἶναι λέγων, ὁ νηὸν οὐδὲ βλέψας, ὁ πολλὰ χλευάσας βροτοὺς, οἳ θεοῖς ἔθυον, οὐ μόνον ἐσχάρης ὕπερ βωμῶν τε καὶ τραπέζης, κνίσῃ, λίπει, θυμιάμασι, θεῶν ἔδαισε ῥῖνας. οὐδ' εἶπε μοῦνον ἤλιτον, σύγγνωτε τοῖς πρίν. ἀλλὰ καὶ γραῒ δῶκεν εὐμαρῶς τράχηλον εἰς ἐπῳδὴν, καὶ σκυτίσι βραχίονας πεπεισμένος ἔδησε. ῥάμνον τε κλάδον δάφνης ὑπὲρ θύρην ἔθηκεν. ἃ μᾶλλον ἢ θανεῖν ἕτοιμος ὢν ὑπουργεῖν, μωρὸς δ' ὃς ἤθελε τινὸς μισθοῦ τὸ θεῖον εἶναι. ὡς τῶν θεῶν ὄντων ὅταν βίων θέλῃ νομίζειν. τοιγὰρ μάτην φρονῶν, ὅτ' ἦν ἅπας ὁ λέμβος ἄνθραξ. τὴν δὲ χεῖρα τείνας, ὧδέ πως χαῖρ' εἶπε χαῖρε πλουτεῦ. γεγόνασι δὲ βίωνες δέκα. πρῶτος ὁ φερεκύδει τῷ συρίῳ συνακμάσας, οὗ φέρεται βιβλία δύο. ἔστι δὲ προκοννήσιος. δεύτερος συρακούσιος τέχνας ῥητορικὰς γεγραφώς. τρίτος ὁ αὐτὸς οὗτος. τέταρτος δημοκρίτειος μαθηματικὸς αὐδηρίτης, ἀττικῇ γεγραφὼς καὶ ἰάδι. οὗτος πρῶτος εἶπεν εἶναί τινας οἰκήσεις ἔνθα γίνεσθαι ἓξ μηνῶν τὴν νύκτα, καὶ ἓξ τὴν ἡμέραν. πέμπτος σολεὺς, αἰθιοπικὰ γεγραφώς. ἕκτος ῥητορικός. οὗ φέρεται ἐννέα βιβλία μουσῶν ἐπιγραφόμενα. ἕβδο-

να. ἕβδομος μελικὸς ποιητής. ὄγδοος μιλήσιος ἀνδριαντοποιὸς, οὗ μέμνηται καὶ πολέμων. ἔνατος ποιητὴς τραγῳδίας τῶν ταρσικῶν λεγομένων. δέκατος ἀγαλματοποιὸς κλαζομένιος, ἢ χῖος, οὗ μέμνηται καὶ ἱππῶναξ.

ΛΑΚΥΔΗΣ

Λακύδης ἀλεξάνδρου κυρηναῖος, οὗτός ἐστιν ὁ τῆς νέας ἀκαδημίας κατάρξας ἀρκεσίλαον διαδεξάμενος. ἀνὴρ σεμνότατος καὶ οὐκ ὀλίγους ἐσχηκὼς ζηλωτάς. φιλόπονός τε ἐκ νέου. καὶ πένης μὲν, εὔχαρις δ' ἄλλως καὶ εὐόμιλος. τοῦτον φασὶ καὶ περὶ οἰκονομίαν γλυκύτατα ἐσχηκέναι. ἐπειδὰν γάρ τι προέλοι τοῦ ταμείου, σφραγισάμενος πάλιν εἴσω τὸν δακτύλιον διὰ τῆς ὀπῆς ἐῤῥίπτει, ὡς μηδέποτε αὐτοῦ περιαιρεθείη καί τι βασταχθείη τῶν ἀποκειμένων. μαθόντα δὴ τοῦτο τὰ θεραπόντια ἀπεσφράγιζε καὶ ὅσα ἐβούλετο ἐβάσταζεν. ἔπειτα τὸν δακτύλιον διὰ τῆς ὀπῆς ἵει εἰς τὴν στοὰν, καὶ τοῦτο ποιοῦντα οὐδέποτε ἐφωράθη. ὁ γοῦν λακύδης ἐσχόλαζεν ἐν ἀκαδημίᾳ ἐν τῷ κατασκευασθέντι κήπῳ ὑπὸ ἀττάλου τοῦ βασιλέως. καὶ λακύδειον ἀπ' αὐτοῦ προσηγορεύετο. καὶ μόνος τῶν ἀπ' αἰῶνος ζῶν παρέδωκε τὴν σχολὴν τηλεκλεῖ, καὶ εὐάνδρῳ τοῖς φωκεῦσι. παρὰ δὲ εὐάνδρου διεδέξατο ἡγησίνους περγαμηνὸς, ἀφ' οὗ καρνεάδης. χάριεν δ' εἰς τὸν

Λακύδην ἀναφέρεται. ἀττάλου γὰρ αὐτὸν μεταπεμπομένου φασὶν εἰπεῖν, τὰς εἰκόνας πόῤῥωθεν δεῖν θεωρεῖσθαι. ὀψὲ δὲ αὐτοῦ γεωμετροῦντι λέγει τις, εἶτα νῦν καιρός; εἶτα μηδὲ νῦν; ἐτελεύτησε δὲ σχολαρχεῖν ἀρξάμενος τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς τετάρτης καὶ τριακοστῆς καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος τῆς σχολῆς ἀφηγησάμενος καὶ ἓξ πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἔτη. ἡ τελευτὴ δὲ αὐτοῦ παράλυσις ἐκ πολυποσίας, καὶ αὐτοῦ προσεπαίξαμεν ἡμεῖς οὑτωσί.

καὶ σέο λακύδη φάτιν ἔκλυον, ὡς ἄρα καὶ σὺ
βάκχον ἑλὼν ἀΐδην ποσὶν ἔσυρες ἄκροις.
ἦ σαφὲς ἦν διόνυσος ὅταν πολὺς ἐς δέμας ἔλθοι
λῦσε μέλη, διὸ δὴ μή τι λυαῖος ἔφυ.

ΚΑΡΝΕΑΔΗΣ

Καρνεάδης ἐπικώμου ἢ φιλοκώμου, ὡς ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς, ὁ κυρηναῖος, οὗτος τὰ τῶν στωϊκῶν βιβλία ἀναγνοὺς ἐπιμελῶς τὰ χρυσίππου, ἐπιεικῶς αὐτοῖς ἀντέλεγε. καὶ εὐημέρει τοσοῦτον ὥς τε ἐκεῖνο ἐπιλέγειν. εἰ μὴ γὰρ ἦν χρύσιππος οὐκ ἂν ἦν ἐγώ. φιλόπονος δὲ ἄνθρωπος γέγονεν εἰ καί τις ἄλλος. ἐν μὲν τοῖς φυσικοῖς ἧττον φερόμενος, ἐν δὲ τοῖς ἠθικοῖς μᾶλλον. ὅθεν καὶ ἐκόμα καὶ ἔτρεφεν ὄνυχας, ἀσχολίᾳ τῇ περὶ τοὺς λόγους. τοσοῦτον δὲ ἴσχυσεν ἐν φιλοσοφίᾳ ὥς τε καὶ τοὺς ῥήτορας ἀπολύσαντας ἐκ τῶν σχολῶν παρ' αὐτὸν ἰέναι καὶ ἀκούειν. ἦν δὲ καὶ μεγαλοφωνότατος ὥς τε τὸν γυ-

μνασίαρχον προσπέμψαι αὐτῷ μὴ οὕτω βοᾶν· τὸν δὲ, εἰπεῖν καὶ δὸς μέτρον φωνῆς. ὅθεν εὐστόχως ἑλόντα ἀμείψασθαι. φάναι γὰρ, μέτρον ἔχεις τοὺς ἀκούοντας. δεινῶς τε ἦν ἐπιπληκτικὸς καὶ ἐν ταῖς ζητήσεσι δύσμαχος. τά τε δεῖπνα λοιπὸν παρῃτεῖτο διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. οὗτός ποτε μέντορος τοῦ βιθυνοῦ μαθητοῦ ὄντος καὶ παρ' αὐτοῦ ἐλθόντος εἰς τὴν διατριβὴν, ὡς ἐπείρα αὐτοῦ τὴν παλλακὴν ὁ μέντωρ, καθά φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, μεταξὺ λέγων παρῴδησεν εἰς αὐτόν.

πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος, νημερτὴς

μέντορι εἰδόμενος, ἠμὲν δέμας, ἠδὲ καὶ αὐδήν.

τοῦτον σχολῆς τῆσδ' ἐκκεκηρῦχθαι λέγω.

Καὶ ὃς ἀναστὰς ἔφη.

οἱ μὲν, ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.

δειλότερον δέ πως δοκεῖ περὶ τὴν τελευτὴν ἀνεστράφθαι. ὅτε συνεχὲς ἔλεγεν. ἡ συστήσασα φύσις καὶ διαλύσει. μαθών τε ἀντίπατρον φάρμακον πιόντα ἀποθανεῖν, παρωρμήθη πρὸς τὸ εὐθαρσὲς τῆς ἀπαλλαγῆς. καί φησι, δότε οὖν κἀμοί. τῶν δὲ εἰπόντων τί, οἰνόμελι εἰπεῖν. τελευτῶντος δ' αὐτοῦ φασὶν ἔκλειψιν γενέσθαι σελήνης, συμπάθειαν ὡς ἂν εἴποι τις αἰνιττομένου τοῦ μεθ' ἥλιον καλλίστου τῶν ἄστρων. φησὶ δὲ ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς ἀπελθεῖν αὐτὸν ἐξ ἀνθρώπων, ἔτει τετάρτῳ τῆς δευτέρας καὶ ἑξηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος, βιώσαντα

ἔτη πέντε πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα. φέρονται δὲ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ πρὸς Ἀριαράθην τὸν Καππαδοκίας βασιλέα. τὰ δὲ λοιπὰ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ συνέγραψαν. αὐτὸς δὲ κατέλιπε μηδέν. ἔστι καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν ἐν τῷ λογαοιδικῷ καὶ ἀρχεβουλείῳ μέτρῳ.

τί με Καρνεάδην τί με μοῦσα θέλεις ἐλέγχειν.
ἀμαθὴς ὃς οὔτι κάτοιδεν, ὅπως δεδοίκει
τὸ θανεῖν. ὅτε καὶ φθισικὴν πρὶν ἔχων κακίστην
νόσον, οὐκ ἔθελε λύσιν ἰσχέμεν, ἀλλ' ἀκούσας
ὅτι φάρμακον Ἀντίπατρος πιὼν ἀπέσβη,
δότε τοίνυν ἔφησέ τι κἀμοὶ πιεῖν, τί μέντοι; τί;
δότ' οἰνόμελι. σφόδρα τ' εἶχε πρόχειρα ταυτί.
φύσις ἡ συνέχουσά με καὶ διαλύσεται δή.
καὶ ὁ μὲν, οὐδὲν ἔλασσον ἔβη κατὰ γῆς. ἐνῆν δὲ
τὰ πλεῖα κακὰ κέρδε' ἔχοντα, μολεῖν εἰς ᾅδην.

Λέγεται καὶ τὰς ὄψεις νυκτὸς ἀποχυθῆναι καὶ ἀγνοεῖν. κελεῦσαί τε τὸν παῖδα λύχνον ἅψαι. εἰσκομίσαντος δὲ καὶ εἰπόντος κεκόμικα, οὐκοῦν εἰπεῖν σὺ ἀναγίνωσκε. τούτου πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι γεγόνασι μαθηταί. ἐλλογιμώτατος δὲ Κλειτόμαχος. περὶ οὗ καὶ λεκτέον. γέγονε μέντοι καὶ ἄλλος Καρνεάδης ἐλεγείας ποιητὴς ψυχρός.

ΚΛΕΙΤΟΜΑΧΟΣ

Κλειτόμαχος Καρχηδόνιος. οὗτος ἐκαλεῖτο μὲν Ἀσδρούβας, καὶ τῇ ἰδίᾳ φωνῇ κατὰ τὴν

πατρί

πατρίδα ἐφιλοσόφει. ἐλθὼν δ' εἰς ἀθήνας ἤδη τετταράκοντα ἔτη γεγονὼς ἤκουσε καρνεάδου. κἀκεῖνος ἀποδεξάμενος αὐτοῦ τὸ φιλότεχνον γράμματα τε ἐποίησε μαθεῖν, καὶ συνήσκει τὸν ἄνδρα. ὁ δέ, εἰς τοσοῦτον ἤλασεν ἐπιμελείας, ὥστε ὑπὲρ τὰ τετρακόσια βιβλία συνέγραψε. καὶ διεδέξατο τὴν καρνεάδου. καὶ τὰ αὐτοῦ μάλιστα διὰ τῶν συγγραμμάτων ἐφώτισεν. ἀνὴρ ἐν ταῖς τρισὶν αἱρέσεσι διαπρέψας. ἔν τε τῇ ἀκαδημαϊκῇ καὶ περιπατητικῇ καὶ στωϊκῇ. καθόλου δὲ τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς ὁ τίμων οὕτω διασύρει. οὐδ' ἀκαδημαϊκῶν πλατυρημοσύνης ἀναλύστου. ἡμεῖς δὲ τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς

τοὺς ἀπὸ πλάτωνος διεληλυθότες,
ἔλθωμεν ἐπὶ τοὺς ἀπὸ πλάτωνος
νῦν περιπατητικούς,
ὧν ἦρξεν ἀριστο-
τέλης.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Ρισοτέλης νικομάχου καὶ φαιστιάδος, σαγειρίτης. ὁ δὲ νικόμαχος ἦν ἀπὸ νικομάχου τοῦ μαχάονος τοῦ ἀσκληπιοῦ. καθά φησιν ἕρμιππος ἐν τῷ περὶ ἀριστοτέλους, καὶ συνεβίω ἀμύντᾳ τῷ μακεδόνων βασιλεῖ, ἰατροῦ καὶ φίλου χρείᾳ. οὗτος γνησιώτατος τῶν πλάτωνος μαθητῶν. τραυλὸς τὴν φωνὴν ὥς φησι τιμόθεος ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων. ἀλλὰ καὶ ἰσχνοσκελὴς φασὶν ἦν καὶ μικρόμματος. ἐσθῆτι τε ἐπισήμῳ χρώμενος, καὶ δακτυλίοις καὶ κουρᾷ. ἔσχε δὲ υἱὸν, νικόμαχον ἐξ ἑρπυλλίδος τῆς παλλακῆς ὥς φησι τιμόθεος. ἀπέστη δὲ πλάτωνος ἔτι περιόντος, ὥστε φασὶν ἐκεῖνον εἰπεῖν. ἀριστοτέλης ἡμᾶς ἀπελάκτισε καθαπερεὶ τὰ πωλάρια γεννηθέντα, τὴν μητέρα. φησὶ δ' ἕρμιππος ἐν τοῖς βίοις, ὅτι πρεσβεύοντος

τος

τοῦ αὐτοῦ πρὸς φίλιππον ὑπὲρ ἀθηναίων, σχολάρχης ἐγένετο τῆς ἐν ἀκαδημίᾳ σχολῆς ξενοκράτης.* περίπατον τὸν ἐν λυκείῳ. καὶ μέχρι μὲν ἀλείμματος ἀνακάμπτοντα, τοῖς μαθηταῖς συμφιλοσοφεῖν, ὅθεν περιπατητικὸν προσαγορευθῆναι. οἱ δ' ὅτι ἐκ νόσου περιπατοῦντι ἀλεξάνδρῳ, συμπαρὼν διελέγετο ταῦτα. ἐπειδὴ δὲ πλείους ἐγίνοντο ἤδη, καὶ ἐκάθισεν. εἰπών,

αἰσχρὸν σιωπᾶν ξενοκράτη δ' ἐᾶν λέγειν.

καὶ πρὸς θέσιν συνεγύμναζε τοὺς μαθητάς, ἅμα καὶ ῥητορικῶς ἐπασκῶν. ἔπειτα μέντοι ἀπῆρε πρὸς ἑρμείαν τὸν εὐνοῦχον, ἀταρνέως ὄντα τύραννον. ὃν οἱ μὲν, φασὶ παιδικὰ γενέσθαι αὐτοῦ. οἱ δὲ, καὶ κηδεῦσαι αὐτῷ, δόντα τὴν θυγατέρα ἢ ἀδελφιδῆν, ὥς φησι δημήτριος ὁ μάγνης ἐν τοῖς περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων. ὃς καὶ δοῦλον εὐβούλου φησὶ γενέσθαι τὸν ἑρμείαν, γένει βιθυνὸν ὄντα, καὶ τὸν δεσπότην ἀνελόντα. ἀρίστιππος δ' ἐν τῷ πρώτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς φησὶν, ἐρασθῆναι τὸν ἀριστοτέλην παλλακίδος τοῦ ἑρμείου. τοῦ δὲ συγχωρήσαντος, ἔγημέ τε αὐτὴν, καὶ ἔθυεν ὑπερχαίρων τῷ γυναίῳ, ὡς ἀθηναῖοι τῇ ἐλευσινίᾳ δήμητρι, τῷ τε ἑρμείᾳ, παιᾶνα ἔγραψεν, ὃς ἔνδον γέγραπται. ἐντεῦθεν τε γενέσθαι ἐν μακεδονίᾳ παρὰ φιλίππῳ, καὶ λαβεῖν μαθητὴν παρ' αὐτοῦ τὸν υἱὸν ἀλέξανδρον. καὶ αἰτῆσαι ἀναστῆσαι αὐτοῦ τὴν πατρίδα κατασκαφεῖσαν ὑπὸ

φιλίπ-

φιλίππου, καὶ τυχεῖν. οἷς καὶ νόμους θεῖναι. ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ σχολῇ νομοθετεῖν μιμούμενον ξενοκράτην. ὥστε κατὰ δέκα ἡμέρας, ἄρχοντα ποιεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἐδόκει ἱκανῶς αὐτῷ, συγγεγενῆσθαι ἀλεξάνδρῳ, ἀπῆρεν εἰς ἀθήνας συστήσας αὐτῷ τὸν συγγενῆ καλλισθένην τὸν ὀλύνθιον. ὃν καὶ παρρησιαστικώτερον λαλοῦντα τῷ βασιλεῖ, καὶ μὴ πειθόμενον αὐτῷ, φασίν, ἐπιπλήξαντα εἰπεῖν.

ὠκύμορος δή μοι τέκος ἔσσεαι, οἷ' ἀγορεύεις.

καὶ δὴ καὶ ἐγένετο. δόξας γὰρ ἑρμολάῳ συμμετεσχηκέναι τῆς εἰς ἀλέξανδρον ἐπιβουλῆς, ἐν σιδηρᾷ περιήγετο γαλεάγρᾳ, φθειριῶν καὶ ἀκόμιστος. καὶ τέλος λέοντι παραβληθεὶς, οὕτω κατέστρεψεν. ὁ δ' οὖν ἀριστοτέλης ἐλθὼν εἰς τὰς ἀθήνας, καὶ τρία πρὸς τοῖς δέκα τῆς σχολῆς ἀφηγησάμενος ἔτη, ὑπεξῆλθεν εἰς χαλκίδα, εὐρυμέδοντος αὐτὸν τοῦ ἱεροφάντου δίκην ἀσεβείας γραψαμένου ἢ δημοφίλου, ὥς φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, ἐπειδήπερ τὸν ὕμνον ἐποίησεν εἰς τὸν προειρημένον ἑρμείαν. ἀλλὰ καὶ ἐπίγραμμα ἐπὶ τοῦ ἐν δελφοῖς ἀνδριάντος, τοῦτον.

τόνδε ποτ' οὐχ ὁσίως παραβὰς μακάρων θέμιν ἁγνὴν,
ἔκτεινεν περσῶν τοξοφόρων βασιλεύς.
οὐ φανερῶς λόγχῃ φονίοις ἐν ἀγῶσι κρατήσας,
ἀλλ' ἀνδρὸς πίστει χρησάμενος δολίου.

ἐνταῦθα δὴ πιὼν ἀκόνιτον ἐτελεύτησεν, ὥς φησιν

ἔυμηλος ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν, βιοὺς ἔτη ἑβδομήκοντα. ὁ δ' αὐτός φησιν αὐτὸν καὶ πλάτωνι τριακοντούτην συστῆναι, καὶ διαπίπτει. βεβίωκε γὰρ τρία μὲν πρὸς τοῖς ἑξήκοντα. πλάτωνι δὲ ἑπτακαίδεκα ἔτη συνέστη. ὁ δὲ ὕμνος ἔχει τοῦτον τὸν τρόπον.

Αρετὰ πολύμοχθε γένει βροτείῳ, θήραμα κάλλιστον βίῳ. σᾶς πέρι παρθένε μορφᾶς, καὶ θανεῖν ζηλωτὸς ἐν ἑλλάδι πότμος, καὶ πόνους τλῆναι μαλεροὺς ἀκάμαντας. τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις καρπὸν εἰς ἀθάνατον, χρυσοῦ τε κρεῖσσον καὶ γονέων μαλακαυγήτοιο θ' ὕπνου. σοῦ δ' ἕνεκ' ἐκ διὸς ἡρακλῆς, λήδας τὲ κοῦροι πόλλ' ἀνέτλασαν, ἔργοις ἀναγορεύοντες δύναμιν. σοῖς τὲ πόθοις ἀχιλλεὺς αἴας τ' ἀΐδαο δόμου ἦλθον. σᾶς δ' ἕνεκε φιλίου μορφᾶς ἀταρνέως ἐν τροφον ἀελίου χήρωσεν αὐγάς. τοιγὰρ ἀοίδιμος ἔργοις; ἀθάνατόν τὲ μιν αὐξήσουσι μοῦσαι, μναμοσύνας θύγατρες, διὸς ξενίου σέβας αὔξουσαι, φιλίας τὲ γέρας βεβαίου. ἔστι δ' οὖν καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν, οὕτως ἔχον.

εὐρυμέδων ποτὲ μέλλων ἀριστοτέλην ἀσεβείας
γράψασθαι δηοῦς μύστιδος ὢν πρόπολος.
ἀλλὰ πιὼν ἀκόνιτον, ὑπεξέφυγε τοῦτ' ἀκονιτί.
ἦν ἄρα νικῆσαι συκοφάσεις ἀδίκους.

τοῦτον πρῶτον φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, λόγον φασὶ δικανικὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ συγγράψαι, ἐπ' αὐτῇ ταύτῃ τῇ δίκῃ. καὶ λέγειν ὡς ἀθήνησιν

ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
φησὶ δ' ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς γεννηθῆναι μὲν τῷ πρώτῳ ἔτει ἐνάτης καὶ ἐνενηκοστῆς ὀλυμπιάδος. παραβαλεῖν δὲ πλάτωνι καὶ διατρῖψαι παρ' αὐτῷ εἴκοσιν ἔτη ἑπτακαιδεκάτη συστάντα, καὶ εἰς τε μιτυλήνην ἐλθεῖν ἐπὶ ἄρχοντος εὐβούλου, τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ὀγδόης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος. πλάτωνος δὲ τελευτήσαντος τῷ πρώτῳ ἔτει ἐπὶ θεοφίλου, εἰς ἑρμείαν ἀπᾶραι καὶ μεῖναι ἔτη τρία. ἐπὶ πυθοδότου δ' ἐλθεῖν εἰς φίλιππον τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς ἐνάτης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος. καὶ ἐν λυκείῳ σχολάσαι ἔτη τρία πρὸς τοῖς δέκα, εἶτα ἀπᾶραι εἰς χαλκίδα τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς τετάρτης καὶ δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος. καὶ τελευτῆσαι ἐτῶν τριῶν που καὶ ἑξήκοντα, νόσῳ. ὅτε καὶ δημοσθένην καταστρέψαι ἐν καλαυρίᾳ ἐπὶ φιλοκλέους. λέγεται δὲ διὰ τὴν καλλισθένους πρὸς ἀλέξανδρον σύστασιν, προσκροῦσαι τῷ βασιλεῖ. κἀκεῖνον ἐπὶ τῷ ἐκεῖνον λυπῆσαι. ἀναξιμένη μὲν αὐξῆσαι. πέμψαι δὲ καὶ ξενοκράτει δῶρα. ἀπέσκωψε δ' εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα καὶ θεόκριτος ὁ χῖος, οὑτωσὶ ποιήσας ὥς φησιν ἀμβρύων ἐν τῷ περὶ θεοκρίτου.

ἑρμείου εὐνούχου, ἠδ' εὐβούλου ἅμα δούλου,
σῆμα κενὸν κενόφρων τεῦξεν ἀριστοτέλης.

Ἀλλὰ καὶ τίμων αὐτοῦ καθήψατο εἰπών.
οὐδ' ἄρ' ἀριστοτέλους εὐκαιροσύνης ἀλεγεινῆς.

Καὶ

Καὶ οὗτος μὲν ὁ βίος τοῦ φιλοσόφου. ἡμεῖς δὲ καὶ διαθήκαις αὐτοῦ ἐνετύχομεν, οὕτω πως ἐχούσαις. ἔσται μὲν εὖ. ἐὰν δέ τι συμβαίνῃ, τάδε διέθετο ἀριστοτέλης. ἐπίτροπον μὲν εἶναι πάντων καὶ διὰ παντὸς ἀντίπατρον. ἕως δ' ἂν νικάνωρ καταλάβῃ ἐπιμελεῖσθαι, ἀριστομένη, τίμαρχον, διοτέλη, θεόφραστον, ἐὰν βούληται καὶ ἐνδέχηται αὐτῷ, τῶν τε παιδίων καὶ ἑρπυλλίδος καὶ τῶν καταλελειμμένων. καὶ ὅταν ὥρα ᾖ τῇ παιδὶ, ἐκδεδόσθαι αὐτὴν νικάνορι. ἐὰν δὲ τῇ παιδὶ συμβῇ τὶ, ὃ μὴ γένοιτο, οὐδὲ ἔσται, πρὸ τοῦ γήμασθαι, ἢ ἐπειδὰν γήμηται μήτε παιδίων ὄντων, νικάνωρ κύριος ἔστω καὶ περὶ τοῦ παιδίου καὶ περὶ τῶν ἄλλων, διοικεῖν ἀξίως καὶ αὐτοῦ καὶ ἡμῶν. ἐπιμελείσθω δὲ νικάνωρ καὶ τῆς παιδὸς καὶ τοῦ παιδὸς νικομάχου, ὅπως ἂν ἀξιοῖ τὰ περὶ αὐτῶν, ὡς καὶ πατὴρ ὢν καὶ ἀδελφός. ἐὰν δέ τι πρότερον συμβαίνῃ νικάνορι, ὃ μὴ γένοιτο, ἢ πρὸ τοῦ λαβεῖν τὴν παῖδα, ἢ ἐπειδὰν λάβοι μήπω παιδίων ὄντων, ἐὰν μέν τι ἐκεῖνος τάξῃ ταῦτα, κύρια ἔστω. ἐὰν δὲ βούληται θεόφραστος εἶναι μετὰ τῆς παιδὸς, καθάπερ πρὸς νικάνορα. εἰ δὲ μὴ, τοὺς ἐπιτρόπους βουλευομένους μετὰ ἀντιπάτρου, καὶ περὶ τῆς παιδὸς, καὶ περὶ τοῦ παιδὸς, διοικεῖν ὅπως ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι. ἐπιμελεῖσθαι δὲ τοὺς ἐπιτρόπους, καὶ νικάνορα, μνησθέντας ἐμοῦ καὶ ἑρπυλλίδος, ὅτι σπουδαία περὶ ἐμὲ ἐγένετο, τῶν τε ἄλλων, καὶ ἐὰν

διαθῆκαι αὐτοῦ

βούληται ἄνδρα λαμβάνειν, ὅπως μὴ ἀνάξιος ἡμῶν δοθῇ. δοῦναι δ' αὐτῇ πρὸς τοῖς πρότερον δεδομένοις, καὶ ἀργυρίου τάλαντον, ἐκ τῶν καταλελειμμένων, καὶ θεραπαίνας τρεῖς, ἐὰν βούληται, καὶ τὴν παιδίσκην ἣν ἔχει, καὶ παῖδα τὸν πυῤῥαῖον. καὶ ἐὰν μὲν ἐν χαλκίδι βούληται οἰκεῖν, τὸν ξενῶνα τὸν πρὸς τῷ κήπῳ, ἐὰν δὲ ἐν σταγείροις, τὴν πατρῴαν οἰκίαν. ὁπότερα δ' ἂν τούτων βούληται, κατασκευάσαι τοὺς ἐπιτρόπους σκεύεσιν οἷς ἂν δοκῇ κἀκείνοις καλῶς ἔχειν, καὶ ἑρπυλλίδι ἱκανῶς. ἐπιμελεῖσθω δὲ νικάνωρ καὶ μύρμηκος τοῦ παιδίου ὅπως ἂν ἀξίως ἡμῶν τοῖς ἰδίοις ἐπικομισθῇ, σὺν τοῖς ὑπάρχουσιν ἃ εἰλήφαμεν αὐτοῦ. εἶναι δὲ καὶ ἀβρακίδα ἐλευθέραν. καὶ δοῦναι αὐτῇ ὅταν ἡ παῖς ἐκδοθῇ, πεντακοσίας δραχμὰς, καὶ τὴν παιδίσκην ἣν ἔχει. δοῦναι καὶ θαλῇ πρὸς τῇ παιδίσκῃ ἣν ἔχει τῇ ὠνηθείσῃ, χιλίας δραχμὰς καὶ παιδίσκην. καὶ σίμωνι χωρὶς τοῦ πρότερον ἀργυρίου αὐτῷ εἰς παῖδα ἄλλον, ἢ παῖδα πρίασθαι, ἢ ἀργύριον δοῦναι. τύχωνα δὲ ἐλεύθερον εἶναι ὅταν ἡ παῖς ἐκδοθῇ, καὶ φίλωνα, καὶ ὀλύμπιον, καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ. μὴ πωλεῖν δὲ τῶν παιδίων μηδένα τῶν ἐμὲ θεραπευόντων. ἀλλὰ χρῆσθαι αὐτοῖς. ὅταν δ' ἐν ἡλικίᾳ γένωνται, ἐλευθέρα ἀφεῖναι κατ' ἀξίαν. ἐπιμελεῖσθαι δὲ καὶ τῶν ἐκδεδομένων εἰκόνων παρὰ γρυλλίωνα, ὅπως ἐπιτελεσθεῖσαι ἀνατεθῶσιν, ἥ τε νικάνορος καὶ ἡ προξένου, ἣν

διενοού-

διενοούμην ἐκδοῦναι, καὶ τῆς μητρὸς τῆς νικάνορος. καὶ τὴν ἀριμνήστου τὴν πεποιημένην ἀναθεῖναι. ὅπως μνημεῖον αὐτοῦ ᾖ, ἐπειδὴ ἄπαις ἐτελεύτησε. καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἡμετέρας τὴν δήμητρα, ἀναθεῖναι εἰς νέμεαν ἢ ὅπου ἂν δοκῇ. ὅπου δ' ἂν ποιῶνται τὴν ταφὴν, ἐνταῦθα καὶ τὰ πυθιάδος ὀστᾶ ἀνελόντας θεῖναι, ὥσπερ αὐτὴ προσέταξεν. ἀναθεῖναι δὲ καὶ νικάνορα σωθέντα, ἣν εὐχὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ηὐξάμην, ζῷα λίθινα τετραπήχη διὶ σωτῆρι καὶ ἀθηνᾷ σωτείρῃ ἐν σταγείρῃ. τοῦτον ἴσχουσιν αὐτοῦ αἱ διαθῆκαι τὸν τρόπον. λέγεται δὲ καὶ λοπάδας αὐτοῦ πλείστας εὑρῆσθαι. καὶ λύκωνα λέγειν ὡς ἐν πυέλῳ θερμοῦ ἐλαίου λούοιτο, καὶ τοὔλαιον διαπωλοῖτο. ἔνιοι δὲ καὶ ἀσκίον θερμοῦ ἐλαίου ἐπιτιθέναι αὐτὸν αὐτοῦ στομάχῳ φασί. καὶ ὁπότε κοιμῷτο, σφαῖραν χαλκῆν βάλλεσθαι αὐτοῦ εἰς τὴν χεῖρα λεκάνης ὑποκειμένης, ἵν' ἐκπεσούσης τῆς σφαίρας εἰς τὴν λεκάνην, ὑπὸ τοῦ ψόφου ἐξέγροιτο. Ἀποφθέγματα κάλλιστα, ταυτί. ἐρωτηθεὶς τί περιγίνεται κέρδος τοῖς ψευδομένοις, ὅταν ἔφη λέγωσιν ἀλήθειαν μὴ πιστεύεσθαι. ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι πονηρῷ ἀνθρώπῳ ἐλεημοσύνην δέδωκεν, οὐ τὸν τρόπον εἶπεν, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ἠλέησα. συνεχὲς εἰώθει λέγειν πρός τε τοὺς φίλους καὶ τοὺς φοιτῶντας αὐτοῦ, ἔνθα ἂν καὶ ὅπου διατρίβων ἔτυχεν, ὡς ἡ μὲν ὅρασις, ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ἀέρος λαμβάνει τὸ φῶς. ἡ δὲ ψυχὴ, ἀπὸ τῶν μαθημάτων. ἀποφθέγματα

πολλάκις δὲ καὶ ἀποτεινόμενος, τοὺς ἀθηναίους ἔφασκεν εὑρηκέναι πυροὺς καὶ νόμους. ἀλλὰ πυροῖς μὲν, χρῆσθαι. νόμοις δὲ, μή. τῆς παιδείας ἔφη, τὰς μὲν ῥίζας εἶναι πικράς. γλυκὺν δὲ τὸν καρπόν. ἐρωτηθεὶς τί γηράσκει ταχύ. χάρις, ἔφη. ἐρωτηθεὶς τί ἐστιν ἐλπίς. ἐγρηγορότος εἶπεν ἐνύπνιον. διογένους ἰσχάδα αὐτῷ διδόντος νοήσας ὅτι εἰ μὴ λάβῃ χρείαν εἴη μεμελετηκώς, λαβὼν ἔφη, διογένη μετὰ τῆς χρείας καὶ τὴν ἰσχάδα ἀπολωλεκέναι. πάλιν διδόντος, λαβὼν καὶ μετεωρήσας ὡς τὰ παιδία, εἰπών τε μέγας διογένης, ἀπέδωκεν αὐτῷ. τριῶν ἔφη δεῖν παιδεία, φύσεως, μαθήσεως, ἀσκήσεως. ἀκούσας ὑπό τινος λοιδορεῖσθαι, ἀπόντα με ἔφη καὶ μαστιγούτω. τὸ κάλλος παντὸς ἔλεγεν ἐπιστολίου συστατικώτερον. οἱ δὲ, τοῦτο μὲν διογένη φασὶν ὁρίσασθαι. αὐτὸν δὲ δῶρον εἰπεῖν εὐμορφίας. σωκράτην δὲ, ὀλιγοχρόνιον τυραννίδα. πλάτωνα, προτέρημα φύσεως. θεόφραστον, σιωπῶσαν ἀπάτην. θεόκριτον, ἐλεφαντίνην ζημίαν. καρνεάδην, ἀδορυφόρητον βασιλείαν. ἐρωτηθεὶς τίνι διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδεύτων, ὅσῳ εἶπεν οἱ ζῶντες τῶν τεθνηκότων. τὴν παιδείαν ἔλεγεν ἐν μὲν ταῖς εὐτυχίαις εἶναι κόσμον. ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις, καταφυγήν. τῶν γονέων τοὺς παιδεύσαντας ἐντιμοτέρους εἶναι τῶν μόνον γεννησάντων. τοὺς μὲν γὰρ, τὸ ζῆν. τοὺς δὲ, τὸ καλῶς ζῆν παρασχέσθαι. πρὸς τὸν καυχώμενον ὡς

ἀπὸ

ἀπὸ μεγάλης πόλεως εἴη, οὐ τοῦτο ἔφη σκοπεῖν. ἀλλ' ὅς τις μεγάλης πατρίδος ἄξιος ἐστίν. ἐρωτηθεὶς τί ἐστι φιλόσοφος, ἔφη. μία ψυχὴ δύο σώμασιν ἐνοικοῦσα. τῶν ἀνθρώπων ἔλεγε, τοὺς μὲν οὕτω φείδεσθαι, ὡς ἀεὶ ζησομένους. τοὺς δὲ οὕτως ἀναλίσκειν, ὡς αὐτίκα τεθνηξομένους. πρὸς τὸν πυθόμενον διὰ τί τοῖς καλοῖς πολὺν χρόνον ὁμιλοῦμεν, τυφλοῦ ἔφη τὸ ἐρώτημα. ἐρωτηθεὶς τί ποτ' αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη. τὸ ἀνεπιτάκτως ποιεῖν, ἅ τινες διὰ τὸν ἀπὸ τῶν νόμων φόβον ποιοῦσιν. ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν προκόπτοιεν οἱ μαθηταὶ, ἔφη. ἐὰν τοὺς προέχοντας διώκοντες, τοὺς ὑστεροῦντας μὴ ἀναμένωσι. πρὸς τὸν εἰπόντα ἀδολέσχην ἐπειδὴ πολλὰ αὐτοῦ κατήντλησε, μή τι σου κατεφλυάρησα; μὰ δί' εἶπεν. οὐ γάρ σοι προσεῖχον. πρὸς τὸν αἰτιασάμενον ὡς εἴη μὴ ἀγαθῷ ἔρανον δεδωκώς, φέρεται γὰρ καὶ οὕτω, οὐ τῷ ἀνθρώπῳ φησὶν ἔδωκα, ἀλλὰ τῷ ἀνθρωπίνῳ. ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τοῖς φίλοις προσφεροίμεθα, ἔφη. ὡς ἂν εὐξαίμεθα αὐτοὺς ἡμῖν προσφέρεσθαι. τὴν δικαιοσύνην ἔφη ἀρετὴν ψυχῆς διανεμητικὴν τοῦ κατ' ἀξίαν. κάλλιστον ἐφόδιον τῷ γήρᾳ, τὴν παιδείαν ἔλεγε. φησὶ δὲ φαβωρῖνος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων, ὡς ἑκάστοτε λέγοι, ὦ φίλοι, οὐδεὶς φίλος. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἠθικῷ ἑβδόμῳ ἐστί. καὶ ταῦτα μὲν εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται. Συνέγραψε

δὲ

Συγγράμματα Ἀριστοτέλους

δὲ πάμπλειστα βιβλία. ἃ ἀκόλουθον ἡγησάμην ἀναγράψαι διὰ τὴν περὶ πάντας λόγους τ' ἀνδρὸς ἀρετήν. περὶ δικαιοσύνης α̅ β̅ γ̅ Δ̅. περὶ ποιητῶν α̅ β̅ γ̅. περὶ φιλοσοφίας α̅ β̅ γ̅. περὶ πολιτικοῦ α̅ β̅. περὶ ῥητορικῆς γρύλλος α̅. νήρινθος α̅. σοφιστὴς α̅. μενέξενος α̅. ἐρωτικὸς α̅. συμπόσιον α̅. περὶ πλούτου α̅. προτρεπτικὸς α̅. περὶ ψυχῆς α̅. περὶ εὐχῆς α̅. περὶ εὐγενείας α̅. περὶ ἡδονῆς α̅. ἀλέξανδρος, ἢ ὑπὲρ ἀποίκων α̅. περὶ βασιλείας α̅. περὶ παιδείας α̅. περὶ τἀγαθοῦ α̅ β̅ γ̅. τὰ ἐκ τῶν νόμων πλάτωνος α̅ β̅ γ̅. τὰ ἐκ τῆς πολιτείας α̅ β̅. οἰκονομικὸς α̅. περὶ φιλίας α̅. περὶ τοῦ πάσχειν, ἢ πεπονθέναι α̅. περὶ ἐπιστημῶν α̅. περὶ ἐριστικῶν α̅ β̅. λύσεις ἐριστικαὶ Δ̅. διαιρέσεις σοφιστικαὶ Δ̅. περὶ ἐναντίων α̅. περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν α̅. περὶ ἰδίων α̅. ὑπομνήματα ἐπιχειρηματικοῦ γ̅. προτάσεις περὶ ἀρετῆς α̅ β̅ γ̅. ἐνστάσεις α̅. περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων, ἢ κατὰ πρόσθεσιν α̅. περὶ παθῶν ὀργῆς α̅. ἠθικῶν α̅ β̅ γ̅ Δ̅. περὶ στοιχείων α̅ β̅ γ̅. ὑπὲρ ἐπιστήμης α̅. περὶ ἀρχῆς α̅. διαιρέσεις ἑπτακαίδεκα. διαιρετικῶν α̅. ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως α̅ β̅. περὶ κινήσεως α̅. προτάσεις α̅. προτάσεις ἐριστικαὶ Δ̅. συλλογισμοὶ α̅. προτέρων ἀναλυτικῶν α̅ β̅ γ̅ Δ̅ ε̅ ζ̅ η̅ θ̅. ἀναλυτι-

κῶν

κῶν ὑστερῶν μεγάλων α β. περὶ προβλημάτων α. μεθοδικὰ α β γ δ ε ϛ ζ η. περὶ τοῦ βελτίονος α. περὶ τῆς ἰδέας α. ὅροι πρὸ τῶν τοπικῶν α β γ δ ε ϛ ζ. συλλογισμῶν α β. συλλογιστικὸν καὶ ὅροι α. περὶ τοῦ αἱρετοῦ καὶ τοῦ συμβεβηκότος α. τὰ πρὸ τῶν τόπων α. τοπικὸν πρὸς τοὺς ὅρους α β. πάθη α. διαιρετικὸν α. μαθηματικὸν α. ὁρισμοὶ τεισκαίδεκα. ἐπιχειρημάτων α β. περὶ ἡδονῆς α. προτάσεις α. περὶ ἑκουσίου α. περὶ καλοῦ α. θέσεις ἐπιχειρητικαὶ πέντε καὶ εἴκοσι. θέσεις φιλικαὶ β. θέσεις περὶ ψυχῆς α. πολιτικῆς ἀκροάσεως ὡς ἡ θεοφράστου α β γ δ ε ϛ ζ η. περὶ δικαίων α β. τεχνῶν συναγωγὴ α β. τέχνης ῥητορικῆς α β. τέχνη α. ἄλλη τέχνη α β. μεθοδικὸν α. τέχνης τῆς θεοδέκτου εἰσαγωγῆς α. πραγματείας τέχνης ποιητικῆς α β. ἐνθυμήματα ῥητορικά. περὶ μεγέθους α. ἐνθυμημάτων διαιρέσεις α. περὶ λέξεως α β. περὶ συμβουλείας α. συναγωγῆς α β γ. περὶ φύσεως α β γ. φυσικὸν α. περὶ τῆς ἀρχυτείου φιλοσοφίας α β γ. περὶ τῆς σπευσίππου καὶ ξενοκράτους α. τὰ ἐκ τοῦ τιμαίου καὶ τῶν ἀρχυτείων α. πρὸς τὰ μελίσσου α. πρὸς τὰ ἀλκμαίωνος α. πρὸς τοὺς πυθαγορείους α. πρὸς τὰ γοργίου α. πρὸς τὰ ξενοκράτους α. πρὸς τὰ ζή-

νων© α. περὶ τῶν πυθαγορείων α. περὶ ζώων α β γ Δ ε ϛ ζ η θ. ἀνατομῶν α β γ Δ ε ϛ ζ. ἐκλογὴ ἀνατομῶν α. ὑπὲρ τῶν συνθέτων ζώων α. ὑπὲρ τῶν μυθολογουμένων ζώων α. ὑπὲρ τοῦ μὴ γεννᾶν α. περὶ φυτῶν α β. φυσιογνωμονικὸν α. τακτικὰ β. περὶ μονάδ© α. σημεῖα χειμώνων α. ἀστρονομικὸν α. ὀπτικὸν α. περὶ κινήσεως α. περὶ μουσικῆς α. μνημονικὸν α. ἀπορημάτων ὁμηρικῶν α β γ Δ ε ϛ. κριτικὰ α. φυσικῶν κατὰ στοιχεῖον, ὀκτὼ πρὸς τοῖς τετταράκοντα. τεθεαμένων προβλημάτων α β. ἐγκυκλίων α β. μηχανικὸν α. προβλήματα ἐκ τῶν δημοκρίτου α β. περὶ τῆς λίθου α. παραβολαὶ α. ἄτακτα δεκαδύο. ἐξηγημένα κατὰ γένος, τέτταρα καὶ δέκα. δικαιώματα α. ὀλυμπιονῖκαι α. πυθιονῖκαι μουσικῆς α. πυθικὸς α. πυθιονικῶν ἔλεγχοι α. νῖκαι διονυσιακαὶ α. περὶ τραγῳδιῶν α. διδασκαλίαι α. παροιμίαι α. νόμ© συσσιτικὸς α. νόμων α β γ Δ. κατηγοριῶν α. περὶ ἑρμηνείας α. πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δεούσαιν, ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἴδιαι δημοκρατικαὶ, ὀλιγαρχικαὶ, ἀριστοκρατικαὶ, καὶ τυραννικαί. ἐπιστολαὶ πρὸς φίλιππον. σηλυμβρίων ἐπιστολαί. πρὸς ἀλέξανδρον, τέτταρες ἐπιστολαί. πρὸς ἀντίπατρον, ἐννέα. πρὸς

μέντορα

μεγαρέα ᾱ. πρὸς ἀρίστωνα ᾱ. πρὸς ὀλυμπιάδα ᾱ. πρὸς ἡφαιστίωνα ᾱ. πρὸς θεμισταγόραν, μία. πρὸς φιλόξενον ᾱ. πρὸς δημόκριτον ἔπη, ὧν ἀρχὴ ἁγνὲ θεῶν πρέσβισθ' ἑκατηβόλε. ἐλεγεῖα, ὧν ἀρχὴ, καλλιτέκνου μητρὸς θύγατερ. γίνονται αἱ πᾶσαι, μυριάδες στίχων τέτταρες καὶ τετταράκοντα, πρὸς τοῖς πεντακισχιλίοις, καὶ διακοσίοις ἑβδομήκοντα. καὶ τοσαῦτα μὲν αὐτῷ πεπραγματευται βιβλία. βούλεται δὲ ἐν αὐτοῖς τάδε. διττὸν εἶναι τὸν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον. τὸν μὲν πρακτικόν. τὸν δὲ θεωρητικόν. καὶ τοῦ πρακτικοῦ, τόν τε ἠθικὸν, καὶ πολιτικόν. οὗ τά τε περὶ πόλιν, καὶ τὰ περὶ οἶκον ὑπογεγράφθαι. τοῦ δὲ θεωρητικοῦ, τόν τε φυσικὸν, καὶ λογικόν. οὗ τὸ λογικὸν, οὐχ ὁλοσχερῶς. ἀλλ' ὡς ὄργανον προσηκριβωμένον. καὶ τούτου διττοὺς ὑποθέμενος σκοπούς, τό τε πιθανὸν, καὶ τὸ ἀληθὲς διεσάφησε. δύο δὲ πρὸς ἑκάτερον δυνάμεσιν ἐχρήσατο. διαλεκτικῇ μὲν καὶ ῥητορικῇ πρὸς τὸ πιθανόν. ἀναλυτικῇ δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ πρὸς τὸ ἀληθές, οὐδὲν ὑπολειπόμενος, οὔτε τῶν πρὸς εὕρεσιν, οὔτε τῶν πρὸς κρίσιν, οὔτε μὴν τῶν πρὸς χρῆσιν. πρὸς μὲν οὖν τὴν εὕρεσιν, τά τε τοπικὰ καὶ μεθοδικὰ παρέδωκε προτάσεων πλῆθος, ἐξ ὧν πρὸς τὰ προβλήματα πιθανῶν ἐπιχειρη-

δόξαι ἀριστοτέλους

μετ᾽ αὐτῶν οἷόν τε εὐπορεῖν. πρὸς δὲ τὴν κρίσιν τὰ ἀναλυτικὰ πρότερα καὶ ὕστερα. διὰ μὲν οὖν τῶν προτέρων τὰ λήμματα κρίνεται. διὰ δὲ τῶν ὑστέρων ἡ συναγωγὴ ἐξετάζεται. πρὸς δὲ τὴν χρῆσιν, τά τε ἀγωνιστικὰ, καὶ τὰ περὶ ἐρωτήσεως, ἐριστικά τε, καὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων τε καὶ συλλογισμῶν, καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις. κριτήριον τῆς ἀληθείας, τῶν μὲν κατὰ φαντασίαν ἐνεργημάτων, τὴν αἴσθησιν ἀπεφήνατο. τῶν δὲ ἠθικῶν, τὰ περὶ πόλιν καὶ περὶ οἶκον καὶ περὶ νόμους, τὸν νοῦν. τέλος δὲ ἓν ἐξέθετο, χρῆσιν ἀρετῆς, ἐν βίῳ τελείῳ. ἔφη δὲ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, συμπλήρωμα ἐκ τριῶν ἀγαθῶν εἶναι. τῶν περὶ ψυχὴν, ἃ δὴ, καὶ πρῶτα τῇ δυνάμει καλεῖ. ἐκ δευτέρων δὲ, τῶν περὶ σῶμα, ὑγιείας, καὶ ἰσχύος, καὶ κάλλους, καὶ τῶν παραπλησίων. τῶν δὲ ἐκτὸς, πλούτου, καὶ εὐγενείας καὶ δόξης, καὶ τῶν ὁμοίων. τήν τε ἀρετὴν, μὴ εἶναι αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν. προσδεῖσθαι γὰρ τῶν περὶ σῶμα καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν, κακοδαιμονήσοντος τοῦ σοφοῦ, κἂν ἐν πόνοις ᾖ, κἂν ἐν πενίᾳ καὶ τοῖς ὁμοίοις. τὴν μέντοι κακίαν, κἂν ὅτι μάλιστα παρῇ αὐτῇ τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ, καὶ τὰ περὶ σῶμα. τάς τε ἀρετὰς ἔφη μὴ ἀκολουθεῖν. ἐνδέχεσθαι γὰρ φρόνιμόν τινα, καὶ ὁμοίως δίκαιον ὄντα, ἀκόλαστον καὶ ἀκρατῆ εἶναι. ἔφη δὲ τὸν σοφὸν, μὴ εἶναι μὲν ἀπαθῆ, μετριοπαθῆ δέ.

τί φιλία τήν τε φιλίαν ὡρίζετο ἰσότητα εὐνοίας ἀντίστροφον. ταύτης δὲ τὴν μὲν, εἶναι συγγενικήν. τὴν δὲ ἐρωτι-

κὴν

κλῆν. εἶναι δὲ καὶ τὸν ἔρωτα μὴ μόνον συνουσίας ἀλλὰ καὶ φιλοσοφίας. καὶ ἐρασθήσεσθαι τὸν σοφόν, καὶ πολιτεύεσθαι, γαμήσειν τε μὴν καὶ βασιλεῖ συμβιῶναι. βίων τε τριῶν ὄντων, θεωρητικοῦ, πρακτικοῦ, ἡδονικοῦ, τὸν θεωρητικὸν προέκρινεν. εὔχρηστα δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα πρὸς ἀρετῆς ἀνάληψιν. ἔν τε τοῖς φυσικοῖς αἰτιολογώτατος πάντων ἐγένετο, ὥστε καὶ περὶ τῶν ἐλαχίστων τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι. διόπερ καὶ οὐκ ὀλίγα βιβλία συνέγραψε φυσικῶν ἀπομνημονευμάτων. τὸν δὲ θεὸν ἀσώματον ἀπέφαινε καθὰ καὶ ὁ πλάτων. διατείνει δὲ αὐτοῦ τὴν πρόνοιαν μέχρι τῶν οὐρανίων, καὶ εἶναι ἀκίνητον αὐτόν. τὰ δὲ ἐπίγεια κατὰ τὴν πρὸς ταῦτα συμπάθειαν οἰκονομεῖσθαι. εἶναι δὲ παρὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ ἄλλο πέμπτον, ἐξ οὗ τὰ αἰθέρια συνεστάναι. ἀλλ' οὐδ' αὐτὴν τὴν κίνησιν εἶναι. κυκλοφορικὴν γάρ. καὶ τὴν ψυχὴν δὲ ἀσώματον, ἐντελέχειαν οὖσαν τὴν πρώτην. σώματος γὰρ φυσικοῦ καὶ ὀργανικοῦ, δυνάμει ζωὴν ἔχοντος. διττὴ δ' αὐτή ἐστι κατ' αὐτόν. λέγει δ' ἐντελέχειαν, ἧς ἐστιν εἶδός τι ἀσώματον. ἡ μὲν, κατὰ δύναμιν, ὡς ἐν τῷ κηρῷ ὁ ἑρμῆς ἐπιτηδειότητα ἔχων ἐπιδέξασθαι χαρακτῆρας. καὶ ὁ ἐν τῷ χαλκῷ ἀνδριάς. καθ' ἕξιν δὲ λέγεται ἐντελέχεια ἡ τοῦ συντελουμένου ἑρμοῦ ἢ ἀνδριάντος. σώματος δὲ φυσικοῦ, ἐπεὶ τῶν σωμάτων τὰ μέν ἐστι χειρόκμητα, ὡς τὰ ὑπὸ τεχνιτῶν γινόμενα. οἷον πύρ-

γος. πλοῦτον. τὰ δὲ, ἀπὸ φύσεως. ὡς φυτὰ καὶ τὰ τῶν ζώων. ὀργανικοῦ δὲ εἶπε, τουτέστι πρός τι κατεσκευασμένου, ὡς ἡ ὅρασις πρὸς τὸ ὁρᾶν, καὶ ἀκοὴ πρὸς τὸ ἀκούειν. δυνάμει δὲ ζωὴν ἔχοντος. οἷον ἐν ἑαυτῷ. τὸ δυνάμει δὲ ἤτοι ἢ κατ' ἐνέργειαν. κατ' ἐνέργειαν μὲν, ὡς ὁ ἐγρηγορὼς λέγεται ψυχὴν ἔχειν. κατὰ ἕξιν δ' ὡς ὁ καθεύδων. ἵν' οὖν καὶ οὗτος ὑποπίπτῃ, τὸ δυνάμει προσέθηκε. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα περὶ πολλῶν ἀπεφήνατο, ἅ περ μακρὸν ἂν εἴη καταριθμεῖσθαι. τοῖς γὰρ ὅλοις φιλοπονώτατος ἐγένετο καὶ εὑρετικώτατος. ὡς δῆλον ἐκ τῶν προγεγραμμένων συγγραμμάτων. ἃ τὸν ἀριθμὸν ἐγγὺς ἥκει τετρακοσίων, τὰ ὅσα γε ἀναντίλεκτα. πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται συγγράμματα αὐτοῦ, καὶ ἀποφθέγματα ἀγράφου φωνῆς εὐστοχήματα. γεγόνασι δὲ ἀριστοτέλεις ὀκτώ. πρῶτος αὐτὸς οὗτος. δεύτερος ὁ πολιτευσάμενος ἀθήνησιν, οὗ καὶ δικανικοὶ φέρονται λόγοι χαρίεντες. τρίτος περὶ ἰλιάδος πεπραγματευμένος. τέταρτος σικελιώτης ῥήτωρ πρὸς τὸν ἰσοκράτους πανηγυρικὸν ἀντιγεγραφώς. πέμπτος ὁ ἐπικληθεὶς μῦθος, αἰσχίνου τοῦ σωκρατικοῦ γνώριμος. ἕκτος κυρηναῖος γεγραφὼς περὶ ποιητικῆς. ἕβδομος παιδοτρίβης, οὗ μέμνηται ἀριστόξενος ἐν τῷ πλάτωνος βίῳ. ὄγδοος γραμματικὸς ἄσημος, οὗ φέρεται τέχνη περὶ πλεονασμοῦ. τοῦ

δὴ

δὴ σταγειρίτου γεγόνασι μὲν πολλοὶ γνώριμοι. διαφέρων δὲ μάλιστα θεόφραστος περὶ οὗ λεκτέον.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΣ

Θεόφραστος ἐρέσιος μελάντα κναφέως υἱός, ὥς φησιν ἀθηνόδωρος ἐν ὀγδόῃ περιπάτων, οὗτος πρότερον μὲν ἤκουσε λευκίππου τοῦ πολίτου ἐν τῇ πατρίδι. εἶτ' ἀκούσας πλάτωνος μετέστη πρὸς ἀριστοτέλη. κἀκείνου εἰς χαλκίδα ὑποχωρήσαντος αὐτὸς διεδέξατο τὴν σχολὴν ὀλυμπιάδι τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ. φέρεται δ' αὐτοῦ καὶ δοῦλος φιλόσοφος ὄνομα πομπύλος καθά φησι μυρωνιανὸς ἀμαστριανὸς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁμοίων ἱστορικῶν κεφαλαίων. ὁ δὲ θεόφραστος γέγονεν ἀνὴρ συνετώτατος καὶ φιλοπονώτατος. καὶ καθά φησι παμφίλη ἐν τῷ τριακοστῷ δευτέρῳ τῶν ὑπομνημάτων, διδάσκαλος μενάνδρου τοῦ κωμικοῦ. ἄλλως τε καὶ εὐεργετικὸς καὶ φιλόλογος. κάσανδρος γοῦν αὐτὸν ἀπεδέχετο. καὶ πτολεμαῖος ἔπεμψεν ἐπ' αὐτόν. τοσοῦτον δ' ἀποδοχῆς ἠξιοῦτο παρὰ ἀθηναίοις, ὥστε ἀγνωνίδης τολμήσας ἀσεβείας αὐτὸν γράψασθαι, μικροῦ καὶ προσώφλεν. ἀπήντων τε εἰς τὴν διατριβὴν αὐτοῦ μαθηταὶ πρὸς δισχιλίους. οὗτος τά τε ἄλλα καὶ περὶ δικαστηρίου τοιαῦτα διείλεκται ἐν τῇ πρὸς φανίαν τὸν περιπατητικὸν ἐπιστολῇ. οὐ γὰρ ὅτι πανήγυριν, ἀλλ' οὐδὲ συνέδριον ῥᾴδιον οἷόν τις

βούλε

βούλεται λαβεῖν. αἱ δὲ ἀναγνώσεις ποιοῦσιν ἐπανορθώσεις. τὸ δὲ ἀναβάλλεσθαι πάντα καὶ ἀμελεῖν οὐκέτι φέρουσιν αἱ ἡλικίαι. ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ σχολαστικὸν ὠνόμακε. τοιοῦτος δὲ ὢν ὅμως ἀπεδήμησε πρὸς ὀλίγον καὶ οὗτος καὶ πάντες οἱ λοιποὶ φιλόσοφοι. σοφοκλέους τοῦ ἀμφικλείδου νόμον εἰσενεγκόντος μηδένα τῶν φιλοσόφων σχολῆς ἀφηγεῖσθαι ἂν μὴ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δόξῃ. εἰ δὲ μή, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. ἀλλὰ αὖθις ἐπανῆλθον εἰς νέωτα φιλίωνος τὸν σοφοκλέα γραψαμένου παρανόμων, ὅτε καὶ τὸν νόμον μὲν ἄκυρον ἐποίησαν ἀθηναῖοι. τὸν δὲ σοφοκλέα πέντε ταλάντοις ἐζημίωσαν, κάθοδόν τε τοῖς φιλοσόφοις ἐψηφίσαντο, ἵνα καὶ θεόφραστος κατέλθῃ καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις ᾖ. Τοῦτον τύρταμον λεγόμενον, θεόφραστον διὰ τὸ τῆς φράσεως θεσπέσιον ἀριστοτέλης μετωνόμασεν. οὗ καὶ τοῦ υἱέος νικομάχου φησὶν ἐρωτικῶς διατεθῆναι, καίπερ ὄντα διδάσκαλον, ἀρίστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς. λέγεται δ' ἐπ' αὐτοῦ τε, καὶ καλλισθένους τὸ ὅμοιον εἰπεῖν ἀριστοτέλην, ὅπερ πλάτωνα καθὰ προείρηται φασὶν εἰπεῖν ἐπί τε ξενοκράτους καὶ αὐτοῦ τούτου. φάναι γὰρ τοῦ μὲν θεοφράστου καθ' ὑπερβολὴν ὀξύτητος πᾶν τὸ νοηθὲν ἐξερμηνεύοντος, τοῦ δὲ νωθροῦ τὴν φύσιν ὑπάρχοντος, ὡς τῷ μὲν, χαλινοῦ δέοι. τῷ δὲ, κέντρου. λέγεται δ' αὐτὸν καὶ ἴδιον κῆπον σχεῖν μετὰ τὴν ἀριστοτέλους τελευτήν, δημητρίου

τοῦ

τοῦ φαληρέως, ὃς καὶ γνώριμος αὐτοῦ, τοῦτο συμπράξαντος. φέρεται δ' αὐτοῦ ἀποφθέγματα τουτὶ χρειώδη. θᾶττον ἔφη πιστεύειν δεῖν ἵππῳ ἀχαλίνῳ, ἢ λόγῳ ἀσυντάκτῳ. πρὸς δὲ τὸν ἐν τῷ συμποσίῳ σιωπῶντα τὸ ὅλον ἔφη. εἰ μὲν ἀμαθὴς εἶ, φρονίμως ποιεῖς. εἰ δὲ πεπαίδευσαι, ἀφρόνως. συνεχές τε ἔλεγε, πολυτελὲς ἀνάλωμα εἶναι, τὸν χρόνον. ἐτελεύτα δὴ γηραιὸς βιοὺς ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα. ἐπειδὴ πρὸ ὀλίγον ἀνῆκε τῶν πόνων. καὶ ἔστι ἡμῶν εἰς αὐτόν. ἀποφθέγματα

οὐκ ἄρα τοῦτο μάταιον ἔπος μερόπων τινὶ λέχθη,
ῥήγνυσθαι σοφίης τόξον ἀνιέμενον.
δὴ γὰρ καὶ θεόφραστος ἕως ἐπόνει μὲν ἄπειρος
ἦν δέμας, εἶτ' ἀνεθεὶς κάτθανε πηρομελής.

Φασὶ δ' αὐτὸν ἐρωτηθέντα ὑπὸ τῶν μαθητῶν εἴ τι ἐπισκήπτει εἰπεῖν, ἐπισκήπτειν μὲν ἔχειν οὐδέν, πλὴν ὅτι πολλὰ τῶν ἡδέων ὁ βίος διὰ τὴν δόξαν καταλαζονεύεται. ἡμεῖς γὰρ ὁπότ' ἠρχόμεθα ζῆν, τότ' ἀποθνήσκομεν. οὐδὲν ἀλυσιτελέστερον ἐστὶ φιλοδοξίας. ἀλλ' εὐτυχεῖτε, καὶ ἤτοι τὸν λόγον ἄφετε. πολὺς γὰρ ὁ πόνος. ἢ καλῶς αὐτοῦ πρόστητε. μεγάλη γὰρ ἡ δόξα. τὸ δὲ κενὸν τοῦ βίου πλεῖον τοῦ συμφέροντος. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν οὐκέτ' ἐκποιεῖ βουλεύεσθαι τί πρακτέον. ὑμεῖς δ' ἐπισκέψασθε τί ποιητέον. ταῦτα φασὶν εἰπὼν ἀπέπνευσε, καὶ αὐτὸν ὡς ὁ λόγος ἀθηναῖοι πανδημεὶ παρέπεμψαν ποσὶ τὸν ἄνδρα τιμήσαντες. φαβωρῖνος δέ φησι γηράσαντα αὐτὸν ἐν φο-

ῥείῳ περιφόρεσθαι. καὶ τοῦτο λέγειν ἕρμιππον, παρα-
τιθέμενον ἱστορεῖν ἀρκεσίλαον τὸν πιταναῖον, ἐν οἷς
ἔφασκε πρὸς λακύδην τὸν κυρηναῖον. κατέλιπε δὲ
βιβλία καὶ αὐτὸς ὅτι μάλιστα πάμπλειστα. ἃ καὶ αὐ-
τὸς ἄξιον ἡγησάμην ὑπογράψαι, διὰ τὸ πάσης ἀρε-
Βιβλία αὐτοῦ τῆς πεπληρῶσθαι. ἔστι δὲ τάδε. ἀναλυτικῶν προτέ-
ρων α β γ. ἀναλυτικῶν ὑστέρων α β γ δ
ε ς ζ. περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν α. ἀνα-
λυτικῶν ἐπιτομὴ α. ἀνηγμένων τόπων α β.
ἀγωνιστικῶν τῆς περὶ τοὺς ἐριστικοὺς λόγους θεωρίας.
περὶ αἰσθήσεως α. πρὸς ἀναξαγόραν α. περὶ
τῶν ἀναξαγόρου α. περὶ τῶν ἀναξιμένους α. πε-
ρὶ τῶν ἀρχελάου α. περὶ ἁλῶν νίτρου στυπτηρίας
α. περὶ τῶν λιθουμένων α β. περὶ τῶν ἀτόμων
γραμμῶν α. ἀκροάσεως α β. περὶ ἀνέμων
α. ἀρετῶν διαφοραὶ α. περὶ βασιλείας α. πε-
ρὶ παιδείας βασιλέως α. περὶ βίων α β γ.
περὶ γήρως α. περὶ τῆς Δημοκρίτου ἀστρολογίας
α. τῆς μεταρσιολεσχίας α. περὶ τῶν εἰδώλων α.
περὶ χυμῶν χροῶν σαρκῶν α. περὶ τοῦ διακόσμου
α. περὶ τοῦ ἀνθρώπου α. τῶν διογένους συναγω-
γὴ α. διορισμῶν α β γ. ἐρωτικὸς α. ἄλλο
περὶ ἔρωτος α. περὶ εὐδαιμονίας α. περὶ εἰδῶν
α β. περὶ ἐπιλήψεως α. περὶ ἐνθουσιασμοῦ α.
περὶ ἐμπεδοκλέους α. ἐπιχειρημάτων α β γ
δ ε ς ζ η θ ι ια ιβ ιγ ιδ ιε ις ιζ ιη.

ἐνστα-

ἐνστάσεων α β γ. περὶ ἑκουσίου α. ἐπιτομὴ τῆς Πλάτωνος πολιτείας α β. περὶ ἑτεροφωνίας ζώων τῶν ὁμογενῶν α. περὶ τῶν ἀθρόων φαινομένων α. περὶ δακετῶν καὶ βλητικῶν α. περὶ τῶν ζώων ὅσα λέγεται φθονεῖν α. περὶ τῶν ἐν ξηρῷ διαμενόντων α. περὶ τῶν τὰς χρείας μεταβαλλόντων α. περὶ τῶν φωλευόντων α. περὶ ζώων α β γ δ ε ς ζ. περὶ ἡδονῆς ὡς Ἀριστοτέλης α. περὶ ἡδονῆς ἄλλο α. θέσεις κα. περὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ α. περὶ ἰλίγγων καὶ σκοτώσεων α. περὶ ἱδρῶτος α. περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως α. Καλλισθένης ἢ περὶ πένθους α. περὶ κόπων α. περὶ κινήσεως α β γ. περὶ λίθων α. περὶ λοιμῶν α. περὶ λειποψυχίας α. Μεγαρικὸς α. περὶ μελαγχολίας α. μεταρσιολογικῶν α β. περὶ μέλιτος α. περὶ τῶν Μητροδώρου συναγωγῶν α. μεταρσιολογικῶν α β. περὶ μέθης α. νόμων κατὰ στοιχεῖον κδ. νόμων ἐπιτομῆς α β γ δ ε ς ζ η θ ι. πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς α. περὶ οἴνου καὶ ἐλαίου. πρώτων προτάσεων α β γ δ ε ς ζ η θ ι ια ιβ ιγ ιδ ιε ις ιζ ιη. νομοθετῶν α β γ. πολιτικῶν α β γ δ ε ς. πολιτικὸν πρὸς τοὺς καιροὺς α β γ δ. πολιτικῶν ἐθῶν α β γ δ. περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας α. προβλημάτων συναγωγῆς α β γ δ ε. περὶ παροιμιῶν α. περὶ πήξεων καὶ τη-

ξεων α. περὶ πυρὸς α β. περὶ πνευμάτων α.
περὶ παραλύσεως α. περὶ πνιγμοῦ α. περὶ
παραφροσύνης α. περὶ παθῶν α. περὶ σημεί-
ων α. σοφισμάτων α β. συλλογισμῶν λύσε-
ως α. τοπικῶν α β. περὶ τιμωρίας α β.
περὶ τειχῶν α. περὶ τυραννίδος α. περὶ ὕ-
δατος α β γ. περὶ ὕπνου καὶ ἐνυπνίων α.
περὶ φιλίας α β γ. περὶ φιλοτιμίας α β.
περὶ φύσεως α β γ. περὶ φυσικῶν α β γ
Δ ε ϛ ζ η θ ι ια ιβ ιγ ιδ ιε ιϛ ιζ
ιη. περὶ φυσικῶν ἐπιτομῆς α β. φυσικῶν α
β γ Δ ε ϛ ζ η. πρὸς τοὺς φυσικοὺς α.
περὶ φυσικῶν ἱστοριῶν α β γ Δ ε ϛ ζ η θ ι.
φυσικῶν αἰτιῶν α β γ Δ ε ϛ ζ η. περὶ
χυλῶν α β γ Δ ε ϛ ζ η. περὶ ψεύδους
ἡδονῆς α. περὶ ψυχῆς θέσις μία. περὶ τῶν ἀτε-
χνων πίστεων α. περὶ τῶν ἁπλῶν διαπορημάτων
α. ἁρμονικῶν α. περὶ ἀρετῆς α. περὶ γνώμης
α. περὶ γελοίου α. δειλινῶν α β. διαιρέ-
σεις α β. περὶ διαφορῶν α. περὶ ἀδικημά-
των α. περὶ διαβολῆς α. περὶ ἐπαίνου α. πε
ρὶ ἐμπειρίας α. ἐπιστολῶν α β γ. περὶ τῶν
αὐτομάτων ζώων α. περὶ ἐκκρίσεως α. ἐγκώ-
μια θεῶν α. περὶ ἑορτῶν α. περὶ εὐτυχίας α.
περὶ ἐνθυμημάτων. περὶ εὑρημάτων α β. ἠθικῶν σχο
λῶν α. ἠθικοὶ χαρακτῆρες α. περὶ θορύβου. περὶ ἱστο
ρίας

ρίας α. περὶ κρίσεως συλλογισμῶν α. περὶ κολα-
κείας α. περὶ θαλάττης α. πρὸς κάσανδρον
περὶ βασιλείας α. περὶ κωμῳδίας α. μετεώ-
ρων α. περὶ λέξεως α. λόγων συναγωγὴ α.
λύσεις α. περὶ μουσικῆς α β γ. περὶ μέ-
τρων α. μεγακλῆς α. περὶ νόμων α. περὶ
παρανόμων α. τῶν ξενοκράτους συναγωγῆς α.
ὁμιλητικὸς α. περὶ ὅρκου α. παραγγέλματα
ῥητορικῆς α. περὶ πλούτου α. περὶ ποιητικῆς
α. προβλήματα πολιτικὰ, ἠθικὰ, φυσικὰ, ἐρωτικὰ
α. προοιμίων α. προβλημάτων συναγωγῆς
α. περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν α. περὶ
παραδείγματος α. περὶ προθέσεως καὶ διηγή-
ματος α. περὶ ποιητικῆς ἄλλο α. περὶ τῶν σο-
φῶν α. περὶ συμβουλῆς α. περὶ σολοικισμῶν
α. περὶ τέχνης ῥητορικῆς α. περὶ τεχνῶν ῥητο-
ρικῶν εἴδη ιζ. περὶ ὑποκρίσεως α. ὑπομνη-
μάτων ἀριστοτελικῶν ἢ θεοφραστίων α β γ δ
ε ς. φυσικῶν δοξῶν α β γ δ ε ς ζ η
θ ι ια ιβ ιγ ιδ ιε ις. φυσικῶν ἐπιτομῆς
α. περὶ χάριτος α. χαρακτῆρες ἠθικοί. περὶ
ψεύδους καὶ ἀληθοῦς α. τῶν περὶ τὸ θεῖον ἱστορί-
ας α β γ δ ε ς. περὶ θεῶν α β γ, ἱστο-
ρικῶν γεωμετρικῶν α β γ δ. ἐπιτομῶν ἀρι-
στοτέλους περὶ ζώων φρονήσεως καὶ ἤθους α. περὶ
μείζονος καὶ ἐλάττονος α. περὶ τῶν μουσι-

 κῶν

κῶν α. περὶ τῆς θείας εὐδαιμονίας πρὸς τοὺς ἐξ ἀκαδημίας α. προτρεπτικὸς α. πῶς ἄριστ' ἂν πόλις οἰκοῖτο ὑπομνήματα α. περὶ ῥύακος τοῦ ἐν σικελίᾳ α. περὶ τῶν ὁμολογουμένων α. περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν α. τίνες οἱ τρόποι τοῦ ἐπίστασθαι α. περὶ τοῦ ψευδομένου α β γ. τὰ πρὸ τῶν τόπων α. πρὸς αἰσχύλον α. ἀστρολογικῆς ἱστορίας α β γ δ ε ς. ἀριθμητικῶν ἱστοριῶν περὶ αὐξήσεως α. ἀκίχαρος α. περὶ δικανικῶν λόγων α. περὶ διαβολῆς α. ἐπιστολαὶ αἱ αὐτοῦ πρὸς ἀστυκρέοντι φανίᾳ νικάνορι. περὶ εὐσεβείας α. εὐιάδος α. περὶ καιρῶν α β. περὶ οἰκείων λόγων α. περὶ παίδων ἀγωγῆς α. ἄλλο διάφορον α. περὶ παιδείας, ἢ περὶ ἀρετῶν, ἢ περὶ σωφροσύνης α. προτρεπτικὸς α. περὶ ἀριθμῶν α. ὁριστικὰ περὶ λέξεως συλλογισμῶν α. περὶ οὐρανοῦ α. πολιτικῶν α β. περὶ φύσεως. περὶ καρπῶν. περὶ ζώων. ἃ γίνονται στίχων. τοσαῦτα μὲν οὖν καὶ πρὸς δὲ τὰ βιβλία. εὗρον δ' αὐτοῦ καὶ διαθήκας τόνδε ἐχούσας τὸν τρόπον. ἔσται μὲν εὖ. ἐὰν δέ τι συμβῇ τάδε διατίθεμαι. τὰ μὲν οἴκοι ὑπάρχοντα πάντα μελάντι καὶ παγκρέοντι τοῖς υἱοῖς λέοντος. ἀπὸ δὲ τῶν παρ' ἱππάρχου συμβεβλημένων τάδε μοι βούλομαι γενέσθαι. τὰ περὶ τὸ μουσεῖον καὶ τὰς θεὰς συντελεσθῆναι. κἄν ἔτι ἄλλο δύναται περὶ αὐτὰς ἐπικοσμηθῆναι πρὸς τὸ κάλλιον.

διαθῆκαι θεοφράστου

ἔπειτα

ἔπειτα τὴν ἀριστοτέλους εἰκόνα τεθῆναι εἰς τὸ ἱερὸν καὶ τὰ λοιπὰ ἀναθήματα, ὅσα πρότερον ὑπῆρχον ἐν τῷ ἱερῷ. εἶτα τὸ στωΐδιον οἰκοδομηθῆναι τὸ πρὸς τῷ μουσείῳ μὴ χεῖρον ἢ πρότερον. ἀναθεῖναι δὲ καὶ τοὺς πίνακας ἐν οἷς αἱ τῆς γῆς περίοδοι εἰσὶν εἰς τὴν κάτω στοάν. ἐπισκευασθῆναι δὲ καὶ τὸν βωμὸν ὅπως ἔχῃ τὸ τέλειον καὶ τὸ εὔσχημον. βούλομαι δὲ καὶ τὴν νικομάχου εἰκόνα συντελεσθῆναι ἴσην. τὸ μὲν τῆς πλάσεως ἔχει πραξιτέλης. τὸ δ' ἄλλο ἀνάλωμα ἀπὸ τούτου γινέσθω. σταθῆναι δὲ ὅπου ἂν δοκῇ καὶ τοῖς τῶν ἄλλων ἐπιμελουμένοις τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένων. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὰ ἀναθήματα, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. τὸ δὲ χωρίον τὸ ἐν σταγείροις ἡμῖν ὑπάρχον, δίδωμι καλλίνῳ. τὰ δὲ βιβλία πάντα, νηλεῖ. τὸν δὲ κῆπον καὶ τὸν περίπατον καὶ τὰς οἰκίας τὰς πρὸς τῷ κήπῳ πάσας, δίδωμι τῶν γεγραμμένων φίλων ἀεὶ τοῖς βουλομένοις συσχολάζειν καὶ συμφιλοσοφεῖν ἐν αὐτοῖς. ἐπειδήπερ οὐ δυνατὸν ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπιδημεῖν μήτε ἐξαλλοτριοῦσι μήτε ἐξιδιαζομένου μηδενός. ἀλλ' ὡς ἂν ἱερὸν κοινῇ κεκτημένοις, καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους οἰκείως καὶ φιλικῶς χρωμένοις ὥσπερ προσῆκον καὶ δίκαιον. ἔστωσαν δὲ οἱ κοινωνοῦντες, ἵππαρχος, νηλεύς, στράτων, καλλῖνος, δημότιμος, δημάρατος, καλλισθένης, μελάντης, παγκρέων, νίκιππος. ἐξεῖναι δὲ βουλομένῳ φιλοσοφεῖν καὶ

ἀριστο

ἀριστοτέλει τῷ μειδίου καὶ πυθιάδος υἱῷ. καὶ μετέχειν τούτων. καὶ αὐτοῦ πᾶσαν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι τοὺς πρεσβυτάτους, ὅπως ὅτι μάλιστα προαχθῇ κατὰ φιλοσοφίαν. θάψαι δὲ καὶ ἡμᾶς ὅπου ἂν δοκῇ μάλιστα ἁρμόττον εἶναι τοῦ κήπου, μηδὲν περίεργον περὶ τὴν ταφὴν μήτε περὶ τὸ μνημεῖον ποιοῦντας. ὅπως δὲ συνείρηται μετὰ τὰ περὶ ἡμᾶς συμβάντα περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸ μνημεῖον καὶ τὸν κῆπον καὶ τὸν περίπατον θεραπευόμενα συνεπιμελεῖσθαι καὶ πόμπυλον τοῦτον ἐποικοῦντα αὐτὸν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἐπιμέλειαν ποιούμενον ἣν καὶ πρότερον. τῆς δὲ λυσιτελείας ἐπιμελεῖσθαι αὐτὸν τοὺς ἔχοντας ταῦτα. πομπύλῳ δὲ καὶ θρέπτῃ πάλαι ἐλευθέροις οὖσι καὶ ἡμῖν πολλὴν χρείαν παρεσχημένοις, εἴτι πρότερον ἔχουσι παρ' ἡμῶν καὶ εἴτι αὐτοὶ ἐκτήσαντο, καὶ ἃ νῦν παρ' ἱππάρχου αὐτοῖς συντέταχα δισχιλίας δραχμὰς, ἀσφαλῶς οἶμαι δεῖν αὐτοῖς ὑπάρχειν ταῦτα, καθάπερ καὶ αὐτοῖς διελέχθην μελάντῃ καὶ παγκρέοντι πλεονάκις, καὶ πάντα μοι συγκατετίθεντο. δίδωμι δ' αὐτοῖς καὶ σωματάλην τὴν παιδίσκην. τῶν δὲ παίδων, μόλωνα μὲν, κίμωνα, καὶ παρμένοντα ἤδη ἐλευθέρους ἀφίημι. μανῆν δὲ καὶ καλλίαν παραμείναντας ἔτη τέτταρα ἐν τῷ κήπῳ καὶ συνεργασαμένους καὶ ἀναμαρτήτους γενομένους, ἀφίημι ἐλευθέρους. τῶν δ' οἰκηματικῶν σκευῶν ἀποδόντας πομπύλῳ ὅσα ἂν

δοκῇ

δοκῇ τοῖς ἐπιμεληταῖς καλῶς ἔχειν, τὰ λοιπὰ ἐξαργυρίσαι. δίδωμι δὲ καὶ καρίωνα δημοτίμῳ. δόνακα δὲ νηλεῖ. εὔβιον δ' ἀποδόσθαι. δότω δ' ἵππαρχος καλλίνῳ τρισχιλίας δραχμάς. μέλαντα δὲ καὶ παγκρέοντα, εἰ μὲν μὴ ἑωρῶμεν ἵππαρχον καὶ ἡμῖν πρότερον χρείαν παρεσχημένον, καὶ νῦν ἐν τοῖς ἰδίοις μάλα νεναυαγηκότα, προσετάξαμεν ἂν μετὰ μέλαντος καὶ παγκρέοντος, ἐξάγειν αὐτά. ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἐκείνοις ἑώρων ῥᾴδιον ὄντα συνοικονομεῖν, λυσιτελέστερον τε αὐτοῖς ὑπελάμβανον εἶναι τεταγμένον τι λαβεῖν παρὰ ἱππάρχου, δότω ἵππαρχος μέλαντι καὶ παγκρέοντι ἑκατέρῳ τάλαντον. διδόναι δ' ἵππαρχον καὶ τοῖς ἐπιμεληταῖς εἰς τὰ ἀναλώματα τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένα κατὰ τοὺς ἑκάστου καιροὺς τῶν δαπανημάτων. οἰκονομήσαντα δὲ ταῦτα ἵππαρχον ἀπηλλάχθαι τῶν συμβολαίων τῶν πρὸς ἐμὲ πάντων. καὶ εἴ τι ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος συμβέβηκεν ἵππαρχος ἐν χαλκίδι, ἱππάρχου τοῦτ' ἐστίν. ἐπιμεληταὶ δὲ ἔστωσαν τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένων, ἵππαρχος, νηλεύς, στράτων, καλλῖνος, δημότιμος, καλλισθένης, κτήσαρχος. αἱ διαθῆκαι κεῖνται ἀντίγραφα τοῦ θεοφράστου δακτυλίῳ σεσημασμέναι. μία μὲν παρὰ ἡγησίᾳ ἱππάρχου. μάρτυρες κάλλιππος πελληνεύς, φιλόμηλος εὐωνυμεύς, λύσανδρος ὑβαίης, φιλίων ἀλωπεκῆθεν. τὴν δ' ἑτέραν ἔχει ὀλυμπιόδωρος. μάρτυρες

δ' οἱ αὐτοί. τὴν δ' ἑτέραν ἔλαβεν Ἀδείμαντος. ἀπήνεγκε δὲ Ἀνδροσθένης ὁ υἱός. μάρτυρες Ἀείμνηστος, Κλεόβουλος, Λυσίστρατος Φείδωνος Θάσιος. Στράτων Ἀρκεσιλάου Λαμψακηνός, Θήσιππος Θησίππου ἐκ Κεραμέων. Διοσκουρίδης Διονυσίου ἐπικηφίσιος. ὧδε ἔχουσιν αὐτῷ καὶ αἱ διαθῆκαι. ἀκοῦσαι δ' αὐτοῦ καὶ Ἐρασίστρατον τὸν ἰατρόν. εἰσὶ δ' οἳ λέγουσι καὶ εἰκός.

ΣΤΡΑΤΩΝ

Διεδέξατο δ' αὐτοῦ τὴν σχολὴν, Στράτων Ἀρκεσιλάου Λαμψακηνός. οὗ καὶ ἐν ταῖς διαθήκαις ἐμνημόνευσεν. ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος καὶ φυσικὸς ἐπικληθεὶς ἀπὸ τοῦ περὶ τὴν θεωρίαν ταύτην παρ' ὁντινοῦν ἐπιμελέστατα διατετριφέναι. ἀλλὰ καὶ καθηγήσατο Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου. καὶ ἔλαβε φησὶ παρ' αὐτοῦ τάλαντα ὀγδοήκοντα. σχολαρχεῖν δὲ καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς ἤρξατο τῇ τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ καὶ ἑκατοστῇ ὀλυμπιάδι, τῆς σχολῆς ἀφηγησάμενος ἔτη ὀκτωκαίδεκα. φέρεται δ' αὐτοῦ τρία περὶ δικαιοσύνης βιβλία. περὶ ἀγαθοῦ γ̄. περὶ θεῶν γ̄. περὶ ἀρχῆς γ̄ ἢ δύο. περὶ βίων. περὶ εὐδαιμονίας. περὶ βασιλείας φιλοσοφίας. περὶ ἀνδρείας. περὶ τοῦ κενοῦ. περὶ τοῦ πνεύματος. περὶ φύσεως ἀνθρωπίνης. περὶ ζωογονίας. περὶ μίξεως. περὶ ὕπνου. περὶ ἐνυπνίων. περὶ ὄψε-

Βιβλία αὐτοῦ

ως. περὶ αἰσθήσεως. περὶ ἡδονῆς. περὶ χρωμάτων.
περὶ νόσων. περὶ κρίσεων. περὶ δυνάμεων. περὶ
τῶν μεταλλικῶν μηχανικῶν. περὶ λιμοῦ καὶ σκο-
τώσεων. περὶ κούφου καὶ βαρέος. περὶ ἐνθουσιασ-
μοῦ. περὶ χρόνου. περὶ τροφῆς καὶ αὐξήσεως. περὶ
τῶν ἀπορουμένων ζώων. περὶ τῶν μυθολογουμένων
ζώων. περὶ αἰτιῶν. λύσις ἀπορουμένων. τόπων προ-
οίμια. περὶ τοῦ συμβεβηκότος. περὶ τοῦ ὅρου. περὶ
τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον. περὶ ἀδίκου. περὶ τοῦ προ-
τέρου καὶ ὑστέρου. εὑρημάτων ἔλεγχοι δύο. ὑπομνή-
ματα διστάζεται. ἐπιστολαὶ ὧν ἀρχή. Στράτων Ἀρ-
σινόῃ εὖ πράττειν. Τοῦτον φασὶν οὕτω γενέσθαι λεπτὸν
ὡς ἀναισθήτως τελευτῆσαι. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐ-
τὸν οὕτως ἔχον.

λεπτὸς ἀνὴρ δὲ προσεχρήσατο χρησμοῖς
στράτωνα τοῦτον φημὶ σοι λαμψακηνόν.
λαμψακηνὸς ὅν ποτ' ἔφυσεν, ἀεὶ δὲ νόσοισι παλαίων
θνήσκει λαθών, οὐδ' ᾔσθετο θανάτου.

Γεγόνασι δὲ στράτωνες ὀκτώ. πρῶτος ἰσοκράτους
ἀκροατής. δεύτερος αὐτὸς οὗτος. τρίτος ἰατρὸς
μαθητὴς ἐρασιστράτου. ὡς δέ τινες τρόφιμος. τέταρ-
τος ἱστορικός, φιλίππου καὶ περσέως τῶν ῥωμαίοις πο-
λεμησάντων γεγραφὼς πράξεις. ἕκτος ποιητὴς ἐπι-
γραμμάτων. ἕβδομος ἰατρὸς ἀρχαῖος ὡς ἀριστοτέ-
λης φησίν. ὄγδοος περιπατητικὸς βεβιωκὼς ἐν ἀλε-
ξανδρείᾳ. τοῦ δ' οὖν φυσικοῦ φέρονται καὶ διαθῆκαι τοῦτον

ἔχουσαι τὸν τρόπον. τάδε διατίθεμαι. ἐάν τι πάσχω τὰ μὲν οἴκοι καταλείπω πάντα λαμπυρίωνι, καὶ ἀρκεσιλάῳ. ἀπὸ τοῦ ἀθήνησί μοι ὑπάρχοντος ἀργυρίου, πρῶτον μὲν οἱ ἐπιμεληταὶ τὰ περὶ τὴν ἐκφορὰν ἐπιμεληθήτωσαν, καὶ ὅσα μετὰ τὴν ἐκφορὰν μηθὲν μήτε περίεργον ποιοῦντες μήτ' ἀνελεύθερον. ἐπιμεληταὶ δὲ ἔστωσαν τῶν κατὰ τὴν διαθήκην οἵδε, ὀλυμπιακὸς, ἀριστείδης, μνησιγένης, ἱπποκράτης, ἐπικράτης, γοργύλος, διοκλῆς, λύκων, ἀθάνης. καταλείπω δὲ, τὴν μὲν διατριβὴν λύκωνι. ἐπειδὴ τῶν ἄλλων, οἱ μὲν εἰσι πρεσβύτεροι. οἱ δὲ ἄσχολοι. καλῶς δ' ἂν ποιοῖεν καὶ οἱ λοιποὶ συγκατασκευάζοντες τοῦτον. καταλείπω δ' αὐτῷ καὶ τὰ βιβλία πάντα πλὴν ὧν αὐτοὶ γεγράφαμεν, καὶ τὰ σκεύη πάντα κατὰ τὸ συσσίτιον, καὶ τὰ στρώματα, καὶ τὰ ποτήρια. δότωσαν δὲ οἱ ἐπιμεληταὶ ἐπικράτει πεντακοσίας δραχμάς. καὶ τῶν παίδων ἕνα ὃν ἂν δοκῇ. ἀρκεσιλάῳ δὲ πρῶτον μὲν λαμπυρίων καὶ ἀρκεσίλαος, ἀφαιρείτωσαν τὰς συνθήκας ἃς ἔθετο Δαΐππος ὑπὲρ ἱραίου. καὶ μηδὲν ὀφειλέτω μήτε λαμπυρίωνι μήτε τοῖς λαμπυρίωνος κληρονόμοις. ἀλλ' ἀπηλλάχθω παντὸς τοῦ συμβολαίου. δότωσαν δ' αὐτῷ καὶ οἱ ἐπιμεληταὶ ἀργυρίου πεντακοσίας δραχμάς. καὶ τῶν παίδων ἕνα, ὃν ἐὰν δοκιμάζῃ ἀρκεσίλαος, ὅπως ἂν πολλὰ συμπεπονηκὼς ἡμῖν καὶ παρὸς χρημάτων χρείας ἔχῃ βίον ἱκανὸν καὶ εὐσχήμων

ῦ. ἀφίημι δὲ καὶ διόφαντον ἐλεύθερον, καὶ διοκλέα, καὶ ἄβουν. σιμίαν δὲ ἀποδίδωμι ἀρκεσιλάῳ. ἀφίημι δὲ καὶ δρόμωνα ἐλεύθερον. ἐπειδὰν δὲ παραγένηται ἀρκεσίλαος λογισάσθω ἴραιος μετ' ὀλυμπίχου καὶ ἐπικράτους καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελητῶν τὸ γεγονὸς ἀνάλωμα εἰς τὴν ἐκφορὰν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ νομιζόμενα. τὸ δὲ περιὸν ἀργύριον κομισάσθω ἀρκεσίλαος παρὰ ὀλυμπίχου, μηδὲν ἐνοχλῶν αὐτὸν κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους. ἀράσθω δὲ καὶ τὰς συνθήκας ἀρκεσίλαος, ἃς ἔθετο στράτων πρὸς ὀλύμπιχον καὶ ἀμεινίαν τὰς κειμένας παρὰ φιλοκράτει τισαμενοῦ. τὰ δὲ περὶ τὸ μνημεῖον ποιησάτωσαν ὡς ἂν δοκῇ ἀρκεσιλάῳ καὶ ὀλυμπίχῳ καὶ λύκωνι. καὶ αἵδε μέν εἰσιν αἱ φερόμεναι αὐτοῦ διαθῆκαι, καθάπερ που συνήγαγε καὶ ἀρίστων ὁ κεῖος. αὐτὸς δὲ ὁ στράτων ἀνὴρ γέγονε καθάπερ καὶ ἄνω δεδήλωται πολλῆς τῆς ἀποδοχῆς ἄξιος, διαπρέψας ἐν παντὶ λόγων εἴδει. καὶ μάλιστά γε ἐν τῷ καλουμένῳ φυσικῷ, ὅ περ εἶδος ἀρχαιότερόν τε καὶ σπουδαιότερον.

ΛΥΚΩΝ

ΤΟῦτον διεδέξατο λύκων ἀστυάνακτος τρωαδεὺς φραστικὸς ἀνὴρ, καὶ περὶ παίδων ἀγωγῆς ἄκρως συντεταγμένος. ἔφασκε γὰρ δὴ, παρεζεῦχθαι τοῖς παισὶ τὴν αἰδῶ καὶ φιλοτιμίαν, ὡς τοῖς ἵπποις μύωπα καὶ χαλινόν. τὸ δ' ἐκφραστικὸν αὐτοῦ

καὶ πολύγονος ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ φαίνεται κἀνθάδε. φησὶ γὰρ οὕτω τὸν τρόπον περὶ παρθένου πενιχρᾶς. βαρὺ γὰρ φορτίον πατρὶ κόρη διὰ σπάνιν προικὸς ἐκτρέχουσα τὸν ἀκμαῖον τῆς ἡλικίας καιρόν. διὸ δὴ καὶ φασὶν ἀντίγονον ἐπ' αὐτοῦ εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἦν ὥσπερ μήλου τὴν εὐωδίαν καὶ χάριν ἄλλοθί που μετενεγκεῖν. ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καθάπερ ἐπὶ τοῦ δένδρου, τῶν λεγομένων ἕκαστον ἔδει θεωρεῖσθαι. τοῦτο δὲ, ὅτι ἐν μὲν τῷ λέγειν γλυκύτατος ἦν. παρὸ καὶ τινὲς τὸ γάμμα αὐτοῦ τῷ ὀνόματι προσετίθεσαν. ἐν δὲ τῷ γράφειν ἀνόμοιος αὑτῷ. ἀμέλει γοῦν καὶ περὶ τῶν μεταγινωσκόντων, ἐπειδὴ μὴ ἔμαθον ὅτε καιρός, καὶ εὐχομένων οὕτως ἐκαλλιέπει τὸν τρόπον. ἔλεγεν αὐτοὺς κατηγορεῖν, ἀδυνάτῳ μηνύοντας εὐχῇ μετάνοιαν ἀργίας ἀδιορθώτου. τούς τε βουλευομένους ὀρθῶς, διαπίπτειν ἔφασκε τῷ λογισμῷ, οἱονεὶ στρεβλῷ κανόνι βασανίζοντας εὐθεῖαν φύσιν, ἢ πρόσωπον ὕδατι κλυδαττομένῳ ἢ κατόπτρῳ διεστραμμένῳ. καὶ ἐπὶ μὲν τὸν ἐκ τῆς ἀγορᾶς στέφανον πολλοὺς ἀπιέναι. ἐπὶ δὲ τὸν ὀλυμπιάσιν ἢ οὐδένα. πολλάκις τε πολλὰ συμβουλεύσας ἀθηναίοις τὰ μέγιστα αὐτοὺς ὠφέλησεν. ἦν δὲ καὶ καθαρώτατος τὴν στολὴν, ὡς ἀνυπερβλήτῳ χρῆσθαι μαλακότητι ἱματίων, καθά φησιν ἕρμιππος. ἀλλὰ καὶ γυμναστικώτατος ἐγένετο καὶ εὐέκτης τὸ σῶμα, τήν τε πᾶσαν σχέσιν ἀθλητικὴν ἐπιφαίνων, ὠτοθλαδί

ας καὶ ἐμπινὴς ὤν, καθά φησιν ἀντίγονος ὁ καρύστιος. διὰ τοῦτο δὲ καὶ παλαῖσαι λέγεται τά τε ἐν τῇ πατρίδι ἴλεια, καὶ σφαιρίσαι. ὡς οὐκ ἄλλος τε ἦν φίλος τοῖς περὶ εὐμένη καὶ ἄτταλον. οἳ καὶ πλεῖστα ἐπεχορήγουν αὐτῷ. ἐπειράθη δ' αὐτὸν σχεῖν καὶ ἀντίοχος, ἀλλ' οὐκ ἔτυχεν. οὕτω δὲ ἦν ἐχθρὸς ἱερωνύμῳ τῷ περιπατητικῷ, ὡς μόνον μὴ ἀπαντᾶν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ἐτήσιον ἡμέραν, περὶ ἧς ἐν τῷ ἀρκεσιλάου βίῳ διειλέγμεθα. ἀφηγήσατο δὲ τῆς σχολῆς ἔτη τέτταρα πρὸς τοῖς τετταράκοντα, στράτωνος αὐτὸν ἐν ταῖς διαθήκαις καταλιπόντος κατὰ τὴν ἑβδόμην καὶ εἰκοστὴν καὶ ἑκατοστὴν ὀλυμπιάδα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πανθοίδου διήκουσε τοῦ διαλεκτικοῦ. ἐτελεύτησε δὲ γεγονὼς ἔτος τέταρτον καὶ ἑβδομηκοστὸν, νόσῳ ποδαγρικῇ καταπονηθείς. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν.

οὐ μὰ τὸν, οὐδὲ λύκωνα παρήσομεν, ὅττι ποδαλγὴς
κάτθανε. θαυμάζω τοῦτο μάλιστα δ' ἐγώ.
τὴν οὕτως ἀΐδαο μακρὴν ὁδὸν, ἣν πρὶν ὁ ποσὶν
ἀλλοτρίοις βαδίσας, ἔδραμε νυκτὶ μιῇ.

γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι λύκωνες. πρῶτος πυθαγορικός. δεύτερος αὐτὸς οὗτος. τρίτος ἐπῶν ποιητής. τέταρτος ἐπιγραμμάτων ποιητής. τοῦ δὲ φιλοσόφου καὶ διαθήκαις ἐνετύχομεν ταῖσδε. Τάδε διατίθεμαι περὶ τῶν κατ' ἐμαυτὸν, ἐὰν μὴ δυνηθῶ τὴν ἀῤῥωστίαν ταύτην ὑπενεγκεῖν. τὰ μὲν ἐν οἴκῳ πάντα δίδωμι τοῖς ἀδελφοῖς ἀστυάνακτι, καὶ λύ- διαθῆκαι αὐτοῦ

κωνι

κωνι. καὶ οἶμαι δεῖν ἀπὸ τούτων ὅσα κατακέχρημαι Ἀθήνησι παρά τινος ἔχων ἢ ἐκπεπραχώς. καὶ ἃ ἂν εἰς τὴν ἐκφορὰν ἀναλωθῇ, καὶ εἰς τἄλλα τὰ νομιζόμενα. τὰ δὲ ἐν ἄστει καὶ ἐν Αἰγίνῃ δίδωμι Λύκωνι, διὰ καὶ τοὔνομα φέρειν ἡμῶν καὶ συνδιατετριφέναι πλείω χρόνον ἀρεστῶς πάνυ, καθάπερ δίκαιον ἦν τὸν υἱοῦ τάξιν εἰληχότα. τὸν δὲ περίπατον καταλείπω τῶν γνωρίμων τοῖς βουλομένοις, Βούλωνι, Καλλίνῳ, Ἀρίστωνι, Ἀμφίωνι, Λύκωνι, Πύθωνι, Ἀριστομάχῳ, Ἡρακλείῳ, Λύκωνι τῷ ἀδελφιδῷ. προστησάσθωσαν δ' αὐτοὶ ὃν ἂν ὑπολαμβάνωσι διαμενεῖν ἐπὶ τοῦ πράγματος, καὶ συνέξειν μάλιστα δυνήσεσθαι. συγκατασκευαζέτωσαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ γνώριμοι κἀμοῦ καὶ τοῦ τόπου χάριν. περὶ δὲ τῆς ἐκφορᾶς καὶ καύσεως ἐπιμεληθήτωσαν Βούλων καὶ Καλλῖνος μετὰ τῶν συνήθων, ὅπως μήτ' ἀνελεύθερος γένηται μήτε περίεργος. τῶν δὲ ἐν Αἰγίνῃ μοι γενομένων μετὰ τὴν ἐμὴν ἀπόλυσιν καταχωρισάτω Λύκων τοῖς νεανίσκοις εἰς ἐλαιοχρηστίαν, ὅπως κἀμοῦ καὶ τοῦ τιμήσαντος ἐμὲ μνήμη γίνηται, διὰ τῆς χρείας αὕτη ἡ προσήκουσα. καὶ ἀνδριάντα ἡμῶν ἀναθέτω. τὸν δὲ τόπον ὅπως ἁρμόττων ᾖ τῆς στάσεως ἐπιβλεψάτω καὶ συμπραγματευθήτω Διόφαντος καὶ Ἡρακλείδης Δημητρίου. ἀπὸ δὲ τῶν ἐν ἄστει, Λύκων ἀποδότω πᾶσι παρ' ὧν ἃ προείληφα μετὰ τὴν ἀποδημίαν τὴν ἐκείνου. παρακολουθοῦσι δὲ Βούλων καὶ Καλ-

λῖνος

λῖνος, καὶ ἃ ἂν εἰς τὴν ἐκφορὰν ἀναλωθῇ, καὶ τὰ ἄλλα τὰ νομιζόμενα. κομισάσθω δὲ ταῦτα ἀπὸ τῶν ἐν οἴκῳ κοινῇ καταλελειμμένων ἀμφοτέροις ὑπ' ἐμοῦ. τιμησάτω δὲ καὶ τοὺς ἰατροὺς πασίθεμιν καὶ μειδίαν, ἀξίους ὄντας, καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν περὶ ἐμὲ, καὶ τὴν τέχνην, καὶ μείζονος ἔτι τιμῆς. δίδωμι δὲ τῷ καλλίνου παιδίῳ θηρικλείων ζεῦγος, καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ῥοιδίων ζεῦγος, ψιλοτάπιδα, ἀμφίταπιν, περίστρωμα, προσκεφάλαια δύο τὰ βέλτιστα τῶν καταλελειμμένων. ὡς ἂν ἐφ' ὅσον ἂν ἥκει πρὸς τιμὴν καὶ τούτων φανῶμεν μὴ ἀμνημονεύοντες. περὶ δὲ τῶν θεραπευόντων ἐμαυτὸν οὕτως διατάττω. δημητρίῳ μὲν ἐλευθέρῳ πάλαι ὄντι ἀφίημι τὰ λύτρα. καὶ δίδωμι πέντε μνᾶς, καὶ ἱμάτιον καὶ χιτῶνα. ἵνα πολλὰ πεπονηκὼς μετ' ἐμοῦ βίον εὐσχήμονα ἔχῃ. κρίτωνι δὲ χαλκηδονίῳ καὶ τούτῳ τὰ λύτρα ἀφίημι. καὶ δίδωμι τέτταρας μνᾶς. καὶ τὸν μικρὸν ἀφίημι ἐλεύθερον. καὶ θρεψάτω λύκων αὐτὸν καὶ παιδευσάτω ἀπὸ τοῦ νῦν χρόνου ἓξ ἔτη. καὶ χάρητα ἀφίημι ἐλεύθερον, καὶ θρεψάτω λύκων αὐτόν. καὶ δύο μνᾶς αὐτῷ δίδωμι. καὶ τὰ ἐμὰ βιβλία τὰ ἀνεγνωσμένα. τὰ δ' ἀνέκδοτα καλλίνῳ. ὅπως ἐπιμελῶς αὐτὰ ἐκδῷ. δίδωμι δὲ καὶ σύρῳ ἐλευθέρῳ ὄντι τέτταρας μνᾶς. καὶ τὴν μηνοδώραν δίδωμι. καὶ εἴ τι μοι ὀφείλει ἀφίημι αὐτόν. καὶ ἱλαρᾷ πέντε μνᾶς καὶ ἀμφίταπιν, καὶ δύο προσκεφάλαια καὶ περί-

στρῶμα καὶ κλίνην ἣν ἂν βούληται. ἀφίημι δὲ ἐλευθέραν καὶ τὴν τοῦ μικροῦ μητέρα, καὶ νοήμονα καὶ δίωνα, καὶ θέωνα, καὶ εὐφράνορα, καὶ ἑρμείαν. καὶ ἀγαθῶνα δύο ἔτη παραμείναντα ἀφεῖσθαι ἐλεύθερον, καὶ τοὺς φορεαφόρους, ὠφελίωνα καὶ ποσειδώνιον τέτταρα ἔτη παραμείναντας. δίδωμι δὲ δημητρίῳ καὶ κρίτωνι καὶ σύρῳ κλίνην ἑκάστῳ. καὶ στρώματα τῶν καταλειπομένων, ἃ ἂν φαίνηται λύκωνι καλῶς ἔχειν. ταῦτα ἔστω αὐτοῖς ἀποδείξασιν ὀρθῶς ἐφ' ὧν ἕκαστοι τεταγμένοι εἰσί. περὶ δὲ τῆς ταφῆς ἐάν τε αὐτοῦ βούληται λύκων θάπτειν ἐάν τε ἐν οἴκῳ, οὕτω ποιείτω. Πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ συνορᾶν τὸ εὔσχημον. ταῦτα δὲ πάντα οἰκονομήσαντι κυρία ἔστω ἡ δόσις τῶν ἐνταῦθα. μάρτυρες, καλλῖνος ἑρμιονεύς. ἀρίστων κεῖος, εὐφρόνιος παιανιεύς. οὕτω μέν τοι αὐτῷ συνετῶς τὰ πάντα πράττοντι, τά τε περὶ παιδείαν καὶ πάντας λόγους, οὐδὲν ἧττον καὶ τὰ τῶν διαθηκῶν τρόπον τινὰ καὶ σφόδρα οἰκονομικῶς τε καὶ ἐπιμελῶς ἔχει, ὥστε κἀνταῦθα ζηλωταῖος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Δημήτριος φανοστράτου φαληρεύς, οὗτος ἤκουσε μὲν θεοφράστου. δημηγορῶν δὲ παρὰ ἀθηναίοις τῆς πόλεως ἐξηγήσατο ἔτη δέκα, καὶ εἰκόνων ἠξιώθη χαλκῶν, ἑξήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις.

ὧν

ὧν αἱ πλείους ἐφ' ἵππων ἦσαν καὶ ἁρμάτων καὶ συνωρίδων, συντελεσθεῖσαι ἐν οὐδὲ τριακοσίαις ἡμέραις. τοσοῦτον ἐσπουδάσθη. ἄρξασθαι δ' αὐτὸν τῆς πολιτείας φησὶ Δημήτριος ὁ μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, ὁπότε φυγὼν ἀλέξανδρον εἰς ἀθήνας ἧκεν ἅρπαλος. πολλὰ δὲ καὶ κάλλιστα τῇ πατρίδι ἐπολιτεύσατο. καὶ γὰρ προσόδοις καὶ κατασκευαῖς ηὔξησε τὴν πόλιν καίπερ οὐκ εὐγενὴς ὤν. ἦν γὰρ ἐκ τῆς κόνωνος οἰκίας, ὡς φαβωρῖνος ἐν πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων φησίν. ἀλλὰ ἀστῇ καὶ εὐγενεῖ συνῴκει λαμείᾳ τῇ ἐρωμένῃ, καθάπερ ὁ αὐτὸς ἐν πρώτῳ φασίν. ἀλλὰ καὶ ὑπὸ κλέωνος πεπονθέναι ἐν τῷ δευτέρῳ ἱστορεῖ. Δίδυμος δὲ ἐν συμποσιακοῖς, καὶ χαριτοβλέφαρον, καὶ λαμπετὼ καλεῖσθαι αὐτόν φησιν ἀπό τινος ἑταίρας. λέγεται δὲ ἀποβαλόντα αὐτὸν τὰς ὄψεις ἐν ἀλεξανδρείᾳ κομίσασθαι αὖθις παρὰ τοῦ σαράπιδος. ὅθεν καὶ τοὺς παιᾶνας ποιῆσαι τοὺς μέχρι νῦν ᾀδομένους. σφόδρα δὲ λαμπρὸς ὢν παρὰ τοῖς ἀθηναίοις, ὅμως ἐπεσκοτίσθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ τὰ πάντα διεσθίοντος φθόνου. ἐπιβουλευθεὶς γὰρ ὑπό τινων δίκην θανάτου οὐ παρὼν ὦφλεν. οὐ μὴν ἐκυρίευσαν τοῦ σώματος αὐτοῦ. ἀλλὰ τὸν ἰὸν ἀπήρυγον εἰς τὸν χαλκόν, κατασπάσαντες αὐτοῦ τὰς εἰκόνας. καὶ τὰς μὲν, ἀποδόμενοι. τὰς δὲ, βυθίσαντες. τὰς δὲ, κατακόψαντες εἰς ἀμίδας. λέγεται γὰρ καὶ

τούτων. μία δὲ μόνη σώζεται ἐν ἀκροπόλει. φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ τοῦτο ποιῆσαι τοὺς ἀθηναίους, δημητρίου κελεύσαντος τοῦ βασιλέως. ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐπέγραψαν ἀνομίας, ὡς φαβωρῖνος. φησὶ δ' αὐτὸν ἕρμιππος μετὰ τὸν κασάνδρου θάνατον φοβηθέντα ἀντίγονον παρὰ πτολεμαῖον ἐλθεῖν τὸν σωτῆρα. κἀκεῖ χρόνον ἱκανὸν διατρίβοντα συμβουλεύειν τῷ πτολεμαίῳ πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν βασιλείαν τοῖς ἐξ εὐρυδίκης περιθεῖναι παισί. τοῦ δὲ οὐ πεισθέντος, ἀλλὰ παραδόντος τὸ διάδημα τῷ ἐκ βερενίκης, μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἀξιωθῆναι πρὸς τούτου παραφυλάττεσθαι ἐν τῇ χώρᾳ μέχρι τι δόξει περὶ αὐτοῦ. ἐνταῦθα ἀθυμότερον διῆγε. καί πως ὑπνώττων ὑπ' ἀσπίδος τὴν χεῖρα δηχθεὶς τὸν βίον μετέθηκε. καὶ θάπτεται ἐν τῷ βουσιρίτῃ νομῷ πλησίον διοσπόλεως. καὶ αὐτῷ ἐπεγράψαμεν ἡμεῖς.

παρ' ἡμῶν ἀνεῖλεν ἀσπὶς τὸν σοφὸν δημήτριον,
ἰὸν ἔχουσα πολὺν ἄσμηκτον
οὐ στίλβουσα φῶς ἀπ' ὀμμάτων, ἀλλ' ἀΐδην μέλανα.

Ἡρακλείδης δ' ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν σωτίωνος διαδοχῶν, τῷ φιλαδέλφῳ τὴν βασιλείαν θέλειν ἐκχωρῆσαι τὸν πτολεμαῖον. τὸν δ' ἀποτρέπειν φάσκοντα, ἂν ἄλλῳ δῷς σὺ οὐχ ἕξεις. ὁπηνίκα δ' ἐσυκοφαντεῖτο ἐν ταῖς ἀθήναις, μανθάνω γὰρ καὶ τοῦτο, μένανδρος ὁ κωμικὸς παρ' ὀλίγον ἦλθε κριθῆναι δι' οὐδὲν

δὲν

δὲν ἄλλο ἢ ὅτι φίλος ἦν αὐτοῦ. ἀλλ' αὐτὸν παρῃτή-
σατο τελεσφόρος ὁ ἀνεψιὸς δημητρίου. πλήθει δὲ βι-
βλίων καὶ ἀριθμῷ στίχων σχεδὸν ἅπαντας παρελή-
λακε τοὺς καθ' αὐτὸν περιπατητικούς, εὐπαίδευ-
τος ὢν καὶ πολύπειρος παρ' ὁντινοῦν. ὧν ἐστι τὰ
μὲν ἱστορικά. τὰ δὲ, πολιτικά. τὰ δὲ, περὶ ποιητῶν. τὰ
δὲ, ῥητορικά. δημηγοριῶν τε πρεσβειῶν. ἀλλὰ μὴν
καὶ λόγων αἰσωπείων συναγωγαὶ καὶ ἄλλα πλείω. Βιβλία
ἔστι δὲ τὰ περὶ τῆς ἀθήνησι νομοθεσίας ᾱ β̄ γ̄ δ̄ αὐτοῦ
ε̄. περὶ τῶν ἀθήνησι πολιτῶν ᾱ β̄. περὶ δημαγω-
γίας ᾱ β̄. περὶ πολιτικῆς ᾱ β̄. περὶ νόμων
ᾱ. περὶ ῥητορικῆς ᾱ β̄. στρατηγικῶν ᾱ β̄. πε-
ρὶ ἰλιάδος ᾱ β̄. περὶ ὀδυσσείας ᾱ β̄ γ̄ δ̄.
πτολεμαῖος ᾱ. ἐρωτικὸς ᾱ. φαιδώνδας ᾱ.
μαίδων ᾱ. κλέων ᾱ. σωκράτης ᾱ. ἀριστόμα-
χος ᾱ. ἀρταξέρξης ᾱ. ὁμηρικὸς ᾱ. ἀριστεί-
δης ᾱ. προτρεπτικὸς ᾱ. ὑπὲρ τῆς πολιτείας
ᾱ. περὶ τῆς δεκαετίας ᾱ. περὶ τῶν ἰώνων ᾱ.
πρεσβευτικὸς ᾱ. περὶ πίστεως ᾱ. περὶ χάρι-
τος ᾱ. περὶ τύχης ᾱ. περὶ μεγαλοψυχίας
ᾱ. περὶ γάμου ᾱ. περὶ τοῦ δοκοῦ ᾱ. περὶ εἰρή-
νης ᾱ. περὶ νόμων ᾱ. περὶ ἐπιτηδευμάτων ᾱ.
περὶ καιροῦ ᾱ. διονύσιος ᾱ. χαλκιδικὸς ᾱ.
ἀθηναίων καταδρομὴ ᾱ. περὶ ἀντιφάνους ᾱ.
προοίμιον ἱστορικὸν ᾱ. ἐπιστολαὶ ᾱ. ἐκκλησία ἔν-
νορκος ᾱ. περὶ γήρως ᾱ. δίκαια ᾱ. αἰσωπεί-

ων α΄. χρειῶν α΄. χαρακτὴρ δὲ φιλόσοφος, εὐτονίᾳ ῥητορικῇ καὶ δυνάμει κεκραμένος. οὗτος ἀκούσας ὅτι τὰς εἰκόνας αὐτοῦ κατέστρεψαν ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὐ τὴν ἀρετὴν ἔφη δι' ἣν ἐκείνας ἀνέστησαν.

ἀποφθέγματα

ἔλεγε μικρὸν εἶναι μέρος τὰς ὀφρῦς. ὅλῳ γοῦν ἐπισκοτῆσαι δύνασθαι τῷ βίῳ. οὐ μόνον τὸν πλοῦτον ἔφη τυφλὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁδηγοῦσαν αὐτὸν τύχην. ὅσον ἐν πολέμῳ δύνασθαι σίδηρον, τοσοῦτον ἐν πολιτείαις ἰσχύειν λόγον. ἰδών ποτε νεανίσκον ἄσωτον, ἰδοὺ ἔφη τετράγωνος ἑρμῆς ἔχων σύρμα, κοιλίαν, αἰδοῖον, πώγωνα. τῶν τετυφωμένων ἀνδρῶν ἔφη, τὸ μὲν ὕψος δεῖν περιαιρεῖν, τὸ δὲ φρόνημα καταλείπειν. τοὺς νέους ἔφη δεῖν ἐπὶ μὲν τῆς οἰκίας τοὺς γονεῖς αἰδεῖσθαι. ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς τοὺς ἀπαντῶντας. ἐν δὲ ταῖς ἐρημίαις ἑαυτούς. τοὺς φίλους ἐπὶ μὲν τὰ ἀγαθὰ παρακαλουμένους ἀπιέναι. ἐπὶ δὲ τὰς συμφορὰς αὐτομάτους. τοσαῦτα καὶ εἰς τοῦτον ἀναφέρεσθαι δοκεῖ. γεγόνασι δὲ δημήτριοι ἀξιόλογοι εἴκοσι. πρῶτος καρχηδόνιος ῥήτωρ, καὶ θρασυμάχου πρεσβύτερος. δεύτερος αὐτὸς οὗτος. τρίτος βυζάντιος περιπατητικός. τέταρτος καλούμενος γραφικὸς καὶ σαφὴς διηγήσασθαι. ἦν δὲ καὶ ὁ αὐτὸς ζωγράφος. πέμπτος ἀσπένδιος, μαθητὴς ἀπολλωνίου τοῦ σολέως. ἕκτος καλλατιανὸς ὁ γεγραφὼς περὶ ἀσίας καὶ εὐρώπης εἴκοσι βίβλους. ἕβδομος βυζάντιος, ἐν τρισκαίδεκα βιβλίοις γεγραφὼς

γραφὼς

γεγραφὼς τὴν γαλατῶν διάβασιν ἐξ εὐρώπης εἰς ἀσίαν. καὶ ἐν ἄλλοις ὁ αὐτὸς τὰ περὶ ἀντίοχον καὶ πτολεμαῖον καὶ τὴν λιβύης ὑπ' αὐτῶν διοίκησιν. ὄγδοος ὁ Διατρίψας ἐν ἀλεξανδρείᾳ σοφιστής, τέχνας γεγραφὼς ῥητορικάς. ἔνατος ἀδραμυττηνὸς γραμματικὸς ἐπικληθεὶς ἰξίων διὰ τὸ ἀδικῆσαι τι δοκεῖν περὶ τὴν ἥραν. δέκατος κυρηναῖος γραμματικός. ὁ ἐπικληθεὶς στάμνος ἀνὴρ ἀξιόλογος. ἑνδέκατος σκήψιος, πλούσιος, καὶ εὐγενὴς ἄνθρωπος καὶ φιλόλογος ἄκρως. οὗτος καὶ μητρόδωρον προεβίβασε τὸν πολίτην. δωδέκατος γραμματικὸς ἐρυθραῖος, πολιτογραφηθεὶς ἐν τήμνῳ. τρισκαιδέκατος βιθυνὸς διφίλου τοῦ στωϊκοῦ υἱός. μαθητὴς δὲ παναιτίου τοῦ ῥοδίου. τεσσαρεσκαιδέκατος ῥήτωρ σμυρναῖος. καὶ οὗτοι μὲν λογικοί. ποιηταὶ δὲ πρῶτος ἀρχαίαν κωμῳδίαν πεποιηκώς.

Δεύτερος ἐποποιὸς ποιητής. οὗ μόνα σώζεται πρὸς τοὺς φθονεροὺς εἰρημένα τάδε.

ζωὸν ἀτιμήσαντες ἀποφθίμενον ποθέουσι.
καί ποθ' ὑπὲρ τύμβοιο καὶ ἀπνόου εἰδώλοιο
ἄστεα νῖκος ἐπῆλθεν, ἔειν δ' ἐστήσατο λαός.

τρίτος ταρσικὸς σατυρογράφος. τέταρτος ἰάμβους γεγραφώς, πικρὸς ἀνήρ. πέμπτος ἀνδριαντοποιός, οὗ μέμνηται πολέμων. ἕκτος ἐρυθραῖος, ποικιλογράφος ἄνθρωπος, καὶ ἱστορικὰ καὶ ῥητορικὰ πεποίηκε βιβλία.

Ηρα

Ηρακλείδης εὐθύφρονος, ἡρακλεώτης τοῦ πόντου, ἀνὴρ πλούσιος. ἀθήνησι δὲ παρέβαλε πρῶτον μὲν σπευσίππῳ. ἀλλὰ καὶ τῶν πυθαγορείων διήκουσε καὶ τὰ πλάτωνος ἐζηλώκει. καὶ ὕστερον ἤκουσεν ἀριστοτέλους. ὥς φησι σωτίων ἐν διαδοχαῖς. οὗτος ἐσθῆτι τε μαλακῇ ἐχρῆτο. καὶ ὑπέρογκος ἦν τὸ σῶμα. ὥστε αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀττικῶν μὴ ποντικὸν ἀλλὰ πομπικὸν καλεῖσθαι. πρᾶος τε ἦν τὸ βάδισμα καὶ σεμνός. φέρεται δ' αὐτοῦ συγγράμματα κάλλιστά τε καὶ ἄριστα. διάλογοι. ὧν ἠθικὰ μὲν περὶ δικαιοσύνης γ̅. ἓν δὲ περὶ σωφροσύνης. περὶ τε εὐσεβείας α̅. καὶ περὶ ἀνδρείας α̅. κοινῶς τε περὶ ἀρετῆς α̅. περὶ εὐδαιμονίας α̅. περὶ ἀρχῆς α̅. καὶ νόμων α̅. καὶ τῶν συγγενῶν τούτοις. περὶ ὀνομάτων α̅. συνθῆκαι α̅. ἀκούσιος ἐρωτικὸς, καὶ κλεινίας α̅. φυσικὰ δὲ περὶ νοῦ. περὶ ψυχῆς, καὶ περὶ φύσεως. περὶ εἰδώλων. πρὸς δημόκριτον περὶ τῶν οὐρανῶν α̅. περὶ τῶν ἐν ᾅδου. περὶ βίων α̅ β̅. αἰτίαι περὶ νόσων α̅. περὶ τοῦ ἀγαθοῦ α̅. πρὸς τὸ ζήνωνος α̅. πρὸς τὸ μήτρωνος. γραμματικὰ δὲ περὶ τῆς ὁμήρου καὶ ἡσιόδου ἡλικίας α̅ β̅. καὶ μουσικὰ δὲ περὶ τῶν παρ' εὐριπίδῃ καὶ σοφοκλεῖ α̅ β̅ γ̅. περὶ μουσικῆς α̅ β̅. λύσεων ὁμηρικῶν α̅ β̅. θεωρηματικὸν α̅. περὶ τῶν τριῶν τραγῳδοποιῶν α̅. χαρακτῆρες α̅. περὶ ποιητικῆς καὶ τῶν ποιητῶν α̅. περὶ στοχασμοῦ

συγγράμματα αὐτοῦ

σμοῦ α΄. προοπτικῶν α΄. ἡρακλείτου ἐξηγήσεις δ΄. πρὸς τὸν δημόκριτον ἐξηγήσεις α΄. λύσεων ἐριστικῶν α΄ β΄. ἀξίωμα α΄. περὶ εἰδῶν α΄. λύσεις α΄. ὑποθῆκαι α΄. πρὸς διονύσιον α΄. ῥητορικὰ δὲ περὶ τοῦ ῥητορεύειν ἢ πρωταγόρας. ἱστορικὰ περὶ πυθαγορείων, καὶ περὶ εὑρημάτων. τούτων τὰ μὲν κωμικῶς πέπλακεν. ὡς τὸ περὶ ἡδονῆς, καὶ περὶ σωφροσύνης. τὰ δὲ, τραγικῶς, ὡς τὸ περὶ τῶν καθ' ᾅδου, καὶ τὸ περὶ εὐσεβείας. καὶ τὸ περὶ ἐξουσίας. ἔστι δ' αὐτῷ καὶ μεσότης τις ὁμιλητική, φιλοσόφων τε καὶ στρατηγικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν πρὸς ἀλλήλους διαλεγομένων. ἀλλὰ καὶ γεωμετρικὰ ἔστιν αὐτοῦ καὶ διαλεκτικά. ἄλλως τε ἐν ἅπασι ποικίλος τε καὶ διηρμένος τὴν λέξιν ἐστί. καὶ ψυχαγωγεῖν ἱκανῶς δυνάμενος. δοκεῖ δὲ καὶ τὴν πατρίδα τυραννουμένην ἐλευθερῶσαι τὸν μόναρχον κτείνας, ὥς φησι Δημήτριος ὁ μάγνης ἐν ὁμωνύμοις. ὃς καὶ τοιόνδε ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ. θρέψαι αὐτὸν δράκοντα ἐκ νέου, καὶ αὐξηθέντα ἐπεὶ τελευτᾶν ἔμελλε κελεῦσαι τινὶ τῶν πιστῶν αὐτοῦ τὸ σῶμα κατακρύψαι, τὸν δὲ δράκοντα ἐπὶ τῆς κλίνης θεῖναι, ἵνα δόξειεν εἰς θεοὺς μεταβεβηκέναι. ἐγένετο δὲ πάντα, καὶ μεταξὺ παραπεμπόντων ἡρακλείδην τῶν πολιτῶν καὶ εὐφημούντων ὁ δράκων ἀκούσας τῆς βοῆς, ἐξέδυ τῶν ἱματίων καὶ διετάραξε τοὺς πλείστους. ὕστερον μέντοι

ἐξεκαλύφθη πάντα καὶ ὤφθη ἡρακλείδης οὐχ οἷος ἐδόκει, ἀλλ' οἷος ἦν. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως ἔχον.

ἤθελες ἀνθρώποισι λιπεῖν φάτιν ἡρακλείδη,
  ὥς ῥα θανὼν ἐγένου ζωὸς ἅπασι δράκων.
ἀλλὰ διεψεύσθης σεσοφισμένε. δὴ γὰρ ὁ μὲν θὴρ
  ἦε δράκων. σὺ δὲ θὴρ οὐ σοφὸς ὢν ἑάλως.

ταῦτα δέ φησι καὶ ἱππόβοτος. ἕρμιππος δὲ λιμοῦ κατασχόντος τὴν χώραν φησὶν αἰτεῖν τοὺς ἡρακλεώτας τὴν πυθίαν λύσιν. τὸν δὲ ἡρακλείδην διαφθεῖραι χρήμασι τούς τε θεωροὺς καὶ τὴν προειρημένην. ὥστ' ἀνειπεῖν ἀπαλλαγήσεσθαι τῶν κακῶν, εἰ ζῶν μὲν ἡρακλείδης ὁ εὐθύφρονος χρυσῷ στεφανωθείη πρὸς αὐτῶν. ἀποθανὼν δὲ ὡς ἥρως τιμῷτο. ἐκομίσθη χρησμός. καὶ οὐδὲν ὤναντο οἱ πλάσαντες αὐτόν. αὐτίκα γὰρ ἐν τῷ θεάτρῳ στεφανούμενος ὁ ἡρακλείδης ἀπόπληκτος ἐγένετο. οἵ τε θεωροὶ καταλιθωθέντες διεφθάρησαν. ἀλλὰ καὶ ἡ πυθία τὴν αὐτὴν ὥραν κατιοῦσα εἰς τὸ ἄδυτον, καὶ ἐπιστᾶσα ἑνὶ τῶν δρακόντων δηχθεῖσα παραχρῆμα ἀπέπνευσε. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ τοσαῦτα. φησὶ δ' ἀριστόξενος ὁ μουσικὸς, καὶ τραγῳδίας αὐτὸν ποιεῖν, καὶ θέσπιδος αὐτὰς ἐπιγράφειν. χαμαιλέων τέ τὰ παρ' ἑαυτοῦ φησὶ κλέψαντα αὐτὸν τὰ περὶ

ἡσιόδου

εἰ ἡσιόδου καὶ ὁμήρου γράψαι. ἀλλὰ καὶ αὐτόδω-
ρος ἐπικούρειος ἐπιτιμᾷ αὐτῷ τοῖς περὶ δικαι-
οσύνης ἀντιλέγων. ἔτι καὶ Διονύσιος ὁ μεταθέ-
μενος ἢ σπίνθαρος, ὡς ἔνιοι, γράψας τὸν παρθε-
νοπαῖον ἐπέγραψε σοφοκλέους. ὁ δὲ, πιστεύσας
εἰς τι τῶν ἰδίων συγγραμμάτων ἐχρῆτο μαρτυ-
ρίοις ὡς σοφοκλέους. αἰσθόμενος δ' ὁ Διονύσιος
ἐμήνυσεν αὐτῷ τὸ γεγονός. τοῦ δ' ἀρνουμένου καὶ
ἀπιστοῦντος ἐπέστειλεν ἰδεῖν τὴν παραστιχίδα.
καὶ εἶπε πᾶν καλόν. οὗτος δ' ἦν ἐρώμενος Διο-
νυσίου. ὡς δ' ἔτι ἀπιστῶν ἔλεγε, κατὰ τὴν τύχην
ἐνδέχεσθαι οὕτως ἔχειν, πάλιν ἀντεπέστειλεν ὁ
Διονύσιος, ὅτι καὶ ταῦτα εὑρήσεις. γέρων πίθη-
κος οὐχ ἁλίσκεται πάγῃ. ἁλίσκεται μὲν μετὰ
χρόνον δ' ἁλίσκεται. καὶ πρὸς τούτοις, ἡρακλεί-
δης γράμματα οὐκ ἐπίσταται, οὐδ' ᾐσχύνθη. γε-
γόνασι δ' ἡρακλεῖδαι τεσσαρεσκαίδεκα. πρῶτος
αὐτὸς οὗτος. δεύτερος πολίτης αὐτοῦ πυῤῥίχας
καὶ φλυαρίας συντεταγμένος. τρίτος κυμαῖος
γεγραφὼς περσικὰ ἐν πέντε βιβλίοις. τέταρτος
κυμαῖος ῥήτωρ τέχνας γεγραφώς. πέμπτος
καλλιτιανὸς, ἢ ἀλεξανδρεύς, γεγραφὼς τὴν Δια-
δοχὴν ἐν ἓξ βιβλίοις, καὶ λεμβευτικὸν λόγον, ὅ-
θεν καὶ λέμβος ἐκαλεῖτο. ἕκτος ἀλεξανδρεύς,
γεγραφὼς τὰ περσικὰ ἰδιώματα. ἕβδομος

διαλεκτικὸς βαργυλιήτης κατ' ἐπικούρου γεγραφώς. ὄγδοος ἰατρὸς τῶν ἀφ' ἱκεσίου. ἔνατος ἰατρὸς ταραντῖνος ἐμπειρικός. Δέκατος ποιητικὸς παραινέσεις γεγραφώς. ἑνδέκατος ἀνδριαντοποιὸς φωκαεύς. Δωδέκατος ἐπιγραμμάτων ποιητὴς, λιγυρός. τρισκαιδέκατος μάγνης, μιθριδατικὰ γεγραφώς. τεσσαρεσκαιδέκατος ἀστρολογούμενα συγγεγραφώς.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΕΚΤΟΝ

ΑΝΤΙΣΘΕΝΗΣ

Ντισθένης ἀντισθένους ἀθηναῖος. ἐλέγετο δ' οὐκ εἶναι ἰθαγενής. ὅθεν καὶ πρὸς τὸν ὀνειδίζοντα εἰπεῖν. καὶ ἡ μήτηρ τῶν θεῶν, φρυγία ἐστίν. ἐδόκει γὰρ εἶναι θρᾴττης μητρός. ὅθεν καὶ ἐν τανάγρᾳ κατὰ τὴν μάχην εὐδοκιμήσας ἔδωκε λέγειν σωκράτει, ὡς οὐκ ἂν ἐκ δυοῖν ἀθηναίοιν οὕτω γεγόνοι γενναῖος. καὶ αὐτὸς δὲ τοὺς ἀθηναίους ἐπὶ τῷ γηγενεῖς εἶναι σεμνυνομένους ἐκφαυλίζων, ἔλεγε μηδὲν εἶναι κοχλιῶν καὶ ἀττελέβων εὐγενεστέρους. οὗτος κατ' ἀρχὰς μὲν ἤκουσε γοργίου τοῦ ῥήτορος. ὅθεν τὸ ῥητορικὸν εἶδος ἐν τοῖς διαλόγοις ἐπιφέρει. καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τοῖς προτρεπτικοῖς. φησὶ δ' ἕρμιππος ὅτι προείλετο ἐν τῇ τῶν ἰσθμίων πανηγύρει ψέξαι τε καὶ ἐπαινέσαι ἀθηναίους,

θηβαίων, λακεδαιμονίων. εἶτα μέντοι παραιτήσασθαι, ἰδόντα πλείστους ἐκ τῆς πόλεως ἀφιγμένους. ὕστερον δὲ παρέβαλε σωκράτει, καὶ τοσοῦτον ὤνατο αὐτοῦ ὥς τε παρῄνει τοῖς μαθηταῖς γενέσθαι αὐτῷ πρὸς σωκράτην συμμαθητάς. οἰκῶν τε ἐν πειραιεῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοὺς τετταράκοντα σταδίους ἀνιὼν ἤκουσε σωκράτους. παρ' οὗ καὶ τὸ καρτερικὸν λαβὼν καὶ τὸ ἀπαθὲς ζηλώσας κατῆρξε πρῶτος τοῦ κυνισμοῦ. καὶ ὅτι ὁ πόνος ἀγαθὸν συνέστησε διὰ τοῦ μεγάλου ἡρακλέους καὶ τοῦ κύρου. τὸ μὲν, ἀπὸ τῶν ἑλλήνων. τὸ δὲ, ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἑλκύσας. πρῶτός τε ὡρίσατο λόγον, εἰπὼν λόγος ἐστὶ ὁ τὸ τί ἦν ἢ ἔστι δηλῶν. ἔλεγέ τε συνεχές, μανείην ἢ ἡσθείην. καὶ χρὴ τοιαύταις πλησιάζειν γυναιξὶν αἳ χάριν εἴσονται. πρός τε τὸ ποντικὸν μειράκιον μέλλον φοιτᾶν αὐτῷ καὶ πυθόμενον τίνων αὐτῷ δεῖ, φησὶ βιβλιαρίου καὶ νοῦ. καὶ γραφείου καὶ νοῦ. καὶ πινακιδίου καὶ νοῦ. τὸν νοῦν παρεμφαίνων. πρὸς δὲ τὸν ἐρόμενον ποδαπὴν γήμῃ, ἔφη. ἂν μὲν καλὴν, ἕξεις κοινήν. ἂν δὲ αἰσχρὰν, ἕξεις ποινήν. ἀκούσας ποτὲ ὅτι πλάτων αὐτὸν κακῶς λέγει, βασιλικὸν ἔφη, καλῶς ποιοῦντα κακῶς ἀκούειν. μυούμενός ποτε τὰ ὀρφικὰ, τοῦ ἱερέως εἰπόντος ὅτι οἱ ταῦτα μυούμενοι πολλῶν ἀγαθῶν ἐν ᾅδου μετίσχουσι, τί οὖν ἔφη οὐκ ἀποθνήσκεις; ὀνειδιζόμενός ποτε ὡς οὐκ

ἀποφθέγματα

εἴη ἐκ

εἴη ἐκ Διὸς ἐλευθερίων. οὐ δὲ γὰρ ἐκ Διὸς ἔφη παλαι-
στικῶν, ἀλλὰ παλαιστικός εἰμι. ἐρωτώμενος διὰ τί
ὀλίγους ἔχει μαθητὰς ἔφη, ὅτι ἀργυρίᾳ αὐτοὺς ἐκ-
βάλλω ῥάβδῳ. ἐρωτηθεὶς διὰ τί πικρῶς τοῖς μαθη-
ταῖς ἐπιπλήττει, καὶ οἱ ἰατροί φησι τοῖς κάμνουσιν.
ἰδών ποτε μοιχὸν φεύγοντα, ὦ δυστυχὴς εἶπε πηλί-
κον κίνδυνον ὀβολοῦ διαφυγεῖν ἐδύνασο. κρεῖττον ἔ-
λεγε καθά φησιν Ἑκάτων ἐν ταῖς χρείαις εἰς κόρα-
κας ἢ εἰς κόλακας ἐμπεσεῖν. οἱ μὲν γὰρ νεκρούς. οἱ δὲ
ζῶντας ἐσθίουσιν. ἐρωτηθεὶς τί μακαριώτερον ἐν ἀν-
θρώποις; ἔφη, εὐτυχοῦντα ἀποθανεῖν. γνωρίμου ποτὲ
πρὸς αὐτὸν ἀποδυρομένου, ὡς εἴη τὰ ὑπομνήματα
ἀπολωλεκώς· ἔδει γὰρ ἔφη, ἐν τῇ ψυχῇ αὐτὰ καὶ μὴ
ἐν ταῖς χάρταις γράφειν. ὥσπερ ὑπὸ τοῦ ἰοῦ τὸν σί-
δηρον, οὕτως ἔλεγε τοὺς φθονεροὺς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἤθους
κατεσθίεσθαι. τὸν βουλόμενον ἀθάνατον εἶναι ἔφη
δεῖν ζῆν εὐσεβῶς καὶ δικαίως. τότ' ἔφη τὰς πόλεις
ἀπόλλυσθαι ὅταν μὴ δύνωνται τοὺς φαύλους ἀπὸ τῶν
σπουδαίων διακρίνειν. ἐπαινούμενός ποτε ὑπὸ πονη-
ρῶν ἔφη, ἀγωνιῶ μή τι κακὸν εἴργασμαι. ὁμονοούντων
ἀδελφῶν συμβίωσιν παντὸς ἔφη τείχους ἰσχυροτέ-
ραν εἶναι. τοιαῦτα δεῖν ἔφη παρατίθεσθαι ἐφόδια ἃ καὶ
ναυαγήσαντι συγκολυμβήσει. ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι
τοῖς πονηροῖς συγγίνεται· καὶ οἱ ἰατροὶ μετὰ τῶν ἀσθενούν-
των εἰσίν, ἀλλ' οὐ πυρέττουσιν. ἄτοπον ἔφη τοῦ μὲν σίτου

αἴρας

αίρας ἐκλέγειν, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τοὺς ἀχρείους. ἐν δὲ πολιτείᾳ τοὺς φθονεροὺς μὴ παραιτεῖσθαι. ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη. τὸ δύνασθαι ἑαυτῷ ὁμιλεῖν. εἰπόντος αὐτῷ τινὸς παρὰ πότον, ᾆσον. σύ μοι φησὶν αὔλησον. διογένει χιτῶνα αἰτοῦντι, πτύξαι προσέταξε θοἰμάτιον. ἐρωτηθεὶς τί τῶν μαθημάτων ἀναγκαιότατον, ἔφη, τὸ κακὰ ἀπομαθεῖν. παρεκελεύετό τε κακῶς ἀκούοντας καρτερεῖν μᾶλλον ἢ εἰ λίθοις τις βάλλοιτο. ἔσκωπτε πλάτωνα ὡς τετυφωμένον. πομπῆς οὖν γινομένης ἵππον θεασάμενος φρυακτὴν φησι πρὸς τὸν πλάτωνα ὡς τετυφωμένον, ἐδόκεις μοι καὶ σὺ ἵππος ἂν εἶναι λαμπρυντής. τοῦτο δὲ ἐπεὶ συνεχὲς ὁ πλάτων ἵππον ἐπῄνει. καί ποτ' ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νοσοῦντα καὶ θεασάμενος λεκάνην εἰς ἣν ἐμεμέκει, χολὴν μὲν ὁρῶ ἐνταῦθα. τῦφον δὲ οὐχ ὁρῶ. συνεβούλευεν ἀθηναίοις τοὺς ὄνους ἵππους ψηφίσασθαι. ἄλογον δὲ ἡγουμένων, ἀλλὰ μὴν καὶ στρατηγοί φησι γίνονται παρ' ἡμῶν μηδὲν μαθόντες. μόνον δὲ χειροτονηθέντες. πρὸς τὸν εἰπόντα, πολλοί σε ἐπαινοῦσι. τί γὰρ ἔφη κακὸν πεποίηκα; στρέψαντος αὐτοῦ τὸ διερρωγὸς τοῦ τρίβωνος εἰς τὸ προφανὲς, σωκράτης ἰδὼν, φησίν. ὁρῶ σου διὰ τοῦ τρίβωνος τὴν φιλοδοξίαν. ἐρωτηθεὶς ὑπό του, καθά φησι φανίας ἐν τῷ περὶ τῶν σωκρατικῶν, τί ποιῶν καλὸς κἀγαθὸς ἔσοιτο, ἔφη. εἰ τὰ κακὰ ἃ ἔχεις

ὅτι φεύ-

ὅτι φαίνηται δεῖ μαθεῖν παρὰ τῶν εἰδότων. πρὸς τὸν ἐπαινοῦντα τρυφὴν, ἐχθρῶν παῖδες ἔφη τρυφήσειαν. πρὸς τὸ παρασχηματίζον αὐτὸ περὶ πάλαισμα μειράκιον, εἰπέ μοι φησὶν, εἰ φωνὴν λάβοι ὁ χαλκὸς ἐπὶ τίνι ἂν σεμνυνθείη. τοῦ δ' εἰπόντος ἐπὶ κάλλει. οὐκ αἰσχύνῃ οὖν ἔφη γεγηθὼς ἀψύχῳ; ποντικοῦ νεανίσκου πολυωρήσειν αὐτὸν ἐπαγγελλομένου εἰ τὸ πλοῖον ἀφίκοιτο τῶν ταρίχων, λαβὼν αὐτὸν καὶ θύλακον κενὸν πρὸς ἀλφιτόπωλιν ἧκε. καὶ σαξαμένου ἀπῄει. τῆς δὲ, αἰτούσης τὸ διάφορον, ὁ νεανίσκος ἔφη δώσει ἐὰν τὸ πλοῖον αὐτοῦ τῶν ταρίχων ἀφίκηται. αὐτὸς καὶ ἀνύτῳ τῆς φυγῆς αἴτιος γενέσθαι καὶ μελίτῳ τοῦ θανάτου. ποντικοῖς γὰρ νεανίσκοις κατὰ κλέος τοῦ σωκράτους ἀφιγμένοις περιτυχὼν, ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν ἄνυτον. εἰπὼν τὸν ἤθει σοφώτερον εἶναι τοῦ σωκράτους. ἐφ' ᾧ διαγανακτήσαντας τοὺς περιεστῶτας ἐκδιῶξαι αὐτόν. εἰ δέ ποτε θεάσαιτο γυναῖκα κεκοσμημένην ἀπῄει ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτῆς, καὶ ἐκέλευε τὸν ἄνδρα ἐξαγαγεῖν ἵππον καὶ ὅπλα. ὥς τε εἰ μὲν ἔχοι ταῦτα ἐᾶν τρυφᾶν. ἀμύνεσθαι γὰρ τούτοις. εἰ δὲ μὴ, περιαιρεῖν τὸν κόσμον. ἤρεσκεν αὐτῷ καὶ ταῦτα. διδακτὴν ἀπεδείκνυε τὴν ἀρετήν. τοὺς αὐτοὺς εὐγενεῖς τοὺς καὶ ἐναρέτους. αὐτάρκη γὰρ τὴν ἀρετὴν πρὸς εὐδαιμονίαν, μηδενὸς προσδεομένην, ὅτι μὴ σωκρατικῆς ἰσχύος. τήν τε ἀρετὴν τῶν ἔργων εἶναι, μήτε λόγων

τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ

πλείστων δεομένων μήτε μαθημάτων. αὐτάρκη τε εἶναι τὸν σοφόν. πάντα γὰρ αὐτοῦ εἶναι τὰ τῶν ἄλλων. τήν τε ἀδοξίαν ἀγαθὸν, καὶ ἴσον τῷ πόνῳ. καὶ τὸν σοφὸν, οὐ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀρετῆς. γαμήσειν τε τεκνοποιίας χάριν ταῖς εὐφυεστάταις συνιόντα γυναιξί. καὶ ἐρασθήσεσθαι δέ, μόνον γὰρ εἰδέναι τὸν σοφὸν τίνων χρὴ ἐρᾶν. ἀναγράφει δὲ καὶ Διοκλῆς, τῷ γὰρ σοφῷ ξένον οὐδὲν, οὐδ' ἄπορον. ἀξιέραστος ὁ ἀγαθὸς, οἱ σπουδαῖοι φίλοι. συμμάχους ποιεῖσθαι τοὺς εὐψύχους ἅμα καὶ δικαίους. ἀναφαίρετον ὅπλον ἀρετή. κρεῖττον ἐστὶ μετ' ὀλίγων ἀγαθῶν πρὸς ἅπαντας τοὺς κακοὺς, ἢ μετὰ πολλῶν κακῶν πρὸς ὀλίγους μάχεσθαι. προσέχειν τοῖς ἐχθροῖς. πρῶτοι γὰρ τῶν ἁμαρτημάτων αἰσθάνονται. τὸν δίκαιον περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τοῦ συγγενοῦς. ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἡ αὐτὴ ἀρετή. τἀγαθὰ καλὰ, τὰ κακὰ αἰσχρά, τὰ πονηρὰ πάντα νόμιζε ξενικά. τεῖχος ἀσφαλέστατον φρόνησιν. μήτε γὰρ καταῤῥεῖν, μήτε προδίδοσθαι. τείχη κατασκευαστέον ἐν τοῖς αὑτῶν ἀναλώτοις λογισμοῖς. διελέγετο δ' ἐν τῷ Κυνοσάργει γυμνασίῳ μικρὸν ἄποθεν τῶν πυλῶν. ὅθεν τινὲς καὶ τὴν κυνικὴν ἐντεῦθεν ὀνομασθῆναι. αὐτός τε ἐπεκαλεῖτο ἁπλοκύων. καὶ πρῶτος ἐδίπλωσε τὸν τρίβωνα, καθά φησι Διοκλῆς. καὶ μόνῳ αὐτῷ ἐχρῆτο. βάκτρον τε ἀνέλαβε καὶ πήραν. πρῶτον δὲ καὶ

νεάνθης φησὶν ἁπλῶσαι θοἰμάτιον. σωσικράτης δ' ἐν τρίτῃ Διαδοχῶν, διόδωρον τὸν ἀσπένδιον. καὶ πώγωνα καθεῖναι. καὶ βάκτρῳ καὶ πήρᾳ χρῆσθαι. τοῦτον μόνον ἐκ πάντων σωκρατικῶν θεόπομπος ἐπαινεῖ. καί φησι δεινόν τε εἶναι, καὶ δι' ὁμιλίας ἐμμελοῦς ὑπαγαγέσθαι πάνθ' ὁντινοῦν. δῆλον δ' ἐκ τῶν συγγραμμάτων κἀκ τοῦ ξενοφῶντος συμποσίου. δοκεῖ δὲ καὶ τῆς ἀνδρωδεστάτης στωϊκῆς κατάρξαι. ὅθεν καὶ ἀθήναιος ὁ ἐπιγραμματοποιός φησιν οὕτω περὶ αὐτῶν.

ὦ στωϊκῶν μύθων εἰδήμονες, ὦ πανάριστα
  δόγματα ταῖς ἱεραῖς ἐνθέμενοι σελίσι,
τὰν ἀρετὰν ψυχᾶς ἀγαθὸν μόνον. ἅδε γὰρ ἀνδρῶν
  μούνα καὶ βιοτὰν ῥύσατο καὶ πόλιας
σαρκὸς δ' ἡδυπάθημα φίλον τέλος ἀνδράσιν ἄλλοις
  ἡ μία τῶν μνήμης ἤνυσε θυγατέρων.

οὗτος ἡγήσατο καὶ τῆς διογένους ἀπαθείας, καὶ τῆς κράτητος ἐγκρατείας, καὶ τῆς ζήνωνος καρτερίας, αὐτὸς ὑποθέμενος τῇ πόλει τὰ θεμέλια. ὁ δὲ ξενοφῶν ἥδιστον μὲν εἶναι περὶ τὰς ὁμιλίας φησὶν αὐτόν. ἐγκρατέστατον δὲ περὶ τἄλλα. φέρονται δ' αὐτοῦ συγγράμματα τόμοι δέκα. πρῶτος ἐν ᾧ περὶ λέξεως, ἢ περὶ χαρακτήρων. αἴας ἢ αἴαντος λόγος. ὀδυσσεὺς ἢ περὶ ὀδυσσέως. ὀρέστου ἀπολογία περὶ τῶν δικογράφων. ἰσογραφὴ ἢ δεσίας ἢ ἰσοκράτης. πρὸς τὸν ἰσοκράτους ἀμάρτυρον. τόμος δεύτερος. ἐν ᾧ περὶ ζώων φύσεως. περὶ παιδοποιίας, ἢ περὶ γάμου ἐρωτι- συγγράμματα αὐτοῦ

κός. περὶ τῶν σοφιστῶν φυσιογνωμονικός. περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας προτρεπτικός, πρῶτος, δεύτερος, τρίτος. περὶ θεόγνιδος δ̄ ε̄. τόμος γ̄ ἐν ᾧ περὶ ἀγαθοῦ. περὶ ἀνδρείας. περὶ νόμου, ἢ περὶ πολιτείας. περὶ νόμου, ἢ περὶ καλοῦ καὶ δικαίου. περὶ ἐλευθερίας καὶ δουλείας. περὶ πίστεως. περὶ ἐπιτρόπου, ἢ περὶ τοῦ πείθεσθαι. περὶ νίκης οἰκονομικός. τόμος δ̄. ἐν ᾧ κῦρος, ἡρακλῆς ὁ μείζων, ἢ περὶ ἰσχύος. τόμος ε̄. ἐν ᾧ κῦρος, ἢ περὶ βασιλείας. ἀσπασία. τόμος ς̄. ἐν ᾧ ἀλήθεια περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ἀντιλογικός. σάθων περὶ τοῦ ἀντιλέγειν ᾱ β̄ γ̄. περὶ διαλέκτου. τόμος ζ̄. ἐν ᾧ περὶ παιδείας ἢ ὀνομάτων ᾱ β̄ γ̄ δ̄ ε̄. περὶ τοῦ ἀποθανεῖν. περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. περὶ ὀνομάτων χρήσεως ἢ ἐριστικός. περὶ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως. περὶ δόξης καὶ ἐπιστήμης ᾱ β̄ γ̄ δ̄. περὶ τοῦ ἀποθανεῖν. περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. περὶ τῶν ἐν ᾅδου. περὶ φύσεως ᾱ β̄. ἐρώτημα περὶ φύσεως ᾱ. ἐρώτημα περὶ φύσεως β̄. δόξαι ἢ ἐριστικός. περὶ τοῦ μανθάνειν προβλήματα. τόμος η̄. ἐν ᾧ περὶ μουσικῆς. περὶ ἐξηγητῶν. περὶ ὁμήρου. περὶ ἀδικίας, καὶ ἀσεβείας. περὶ κάλχαντος. περὶ κατασκόπου. περὶ ἡδονῆς. τόμος θ̄. ἐν ᾧ περὶ ὀδυσσείας. περὶ τῆς ῥάβδου. ἀθηνᾶ, ἢ περὶ τηλεμάχου. περὶ ἑλένης καὶ πηνελόπης. περὶ πρωτέως. κύκλωψ, ἢ περὶ ὀδυσσέως. περὶ οἴνου χρήσεως, ἢ περὶ

μέθης

μέθης, ἢ περὶ τοῦ κύκλωπος. περὶ κίρκης. περὶ ἀμφιαράου. περὶ τοῦ ὀδυσσέως καὶ πηνελόπης, καὶ περὶ τοῦ κυνός. τόμος ι. κῦρος ἢ ἡρακλῆς ἢ μίδας. ἡρακλῆς, ἢ περὶ φρονήσεως, ἢ ἰσχύος. κῦρος ἢ ἐρώμενος. κῦροι ἢ κατάσκοποι. μενέξενος, ἢ περὶ τοῦ ἄρχειν. ἀλκιβιάδης. ἀρχέλαος, ἢ περὶ βασιλείας. καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ἃ συνέγραψεν. ὁ τίμων δὲ διὰ τὸ πλῆθος ἐπιτιμῶν αὐτῷ παντοφυῆ φλέδονα φησὶν αὐτόν. ἐτελεύτησε δὲ ἀρρωστίᾳ. ὅτε καὶ διογένης εἰσιὼν πρὸς αὐτὸν ἔφη. μήτι χρεία φίλου. καί ποτε παρ' αὐτὸν ξιφίδιον ἔχων εἰσῆλθε. τοῦ δ' εἰπόντος τίς ἂν ἀπολύσῃ τῶν πόνων, δείξας τὸ ξιφίδιον ἔφη, τοῦτο. καὶ ὃς, τῶν πόνων εἶπον οὐ τοῦ ζῆν. ἐδόκει γάρ πως μαλακώτερον φέρειν τὴν νόσον ὑπὸ φιλοζωΐας. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως ἔχον.

τὸν βίον οἶσθα κύων ἀντίσθενες, ὧδε πεφυκὼς,
    ὥς τε δακεῖν κραδίην ῥήμασιν οὐ στόμασιν.
ἀλλ' ἔθανες φθισικὸς. τάχ' ἐρεῖ τις ἴσως, τί δὲ τοῦτο;
    πάντως εἰς ἀΐδην δεῖ τιν' ὁδηγὸν ἔχειν.

γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι ἀντισθένεις τρεῖς. ἡρακλείτειος εἷς. ἕτερος ἐφέσιος, καὶ ῥόδιός τις ἱστορικός. ἐπειδὴ δὲ τοὺς ἀπ' ἀριστίππου διεληλύθαμεν καὶ φαίδωνος, νῦν ἑλκύσωμεν τοὺς ἀπ' ἀντισθένους κυνικούς τε καὶ στωϊκούς. καὶ ἐχέτω ὧδε.

Διογένης ἱκεσίου τραπεζίτου σινωπεύς. φησὶ δὲ διοκλῆς δημοσίαν αὐτὴν τράπεζαν ἔχοντος τοῦ πατρὸς καὶ παραχαράξαντος τὸ νόμισμα φυγεῖν. εὐβουλείδης δ' ἐν τῷ περὶ διογένους αὐτὸν διογένη φησὶ τοῦτο πρᾶξαι καὶ συναλᾶσθαι τῷ πατρί. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς περὶ αὐτοῦ φησιν ἐν τῷ πορδάλῳ, ὡς παραχαράξαι τὸ νόμισμα. ἔνιοι δ' ἐπιμελητὴν γενόμενον ἀναπεισθῆναι ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν, καὶ ἐλθόντα εἰς δελφοὺς, ἢ εἰς τὸ δήλιον ἐν τῇ πατρίδι ἀπόλλωνος πυνθάνεσθαι, εἰ ταῦτα πράξει ἅπερ ἀναπείθεται. τοῦ δὲ συγχωρήσαντος, τὸ πολιτικὸν νόμισμα οὐ συνεὶς τὸ κέρμα κιβδηλεύσας καὶ φωραθείς, ὡς μέν τινες ἐφυγαδεύθη. ὡς δέ τινες ἑκὼν ὑπεξῆλθε φοβηθείς. ἔνιοι δέ φασι παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτὸν λαβόντα τὸ νόμισμα διαφθεῖραι. καὶ τὸν μὲν, δεθέντα ἀποθανεῖν. τὸν δὲ, φυγεῖν ἐλθεῖν τε εἰς δελφοὺς, καὶ πυνθανόμενον οὐκ εἰ παραχαράξαι, ἀλλὰ τί ποιήσας ἐνδοξότατος ἔσαι, οὕτω λαβεῖν τὸν χρησμὸν τοῦτον. γενόμενος δὲ ἀθήνησιν ἀντισθένει παρέβαλε. τοῦ δὲ διωθουμένου διὰ τὸ μηδένα προσίεσθαι, ἐξεβιάζετο τῇ προσεδρείᾳ. καί ποτε τὴν βακτηρίαν ἐπανατειναμένου αὐτῷ τὴν κεφαλὴν ὑποσχὼν, παῖε εἶπεν. οὐ γὰρ εὑρήσεις οὕτω σκληρὸν ξύλον ᾧ με ἀπείρξεις, ἕως ἄν τι φαίνῃ λέγων. τοὐντεῦθεν διήκουσεν αὐτοῦ, καὶ ἅτε φυγὰς ὢν ὥρμησεν ἐπὶ τὸν εὐτελῆ βίον. μῦν θεασάμενος διατρέχοντα καθά φησι θεόφρασος ἐν τῷ

μεγα

μεγαρικῷ καὶ μήτε κοίτην ἐπιζητοῦντα μήτε σκότος εὐλαβούμενον ἢ ποθοῦντά τι τῶν δοκούντων ἀπολαυστῶν, πόρον ἐξεῦρε τῆς περιστάσεως, τρίβωνα διπλώσας πρῶτος κατά τινας διὰ τὸ ἀνάγκην ἔχειν καὶ ἐνεύδειν αὐτῷ. πήραν τε ἐκομίσατο ἔνθα αὐτῷ τὰ σιτία ἦν. καὶ παντὶ τόπῳ ἐχρῆτο εἰς πάντα, ἀριστῶν τε καὶ καθεύδων καὶ διαλεγόμενος. ὅτε καὶ τοὺς ἀθηναίους ἔφασκε, δεικνὺς τὴν τοῦ Διὸς στοὰν καὶ τὸ πομπεῖον, αὐτῷ κατεσκευακέναι ἐνδιαιτᾶσθαι. βακτηρίᾳ δὲ ἐπηρείσατο ἀσθενήσας. ἔπειτα μέντοι καὶ διὰ παντὸς ἐφόρει. οὐ μὴν ἐν ἄστει. ἀλλὰ καθ' ὁδὸν αὐτῇ τε καὶ τῇ πήρᾳ. καθά φησιν ὀλυμπιόδωρος ὁ ἀθηναίων προστάτης, καὶ πολύευκτος ὁ ῥήτωρ, καὶ λυσανίας ὁ αἰσχρίωνος. ἐπιστείλας δέ τινι οἰκίδιον αὐτῷ προνοήσασθαι καὶ βραδύνοντος τὸν ἐν τῷ μητρῴῳ πίθον ἔσχεν οἰκίαν. ὡς καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς διασαφεῖ. καὶ θέρους μὲν ἐπὶ ψάμμου ζεστῆς ἐκυλινδεῖτο. χειμῶνος δὲ ἀνδριάντας κεχιονωμένους περιελάμβανε, πανταχόθεν ἑαυτὸν συνασκῶν. δεινός τε ἦν κατασοβαρεύσασθαι τῶν ἄλλων. καὶ τὴν μὲν εὐκλείδου σχολὴν, ἔλεγε χολήν. τὴν δὲ πλάτωνος διατριβὴν κατατριβήν. τοὺς δὲ διονυσιακοὺς ἀγῶνας μεγάλα θαύματα μωροῖς ἔλεγε. καὶ τοὺς δημαγωγοὺς ὄχλου διακόνους. ἔλεγε δὲ καὶ ὡς ὅταν μὲν ἴδῃ κυβερνήτας ἐν τῷ βίῳ καὶ ἰατροὺς καὶ φιλοσόφους συνετώτατον τῶν ζώων εἶναι τὸν ἄνθρωπον. ὅταν δὲ

ἀποφθέγματα αὐτοῦ

πάλιν

πάλιν ὀνειροκρίτας καὶ μάντεις καὶ τοὺς προσέχοντας τούτοις, ἢ τοὺς ἐπὶ δόξῃ καὶ πλούτῳ πεφυσημένους, οὐδὲν ματαιότερον νομίζειν ἀνθρώπου. συνεχέστερον νομίζειν ἔλεγεν, εἰς τὸν βίον παρασκευάσασθαι δεῖν λόγον ἢ βρόχον. καί ποτε πλάτωνι ἐν δείπνῳ πολυτελεῖ κατανοήσας ἁψάμενον ἐλαῶν, τί φησιν ὁ σοφὸς εἰς σικελίαν πλεύσας τῶν τραπεζῶν τούτων χάριν νῦν παρακειμένων οὐκ ἀπολαύεις; καὶ ὅς, ἀλλὰ νὴ τοὺς θεοὺς φησι διόγενες κἀκεῖ τὰ πολλὰ πρὸς ἐλάαις καὶ τὰ τοιαῦτα ἐγινόμην. ὁ δὲ, τί οὖν ἔδει πλεῖν εἰς συρακούσας. ἢ τότε ἡ ἀττικὴ οὐκ ἔφερεν ἐλάας. φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ ἀρίστιππον εἰπεῖν τοῦτο. καὶ ἄλλοτε ἰσχάδας οὗτος ἐσθίων ἀπήντετο αὐτῷ. φησί τε ἔξεστί σοι μετασχεῖν. τοῦ δὲ, λαβόντος καὶ φαγόντος, ἔφη, μετασχεῖν εἶπον οὐ καταφαγεῖν. πατῶν αὐτοῦ ποτὲ στρώματα κεκληκότος φίλους παρὰ διονυσίου ἔφη. πατῶ τὴν πλάτωνος κενοσπουδίαν. πρὸς ὃν ὁ πλάτων. ὅσον ὦ διόγενες τοῦ τύφου διαφαίνεις δοκῶν μὴ τετυφῶσθαι. οἱ δὲ, φασὶ τὸν διογένην εἰπεῖν, πατῶ τὸν πλάτωνος τύφον. τὸν δὲ, φάναι. ἑτέρῳ γε τύφῳ διόγενες. σωτίων δ' ἐν τῷ τετάρτῳ φησὶ τοῦτο πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν τὸν πλάτωνα τὸν κύνα. διογένης οἶνον ποτὲ ᾔτησεν αὐτόν. τότε δὲ καὶ ἰσχάδας. ὁ δὲ, κεράμιον ὅλον ἔπεμψεν αὐτῷ. καὶ ὅς, σύ φησιν ἐὰν ἐρωτηθῇς Δύο καὶ δύο πόσα ἐστὶν εἴκοσι ἀποκρινῇ. οὕτως οὔτε πρὸς

τὰ

τὰ αἰτούμενα δίδως οὔτε πρὸς τὰ ἐρωτώμενα ἀποκρίνῃ. ἔσκωψε δὴ ὡς ἀπεραντολόγον. ἐρωτηθεὶς ποῦ τῆς Ἑλλάδος ἴδοι ἀγαθοὺς ἄνδρας· ἄνδρας μὲν εἶπεν οὐδαμοῦ, παῖδας δὲ ἐν λακεδαίμονι. σπουδαιολογουμένῳ ποτὲ ὡς οὐδεὶς προσῄει ἐπέβαλε τερετίζειν. ἀθροισθέντων δὲ ὠνείδισεν, ὡς ἐπὶ τοὺς φλυάφους ἀφικνουμένων σπουδαίως, ἐπὶ δὲ τὰ σπουδαῖα βραδυνόντων ὀλιγώρως. ἔλεγε περὶ μὲν τοῦ παρορύττειν καὶ λακτίζειν ἀγωνίζεσθαι τοὺς ἀνθρώπους. περὶ δὲ καλοκαγαθίας οὐδένα. τούς τε γραμματικοὺς ἐθαύμασε, τὰ μὲν τοῦ ὀδυσσέως κακὰ ἀναζητοῦντας, τὰ δὲ ἴδια ἀγνοοῦντας. καὶ μὴν καὶ τοὺς μουσικοὺς, τὰς μὲν ἐν τῇ λύρᾳ χορδὰς ἁρμόττεσθαι, ἀνάρμοστα δὲ ἔχειν τῆς ψυχῆς τὰ ἤθη. τοὺς μαθηματικοὺς ἀποβλέπειν μὲν πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, τὰ δ' ἐν ποσὶ πράγματα παρορᾶν. τοὺς ῥήτορας τὰ δίκαια μὲν ἐσπουδακέναι λέγειν, πράττειν δὲ οὐδαμῶς. ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς φιλαργύρους ψέγειν μὲν τὸ ἀργύριον, ὑπεραγαπᾶν δέ. κατεγίνωσκε δὲ καὶ τῶν ἐπαινούντων μὲν τοὺς δικαίους ὅτι χρημάτων ἐπάνω εἶεν, ζηλούντων δὲ τοὺς πολυχρηματίας. ἐκίνει δ' αὐτὸν καὶ τὸ θύειν μὲν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ ὑγιείας. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ θυσίᾳ κατὰ τῆς ὑγιείας δειπνεῖν. ἄγασθαι δὲ καὶ τῶν δούλων οἳ λαβροφαγοῦντας ὁρῶντες τοὺς δεσπότας μηδὲν ἁρπάζοιεν τῶν ἐσθιομένων. ἐπῄνει τοὺς μέλλοντας γαμεῖν καὶ μὴ γαμεῖν. καὶ τοὺς μέλλοντας

M πλεῖν

πλεῖν καὶ μὴ καταπλεῖν. τοὺς μέλλοντας πολιτεύεσθαι, καὶ μὴ πολιτεύεσθαι. καὶ τοὺς παιδοτροφεῖν μὴ παιδοτροφεῖν. καὶ τοὺς παρασκευαζομένους συμβιοῦν τοῖς δυνάσταις καὶ μὴ προσιόντας. ἔλεγε δὲ καὶ δεῖν τὰς χεῖρας ἐκτείνειν μὴ συγκεκαμμένους τοὺς δακτύλους. φησὶ δὲ Μένιππος ἐν τῇ Διογένους πράσει, ὡς ἁλοὺς καὶ πωλούμενος ἠρωτήθη τί οἶδε ποιεῖν, ἀπεκρίνατο ἀνδρῶν ἄρχειν. καὶ πρὸς τὸν κήρυκα κήρυσσε ἔφη εἴ τις ἐθέλοι δεσπότην αὑτῷ πρίασθαι. κωλυθεὶς καθίζεσθαι, οὐδὲν ἔφη διαφέρει. καὶ γὰρ τοὺς ἰχθῦς ὅπως ἂν κέοιντο πιπράσκεσθαι. θαυμάζειν τε ἔφη, εἰ χύτραν μὲν καὶ λοπάδα ὠνούμενοι σκοποῦμεν. ἄνθρωπον δὲ μόνῃ τῇ ὄψει ἀρκεῖσθαι. ἔλεγε τῷ Ξενιάδῃ τῷ πριαμένῳ αὐτὸν, δεῖν πείθεσθαι αὐτῷ εἰ καὶ δοῦλος εἴη. καὶ γὰρ ἰατρὸς ἢ κυβερνήτης εἰ δοῦλος εἴη πεισθῆναι ἂν αὐτῷ. Εὔβουλος δέ φησιν ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Διογένους πρᾶσις, οὕτως ἄγειν τοὺς παῖδας τοῦ Ξενιάδου. μετὰ τὰ λοιπὰ μαθήματα ἱππεύειν, τοξεύειν, σφενδονᾶν, ἀκοντίζειν. ἔπειτα ἐν τῇ παλαίστρᾳ οὐκ ἐπέτρεπε τῷ παιδοτρίβῃ ἀθλητικῶς ἄγειν. ἀλλ' αὐτὸ ἐρυθήματος χάριν καὶ εὐεξίας. κατεῖχον δὲ οἱ παῖδες πολλὰ ποιητῶν καὶ συγγραφέων, καὶ τῶν αὐτοῦ Διογένους. πᾶσαν τε ἔφοδον σύντομον πρὸς τὸ εὐμνημόνευτον ἐπήσκει. ἐν οἴκῳ τε ἐδίδασκε διακονεῖσθαι λιτῇ τροφῇ χρωμένους, καὶ ὕδωρ πίνοντας. ἐν χρῷ κουρίας τε καὶ ἀκαλλωπί-

τοῦ ἐργάζεσθαι. καὶ ἀχίτωνας καὶ ἀνυποδήτους καὶ σιωπηρούς, καθ' αὑτοὺς βλέποντας ἐν ταῖς ὁδοῖς. ἐξῆγε δ' αὐτοὺς καὶ ἐπὶ κυνηγεσίαν. οἱ δέ, καὶ αὐτοῦ διογένους ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο, καὶ πρὸς τοὺς γονέας αἰτητικῶς εἶχον. ὁ δ' αὐτός φησι παρὰ τῷ ξενιάδῃ γηρᾶσαι αὐτὸν καὶ θανόντα ταφῆναι πρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ. ἔνθα καὶ πυνθανομένου τοῦ ξενιάδου, πῶς αὐτὸν θάψειεν ἔφη. ἐπὶ πρόσωπον. τοῦ δ' ἐρομένου διὰ τί. ὅτι μετ' ὀλίγον εἶπε μέλλει τὰ κάτω ἀναστρέφεσθαι. τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἐπικρατεῖν ἤδη τοὺς μακεδόνας, ἢ ἐκ ταπεινῶν ὑψηλοὺς γίνεσθαι. εἰσαγαγόντος τινὸς αὐτὸν εἰς οἶκον πολυτελῆ, καὶ κωλύοντος πτύσαι ἐπειδὴ ἐχρέμψατο, εἰς τὴν ὄψιν αὐτοῦ ἔπτυσεν, εἰπὼν χείρονα τόπον μὴ εὑρηκέναι. οἱ δέ, τοῦτο ἀριστίππου φασί. φωνήσας ποτὲ ἰὼ ἄνθρωποι συνελθόντων καθίκετο τῇ βακτηρίᾳ, εἰπών, ἀνθρώπους ἐκάλεσα οὐ καθάρματα, φησὶν ἑκάτων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν χρειῶν. φασὶ δὲ καὶ ἀλέξανδρον εἰπεῖν ὡς εἰ μὴ ἀλέξανδρος μὴ γεγόνει, ἐθελῆσαι ἂν Διογένης γενέσθαι. ἀναπήρους ἔλεγεν οὐ τοὺς κωφοὺς καὶ τυφλούς, ἀλλὰ τοὺς μὴ ἔχοντας πήραν. εἰσελθὼν ποτὲ ἡμιξύρητος εἰς νέων συμπόσιον, καθά φησι μητροκλῆς ἐν ταῖς χρείαις, πληγὰς ἔλαβε. μετὰ δὲ ἐγγράψας τὰ ὀνόματα εἰς λεύκωμα τῶν πληξάντων, περιῄει ἐξημμένος, ὡς αὐτοὺς ὕβρει περιέθηκε καταγινωσκομένους

καὶ ὑποπληττομένου. ἔλεγε ἑαυτὸν κύνα εἶναι τῶν ἐπαινουμένων, ἀλλὰ μηδένα τολμᾶν τῶν ἐπαινούντων συνεξιέναι ἐπὶ τὴν θήραν. πρὸς τὸν εἰπόντα πύθια νικῶ ἄνδρας. ἐγὼ μὲν οὖν εἶπεν. σὺ δὲ ἀνδράποδα. πρὸς τοὺς εἰπόντας γέρων εἶ, καὶ λοιπὸν ἄνες. τί δὲ ἔφη, εἰ δόλιχον ἔδραμον πρὸς τῷ τέλει ἔδει με ἀνεῖναι καὶ μὴ μᾶλλον ἐπιτεῖναι; κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον οὐκ ἔφη παρέσεσθαι. μηδὲ γὰρ πρῴην αὐτῷ χάριν ἐγνωκέναι. γυμνοῖς ποσὶ χιόνα ἐπάτει. καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἄνω προείρηται. καὶ ὠμὰ δὲ κρέα ἐπεχείρησε φαγεῖν. ἀλλ' οὐ διῴκησε. κατέλαβέ ποτε δημοσθένην τὸν ῥήτορα ἐν πανδοχείῳ ἀριστῶντα. τοῦ δ' ὑποχωροῦντος, τοσούτῳ ἔφη μᾶλλον ἔσῃ ἐν τῷ πανδοχείῳ. ξένων δέ ποτε θεάσασθαι θελόντων δημοσθένην, τὸν μέσον δάκτυλον ἐκτείνας, οὗτος ὑμῖν ἔφη ἐστὶν ὁ ἀθηναίων δημαγωγός. ἐκβάλλοντος δὲ ἄρτον καὶ αἰσχυνομένου ἀνελέσθαι, βουλόμενος αὐτὸν νουθετῆσαι κεραμίου τράχηλον δήσας, ἔσυρε διὰ τοῦ κεραμεικοῦ. μιμεῖσθαι ἔλεγε τοὺς χοροδιδασκάλους. καὶ γὰρ ἐκείνους ὑπὲρ τόνον ἐνδιδόναι, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ ἅψωνται τοῦ προσήκοντος τόνου. τοὺς πλείστους ἔλεγε παρὰ δάκτυλον μαίνεσθαι. ἐὰν οὖν τις τὸν μέσον προτείνας πορεύηται, δόξει μαίνεσθαι. ἐὰν δὲ τὸν λιχανὸν οὐκέτι. τὰ πολλοῦ ἄξια τοῦ μηδενὸς ἔλεγε πιπράσκεσθαι. καὶ ἔμπαλιν. ἀνδριάντα γοῦν τρισχιλίων πιπράσκεσθαι. χοίνικα δὲ ἀλφί-

τῶν

τῶν δύο χαλκῶν. τῷ πειρωμένῳ αὐτὸν ξενιάδῃ, φησί. ἄγε ὅπως τὸ προσταττόμενον ποιήσῃς. τοῦ δ' εἰπόντος, ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαὶ, εἰ δὲ ἰατρὸν ἐπρίω νοσῶν, οὐκ ἂν αὐτῷ ἐπείθου; ἀλλ' εἶπες ἂν ὡς ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαί; ἤθελέ τις παρ' αὐτῷ φιλοσοφεῖν. ὁ δέ οἱ σαπέρδην δοὺς ἐκέλευσεν ἀκολουθεῖν. ὡς δ' ὑπ' αἰδοῦς ῥίψας ἀπῆλθε, μετὰ χρόνον ὑπαντήσας αὐτῷ καὶ γελάσας λέγει, τὴν σὴν καὶ ἐμὴν φιλίαν σαπέρδης διέλυσε. διοκλῆς δ' οὕτως ἀναγράφει. εἰπόντος τινὸς αὐτῷ, ἐπίταττε ἡμῖν διόγενες, ἀπαγαγὼν αὐτὸν * ἡμιωβολίου τυρίον διαλέλυκε. θεασάμενός ποτε παιδίον ταῖς χερσὶ πῖνον, ἐξέρριψε τῆς πήρας τὴν κοτύλην, εἰπὼν παιδίον με νενίκηκεν εὐτελείᾳ. ἐξέβαλε δὲ καὶ τὸ τρυβλίον, ὁμοίως παιδίον θεασάμενος ἐπειδὴ κατέαξε τὸ σκεῦος, τῷ κοίλῳ ἄρτου τοῦ ψωμίου τὴν φακῆν ὑποδεχόμενον. συνελογίζετο δὲ καὶ οὕτως. τῶν θεῶν ἐστὶ πάντα. φίλοι δὲ οἱ σοφοὶ τοῖς θεοῖς. κοινὰ δὲ τῶν φίλων πάντα. ἄρα ἐστὶ τῶν σοφῶν. θεασάμενός ποτε γυναῖκα ἀσχημονέστερον τοῖς θεοῖς προσπίπτουσαν, βουλόμενος αὐτῆς περιελεῖν τὴν δεισιδαιμονίαν καθά φησι ζωΐλος ὁ περγαῖος, προσελθὼν εἶπεν. οὐκ εὐλαβῇ ὦ γύναι μή ποτε θεοῦ ὄπισθεν ἑστῶτος, πάντα γάρ ἐστιν αὐτοῦ πλήρη, ἀσχημονήσεις; τῷ ἀσκληπιῷ ἀνέθηκε πλήκτρην, ὃς τοὺς ἐπὶ στόμα πίπτοντας ἐπιτρέχων συνέτριβεν. εἰώθει δὲ

λέγειν τὰς τραγικὰς ἀρὰς αὐτῷ συνηντηκέναι. εἶναι γοῦν ἄπολις, ἄοικος, πατρίδος ἐστερημένος. πτωχὸς πλανήτης. βίον ἔχων τοὐφημέραν. ἔφασκε δὲ ἀντιτιθέναι τύχῃ μὲν θάρσος. νόμῳ δὲ φύσιν. πάθει δὲ λόγον. ἐν τῷ κρανείῳ ἡλιουμένῳ αὐτῷ ἀλέξανδρος ἐπιστὰς φησιν. αἴτησόν με ὃ θέλεις. καὶ ὅς, ἀποσκότησόν μου φησί. μακρά τινος ἀναγινώσκοντος καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βιβλίου ἄγραφον παραδείξαντος. θαῤῥεῖτε ἔφη ἄνδρες. γῆν ὁρῶ. πρὸς τὸν συλλογισάμενον ὅτι κέρατα ἔχει, ἁψάμενος τοῦ μετώπου ἐγὼ μὲν ἔφη οὐχ ὁρῶ. ὁμοίως καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα ὅτι κίνησις οὐκ ἔστιν, ἀναστὰς περιεπάτει. πρὸς τὸν λέγοντα περὶ τῶν μετεώρων, ποσταῖος ἔφη πάρει ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ; εὐνούχου μοχθηροῦ ἐπιγράψαντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν, μηδὲν εἰσίτω κακόν. ὁ οὖν κύριος ἔφη τῆς οἰκίας, ποῦ εἰσέλθοι; τῷ μύρῳ τοὺς πόδας ἀλειψάμενος ἔφη. ἀπὸ μὲν τῆς κεφαλῆς εἰς τὸν ἀέρα ἀπιέναι τὸ μύρον. ἀπὸ δὲ τῶν ποδῶν εἰς τὴν ὄσφρησιν. ἀξιούντων ἀθηναίων μυηθῆναι αὐτὸν, καὶ λεγόντων ὡς ἐν ᾅδου προεδρίας οἱ μεμυημένοι τυγχάνουσι. γελοῖον ἔφη εἰ ἀγησίλαος μὲν καὶ ἐπαμεινώνδας ἐν τῷ βορβόρῳ διάξουσιν, εὐτελεῖς δέ τινες μεμυημένοι ἐν ταῖς μακάρων νήσοις ἔσονται. πρὸς τοὺς ἐπίσαντας ἐπὶ τὴν τράπεζαν μῦς, ἰδού φησι καὶ διογένης παρασίτους τρέφεται. πλάτωνος εἰπόντος αὐτὸν κύνα, ναὶ ἔφη. ἐγὼ γὰρ ἐπανῆλθον ἐπὶ

τοὺς

τοὺς πεπλανηκότας. ἐκ τοῦ βαλανείου ἐξιὼν τῷ μὲν πυθομένῳ εἰ πολλοὶ ἄνθρωποι λοῦνται, ἠρνήσατο. τῷ δ᾽ εἰ πολὺς ὄχλος, ὡμολόγησε. πλάτωνος ὁρισαμένου ἄνθρωπος ἐστὶ ζῶον δίπουν ἄπτερον καὶ εὐδοκιμοῦντος, τίλας ἀλεκτρυόνα εἰσήνεγκεν εἰς τὴν σχολὴν αὐτοῦ. καί φησιν, οὗτός ἐστιν ὁ πλάτωνος ἄνθρωπος. ὅθεν τῷ ὅρῳ προσετέθη τὸ πλατυώνυχον. πρὸς τὸν πυθόμενον ποίᾳ ὥρᾳ δεῖ ἀριστᾶν. εἰ μὲν πλούσιος ἔφη ὅταν θέλῃ. εἰ δὲ πένης ὅταν ἔχῃ. ἐν μεγαρεῦσιν ἰδὼν τὰ μὲν πρόβατα τοῖς δέρμασιν ἐσκεπασμένα, τοὺς δὲ παῖδας αὐτοῦ γυμνούς, ἔφη. λυσιτελέστερόν ἐστι μεγαρέως εἶναι κριὸν ἢ υἱόν. πρὸς τὸν ἐντινάξαντα αὐτῷ τὴν δοκὸν, εἶτα εἰπόντα φύλαξαι. πάλιν γάρ με ἔφη παίειν; ἔλεγε τοὺς μὲν δημαγωγοὺς ὄχλου διακόνους. τοὺς δὲ στεφάνους δόξης ἐξανθήματα. λύχνον μεθ᾽ ἡμέραν ἅψας ἄνθρωπον φησὶ ζητῶ. εἱστήκει ποτὲ κατακρουνιζόμενος. τῶν δὲ περιεστώτων ἐλεούντων παρὼν πλάτων ἔφη, εἰ βούλεσθε αὐτὸν ἐλεῆσαι ἀπόστητε, ἐνδεικνύμενος φιλοδοξίαν αὐτοῦ. ἐντρίψαντος αὐτῷ κόνδυλον τινὸς, ἡράκλεις ἔφη, οἷόν με χρῆμα ἐλάνθανε, τὸ μετὰ περικεφαλαίας περιπατεῖν. ἀλλὰ καὶ μειδίου κονδυλίσαντος αὐτὸν καὶ εἰπόντος τρισχίλιαί σοι κεῖνται ἐπὶ τῇ τραπέζῃ, τῇ ἑξῆς πυκτικοὺς λαβὼν ἱμάντας καὶ καταλοήσας αὐτὸν ἔφη, τρισχίλιαί σοι κεῖνται ἐπὶ τῇ τραπέζῃ. λυσίου τοῦ φαρμακοπώλου πυθομένου εἰ θεοὺς νομίζει· πῶς δὲ εἶπεν

οὐ νομί

οὐ νομίζω ὅπου καὶ σὲ θεοῖς ἐχθρὸν ὑπολαμβάνω. οἱ δὲ, θεόδωρον εἰπεῖν τοῦτο. ἰδών τινα περιῤῥαινόμενον ἐπεῖπεν. ὦ κακόδαιμον, οὐκ ἐπίστασαι ὅτι ὥς περ τῶν ἐν γραμματικῇ ἁμαρτημάτων περιῤῥαινόμενος οὐκ ἂν ἀπαλλαγείης, οὕτως οὐδὲ τῶν ἐν τῷ βίῳ. ἐνεκάλει τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῆς τύχης, αἰτεῖσθαι λέγων αὐτοὺς ἀγαθὰ τὰ αὐτοῖς δοκοῦντα καὶ οὐ τὰ κατὰ ἀλήθειαν. πρὸς δὲ τοὺς περὶ τὰ ὀνείρατα ἐπτοημένους ἔλεγεν, ὡς ὑπὲρ ὧν μὲν πράττουσι ὕπαρ οὐκ ἐπιστρέφονται. ὑπὲρ ὧν δὲ καθεύδοντες φαντασιοῦνται πολυπραγμονοῦσιν. ὀλυμπιάσι τοῦ κήρυκος ἀνειπόντος, νικᾷ διώξιππος ἄνδρας. οὗτος μὲν δὴ ἀνδράποδα. ἄνδρας δὲ ἐγώ. ἠγαπᾶτο δὲ καὶ πρὸς ἀθηναίων. μειρακίου γοῦν τὸν πίθον αὐτοῦ συντρίψαντος, τῷ μὲν, πληγὰς ἔδοσαν. ἐκείνῳ δὲ ἄλλον παρέσχον. φησὶ δὲ διονύσιος ὁ στωϊκὸς, ὡς μετὰ χαιρώνειαν συλληφθεὶς ἀπήχθη πρὸς φίλιππον. καὶ ἐρωτηθεὶς τίς εἴη, κατάσκοπος ἔφη τῆς σῆς ἀπληστίας. ὅθεν θαυμασθεὶς ἀφείθη. ἀλεξάνδρου ποτὲ πέμψαντος ἐπιστολὴν πρὸς ἀντίπατρον εἰς ἀθήνας διά τινος ἀθλία, παρὼν ἔφη. ἀθλίας παρ' ἀθλίου δι' ἀθλίου πρὸς ἄθλιον. περδίκκου ἀπειλήσαντος εἰ μὴ ἔλθοι πρὸς αὐτὸν ἀποκτενεῖν, ἔφη, οὐδὲν μέγα. καὶ γὰρ κάνθαρος καὶ φαλάγγιον τοῦτ' ἂν πράξειεν. ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ἀπειλεῖν ἠξίου, ὡς εἰ καὶ χωρὶς ἐμοῦ ζῆσαι, εὐδαιμόνως ζήσοιτο. ἐβόα πολλάκις λέ-

γων τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ῥᾴδιον ὑπὸ τῶν θεῶν δε-
δόσθαι. ἀποκεκρύφθαι δὲ αὐτὸν ζητούντων μελίπη-
κτα καὶ μύρα καὶ τὰ παραπλήσια. ὅθεν πρὸς τὸν ὑ-
πὸ οἰκέτου ὑποδούμενον, οὔπω εἶπε μακάριος εἶ, ἂν
μή σε καὶ ἀπομύξῃ. τοῦτο δὲ ἔσαι πηρωθέντι σοι τὰς
χεῖρας. θεασάμενός ποτε τοὺς ἱερομνήμονας τῶν
ταμιῶν τινὰ φιάλην ὑφῃρημένον ἄγοντας, ἔφη οἱ με-
γάλοι κλέπται τὸν μικρὸν ἄγουσι. θεασάμενός πο-
τε μειράκιον λίθους βάλλον ἐπὶ σταυρὸν, εὖγε εἶπε,
τεύξῃ γὰρ τοῦ σκοποῦ. πρὸς τὰ περιστάντα μειράκια
καὶ εἰπόντα βλέπωμεν μὴ δάκῃ ἡμᾶς, θαῤῥεῖτε ἔφη
παιδία. κύων τευτλία οὐκ ἐσθίει. πρὸς τὸν ἐπὶ τῇ
λεοντῇ θρυπτόμενον παῦσαι ἔφη τὰ τῆς ἀρετῆς στρώ-
ματα καταισχύνων. πρὸς τὸν μακαρίζοντα Καλ-
λισθένην καὶ λέγοντα ὡς πολυτελῶν παρὰ Ἀλεξάν-
δρῳ μετέχει, κακοδαίμων μὲν οὖν ἐστιν εἶπεν ὃς
καὶ ἀριστᾷ καὶ δειπνεῖ ὅταν Ἀλεξάνδρῳ δόξῃ. χρη-
μάτων δεόμενος ἀπαιτεῖν ἔλεγε τοὺς φίλους οὐκ αἰ-
τεῖν. ἐπ' ἀγορᾶς ποτε χειρουργῶν, εἴθε ἔφη καὶ τὴν
κοιλίαν ἦν παρατρίψαντα μὴ πεινῆν. μειράκιον
θεασάμενος μετὰ σατραπῶν ἐπὶ δεῖπνον ἀπιὸν, ἀπο-
σπάσας ἀπήγαγε πρὸς τοὺς οἰκείους, καὶ ἐκέλευε
τηρεῖν. πρὸς τὸ κεκοσμημένον μειράκιον πυθόμε-
νον τί, ἔφη, οὐ πρότερον λέξειν αὐτῷ, εἰ μὴ ἀνασυρά-
μενος δείξειε πότερον γυνή ἐστιν ἢ ἀνήρ. πρὸς τὸ
κοτταβίζον ἐν τῷ βαλανείῳ μειράκιόν φησιν, ὅσῳ

N βέλτιον

βέλτιον τούτω χεῖρον. ἐν δείπνῳ προσεῤῥίπτουν αὐτῷ τινὲς ὀστάρια ὡς κυνί, καὶ ὃς ἀπαλλαττόμενος προσούρησεν αὐτοῖς ὡς κύων. τοὺς ῥήτορας καὶ πάντας τοὺς ἐνδοξολογοῦντας τρισανθρώπους ἀπεκάλει. ἀντὶ τοῦ τρὶς ἀθλίους. τὸν πλούσιον ἀμαθῆ, πρόβατον εἶπε χρυσόμαλλον. θεασάμενος ἐπ' ἀσώτου οἰκίᾳ ἐπιγεγραμμένον, πράσιμος, ᾔδειν εἶπεν ὅτι οὕτω κραιπαλῶσα ῥαδίως ἐξεμέσεις τὸν κεκτημένον. πρὸς τὸ καταιτιώμενον μειράκιον τὸ πλῆθος τῶν ἐνοχλούντων, παῦσαι γὰρ ἔφη καὶ σὺ τὰ δείγματα τοῦ παθητιῶντος περιφέρων. πρὸς τὸ ῥυπαρὸν βαλανεῖον. οἱ ἐνθάδε ἔφη λουόμενοι, ποῦ λούονται; παχέος κιθαρῳδοῦ πρὸς πάντων μεμφομένου, αὐτὸς μόνος ἐπῄνει. ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί, ἔφη, ὅτι τηλικοῦτος ὢν κιθαρῳδεῖ καὶ οὐ λῃστεύει. τὸν κιθαρῳδὸν ἀεὶ καταλειπόμενον ὑπὸ τῶν ἀκροατῶν ἠσπάσατο χαῖρε ἀλέκτορ. τοῦ δὲ, εἰπόντος διὰ τί, ὅτι ἔφη ᾄδων πάντας ἐγείρεις. μειρακίου διαδεικνυμένου πληρώσας τὸ προκόλπιον ἀντικρὺς θέρμων ἔκαμπτε. τοῦ δὲ πλήθους εἰς αὐτὸν ἀφορώντων θαυμάζειν ἔφη πῶς ἐκεῖνον ἀφέντες αὐτὸν ὁρῶσι. λέγοντος δὲ αὐτῷ τινος ἰσχυρῶς δεισιδαίμονος, μιᾷ πληγῇ τὴν κεφαλήν σου διαρρήξω. ἐγὼ δέ γε εἶπε πταρὼν ἐξ ἀριστερῶν, τρέμειν σε ποιήσω. ἡγησίου παρακαλοῦντος χρῆσαί τι αὐτῷ τῶν συγγραμμάτων, μάταιος ἔφη τυγχάνεις ὦ ἡγησία. ὃς ἰσχάδας μὲν γραπτὰς οὐχ

αἱρῇ

ἀρετῇ, ἀλλὰ τὰς ἀληθινάς. ἄσκησιν δὲ παίδων τὴν ἀληθινὴν περὶ τὴν γεγραμμένην ὁρμᾶς. πρός τε τὸν ὀνειδίσαντα αὐτῷ περὶ τὴν φυγήν, ἀλλὰ τούτου γε ἕνεκεν εἶπεν ὦ κακόδαιμον ἐφιλοσόφησα. Καὶ πάλιν, εἰπόντος τινὸς Σινωπεῖς σου φυγὴν κατέγνωσαν, ἐγὼ δέ γε εἶπεν ἐκείνων μονήν. ἰδών ποτε ὀλυμπιονίκην πρόβατα νέμοντα, ταχέως εἶπεν ὦ βέλτιστε μετέβης ἀπὸ τῶν ὀλυμπίων ἐπὶ τὰ νέμεα. ἐρωτηθεὶς διὰ τί οἱ ἀθληταὶ ἀναίσθητοί εἰσιν, ἔφη. ὅτι κρέασιν ὑείοις καὶ βοείοις ἀνῳκοδόμηνται. ᾔτει ποτὲ ἀνδριάντα. ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί τοῦτο ποιεῖ, μελετῶ εἶπεν ἀποτυγχάνειν. αἰτῶν τινα, καὶ γὰρ τοῦτο πρῶτον ἐποίησε διὰ τὴν ἀπορίαν, ἔφη. εἰ μὲν καὶ ἄλλῳ δέδωκας δὸς κἀμοί. εἰ δὲ μηδενὶ ἀπὸ ἐμοῦ ἄρξαι. ἐρωτηθεὶς ποτὲ ὑπὸ τοῦ τυράννου ποῖος ἂν εἴη ἀμείνων χαλκὸς εἰς ἀνδριάντα, ἔφη· ἀφ' οὗ ἁρμόδιος καὶ ἀριστογείτων ἐχαλκεύθησαν. ἐρωτηθεὶς πῶς χρῆται Διονύσιος τοῖς φίλοις. ἔφη, ὡς θυλάκοις. τοὺς μὲν πλήρεις κρημνῶν, τοὺς δὲ κενοὺς ῥίπτων. νεογάμου ἐπιγράψαντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ὁ τοῦ Διὸς παῖς ἡρακλῆς καλλίνικος ἐνθάδε κατοικεῖ μηδὲν εἰσίτω κακόν, ἐπέγραψε μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμαχία. τὴν φιλαργυρίαν εἶπε μητρόπολιν πάντων τῶν κακῶν. ἄσωτον θεασάμενος ἐν πανδοκείῳ ἐλάας ἐσθίοντα, ἔφη. εἰ οὕτως ἠρίστας οὐκ ἂν οὕτως ἐδείπνεις.

τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας θεῶν εἰκόνας εἶναι. τὸν ἔρωτα σχολαζόντων ἀσχολίαν. ἐρωτηθεὶς τί ἄθλιον ἐν βίῳ ἔφη γέρων ἄπορος. ἐρωτηθεὶς τί τῶν θηρίων κάκιστα δάκνει ἔφη. τῶν μὲν ἀγρίων συκοφάντης. τῶν δὲ ἡμέρων κόλαξ. ἰδών ποτε δύο κενταύρους κάκιστα ἐζωγραφημένους ἔφη. πότερος τούτων χείρων ἐστί. τὸν πρὸς χάριν λόγον ἔφη μελιτίνην ἀγχόνην εἶναι. τὴν γαστέρα χάρυβδιν ἔλεγε τοῦ βίου. ἀκούσας ποτὲ ὅτι Διδύμων ὁ μοιχὸς συνελήφθη, ἄξιος ἔφη ἐκ τοῦ ὀνόματος κρεμᾶσθαι. ἐρωτηθεὶς διὰ τί τὸ χρυσίον χλωρόν ἐστιν, ἔφη. ὅτι πολλοὺς ἔχει τοὺς ἐπιβουλεύοντας. ἰδὼν γυναῖκα ἐν φορείῳ, οὐ κατὰ τὸ θηρίον ἔφη ἡ γαλεάγρα. ἰδὼν δραπέτην ἐπὶ φρέατι καθήμενον, ἔφη. μειράκιον βλέπε μὴ ἐκπέσῃς. ἰδὼν ἱματιοκλέπτην ἐν τῷ βαλανείῳ ἔφη, ἐπ' ἀλειμμάτιον ἢ ἐπ' ἄλλο ἱμάτιον. ἰδών ποτε γυναῖκας ἀπ' ἐλαίας ἀπηγχονισμένας, εἴθε γὰρ ἔφη πάντα τὰ δένδρα τοιοῦτον καρπὸν ἤνεγκεν. ἰδὼν λωποδύτην ἔφη.

τίπτε σὺ ὧδε φέριστε,
ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων;

ἐρωτηθεὶς εἰ παιδισκάριον ἢ παιδάριον ἔχοι, ἔφη, οὔ. τοῦ δὲ, εἰπόντος ἐὰν οὖν ἀποθάνῃς τίς σε ἐξοίσει; ὁ χρήζων τῆς οἰκίας. μειράκιον εὔμορφον ἀφυλάκτως ἰδὼν κοιμώμενον, νύξας ἐπέγειραι ἔφη.

μή τις σοι εὕδοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ.

Πρὸς τὸν πολυτελῶς ὀψωνοῦντα.

ὠκύμο-

ὠκύμορος δή μοι τέκος ἔσσεαι, οἷ' ἀγορεύεις;

Πλάτωνος περὶ ἰδεῶν διαλεγομένου καὶ ὀνομάζοντος τραπεζότητα καὶ κυαθότητα, ἐγὼ εἶπεν ὦ Πλάτων τὴν τράπεζαν μὲν καὶ κύαθον ὁρῶ. τραπεζότητα δὲ καὶ κυαθότητα οὐδαμῶς. καὶ ὃς κατὰ λόγον ἔφη. οἷς μὲν γὰρ κύαθος καὶ τράπεζα θεωρεῖται ὀφθαλμοὺς ἔχεις. ᾧ δὲ τραπεζότης καὶ κυαθότης βλέπεται, νοῦν οὐκ ἔχεις. ἐρωτηθεὶς ποίῳ καιρῷ δεῖ γαμεῖν ἔφη. τοὺς μὲν νέους μηδέπω. τοὺς δὲ πρεσβυτέρους μηδὲ πώποτε. ἐρωτηθεὶς τί θέλοι κονδύλου λαβεῖν, περικεφαλαίαν ἔφη. μειράκιον ἰδὼν καλλωπιζόμενον ἔφη. εἰ μὲν πρὸς ἄνδρας, ἀτυχεῖς. εἰ δὲ πρὸς γυναῖκας, ἀδικεῖς. ἰδών ποτε μειράκιον ἐρυθριῶν, θάρρει ἔφη, τοιοῦτόν ἐστι τῆς ἀρετῆς τὸ χρῶμα. Δυοῖν ποτε νομικοῖν ἀκούσας, τοὺς δύο κατέκρινεν εἰπών. τὸν μὲν, κεκλοφέναι. τὸν δὲ, μὴ ἀπολωλεκέναι. ἐρωτηθεὶς ποῖον οἶνον ἡδέως πίνει, ἔφη τὸν ἀλλότριον. πρὸς τὸν εἰπόντα κακὸν εἶναι τὸ ζῆν, οὐ τὸ ζῆν εἶπεν ἀλλὰ τὸ κακῶς ζῆν. πρὸς τοὺς συμβουλεύοντας τὸν ἀποδράντα αὐτοῦ δοῦλον ζητεῖν. γελοῖον ἔφη, εἰ Μάνης μὲν χωρὶς Διογένους ζῇ, Διογένης δὲ χωρὶς Μάνου οὐ δύναται. ἀριστῶν ἐλάας πλακοῦντος εἰσενεχθέντος ῥίψας φησίν.

ὦ ξεῖνε, τυράννοις ἐκποδὼν μεθίστασο.] καὶ ἄλλοτε, μάστιξεν δ' ἐλάαν.

ἐρωτηθεὶς ποταπὸς εἴη κύων, ἔφη, πεινῶν μελιταῖος,

χορτασθεὶς δὲ μολοττικός, τούτων γὰρ τοὺς ἐπαινοῦντας οἱ πολλοὶ οὐ τολμῶσι διὰ τὸν πόνον συνεξιέναι αὐτοῖς ἐπὶ τὴν θήραν, οὕτως οὐδὲ ἐμοὶ δύνασθε συμβιοῦν διὰ τὸν φόβον τῶν ἀλγηδόνων. ἐρωτηθεὶς εἰ σοφοὶ πλακοῦντα ἐσθίουσι, πάντ' εἶπεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι. ἐρωτηθεὶς διὰ τί προσαίταις μὲν ἐπιδιδόασι, φιλοσόφοις δὲ οὔ, ἔφη. ὅτι χωλοὶ μὲν καὶ τυφλοὶ γενέσθαι ἐλπίζουσι. φιλοσοφῆσαι δὲ οὐδαμῶς. φιλάργυρον ᾔτει. τοῦ δὲ βραδύνοντος, ἄνθρωπε εἶπεν, εἰς τροφήν σε αἰτῶ οὐκ εἰς ταφήν. ὀνειδιζόμενός ποτε ἐπὶ τῷ παραχαράξαι τὸ νόμισμα ἔφη, ἦν ποτε χρόνος ἐκεῖνος ὅτ' ἤμην ἐγὼ τοιοῦτος οἷος σὺ νῦν. ὁποῖος δ' ἐγὼ νῦν, σὺ οὐδέποτε. καὶ πρὸς ἄλλον ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὀνειδίσαντα. καὶ γὰρ ἐνεούρουν θᾶττον. ἀλλὰ νῦν οὔ. εἰς μύνδον ἐλθὼν καὶ θεασάμενος μεγάλας τὰς πύλας, μικρὰν δὲ τὴν πόλιν, ἄνδρες μύνδιοι ἔφη, κλείσατε τὰς πύλας μὴ ἡ πόλις ὑμῶν ἐξέλθῃ. θεασάμενός ποτε πορφυροκλέπτην πεφωραμένον ἔφη.

ἔλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

Κρατέρου ἀξιοῦντος πρὸς αὐτὸν ἀπιέναι, ἀλλὰ βούλομαι ἔφη ἐν ἀθήναις ἅλα λείχειν, ἢ παρὰ κρατέρῳ τῆς πολυτελοῦς τραπέζης ἀπολαύειν. ἀναξιμένει τῷ ῥήτορι παχεῖ ὄντι προσελθών, ἐπίδος καὶ ἡμῖν ἔφη τοῖς πτωχοῖς τῆς γαστρός. καὶ γὰρ αὐτὸς κουφισθήσῃ, καὶ ἡμᾶς ὠφελήσεις. διαλεγομένου

ποτὲ

περὶ αὐτὸ τὸ τάριχον προτείνας περιέσπασε τοὺς ἀκροατάς. ἀγανακτοῦντος δέ, τὴν ἀναξιμένους ἔφη διάλεξιν ὀβολοῦ τάριχος διαλέλυκεν. ὀνειδιζόμενος ποτὲ ὅτι ἐν ἀγορᾷ ἔφαγεν, ἐν ἀγορᾷ γὰρ ἔφη καὶ ἐπείνησα. ἔνιοι δὲ τούτου φασὶν εἶναι κἀκεῖνο. ὅτι πλάτων θεασάμενος αὐτὸν λάχανα πλύνοντα προσελθὼν ἥσυχῇ εἴποι αὐτῷ. εἰ διονύσιον ἐθεράπευες, οὐκ ἂν λάχανα ἔπλυνες. τὸν δέ, ἀποκρίνασθαι ὁμοίως ἥσυχῇ. καὶ σὺ εἰ λάχανα ἔπλυνες, οὐκ ἂν διονύσιον ἐθεράπευες. πρὸς τὸν εἰπόντα οἱ πλεῖστοί σου καταγελῶσι. κἀκείνων τυχὸν εἶπεν οἱ ὄνοι. ἀλλ' οὔτ' ἐκεῖνοι τῶν ὄνων ἐπιστρέφονται, οὔτε ἐγὼ ἐκείνων. θεασάμενος μειράκιον φιλοσοφοῦν εὖγε εἶπεν, ὅτι τοὺς τοῦ σώματος ἐραστὰς ἐπὶ τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος μετάγεις. θαυμάζοντος τινὸς τὰ ἐν σαμοθρᾴκῃ ἀναθήματα, ἔφη. πολλῷ ἂν εἴη πλείω, εἰ καὶ οἱ μὴ σωθέντες ἀνετίθεσαν. οἱ δέ, τοῦτο διαγόρου φασὶ τοῦ μηλίου. εὐμόρφῳ μειρακίῳ ἀπιόντι εἰς συμπόσιον ἔφη. χείρων ἐπανήξεις. τοῦ δὲ ἐπανελθόντος καὶ τῇ ἑξῆς εἰπόντος, καὶ ἀπῆλθον καὶ χείρων οὐκ ἐγενόμην ἔφη. χείρων μὲν οὔ, εὐρυτίων δέ. δύσκολον ᾔτει. τοῦ δ' εἰπόντος ἐάν με πείσῃς. εἴ σε ἐδυνάμην πεῖσαι ἔπεισά σε ἂν ἀπάγξασθαι. ἐπανήρχετο ἐκ λακεδαίμονος εἰς ἀθήνας. πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον ποῖ καὶ πόθεν, ἐκ τῆς ἀνδρωνίτιδος εἶπεν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν. ἐπανῄει ἀπὸ ὀλυμπίων. πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον

εἰ ὄχλος

εἰ ὄχλος ἦν πολύς. πολὺς μὲν εἶπεν ὁ ὄχλος. ὀλίγοι δὲ ἄνθρωποι. τοὺς ἀσώτους εἶπε παραπλησίους εἶναι συκαῖς ἐπὶ κρημνῷ πεφυκυίαις. ὧν τοῦ καρποῦ μὲν ἄνθρωπος οὐκ ἀπογεύσεται. κόρακες δὲ καὶ γῦπες ἐσθίουσι. φρύνης ἀφροδίτην χρυσῆν ἀναθείσης ἐν δελφοῖς, φασὶν ἐπιγράψαι, τῆς ἀπὸ τῶν ἑλλήνων ἀκρασίας. ἀλεξάνδρου ποτὲ ἐπιστάντος αὐτῷ καὶ εἰπόντος ἐγώ εἰμι ἀλέξανδρος, ὁ μέγας βασιλεύς. κἀγώ φησι διογένης ὁ κύων. ἐρωτηθεὶς τί ποιῶν κύων καλεῖται, ἔφη. τοὺς μὲν διδόντας σαίνων. τοὺς δὲ μὴ διδόντας ὑλακτῶν. τοὺς δὲ πονηροὺς δάκνων. ἀπὸ συκῆς ὠπώριζε. τοῦ δὲ φυλάττοντος, αὐτόθεν πρώην ἄνθρωπος ἀπήγξατο, ἐγὼ οὖν φησιν αὐτὴν καθάρω. ἰδὼν ὀλυμπιονίκην εἰς ἑταίραν πυκνότερον ἀτενίζοντα, ἴδε ἔφη κριὸν ἀρειμάνιον ὡς ὑπὸ τοῦ τυχόντος κορασίου τραχηλίζεται. τὰς εὐπρεπεῖς ἑταίρας ἔλεγε θανασίμῳ μελικράτῳ παραπλησίους εἶναι. ἀριστῶντι αὐτῷ ἐν ἀγορᾷ οἱ περιεστῶτες συνεχὲς ἔλεγον κύον. ὁ δέ, ὑμεῖς εἶπεν ἐστὲ κύνες οἱ με ἀριστῶντα περιεστήκατε. δύο μαλακῶν περικρυπτομένων αὐτὸν ἔφη. μὴ εὐλαβεῖσθε. κύων τεῦτλα οὐ τρώγει. περὶ παιδὸς πεπορνευκότος ἐρωτηθεὶς πόθεν εἴη, τεγεάτης ἔφη. ἀφυῆ παλαιστὴν θεασάμενος ἰατρεύοντα ἔφη. τί τοῦτο, ἢ ἵνα τοὺς ποτέ σε νικήσαντας νῦν καταβάλῃς. θεασάμενος υἱὸν ἑταίρας λίθον εἰς ὄχλον βάλλοντα, πρόσεχε ἔφη μὴ τὸν πατέρα

πλήξης

πλήξῃς. Δείξαντος αὐτῷ παιδαρίου μάχαιραν ἣν εἰλήφει παρὰ ἐραστοῦ, ἡ μὲν μάχαιρα ἔφη καλή. ἡ δὲ λαβὴ αἰσχρά. ἐπαινούντων τινῶν τὸν διδόντα αὐτῷ ἔφη. εἰ μὲν ἐχαρίσω ἔχω. εἰ δὲ ἔχρησας χρῶμαι. ὑποβολιμαίου τινὸς εἰπόντος αὐτῷ ὅτι χρυσὸν ἔχει ἐν τῷ ἱματίῳ, ναὶ ἔφη. διὰ τοῦτο αὐτὸ ὑποβεβλημένος κοιμῶμαι. ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας ἔφη. καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο τὸ γοῦν πρὸς πᾶσαν τύχην παρεσκευάσθαι. ἐρωτηθεὶς πόθεν εἴη, κοσμοπολίτης ἔφη. θυόντων τινῶν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τοῦ υἱὸν γενέσθαι, ἔφη. περὶ δὲ τοῦ ποδαπὸς ἐκβῇ, οὐ θύετε; ἔρανόν ποτε αἰτούμενος πρὸς τὸν ἐρανάρχην ἔφη.

τοὺς μὲν ἄλλους ἐνάριξ', ἀπὸ δ' Ἕκτορος ἴσχεο χεῖρας.

Τὰς ἑταίρας βασιλέων εἶναι βασιλίσσας. αἰτεῖν γὰρ ὅτι ἂν δόξῃ αὐτοῖς. ψηφισαμένων Ἀθηναίων Ἀλέξανδρον Διόνυσον, κἀμὲ ἔφη Σάραπιν ποιήσατε. πρὸς τὸν ὀνειδιζόμενον ὡς εἰς τόπους ἀκαθάρτους εἰσίοι, καὶ γὰρ ὁ ἥλιος ἔφη εἰς τοὺς ἀποπάτους, ἀλλ' οὐ μιαίνεται. ἐν ἱερῷ δειπνῶν μεταξὺ ῥυπαρῶν ἄρτων παρατεθέντων, ἄρας αὐτοὺς ἔρριψεν εἰπών, εἰς ἱερὸν μηδένα δεῖν ῥυπαρὸν εἰσιέναι. πρὸς τὸν εἰπόντα οὐδὲν εἰδὼς φιλοσοφεῖς, ἔφη. εἰ καὶ προσποιοῦμαι σοφίαν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν ἐστι. πρὸς τὸν συνιστάντα τὸν παῖδα καὶ λέγοντα ὡς εὐφυέστατος ἐστὶ καὶ τὰ ἤθη κράτιστος, τί οὖν ἐμοῦ χρῄζει. τοὺς

λέγοντας μὲν τὰ σπουδαῖα μὴ ποιοῦντας δὲ, ἔλεγε μηδὲν διαφέρειν κιθάρας. καὶ γὰρ ταύτην μήτε ἀκούειν μήτε αἰσθάνεσθαι. εἰς θέατρον εἰσῄει ἐναντίος τοῖς ἐξιοῦσιν. ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί, τοῦτο ἔφη παντὶ τῷ βίῳ ἐπιτηδεύω ποιεῖν. ἰδών ποτε νεανίσκον θηλυνόμενον, οὐκ αἰσχύνῃ ἔφη χείρονα τῆς φύσεως περὶ σεαυτοῦ βουλευόμενος; ἡ μὲν, γάρ σε ἄνδρα ἐποίησε. σὺ δὲ σεαυτὸν βιάζῃ γυναῖκα εἶναι. ἰδὼν ἄφρονα ψαλτήριον ἁρμοττόμενον, οὐκ αἰσχύνῃ ἔφη τοὺς μὲν φθόγγους τῷ ξύλῳ προσαρμόττων, τὴν δὲ ψυχὴν εἰς τὸν βίον μὴ ἁρμόττων; πρὸς τὸν εἰπόντα ἀνεπιτήδειος εἰμὶ πρὸς φιλοσοφίαν, τί οὖν ἔφη ζῇς εἰ τοῦ καλῶς ζῆν μὴ μέλει σοι. πρὸς τὸν καταφρονοῦντα τοῦ πατρὸς, οὐκ αἰσχύνῃ ἔφη, καταφρονῶν τούτου δι' ὃν μέγα φρονεῖς; ἰδὼν εὐπρεπῆ νεανίσκον ἀπρεπῶς λαλοῦντα, οὐκ αἰσχύνῃ ἔφη ἐξ ἐλεφαντίνου κολεοῦ μολυβδίνην ἕλκων μάχαιραν; ὀνειδιζόμενος ὅτι ἐν καπηλείῳ πίνει, καὶ ἐν κουρείῳ φησὶ κείρομαι. ὀνειδιζόμενος ὅτι παρὰ ἀντιπάτρου τριβώνιον ἔλαβεν ἔφη.

οὔτι ἀπόβλητα ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα.

Πρὸς τὸν ἐνσείσαντα αὐτῷ δοκὸν, εἶτα εἰπόντα φυλάξαι, πλήξας αὐτὸν τῇ βακτηρίᾳ εἶπε φυλάξαι. πρὸς τὸν λιπαροῦντα τῇ ἑταίρᾳ, τί θέλεις ἔφη τυχεῖν ὦ ταλαίπωρε οὗ τὸ ἀποτυχεῖν ἄμεινον ἐστί.

πρὸς

πρὸς τὸν μυριζόμενον, βλέπε εἶπε μὴ ἡ τῆς κεφαλῆς σου εὐωδία δυσωδίαν σου τῷ βίῳ παράσχῃ. τοὺς μὲν οἰκέτας ἔφη Δεσπόταις, τοὺς δὲ φαύλους ἐπιθυμίαις δουλεύειν. ἐρωτηθεὶς διὰ τί ἀνδράποδα ἐκλήθη, ὅτι φησὶ τοὺς πόδας ἀνδρῶν εἶχον, τὴν δὲ ψυχὴν ὁποίαν σὺ νῦν ὁ ἐξετάζων. ἄσωτον ᾔτει μνᾶν. πυθομένου δὲ διὰ τί τοὺς μὲν ἄλλους ὀβολὸν ζητεῖ αὐτὸν δὲ μνᾶν, ὅτι εἶπε παρὰ μὲν τῶν ἄλλων πάλιν ἐλπίζω λαβεῖν. παρὰ δὲ σοῦ θεῶν ἐν γούνασι κεῖται, εἰ πάλιν λήψομαι. ὀνειδιζόμενος ὅτι αὐτὸς αἰτεῖ πλάτωνος μὴ αἰτοῦντος, κἀκεῖνος εἶπεν αἰτεῖ. ἀλλ'

ἄγχι σχὼν κεφαλὴν ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι.

ἰδὼν τοξότην ἀφυῆ, παρὰ τὸν σκοπὸν ἐκάθισεν εἰπών, ἵνα μὴ πληγῶ. τοὺς ἐρῶντας ἔφη πρὸς ἡδονὴν ἀτυχεῖν. ἐρωτηθεὶς εἰ κακὸς ὁ θάνατος, πῶς εἶπε κακὸς ὃν παρόντος οὐκ αἰσθανόμεθα; πρὸς ἀλέξανδρον ἐπιστάντα καὶ εἰπόντα οὐ φοβῇ με; τί γὰρ εἶπεν εἶ ἀγαθὸν, ἢ κακόν; τοῦ δὲ εἰπόντος ἀγαθὸν, τίς οὖν εἶπε τὸ ἀγαθὸν φοβεῖται; τὴν παιδείαν εἶπε τοῖς μὲν νέοις σωφροσύνην, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις παραμυθίαν, τοῖς δὲ πένησι πλοῦτον, τοῖς δὲ πλουσίοις κόσμον εἶναι. πρὸς Διδύμωνα τὸν μοιχὸν ἰατρεύοντα ποτὲ κόρης ὀφθαλμὸν, ὅρα φησὶ μὴ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς παρθένου ἰατρεύων, τὴν κόρην φθείρῃς. εἰπόντος

τινὸς ὅτι ὑπὸ τῶν φίλων ἐπιβουλεύεται, καὶ τί δεῖ πράττειν ἔφη, εἰ δεήσει τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἐχθροῖς ὁμοίως χρῆσθαι. ἐρωτηθεὶς τί κάλλιστον ἐν ἀνθρώποις, ἔφη παῤῥησία. εἰσελθὼν εἰς διδασκάλου, καὶ μούσας μὲν ἰδὼν πολλὰς, μαθητὰς δὲ ὀλίγους, σὺν θεοῖς ἔφη διδάσκαλε πολλοὺς μαθητὰς ἔχεις. εἰώθει δὲ πάντα ποιεῖν ἐν τῷ μέσῳ καὶ τὰ δήμητρος καὶ τὰ ἀφροδίτης. καὶ τοιούτους τινὰς ἠρώτα λόγους. εἰ τὸ ἀριστᾶν μηδὲν εἴη ἄτοπον. οὐδ' ἐν ἀγορᾷ ἐστὶν ἄτοπον. οὐκ ἔστι δὲ ἄτοπον τὸ ἀριστᾶν. οὐδ' ἐν ἀγορᾷ ἐστὶν ἄτοπον. χειρουργῶν τε ἐν τῷ μέσῳ συνεχὲς εἴθε ἦν ἔλεγε καὶ τὴν κοιλίαν παρατριψάμενον τοῦ λιμοῦ παύσασθαι. ἀναφέρεται δὲ καὶ ἄλλα εἰς αὐτὸν, ἃ μακρὸν ἂν εἴη καταλέγειν πολλὰ ὄντα. διττὴν δὲ ἔλεγεν εἶναι τὴν ἄσκησιν. τὴν μὲν, ψυχικήν. τὴν δὲ, σωματικήν. ταύτην καθ' ἣν ἐν γυμνασίᾳ συνεχεῖς γινόμεναι φαντασίαι, εὐλυσίαν πρὸς τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα παρέχονται. εἶναι δὲ ἀτελῆ τὴν ἑτέραν χωρὶς τῆς ἑτέρας, οὐδὲν ἧττον εὐεξίας καὶ ἰσχύος ἐν τοῖς προσήκουσι γινομένης ὡς περὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. παρετίθετο δὲ τεκμήρια τοῦ ῥαδίως ἀπὸ τῆς γυμνασίας ἐν τῇ ἀρετῇ καταγίνεσθαι. ὁρᾶν τε γὰρ ἔν τε ταῖς τέχναις ταῖς βαναύσοις καὶ ταῖς ἄλλαις οὐ τὴν τυχοῦσαν ὀξυχειρίαν τοὺς τεχνίτας ἀπὸ τῆς μελέτης πεποιημένους. τούς τε αὐλητὰς καὶ τοὺς ἀθλητὰς, ὅσον ὑπερφέρουσιν ἑκάτεροι τῇ ἰδίᾳ

δόξαι διογένους

πονῇ

πονήσει τῇ συνεχεῖ. καὶ ὡς οὗτοι εἰ μετήνεγκαν τὴν ἄσκησιν καὶ ἐπὶ τὴν ψυχήν, οὐκ ἂν ἀνωφελῶς καὶ ἀτελῶς ἐμόχθουν. οὐδέν γε μὴν ἔλεγε τὸ παράπαν ἐν τῷ βίῳ χωρὶς ἀσκήσεως κατορθοῦσθαι. δυνατὴν δὲ ταύτην πᾶν ἐκνικῆσαι. δέον οὖν ἀντὶ τῶν ἀχρήστων πόνων τοὺς κατὰ φύσιν ἑλομένους ζῆν εὐδαιμόνως, παρὰ τὴν ἄνοιαν κακοδαιμονοῦσι. καὶ γὰρ αὐτὴ ἡ τῆς ἡδονῆς ἡ καταφρόνησις ἡδυτάτη προμελετηθεῖσα. καὶ ὥσπερ οἱ συνεθισθέντες ἡδέως ζῆν, ἀηδῶς ἐπὶ τοὐναντίον μετίασιν. οὕτως οἱ τοὐναντίον ἀσκηθέντες, ἥδιον αὐτῶν τῶν ἡδονῶν καταφρονοῦσι. τοιαῦτα διελέγετο καὶ ποιῶν ἐφαίνετο, ὄντως νόμισμα παραχαράττων, μηδὲν οὕτω τοῖς κατὰ νόμον ὡς τοῖς κατὰ φύσιν διδούς. τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα τοῦ βίου λέγων διεξάγειν ὅνπερ καὶ ἡρακλῆς. μηδὲν ἐλευθερίας προκρίνων. πάντα τῶν σοφῶν εἶναι λέγων. καὶ τοιούτους λόγους ἐρωτῶν οἵους ἄνω προειρήκαμεν. πάντα τῶν θεῶν ἐστι. φίλοι δὲ τοῖς σοφοῖς οἱ θεοί. κοινὰ δὲ τὰ τῶν φίλων. πάντα ἄρα τῶν σοφῶν. περί τε τοῦ νόμου ὅτι χωρὶς αὐτοῦ οὐχ οἷόν τε πολιτεύεσθαι. οὐ γάρ φησιν ἄνευ πόλεως ὄφελός τι εἶναι ἀστείου. ἀστεῖον δὲ ἡ πόλις. νόμου δὲ ἄνευ πόλεως οὐδὲν ὄφελος, ἀστεῖον ἄρα ὁ νόμος. εὐγενείας δὲ καὶ δόξας καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα διέπαιζε, προκοσμήματα κακίας εἶναι λέγων, μόνην τε ὀρθὴν πολιτείαν εἶναι, τὴν ἐν κόσμῳ. ἔλεγε δὲ καὶ κοινὰς εἶναι δεῖν

τὰς γυναῖκας, γάμον μηδὲν ὀνομάζων, ἀλλὰ τὸν πείσαντα τῇ πάσῃ συνεῖναι. κοινοὺς δὲ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς υἱέας. μηδέν τε ἄτοπον εἶναι ἐξ ἱεροῦ τι λαβεῖν, ἢ τῶν ζῴων τινὸς γεύσασθαι. μηδ᾽ ἀνόσιον εἶναι τὸ καὶ τῶν ἀνθρωπείων κρεῶν ἅψασθαι, ὡς δῆλον ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἐθῶν. καὶ τῷ δὲ ὀρθῷ λόγῳ πάντα ἐν πᾶσι καὶ διὰ πάντων εἶναι λέγων. καὶ γὰρ ἐν τῷ ἄρτῳ κρέως εἶναι, καὶ ἐν τῷ λαχάνῳ ἄρτον. καὶ τῶν σωμάτων τῶν λιτῶν ἐν πᾶσι διά τινων ἀδήλων πόρων καὶ ὄγκων εἰσκρινομένων καὶ συνατμιζομένων, ὡς δῆλον ἐν τῷ Θυέστῃ ποιεῖ. εἴ γε αὐτοῦ τραγῳδίαι καὶ μὴ Φιλίσκου τοῦ Αἰγινήτου ἐκείνου γνωρίμου ἢ Πασιφῶντος τοῦ Λουκιανοῦ ὅν φησι Φαβωρῖνος ἐν Παντοδαπῇ ἱστορίᾳ μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ συγγράψαι. μουσικῆς τε καὶ γεωμετρικῆς καὶ ἀστρολογίας καὶ τῶν τοιούτων ἀμελεῖν ὡς ἀχρήστων καὶ οὐκ ἀναγκαίων. εὐστοχώτατος δὲ ἐγένετο ἐν ταῖς ἀπαντήσεσι τῶν λόγων, ὡς δῆλον ἐξ ὧν προειρήκαμεν. καὶ πρᾶσιν ἤνεγκε γενναιότατα. πλέων γὰρ εἰς Αἴγιναν καὶ πειραταῖς ἁλοὺς ὧν ἦρχε Σκίρπαλος εἰς Κρήτην ἀπαχθεὶς ἐπιπράσκετο. καὶ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος τί οἶδε ποιεῖν, ἔφη ἀνθρώπων ἄρχειν. ὅτε καὶ δείξας τινὰ Κορίνθιον εὐπάρυφον τὸν προειρημένον Ξενιάδην, ἔφη τούτῳ με πώλει. οὗτος δεσπότου χρήζει. ὠνεῖται δὴ αὐτὸν ὁ Ξενιάδης. καὶ ἀπαγαγὼν εἰς τὴν Κόρινθον, ἐπέστησε τοῖς ἑαυτοῦ παιδίοις, καὶ πᾶσαν

ἐνεχεί-

ἐνεχείρισε τὴν οἰκίαν. ὁ δὲ, οὕτως αὐτὸν ἐν πᾶσι διετίθει, ὥστε ἐκεῖνος περιϊὼν ἀγαθὸς ἔλεγε δαίμων εἰς τὴν οἰκίαν μου εἰσελήλυθε. φησὶ δὲ κλεομένης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ παιδαγωγικῷ τοὺς γνωρίμους λυτρώσασθαι αὐτὸν θελῆσαι. τὸν δὲ, εὐήθεις αὐτοὺς εἰπεῖν. οὐδὲ γὰρ τοὺς λέοντας δούλους εἶναι τῶν τρεφόντων. ἀλλὰ τοὺς τρέφοντας τῶν λεόντων. δούλου γὰρ τὸ φοβεῖσθαι. τὰ δὲ θηρία φοβερὰ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι. θαυμαστὴ δέ τις ἦν περὶ τὸν ἄνδρα πειθὼ, ὥστε πάνθ᾽ ὁντινοῦν ῥαδίως αἱρεῖν τοῖς λόγοις. λέγεται γοῦν ὀνησίκριτόν τινα αἰγινήτην πέμψαι εἰς ἀθήνας δυοῖν ὄντοιν υἱοῖν τὸν ἕτερον ἀνδροσθένην. ὃν ἀκούσαντα τοῦ διογένους αὐτόθι προσμεῖναι. τὸν δ᾽ ἐπ᾽ αὐτὸν καὶ τὸν ἕτερον ἀποστεῖλαι τὸν πρεσβύτερον, φιλίσκον τὸν προειρημένον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν φιλίσκον κατασχεθῆναι. τὸ τρίτον αὐτὸν ἀφικόμενον, μηδὲν ἧττον συνεῖναι τοῖς παισὶ φιλοσοφοῦντα. τοιαύτη τις προσῆν ἴυγξ διογένους τοῖς λόγοις. ἤκουσε δὲ αὐτοῦ καὶ φωκίων ὁ ἐπίκλην χρηστός. καὶ στίλπων ὁ μεγαρεύς. καὶ ἄλλοι πλεῖστοι ἄνδρες πολιτικοί. λέγεται δὲ πρὸς τὰ ἐνενήκοντα ἔτη βιοὺς τελευτῆσαι. περὶ δὲ τοῦ θανάτου διάφοροι λέγονται λόγοι. οἱ μὲν γὰρ βοὸς πόδα φαγόντα ὠμὸν χολερικῶς ληφθῆναι, καὶ ὧδε τελευτῆσαι. οἱ δὲ, τὸ πνεῦμα συγκρατήσαντα ὧν ἐστι καὶ κερκίδας ὁ μεγαλοπολίτης ἢ κρὴς λέγων ἐν τοῖς μελιάμβοις οὕτως.

οὐ μὰν

οὐ μὰν ὁ πάρος γ' ἵα σινωπεὺς τῆνος
ὁ βακτροφόρας διπλοείματος αἰθριβόσκας,
ἀλλ' ἀνέβα χεῖλος ποτ' ὀδόντας ἐρείσας
καὶ τὸ πνεῦμα συνδακών, εἷς γὰρ ἀλαθέως
Διογένης ζανὸς γόνος οὐράνιός τε κύων.

ἄλλοι φασὶ πολύπουν κυσὶ συμμερίσαντα βουλόμενον οὕτω δηχθῆναι τοῦ ποδὸς τὸν τένοντα καὶ καταστρέψαι. οἱ μέντοι γνώριμοι αὐτοῦ καθά φησιν Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς εἴκαζον τὴν τοῦ πνεύματος ἐγκράτησιν. ἐτύγχανε μὲν ὢν διάγων ἐν τῷ κρανείῳ τῷ πρὸ τῆς κορίνθου γυμνασίῳ. κατὰ δὲ τὸ ἔθος ἧκον οἱ γνώριμοι. καὶ αὐτὸν καταλαμβάνουσιν ἐγκεκαλυμμένον. οὐ δ' εἴκασαν αὐτὸν κοιμώμενον. οὐδὲ γὰρ ἦν τις νυκταλὸς καὶ ὑπνηλός. ὅθεν ἀποπετάσαντες τὸν τρίβωνα ἔκπνουν αὐτὸν καταλαμβάνουσι. καὶ ὑπέλαβον τοῦτο πρᾶξαι βουλόμενον λοιπὸν ὑπεξελθεῖν τοῦ βίου. ἔνθα καὶ στάσις ὥς φασιν ἐγένετο τῶν γνωρίμων, τίνες αὐτὸν θάψωσιν. ἀλλὰ καὶ μέχρι χειρῶν ἦλθον. ἀφικομένων δὲ τῶν πατέρων καὶ τῶν ὑπερεχόντων, ὑπὸ τούτοις ταφῆναι τὸν ἄνδρα, παρὰ τῇ πύλῃ τῇ φερούσῃ εἰς ἰσθμόν. ἐπέστησάν τε αὐτῷ κίονα, καὶ ἐπ' αὐτῷ λίθου παρίου κύνα. ὕστερον δὲ καὶ οἱ πολῖται αὐτὸν χαλκαῖς εἰκόσιν ἐτίμησαν αὐτόν, καὶ ἐπέγραψαν οὕτω.

γηράσκει καὶ χαλκὸς ὑπὸ χρόνου. ἀλλὰ σὸν οὔ τι
κῦδος ὁ πᾶς αἰὼν διόγενες καθελεῖ,

μοῦνος

μοῦνος ἐπεὶ βιοτᾶς αὐτάρκεα δόξαν ἔδειξας
 θνητοῖς, καὶ ζωῆς οἶμον ἐλαφροτάταν.
Ἔστι καὶ ἡμῶν ἐν τῷ προκελευσματικῷ μέτρῳ.
διόγενες ἄγε, λέγε, τίς ἔλαβέ σε μόρος
εἰς ἅιδος; ἔλαβέ με κυνὸς ἄγριον ὀδάξ.

Ἔνιοι δέ φασι τελευτῶντα αὐτὸν καὶ ἐντείλασθαι ἄταφον ῥῖψαι, ὡς πᾶν θηρίον αὐτοῦ μετάσχοι. ἢ εἴς γε βόθρον συνῶσαι, καὶ ὀλίγην κόνιν ἐπαμῦσαι. οἱ δὲ, εἰς τὸν ἰλισσὸν ἐμβαλεῖν, ἵνα τοῖς ἀδελφοῖς χρήσιμος γένηται. δημήτριος δ' ἐν τοῖς ὁμωνύμοις φησὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀλέξανδρον μὲν ἐν βαβυλῶνι, διογένην δ' ἐν κορίνθῳ τελευτῆσαι. ἦν δὲ γέρων κατὰ τὴν τρίτην καὶ δεκάτην καὶ ἑκατοστὴν ὀλυμπιάδα. φέρεται δ' αὐτοῦ βιβλία τάδε. διάλογοι κεφαλαίων. ἰχθύας. κολοιός. πάρδαλις. δῆμος ἀθηναίων. πολιτεία. τέχνη ἠθική. περὶ πλούτου. ἐρωτικός. θεόδωρος. ὑψίας. ἀρίσταρχος. περὶ θανάτου. ἐπιστολαί. τραγῳδίαι ἑπτά. ἑλένη. θυέστης. ἡρακλῆς. ἀχιλλεύς. μήδεια. χρύσιππος. οἰδίπους. σωκράτης δ' ἐν τῷ πρώτῳ τῆς διαδοχῆς, καὶ σάτυρος ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν βίων, οὐδὲν εἶναι διογένους φασί. τά τε τραγῳδάρια φησὶν ὁ σάτυρος φιλίσκου εἶναι τοῦ αἰγινήτου, γνωρίμου τοῦ διογένους. σωτίων δ' ἐν τῷ ἑβδόμῳ ταῦτα μόνα φησὶ διογένους εἶναι. περὶ ἀρετῆς. περὶ ἀγαθοῦ. ἐρωτικόν. πτωχόν. τολμαῖον. πάρδαλιν. κάσανδρον. κεφαλίωνα. φιλίσκον. ἀρίσταρχον.

συγγράμματα αὐτοῦ

σίσυφον. γανυμήδην. χρείας. ἐπιστολάς. γεγόνασι δὲ διογένεις πέντε. πρῶτος ἀπολλωνιάτης φυσικός. ἀρχὴ δ' αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος ἥδε. λόγου παντὸς ἀρχόμενον δοκεῖ μοι χρεὼν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἀναμφισβήτητον παρέχεσθαι. δεύτερος σικυώνιος ὁ γράψας τὰ περὶ πελοπόννησον. τρίτος αὐτὸς οὗτος. τέταρτος στωϊκὸς, γένος σελευκεὺς, καλούμενος δὲ βαβυλώνιος διὰ τὴν γειτονίαν. πέμπτος ταρσεὺς, γεγραφὼς περὶ ποιητικῶν ζητημάτων, ἃ λύειν ἐπιχειρεῖ. τὸν δὴ φιλόσοφον ἀθηνόδωρος φησὶν ἐν ὀγδόῃ περιπάτων ἀεὶ στιλπνὸν φαίνεσθαι διὰ τὸ ἀλείφεσθαι.

ΜΟΝΙΜΟΣ

ΜΟνιμος συρακούσιος μαθητὴς μὲν Διογένους. οἰκέτης δέ τινος τραπεζίτου κορινθίου καθά φησι σωκράτης. πρὸς τοῦτον συνεχὲς ἀφικνούμενος ὁ ξενιάδης ὁ τὸν διογένην ἐωνημένος τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων διηγούμενος, εἰς ἔρωτα τἀνδρὸς ἐνέβαλε τὸν μόνιμον. αὐτίκα γὰρ ἐκεῖνος μανίαν προσποιηθεὶς τό τε κέρμα διερρίπτει, καὶ πᾶν τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀργύριον, ἕως αὐτὸν ὁ δεσπότης παρῃτήσατο. καὶ ὃς εὐθέως διογένους ἦν. παρηκολούθησε δὲ καὶ κράτητι τῷ κυνικῷ συχνὰ, καὶ τῶν ὁμοίων εἴχετο, ὅτε καὶ μᾶλλον ὁρῶν αὐτὸν ὁ δεσπότης ἐδόκει μαίνεσθαι. ἐλέγετο δὲ

ἀνὴρ

ἀνὴρ ἐλλόγιμος, ὡς καὶ μένανδρον αὐτοῦ τὸν κωμικὸν μεμνῆσθαι. ἐν τινι γοῦν τῶν δραμάτων ἐν τῷ ἱπποκόμῳ εἶπεν οὕτως.

μόνιμός τις ἦν ἄνθρωπος φιλόσοφος
ἀδοξότερος, μικρῷ δὲ, ὁ τὴν πήραν ἔχων.
πήρας μὲν οὖν τρεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰκόνος ῥήματι
ἐφθέγξατ' οὐδὲν ἐμφερὲς, μὰ τὸν δία
τῷ γνῶθι σαυτὸν, οὐδὲ τοῖς βοωμένοις
τούτοις. ὑπὲρ δὲ ταῦτα ὁ προσαιτῶν καὶ ῥυπῶν
τὸ γὰρ ὑποληφθὲν τῦφον εἶναι πᾶν ἔφη.

Οὗτος μὲν ἐμβριθέστατος ἐγένετο, ὥς τε δόξης μὲν καταφρονεῖν, πρὸς δὲ ἀλήθειαν παρορμᾶν. γέγραφε δὲ παίγνια σπουδῇ λεληθυίᾳ μεμιγμένα. καὶ περὶ ὁρμῶν δύο, καὶ προτρεπτικόν.

ΟΝΗΣΙΚΡΙΤΟΣ

Ὀνησίκριτος. τοῦτον οἱ μὲν, αἰγινήτην, Δημήτριος δὲ ὁ μάγνης ἀστυπαλαιέα φησί. καὶ οὗτος τῶν ἐλλογίμων Διογένους μαθητῶν. ἔοικε δέ τι ὅμοιον πεπονθέναι πρὸς ξενοφῶντα. ἐκεῖνος μὲν γὰρ κύρῳ συνεστράτευσεν. οὗτος δὲ ἀλεξάνδρῳ. κἀκεῖνος μὲν παιδείαν κύρου. ὁ δὲ πῶς ἀλέξανδρος ἤχθη γραφήν. καὶ ὁ μὲν ἐγκώμιον κύρου, ὁ δὲ ἀλεξάνδρου πεποίηκε. καὶ τῇ ἑρμηνείᾳ δὲ παραπλήσιος. πλὴν ὅτι ὡς ἀπόγραφος ἐξ ἀρχετύπου δευτερεύει.

γέγονε καὶ μένανδρος διογένους μαθητής, ὁ ἐπικαλούμενος δρυμὸς, θαυμαστὴς ὁμήρου, καὶ ἡγησαῖος σινωπεὺς, ᾧ κλοιὸς ἐπίκλην. καὶ φιλίσκος αἰγινήτης, ὡς προειρήκαμεν.

ΚΡΑΤΗΣ

Κράτης ἀσκώνδου θηβαῖος, καὶ οὗτος τῶν ἐλλογίμων τοῦ κυνὸς μαθητῶν. ἱππόβοτος δέ φησιν οὐ διογένους αὐτὸν μαθητὴν γεγονέναι, ἀλλὰ βρύσωνος τοῦ ἀχαιοῦ. τούτου παίγνια φέρεται τάδε.

πήρη τις πόλις ἐστὶ μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι τύφῳ
καλὴ καὶ πίειρα περίῤῥυτος, οὐδὲν ἔχουσα.
εἰς ἣν οὔτε τις εἰσπλεῖ ἀνὴρ μωρὸς παράσιτος,
οὔτε λίχνος πόρνης ἐπαγγελλόμενος πυγῇσιν,
ἀλλὰ θύμον καὶ σκόρδα φέρει, καὶ σῦκα καὶ ἄρτους
ἐξ ὧν οὐ πολεμοῦσι πρὸς ἀλλήλους, περὶ τούτων
οὐχ ὅπλα κέκτηνται, περὶ κέρματος, οὐ περὶ δόξης.

Ἔστι καὶ ἐφημερὶς ἡ θρυλλουμένη οὕτως ἔχουσα. Τίθει μαγείρῳ μνᾶς δέκα, ἰατρῷ δραχμήν. κόλακι τάλαντα δέκα, συμβούλῳ καπνόν. πόρνῃ τάλαντον, φιλοσόφῳ τριώβολον. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ θυρεπανοίκτης διὰ τὸ εἰς πᾶσαν εἰσιέναι οἰκίαν, καὶ νουθετεῖν. ἔστιν αὐτοῦ καὶ τόδε.

ταῦτ' ἔχω ὅσσ' ἔμαθον καὶ ἐφρόντισα, καὶ μετὰ μουσῶν
σέμν' ἐδάην, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια τῦφος ἔμαρψε.

Καὶ ὅτι ἐκ φιλοσοφίας αὐτῷ περιγένοιτο,

θέρμων

θέρμων τε χοῖνιξ, καὶ τὸ μηδενὸς μέλειν.

Φέρεται δ' αὐτοῦ κἀκεῖνο.

ἔρωτα παύει λιμός. εἰ δὲ μή, χρόνος.
ἂν δὲ τούτοισι μὴ δύνῃ χρῆσθαι, βρόχος.

ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν τρίτην καὶ δεκάτην καὶ ἑκατοστὴν ὀλυμπιάδα. τοῦτον φησὶν ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς θεασάμενον ἔν τινι τραγῳδίᾳ τήλεφον σπυρίδιον ἔχοντα καὶ τἆλλα λυπρὸν, ᾆξαι ἐπὶ τὴν κυνικὴν φιλοσοφίαν. ἐξαργυρεισάμενόν τε τὴν οὐσίαν, καὶ γὰρ ἦν τῶν ἐπιφανῶν, ἀθροίσαντα πρὸς τὰ ἑκατὸν διακόσια τάλαντα, τοῖς πολίταις ἀνεῖναι ταῦτα. αὐτὸν δὲ καρτερῶς οὕτω φιλοσοφεῖν ὡς καὶ φιλήμονα τὸν κωμικὸν αὐτοῦ μεμνῆσθαι. φησὶ γοῦν.

καὶ τοῦ θέρους μὲν εἶχεν ἱμάτιον δασὺ
ἵν' ἐγκρατὴς ᾖ, τοῦ δὲ χειμῶνος ῥάκος.

φησὶ δὲ διοκλῆς πεῖσαι αὐτὸν διογένην τὴν οὐσίαν μηλόβοτον ἀνεῖναι, καὶ εἴ τι ἀργύρειον εἴη εἰς θάλατταν βαλεῖν. καὶ κράτητος μέν φησιν ὁ οἶκος ὑπὸ ἀλεξάνδρου. ἱππαρχίας δὲ ὑπὸ φιλίππου. πολλάκις τε τῇ βακτηρίᾳ τῶν συγγενῶν τινὰς προσιόντας καὶ ἀποτρέποντας ἐδίωκε. καὶ ἦν γενναῖος. φησὶ δὲ δημήτριος ὁ μάγνης τραπεζίτῃ τινὶ παρακατατίθεσθαι τὸ ἀργύρειον, συνθέμενον εἰ μὲν οἱ παῖδες ἰδιῶται γενηθεῖεν αὐτοῖς ἀποδοῦναι. εἰ δὲ φιλόσοφοι τῷ δήμῳ διανεῖμαι. μηδενὸς γὰρ ἐκείνους δεήσεσθαι φιλοσοφοῦντας. ἐρατοσθένης δέ φησιν ἐξ ἱππαρχίας περὶ

ἧς λέγομεν γενομένου παιδὸς αὐτῷ ὄνομα πασικλέους, ὅτ' ἐξ ἐφήβων ἐγένετο ἀγαγεῖν αὐτὸν ἐπ' οἴκημα παιδίσκης. καὶ φάναι τοῦτον αὐτῷ πατρῷον εἶναι τὸν γάμον. τούς τε τῶν μοιχευόντων τραγικοὺς φυγὰς καὶ φόνους ἔχειν ἔπαθλον, τούς τε ἑταίραις προσιόντων κωμικούς. καὶ ἐξ ἀσωτίας γὰρ καὶ μέθης μανίαν ἀπεργάζεσθαι. τούτου γέγονε πασικλῆς ἀδελφὸς μαθητὴς εὐκλείδου. χαρίεν δ' αὐτοῦ φαβωρῖνος ἐν δευτέρῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων φέρει. φησὶ γὰρ παρακαλῶν περί του τὸν γυμνασίαρχον τῶν ἰσχίων αὐτοῦ ἥπτετο. ἀγανακτοῦντος δὲ ἔφη. τί γὰρ οὐχὶ καὶ ταῦτα σά ἐστι καθὰ καὶ τὰ γόνατα; ἔλεγέ τε ἀδύνατον εἶναι ἀδιάπτωτον εὑρεῖν. ἀλλ' ὥσπερ ἐν ῥοιᾷ καὶ σαπρόν τινα κόκκον εἶναι. νικόδρομον ἐξερεθίσας τὸν κιθαρῳδὸν ὑπωπιάσθη, προσθεὶς οὖν πιττάκιον τῷ μετώπῳ, ἐπέγραψε, νικόδρομος ἐποίει. τὰς πόρνας ἐπίτηδες ἐλοιδόρει, συγγυμνάζων ἑαυτὸν πρὸς τὰς βλασφημίας. δημήτριον τὸν φαληρέα πέμψαντα αὐτῷ ἄρτους καὶ οἶνον ὠνείδισεν εἰπών. εἴθε γὰρ αἱ κρῆναι καὶ ἄρτους ἔφερον. δῆλον οὖν ὡς ὕδωρ ἔπινεν. ὑπὸ τῶν ἀθήνησιν ἀστυνόμων ἐπιτιμηθεὶς ὅτι σινδόνα ἠμφίεστο, ἔφη καὶ θεόφραστον ὑμῖν δείξω σινδόνα περιβεβλημένον. ἀπιστούντων δὲ ἀπήγαγεν ἐπὶ κουρεῖον καὶ ἔδειξε κειρόμενον. ἐν θήβαις ὑπὸ τοῦ γυμνασιάρχου μαστιγωθεὶς, οἱ δὲ, ἐν κορίνθῳ ὑπ' εὐθυκράτους καὶ ἑλκόμενος τοῦ

ποδὸς

προὺς, ἐπέλεγεν ἀφροντιστῶν.
ἕλκε ποδὸς τεταγὼν διὰ βηλοῦ θεσπεσίοιο.
Διοκλῆς δέ φησιν ἑλκυσθῆναι αὐτὸν ὑπὸ μενεδήμου τοῦ ἐρετρικοῦ. ἐπειδὴ γὰρ εὐπρεπὴς ἦν καὶ ἐδόκει χρησιμεύειν ἀσκληπιάδῃ τῷ φλιασίῳ, ἁψάμενος αὐτοῦ τῶν μηρῶν ὁ κράτης ἔφη. ἔνδον ἀσκληπιάδης. ἐφ' ᾧ δυσχεράναντα τὸν μενέδημον ἕλκειν αὐτόν. τὸν δὲ τοῦτο ἐπιλέγειν. ζήνων δ' ἄυθ' ὁ κιτιεὺς ἐν ταῖς χρείαις καὶ κῴδιον αὐτὸν φησί ποτε προσράψαι τῷ τρίβωνι ἀνεπιστρεπτοῦντα. ἦν δὲ καὶ τὴν ὄψιν αἰσχρός. καὶ γυμναζόμενος ἐγελᾶτο. εἰώθει δὲ λέγειν ἐπαίρων τὰς χεῖρας. θάρρει κράτης ὑπὲρ ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος. τούτους δὲ ὄψει τοὺς καταγελῶντας ἤδη καὶ συνεσπασμένους ὑπὸ νόσου. καὶ σὲ μακαρίζοντας, αὑτοὺς δὲ καταμεμφομένους ἐπὶ τῇ ἀργίᾳ. ἔλεγε δὲ μέχρι τούτου δεῖν φιλοσοφεῖν, μέχρις ἂν δόξωσιν οἱ στρατηγοὶ εἶναι ὀνηλάται. ἐρήμους ἔλεγε τοὺς μετὰ κολάκων ὄντας, ὥσπερ τοὺς μόσχους ἐπειδὰν μετὰ λύκων ὦσιν. οὔτε γὰρ ἐκείνοις τοὺς προσήκοντας οὔτε τούτοις συνεῖναι, ἀλλὰ τοὺς ἐπιβουλεύοντας. συναισθανόμενος ὅτι ἀποθνήσκει, ἐπῇδε πρὸς ἑαυτὸν λέγων.
στείχεις δὴ φίλε κύρτων,
βαίνεις εἰς ἀΐδαο δόμους, κυφὸς ὥρην διὰ γῆρας.
ἦν γὰρ κυφὸς ὑπὸ χρόνου. πρὸς ἀλέξανδρον πυθόμενον εἰ βούλεται αὐτοῦ τὴν πατρίδα ἀνορθωθῆναι ἔφη.

καὶ τί δεῖ. πάλιν γὰρ ἴσως Ἀλέξανδρος ἄλλος αὐτὴν κατασκάψει. ἔχειν δὲ πατρίδα ἀδοξίαν, πενίαν, ἀνάλωτα τῇ τύχῃ. καὶ Διογένους εἶναι πολίτης ἀνεπιβουλεύτου φθόνῳ. μέμνηται αὐτοῦ καὶ Μένανδρος ἐν Διδύμοις οὕτως.

συμπεριπατήσεις γὰρ τρίβων' ἔχουσ' ἐμοί,
ὥσπερ Κράτητι τῷ κυνικῷ ποθ' ἡ γυνή.
καὶ θυγατέρ' ἐξέδωκε κείνοις ὡς αὐτὸς ἔφη, ἐπὶ πεῖρα δοὺς τριάκονθ' ἡμέρας.

ΜΗΤΡΟΚΛΗΣ

Μαθητὴς αὐτοῦ Μητροκλῆς ἀδελφὸς Ἱππαρχίας, ὃς πρότερον ἀκούων Θεοφράστου τοῦ περιπατητικοῦ τοσοῦτον διέφθαρτο, ὥστε ποτὲ μελετῶν καὶ μεταξύ πως ἀποπαρδὼν, ὑπ' ἀθυμίας οἴκοι κατάκλειστος ἦν, ἀποκαρτερεῖν βουλόμενος. μαθὼν δὴ ὁ Κράτης εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν παρακληθεὶς, καὶ θέρμους ἐπίτηδες βεβρωκώς. ἔπειθε μὲν αὐτὸν καὶ διὰ τῶν λόγων μηδὲν φαῦλον πεποιηκέναι. τέρας γὰρ ἂν γεγονέναι εἰ μὴ καὶ τὰ πνεύματα κατὰ φύσιν ἀπεκρίνετο. τέλος δὲ καὶ ἀποπαρδὼν αὐτὸν ἀνέρρωσεν, ἀφ' ὁμοιότητος τῶν ἔργων παραμυθησάμενος. τοὐντεῦθεν ἤκουεν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἀνὴρ ἱκανὸς ἐν φιλοσοφίᾳ. οὗτος τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα κατακαίων, ὥς φησιν Ἑκάτων ἐν πρώτῳ χρειῶν, ἐπέλεγε.

τάδ᾽ ἐς ὀνείρων νερτέρων φαντάσματα.
οἷον λῆρος. οἱ δ᾽ ὅτι τὰς θεοφράστου ἀκροάσεις καταφλέγων ἐπέλεγε.
ἥφαιστε πρόμολ᾽ ὧδε, θέτις νύ τι σεῖο χατίζει.
Οὗτος ἔλεγε τῶν πραγμάτων τὰ μὲν, ἀργυρίου ὠνητὰ εἶναι, οἷον οἰκίαν. τὰ δὲ, χρόνου καὶ ἐπιμελείας ὡς παιδείαν. τὸν πλοῦτον βλαβερὸν εἰ μή τις ἀξίως αὐτῷ χρῷτο. ἐτελεύτα Δὴ ὑπὸ γήρως ἑαυτὸν πνίξας. μαθηταὶ δ᾽ αὐτοῦ θεόμβροτος καὶ κλεομένης. θεομβρότου Δημήτριος ὁ ἀλεξανδρεύς, κλεομένους τίμαρχος ἀλεξανδρεὺς καὶ ἐχεκλῆς ἐφέσιος. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐχεκλῆς θεομβρότου διήκουσεν. οὗ μενέδημος περὶ οὗ λέξομεν. ἐγένετο καὶ μένιππος σινωπεὺς ἐν αὐτοῖς ἐπιφανής.

ΙΠΠΑΡΧΙΑ

Εθηράθη δὲ τοῖς λόγοις καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ μητροκλέους ἱππαρχία. μαρωνῖται δ᾽ ἦσαν ἀμφότεροι. καὶ ἤρα τοῦ κράτητος καὶ τῶν λόγων καὶ τοῦ βίου, οὐδενὸς τῶν μνηστευομένων ἐπιστρεφομένη, οὐ πλούτου, οὐκ εὐγενείας, οὐ κάλλους. ἀλλὰ πάντα ἦν κράτης αὐτῇ. καὶ δὴ καὶ ἠπείλει τοῖς γονεῦσιν ἀναιρήσειν αὑτὴν εἰ μὴ τούτῳ δοθείη. κράτης μὲν οὖν παρακαλούμενος ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῆς, ἀποτρέψαι τὴν παῖδα πάντα ἐποίει. καὶ τέλος μὴ πείθων ἀναστὰς καὶ ἀποθέμενος τὴν ἑαυτοῦ σκευὴν ἀν-

τικρὺς αὐτῆς, ἔφη. ὁ μὲν νυμφίος οὗτος. ἡ δὲ κτῆσις αὕτη. πρὸς ταῦτα βουλεύου. οὐδὲ γὰρ ἔσεσθαι κοινωνὸς εἰ μὴ καὶ τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων γενηθείης. εἵλετο ἡ παῖς. καὶ ταυτὸν ἀναλαβοῦσα σχῆμα συμπεριῄει τἀνδρί. καὶ ἐν τῷ φανερῷ συνεγίνετο. καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἀπῄει. ὅτε καὶ πρὸς Λυσίμαχον εἰς τὸ συμπόσιον ἦλθεν. ἔνθα Θεόδωρον τὸν ἐπίκλην ἄθεον ἐπήλεγξε, σόφισμα προτείνασα τοιοῦτον. ὃ ποιῶν Θεόδωρος οὐκ ἂν ἀδικεῖν λέγοιτο, οὐδ᾽ Ἱππαρχία ποιοῦσα τοῦτο, ἀδικεῖν λέγοιτ᾽ ἄν. Θεόδωρος δὲ τύπτων ἑαυτὸν οὐκ ἀδικεῖ. οὐδ᾽ ἄρα Ἱππαρχία Θεόδωρον τύπτουσα ἀδικεῖ. ὁ δέ, πρὸς μὲν τὸ λεχθὲν οὐδὲν ἀπήντησεν, ἀνέσυρε δ᾽ αὐτῆς θοἰμάτιον. ἀλλ᾽ οὔτε κατεπλάγη Ἱππαρχία, οὔτε διεταράχθη ὡς γυνή. ἀλλὰ καὶ εἰπόντος αὐτῷ αὕτη.

τὶς τὰς παρ᾽ ἱστοῖς ἐκλιποῦσα κερκίδας.

ἐγώ φησιν εἰμὶ Θεόδωρε. ἀλλὰ μὴ κακῶς σοι δοκῶ βεβουλεῦσθαι περὶ αὑτῆς, εἰ τὸν χρόνον ὃν ἔμελλον ἱστοῖς προσαναλώσειν τοῦτον εἰς παιδείαν κατεχρησάμην; καὶ ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα μυρία τῆς φιλοσόφου. φέρεται δὲ τοῦ Κράτητος βιβλίον ἐπιστολαί. ἐν αἷς ἄριστα φιλοσοφεῖ, τὴν λέξιν ἔστιν ὅτε παραπλησίως Πλάτωνι. γέγραφε καὶ τραγῳδίας, ὑψηλοτάτην ἐχούσας φιλοσοφίας χαρακτῆρα. οἷόν ἐστι κἀκεῖνο.

οὐχ εἷς

οὐχ εἷς πάτρας μοι πύργος, οὐ μία μοι στέγη,
πάσης δὲ χέρσου καὶ πόλισμα καὶ δόμος
ἕτοιμος ἡμῖν ἐνδιαιτᾶσθαι πάρα.

Ἐτελεύτησε δὲ γηραιὸς, καὶ ἐτάφη ἐν βοιωτίᾳ.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ

Μένιππος καὶ οὗτος κυνικὸς, τὸ ἀνέκαθεν ἦν φοίνιξ, δοῦλος ὥς φησιν ἀχαϊκὸς ἐν ἠθικοῖς. Διοκλῆς δὲ καὶ τὸν δεσπότην αὐτοῦ ποντικὸν εἶναι, καὶ βάτωνα καλεῖσθαι. αὐστηρότερος δὲ αἰτῶν ὑπὸ φιλαργυρίας ἴσχυσε θηβαῖος γενέσθαι. φέρει μὲν οὖν σπουδαῖον οὐδέν. τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ πολλοῦ καταγέλωτος γέμει. καὶ τὶ ἴσον τοῖς μελεάγρου τοῦ κατ' αὐτὸν γενομένου. φησὶ δ' ἕρμιππος ἡμεροδανειστὴν αὐτὸν γεγονέναι καὶ καλεῖσθαι. καὶ γὰρ ναυτικῷ τόκῳ δανείζειν καὶ ἐξενεχυριάζειν ὥς τε παμπλεῖστα χρήματα ἀθροίζειν. τέλος δὲ ἐπιβουλευθέντα πάντων στερηθῆναι. καὶ ὑπ' ἀθυμίας βρόχῳ τὸν βίον μεταλλάξαι. καὶ ἡμεῖς ἐπαίξαμεν εἰς αὐτόν.

Φοίνικα τὸ γένος ἀλλὰ κρητικὸν κύνα ἡμεροδανειστὴν,
τοῦτον γὰρ ἐπεκλήζετο οἶσθα μένιππον ἴσως θήβησιν,
ὅτος ὡς διωρύχει ποτὲ καὶ πάντ' ἀπέβαλεν,
εἰ δ' ἐνόει φύσιν κυνὸς αὑτὸν ἂν ἐκρέμασεν.

ἔνιοι δὲ τὰ βιβλία αὐτοῦ οὐκ αὐτοῦ εἶναι ἀλλὰ διονυσίου καὶ ζωπύρου τῶν κολοφωνίων. οἳ τοῦ παίζειν

ἕνεκα συγγράφοντες, ἐδίδοσαν αὐτῷ ὡς ἂν δυναμένῳ διαθέσθαι. γεγόνασι δὲ μένιπποι ἕξ. πρῶτος ὁ γράψας τὰ περὶ λυδῶν καὶ ξάνθον ἐπιτεμόμενος. δεύτερος αὐτὸς οὗτος. τρίτος στρατονικεὺς σοφιστής, κὰρ τὸ ἀνέκαθεν. τέταρτος ἀνδριαντοποιός. πέμπτος καὶ ἕκτος ζωγράφοι. μέμνηται δ' ἀμφοτέρων ἀπολλόδωρος. τὰ δ' οὖν τοῦ κυνικοῦ βιβλία ἐστὶ δεκατρία. νεκυία. διαθῆκαι. ἐπιστολαὶ κεκομψευμέναι ἀπὸ τῶν θεῶν προσώπου. πρὸς τοὺς φυσικοὺς καὶ μαθηματικοὺς καὶ γραμματικούς. καὶ γονὰς ἐπικούρου. καὶ τὰς θρησκευομένας ὑπ' αὐτῶν εἰκάδας. καὶ τἄλλα.

Βιβλία αὐτοῦ

ΜΕΝΕΔΗΜΟΣ

Μενέδημος κωλώτου τοῦ λαμψακηνοῦ μαθητής. οὗτος καθά φησιν ἱππόβοτος εἰς τοσοῦτον τερατείας ἤλασεν, ὥστε ἐρινύος ἀναλαβὼν σχῆμα περιῄει, λέγων ἐπίσκοπος ἀφῖχθαι ἐξ ᾅδου τῶν ἁμαρτανομένων, ὅπως πάλιν κατιὼν ταῦτα ἀπαγγέλλοι τοῖς ἐκεῖ δαίμοσιν. ἦν δὲ αὐτῷ ἡ ἐσθὴς αὕτη. χιτὼν φαιὸς ποδήρης. περὶ αὐτῷ ζώνη φοινική. πῖλος ἀρκαδικὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἔχων ἐνυφασμένα τὰ δώδεκα στοιχεῖα. ἐμβάται τραγικοί. πώγων ὑπερμεγέθης, ῥάβδος ἐν τῇ χειρὶ μειλίνη. καὶ οὗτοι μὲν οἱ βίοι τῶν κυνικῶν ἑκάστου. προσυπογράψομεν δὲ καὶ τὰ κοινῇ ἀρέσκοντα αὐτοῖς,

αἵρεσιν

αἵρεσιν καὶ ταύτην εἶναι ἐγκρίνοντες τὴν φιλοσοφίαν, οὐ καθά φασί τινες ἔνστασιν βίου. ἀρέσκει οὖν αὐτοῖς τὸν λογικὸν καὶ τὸν φυσικὸν τόπον περιαιρεῖν, ἐμφερῶς Ἀρίστωνι τῷ Χίῳ. μόνῳ δὲ προσέχειν τῷ ἠθικῷ. καὶ ὅπερ τινὲς ἐπὶ Σωκράτους, τοῦτο Διοκλῆς ἐπὶ Διογένους ἀναγράφει, τοῦτον φάσκων λέγειν, δεῖν ζητεῖν

τὰ ἀρέσκοντα τοῖς κυνικοῖς

ὅττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται.

Παραιτοῦνται δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα. γράμματα γοῦν μὴ μανθάνειν ἔφασκεν ὁ Ἀντισθένης τοὺς σώφρονας γενομένους, ἵνα μὴ διαστρέφοιντο τοῖς ἀλλοτρίοις. περιαιροῦσι δὲ καὶ γεωμετρίαν καὶ μουσικὴν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ὁ γοῦν Διογένης πρὸς τὸν ἐπιδεικνύντα αὐτῷ ὡροσκοπίον, χρήσιμον ἔφη τὸ ἔργον πρὸς τὸ μὴ ὑστερῆσαι δείπνου. πρὸς τὸν ἐπιδεικνύντα αὐτῷ μουσικὴν ἔφη.

Γνώμαις γὰρ ἀνδρῶν εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις,
εὖ δ' οἶκος, οὐ ψαλμοῖς καὶ τερετίσμασιν.

Ἀρέσκει δ' αὐτοῖς καὶ τέλος εἶναι τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν. ὡς Ἀντισθένης φησὶν ἐν τῷ Ἡρακλεῖ, ὁμοίως τοῖς Στωϊκοῖς. ἐπεὶ καὶ κοινωνία τις ταῖς αἱρέσεσιν ἐστίν, ὅθεν καὶ τὸν κυνισμὸν εἰρήκασι σύντομον ἐπ' ἀρετὰς ὁδόν. καὶ οὕτως ἐβίω καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεύς. ἀρέσκει δ' αὐτοῖς καὶ λιτῶς βιοῦν αὐτάρκεσι χρωμένοις σιτίοις καὶ τρίβωσι μόνοις. πλούτου καὶ δόξης καὶ εὐγενείας καταφρονοῦσιν. ἔνιοί τε γοῦν καὶ βο-

ταινίαις καὶ παντάπασιν ὕδατι χρῶνται ψυχρῷ.
σκέπαις τε ταῖς τυχούσαις καὶ πίθοις καθάπερ
διογένης. ὃς ἔφασκε θεῶν μὲν ἴδιον εἶναι μηδενὸς δεῖ-
σθαι. τῶν δὲ θεοῖς ὁμοίων τὸ ὀλίγων χρῄζειν. ἀρέσκει
δὲ αὐτοῖς καὶ τὴν ἀρετὴν διδακτὴν εἶναι. καθά φη-
σιν ἀντισθένης ἐν τῷ ἡρακλεῖ. καὶ ἀναπόβλητον ὑ-
πάρχειν ἀξιέραστόν τε τὸν σοφόν. καὶ ἀναμάρτητον
καὶ φίλον τῷ ὁμοίῳ. τύχῃ τε μηδὲν ἐπιτρέπειν. τὰ
δὲ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀδιάφορα λέγουσιν
ὁμοίως ἀρίστωνι τῷ χίῳ. καὶ οὗτοι μὲν οἱ κυνι-
κοί. μετιτέον δὲ ἐπὶ τοὺς στωϊκούς.
ὧν ἦρξε ζήνων μαθητὴς
γενόμενος κρά-
τητος.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΖΗΝΩΝ

Ηνων μνασέου ἢ δημέου κιτιεὺς ἀπὸ κύπρου πολίσματος ἑλληνικοῦ, φοίνικας ἐποίκους ἐσχηκότος, τὸν τράχηλον ἐπὶ θάτερα νενευκὼς ἦν ὥς φησι τιμόθεος ὁ ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων. καὶ ἀπολλώνιος δέ φησιν ὁ τύριος, ὅτι ἰσχνὸς ἦν, ὑπομήκης, μελάγχρως. ὅθεν τὶς αὐτὸν εἶπεν αἰγυπτίαν κληματίδα, καθά φησι χρύσιππος ἐν πρώτῳ παροιμιῶν. παχύκνημός τε καὶ ἀπαγὴς, καὶ ἀσθενής. διὸ καὶ φησὶ περσαῖος ἐν ὑπομνήμασι συμποτικοῖς, τὰ πλεῖστα αὐτὸν δεῖπνα παραιτεῖσθαι. ἔχαιρε δέ φασι σύκοις χλωροῖς, καὶ ἡλιοκαΐαις. διήκουσε δὲ καθάπερ προείρηται κράτητος. εἶτα καὶ στίλπωνος ἀκοῦσαι φασὶν αὐτὸν καὶ ξενοκράτους ἔτη δέκα, ὡς τιμοκράτης ἐν τῷ δίωνι, ἀλλὰ καὶ πολέμωνος. ἑκάτων δέ φησι καὶ ἀπολλώνιος ὁ τύ-

ριος

ειος ἐν πρώτῳ περὶ ζήνωνος, χρηστηριαζομένου αὐτοῦ τί πράττων ἄριστα βιώσεται, ἀποκρίνασθαι τὸν θεὸν, εἰ συγχρωτίζοιτο τοῖς νεκροῖς. ὅθεν ξυνόντα τὰ τῶν ἀρχαίων ἀναγινώσκειν. τῷ γοῦν κράτητι παρέβαλε τοῦτον τὸν τρόπον. πορφύραν ἐμπεπορευμένος ἀπὸ τῆς φοινίκης πρὸς τῷ πειραιεῖ ἐναυάγησεν. ἀνελθὼν δὲ εἰς τὰς ἀθήνας ἤδη τριακοντούτης ἐκάθισε παρά τινα βιβλιοπώλην. ἀναγινώσκοντος δὲ ἐκείνου τὸ δεύτερον τῶν ξενοφῶντος ἀπομνημονευμάτων ἡσθεὶς ἐπύθετο ποῦ διατρίβοιεν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες. εὐκαίρως δὲ παριόντος κράτητος ὁ βιβλιοπώλης δείξας αὐτόν φησι. τούτῳ παρακολούθησον. ἐντεῦθεν ἤκουε τοῦ κράτητος, ἄλλως μὲν εὐτόνως πρὸς φιλοσοφίαν, αἰδήμων δὲ ὡς πρὸς τὴν κυνικὴν ἀναισχυντίαν. ὅθεν ὁ κράτης βουλόμενος αὐτοῦ καὶ τοῦτο θεραπεῦσαι, δίδωσι χύτραν φακῆς διὰ τοῦ κεραμεικοῦ φέρειν. ἐπεὶ δὲ εἶδεν αὐτὸν αἰδούμενον καὶ περικαλύπτοντα, παίσας τῇ βακτηρίᾳ καταῤῥήγνυσι τὴν χύτραν. φεύγοντος δὲ αὐτοῦ, καὶ τῆς φακῆς κατὰ τῶν σκελῶν ῥεούσης, φησὶν ὁ κράτης. τί φεύγεις φοινικίδιον. οὐδὲν δεινὸν πέπονθας. ἕως μὲν οὖν τινὸς ἤκουε τοῦ κράτητος. ὅτε καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ γράψαντος, τινὲς ἔλεγον παίζοντες ἐπὶ τῆς τοῦ κυνὸς οὐρᾶς αὐτὴν γεγραφέναι.

συγγράμματα αὐτοῦ

γέγραφε δὲ πρὸς τῇ πολιτείᾳ καὶ τάδε. περὶ τοῦ κατὰ φύσιν βίου. περὶ ὁρμῆς ἢ ἀνθρώπου φύσεως. περὶ παθῶν. περὶ τοῦ

ρὶ τοῦ καθήκοντος. περὶ νόμου. περὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας. περὶ ὄψεως. περὶ τοῦ ὅλου. περὶ σημείων. πυθαγορικά. καθολικά. περὶ λέξεων. προβλημάτων ὁμηρικῶν πέντε. περὶ ποιητικῆς ἀκροάσεως. ἔστι δ' αὐτοῦ καὶ τεχνικαὶ λύσεις. καὶ ἔλεγχοι δύο. ἀπομνημονεύματα. κράτητος ἠθικά. καὶ τάδε μὲν τὰ βιβλία. τελευταῖον δὲ ἀπέστη. καὶ τῶν προειρημένων ἤκουσεν ἕως ἐτῶν εἴκοσιν, ἵνα καὶ φασὶν αὐτὸν εἰπεῖν. ἄλλοι δὲ διατρίβοντα ἐν ταῖς ἀθήναις ἀκοῦσαι τὴν ναυαγίαν καὶ εἰπεῖν. εὖγε ποιεῖ ἡ τύχη προσελαύνουσα ἡμᾶς φιλοσοφίᾳ. ἔνιοι διαθέμενον ἀθήνησι τὰ φορτία, οὕτω τραπῆναι πρὸς φιλοσοφίαν. ἀνακάμπτων δὲ ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ τῇ καὶ πεισιανακτίῳ καλουμένῃ, ἀπὸ δὲ τῆς γραφῆς τοῦ πολυγνώτου ποικίλῃ, διέθετο τοὺς λόγους, βουλόμενος καὶ τὸ χωρίον ἀπερίστατον ποιῆσαι. ἐπὶ γὰρ τῶν τριάκοντα, τῶν πολιτῶν πρὸς τοὺς χιλίους τετρακοσίους ἀνῄρηντο ἐν αὐτῷ. προσῄεσαν δὴ λοιπὸν ἀκούοντες αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο στωϊκοὶ ἐκλήθησαν καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ὁμοίως, πρότερον ζηνώνιοι καλούμενοι καθά φησι καὶ ἐπίκουρος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς. καὶ πρότερόν γε στωϊκοὶ ἐκαλοῦντο οἱ διατρίβοντες ἐν αὐτῇ ποιηταί, καθά φησι καὶ ἐρατοσθένης ἐν ὀγδόῃ περὶ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας. οἳ καὶ τὸν λόγον ἐπὶ πλεῖον ηὔξησαν. ἐτίμων δὴ οὖν ἀθηναῖοι σφόδρα τὸν ζήνωνα οὕτως, ὡς καὶ τῶν τειχῶν αὐτῷ τὰς κλεῖς παρακαταθέσθαι,

διετίθετο Suid.
στωϊκοί
Suid. πρὸς τοῖς χιλίοις [illegible]

χρυσῷ στεφάνῳ τιμῆσαι, καὶ χαλκῇ εἰκόνι. τοῦτο δὲ καὶ τοὺς πολίτας αὐτοῦ ποιῆσαι, κόσμον ἡγουμένους τὴν τ' ἀνδρὸς εἰκόνα. ἀντεποιοῦντο δ' ἂν καὶ οἱ ἐν σιδῶνι κιτιεῖς. ἀπεδέχετο αὐτὸν καὶ ἀντίγονος. καὶ εἴ ποτε ἀθήναζε ἥκοι, ἤκουεν αὐτοῦ. πολλά τε παρεκάλει ἀφικέσθαι ὡς αὐτόν. ὁ δὲ, τοῦτο μὲν παρῃτήσατο. περσαῖον δὲ ἕνα τῶν γνωρίμων ἀπέστειλεν. ὃς ἦν δημητρίου μὲν υἱός, κιτιεὺς δὲ τὸ γένος, καὶ ἤκμαζε κατὰ τὴν τριακοστὴν καὶ ἑκατοστὴν ὀλυμπιάδα. ἤδη γέροντος ὄντος ζήνωνος. ἡ δὲ ἐπιστολὴ τοῦ ζήνωνος φησί.

Βασιλεὺς Αντίγονος Ζήνωνι φιλοσόφῳ χαίρειν.

Εγὼ τύχῃ μὲν καὶ Δόξῃ νομίζω προτερεῖν τοῦ σοῦ βίου. λόγων δὲ καὶ παιδείας καθυστερεῖν, καὶ τῆς τελείας εὐδαιμονίας ἣν σὺ κέκτησαι. διόπερ ἔκρινα προσφωνῆσαι σοι παραγενέσθαι πρὸς ἐμὲ, πεπεισμένος σε μὴ ἀντερεῖν πρὸς τὸ ἀξιούμενον. σὺ οὖν πειράθητι ἐκ παντὸς τρόπου συμμῖξαι μοι, διειληφὼς τοῦτο, διότι οὐχ ἑνὸς ἐμοῦ παιδευτὴς ἔσῃ. πάντων δὲ μακεδόνων συλλήβδην. ὁ γὰρ τὸν τῆς μακεδονίας ἄρχοντα καὶ παιδεύων καὶ ἄγων ἐπὶ τὰ κατὰ ἀρετὴν, φανερῶς ὅτι καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους παρασκευάζων πρὸς εὐανδρίαν. οἷος γὰρ ἂν ὁ ἡγούμενος ᾖ, τοιούτους εἰκὸς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίγνεσθαι τοὺς ὑποτεταγμένους.

Καὶ ὁ ζήνων ἀντιγράφει ὧδε.

Βασι

Βασιλεῖ Ἀντιγόνῳ Ζήνων χαίρειν.

Ἀποδέχομαί σου τὴν φιλομάθειαν, καθόσον τῆς ἀληθινῆς καὶ εἰς ὄνησιν τεινούσης, ἀλλ' οὐχὶ δημώδους καὶ εἰς διαστροφὴν ἠθῶν ἀντέχῃ παιδείας ὁ φιλοσοφίας ὀρεγόμενος. ἐκκλίνων δὲ τὴν πολυθρύλλητον ἡδονὴν ἣ τινῶν θηλύνει νέων ψυχὰς, φανερὸς ἐστὶν οὐ μόνον φύσει πρὸς εὐγένειαν κλίνων, ἀλλὰ καὶ προαιρέσει. φύσις δὲ εὐγενὴς μετρίαν ἄσκησιν προσλαβοῦσα ἔτι τε τὸν ἀφθόνως διδάξοντα ῥᾳδίως ἔρχεται πρὸς τὴν τελείαν ἀνάληψιν τῆς ἀρετῆς. ἐγὼ δὲ συνέχομαι σώματι ἀσθενεῖ διὰ γῆρας. ἐτῶν γὰρ εἰμὶ ὀγδοήκοντα. διόπερ οὐ δύναμαί σοι συμμῖξαι. ἀποστέλλω δέ σοι τινας τῶν ἐμαυτοῦ συσχολαστῶν. οἳ τοῖς μὲν κατὰ ψυχὴν οὐκ ἀπολείπονται ἐμοῦ. τοῖς δὲ κατὰ σῶμα προτεροῦσιν. οἷς συνὼν οὐδενὸς καθυστερήσεις τῶν πρὸς τὴν τελείαν εὐδαιμονίαν ἀνηκόντων. ἀπέστειλα δὲ περσαῖον καὶ φιλωνίδην τὸν θηβαῖον.

ὧν ἀμφοτέρων ἐπίκουρος μνημονεύει ὡς συνόντων ἀντιγόνῳ ἐν τῇ πρὸς ἀριστόβουλον τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολῇ. ἔδοξέ μοι καὶ τὸ ψήφισμα τὸ περὶ αὐτοῦ τῶν ἀθηναίων ὑπογράψαι. καὶ ἔχει ὧδε.

Ψήφισμα.

Ἐπ' ἀρρενίδου ἄρχοντος ἐπὶ τῆς ἀκαμαντίδος πέμπτης πρυτανείας μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ὑστέρᾳ τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ τῆς πρυτανείας ἐκκλησία

κυρία τῶν προέδρων ἐπεψήφισεν, Ἵππων Κρατιστοτέλους Ξυπετέων καὶ οἱ συμπρόεδροι. Θράσων Θράσωνος ἀνακαιεὺς εἶπεν. ἐπειδὴ Ζήνων Μνασαίου Κιτιεὺς ἔτη πολλὰ κατὰ φιλοσοφίαν ἐν τῇ πόλει γινόμενος, ἔν τε τοῖς λοιποῖς ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν διετέλεσε καὶ τοὺς εἰς σύστασιν αὐτῷ τῶν νέων πορευομένους παρακαλῶν, ἐπ' ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην παρώρμα, πρὸς τὰ βέλτιστα παράδειγμα τὸν ἴδιον βίον ἐκθεὶς ἅπασιν ἀκόλουθον ὄντα τοῖς λόγοις οἷς διελέγετο, τύχῃ τῇ ἀγαθῇ δεδόχθαι τῷ δήμῳ ἐπαινέσαι μὲν Ζήνωνα Μνασαίου Κιτιέα, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ κατὰ νόμον, ἀρετῆς ἕνεκα καὶ σωφροσύνης. οἰκοδομῆσαι δὲ αὐτῷ καὶ τάφον ἐπὶ τοῦ κεραμεικοῦ Δημοσίᾳ. τῆς δὲ ποιήσεως τοῦ στεφάνου καὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ τάφου χειροτονῆσαι τὸν Δῆμον τοὺς ἐπιμελησομένους πέντε ἄνδρας ἐξ ἀθηναίων. ἐγγράψαι δὲ τὸ ψήφισμα, τὸν γραμματέα τοῦ δήμου, ἐν στήλαις δύο. καὶ ἐξεῖναι αὐτῷ θεῖναι τὴν μὲν, ἐν ἀκαδημίᾳ. τὴν δὲ, ἐν λυκείῳ. τὸ δ' ἀνάλωμα τὸ εἰς τὰς στήλας γινόμενον μερίσαι τὸν ἐπὶ τῆς διοικήσεως. ὅπως ἅπαντες ἴδωσιν ὅτι ὁ δῆμος ὁ τῶν ἀθηναίων τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ζῶντας τιμᾷ καὶ τελευτήσαντας. ἐπὶ δὲ τὴν οἰκοδομὴν κεχειροτόνηνται Θράσων ἀνακαιεύς. φιλοκλῆς πειραιεύς, φαῖδρος ἀναφλύστιος. μέλλων ἀχαρνεύς. μίκυθος συμπαλλητεύς.

Καὶ τὸ ψήφισμα μὲν ὧδε ἔχει.

Φησὶ

Φησὶ δ' Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος οὐκ ἀρνεῖσθαι αὐτὸν εἶναι κιτιέα. τῶν γὰρ εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ λουτρῶνος συμβαλλομένων εἷς ὤν, καὶ ἀναγραφόμενος ἐν τῇ στήλῃ ζήνωνος τοῦ φιλοσόφου, ἠξίωσε καὶ τὸ κιτιεὺς προσθεῖναι. ποιήσας δέ ποτε κοῖλον ἐπίθημα τῇ ληκύθῳ περιέφερε νόμισμα, λύσιν ἑτοίμην τῶν ἀναγκαίων ἵν' ἔχοι κράτης ὁ διδάσκαλος. φασὶ δ' αὐτὸν ὑπὲρ χίλια τάλαντα ἔχοντα ἐλθεῖν εἰς τὴν ἑλλάδα, καὶ ταῦτα δανείζειν ναυτικῶς. ἤσθιε δὲ ἀρτίδια, καὶ μέλι, καὶ ὀλίγου εὐώδους οἰναρίου ἔπινε. παιδαρίοις τε ἐχρῆτο σπανίως, ἅπαξ ἢ δίς που παιδισκαρίῳ τινί, ἵνα μὴ δοκοίη μισογύνης εἶναι. σύν τε περσαίῳ τὴν αὐτὴν οἰκίαν ᾤκει. καὶ αὐτοῦ αὐλητρίδιον εἰσαγαγόντος, πρὸς αὐτὸν σπάσας πρὸς τὸν περσαῖον αὐτὸ ἀπήγαγεν. ἦν τέ φασιν εὐσυμπερίφορος, ὡς πολλάκις ἀντίγονον τὸν βασιλέα ἐπικωμάσαι αὐτῷ, καὶ ἀριστοκλέα τὸν κιθαρῳδὸν ἅμα αὐτῷ ἐλθεῖν ἐπὶ κῶμον. εἶτα μέντοι ὑποδῦναι. ἐξέκλινε δέ φησι καὶ τὸ πολυδημῶδες, ὡς ἐπ' ἄκρου καθίζεσθαι τοῦ βάθρου, κερδαίνοντα τὸ γοῦν ἕτερον μέρος τῆς ἐνοχλήσεως. οὐ μὴν οὐδὲ μετὰ πλειόνων δύο ἢ τριῶν περιεπάτει. ἐνίοτε δὲ καὶ χαλκὸν εἰσέπραττε τοὺς περιϊσταμένους τὸ διδόναι μὴ ἐνοχλεῖν, καθά φησι κλεάνθης ἐν τῷ περὶ χαλκοῦ. πλειόνων τε περιστάντων αὐτόν, δείξας ἐν τῇ στοᾷ κατ' ἄκρου τὸ ξύλινον περιφερὲς τοῦ βωμοῦ ἔφη. τοῦτο ποτὲ ἐν μέσῳ

ἐκεῖνον. διὰ δὲ τὸ ἐμποδίζειν ἰδίᾳ ἐτέθη. καὶ ὑμεῖς μὲν ἐκ τοῦ μέσου βαστάσαντες αὐτοὺς ἧττον ἡμῖν ἐνοχλήσεται. Δημοχάρους δὲ τοῦ λάχητος ἀσπαζομένου αὐτὸν καὶ φάσκοντος λέγειν καὶ γράφειν ὧν ἂν χρείαν ἔχῃ πρὸς ἀντίγονον ὡς ἐκείνου πάντα παρέξοντος, ἀκούσας οὐκέτ' αὐτῷ συνδιέτριψε. λέγεται δὲ καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ζήνωνος εἰπεῖν τὸν ἀντίγονον, οἷον εἴη θέατρον ἀπολωλεκώς. ὅθεν καὶ διὰ θράσωνος πρεσβευτοῦ παρὰ τῶν ἀθηναίων ᾔτησεν αὐτῷ τὴν ἐν κεραμεικῷ ταφήν. ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί θαυμάζει αὐτὸν, ὅτι ἔφη πολλῶν καὶ μεγάλων αὐτῷ διδομένων ὑπ' ἐμοῦ οὐδέποτε ἐχαυνώθη, οὐδὲ ταπεινὸς ὤφθη. ἦν δὲ καὶ ζητητικὸς καὶ περὶ πάντων ἀκριβολογούμενος. ὅθεν καὶ ὁ τίμων ἐν τοῖς σίλλοις φησὶν οὕτω.

καὶ φοίνισσαν ἴδον λιχνόγραυν σκιερῷ ἐνὶ τύφῳ
πάντων ἱμείρουσαν, ὁ δ' ἔρρει γύργαθος αὐτῆς
μικρὸς ἰὼν, νοῦν δ' εἶχεν ἐλάσσονα σκινδαψοῖο.

ἐπιμελῶς δὲ καὶ πρὸς φίλωνα τὸν διαλεκτικὸν διεκρίνετο. καὶ συνεσχόλαζεν αὐτῷ. ὅθεν καὶ θαυμασθῆναι ὑπὸ ζήνωνος τοῦ νεωτέρου, οὐχ ἧττον διοδώρου τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ. ἦσαν δὲ περὶ αὐτὸν καὶ γυμνορρύπαροι τινὲς, ὥς φησι καὶ ὁ τίμων.

ὄφρα πενεστάων σύναγεν νέφος, οἳ περὶ πάντων
πτωχότατοί τ' ἦσαν καὶ κουφότατοι ἀστῶν.

αὐτὸν δὲ στυγνόν τε εἶναι καὶ πικρὸν, καὶ τὸ πρόσω-

πον

τὸν συνεσπασμένον. ἦν εὐτελής τε σφόδρα, καὶ βαρβαρικῆς ἐχόμενος μικρολογίας προσχήματι οἰκονομίας. εἰ δέ τινα ἐπικόπτοι, περιεσταλμένως καὶ οὐχ ἄδην ἀλλὰ πόρρωθεν. λέγω δὲ οἷον ἐπὶ τοῦ καλλωπιζομένου ποτὲ ἔφη. ὀχετίον γάρ τι ὀκνηρῶς αὐτοῦ ὑπερβαίνοντος, δικαίως εἶπεν ὑφορᾷ τὸν πηλόν. οὐ γὰρ ἔστιν ἐν αὐτῷ κατοπτρίσασθαι. ὡς δὲ κυνικός τις οὐ φήσας ἔλαιον ἔχειν ἐν τῇ ληκύθῳ προσῄτησεν αὐτόν, οὐκ ἔφη δώσειν. ἀπελθόντα μέντοι ἐκέλευε σκέψασθαι, ὁπότερος εἴη ἀναιδέστερος. ἐρωτικῶς δὲ διακείμενος Χρεμωνίδου, παρακαθιζόντων αὐτοῦ τε καὶ Κλεάνθους ἀνέστη. θαυμάζοντος δὲ τοῦ Κλεάνθους ἔφη, καὶ τῶν ἰατρῶν ἀκούω τῶν ἀγαθῶν κράτιστον εἶναι φάρμακον πρὸς τὰ φλεγμαίνοντα ἡσυχίαν. Δυοῖν δ' ὑπανακειμένοιν ἐν πότῳ, καὶ τοῦ ὑφ' αὐτὸν σκιμαλίζοντος τῷ ποδί, αὐτὸς ἐκεῖνον τῷ γόνατι. ἐπιστραφέντος δέ, τί οὖν οἴει τὸν ὑποκάτω σου πάσχειν ὑπὸ σοῦ. πρὸς δὲ τὸν φιλόπαιδα οὔτε τοὺς διδασκάλους ἔφη φρένας ἔχειν ἀεὶ διατρίβοντας ἐν παιδαρίοις, οὔτε ἐκείνους. ἔφασκε δὲ τοὺς μὲν τῶν ἀσολοίκων λόγους καὶ ἀπηρτισμένους ὁμοίους εἶναι τῷ ἀργυρίῳ τῷ ἀλεξανδρινῷ· εὐοφθάλμους μὲν καὶ περιγεγραμμένους καθὰ καὶ τὸ νόμισμα, οὐδὲν δὲ διὰ ταῦτα βελτίονας. τοὺς δὲ τοὐναντίον, ἀφωμοίου τοῖς ἀττικοῖς τετραδράχμοις, εἰκῇ μὲν κεκομμένοις, καὶ σολοι-

ἀποφθέγματα

σολοι-

σολοίκως. καθέλκειν μέντοι πολλάκις τὰς κεκαλλιγραφημένας λέξεις. ἀρίστωνος δὲ τοῦ μαθητοῦ πολλὰ διαλεγομένου οὐκ εὐφυῶς, ἔνια δὲ καὶ προπετῶς καὶ θρασέως, ἀδύνατον εἰπεῖν εἰ μή σε ὁ πατὴρ μεθύων ἐγέννησεν. ὅθεν αὐτὸν καὶ λάλον ἀπεκάλει, βραχυλόγος ὤν. πρὸς δὲ τὸν ὀψοφάγον μηδὲν τοῖς συμβιωταῖς καταλιπόντα, παρατεθέντος ποτὲ μεγάλου ἰχθύος ἄρας οἷον τ' ἦν κατεσθίειν. ἐμβλέψαντι δὲ τί οὖν ἔφη τοὺς συμβιωτὰς οἴει πάσχειν καθ' ἡμέραν, εἰ μὴ δύνασαι σὺ ἐνεγκεῖν τὴν ἐμὴν ὀψοφαγίαν. μειρακίου δὲ περιεργότερον παρὰ τὴν ἡλικίαν ἐρωτῶντος ζήτημά τι, προσήγαγε πρὸς κάτοπτρον, καὶ ἐκέλευσεν ἐμβλέψαι. ἔπειτ' ἠρώτησεν, εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἁρμόττειν εἶναι ὄψει τοιαύτῃ ζητήματα. πρὸς δὲ τὸν φάσκοντα ὡς τὰ πολλὰ αὐτῷ ἀντισθένης οὐκ ἀρέσκει, χρείαν σοφοκλέους προενεγκάμενος ἠρώτησεν εἴ τινα καὶ καλὰ ἔχειν αὐτῷ δοκεῖ. τοῦ δ' οὐκ εἰδέναι φήσαντος, εἶτ' οὐκ αἰσχύνῃ ἔφη, εἰ μέν τι κακὸν ἦν εἰρημένον ὑπ' ἀντισθένους τοῦτ' ἐκλεγόμενος καὶ μνημονεύων. εἰ δέ τι καλὸν οὐδ' ἐπιβαλλόμενος κατέχειν; εἰπόντος δέ τινος ὅτι μικρὰ αὐτῷ δοκεῖ τὰ λογάρια τῶν φιλοσόφων, λέγεις εἶπε τἀληθῆ. δεῖ μέντοι καὶ τὰς συλλαβάς αὐτῶν βραχείας εἶναι εἰ δυνατόν. λέγοντος δέ τινος αὐτῷ περὶ πολέμωνος, ὡς ἄλλα προθέμενος, ἄλλα λέγει, σκυθρωπάσας ἔφη. πόσου γὰρ ἠγάπα τὰ διδόμενα

διδόμενα

δόμενα. Δεῖν δὲ ἔφη τὸν διαλεγόμενον ὥσπερ τοὺς ὑποκριτὰς τὴν μὲν φωνὴν καὶ τὴν δύναμιν μεγάλην ἔχειν. τὸ μέν τι στόμα μὴ διέλκειν, ὃ ποιεῖν τοὺς πολλὰ μὲν λαλοῦντας, ἀδύνατα δέ. τοῖς εὖ λεγομένοις οὐκ ἔφη δεῖν καταλείπεσθαι τόπον, ὥσπερ τοῖς ἀγαθοῖς τεχνίταις εἰς τὸ θεάσασθαι. τοὐναντίον δὲ τὸν ἀκούοντα οὕτω πρὸς τοῖς λεγομένοις γίνεσθαι, ὥστε μὴ λαμβάνειν χρόνον εἰς τὴν ἐπισημείωσιν. νεανίσκου πολλὰ λαλοῦντος ἔφη, τὰ ὦτά σου εἰς τὴν γλῶτταν συνερρύηκε. πρὸς τὸν εἰπόντα ὅτι οὐ δοκεῖ αὐτῷ ἐρασθήσεσθαι ὁ σοφὸς, οὐδὲν ἔφη ὑμῶν ἀθλιώτερον ἔσεσθαι τῶν καλῶν. ἔλεγε δὲ καὶ τῶν φιλοσόφων τοὺς πλείστους, τὰ μὲν πολλὰ ἀσόφους εἶναι. τὰ δὲ μικρὰ καὶ τυχηρὰ ἀμαθεῖς. καὶ προεφέρετο τὸ τοῦ καφησίου. ὃς ἐπιβαλλομένου τινὸς τῶν μαθητῶν μεγάλα φυσᾶν, πατάξας εἶπεν, ὡς οὐκ ἐν τῷ μεγάλῳ τὸ εὖ, κείμενον εἴη. ἀλλ' ἐν τῷ εὖ, τὸ μέγα. νεανίσκου δέ τινος θρασύτερον διαλεγομένου, οὐκ εἴποιμι ἔφη μειράκιον ἃ ἐπέρχεταί μοι. ῥοδίου δέ τινος καλοῦ καὶ πλουσίου, ἄλλως δὲ μηδὲν προσκειμένου αὐτῷ, μὴ βουλόμενος ἀνέχεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπὶ τὰ κεκονιμένα τῶν βάθρων ἐκάθιζεν αὐτὸν ἵνα μολύνῃ τὴν χλανίδα. ἔπειτα εἰς τὸν τῶν πτωχῶν τόπον, ὥστε συνανατρίβεσθαι τοῖς ῥακέσιν αὐτῶν. καὶ τέλος ἀπῆλθεν ὁ νεανίσκος. πάντων ἔλεγεν ἀπρεπέστερον εἶναι τὸν τῦφον, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν νέων. μὴ τὰς

S φωνὰς

φωνὰς καὶ τὰς λέξεις ἀπομνημονεύειν, ἀλλὰ περὶ τὴν διάθεσιν τῆς χρείας τὸν νοῦν ἀσχολεῖσθαι, μὴ ὡς περ ἕψησίν τινα ἢ σκευασίαν ἀναλαμβάνοντας. δεῖν τε ἔλεγε τοὺς νέους πάσῃ κοσμιότητι κεχρῆσθαι, καὶ πορείᾳ, καὶ σχήματι, καὶ περιβολῇ. συνεχές τε προεφέρετο τοὺς ἐπὶ τοῦ καπανέως εὐριπίδου στίχους. ὅτι

βίος μὲν ἦν αὐτῷ, ἥκιστα δὲ ὄλβῳ γαῦρος ἦν,
φρόνημα δ' οὔ τι μεῖζον εἶχεν ἢ πένης ἀνήρ.

ἔλεγε δὲ μηδὲν εἶναι τῆς οἰήσεως ἀλλοτριώτερον πρὸς κατάληψιν τῶν ἐπιστημῶν. μηδενός τε ἡμᾶς οὕτως εἶναι ἐνδεεῖς ὡς χρόνου. ἐρωτηθεὶς τίς ἐστι φίλος, ἄλλος ἐγώ. δοῦλον ἐπὶ κλοπῇ φασιν ἐμαστίγου. τοῦ δ' εἰπόντος εἵμαρτό μοι κλέψαι, καὶ δαρῆναι ἔφη. τὸ κάλλος εἶπε τῆς φωνῆς ἄνθος εἶναι. οἱ δὲ, τὸ κάλλος τὴν φωνήν. τῶν γνωρίμων τινὸς παιδάριον μεμωλωπισμένον θεασάμενος, πρὸς αὐτὸν ὁρῶ σου ἔφη τοῦ θυμοῦ τὰ ἴχνη. πρὸς τὸν κεχρισμένον τῷ μύρῳ τίς ἐστιν ἔφη ὁ γυναικὸς ὄζων. διονυσίου δὲ τοῦ μεταθεμένου εἰπόντος αὐτῷ διὰ τί αὐτὸν μόνον οὐ διορθοῖ, ἔφη. οὐ γάρ σοι πιστεύω. πρὸς τὸ φλυαροῦν μειράκιον, διὰ τοῦτο εἶπε δύο ὦτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἕν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν. ἐν συμποσίῳ κατακείμενος σιγῇ, τὴν αἰτίαν ἠρωτήθη. ἔφη τῷ ἐγκαλέσαντι ἀπαγγεῖλαι πρὸς τὸν βασιλέα ὅτι παρῆν τις σιωπᾶν ἐπιστάμενος. ἦσαν δὲ οἱ

ἐρω-

ἐρωτήσαντος παρὰ πτολεμαίου πρέσβεις, καὶ βουλόμενοι μαθεῖν τί εἴποιεν περὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. ἐρωτηθεὶς πῶς ἔχει πρὸς λοιδορίαν, καθάπερ εἶπεν εἰ πρεσβευτὴς ἀναπέμποιτο ἀπροσίλλοιτο. φησὶ δ' ἀπολλώνιος ὁ τύριος ἕλκοντος αὐτὸν κράτητος τοῦ ἱματίου ἀπὸ στίλπωνος εἰπεῖν. ὦ κράτης, λαβὴ φιλοσόφων ἐστὶν ἐπιδέξιος ἡ διὰ τῶν ὤτων. πείσας οὖν ἕλκε τούτων. εἰ δέ με βιάζῃ τὸ μὲν σῶμα παρά σοι ἔσται. ἡ δὲ ψυχὴ παρὰ στίλπωνι. συνδιέτριψε δὲ καὶ διοδώρῳ καθά φησιν ἱππόβοτος. παρ' ᾧ καὶ τὰ διαλεκτικὰ ἐξεπόνησεν. ἤδη δὲ προκόπτων εἰσῄει καὶ πρὸς πολέμωνα ὑπ' ἀτυφίας. ὥστε φασὶν λέγειν ἐκεῖνον, οὐ λανθάνεις ὦ ζήνων ταῖς κηπαίαις παρεισρέων θύραις, καὶ τὰ δόγματα κλέπτων φοινικικῶς καταμφιεννύς. καὶ πρὸς τὸν δείξαντα δὲ αὐτῷ διαλεκτικὸν ἐν τῷ θερίζοντι λόγῳ ἑπτὰ διαλεκτικὰς ἰδέας, πυθέσθαι πόσας εἰσπράττεται μισθοῦ. ἀκούσαντα δὲ ἑκατὸν, διακοσίας αὐτῷ δοῦναι. τοσοῦτον ἤσκει φιλομάθειαν. φασὶ δὲ καὶ πρῶτον καθῆκον ὠνομακέναι. καὶ λόγον περὶ αὐτοῦ πεποιηκέναι. τούς τε ἡσιόδου στίχους μεταγράφειν οὕτω.

κεῖνος μὲν πανάριστος ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.
ἐσθλὸς δὲ κἀκεῖνος ἂν ὃς αὐτὸς πάντα νοήσει.

κρείττονα γὰρ εἶναι τὸν ἀκοῦσαι καλῶς δυνάμενον καὶ χρῆσθαι αὐτῷ, τοῦ δι' αὐτοῦ τὸ πᾶν συννοήσαντος. τῷ μὲν γὰρ εἶναι μόνον τὸ συνεῖναι. τῷ δ' εὖ πεισθέντι

προσεῖναι καὶ τὴν πρᾶξιν. ἐρωτηθεὶς φησὶ διὰ τί αὐστηρὸς ὢν ἐν τῷ πότῳ διαχεῖται, ἔφη. καὶ οἱ θέρμοι πικροὶ ὄντες βρεχόμενοι γλυκαίνονται. φησὶ δὲ καὶ ἑκάτων ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν χρειῶν ἀνίεσθαι αὐτὸν ἐν ταῖς τοιαύταις κοινωνίαις. ἔλεγέ τε κρεῖττον εἶναι τοῖς ποσὶν ὀλισθεῖν ἢ τῇ γλώττῃ. τὸ εὖ γίνεσθαι μὲν παρὰ μικρὸν, οὐ μὴν μικρὸν εἶναι. οἱ δὲ, σωκράτους. ἦν δὲ καρτερικώτατος καὶ λιτότατος ἀπύρῳ τροφῇ χρώμενος καὶ τρίβωνι λεπτῷ. ὥστε λέγεσθαι ἐπ' αὐτοῦ.

τὸν δ' οὔτ' ἂρ χειμὼν κρυόεις οὐκ ὄμβρος ἀπείρων,
οὐ φλὸξ ἠελίοιο δαμάζεται, οὐ νόσος αἰνή,
οὐχ ὥς τις δήμου ἐναρίθμιος, ἀλλ' ὅ γ' ἀτειρὴς
ἀμφὶ διδασκαλίῃ τέταται νύκτας τε καὶ ἦμαρ.

οἵ γε μὴν κωμικοὶ ἐλάνθανον ἐπαινοῦντες αὐτὸν διὰ τῶν σκωμμάτων, ἵνα καὶ φιλήμων φασὶν οὕτως ἐν δράματι φιλοσόφοις.

εἷς ἄρτος ὄψον, ἰσχὰς, ἐπιπιεῖν ὕδωρ.
φιλοσοφίαν καινὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ,
πεινῆν διδάσκει καὶ μαθητὰς λαμβάνει.

οἱ δὲ, ποσειδίππου. ἤδη δὲ καὶ εἰς παροιμίαν σχεδὸν ἐχώρησεν. ἐλέγετο γοῦν ἐπ' αὐτοῦ, τοῦ φιλοσόφου ζήνωνος ἐγκρατέστερος. ἀλλὰ καὶ ποσείδιππος μεταφερομένοις. ὥστ' ἐν ἡμέραις δέκα εἶναι δοκεῖν ζήνωνος ἐγκρατέστερον. τῷ γὰρ ὄντι πάντας ὑπερεβάλλετο τῷ τε εἴδει τούτῳ καὶ τῇ σεμνότητι. καὶ

Δή

δὴ νὴ Δία καὶ μακαριότητι. οὕτω γὰρ πρὸς τοῖς ἐνενήκοντα βιοὺς ἔτη κατέστρεψεν, ἄνοσος καὶ ὑγιὴς διατελέσας. περσαῖος δέ φησιν ἐν ταῖς ἠθικαῖς σχολαῖς, δύο καὶ ἑβδομήκοντα ἐτῶν τελευτῆσαι αὐτόν. ἐλθεῖν δὲ ἀθήναζε δύο καὶ εἴκοσι ἐτῶν. ὁ δ᾽ ἀπολλώνιός φησιν ἀφηγήσασθαι τῆς σχολῆς αὐτὸν ἔτη δυοῖν δέοντα ἑξήκοντα. ἐτελεύτα δὴ οὕτως. ἐκ τῆς σχολῆς ἀπιὼν προσέπταισε, καὶ τὸν δάκτυλον περιέῤῥηξε. παίσας δὲ τὴν γῆν τῇ χειρὶ, φησὶ τὸ ἐκ τῆς νιόβης. ἔρχομαι τί μ᾽ αὔεις;
καὶ παραχρῆμα ἐτελεύτησεν ἀποπνίξας ἑαυτόν. ἀθήνησι δ᾽ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ κεραμεικῷ. καὶ ψηφίσμασι τοῖς προειρημένοις ἐτίμησαν, τὴν ἀρετὴν αὐτῷ προσμαρτυροῦντες. καὶ ἀντίπατρος ὁ σιδώνιος ἐποίησεν οὕτως.

τῆνος ὅδε ζήνων κιτίῳ φίλος, ὃς ποτ᾽ ὄλυμπον
ἔδραμεν, οὐκ ὄσσῃ πήλιον ἀνθέμενος.
οὐδὲ τά γ᾽ ἡρακλῆος ἀέθλια. τὴν δὲ ποτ᾽ ἄστρα
ἀτραπὸν μοῦνος εὗρε σαοφροσύνας.

Καὶ ἄλλο ζηνόδοτος ὁ στωϊκὸς διογένους μαθητής.

ἔκτισας αὐτάρκειαν, ἀφεὶς κενεαυχέα πλοῦτον
ζήνων σὺν πολιῷ σεμνὸς ἐπισκυνίῳ.
ἄρσενα γὰρ λόγον εὗρες. ἀνεθλήσω δὲ προνοίᾳ
αἵρεσιν ἀτρέστου ματέρ᾽ ἐλευθερίας.
εἰ δὲ πάτρα φοίνισσα, τίς ὁ φθόνος, ἦν καὶ ὁ κάδμος
κεῖνος, ἀφ᾽ οὗ γραπτὰν ἑλλὰς ἔχει σελίδα.

καὶ κοινῇ δὲ καὶ περὶ πάντων τῶν στωικῶν ἀθήναιος ὁ ἐπιγραμματοποιός φησιν οὕτως.

ὦ στωικῶν μύθων εἰδήμονες, ὦ πανάριστα
δόγματα ταῖς ἱεραῖς ἐνθέμενοι σελίσι
τὰν ἀρετὰν ψυχᾶς ἀγαθὸν μόνον. ἅδε γὰρ ἀνδρῶν
μούνα, καὶ βιοτὰν ῥύσατο καὶ πόλιας.
σαρκὸς δ' ἡδυπάθημα φίλον τέλος ἀνδράσιν ἄλλοις
ἡ μία τῶν μνήμης ἤνυσε θυγατέρων.

εἴπομεν ὡς ἐτελεύτα ὁ ζήνων, καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ παμμέτρῳ τοῦτον τὸν τρόπον.

τὸν κιτιᾶ ζήνωνα θανεῖν λόγος ὡς ὑπὸ γήρως,
πολλὰ καμὼν ἐλύθη. οἱ δὲ, μένων ἄσιτος.
οἱ δ' ὅτι προσκόψας ποτέ φη, χερὶ γαῖαν ἀλοίσας,
ἔρχομαι αὐτόματος. δὴ, τί με, τί με καλεῖς;

ἔνιοι γὰρ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον τελευτῆσαι φασὶν αὐτόν. καὶ περὶ μὲν τῆς τελευτῆς ταῦτα. φησὶ δὲ δημήτριος ὁ μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις τὸν πατέρα αὐτοῦ μνασέαν πολλάκις ἅτε ἔμπορον ἀθήναζε παραγίνεσθαι. καὶ πολλὰ τῶν σωκρατικῶν βιβλίων ἀποφέρειν ἔτι παιδὶ ὄντι τῷ ζήνωνι. ὅθεν καὶ ἐν τῇ πατρίδι συγκεκροτῆσθαι. καὶ οὕτως ἐλθόντα εἰς ἀθήνας κράτητι παραβαλεῖν. δοκεῖ δέ φησι καὶ τὸ τέλος αὐτὸς ὁρίσαι τῶν πλανωμένων περὶ τὰς ἀποφάσεις. ὤμνυε δέ φασι καὶ κάππαριν, καθάπερ σωκράτης τὸν κύνα. ἔνιοι μέν τοι ἐξ ὧν εἰσιν οἱ περὶ κάσιον τὸν σκεπτικὸν, ἐν πολλοῖς κατηγοροῦντες τοῦ ζήνωνος

νων. πρῶτον μὲν τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν ἄχρηστον ἀποφαίνειν, λέγοντα ἐν ἀρχῇ τῆς πολιτείας. δεύτερον, ἐχθροὺς καὶ πολεμίους καὶ δούλους καὶ ἀλλοτρίους λέγειν αὐτὸν ἀλλήλων εἶναι, πάντας τοὺς σπουδαίους, καὶ γονεῖς τέκνων. καὶ ἀδελφοὺς ἀδελφῶν, οἰκείους οἰκείων. πάλιν ἐν τῇ πολιτείᾳ παριστάντα πολίτας καὶ φίλους καὶ οἰκείους καὶ ἐλευθέρους τοὺς σπουδαίους μόνον. ὥς τε τοῖς στωϊκοῖς οἱ γονεῖς καὶ τέκνα ἐχθροί. οὐ γάρ εἰσι σοφοί. κοινάς τε τὰς γυναῖκας δογματίζειν ὁμοίως ἐν τῇ πολιτείᾳ. καὶ κατὰ τοὺς διακοσίους μήτε ἱερὰ μήτε δικαστήρια μήτε γυμνάσια ἐν ταῖς πόλεσιν οἰκοδομεῖσθαι. περί τε νομίσματος οὕτως γράφειν. νόμισμα δ' οὔτ' ἀλλαγῆς ἕνεκεν οἴεσθαι δεῖν κατασκευάζειν, οὔτε ἀποδημίας ἕνεκεν. καὶ ἐσθῆτι δὲ τῇ αὐτῇ κελεύει χρῆσθαι ἄνδρας καὶ γυναῖκας. καὶ μηδὲν μόριον ἀποκεκρύφθαι. ὅτι δ' αὐτοῦ ἐστιν ἡ πολιτεία καὶ χρύσιππος ἐν τῷ περὶ πολιτείας φησί. περί τε ἐρωτικῶν διήλεκται κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιγραφομένης ἐρωτικῆς τέχνης. ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς διατριβαῖς τὰ παραπλήσια γράφει. τοιουτότροπα τινὰ ἔστι παρὰ τῷ κασσίῳ. ἀλλὰ καὶ ἰσιδώρῳ τῷ περγαμηνῷ ῥήτορι. ὃς καὶ ἐκτμηθῆναι φησὶν ἐκ τῶν βιβλίων τὰ κακῶς λεγόμενα παρὰ τοῖς στωϊκοῖς ὑπὸ ἀθηνοδώρου τοῦ στωϊκοῦ πιστευθέντος τὴν ἐν περγάμῳ βιβλιοθήκην. εἶτα ἀντιτεθῆναι αὐτὰ φω

ραθέν

ϛαθέντος τοῦ ἀθηνοδώρου καὶ κινδυνεύσαντος. καὶ τοσαῦτα περὶ τῶν ἀθετουμένων αὐτοῦ. γεγόνασι δὲ ζήνωνες ὀκτώ. πρῶτος ὁ ἐλεάτης περὶ οὗ λέξομεν. Δεύτερος αὐτὸς οὗτος. τρίτος ῥόδιος ἐντόπιον γεγραφὼς ἱστορίαν ἑνιαίαν. τέταρτος ἱστορικὸς τὴν πύρρου γεγραφὼς ἱστορίαν εἰς ἰταλίαν καὶ σικελίαν. ἀλλὰ καὶ ἐπιτομὴν τῶν πεπραγμένων ῥωμαίοις τε καὶ καρχηδονίοις. πέμπτος χρυσίππου μαθητής. βιβλία μὲν ὀλίγα γεγραφώς. μαθητὰς δὲ πλείστους καταλελοιπώς. ἕκτος ἰατρὸς ἡροφίλιος. νοῆσαι μὲν ἱκανός. γράψαι δὲ ἄτονος. ἕβδομος γραμματικὸς, οὗ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπιγράμματα φέρεται. ὄγδοος σιδώνιος τὸ γένος φιλόσοφος ἐπικούρειος, καὶ νοῆσαι καὶ ἑρμηνεῦσαι σαφής. μαθηταὶ δὲ ζήνωνος πολλοὶ μέν. ἔνδοξοι δὲ, περσαῖος δημητρίου κιτιεύς. ὃν οἱ μὲν, γνώριμον αὐτοῦ. οἱ δὲ οἰκέτην ἕνα τῶν εἰς βιβλιογραφίαν πεμπομένων αὐτῷ παρὰ ἀντιγόνου, οὗ καὶ τροφεὺς ἦν τοῦ παιδὸς ἁλκυονέως. διάπειραν δή ποτε βουληθεὶς λαβεῖν αὐτοῦ ὁ ἀντίγονος ἐποίησεν αὐτῷ πλαστῶς ἀγγελῆναι, ὡς εἴη τὰ χωρία αὐτοῦ πρὸς τῶν πολεμίων ἀφῃρημένα. καὶ σκυθρωπάσαντος, ὁρᾷς ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ πλοῦτος ἀδιάφορον. βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται

Βιβλία αὐτοῦ

τάδε. περὶ βασιλείας. πολιτεία λακωνική. περὶ γάμου. περὶ ἀσεβείας. θυέστης. περὶ ἐρώτων. προτρεπτικοί. διατριβῶν. χρειῶν Δ. ἀπομνημονεύματα.

πρὸς

πρὸς τὸν πλάτωνος νόμον ζ. ἀρίστων μιλτιάδους χῖος, ὁ τὴν ἀδιαφορίαν εἰσηγησάμενος. ἥριλλος καρχηδόνιος ὁ τὴν ἐπιστήμην τέλος εἰπών. διονύσιος ὁ μεταθέμενος εἰς τὴν ἡδονήν. διὰ γὰρ σφοδρὰν ὀφθαλμίαν ὤκνησεν ἔτι λέγειν τὸν πόνον ἀδιάφορον. οὗτος ἦν ἡρακλεώτης. σφαῖρος βοσποριανός. κλεάνθης φανίου ἄσιος, ὁ διαδεξάμενος τὴν σχολήν. ὃν καὶ ἀφωμοίου ταῖς σκληροκήροις δέλτοις. αἳ μόλις μὲν γράφονται. διατηροῦσι δὲ τὰ γραφέντα. διήκουσε δ' ὁ σφαῖρος καὶ κλεάνθους μετὰ τὴν ζήνωνος τελευτήν. καὶ λεξόμεθα περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ κλεάνθους. ἦσαν δὲ ζήνωνος μαθηταί, καὶ οἵδε καθά φησιν ἱππόβοτος. φιλωνίδης θηβαῖος. κάλλιππος κορίνθιος. ποσειδώνιος ἀλεξανδρεύς. ἀθηνόδωρος σολεύς. ζήνων σιδώνιος. κοινῇ δὲ περὶ πάντων τῶν στωϊκῶν δογμάτων ἔδοξέ μοι ἐν τῷ ζήνωνος εἰπεῖν βίῳ, διὰ τὸ τοῦτον κτίστην γενέσθαι τῆς αἱρέσεως. ἔστι μὲν οὖν αὐτοῦ καὶ τὰ γεγραμμένα βιβλία πολλά, ἐν οἷς ἐλάλησεν ὡς οὐδεὶς τῶν στωϊκῶν. τὰ δὲ δόγματα κοινῶς ἐστι τάδε. λελέχθω δ' ἐπὶ κεφαλαίων ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ποιεῖν εἰώθαμεν. τριμερῆ φασιν εἶναι τὸν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον. εἶναι γὰρ αὐτοῦ τὸ μέν τι φυσικόν. τὸ δέ, ἠθικόν. τὸ δέ, λογικόν. οὕτω δὲ πρῶτος διεῖλε ζήνων ὁ κιτιεὺς ἐν τῷ περὶ λόγου. καὶ χρύσιππος ἐν τῷ α. περὶ λόγου. καὶ ἐν τῇ α. τῶν φυσικῶν. καὶ ἀπολ-

δόξαι τῶν στωϊκῶν

διαίρεσις φιλοσοφίας

λόδωρος ὁ ἔφιλλος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εἰς τὰ Δόγματα εἰσαγωγῶν, καὶ εὔδρομος ἐν τῇ ἠθικῇ στοιχειώσει, καὶ διογένης ὁ βαβυλώνιος, καὶ ποσειδώνιος. ταῦτα δὲ τὰ μέρη ὁ μὲν ἀπολλόδωρος τόπους καλεῖ. ὁ δὲ χρύσιππος, καὶ εὔδρομος εἴδη. ἄλλοι γένη. εἰκάζουσι δὲ ζώῳ τὴν φιλοσοφίαν. ὀστοῖς μὲν καὶ νεύροις τὸ λογικὸν προσομοιοῦντες. τοῖς δὲ σαρκώδεσι τὸ ἠθικόν. τῇ δὲ ψυχῇ φυσικόν. ἢ ἀγρῷ παμφόρῳ. τὸν μὲν περιβεβλημένον φραγμὸν τὸ λογικόν. τὸν δὲ καρπὸν τὸ ἠθικόν. τὴν δὲ γῆν ἢ τὰ δένδρα τὸ φυσικόν. ἢ πόλει καλῶς τετειχισμένῃ, καὶ κατὰ λόγον διοικουμένῃ. καὶ οὐθὲν μέρος τοῦ ἑτέρου προκεκρίσθαι καθά τινες αὐτῶν φασίν. ἀλλὰ μεμῖχθαι αὐτά. καὶ τὴν παράδοσιν μικτὴν ἐποίουν. ἄλλοι δὲ πρῶτον μὲν τὸ λογικὸν τάττουσι. δεύτερον δὲ τὸ φυσικόν. καὶ τρίτον τὸ ἠθικόν. ὧν ἐστι ζήνων ἐν τῷ περὶ λόγου, καὶ χρύσιππος, καὶ ἀρχέδημος, καὶ εὔδημος. ὁ γὰρ πτολεμαεὺς διογένης ἀπὸ τῶν ἠθικῶν ἄρχεται. ὁ δ' ἀπολλόδωρος δεύτερα τὰ ἠθικά. παναίτιος δὲ καὶ ποσειδώνιος ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἄρχονται. καθά φησι φανίας ὁ ποσειδωνίου γνώριμος, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ποσειδωνείων σχολῶν. ὁ δὲ κλεάνθης ἓξ μέρη φησί. διαλεκτικόν. ῥητορικόν. ἠθικόν. πολιτικόν. φυσικόν. θεολογικόν. ἄλλοι δὲ οὐ τοῦ λόγου ταῦτα μέρη φασίν, ἀλλ' αὐτῆς τῆς φιλοσοφίας, ὡς ζήνων ὁ ταρσεύς. τὸ δὲ λογικὸν μέρος φασὶν ἔνιοι εἰς δύο διαιρεῖσθαι ἐπιστήμας. εἰς ῥη

ὅτι ἡ φιλοσοφία ζώῳ ἔοικε

ὅτι ἓξ μέρη φιλοσοφίας

τορικὴν

ῥητορικὴν, καὶ εἰς διαλεκτικήν. τινὲς δὲ καὶ εἰς τὸ ὁρικὸν τὸ περὶ κανόνων καὶ κριτηρίων. ἔνιοι δὲ τὸ ὁρικὸν περιαιροῦσι. τὸ μὲν οὖν περὶ κανόνων καὶ κριτηρίων παραλαμβάνουσι πρὸς τὸ τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν. ἐν αὐτῷ γὰρ τὰς τῶν φαντασιῶν διαφορὰς ἀπευθύνουσι. καὶ τὸ ὁρικὸν δὲ ὁμοίως πρὸς διάκρισιν τῆς ἀληθείας. διὰ γὰρ τῶν ἐννοιῶν τὰ πράγματα λαμβάνεται. τήν τε ῥητορικὴν ἐπιστήμην οὖσαν τοῦ εὖ λέγειν περὶ τῶν ἐν διεξόδῳ λόγων. καὶ τὴν διαλεκτικὴν τοῦ ὀρθῶς διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἐν ἐρωτήσει καὶ ἀποκρίσει λόγων. ὅθεν καὶ οὕτως αὐτὴν ὁρίζονται. ἐπιστήμην ἀληθῶν καὶ ψευδῶν καὶ οὐδετέρων. καὶ τὴν μὲν ῥητορικὴν αὐτὴν εἶναι λέγουσι τριμερῆ. τὸ μὲν, γὰρ αὐτῆς εἶναι συμβουλευτικόν. τὸ δὲ, δικανικόν. τὸ δὲ, ἐγκωμιαστικόν. εἶναι δ' αὐτῆς τὴν διαίρεσιν καὶ εἰς τὴν φράσιν, καὶ εἰς τὴν τάξιν καὶ εἰς τὴν ὑπόκρισιν. *ἡ ῥητορικὴ τριμερής*

τὸν δὲ ῥητορικὸν λόγον τὴν διαλεκτικὴν διαιρεῖσθαι εἴς τε τῶν περὶ τῶν σημαινομένων εἴς τε τὸν περὶ τῶν φαντασιῶν τόπον. καὶ τῶν ἐκ τούτων ὑφισταμένων λεκτῶν ἀξιωμάτων καὶ αὐτοτελῶν καὶ κατηγορημάτων, καὶ τῶν ὁμοίων ὀρθῶν καὶ ὑπτίων, καὶ γενῶν καὶ εἰδῶν. ὁμοίως δὲ καὶ λόγων καὶ τρόπων καὶ συλλογισμῶν, καὶ παρὰ τὴν φωνὴν καὶ τὰ πράγματα σοφισμάτων. ὧν εἶναι ψευδομένους λόγους καὶ ἀληθεύοντας καὶ ἀποφάσκοντας, σωρείτας τε καὶ τοὺς ὁμοίους τούτοις ἐλλιπεῖς καὶ ἀπόρους, καὶ περαίνοντας, καὶ ἐγκεκαλυμμένους. *διαίρεσις λόγου* *διαλεκτικῆς διαίρεσις*

κρατίδας τε καὶ ὕπιδας καὶ θερίζοντας. εἶναι δὲ τῆς διαλεκτικῆς ἴδιον τόπον αὐτὸν προειρημένον περὶ αὐτῆς τῆς φωνῆς. ἐν ᾧ δείκνυται ἡ ἐγγράμματος φωνή. καὶ τίνα τὰ τοῦ λόγου μέρη καὶ περὶ σολοικισμοῦ καὶ βαρβαρισμοῦ καὶ ποιημάτων, καὶ ἀμφιβολιῶν. καὶ περὶ ἐμμελοῦς φωνῆς. καὶ περὶ μουσικῆς. περὶ ὅρων κατά τινας καὶ διαιρέσεων καὶ λέξεων. εὐχρηστοτάτην δὲ φασὶν εἶναι τὴν περὶ τῶν συλλογισμῶν θεωρίαν. τὸ γὰρ ἀποδεικτικὸν ἐμφαίνειν ὅπερ συμβάλλεσθαι πολὺ πρὸς διόρθωσιν τῶν δογμάτων, καὶ τάξιν καὶ μνήμην τὸ ἐπιστατικὸν κατάλημμα ἐμφαίνειν. εἶναι δὲ τὸν λόγον αὐτὸν συστήματων καὶ ἐπιφορᾶς. τὸν δὲ συλλογισμὸν λόγον συλλογιστικὸν ἐκ τούτων. τὴν δὲ ἀπόδειξιν λόγον διὰ τῶν μᾶλλον καταλαμβανομένων, καὶ ἧττον καταλαμβανόμενον περὶ πάντων. τὴν δὲ φαντασίαν εἶναι τύπωσιν ἐν ψυχῇ. τοῦ ὀνόματος οἰκείως μετενηνεγμένου ἀπὸ τῶν τύπων ἐν τῷ κηρῷ ὑπὸ τοῦ δακτυλίου γινομένων. τῆς δὲ φαντασίας, τὴν μὲν καταληπτικήν. τὴν δὲ, ἀκατάληπτον. καταληπτικὴν μὲν ἣν κριτήριον εἶναι τῶν πραγμάτων φασί. τὴν γινομένην ἀπὸ ὑπάρχοντος κατ' αὐτὸ τὸ ὑπάρχον ἐναπεσφραγισμένην καὶ ἐναπομεμαγμένην· ἀκατάληπτον δὲ τὴν μὴ ἀπὸ ὑπάρχοντος, ἢ ἀπὸ ὑπάρχοντος μὲν μὴ κατ' αὐτὸ Δὲ τὸ ὑπάρχον, τὴν μήτε τρανῆ, ἢ μηδὲ ἔκτυπον. αὐτὴν δὲ τὴν διαλεκτικὴν

περὶ συλλογισμοῦ

φαντασία

κτικήν, ἀναγκαίαν εἶναι καὶ ἀρετὴν ἐν εἴδει περιέχουσαν ἀρετάς. τήν τε ἀπροπτωσίαν ἐπιστήμην τοῦ πότε δεῖ συγκατατίθεσθαι καὶ μή. τὴν δὲ ἀνεικαιότητα ἰσχυρὸν λόγον πρὸς τὸ εἰκός, ὥστε μὴ ἐνδιδόναι αὐτῷ. τὴν δὲ ἀνελεγξίαν ἰσχὺν ἐν λόγῳ, ὥστε μὴ ἀπάγεσθαι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἀντικείμενον. τὴν δὲ ἀματαιότητα, ἕξιν ἀναφέρουσαν τὰς φαντασίας ἐπὶ τὸν ὀρθὸν λόγον. αὐτήν τε τὴν ἐπιστήμην φασὶν ἢ κατάληψιν ἀσφαλῆ, ἢ ἕξιν ἐν φαντασιῶν προσδέξει ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου. οὐκ ἄνευ δὲ τῆς διαλεκτικῆς θεωρίας τὸν σοφὸν ἄπτωτον ἔσεσθαι ἐν λόγῳ. τό τε γὰρ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος διαγινώσκεσθαι ὑπ' αὐτῆς. καὶ τὸ πιθανόν, τό τε ἀμφιβόλως λεγόμενον διευκρινεῖσθαι. χωρίς τε αὐτῆς οὐκ εἶναι ὁδῷ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνασθαι. διατείνειν δὲ τὴν ἐν ταῖς ἀποφάσεσι προπέτειαν καὶ ἐπὶ τὰ γινόμενα, ὥστε εἰς ἀκοσμίαν καὶ εἰκαιότητα τρέπεσθαι τοὺς ἀγυμνάστους ἔχοντας τὰς φαντασίας. οὐκ ἄλλως τε ὀξὺν καὶ ἀγχίνουν καὶ τὸ ὅλον δεινὸν ἐν λόγοις φανήσεσθαι τὸν σοφόν. τοῦ γὰρ αὐτοῦ εἶναι ὀρθῶς διαλέγεσθαι καὶ διαλογίζεσθαι. καὶ τοῦ αὐτοῦ πρός τε τὰ προκείμενα διαλεχθῆναι, καὶ πρὸς τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνασθαι. ἅπερ ἐμπείρου διαλεκτικῆς ἀνδρὸς εἶναι. ἐννοοῦν τοῖς λογικοῖς. ταῦτα τ' αὐτοῖς δοκεῖν κεφαλαιωδῶς, καὶ ἵνα καὶ κατὰ μέρος εἴπωμεν, καὶ τάδε ἅπερ αὐτῶν εἰς τὴν εἰσαγωγικὴν

περὶ διαλεκτικῆς

τείνει τέχνην. καὶ αὐτὰ ἐπὶ λέξεως τίθησι Διοκλῆς ὁ μάγνης ἐν τῇ ἐπιδρομῇ τῶν φιλοσόφων λέγων οὕτως. ἀρέσκει τοῖς στωικοῖς τὸν περὶ φαντασίας καὶ αἰσθήσεως προτάττειν λόγον, καθότι τὸ κριτήριον, ᾧ ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων γινώσκεται, κατὰ γένος φαντασία ἐστὶ, καὶ καθότι ὁ περὶ συγκαταθέσεως καὶ ὁ περὶ καταλήψεως καὶ νοήσεως λόγος προάγων τῶν ἄλλων οὐκ ἄνευ φαντασίας συνίσταται. προηγεῖται γὰρ ἡ φαντασία. εἶθ' ἡ διάνοια ἐγκλητικὴ ὑπάρχουσα ὃ πάσχει ὑπὸ τῆς φαντασίας τοῦτο ἐκφέρει λόγῳ. διαφέρει δὲ φαντασία καὶ φάν-
φάντασμα τασμα. φάντασμα μὲν γάρ ἐστι δόκησις διανοίας οἵα γίνεται κατὰ τοὺς ὕπνους. φαντασία δέ ἐστι τύ-
φαντασία πωσις ἐν ψυχῇ, τουτέστιν ἀλλοίωσις, ὡς ὁ χρύσιππος ἐν τῇ δωδεκάτῃ περὶ ψυχῆς ὑφίσταται. οὐδὲ γὰρ δεκτέον τὴν τύπωσιν οἱονεὶ τύπον σφραγιστῆρος. ἐπεὶ ἀνένδεκτόν ἐστι πολλοὺς τύπους κατὰ τὸ αὐτὸ περὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθαι. νοεῖται δὲ ἡ φαντασία ἡ ἀπὸ ὑπάρχοντος κατὰ τὸ ὑπάρχον ἐναπομεμαγμένη, καὶ ἐναποτετυπωμένη, καὶ ἐναπεσφραγισμένη. οἵα οὐκ ἂν γένοιτο ἀπὸ μὴ ὑπάρχοντος. τῶν δὲ
διαίρεσις τῶν φαντασιῶν φαντασιῶν κατ' αὐτοὺς, αἱ μέν εἰσιν αἰσθητικαί. αἱ δ' οὔ. αἰσθητικαὶ μὲν αἱ δι' αἰσθητηρίου ἢ αἰσθητηρίων λαμβανόμεναι. οὐκ αἰσθητικαὶ δὲ αἱ διὰ τῆς διανοίας, καθάπερ τῶν ἀσωμάτων καὶ τῶν ἄλλων τῶν λόγῳ λαμβανομένων. τῶν δὲ αἰσθητικῶν ἀπὸ ὑπαρ-

χόντων

χόντων μετὰ εἴξεως καὶ συγκαταθέσεως γίνονται. εἰσὶ δὲ τῶν φαντασιῶν αἱ μὲν λογικαί. αἱ δὲ ἄλογοι. λογικαὶ μὲν αἱ τῶν λογικῶν ζώων. ἄλογοι δὲ αἱ τῶν ἀλόγων. αἱ μὲν οὖν λογικαὶ νοήσεις εἰσίν. αἱ δ' ἄλογοι οὐ τετυχήκασιν ὀνόματος. καὶ αἱ μέν εἰσι τεχνικαί. αἱ δὲ ἄτεχνοι. ἄλλως γοῦν θεωρεῖται ὑπὸ τεχνίτου εἰκών, καὶ ἄλλως ὑπὸ ἀτέχνου. αἴσθησις δὲ λέγεται κατὰ τοὺς στωϊκούς, τό τε ἀφ' ἡγεμονικοῦ πνεῦμα, καὶ ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις διῆκον, καὶ ἡ δι' αὐτῶν κατάληψις. καὶ ἡ περὶ τὰ αἰσθητήρια κατασκευή. καθ' ἥν τινες πηροὶ γίνονται. καὶ ἡ ἐνέργεια δὲ αἴσθησις καλεῖται. ἡ δὲ κατάληψις γίνεται κατ' αὐτοὺς αἰσθήσει μὲν λευκῶν καὶ μελάνων, καὶ τραχέων καὶ λείων. λόγῳ δὲ τῶν δι ἀποδείξεως συναγομένων. ὥσπερ τοὺς θεοὺς εἶναι καὶ προνοεῖν τούτους. τῶν γὰρ νοουμένων, τὰ μὲν κατὰ περίπτωσιν ἐνοήθη. τὰ δὲ καθ' ὁμοιότητα. τὰ δὲ κατ' ἀναλογίαν. τὰ δὲ κατὰ σύνθεσιν. τὰ δὲ κατ' ἐναντίωσιν. κατὰ περίπτωσιν μὲν οὖν ἐνοήθη τὰ αἰσθητά. καθ' ὁμοιότητα δὲ τὰ ἀπό τινος παρακειμένου. ὡς σωκράτης ἀπὸ τῆς εἰκόνος. κατὰ ἀναλογίαν δὲ αὐξητικῶς μὲν ὁ τιτυός, καὶ κύκλωψ. μειωτικῶς δὲ ὡς ὁ πυγμαῖος. καὶ τὸ κέντρον δὲ τῆς γῆς κατ' ἀναλογίαν ἐνοήθη ἀπὸ τῶν μικροτέρων σφαιρῶν. κατὰ μετάθεσιν δὲ οἷον ὀφθαλμοὶ ἐπὶ τοῦ στήθους. κατὰ σύνθεσιν δὲ ἐνοήθη ἱπποκένταυ-

αἴσθησις

κατάληψις

ρος, καὶ κατ' ἐναντίωσιν θάνατος. νοεῖται δὲ κατὰ μετάβασίν τινα ὡς τὰ λεκτὰ καὶ ὁ τόπος. φυσικῶς δὲ νοεῖται δίκαιόν τι καὶ ἀγαθόν. καὶ κατὰ στέρησιν οἷον ἄχειρ. τριὰ δέ τινα καὶ περὶ φαντασίας καὶ αἰσθήσεως καὶ νοήσεως δογματίζουσι. κριτήριον δὲ τῆς ἀληθείας φασὶ τυγχάνειν τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν. τουτέστι τὴν ἀπὸ ὑπάρχοντος, καθά φησι χρύσιππος ἐν τῇ δυοδεκάτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ ἀντίπατρος καὶ ἀπολλόδωρος. ὁ μὲν γὰρ βοηθὸς κριτήρια πλείονα ἀπολείπει, νοῦν καὶ αἴσθησιν, καὶ ὄρεξιν καὶ ἐπιστήμην. ὁ δὲ χρύσιππος διαφερόμενος πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ λόγου κριτήρια φησὶν εἶναι, αἴσθησιν καὶ πρόληψιν. ἔστι δ' ἡ πρόληψις ἔννοια φυσικὴ τῶν καθόλου. ἄλλοι δέ τινες τῶν ἀρχαιοτέρων στωϊκῶν τὸν ὀρθὸν λόγον κριτήριον ἀπολείπουσιν, ὡς ὁ ποσειδώνιος ἐν τῷ περὶ κριτηρίου φησί. τῆς δὲ διαλεκτικῆς θεωρίας συμφώνως δοκεῖ τοῖς πλείστοις ἀπὸ τοῦ περὶ φωνῆς ἐνάρχεσθαι τόπου. ἔστι δὲ φωνὴ ἀὴρ πεπληγμένος. ἢ τὸ ἴδιον αἰσθητὸν ἀκοῆς, ὥς φησι διογένης ὁ βαβυλώνιος ἐν τῇ περὶ φωνῆς τέχνῃ. ζῴου μὲν ἐστὶ φωνὴ ἀὴρ ὑπὸ ὁρμῆς πεπληγμένος. ἀνθρώπου δέ ἐστιν ἔναρθρος καὶ ἀπὸ διανοίας ἐκπεμπομένη, ὡς ὁ διογένης φησίν. ἢ τις σῶμα ἐστὶ ὥς φησιν ἀρχέδημός τις ἐν τῇ περὶ φωνῆς, καὶ διογένης καὶ ἀντίπατρος καὶ χρύσιππος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν φυσικῶν. πᾶν γὰρ τὸ ποιοῦν σῶμα ἐστί. ποιεῖ δὲ ἡ φωνὴ

πρόληψις

φωνή

νὴ πρὸ

νὴ προσιοῦσα τοῖς ἀκούουσιν ἀπὸ τῶν φωνούντων. λέ-
ξις δέ ἐστι κατὰ τοὺς στωϊκούς, ὥς φησι διογένης, φωνὴ λέξις
ἐγγράμματος. οἷον ἡμέρα ἐστί. λόγος δέ ἐστι φωνὴ λόγος
σημαντικὴ ἀπὸ διανοίας ἐκπεμπομένη. διάλεκτος διάλεκτος
δέ ἐστι λέξις κεχαραγμένη ἐθνικῶς τε καὶ ἑλληνι-
κῶς. ἢ λέξις ποταπή. τουτέστι ποιὰ κατὰ διάλεκτον.
οἷον κατὰ μὲν τὴν ἀτθίδα θάλαττα. κατὰ δὲ τὴν
ἰάδα ἡμέρη. τῆς δὲ λέξεως στοιχεῖα ἐστὶ τὰ εἰκοσι-
τέσσαρα γράμματα. τριχῶς δὲ λέγεται τὸ γράμ-
μα. ὅ τε χαρακτὴρ τοῦ στοιχείου καὶ τὸ ὄνομα. οἷον ᾱ.
φωνήεντα δέ ἐστι τῶν στοιχείων ἑπτά, α̅ ε̅ η̅ ι̅
ο̅ υ̅ ω̅. ἄφωνα δὲ ἕξ, β̅ γ̅ δ̅ κ̅ π̅ τ̅. δια-
φέρει δὲ φωνὴ καὶ λέξις, ὅτι φωνὴ μὲν καὶ ὁ ἦχός ἐστί.
λέξις μὲν γὰρ ἄσημος γίνεται ὡς ἡ βλίτρι. λόγος
δὲ οὐδαμῶς. διαφέρει δὲ καὶ τὸ λέγειν τοῦ προφέρε-
σθαι. προφέρονται μὲν γὰρ αἱ φωναί. λέγεται δὲ τὰ
πράγματα. ἃ δὴ καὶ λεκτὰ τυγχάνει. τοῦ δὲ λόγου πέντε μέρη
ἐστὶ μέρη πέντε, ὥς φησι διογένης τε ἐν τῷ περὶ φω- τοῦ λόγου
νῆς καὶ χρύσιππος. ὄνομα. προσηγορία. ῥῆμα. σύν-
δεσμος. ἄρθρον. ὁ δὲ ἀντίπατρος καὶ τὴν μεσότη-
τα τίθησιν ἐν τοῖς περὶ λέξεων καὶ τῶν λεγομένων.
ἔστι δὲ προσηγορία μὲν, κατὰ τὸν διογένην μέρος λό- προσηγορία
γου σημαῖνον κοινὴν ποιότητα. οἷον ἄνθρωπος ἵππος.
ὄνομα δέ ἐστι μέρος λόγου δηλοῦν ἰδίαν ποιότητα. ὄνομα
οἷον διογένης, σωκράτης. ῥῆμα δέ ἐστι μέρος λόγου ῥῆμα
σημαῖνον ἀσύνθετον κατηγόρημα, ὡς ὁ διογένης. ἢ

V ὥς τινες

ὥς τινος στοιχεῖον λόγου ἄπτωτον, σημαῖνον τι συν-
σύνδεσμος τακτὸν, περί τινος ἢ τινῶν. οἷον γράφω, λέγω. σύν-
δεσμος δέ ἐστι μέρος λόγου ἄπτωτον συνδοῦν
ἄρθρον τὰ μέρη τοῦ λόγου. ἄρθρον δέ ἐστι στοιχεῖον λόγου
πτωτικὸν, διορίζον τὰ γένη τῶν ὀνομάτων καὶ τοὺς ἀ-
ἀρεταὶ τοῦ λόγου πέντε ριθμούς. οἷον ὁ, τοῦ, τῷ, οἱ, αἱ, ἅ. ἀρεταὶ δὲ λόγου εἰσὶ
πέντε, ἑλληνισμὸς, σαφήνεια, συντομία, πρέπον, κα-
τασκευή. ἑλληνισμὸς μὲν οὖν ἐστι φράσις ἀδιάπτω-
τος ἐν τῇ τεχνικῇ καὶ μὴ εἰκαίᾳ συνηθείᾳ. σαφή-
νεια δέ ἐστι λέξις γνωρίμως παριστῶσα τὸ νοούμε-
νον. συντομία δέ ἐστι λέξις αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα περιέ-
χουσα πρὸς δήλωσιν τοῦ πράγματος. πρέπον δέ
ἐστι λέξις οἰκεία τῷ πράγματι. κατασκευὴ δέ ἐστι
λέξις ἐκπεφευγυῖα τὸν ἰδιωτισμόν. ὁ δὲ βαρβαρισ-
βαρβαρισμὸς μὸς ἐκ τῶν κακιῶν λέξις ἐστὶ παρὰ τὸ ἔθος τῶν εὐδαι-
σολοικισμὸς μονούντων ἑλλήνων. σολοικισμὸς δέ ἐστι λόγος ἀκα-
ποίημα ταλλήλως συντεταγμένος. ποίημα δέ ἐστιν ὡς ὁ
ποσειδώνιος φησὶν ἐν τῇ περὶ λέξεως εἰσαγωγῇ, λέ-
ξις ἔμμετρος ἢ ἔνρυθμος μετασκευῆς τὸ λογοει-
δὲς ἐκβεβηκυῖα. τὸ ἔνρυθμον δὲ εἶναι τὸ γαῖα μεγί-
ποίησις στη. καὶ διὸς αἰθήρ. ποίησις δέ ἐστι σημαντικὸν ποίη-
μα μίμησιν περιέχον θείων καὶ ἀνθρωπείων. ὅρος
ὅρος δέ ἐστιν ὥς φησιν ἀντίπατρος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ὅ-
ρων, λόγος κατὰ ἀνάλυσιν ἀπαρτιζόντως ἐκφερό-
ὑπογραφή μενος, ἢ ἀπόδοσις. ὑπογραφὴ δέ ἐστι λόγος τυπω-
δῶς εἰσάγων εἰς τὰ πράγματα, ἢ ὅρος ἁπλούστε-

ρον

ρον τὴν τοῦ ὅρου δύναμιν προσενηνεγμένος. γένος
δέ ἐστι πλειόνων καὶ ἀναφαιρέτων ἐννοημάτων σύλ- γένος
ληψις. οἷον ζῷον. τοῦτο γὰρ περιείληφε τὰ κατὰ μέρος
ζῷα. ἐννόημα δέ ἐστι φάντασμα διανοίας, οὔτε τι ὂν ἐννόημα
οὔτε ποιόν. ὡσανεὶ δέ τι ὂν καὶ ὡσανεὶ ποιόν. οἷον γίνε-
ται ἀνατύπωμα ἵππου καὶ μὴ παρόντος. εἶδος δέ εἶδος
ἐστι τὸ ὑπὸ γένους περιεχόμενον. ὡς ὑπὸ τοῦ ζώου ὁ ἄν-
θρωπος περιέχεται. γενικώτατον δέ ἐστιν ὃ γένος ὂν διαίρεσις
γένος οὐκ ἔχει. εἰδικώτατον δέ ἐστιν ὃ εἶδος ὂν εἶδος γένους
οὐκ ἔχει. ὥσπερ ὁ σωκράτης. διαίρεσις δέ ἐστι γένους
ἡ εἰς τὰ προσεχῆ εἴδη τομή. οἷον τῶν ζώων τὰ μέν
ἐστι λογικά. τὰ δὲ ἄλογα. ἀντιδιαίρεσις δέ ἐστι γένους ἀντιδιαί-
εἰς εἶδος τομὴ κατὰ τοὐναντίον, ὡς ἂν κατὰ ἀπόφασιν. ρεσις
οἷον τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστιν ἀγαθά. τὰ δ' οὐκ ἀγαθά.
ὑποδιαίρεσις δέ ἐστι διαίρεσις ἐπὶ διαιρέσει. οἷον τῶν ὑποδιαί-
ὄντων, τὰ μέν ἐστιν ἀγαθά, τὰ δ' οὐκ ἀγαθά. καὶ τῶν ρεσις
οὐκ ἀγαθῶν, τὰ μέν ἐστι κακά, τὰ δὲ ἀδιάφορα. με-
ρισμὸς δέ ἐστι γένους εἰς τόπους κατάταξις, ὡς ὁ μερισμός
κρίνις. οἷον τῶν ἀγαθῶν τὰ μέν ἐστι περὶ ψυχήν. τὰ
δὲ περὶ σῶμα. ἀμφιβολία Δέ ἐστι λέξις δύο ἢ καὶ ἀμφιβολία
πλείονα πράγματα σημαίνουσα λεκτικῶς καὶ κυρί-
ως, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔθος. ὥσθ' ἅμα τὰ πλείονα ἐκ-
δέξασθαι κατὰ ταύτην τὴν λέξιν. οἷον αὐλητρὶς
πέπτωκε. δηλοῦνται γὰρ δι' αὐτῆς, τὸ μὲν, τοιοῦτον.
οἰκία τρὶς πέπτωκε. τὸ δὲ, τοιοῦτον. αὐλήτρια πέ-
πτωκε. διαλεκτικὴ Δέ ἐστιν ὥς φησι ποσειδώνιος

ἐπιστήμη ἀληθῶν καὶ ψευδῶν καὶ οὐδετέρων. τυγχάνει δ' αὕτη, ὡς ὁ Χρύσιππός φησι, περὶ σημαίνοντα καὶ σημαινόμενα. ἐν μὲν οὖν τῇ περὶ φωνῆς θεωρίᾳ τοιαῦτα λέγεται τοῖς Στωϊκοῖς. ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν σημαινομένων τόπῳ τέτακται ὁ περὶ λεκτῶν καὶ αὐτοτελῶν καὶ ἀξιωμάτων καὶ συλλογισμῶν λόγος. καὶ ὁ περὶ ἐλλιπῶν τε καὶ κατηγορημάτων καὶ ὀρθῶν ὑπτίων. φασὶ δὲ τὸ λεκτικὸν εἶναι τὸ κατὰ φαντασίαν λογικὴν ὑφιστάμενον. τῶν δὲ λεκτῶν τὰ μὲν, λέγουσιν εἶναι αὐτοτελῆ οἱ Στωϊκοί. τὰ δ', ἐλλιπῆ. ἐλλιπῆ μὲν οὖν ἐστι τὰ ἀναπάρτιστον ἔχοντα τὴν ἐκφοράν. οἷον γράφει Σωκράτης. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἐλλιπέσι λεκτοῖς τέτακται τὰ κατηγορήματα. ἐν δὲ τοῖς αὐτοτελέσι τὰ ἀξιώματα καὶ οἱ συλλογισμοί. καὶ τὰ ἐρωτήματα. καὶ τὰ πύσματα. ἔστι δὲ τὸ κατηγόρημα τὸ κατά τινος ἀγορευόμενον, ἢ πρᾶγμα συντακτὸν περί τινος ἢ τινῶν ὡς οἱ περὶ Ἀπολλόδωρον φασίν, ἢ λεκτὸν ἐλλιπὲς συντακτὸν ὀρθῇ πτώσει πρὸς ἀξιώματος γένεσιν. τῶν δὲ κατηγορημάτων τὰ μέν ἐστι συμβάματα, οἷον τὸ διὰ πέτρας πλεῖν. καὶ τὰ μέν ἐστι τῶν κατηγορημάτων ὀρθά. ἃ δ' ὕπτια. ἃ δ' οὐδέτερα. ὀρθὰ μὲν οὖν ἐστι τὰ συντασσόμενα μιᾷ τῶν πλαγίων πτώσεων, πρὸς κατηγορήματος γένεσιν. οἷον ἀκούει, ὁρᾷ. διαλέγεται. ὕπτια δέ ἐστι * τὰ μή δ' ἑτέρως ἔχοντα. οἷον φρονεῖν. περιπατεῖν. ἀντιπεπονθότα δὲ

διαλεκτική

περὶ τῶν λεκτῶν

κατηγόρημα

περὶ τῶν κατηγορημάτων

τὰ δ᾽ ἔστιν ἐν τοῖς ὑπτίοις, ἀνύπτια ὄντα. ἐνεργήμα-
τα δέ ἐστιν οἷον κείρεται. ἐμπεριέχει γὰρ αὑτὸν ὁ
κειρόμενος. πλάγιαι δὲ πτώσεις εἰσὶ, γενικὴ, καὶ
δοτικὴ, καὶ αἰτιατική. ἀξίωμα δέ ἐστιν ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἀξίωμα
ἢ ψεῦδος, ἢ πρᾶγμα αὐτοτελὲς, ἀποφαντὸν ὅσον
ἐφ᾽ ἑαυτῷ, ὡς ὁ χρύσιππος φησὶν ἐν τοῖς διαλεκτι-
κοῖς ὅροις. ἀξίωμά ἐστι τὸ ἀποφαντὸν ἢ καταφαντὸν
ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ. οἷον ἡμέρα ἐστί. δίων περιπατεῖ. ὠ-
νόμασται δὲ τὸ ἀξίωμα ἀπὸ τοῦ ἀξιοῦσθαι ἢ ἀθετεῖ-
σθαι. ὁ γὰρ λέγων ἡμέρα ἐστὶν ἀξιοῦν δοκεῖ τὴν ἡμέ-
ραν εἶναι. οὔσης μὲν οὖν ἡμέρας, ἀληθὲς γίνεται τὸ
προκείμενον ἀξίωμα. μὴ οὔσης δὲ ψεῦδος. διαφέρει
δὲ ἀξίωμα καὶ ἐρώτημα καὶ πύσμα, προστακτικὸν
καὶ ὁρκικὸν καὶ ἀρατικὸν καὶ ὑποθετικὸν καὶ προ-
σαγορευτικὸν καὶ πρᾶγμα ὅμοιον ἀξιώματι. ἀξίω-
μα μὲν γάρ ἐστιν ὃ λέγοντες ἀποφαινόμεθα, ὅπερ ἢ
ἀληθές ἐστιν ἢ ψεῦδος. ἐρώτημα δέ ἐστι πρᾶγμα ἐρώτημα
αὐτοτελὲς μὲν, ὡς τὸ ἀξίωμα. αἰτητικὸν δὲ ἀποκρί-
σεως. οἷον ἆρά γε ἡμέρα ἐστί. τοῦτο δὲ οὔτε ἀληθές
ἐστιν οὔτε ψεῦδος. ὥς τε τὸ μὲν ἡμέρα ἐστὶν ἀξίω-
μα ἐστί. τὸ δὲ ἆρά γε ἡμέρα ἐστὶν ἐρώτημα. πύσμα
δέ ἐστι πρᾶγμα πρὸς ὃ συμβολικῶς οὐκ ἔστιν ἀποκρί- πύσμα
νεσθαι, ὡς ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος, ναί. ἄλλα εἰπεῖν, οἰ-
κεῖ ἐν τῷδε τόπῳ. προστακτικὸν δέ ἐστι πρᾶγμα ὃ
λέγοντες προστάσσομεν. οἷον σὺ μὲν βάδιζε τὰς
ἐπ᾽ ἰνάχου ῥοάς. προσαγορευτικὸν δέ ἐστι πρᾶγμα

ὃ εἰ λέγοι τις προσαγορεύοι ἄν. οἷον ἀτρείδη μέγιστε ἄναξ ἀνδρῶν ἀγαμέμνον. ὅμοιον δέ ἐστιν ἀξιώματι ὃ τὴν εἰσφορὰν ἔχον ἀξιωματικὴν παρά τινος μορίου πλεονασμὸν ἢ πάθος ἔξω πίπτει τοῦ γένους τῶν ἀξιωμάτων. οἷον καλός γε ὁ παρθενών. ὡς πριαμίδῃσιν ἐμφερὴς ὁ βουκόλος. ἔστι δὲ καὶ ἐπαπορητικόν τι πρᾶγμα διενηνοχὸς ἀξιώματος, ὃ εἰ λέγοι τις ἀποροίη ἄν. ἆρ' ἔστι συγγενές τι λύπη καὶ βίος; οὔτε δὲ ἀληθῆ ἐστιν οὔτε ψευδῆ τὰ ἐρωτήματα καὶ τὰ πύσματα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, τῶν ἀξιωμάτων ἢ ἀληθινῶν ἢ ψευδῶν ὄντων.

διαίρεσις τῶν ἀξιωμάτων

τῶν ἀξιωμάτων τὰ μέν ἐστιν ἁπλᾶ. τὰ δ' οὐχ ἁπλᾶ ὥς φασιν οἱ περὶ χρύσιππον ἢ ἀρχέδημον, καὶ ἀθηνόδωρον καὶ ἀντίπατρον, καὶ κρῖνιν. ἁπλᾶ μὲν οὖν ἐστι τὰ συνεστῶτα ἐξ ἀξιώματος μὴ διαφορουμένου, ἢ ἐξ ἀξιωμάτων. οἷον τὸ ἡμέρα ἐστίν. οὐχ ἁπλᾶ δέ ἐστι τὰ συνεστῶτα ἐξ ἀξιώματος διαφορουμένου, ἢ ἐξ ἀξιωμάτων. ἐξ ἀξιώματος μὲν διαφορουμένου οἷον εἰ ἡμέρα ἐστίν. ἐξ ἀξιωμάτων δὲ οἷον εἰ ἡμέρα ἐστὶ φῶς ἐστιν. ἐν δὲ τοῖς ἁπλοῖς ἀξιώμασιν ἔστι τὸ ἀποφαντικὸν καὶ τὸ ἀρνητικὸν καὶ τὸ στερητικὸν καὶ τὸ κατηγορικὸν καὶ τὸ καταγορευτικὸν καὶ τὸ ἀόριστον. ἐν δὲ τοῖς οὐχ ἁπλοῖς τὸ συνημμένον καὶ τὸ παρασυνημμένον καὶ τὸ συμπεπλεγμένον καὶ τὸ διεζευγμένον καὶ τὸ αἰτιῶδες καὶ τὸ διασαφοῦν τὸ μᾶλλον καὶ διασαφοῦν τὸ ἧττον, καὶ ἀξιώματος * οἷον οὐχὶ ἡμέρα ἐστίν. εἴδους

δὲ τό

δὲ τούτου τὸ ὑπεραποφαντικόν. ὑπεραποφαντικὸν δέ ἐστιν ἀποφαντικὸν ἀποφαντικοῦ. οἷον οὐχὶ ἡμέρα ἐστί. τίθησι δὲ τὸ ἡμέρα ἐστίν. ἀρνητικὸν δέ ἐστι τὸ συνεστὸς ἐξ ἀρνητικοῦ μορίου καὶ κατηγορήματος. οἷον οὐδεὶς περιπατεῖ. στερητικὸν δέ ἐστι τὸ συνεστὸς ἐκ στερητικοῦ μορίου καὶ ἀξιώματος κατὰ δύναμιν. οἷον ἀφιλάνθρωπός ἐστιν οὗτος. κατηγορικὸν δέ ἐστι τὸ συνεστὸς ἐκ πτώσεως ὀρθῆς καὶ κατηγορήματος. οἷον Δίων περιπατεῖ. καταγορευτικὸν δέ ἐστι τὸ συνεστὸς ἐκ πτώσεως ὀρθῆς δεικτικῆς καὶ κατηγορήματος. οἷον οὗτος περιπατεῖ. ἀόριστον δέ ἐστι τὸ συνεστὸς ἐξ ἀορίστου μορίου ἢ ἀορίστων μορίων. οἷον τὶς περιπατεῖ. ἐκεῖνος κινεῖται. τῶν δ' οὐχ ἁπλῶν ἀξιωμάτων συνημμένον μέν ἐστιν, ὡς ὁ Χρύσιππος ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς φησι, καὶ Διογένης ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ, τὸ συνεστὸς διὰ τοῦ εἰ συναπτικοῦ συνδέσμου. ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ σύνδεσμος οὗτος ἀκολουθεῖν τὸ δεύτερον τῷ πρώτῳ. οἷον εἰ ἡμέρα ἐστί φῶς ἐστι. παρασυνημμένον δέ ἐστιν ὡς ὁ Κρίνις φησὶν ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ ἀξίωμα ὃ ὑπὸ τοῦ ἐπεὶ συνδέσμου παρασυνῆπται, ἀρχόμενον ἀπ' ἀξιώματος καὶ λῆγον εἰς ἀξίωμα. οἷον ἐπεὶ ἡμέρα ἐστι, φῶς ἐστιν. ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ σύνδεσμος ἀκολουθεῖν τε τὸ δεύτερον τῷ πρώτῳ, καὶ τὸ πρῶτον ὑφεστάναι. συμπεπλεγμένον δέ ἐστιν

ἀξίωμα

ἀξίωμα ὃ ὑπό τινων συμπλεκτικῶν συνδέσμων συμπέπλεκται. οἷον καὶ ἡμέρα ἐστὶ καὶ φῶς ἐστί. διεζευγμένον δέ ἐστιν ὃ ὑπὸ τοῦ ἤτοι διαζευκτικοῦ συνδέσμου διέζευκται. οἷον ἤτοι ἡμέρα ἐστὶν ἢ νύξ ἐστιν. ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ σύνδεσμος οὗτος τὸ ἕτερον τῶν ἀξιωμάτων ψεῦδος εἶναι. αἰτιῶδες δέ ἐστιν ἀξίωμα τὸ συντασσόμενον διὰ τοῦ διότι. οἷον διότι ἡμέρα ἐστὶ φῶς ἐστιν. οἱονεὶ γὰρ αἴτιόν ἐστι τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου. διασαφοῦν δὲ τὸ μᾶλλον ἀξίωμά ἐστι τὸ συνταττόμενον ὑπὸ τοῦ διασαφοῦντος τὸ μᾶλλον συνδέσμου καὶ μεταξὺ τῶν ἀξιωμάτων τασσομένου. οἷον μᾶλλον ἡμέρα ἐστὶν ἢ νύξ ἐστιν. διασαφοῦν δὲ τὸ ἧττον ἀξίωμά ἐστι τὸ ἐναντίον τῷ προκειμένῳ. οἷον ἧττον νύξ ἐστιν ἢ ἡμέρα ἐστίν. ἔτι τῶν ἀξιωμάτων κατά τε ἀλήθειαν καὶ ψεῦδος ἀντικείμενα ἀλλήλοις ἐστίν, ὧν τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἐστὶν ἀποφατικόν. οἷον τὸ ἡμέρα ἐστί. καὶ τὸ οὐχ ἡμέρα ἐστί. συνημμένον οὖν ἀληθές ἐστιν οὗ τὸ ἀντικείμενον τοῦ λήγοντος μάχεται τῷ ἡγουμένῳ. οἷον εἰ ἡμέρα ἐστὶ φῶς ἐστι, τοῦτο ἀληθές. τὸ γὰρ οὐχὶ φῶς ἀντικείμενον τῷ λήγοντι μάχεται τῷ ἡμέρα ἐστί. συνημμένον δὲ ψεῦδός ἐστιν οὗ τὸ ἀντικείμενον τοῦ λήγοντος οὐ μάχεται τῷ ἡγουμένῳ. οἷον εἰ ἡμέρα ἐστὶ δίων περιπατεῖ. τὸ γὰρ οὐχὶ δίων περιπατεῖ οὐ μάχεται τῷ ἡμέρα ἐστί. παρασυνημμένον δὲ ἀληθὲς μέν ἐστιν ὃ ἀρχόμενον ἀπ' ἀληθοῦς εἰς ἀκόλουθον λήγει. οἷον

περὶ ἀξιωμάτων

ἐπεὶ

ἐπεὶ ἡμέρα ἐστὶν ἥλιος ἐστὶν ὑπὲρ γῆς. ψεῦδος δὲ ἢ ἀπὸ ψεύδους ἄρχεται, ἢ μὴ εἰς ἀκόλουθον λήγει. οἷον ἐπεὶ νύξ ἐστι, δίων περιπατεῖ, ἂν ἡμέρας οὔσης λέγηται. αἰτιῶδες δὲ ἀληθὲς μέν ἐστιν ὃ ἀρχόμενον ἀπ' ἀληθοῦς εἰς ἀκόλουθον λήγει. οὐ μὴν ἔχει τῷ λήγοντι τὸ ἀρχόμενον ἀκόλουθον. οἷον διότι ἡμέρα ἐστὶ φῶς ἐστι. τῷ μὲν γὰρ ἡμέρα ἐστὶν ἀκολουθεῖ τὸ φῶς ἐστι. τῷ δὲ φῶς ἐστιν οὐχ ἕπεται τὸ ἡμέρα εἶναι. αἰτιῶδες δὲ ψεῦδος ἐστὶν ὃ ἤτοι ἀπὸ ψεύδους ἄρχεται, ἢ μὴ εἰς ἀκόλουθον λήγει, ἢ ἔχει τῷ λήγοντι τὸ ἀρχόμενον ἀνακόλουθον. οἷον διότι νύξ ἐστι δίων περιπατεῖ. πιθανὸν δέ ἐστιν ἀξίωμα τὸ ἄγον εἰς συγκατάθεσιν. οἷον εἴ τις τι ἔτεκεν ἐκείνη ἐκείνου μήτηρ ἐστί. ψεῦδος δὲ τοῦτο. οὐ γὰρ ὄρνις ᾠοῦ ἐστι μήτηρ. ἔτι τε τὰ μέν ἐστι δυνατά, τὰ δὲ ἀδύνατα. καὶ τὰ μὲν ἀναγκαῖα, τὰ δ' οὐκ ἀναγκαῖα. δυνατὸν μὲν τὸ ἐπιδεκτικὸν τοῦ ἀληθὲς εἶναι, τῶν ἐκτὸς μὴ ἐναντιουμένων εἰς τὸ ἀληθὲς εἶναι. οἷον ζῇ διοκλῆς. ἀδύνατον δὲ ὃ μή ἐστιν ἐπιδεκτικὸν τοῦ ἀληθὲς εἶναι. οἷον ἡ γῆ ἵπταται. ἀναγκαῖον δέ ἐστιν ὅπερ ἀληθὲς ὂν οὐκ ἔστιν ἐπιδεκτικὸν τοῦ ψεῦδος εἶναι, ἢ ἐπιδεκτικὸν μέν ἐστι, τὰ δ' ἐκτὸς αὐτῷ ἐναντιοῦται πρὸς τὸ ψεῦδος εἶναι. οἷον ἡ ἀρετὴ ὠφελεῖ. οὐκ ἀναγκαῖον δέ ἐστιν ὃ καὶ ἀληθές ἐστι καὶ ψεῦδος οἷόν τε εἶναι τῶν ἐκτὸς μηδὲν ἐναντιουμένων. οἷον τὸ περιπατεῖ δίων. εὔλογον δέ ἐστιν ἀξίωμα τὸ πλείονας ἀφορμὰς ἔχον εἰς τὸ ἀληθὲς εἶναι.

οἷον βιώσομεν αὔριον. ἄλλαι δέ εἰσι διαφοραὶ ἀξιω-
μάτων, καὶ μεταπτώσεις αὐτῶν ἐξ ἀλλήλων εἰς ψεύ-
δη καὶ ἀντίστροφα, περὶ ὧν ἐν τῷ πλάτει λέγομεν.
λόγος δέ ἐστιν ὡς οἱ περὶ τὸν κρίνιν φασὶ τὸ συνε-
στηκὸς ἐκ λήμματος ἢ λημμάτων καὶ προσλήψεως
καὶ ἐπιφορᾶς. οἷον ὁ τοιοῦτος, εἰ ἡμέρα ἐστὶ φῶς ἐστι.
πρόσληψις τὸ ἡμέρα δέ ἐστιν. ἐπιφορὰ δὲ τὸ φῶς ἄρα
τρόπος ἐστί. τρόπος δέ ἐστιν οἱονεὶ σχῆμα λόγου. οἷον ὁ τοιοῦ-
τος. εἰ τὸ α΄ τὸ β΄. ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον τὸ ἄρα
λογότροπος δεύτερον. λογότροπος δέ ἐστι τὸ ἐξ ἀμφοτέρων σύν-
θετον. οἷον εἰ ζῇ Πλάτων ἀναπνεῖ Πλάτων. ἀλλὰ μὴν
τὸ πρῶτον, τὸ ἄρα δεύτερον. παρεισήχθη δὲ ὁ λογό-
τροπος ὑπὲρ τοῦ ἐν ταῖς μακροτέραις συντάξεσι
τῶν λόγων, μηκέτι τὴν πρόσληψιν μακρὰν οὖσαν
καὶ τὴν ἐπιφορὰν λέγειν, ἀλλὰ συντόμως ἐπενεγ-
κεῖν. τὸ δὲ α΄ τὸ ἄρα β΄. τῶν δὲ λόγων, οἱ μέν εἰ-
περὶ τῶν σιν ἀπέραντοι, οἱ δὲ περαντικοί. ἀπέραντοι μὲν ὧν
λόγων τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιφορᾶς μάχεται τῇ διὰ τῶν
λημμάτων συμπλοκῇ. οἷον οἱ τοιοῦτοι. εἰ ἡμέρα ἐστὶ
φῶς ἐστιν. ἡμέρα δέ ἐστι, περιπατεῖ ἄρα Δίων. τῶν
δὲ περαντικῶν λόγων, οἱ μὲν ὁμωνύμως τῷ γένει λέ-
γονται περαντικοί, οἱ δὲ συλλογιστικοί. συλλογιστι-
κοὶ μὲν οὖν εἰσιν οἱ ἤτοι ἀναπόδεικτοι ὄντες ἢ ἀναγό-
μενοι ἐπὶ τοὺς ἀναποδείκτους [?] κατά τι τῶν θεμά-
των ἤ τινα. οἷον οἱ τοιοῦτοι. εἰ περιπατεῖ Δίων κινεῖ-
ται ἄρα Δίων. περαντικοὶ δέ εἰσιν εἰδικῶς οἱ συνά-

γοντες

γοντες μὴ συλλογιστικῶς. οἷον οἱ τοιοῦτοι. ψεῦδός ἐστι
τὸ ἡμέρα ἐστὶ, καὶ νὺξ ἐστιν. ἡμέρα δέ ἐστιν, οὐκ ἄρα νὺξ
ἐστιν. ἀσυλλόγιστοι δ' εἰσὶν οἱ παρακείμενοι μὲν πιθα-
νῶς τοῖς συλλογιστικοῖς, οὐ συνάγοντες δέ. οἷον εἰ ἵππος
ἐστὶ Δίων, ζῷον ἐστὶ Δίων. οὐκ ἄρα ζῷον ἐστὶ Δίων. ἔτι
τῶν λόγων, οἱ μὲν ἀληθεῖς εἰσιν, οἱ δὲ ψευδεῖς. ἀληθεῖς
μὲν οὖν εἰσι λόγοι οἱ δι' ἀληθῶν συνάγοντες. οἷον εἰ ἡ ἀρε- διαίρεσις τῶν λόγων
τὴ ὠφελεῖ, ἡ κακία βλάπτει. ψευδεῖς δέ εἰσιν οἱ τῶν
λημμάτων ἔχοντες τι ψεῦδος, ἢ ἀπέραντοι ὄντες. οἷον
εἰ ἡμέρα ἐστὶ φῶς ἐστιν. ἡμέρα δέ ἐστι. ζῇ ἄρα Δίων.
καὶ δυνατοὶ δ' εἰσὶ λόγοι καὶ ἀδύνατοι, καὶ ἀναγκαῖοι
καὶ οὐκ ἀναγκαῖοι. εἰσὶ δὲ καὶ ἀναπόδεικτοί τινες τῷ μὴ
χρῄζειν ἀποδείξεως. ἄλλοι μὲν παρ' ἄλλοις, παρὰ δὲ
τῷ χρυσίππῳ πέντε. δι' ὧν πᾶς λόγος πλέκεται.
οἱ τινὲς λαμβάνονται ἐπὶ τῶν περαντικῶν καὶ ἐπὶ τῶν
συλλογισμῶν, καὶ ἐπὶ τῶν τροπικῶν. πρῶτος δέ ἐ-
στιν ἀναπόδεικτος ἐν ᾧ πᾶς λόγος συντάσσεται
ἐκ συνημμένου καὶ τοῦ ἡγουμένου. ἀφ' οὗ ἄρχεταί τι
συνημμένον, καὶ τὸ λῆγον. οἷον εἰ τὸ α, τὸ β. ἀλλὰ
μὴν τὸ α, τὸ ἄρα β. δεύτερος δ' ἐστὶν ἀναπόδει-
κτος ὁ διὰ συνημμένου καὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ λήγον-
τος τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἡγουμένου ἔχων συμπέρασμα.
οἷον εἰ ἡμέρα ἐστὶ φῶς ἐστιν. ἀλλὰ μὴν νὺξ ἐστιν, οὐκ ἄρα
ἡμέρα ἐστίν. ἡ γὰρ πρόσληψις γίνεται ἐκ τοῦ ἀντικειμένου
τοῦ λήγοντι. καὶ ἡ ἐπιφορὰ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου τῷ ἡγουμέ-
νῳ. τρίτος δ' ἐστὶν ἀναπόδεικτος ὁ δι' ἀποφατικοῦ συμ-

πλοκῆς καὶ ἑνὸς τῶν ἐν τῇ συμπλοκῇ ὑποφέρων τὸ ἀντικείμενον τοῦ λοιποῦ. οἷον οὐχὶ τέθνηκε Πλάτων καὶ ζῇ Πλάτων. ἀλλὰ μὴν τέθνηκε Πλάτων. οὐκ ἄρα ζῇ Πλάτων. τέταρτος δὲ ἀναπόδεικτος ὁ διὰ διεζευγμένου καὶ ἑνὸς τῶν ἐν τῷ διεζευγμένῳ τὸ ἀντικείμενον τοῦ λοιποῦ ἔχων συμπέρασμα. οἷον ἤτοι τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον, ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον οὐκ ἄρα τὸ δεύτερον. πέμπτος δέ ἐστιν ἀναπόδεικτος ἐν ᾧ πᾶς λόγος συντάσσεται ἐκ διεζευγμένου καὶ ἑνὸς τῶν ἐν τῷ διεζευγμένῳ ἀντικειμένου, καὶ ὑποφέρει τὸ λοιπόν. οἷον ἤτοι ἡμέρα ἐστὶν ἢ νύξ ἐστιν. οὐχὶ δὲ νύξ ἐστιν. ἡμέρα ἄρα ἐστίν. ἐπ' ἀληθεῖ δὲ ἀληθὲς ἕπεται κατὰ τοὺς στωϊκούς. ὡς τῷ ἡμέρα ἐστὶ τὸ φῶς ἐστι. καὶ ψεύδει ψεῦδος. ὡς τῷ νύξ ἐστι ψεύδει, τὸ σκότος ἐστί. καὶ ψεύδει ἀληθές. ὡς τῷ ἵπτασθαι τὴν γῆν τὸ εἶναι τὴν γῆν. ἀληθεῖ μέντοι ψεῦδος οὐκ ἀκολουθεῖ. τῷ γὰρ εἶναι τὴν γῆν τὸ πέτεσθαι τὴν γῆν οὐκ ἀκολουθεῖ. καὶ ἄποροι δέ τινές εἰσι λόγοι ἐγκεκαλυμμένοι καὶ διαλεληθότες καὶ σωρεῖται καὶ κερατίδες καὶ οὔτιδες. ἔστι δὲ ἐγκεκαλυμμένος οἷον ὁ τοιοῦτος. οὐχὶ τὰ μὲν δύο ὀλίγα ἐστίν. οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τρία. οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τέσσαρα. καὶ οὕτω μέχρι τῶν δέκα. τὰ δὲ δύο ὀλίγα ἐστί, καὶ τὰ δέκα ἄρα. οὔτις δέ ἐστι λόγος συντακτικὸς καὶ ἐξ ἀορίστου καὶ ὡρισμένου συνεστὼς, πρόσληψιν δὲ καὶ ἐπιφορὰν ἔχων. οἷον εἴ τις ἐστὶν ἐνταῦθα οὐκ ἔστιν ἐκεῖνος ἐν Ῥόδῳ. καὶ τοι

οῦτοι

ἔτι μὲν ἐν τοῖς λογικοῖς οἱ στωϊκοί, ἵνα μάλιστα κρατιῶσι διαλεκτικὸν ἀεὶ εἶναι τὸν σοφόν. πάντα γὰρ τὰ πράγματα διὰ τῆς ἐν λόγοις θεωρίας ὁρᾶσθαι, ὅσα τε τοῦ φυσικοῦ τόπου τυγχάνει. καὶ αὖ πάλιν ὅσα τοῦ ἠθικοῦ. εἰς μὲν γὰρ τὸ λογικὸν τί δεῖ λέγειν περί τε ὀνομάτων ὀρθότητος ὅπως διέταξαν οἱ νόμοι ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὐκ ἂν ἔχειν εἰπεῖν. δυοῖν δὲ οὔσαιν συνηθείαιν ταῖν ὑποπιπτούσαιν τῇ ἀρετῇ· ἡ μὲν, τί ἕκαστον ἐστὶ τῶν ὄντων σκοπεῖ. ἡ δὲ, τί καλεῖται. καὶ ὧδε μὲν αὐτοῖς ἔχει τὸ λογικόν. τὸ δὲ ἠθικὸν μέρος τῆς φιλοσοφίας διαιροῦσιν εἴς τε τὸν περὶ ὁρμῆς καὶ εἰς τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν τόπον, καὶ εἰς τὸν περὶ παθῶν καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ τέλους. περί τε τῆς πρώτης ἀξίας καὶ τῶν πράξεων. καὶ περὶ τῶν καθηκόντων. προτροπῶν τε καὶ ἀποτροπῶν. καὶ οὕτω δ' ὑποδιαιροῦσιν οἱ περὶ χρύσιππον καὶ ἀρχέδημον, καὶ ζήνωνα τὸν ταρσέα, καὶ ἀπολλόδωρον καὶ διογένην καὶ ἀντίπατρον καὶ ποσειδώνιον. ὁ μὲν γὰρ κιτιεὺς ζήνων καὶ ὁ κλεάνθης ὡς ἂν ἀρχαιότεροι ἀφελέστερον περὶ τῶν πραγμάτων διέλαβον. οὗτοι δὲ διεῖλον καὶ τὸ λογικὸν καὶ τὸ φυσικόν. τὴν δὲ πρώτην ὁρμήν φασι τὸ ζῷον ἴσχειν ἐπὶ τὸ τηρεῖν ἑαυτό, οἰκειούσης αὐτῷ τῆς φύσεως ἀπ' ἀρχῆς. καθά φησιν ὁ χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τελῶν, πρῶτον οἰκεῖον λέγων εἶναι παντὶ ζώῳ τὴν αὑτοῦ σύστασιν καὶ τὴν ταύτης συνείδησιν. οὔτε γὰρ ἀλλοτριῶσαι εἰ-

διαίρεσις τοῦ ἠθικοῦ

κὸς ἦν αὐτὸ τὸ ζῷον οὔτε ποιῆσαι ἂν αὐτό. μήτε ἀλλοτριῶσαι μήτε οὐκ οἰκειῶσαι. ἀπολείπεται τοίνυν λέγειν συστησαμένην αὐτὸ οἰκείως πρὸς ἑαυτό. οὕτω γὰρ τὰ βλάπτοντα διωθεῖται, καὶ τὰ οἰκεῖα προσίεται. ὃ δὲ λέγουσι τινὲς πρὸς ἡδονὴν γίγνεσθαι τὴν πρώτην ὁρμὴν τοῖς ζώοις, ψεῦδος ἀποφαίνουσιν. ἐπιγέννημα γάρ φασιν εἰ ἄρα ἐστὶν ἡδονὴν εἶναι ὅταν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἡ φύσις ἐπιζητήσασα τὰ ἐναρμόζοντα τῇ συστάσει ἀπολάβῃ. ὃν τρόπον ἀφιλαρύνεται τὰ ζῶα, καὶ θάλλει τὰ φυτά. οὐδέν τε φασὶ διήλλαξεν ἡ φύσις ἐπὶ τῶν φυτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ζώων. ὅτι χωρὶς ὁρμῆς καὶ αἰσθήσεως κἀκεῖνα οἰκονομεῖ, καὶ ἐφ' ἡμῶν τινα φυτοειδῶς γίνεται. ἐκ περιττοῦ δὲ τῆς ὁρμῆς τοῖς ζώοις ἐπιγινομένης ᾗ συγχρώμενα πορεύεται πρὸς τὰ οἰκεῖα, τούτοις μὲν τὸ κατὰ φύσιν τὸ κατὰ τὴν ὁρμὴν διοικεῖσθαι. τοῦ δὲ λόγου τοῖς λογικοῖς κατὰ τελειοτέραν προστασίαν δεδομένου, τὸ κατὰ λόγον ζῆν ὀρθῶς γίνεσθαι τοῖς κατὰ φύσιν. τεχνίτης γὰρ οὗτος ἐπιγίνεται τῆς ὁρμῆς. διόπερ πρῶτος ὁ ζήνων ἐν τῷ περὶ ἀνθρώπου φύσεως, τέλος εἶπε τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν, ὅπερ ἐστὶ κατ' ἀρετὴν ζῆν. ἄγει γὰρ πρὸς ταύτην ἡμᾶς ἡ φύσις. ὁμοίως δὲ καὶ κλεάνθης ἐν τῷ περὶ ἡδονῆς, καὶ ποσειδώνιος καὶ ἑκάτων ἐν τοῖς περὶ τελῶν. πάλιν δ' ἴσον ἐστὶ τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν τῷ κατ' ἐμπειρίαν τῶν φύσει συμβαινόντων ζῆν, ὥς φησι χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ

περὶ

περὶ τελῶν. μέρη γάρ εἰσιν αἱ ἡμέτεραι φύσεις τῆς
τοῦ ὅλου. διόπερ τέλος γίνεται τὸ ἀκολούθως τῇ
φύσει. ὅπερ ἐστὶ κατά τε τὴν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν
τῶν ὅλων, οὐδὲν ἐνεργοῦντας ὧν ἀπαγορεύειν εἰώ-
θεν ὁ νόμος ὁ κοινὸς διὰ πάντων ἐρχόμενος, ὁ αὐτὸς
ἐν τῷ Διὶ καθηγεμόνι τούτῳ τῆς τῶν ὄντων διοικήσε-
ως ὄντι. εἶναι δ' αὐτὸ τοῦτο τὴν τοῦ εὐδαίμονος ἀρε-
τήν. καὶ εὔρροιαν βίου, ὅταν πάντα πράττηται κατὰ
τὴν συμφωνίαν τοῦ παρ' ἑκάστῳ δαίμονος, πρὸς τὴν
τοῦ ὅλου διοικητοῦ θέλησιν. ὁ μὲν οὖν Διογένης τέλος
φησὶ ῥητῶς τὸ εὐλογιστεῖν ἐν τῇ τῶν κατὰ φύσιν ἐκλο-
γῇ. Ἀρχέδημος δὲ τὸ πάντα τὰ καθήκοντα ἐπιτε-
λοῦντα ζῆν. φύσιν δὲ Χρύσιππος μὲν ἐξακούει ᾗ
ἀκολούθως δεῖ ζῆν, τήν τε κοινὴν καὶ ἰδίως τὴν ἀν-
θρωπίνην. ὁ δὲ Κλεάνθης τὴν κοινὴν μόνην ἐκδέχε-
ται φύσιν, ᾗ ἀκολουθεῖν δεῖ. οὐκέτι δὲ καὶ τὴν ἐπὶ
μέρους. τήν τε ἀρετὴν διάθεσιν εἶναι ὁμολογουμέ-
νην, καὶ αὐτὴν δι' αὐτὴν εἶναι αἱρετήν, οὐ διά τι-
να φόβον ἢ ἐλπίδα, ἤ τι τῶν ἔξωθεν. ἐν αὐτῇ τε
εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν, ἅτε οὔσῃ ψυχῇ πεποιη-
μένῃ πρὸς τὴν ὁμολογίαν παντὸς τοῦ βίου. δι-
αστρέφεσθαι δὲ τὸ λογικὸν ζῷον, ποτὲ μὲν διὰ
τὰς τῶν ἔξωθεν πραγματειῶν πιθανότητας. πο-
τὲ δὲ διὰ τὴν κατήχησιν τῶν συνόντων. ἐπεὶ
ἡ φύσις ἀφορμὰς δίδωσιν ἀδιαστρόφους. ἀρετὴ
δὲ ἡ μέν τις κοινῶς παντὶ τελείωσις, ὥσπερ

κατίσχυσιν

τέλειός ἐστιν

ἀνδρι-

ἀνδρεία αὕτη. καὶ ἡ ἀθεώρητος ὥσπερ ὑγίεια, καὶ ἡ θεωρηματικὴ ὡς φρόνησις. φησὶ γὰρ ὁ Ἑκάτων ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἀρετῶν, ἐπιστημονικὰς μὲν εἶναι καὶ θεωρηματικὰς τὰς ἐχούσας τὴν σύστασιν ἐκ θεωρημάτων, ὡς φρόνησιν καὶ δικαιοσύνην. ἀθεωρήτους δὲ τὰς κατὰ παρέκτασιν θεωρουμένας, ταῖς ἐκ τῶν θεωρημάτων συνεστηκυίαις, καθάπερ ὑγίειαν καὶ ἰσχύ. τῇ ἀφροσύνῃ τεθεωρημένῃ ὑπαρχούσῃ συμβαίνει ἀκολουθεῖν καὶ παρεκτείνεσθαι τὴν ὑγίειαν. καθάπερ τῇ ψαλίδος οἰκονομίᾳ τὴν ἰσχὺν ἐπιγίνεσθαι. καλοῦνται δ' ἀθεώρητοι ὅτι μὴ ἔχουσι συγκαταθέσεις, ἀλλ' ἐπιγίνονται, καὶ περὶ φαύλους γίγνονται, ὡς ὑγίεια, ἀνδρεία. τεκμήριον δὲ τὸ ὑπαρκτὴν εἶναι τὴν ἀρετήν φησιν ὁ Ποσειδώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ ἠθικοῦ λόγου, τὸ γίνεσθαι ἐν προκοπῇ τοὺς περὶ Σωκράτην, Διογένην καὶ Ἀντισθένην. εἶναι δὲ καὶ τὴν κακίαν ὑπαρκτὴν διὰ τὸ ἀντικεῖσθαι τῇ ἀρετῇ. διδακτήν τε εἶναι αὐτήν, λέγω δὲ τὴν ἀρετήν καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τέλους φησί, καὶ Κλεάνθης καὶ Ποσειδώνιος ἐν τοῖς προτρεπτικοῖς, καὶ Ἑκάτων. ὅτι δὲ διδακτή ἐστι, δῆλον ἐκ τοῦ γίνεσθαι ἀγαθοὺς ἐκ φαύλων. Παναίτιος μὲν οὖν δύο φησὶν ἀρετάς, θεωρητικὴν καὶ πρακτικήν. ἄλλοι δὲ λογικὴν καὶ φυσικὴν καὶ ἠθικήν. τέτταρας δὲ οἱ περὶ Ποσειδώνιον καὶ πλείονας οἱ περὶ Κλεάνθην καὶ Χρύσιππον καὶ Ἀντίπατρον. ὁ μὲν γὰρ Ἀπολλοφάνης

μίαν

μίαν λέγει τὴν φρόνησιν. τῶν δὲ ἀρετῶν, τὰς μὲν πρώτας, τὰς δὲ ταύταις ὑποτεταγμένας. πρώτας μὲν τάσδε, φρόνησιν, ἀνδρείαν, δικαιοσύνην, σωφροσύνην. ἐν εἴδει τούτων μεγαλοψυχίαν, ἐγκράτειαν, καρτερίαν, ἀγχίνοιαν, εὐβουλίαν. καὶ τὴν μὲν φρόνησιν εἶναι ἐπιστήμην κακῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ οὐδετέρων. τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐπιστήμην ὧν αἱρετέον καὶ εὐλαβητέον καὶ οὐδετέρων. τὴν δὲ μεγαλοψυχίαν ἐπιστήμην ἕξιν ὑπεράνω ποιοῦσαν τῶν συμβαινόντων κοινῇ φαύλων τε καὶ σπουδαίων. τὴν δὲ ἐγκράτειαν διάθεσιν ἀνυπέρβατον τῶν κατ᾽ ὀρθὸν λόγον, ἢ ἕξιν ἀήττητον ἡδονῶν. τὴν δὲ καρτερίαν ἐπιστήμην, ἢ ἕξιν ὧν ἐμμενετέον καὶ μή, καὶ οὐδετέρων. τὴν δὲ ἀγχίνοιαν ἕξιν εὑρετικὴν τοῦ καθήκοντος ἐκ παραχρῆμα. τὴν δὲ εὐβουλίαν ἐπιστήμην τοῦ σκοπεῖσθαι ποῖα καὶ πῶς πράττοντες πράξομεν συμφερόντως. ἀνάλογον δὲ καὶ τῶν κακιῶν, τὰς μὲν εἶναι πρώτας. τὰς δὲ ὑπὸ ταύτας. οἷον ἀφροσύνην μὲν καὶ δειλίαν καὶ ἀδικίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ ἀκρασίαν καὶ βραδύνοιαν καὶ κακοβουλίαν ἐν ταῖς ὑπὸ ταύτας. εἶναι δὲ ἀγνοίας τὰς κακίας. ὧν αἱ ἀρεταὶ ἐπιστῆμαι. ἀγαθὸν δὲ κοινῶς μὲν τὸ τι ὄφελος. ἰδίως δὲ ἤτοι ταὐτὸν ἢ οὐχ ἕτερον ὠφελείας. ὅθεν αὐτήν τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μετέχον αὐτῆς ἀγαθὸν τριχῶς οὕτω λέγεσθαι. οἷον τὸ ἀγαθὸν ἀφ᾽ οὗ συμβαίνει εἰς τὴν πρᾶξιν τὴν κατ᾽ ἀρετήν. ὑφ᾽ οὗ δὲ ὡς τὸν σπουδαῖον τὸν

περὶ τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν ἀρετῶν

μετέχοντα τῆς ἀρετῆς. ἄλλως δὲ οὕτως ἰδίως ὁρίζονται τὸ ἀγαθόν. τὸ τέλειον κατὰ φύσιν λογικοῦ. τοιοῦτον δ' εἶναι τὴν ἀρετήν, ὡς μετέχοντα, τάς τε πράξεις τὰς κατ' ἀρετὴν καὶ τοὺς σπουδαίους εἶναι. ἐπιγεννήματα δὲ τήν τε εὐθυμίαν καὶ τὴν εὐφροσύνην καὶ τὰ ὅμοια.

διαίρεσις τῶν ἀγαθῶν

ἔτι τῶν ἀγαθῶν, τὰ μὲν εἶναι κατὰ ψυχήν, τὰ δὲ ἐκτός, τὰ δ' οὔτε περὶ ψυχὴν οὔτε ἐκτός. τὰ μὲν περὶ ψυχήν, ἀρετάς, καὶ τὰς κατὰ ταύτας πράξεις. τὰ δ' ἐκτός, τό τε σπουδαίαν ἔχειν πατρίδα καὶ σπουδαῖον φίλον, καὶ τὴν τούτων εὐδαιμονίαν. τὰ δὲ οὔτε ἐκτὸς οὔτε περὶ ψυχήν, τὸ αὐτὸν ἑαυτῷ εἶναι φαῦλον καὶ κακοδαίμονα. ἔτι τῶν ἀγαθῶν, τὰ μὲν εἶναι τελικά, τὰ δὲ ποιητικά, τὰ δὲ τελικὰ καὶ ποιητικά. τὸν μὲν οὖν φίλον καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ γινομένας ὠφελείας ποιητικὰ εἶναι ἀγαθά. θάρσος δὲ καὶ φρόνημα καὶ ἐλευθερίαν, καὶ τέρψιν καὶ εὐφροσύνην καὶ ἀλυπίαν πᾶσαν τὴν κατ' ἀρετὴν πρᾶξιν τελικά. ποιητικὰ δὲ καὶ τελικὰ εἶναι ἀγαθά. καθὸ μὲν γὰρ ἀποτελοῦσι τὴν εὐδαιμονίαν ποιητικά ἐστιν ἀγαθά. καθὸ δὲ συμπληροῦσιν αὐτὴν ὥστε μέρη αὐτῆς γίνεσθαι, τελικά. ἔτι τῶν περὶ ψυχὴν ἀγαθῶν, τὰ μέν εἰσιν ἕξεις, τὰ δὲ διαθέσεις, τὰ δ' οὔτε ἕξεις οὔτε διαθέσεις. διαθέσεις μὲν αἱ ἀρεταί, ἕξεις δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα. οὔτε δὲ ἕξεις οὔτε διαθέσεις αἱ ἐνέργειαι. κοινῶς δὲ τῶν ἀγαθῶν μικτὰ μέν ἐστιν εὐτεκνία καὶ εὐγηρία. ἁπλοῦν δ' ἐστὶν ἀγαθὸν ἐπιστήμη. καὶ

ἀεὶ

ἀεὶ μὲν παρόντα αἱ ἀρεταί. οὐκ ἀεὶ δέ, οἷον χαρά, περιπάτησις. πᾶν δὲ ἀγαθὸν συμφέρον εἶναι καὶ δέον, καὶ λυσιτελὲς καὶ χρήσιμον καὶ εὔχρηστον καὶ καλὸν καὶ ὠφέλιμον καὶ αἱρετὸν καὶ δίκαιον. συμφέρον μὲν ὅτι φέρει τοιαῦτα ὧν συμβαινόντων ὠφελούμεθα. δέον δὲ ὅτι συνέχει ἐν οἷς χρή. λυσιτελὲς δὲ ὅτι λύει τὰ τελούμενα εἰς αὐτό, ὥστε τὴν ἀντικατάλλαξιν τὴν ἐκ τῆς πραγματείας ὑπεραίρειν τῇ ὠφελείᾳ. χρήσιμον δὲ ὅτι χρείαν ὠφελείας παρέχεται. εὔχρηστον δὲ ὅτι τὴν χρείαν ἐπαινετὴν ἀπεργάζεται. καλὸν δὲ ὅτι συμμέτρως ἔχει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χρείαν. ὠφέλιμον δὲ ὅτι τοιοῦτον ἐστὶν ὥστε ὠφελεῖν. αἱρετὸν δὲ ὅτι τοιοῦτον ἐστὶν ὥστε εὐλόγως αὐτὸ αἱρεῖσθαι. δίκαιον δὲ ὅτι νόμῳ ἐστὶ σύμφωνον, καὶ κοινωνίας ποιητικόν. καλὸν δὲ λέγουσι τὸ τελείως ἀγαθὸν παρὰ τὸ πάντας ἀπέχειν τοὺς ἐπιζητουμένους ἀριθμοὺς ὑπὸ τῆς φύσεως, ἢ τὸ τελείως σύμμετρον. εἴδη δὲ εἶναι τοῦ καλοῦ, τέτταρα, Δίκαιον, ἀνδρεῖον, κόσμιον, ἐπιστημονικόν. ἐν γὰρ τοῖσδε τὰς καλὰς πράξεις συντελεῖσθαι. ἀνάλογον δὲ καὶ τοῦ αἰσχροῦ εἶναι εἴδη τέτταρα. τό τε ἄδικον καὶ τὸ δειλὸν καὶ ἄκοσμον καὶ ἄφρον. λέγεσθαι δὲ τὸ καλὸν μοναχῶς μὲν τὸ ἐπαινετοὺς παρεχόμενον τοὺς ἔχοντας ἀγαθὸν ἐπαίνου ἄξιον. ἑτέρως Δὲ τὸ εὖ πεφυκέναι πρὸς τὸ ἴδιον ἔργον. ἄλλως δὲ τὸ ἐπικοσμοῦν. ὅταν λέγωμεν μόνον τὸν σοφὸν ἀγαθὸν καλὸν εἶναι. λέγουσι Δὲ μόνον τὸ καλὸν ἀγα-

εἴδη τοῦ καλοῦ

εἴδη τοῦ αἰσχροῦ

ἀγαθὸν εἶναι, καθά φησιν Ἑκάτων ἐν τῷ τρίτῳ περὶ ἀγαθῶν, καὶ Χρύσιππος ἐν τοῖς περὶ τοῦ καλοῦ. εἶναι δὲ τοῦτο ἀρετὴν, καὶ τὸ μετέχον ἀρετῆς, ᾧ ἐστιν ἴσον τὸ πᾶν ἀγαθὸν, καλὸν εἶναι. καὶ τὸ ἰσοδυναμοῦν τῷ καλῷ τὸ ἀγαθόν. ὅπερ ἴσον ἐστὶ τούτῳ. ἐπεὶ γάρ ἐστιν ἀγαθὸν καλόν ἐστιν. ἔστι δὲ καλὸν, ἀγαθὸν ἄρα ἐστί. δοκεῖ δὲ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἴσα εἶναι, καὶ πᾶν ἀγαθὸν ἐπ' ἄκρον εἶναι αἱρετόν. καὶ μήτε ἄνεσιν μήτε ἐπίτασιν δέχεσθαι. τῶν δὲ ὄντων φασὶ, τὰ μὲν ἀγαθὰ εἶναι, τὰ δὲ κακὰ, τὰ δὲ οὐδέτερα. ἀγαθὰ μὲν οὖν τάς τε ἀρετὰς, φρόνησιν, δικαιοσύνην, ἀνδρείαν, σωφροσύνην, καὶ τὰ λοιπά. κακὰ δὲ τὰ ἐναντία, ἀφροσύνην, ἀδικίαν, καὶ τὰ λοιπά. οὐδέτερα δὲ ὅσα μήτε ὠφελεῖ μήτε βλάπτει. οἷον ζωὴ, ὑγεία, ἡδονὴ, κάλλος, ἰσχὺς, πλοῦτος, εὐδόξια, εὐγένεια. καὶ τὰ τούτοις ἐναντία, θάνατος, νόσος, πόνος, αἶσχος, ἀσθένεια, πενία, ἀδοξία, δυσγένεια. καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, καθά φησιν Ἑκάτων ἐν ἑβδόμῳ περὶ τέλους. καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ ἠθικῇ, καὶ Χρύσιππος. μὴ γὰρ εἶναι ταῦτα ἀγαθὰ, ἀλλ' ἀδιάφορα, κατ' εἶδος προηγμένα. ὡς γὰρ ἴδιον θερμοῦ τὸ θερμαίνειν οὐ τὸ ψύχειν, οὕτω καὶ ἀγαθοῦ τὸ ὠφελεῖν οὐ τὸ βλάπτειν. οὐ μᾶλλον δὲ ὠφελεῖ ἢ βλάπτει ὁ πλοῦτος, καὶ ἡ ὑγεία. οὐκ ἄρα ἀγαθὸν οὔτε πλοῦτος οὔτε ὑγεία. ἔτι τε φασὶν ᾧ ἐστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀγαθόν. πλούτῳ δὲ καὶ ὑγείᾳ ἔστιν εὖ καὶ κα-

διαίρεσις τῶν ὄντων

πῶς χρῆσθαι, οὐκ ἄρα ἀγαθὸν πλοῦτος καὶ ὑγεία. Ποσειδώνιος μέν τοι καὶ ταῦτά φησι τῶν ἀγαθῶν εἶναι. ἀλλ᾽ οὐδὲ τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν φασιν. Ἑκάτων τε ἐν τῷ ἐννεακαιδεκάτῳ περὶ ἀγαθῶν, καὶ Χρύσιππος ἐν τοῖς περὶ ἡδονῆς. εἶναι γὰρ καὶ αἰσχρὰς ἡδονάς. μηδὲν δὲ αἰσχρὸν εἶναι ἀγαθόν. ὠφελεῖν δέ ἐστι κινεῖν ἢ ἴσχειν κατ᾽ ἀρετήν. βλάπτειν τι κινεῖν ἢ ἴσχειν κατὰ κακίαν. διχῶς δὲ λέγεσθαι ἀδιάφορα. ἅπαξ μὲν τὰ μήτε πρὸς εὐδαιμονίαν μήτε κακοδαιμονίαν συνεργοῦντα, ὡς ἔχει, πλοῦτος, δόξα, ὑγίεια, ἰσχύς, καὶ τὰ ὅμοια. ἐνδέχεται γὰρ χωρὶς τούτων εὐδαιμονεῖν, τῆς ποιᾶς αὐτῶν χρήσεως εὐδαιμονικῆς οὔσης, ἢ κακοδαιμονικῆς. ἄλλως δὲ λέγεται ἀδιάφορα, τὰ μήτε ἀφορμῆς κινητὰ, ὡς ἔχει τὸ ἀρτίας ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τρίχας ἢ περιττὰς, ἢ ἐκτεῖναι τὸν δάκτυλον ἢ συστεῖλαι, τῶν προτέρων ἀδιαφόρων οὐκέθ᾽ οὕτω λεγομένων. ὁρμῆς γάρ ἐστιν ἐκεῖνα καὶ ἀφορμῆς κινητικά. διὸ τὰ μὲν, αὐτῶν ἐκλέγεται. τῶν οὐδετέρων ἐπίσης ἐχόντων πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγήν. τῶν ἀδιαφόρων τὰ μὲν λέγουσι προηγμένα, τὰ δὲ ἀποπροηγμένα. προηγμένα μὲν τὰ ἔχοντα ἀξίαν. ἀποπροηγμένα δὲ τὰ ἀπαξίαν ἔχοντα. ἀξίαν δὲ τὴν μέν τινα λέγουσι σύμβλησιν πρὸς τὸν ὁμολογούμενον βίον. ἥτις ἐστὶ περὶ πᾶν ἀγαθόν. τὴν δὲ εἶναι μέσην τινὰ δύναμιν ἢ χρείαν συμβαλλομένην πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον. ὅμοιον εἰπεῖν ἣν τινα

προφέρεται πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον, πλοῦτος ἢ ὑγίεια. τὴν δ' εἶναι ἀξίαν ἀμοιβὴν δοκιμαστοῦ, ἣν ἂν ὁ ἔμπειρος τῶν πραγμάτων τάξῃ. ὅμοιον εἰπεῖν ἀμείβεσθαι πυροὺς πρὸς τὰς σὺν ἡμιόνῳ κριθάς. προηγμένα μὲν οὖν εἶναι ἃ καὶ ἀξίαν ἔχει. οἷον ἐπὶ μὲν τῶν ψυχικῶν εὐφυΐαν, τέχνην, προκοπὴν, καὶ τὰ ὅμοια. ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν ζωὴν, ὑγίειαν, ῥώμην, εὐεξίαν, ἀρτιότητα, κάλλος. ἐπὶ δὲ τῶν ἐκτὸς πλοῦτον, δόξαν, εὐγένειαν, καὶ τὰ ὅμοια. * ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν θάνατον, νόσον, ἀσθένειαν, καχεξίαν, πήρωσιν, αἶσχος, καὶ τὰ ὅμοια. ἐπὶ δὲ τῶν ἐκτὸς, πενίαν, ἀδοξίαν, δυσγένειαν, καὶ τὰ παραπλήσια. ὅτε δὲ προήχθη, ὅτε ἀπροήχθη τὰ οὐδετέρως ἔχοντα. ἔτι τῶν προηγμένων, τὰ μὲν δι' αὐτὰ προῆκται, τὰ δὲ δι' ἕτερα, τὰ δὲ δι' αὐτὰ καὶ δι' ἕτερα. δι' αὐτὰ μὲν εὐφυΐα, προκοπὴ, καὶ τὰ ὅμοια. δι' ἕτερα δὲ πλοῦτος, εὐγένεια, καὶ τὰ ὅμοια. δι' αὐτὰ δὲ καὶ δι' ἕτερα ἰσχὺς, εὐαισθησία, ἀρτιότης. δι' αὐτὰ μὲν ὅτι κατὰ φύσιν ἐστί. δι' ἕτερα δὲ ὅτι περιποιεῖ χρείας οὐκ ὀλίγας. ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ τὸ ἀπροηγμένον, κατὰ τὸν ἐναντίον λόγον. ἔτι δὲ καθῆκον φασὶν εἶναι ὃ πραχθὲν εὔλογόν τε ἴσχει ἀπολογισμόν. οἷον τὸ ἀκόλουθον ἐν τῇ ζωῇ. ὅπερ καὶ ἐπὶ τὰ φυτὰ καὶ ζῶα διατείνει. ὁρᾶσθαι γὰρ κἀπὶ τούτων καθήκοντα. κατωνομάσθαι δὲ οὕτως ὑπὸ πρώτου Ζήνωνος τὸ καθῆκον ἀπὸ τοῦ κατά τινας ἥκειν

τὸ καθῆκον

τῆς

τῆς προσονομασίας εἰλημμένης. ἐνέργημα δὲ αὐτὸ εἶναι ταῖς κατὰ φύσιν κατασκευαῖς οἰκεῖον. τῶν γὰρ καθ' ὁρμὴν ἐνεργουμένων, τὰ μὲν καθήκοντα εἶναι. τὰ δὲ, παρὰ τὸ καθῆκον. καθήκοντα μὲν οὖν εἶναι, ὅσα λόγος αἱρεῖ ποιεῖν, ὡς ἔχει γονεῖς τιμᾶν, ἀδελφούς, πατρίδα. συμπεριφέρεσθαι φίλοις. παρὰ τὸ καθῆκον δὲ ὅσα μὴ αἱρεῖ λόγος, ὡς ἔχει τὰ τοιαῦτα, γονέων ἀμελεῖν, συγγενῶν ἀφροντιστεῖν, φίλοις μὴ συνδιατίθεσθαι, πατρίδα ὑπερορᾶν, καὶ τὰ παραπλήσια. οὔτε δὲ καθήκοντα οὔτε παρὰ τὸ καθῆκον ὅσα οὔτε αἱρεῖ λόγος πράττειν, οὔτε ἀπαγορεύει. οἷον κάρφος ἀνελέσθαι, γραφεῖον κρατεῖν, στλεγγίδα, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις. καὶ τὰ μὲν καθήκοντα ἄνευ περιστάσεως, τὰ δὲ περιστατικά. καὶ ἄνευ μὲν περιστάσεως τάδε, ὑγείας ἐπιμελεῖσθαι, καὶ αἰσθητηρίων, καὶ τὰ ὅμοια. κατὰ περίστασιν δὲ τὸ πηροῦν ἑαυτὸν, καὶ τὴν κτῆσιν διαρριπτεῖν. ἀνάλογος δὲ καὶ τῶν παρὰ τὸ καθῆκον. ἔτι τῶν καθηκόντων τὰ μὲν, ἀεὶ καθήκει. τὰ δὲ, οὐκ ἀεί. καὶ ἀεὶ μὲν καθήκει τὸ ἐρωτᾶν, τὸ ἀποκρίνεσθαι, καὶ περιπατεῖν, καὶ τὰ ὅμοια. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ τὸ καθῆκον. ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς μέσοις τι καθῆκον. ὡς τὸ πείθεσθαι τοὺς παῖδας τοῖς παιδαγωγοῖς. φασὶ δὲ τὴν ψυχὴν εἶναι ὀκταμερῆ. μέρη γὰρ αὐτῆς τά τε πέντε αἰσθητήρια, καὶ τὸ φωνητικὸν ὄργανον, καὶ τὸ διανοητικὸν ὅπερ ἐστὶν

μέρη τῆς ψυχῆς

ἔστιν αὐτὴ ἡ διάνοια, καὶ τὸ γεννητικόν. ἐκ δὲ τῶν ψευ-
δῶν ἐπιγίνεσθαι τὴν διαστροφὴν ἐπὶ τὴν διάνοιαν
ἀφ' ἧς πολλὰ πάθη βλαστάνειν καὶ ἀκαταστασίας
αἴτια. ἔστι δὲ αὐτὸ τὸ πάθος κατὰ Ζήνωνα, ἡ ἄλογος
πάθος καὶ παρὰ φύσιν ψυχῆς κίνησις, ἢ ὁρμὴ πλεονάζου-
σα. τῶν δὲ παθῶν τὰ ἀνωτάτω καθά φησιν Ἑκάτων
ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ παθῶν, εἶναι γένη τέτταρα, λύ-
εἴδη παθῶν πην, φόβον, ἐπιθυμίαν, ἡδονήν. δοκεῖ δὲ αὐτοῖς τὰ
πάθη κρίσεις εἶναι καθά φησι Χρύσιππος ἐν τῷ πε-
ρὶ παθῶν. ἥ τε γὰρ φιλαργυρία ὑπόληψίς ἐστι τοῦ τὸ
ἀργύριον καλὸν εἶναι. καὶ ἡ μέθη δὲ, καὶ ἡ ἀκολασία
ὁμοίως, καὶ τὰ ἄλλα. καὶ τὴν μὲν λύπην εἶναι συστο-
λὴν ἄλογον. εἴδη δὲ αὐτῆς ἔλεον, φθόνον, ζῆλον, ζηλο-
τυπίαν, ἄχθος, ἐνόχλησιν, ἀνίαν, ὀδύνην, σύγχυ-
σιν. ἔλεον μὲν οὖν εἶναι λύπην, ὡς ἐπὶ ἀναξίως κακο-
παθοῦντι. φθόνον δὲ λύπην ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς.
ζῆλον δὲ λύπην ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι ὧν αὐτὸς ἔ-
χει. ἄχθος δὲ λύπην βαρύνουσαν. ἐνόχλησιν λύ-
πην στενοχωροῦσαν καὶ δυσχωρίαν παρασκευάζου-
σαν. ἀνίαν λύπην ἐκ διαλογισμῶν μένουσαν, ἢ ἐπι-
τεινομένην. ὀδύνην, λύπην ἐπίπονον. σύγχυσιν
λύπην ἄλογον, ἀποκναίουσαν καὶ κωλύουσαν τὰ πα-
ρόντα συνορᾶν. ὁ δὲ φόβος ἐστὶ προσδοκία κακοῦ. εἰς
δὲ τὸν φόβον ἀνάγεται καὶ ταῦτα, δεῖμα, ὄκνος, αἰ-
σχύνη, ἔκπληξις, θόρυβος, ἀγωνία. δεῖμα μὲν οὖν
ἐστι φόβος δέος ἐμποιῶν. αἰσχύνη δὲ φόβος ἀδο-
ξίας.

ξίας. ὄκνος δὲ φόβος μελλούσης ἐνεργείας. ἐκπλη-
ξις δὲ φόβος ἐκ φαντασίας ἀσυνήθους πράγμα-
τος. θόρυβος δὲ μετὰ κατεπείξεως φωνῆς. ἐπιθυ- — ἐπιθυμία
μία δέ ἐστιν ἄλογος ὄρεξις. ὑφ᾽ ἣν τάττεται καὶ
ταῦτα, σπάνις, μῖσος, φιλονεικία, ὀργή, ἔρως,
μῆνις, θυμός. ἔστι δὲ ἡ μὲν σπάνις ἐπιθυμία τις ἐν — σπάνις
ἀποτεύξει, καὶ οἷον κεχωρισμένη ἐκ τοῦ πράγμα-
τος. τεταμένη δὲ διακενῆς ἐπ᾽ αὐτὸ καὶ σπωμένη.
μῖσος δέ ἐστιν ἐπιθυμία τις τοῦ κακῶς εἶναί τινι, — μῖσος
καὶ παρατάσεως. φιλονεικία δὲ ἐπιθυμία τις περὶ — φιλονεικία
αἱρέσεως. ὀργὴ δὲ ἐπιθυμία τιμωρίας, τοῦ δοκοῦν- — ὀργή
τος ἠδικηκέναι οὐ προσηκόντως. ἔρως δέ ἐστιν ἐπι- — ἔρως
θυμία τις οὐχ ἡ περὶ σπουδαίου ἐστίν. ἔστι γὰρ ἐπιβο-
λὴ φιλοποιίας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον. μῆνις δέ — μῆνις
ἐστιν ὀργὴ πεπαλαιωμένη καὶ ἐπίκοτος. ἐπιτηρη-
τικὴ δὲ ὅπερ ἐμφαίνεται διὰ τῶνδε.

εἴπερ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον ὄφρα τελέσσῃ.

ὁ δὲ θυμός ἐστιν ὀργὴ ἀρχομένη. ἡδονὴ δέ ἐστιν ἄλο- — θυμός
γος ἔπαρσις, ἐφ᾽ αἱρετῷ δοκοῦντι ὑπάρχειν, ὑφ᾽ — ἡδονή
ἣν τάττεται κήλησις, ἐπιχαιρεκακία, τέρψις, διά-
χυσις. κήλησις μὲν οὖν ἐστιν ἡδονὴ δι᾽ ὤτων κατα- — κήλησις
κηλοῦσα. ἐπιχαιρεκακία δὲ ἡδονὴ ἐπ᾽ ἀλλοτρίοις κα- — ἐπιχαιρε-
κοῖς. τέρψις δὲ οἷον τρέψις, προτροπὴ τῆς ψυχῆς — κακία τέρψις
ἐπὶ τὸ ἀνειμένον. διάχυσις δὲ ἀνάλυσις ἀρετῆς. ὡς — διάχυσις
δὲ λέγεται τινὰ ἐπὶ τοῦ σώματος ἀρρωστήματα οἷον

ποδάγρα, καὶ ἀρθρίτιδες, οὕτω κἀπὶ τῆς ψυχῆς, φιλοδοξία καὶ φιληδονία καὶ τὰ παραπλήσια. τὸ γὰρ ἀῤῥώστημά ἐστι νόσημα μετὰ ἀσθενείας. τὸ δὲ νόσημα οἴησις σφόδρα δοκοῦντος αἱρετοῦ. καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ σώματος εὐεμπτωσίαι τινὲς λέγονται, οἷον κατάῤῥους καὶ διάῤῥοια, οὕτω κἀπὶ τῆς ψυχῆς εἰσὶν εὐκαταφορίαι. οἷον φθόνοι, ἔριδες, καὶ τὰ παραπλήσια. εἶναι δὲ καὶ εὐπαθείας φασὶ τρεῖς, χαρὰν, εὐλάβειαν, βούλησιν. καὶ τὴν μὲν χαρὰν ἐναντίαν φασὶν εἶναι τῇ ἡδονῇ, οὖσαν εὔλογον ἔπαρσιν. τὴν Δὲ εὐλάβειαν τῷ φόβῳ, οὖσαν εὔλογον ἔκκλισιν. φοβηθήσεσθαι μὲν γὰρ τὸν σοφὸν οὐδαμῶς. εὐλαβηθήσεσθαι δέ. τῇ δὲ ἐπιθυμίᾳ ἐναντίαν φασὶν εἶναι τὴν βούλησιν, οὖσαν εὔλογον ὄρεξιν. καθάπερ οὖν ὑπὸ τὰ πρῶτα πάθη πίπτει τινὰ, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὸ τὰς πρώτας εὐπαθείας. καὶ ὑπὸ μὲν τὴν βούλησιν εὔνοιαν, εὐμένειαν, ἀσπασμὸν, ἀγάπησιν. ὑπὸ δὲ τὴν εὐλάβειαν αἰδῶ, ἁγνείαν. ὑπὸ δὲ τὴν χαρὰν τέρψιν, εὐφροσύνην, εὐθυμίαν. φασὶ δὲ καὶ ἀπαθῆ εἶναι τὸν σοφὸν, διὰ τὸ ἀνέμπτωτον εἶναι. εἶναι δὲ καὶ ἄλλον ἀπαθῆ τὸν φαῦλον, ἐν ἴσῳ λεγόμενον τῷ σκληρῷ, καὶ ἀτρέπτῳ. ἄτυφόν τε εἶναι τὸν σοφόν. ἴσον γὰρ ἔχειν πρός τε τὸ ἔνδοξον, καὶ τὸ ἄδοξον. εἶναι δὲ καὶ ἄλλον ἄτυφον, κατὰ τὸν εἰκαῖον τεταγμένον ὅς ἐστι φαῦλος. καὶ αὐστηροὺς Δέ φασιν εἶναι πάντας τοὺς σπουδαίους, τῷ μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖν,

[margin: ἀῤῥώστημα / νόσημα / εὐπάθειαι τρεῖς / ὅτι ἀπαθὴς ὁ σοφός / ἄτυφος]

μήτε

μήτε παῤ ἄλλων τὰ πρὸς ἡδονὴν προσδέχεσθαι. καὶ ἄλλον δὲ εἶναι αὐστηρὸν παραπλησίως λεγόμενον τῷ αὐστηρῷ οἴνῳ. ᾧ πρὸς μὲν φαρμακοποιΐαν χρῶνται. πρὸς δὲ πρόποσιν οὐ πάνυ. ἀκιβδήλους τοὺς σπουδαίους, φυλακτικούς τε εἶναι τοῦ ἐπὶ τὸ βέλτιον αὐτῶν παριστάνειν, διὰ παρασκευῆς τῆς τὰ φαῦλα μὲν ἀποκρυπτούσης, τὰ δὲ ὑπάρχοντα ἀγαθὰ φαίνεσθαι ποιούσης ἀπλάστως. περιῃρηκέναι γὰρ ἐν τῇ φωνῇ τῷ πλάσματι καὶ τῷ εἴδει. ἀπράγμονάς τε εἶναι. ἐκκλίνειν γὰρ τὸ πράττειν τι παρὰ τὸ καθῆκον. καὶ οἰνωθήσεσθαι μέν. οὐ μεθυσθήσεσθαι δέ. ἔτι δὲ οὐδὲ μανήσεσθαι. προσπεσεῖσθαι μέντοι ποτὲ αὐτῷ φαντασίας ἀλλοκότους, διὰ μελαγχολίαν ἢ λήρησιν, οὐ κατὰ τὸν τῶν αἱρετῶν λόγον, ἀλλὰ παρὰ φύσιν. οὐδὲ μὴν λυπηθήσεσθαι τὸν σοφόν, διὰ τὸ τὴν λύπην ἄλογον εἶναι συστολὴν ψυχῆς, ὡς ἀπολλόδωρός φησιν ἐν τῇ ἠθικῇ. θείους τε εἶναι. ἔχειν γὰρ ἐν ἑαυτοῖς οἱονεὶ θεόν. τὸν δὲ φαῦλον ἄθεον. διττὸν δὲ εἶναι τὸν ἄθεον. τόν τε ἐναντίως τῷ θείῳ λεγόμενον, καὶ τὸν ἐξουθενητικὸν τοῦ θείου. ὅ περ οὐκ εἶναι περὶ πάντα φαῦλον. θεοσεβεῖς τοὺς σπουδαίους. ἐμπείρους γὰρ εἶναι τῶν περὶ θεῶν νομίμων. εἶναι τε τὴν εὐσέβειαν ἐπιστήμην θεῶν θεραπείας. ἀλλὰ μὴν καὶ θύειν αὐτοὺς θεοῖς, ἁγνούς τε ὑπάρχειν. ἐκκλίνειν γὰρ τὰ περὶ θεοὺς ἁμαρτήματα. καὶ

ὅτι διττὸς ὁ ἄθεος

τοὺς θεοὺς ἀγαθοὺς αὐτούς. ὁσίους τε γὰρ εἶναι καὶ δικαίους πρὸς τὸ θεῖον. μόνους ἱερέας τοὺς σοφούς. ἐπεσκέφθαι γὰρ περὶ θυσιῶν, ἱδρύσεων, καθαρμῶν, τῶν ἄλλων τῶν πρὸς θεοὺς οἰκείων. δοκεῖ δὲ αὐτοῖς καὶ γονέας σεβήσεσθαι, καὶ ἀδελφοὺς ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ μετὰ θεούς. φασὶ δὲ καὶ τὴν πρὸς τὰ τέκνα φιλοστοργίαν, φυσικὴν εἶναι αὐτοῖς, καὶ ἐν φαύλοις μὴ εἶναι. ἀρέσκει τε αὐτοῖς ἴσα ἡγεῖσθαι τὰ ἁμαρτήματα καθά φησι χρύσιππος ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν ἠθικῶν ζητημάτων, καὶ περσαῖος, καὶ ζήνων. εἰ γὰρ ἀληθὲς ἀληθοῦς μᾶλλον οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ψεῦδος ψεύδους, οὕτως οὐδὲ ἀπάτη ἀπάτης, οὐδὲ ἁμάρτημα ἁμαρτήματος. καὶ γὰρ ὁ ἑκατὸν σταδίους ἀπέχων κανώβου, καὶ ὁ ἕνα, ἐπίσης οὐκ εἰσὶν ἐν κανώβῳ. οὕτω καὶ ὁ πλεῖον καὶ ὁ ἔλαττον ἁμαρτάνων, ἐπίσης οὐκ εἰσὶν ἐν τῷ κατορθοῦν. ἡρακλείδης μέντοι ὁ ταρσεὺς ἀντιπάτρου τοῦ ταρσέως γνώριμος καὶ ἀθηνόδωρος, ἄνισα φασὶ τὰ ἁμαρτήματα. πολιτεύεσθαι φασὶ τὸν σοφὸν ἂν μή τι κωλύῃ, ὥς φησι χρύσιππος ἐν πρώτῳ περὶ βίων. καὶ γὰρ κακίαν ἐφέξειν, ἐπ' ἀρετὴν παρορμήσειν. καὶ γαμήσειν, ὡς ὁ ζήνων φησὶν ἐν πολιτείᾳ καὶ παιδοποιήσεσθαι. ἔτι τε μὴ δοξάσειν τὸν σοφόν, τουτέστι ψεύδει μὴ συγκαταθήσεσθαι μηδενί. κυνιεῖν τε αὐτόν. εἶναι γὰρ τὸν κυνισμὸν σύντομον ἐπ' ἀρετὴν ὁδόν, ὡς ἀπολλόδωρος ἐν τῇ ἠθικῇ. γεύσεσθαί τε καὶ ἀνθρωπίνων σαρκῶν κατὰ περί-

ςασιν. μόνον τε ἐλεύθερον. τοὺς δὲ φαύλους δούλους. εἶναι γὰρ τὴν ἐλευθερίαν ἐξουσίαν αὐτοπραγίας. τὴν δὲ δουλείαν στέρησιν αὐτοπραγίας. εἶναι δὲ καὶ ἄλλην δουλείαν τὴν ἐν ὑποτάξει. καὶ τρίτην τὴν ἐν κτήσει τε καὶ ὑποτάξει. ᾗ ἀντιτίθεται ἡ δεσποτεία φαύλη οὖσα καὶ αὕτη. οὐ μόνον δὲ ἐλευθέρους εἶναι τοὺς σοφούς, ἀλλὰ καὶ βασιλέας. τῆς βασιλείας οὔσης ἀρχῆς ἀνυπευθύνου ἥ τις περὶ μόνους ἂν τοὺς σοφοὺς σταίη. καθά φησι χρύσιππος ἐν τῷ περὶ τοῦ κυρίως κεχρῆσθαι ζήνωνα τοῖς ὀνόμασιν. ἐγνωκέναι γάρ φησι δεῖν τὸν ἄρχοντα περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. μηδένα δὲ τῶν φαύλων ἐπίστασθαι ταῦτα. ὁμοίως δὲ καὶ ἀρχικοὺς δικαστικούς τε καὶ ῥητορικοὺς μόνους εἶναι. τῶν δὲ φαύλων οὐδένα. ἔτι καὶ ἀναμαρτήτους τῷ ἀπεριπτώτους εἶναι ἁμαρτήματι. ἀβλαβεῖς τε εἶναι. οὐ γὰρ ἄλλους βλάπτειν, οὔτε αὑτούς. ἐλεήμονάς τε μὴ εἶναι, συγγνώμην τε ἔχειν μηδενί. μὴ γὰρ παριέναι τὰς ἐκ τοῦ νόμου ἐπιβαλλούσας κολάσεις. ἐπεὶ τό γε εἴκειν καὶ ὁ ἔλεος. αὐτή τε ἡ ἐπιείκεια οὐδεμιᾶ ἐστι ψυχῆς προσποιουμένη χρηστότητα, μηδὲ οἴεσθαι σκληροτέρας αὐτὰς εἶναι. ἔτι γε τὸν σοφὸν οὐδὲν θαυμάζειν τῶν δοκούντων παραδόξων. οἷον χαρώνεια, καὶ ἄμπωτις, καὶ πηγαὶ θερμῶν ὑδάτων, καὶ πυρὸς ἀναφυσήματα. ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ ἐν ἐρημίᾳ φασὶ βιώσεται ὁ σπουδαῖος. κοινωνικὸς γὰρ φύσει καὶ πρακτικός. τὴν μέν τοι ἄσκησιν ἀποδέξεσ-

ται ὑπὸ τῆς τοῦ σώματος ὑπομονῆς. εὔξεταί τε φασὶν ὁ σοφὸς, αἰτούμενος τὰ ἀγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν. καθά φησι ποσειδώνιος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ καθηκόντων, καὶ ἑκάτων ἐν τρισκαιδεκάτῳ περὶ παραδόξων. λέγουσι δὲ καὶ τὴν φιλίαν ἐν μόνοις τοῖς σπουδαίοις εἶναι διὰ τὴν ὁμοιότητα. φασὶ δὲ αὐτὴν κοινωνίαν τινὰ εἶναι τῶν κατὰ τὸν βίον, χρωμένων ἡμῶν τοῖς φίλοις ὡς ἑαυτοῖς. δι' αὐτόν τε αἱρετὸν τὸν φίλον ἀποφαίνονται, καὶ τὴν πολυφιλίαν ἀγαθόν. ἔν τε τοῖς φαύλοις μὴ εἶναι φιλίαν. μηδένα τε τῶν φαύλων φιλονεικεῖν. πάντας τε τοὺς ἄφρονας μαίνεσθαι. οὐ γὰρ φρονίμους εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἴσην τῇ ἀφροσύνῃ μανίαν πράττειν. πάντα τε εὖ ποιεῖν τὸν σοφόν. ὡς καὶ πάντα φαμὲν τὰ αὐλήματα εὖ αὐλεῖν τὸν ἰσμηνίαν. καὶ τῶν σοφῶν δὲ πάντα εἶναι. δεδωκέναι γὰρ αὐτοῖς παντελῆ ἐξουσίαν τὸν νόμον. τὸν δὲ φαῦλον εἶναι τινὰ λέγεται ὃν τρόπον καὶ τὸν ἄδικον. ἄλλως μὲν τῆς πόλεως. ἄλλως δὲ τῶν χρωμένων φαμέν. τὰς δὲ ἀρετὰς λέγουσιν ἀντακολουθεῖν ἀλλήλαις, καὶ τὸν μίαν ἔχοντα, πάσας ἔχειν. εἶναι γὰρ αὐτῶν τὰ θεωρήματα κοινά. καθὰ περὶ χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἀρετῶν φησίν. ἀπολλόδωρος δὲ ἐν τῇ φυσικῇ κατὰ τὴν ἀρχαίαν. ἑκάτων δὲ ἐν τῷ τρίτῳ περὶ ἀρετῶν. τὸν γὰρ ἐνάρετον θεωρητικόν τε εἶναι καὶ ποιητικὸν τῶν πρακτέων.

ἐν τίσιν ἡ φιλία

τὰ δὲ

τὰ δὲ πρακτέα καὶ αἱρετέα ἐστὶ καὶ ὑπομονητέα καὶ ἀπονεμητέα, καὶ ἐμμενητέα. ὥς τε εἰ τὰ μὲν, αἱρετικῶς ποιεῖ, τὰ δὲ ὑπομονητικῶς, τὰ δὲ ἀπονεμητικῶς, τὰ δὲ ἐμμενητικῶς, φρόνιμός τε ἐστι καὶ ἀνδρεῖος καὶ δίκαιος καὶ σώφρων. κεφαλαιοῦσθαι τε ἑκάστην τῶν ἀρετῶν περί τι ἴδιον κεφάλαιον. οἷον τὴν ἀνδρείαν περὶ τὰ ὑπομονητέα. τὴν φρόνησιν περὶ τὰ ποιητέα, καὶ μὴ, καὶ οὐδέτερα. ὁμοίως τε καὶ τὰς ἄλλας περὶ τὰ οἰκεῖα τρέπεσθαι. ἕπονται δὲ τῇ μὲν φρονήσει εὐβουλία καὶ σύνεσις, τῇ δὲ σωφροσύνῃ εὐταξία καὶ κοσμιότης. τῇ δὲ δικαιοσύνῃ ἰσότης, καὶ εὐγνωμοσύνη. τῇ δὲ ἀνδρείᾳ ἀπαραλλαξία καὶ εὐτονία. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς μηδὲν μέσον εἶναι ἀρετῆς καὶ κακίας. τῶν περιπατητικῶν, μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας εἶναι λεγόντων τὴν προκοπήν. ὡς γὰρ δεῖν φασιν ἢ ὀρθὸν εἶναι ξύλον ἢ στρεβλὸν οὕτως ἢ δίκαιον ἢ ἄδικον. οὔτε δὲ δικαιότερον, οὔτε ἀδικώτερον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καὶ μὴν τὴν ἀρετὴν χρύσιππος μὲν ἀποβλητήν. κλεάνθης δὲ ἀναπόβλητον. ὁ μὲν, ἀποβλητὴν διὰ μέθην καὶ μελαγχολίαν. ὁ δὲ, ἀναπόβλητον διὰ βεβαίους καταλήψεις. καὶ αὐτὴν δὲ αἱρετὴν εἶναι. αἰσχυνόμεθα γοῦν ἐφ' οἷς κακῶς πράττομεν, ὡς ἂν μόνον τὸ καλὸν εἰδότες ἀγαθόν. αὐτάρκη τε εἶναι αὐτὴν πρὸς εὐδαιμονίαν, καθά φησι

ζήνων

περὶ τίνα αἱ ἀρεταί

τὰ ἀρέσκοντα αὐτοῖς

ζήνων καὶ χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἀρετῶν, καὶ ἑκάτων ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ἀγαθῶν. εἰ γάρ φησιν αὐτάρκης ἐστὶν ἡ μεγαλοψυχία πρὸς τὸ πάντων ὑπεράνω ποιεῖν, ἔστι δὲ μέρος ἀρετῆς, αὐτάρκης ἐστὶ καὶ ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν, καταφρονοῦσα καὶ τῶν δοκούντων ὀχληρῶν. ὁ μέν τοι παναίτιος, καὶ ποσειδώνιος οὐκ αὐτάρκη λέγουσι τὴν ἀρετὴν ἀλλὰ χρείαν εἶναι φασὶ καὶ ὑγιείας καὶ ἰσχύος. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ διαπαντὸς χρῆσθαι τῇ ἀρετῇ, ὡς οἱ περὶ κλεάνθην φασίν. ἀναπόβλητος γάρ ἐστι, καὶ πάντοτε τῇ ψυχῇ χρῆται ὄσῃ τελεία ὁ σπουδαῖος. φύσει τε τὸ δίκαιον εἶναι καὶ μὴ θέσει. ὡς καὶ τὸν νόμον καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον. καθά φησι χρύσιππος ἐν τῷ περὶ καλοῦ. δοκεῖ δὲ αὐτοῖς μήτε τὴν διαφωνίαν ἀφίστασθαι φιλοσοφίας, ἐπεὶ τῷ λόγῳ τούτῳ προλείψειν ὅλον τὸν βίον, ὡς καὶ ποσειδώνιος φησὶν ἐν τοῖς προτρεπτικοῖς. εὐχρηστεῖν δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματά φησὶν ὁ χρύσιππος. ἔτι ἀρέσκει αὐτοῖς μηδὲν εἶναι ἡμῖν δίκαιον πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα, διὰ τὴν ἀνομοιότητα, καθά φησι χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ δικαιοσύνης, καὶ ποσειδώνιος ἐν πρώτῳ περὶ καθήκοντος. καὶ ἐρασθήσεσθαι δὲ τὸν σοφὸν, τῶν νέων τῶν ἐμφαινόντων διὰ τοῦ εἴδους τὴν πρὸς ἀρετὴν εὐφυΐαν. ὥς φησι ζήνων ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ βίων, καὶ ἀπολλόδωρος ἐν τῇ ἠθικῇ. εἶναι δὲ τὸν ἔρωτα ἐπιβολὴν φιλοποιΐας

φυΐας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον. καὶ μὴ εἶναι συνουσίας, ἀλλὰ φιλίας. τὸν γοῦν θρασωνίδην καίπερ ἐν ἐξουσίᾳ ἔχοντα τὴν ἐρωμένην διὰ τὸ μισεῖσθαι ἀπέχεσθαι αὐτῆς. εἶναι οὖν τὸν ἔρωτα φιλίας. ὡς καὶ χρύσιππος ἐν τῷ περὶ ἔρωτος φησί. καὶ μὴ εἶναι ἐπίμεμπτον αὐτόν. εἶναι δὲ καὶ τὴν ὥραν ἄνθος ἀρετῆς. βίων δὲ τριῶν ὄντων θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ καὶ λογικοῦ, τὸν τρίτον φασὶν αἱρετέον. γεγονέναι γὰρ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐπίτηδες τὸ λογικὸν ζῷον πρὸς θεωρίαν καὶ πρᾶξιν. εὐλόγως τε φασὶν ἐξάξειν ἑαυτὸν τοῦ βίου τὸν σοφόν, καὶ ὑπὲρ πατρίδος, καὶ ὑπὲρ φίλων. κἂν ἐν σκληροτέρᾳ γένηται ἀλγηδόνι, ἢ πηρώσεσιν ἢ νόσοις ἀνιάτοις. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας δεῖν παρὰ τοῖς σοφοῖς. ὥστε τὸν ἐντυχόντα τῇ ἐντυχούσῃ χρῆσθαι. καθά φησι ζήνων ἐν τῇ πολιτείᾳ. καὶ χρύσιππος ἐν τῷ περὶ πολιτείας. ἀλλὰ τε διογένης ὁ κυνικός, καὶ πλάτων. πάντας τε γὰρ ἐπίσης στέρξομεν πατέρων τρόπον, καὶ ἡ ἐπὶ μοιχείᾳ ζηλοτυπία περιαιρεθήσεται. πολιτείαν δὲ ἀρίστην τὴν μικτὴν ἔκ τε δημοκρατίας καὶ βασιλείας. καὶ τούτων πλείω μετὰ τῶν οἰκείων ἀποδείξεων. ταῦτα δὲ ὡς ἐν κεφαλαίοις ἡμῖν διαλελέχθω καὶ στοιχειωδῶς. τὸν δὲ φυσικὸν λόγον διαιροῦσιν εἴς τε τὸν περὶ σωμάτων τόπον, καὶ περὶ ἀρχῶν, καὶ στοιχείων, καὶ θεῶν, καὶ περάτων, καὶ τόπου, καὶ κενοῦ. καὶ οὕτω μὲν εἰδικῶς. γενικῶς δὲ εἰς τρεῖς τό-

διαίρεσις τοῦ φυσικοῦ

πους. τόν τε περὶ κόσμου, καὶ τὸν περὶ τῶν στοιχείων, καὶ τρίτον τὸν αἰτιολογικόν. τὸν δὲ περὶ τοῦ κόσμου διαιρεῖσθαι φασὶν εἰς δύο μέρη. μιᾷ γὰρ σκέψει ἐπικοινωνεῖν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν μαθηματικῶν. καθ' ἣν ζητοῦσι περί τε τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν πλανωμένων. οἷον εἰ ὁ ἥλιος ἐστι τηλικοῦτος ἡλίκος φαίνεται; καὶ ὁμοίως εἰ ἡ σελήνη, καὶ περὶ δινήσεως, καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις ζητημάτων. ἑτέραν δὲ αὐτοῦ σκέψιν εἶναι ἥ τις μόνοις τοῖς φυσικοῖς ἐπιβάλλει, καθ' ἣν ζητεῖται ἥ τε οὐσία αὐτοῦ καὶ ὁ ἥλιος, καὶ εἰ γεννητὸς ἢ ἀγέννητος, καὶ εἰ ἔμψυχος ἢ ἄψυχος, καὶ εἰ φθαρτὸς ἢ ἄφθαρτος, καὶ εἰ προνοίᾳ διοικεῖται, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. τόν τε αἰτιολογικὸν εἶναι καὶ αὐτὸν διμερῆ. μιᾷ δὲ αὐτοῦ ἐπισκέψει ἐπικοινωνεῖν τὴν ἰατρῶν ζήτησιν, καθ' ἣν ζητοῦσι περί τε τοῦ ἡγεμονικοῦ τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ἐν ψυχῇ γινομένων, καὶ περὶ σπερμάτων καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων. τοῦ δ' ἑτέρου καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἀντιποιεῖσθαι. οἷον πῶς ὁρῶμεν. τίς ἡ αἰτία τῆς κατοπτρικῆς φαντασίας, ὅπως νέφη συνίσταται, βρονταὶ καὶ ἴριδες, καὶ ἄλως, καὶ κομῆται, καὶ τὰ παραπλήσια. δοκεῖ δ' αὐτοῖς ἀρχὰς εἶναι τῶν ὅλων δύο. τὸ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον. τὸ μὲν οὖν πάσχον εἶναι τὴν ἄποιον οὐσίαν τὴν ὕλην. τὸ δὲ ποιοῦν, τὸν ἐν αὐτῇ λόγον τὸν θεόν. τοῦτον γὰρ ὄντα ἀΐδιον διὰ πάσης αὐτῆς δημιουργεῖν ἕκαστα. τίθησι δὲ τὸ δόγμα τοῦτο Ζήνων μὲν ὁ Κιτιεὺς ἐν

Suidas in ὕλη / ὕλην γ τὴν male

τῷ περὶ

τοῦ περὶ οὐσίας. κλεάνθης δὲ ἐν τῷ περὶ τῶν ἀτόμων, χρύσιππος δὲ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν πρὸς τῷ τέλει. ἀρχέδημος δ' ἐν τῷ περὶ στοιχείων, καὶ ποσειδώνιος ἐν τῷ ῡ τοῦ φυσικοῦ λόγου. διαφέρειν δέ φασιν ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα. τὰς μὲν γὰρ εἶναι ἀγεννήτους, ἀφθάρτους. τὰ δὲ στοιχεῖα κατὰ τὴν ἐκπύρωσιν φθείρεσθαι. ἀλλὰ καὶ σώματα εἶναι τὰς ἀρχὰς καὶ ἀμόρφους. τὰ δὲ, μεμορφῶσθαι. σῶμα δ' ἐστί φησιν ἀπολλόδωρος ἐν τῇ φυσικῇ τὸ τριχῇ διαστατὸν, εἰς μῆκος, εἰς πλάτος, εἰς βάθος. τοῦτο δὲ καὶ στερεὸν σῶμα καλεῖται. ἐπιφάνεια δ' ἐστὶ σώματος πέρας ἢ τὸ μῆκος καὶ πλάτος μόνον ἔχον, βάθος δὲ οὔ. ταύτην δὲ ποσειδώνιος ἐν γ̄ περὶ μετεώρων καὶ κατ' ἐπίνοιαν καὶ καθ' ὑπόστασιν ἀπολείπει. γραμμὴ δ' ἐστὶν ἐπιφανείας πέρας, ἢ μῆκος ἀπλατὲς, ἢ τὸ μῆκος μόνον ἔχον. στιγμὴ δ' ἐστὶ γραμμῆς πέρας ἥτις ἐστὶ σημεῖον ἐλάχιστον. ἕν τε εἶναι θεὸν καὶ νοῦν, καὶ εἱμαρμένην καὶ δία. πολλαῖς τε ἑτέραις ὀνομασίαις προσονομάζεσθαι. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν καθ' αὑτὸν ὄντα τρέπειν τὴν πᾶσαν οὐσίαν διὰ ἀέρος εἰς ὕδωρ. καὶ ὥσπερ ἐν τῇ γονῇ τὸ σπέρμα περιέχεται, οὕτω καὶ τοῦτον σπερματικὸν λόγον ὄντα τοῦ κόσμου, τοιόνδε ὑπολιπέσθαι ἐν τῷ ὑγρῷ, εὐεργὸν αὑτῷ ποιοῦντα τὴν ὕλην πρὸς τὴν τῶν ἑξῆς γένεσιν. εἶτα ἀπογεννᾶν πρῶτον τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆν. λέγει δὲ

σῶμα

ἐπιφάνεια

γραμμὴ

στιγμὴ

περὶ αὐτῶν Ζήνων τέ ἐν τῷ περὶ τοῦ ὅλου, καὶ Χρύ-
σιππος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ Ἀρχέδημος
ἔν τινι περὶ στοιχείων. ἔστι δὲ στοιχεῖον ἐξ οὗ πρώτου γί-
νεται τὰ γινόμενα, καὶ εἰς ὃ ἔσχατον ἀναλύεται. τὰ
στοιχεῖον Δὴ τέτταρα στοιχεῖα εἶναι ὁμοῦ τὴν ἄποιον οὐσίαν
τὴν ὕλην. εἶναι δὲ τὸ μὲν πῦρ τὸ θερμόν. τὸ δὲ ὕδωρ
τὸ ὑγρόν. τόν τε ἀέρα τὸ ψυχρόν. καὶ τὴν γῆν τὸ ξη-
ρόν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἔτι ἐν τῷ ἀέρι εἶναι τὸ αὐτὸ μέ-
ρος. ἀνωτάτω μὲν οὖν εἶναι τὸ πῦρ. ὃ δὴ αἰθέρα κα-
λεῖσθαι. ἐν ᾧ πρώτην τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν γεν-
νᾶσθαι. εἶτα τὴν τῶν πλανωμένων. μεθ' ἣν τὸν ἀέρα.
εἶτα τὸ ὕδωρ. ὑποστάθμην δὲ πάντων τὴν γῆν μέ-
ποσαχῶς σην ἁπάντων οὖσαν. λέγουσι δὲ κόσμον τριχῶς. αὐ-
ὁ κόσμος τόν τε τὸν θεόν, τὸν ἐκ τῆς ἁπάσης οὐσίας ποιόν. ὃς δὴ
ἄφθαρτός ἐστι καὶ ἀγέννητος, δημιουργὸς ὢν τῆς
διακοσμήσεως, κατὰ χρόνων ποιὰς περιόδους. ἀνα-
λίσκων εἰς ἑαυτὸν τὴν ἅπασαν οὐσίαν, καὶ πάλιν
ἐξ ἑαυτοῦ γεννῶν. καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διακόσμησιν τῶν
ἀστέρων κόσμον εἶναι λέγουσι. καὶ τρίτον τὸ συνεστη-
κὸς ἐξ ἀμφοῖν. καὶ ἔστι κόσμος ὁ ἰδίως ποιὸς τῆς τῶν
κόσμος ὅλων οὐσίας. ἢ ὥς φησι Ποσειδώνιος ἐν τῇ μετεωρο-
λογικῇ στοιχειώσει, σύστημα ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ
τῶν ἐν τούτοις φύσεων. ἢ σύστημα ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώ-
οὐρανός πων καὶ τῶν ἕνεκα τούτων γεγονότων. οὐρανὸς δέ ἐστιν
ἡ ἐσχάτη περιφέρεια. ἐν ᾗ πᾶν ἵδρυται τὸ θεῖον. τὸν
δὴ κόσμον οἰκεῖσθαι κατὰ νοῦν καὶ πρόνοιαν καθά
φησι

φησὶ χρύσιππος ἐν τοῖς περὶ προνοίας, καὶ ποσειδώνιος ἐν τρισκαιδεκάτῳ περὶ θεῶν, εἰς ἅπαν αὐτοῦ μέρος διήκοντος τοῦ νοῦ, καθάπερ ἐφ' ἡμῶν τῆς ψυχῆς. ἀλλ' ἤδη δι' ὧν μὲν μᾶλλον, δι' ὧν δὲ ἧττον. δι' ὧν μὲν γὰρ ὡς ἕξις κεχώρηκεν, ὡς διὰ τῶν ὀστῶν καὶ τῶν νεύρων. δι' ὧν δὲ ὡς νοῦς ὡς διὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ. οὕτω δὴ καὶ τὸν ὅλον κόσμον ζῶον ὄντα καὶ ἔμψυχον καὶ λογικόν, ἔχειν ἡγεμονικὸν μὲν τὸν αἰθέρα καθά φησιν ἀντίπατρος ὁ τύριος ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ κόσμου. χρύσιππος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ προνοίας καὶ ποσειδώνιος ἐν τῷ περὶ θεῶν τὸν οὐρανόν φασι τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ κόσμου. κλεάνθης δὲ τὸν ἥλιον. ὁ μέντοι χρύσιππος διαφορώτερον πάλιν τὸ καθαρώτερον τοῦ αἰθέρος ἐν ταυτῷ. ὃ καὶ πρῶτον θεὸν λέγουσιν αἰσθητικῶς ὥσπερ κεχωρηκέναι διὰ τῶν ἐν ἀέρι, καὶ διὰ τῶν ζώων ἁπάντων καὶ φυτῶν. διὰ δὲ τῆς γῆς αὐτῆς καθ' ἕξιν ἕνα τὸν κόσμον εἶναι, καὶ τοῦτον πεπερασμένον, σχῆμα ἔχοντα σφαιροειδές. πρὸς γὰρ τὴν κίνησιν ἁρμοδιώτατον τὸ τοιοῦτον, καθά φησι ποσειδώνιος ἐν ῑε τοῦ φυσικοῦ λόγου. καὶ οἱ περὶ ἀντίπατρον ἐν τοῖς περὶ κόσμου. ἔξωθεν δὲ αὐτοῦ περικεχυμένον τὸ κενὸν ἄπειρον. ὅπερ ἀσώματον εἶναι. ἀσώματον δὲ τὸ οἷον κατέχεσθαι ὑπὸ σωμάτων οὐ κατεχομένου. ἐν δὲ τῷ κόσμῳ μηδὲν εἶναι κενόν. ἀλλ' ἡνῶσθαι αὐτόν. τοῦτο γὰρ ἀναγκάζειν τὴν τῶν οὐρανίων πρὸς τὰ ἐπίγεια σύμπνοιαν καὶ συν-

τονίαν. φησὶ δὲ περὶ τοῦ κενοῦ χρύσιππος καὶ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν τεχνῶν. καὶ ἀπολλοφάνης ἐν τῇ φυσικῇ. καὶ ἀπολλόδωρος καὶ ποσειδώνιος ἐν δευτέρῳ τοῦ φυσικοῦ λόγου. εἶναι δὲ καὶ ταῦτα ἀσώματα ὅμοια. ἔτι δὲ καὶ τὸν χρόνον ἀσώματον, διάστημα ὄντα τῆς τοῦ κόσμου κινήσεως. τούτου δὲ τὸν μὲν παρῳχηκότα καὶ τὸν μέλλοντα ἀπείρους. τὸν δὲ ἐνεστῶτα πεπερασμένον. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ φθαρτὸν εἶναι τὸν κόσμον, ἅτε γεννητὸν τῷ λόγῳ τῶν δι' αἰσθήσεως νοουμένων. οὗ τε τὰ μέρη φθαρτά ἐστι καὶ τὸ ὅλον. τὰ δὲ μέρη τοῦ κόσμου φθαρτά. εἰς ἄλληλα γὰρ μεταβάλλει, φθαρτὸς ἄρα ὁ κόσμος. καὶ εἴ τι ἐπιδεκτικόν ἐστι τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς φθαρτόν ἐστι. καὶ ὁ κόσμος δέ. ἐξαυχμοῦται γὰρ καὶ ἐξυδατοῦται. γίνεσθαι δὲ τὸν κόσμον ὅταν ἐκ πυρὸς ἡ οὐσία τραπῇ δι' ἀέρος εἰς ὑγρόν. εἶτα τὸ παχυμερὲς αὐτοῦ συστὰν ἀποτελεσθῇ γῆ. τὸ δὲ λεπτομερὲς ἐξαερωθῇ. καὶ τοῦτ' ἐπὶ πλέον λεπτυνθὲν πῦρ ἀπογεννήσῃ. εἶτα κατὰ μίξιν ἐκ τούτων φυτά τε καὶ ζῷα καὶ τὰ ἄλλα γένη. περὶ δὴ οὖν τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς τοῦ κόσμου, φησὶ ζήνων μὲν ἐν τῷ περὶ ὅλου. χρύσιππος δὲ ἐν τῷ ᾱ τῶν φυσικῶν. καὶ ποσειδώνιος ἐν ᾱ περὶ κόσμου. καὶ κλεάνθης καὶ ἀντίπατρος ἐν τῷ ῑ περὶ κόσμου. παναίτιος δὲ ἄφθαρτον ἀπεφήνατο ἐν ᾱ περὶ προνοίας. ὡς ἀπολλόδωρος φησὶν ἐν τῇ φυσικῇ, ὡς ποσειδώνιος, ζῷον μὲν οὕτως ὄντα οὐσίαν ἔμψυχον αἰ-

θητικήν

αἰσθητικήν. τὸ γὰρ ζῷον τοῦ μὴ ζώου κρεῖττον. ζῷον ἄρα ὁ κόσμος. ἔμψυχον δὲ ὡς δῆλον ἐκ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, ἐκεῖθεν οὔσης ἀποσπάσματος. βοηθὸς δὲ φησιν οὐκ εἶναι ζῷον τὸν κόσμον. ὅτι τε εἷς ἐστι ζήνων φησὶν ἐν τῷ περὶ ὅλου, καὶ χρύσιππος καὶ ἀπολλόδωρος ἐν τῇ φυσικῇ. καὶ ποσειδώνιος ἐν $\overline{α}$ τοῦ φυσικοῦ λόγου. τὸ δὲ πᾶν λέγεται ὥς φησιν ἀπολλόδωρος ὅτε κόσμος καὶ καθ' ἕτερον τρόπον τὸ ἐκ τοῦ κόσμου, καὶ τοῦ ἔξωθεν κενοῦ σύστημα. ὁ μὲν κόσμος πεπερασμένος ἐστί. τὸ δὲ κενὸν ἄπειρον. τῶν δὲ ἄστρων τὰ μὲν, ἀπλανῆ συμπεριφέρεσθαι τῷ ὅλῳ οὐρανῷ. τὰ δὲ πλανώμενα κατ' ἰδίας κινεῖσθαι κινήσεις, τὸν δὲ ἥλιον λοξὴν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι διὰ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου. ὁμοίως καὶ τὴν σελήνην ἑλικοειδῆ. εἶναι δὲ τὸν μὲν ἥλιον εἰλικρινὲς πῦρ. καθά φησι ποσειδώνιος ἐν τῷ $\overline{ιζ}$ περὶ μετεώρων, καὶ μείζονα τῆς γῆς, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν τῷ $\overline{ις}$ τοῦ φυσικοῦ λόγου. ἀλλὰ καὶ σφαιροειδῆ, ὡς οἱ περὶ αὐτὸν τοῦτον φασίν, ἀναλόγως τῷ κόσμῳ. πῦρ μὲν οὖν εἶναι ὅτι τὰ πυρὸς πάντα ποιεῖ. μείζω δὲ τῆς γῆς τῷ πᾶσαν ὑφ' αὐτοῦ φωτίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸ τὴν γῆν δὲ κωνοειδῆ σκιὰν ἀποτελεῖν, τὸ μείζονα εἶναι σημαίνει. πάντοθεν δὲ βλέπεσθαι διὰ τὸ μέγεθος. γεωδεστέραν δὲ τὴν σελήνην, ἅτε καὶ προσγειοτέραν οὖσαν. τρέφεσθαι δὲ τὰ ἔμπυρα ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα, τὸν μὲν ἥλιον ἐκ τῆς μεγάλης θαλάττης

περὶ ἄστρων

ἥλιος

νοερὸν

νοερὸν ὄντα ἄναμμα. τὴν δὲ σελήνην ἐκ ποτίμων ὑ-
δάτων, ἀερομιγῆ τυγχάνουσαν, καὶ πρόσγειον οὖ-
σαν ὡς ὁ ποσειδώνιος ἐν τῷ ἕκτῳ τοῦ φυσικοῦ λό-
γου. τὰ δ' ἄλλα ἀπὸ τῆς γῆς. δοκεῖ δὲ αὐτοῖς σφαι-
ροειδῆ εἶναι καὶ τὰ ἄστρα, καὶ τὴν γῆν ἀκίνητον οὖσαν.
τὴν σελήνην οὐκ ἴδιον ἔχειν φῶς, ἀλλὰ παρ' ἡλίου
λαμβάνειν ἐπιλαμπομένην. ἐκλείπειν δὲ τὸν μὲν
ἥλιον ἐπιπροσθούσης αὐτῷ σελήνης, κατὰ τὸ πρὸς
ἡμᾶς μέρος, ὡς ζήνων ἀναγράφει ἐν τῷ περὶ ὅλου.
φαίνεται γὰρ ὑπερχομένη ταῖς συνόδοις καὶ ἀπο-
κρύπτουσα αὐτὸν καὶ πάλιν παραλλάττουσα. γνω-
ρίζεται δὲ τοῦτο διὰ λεκάνης ὕδωρ ἐχούσης. τὴν δὲ
σελήνην ἐμπίπτουσαν εἰς τὸ τῆς γῆς σκίασμα.
ὅθεν καὶ ταῖς πανσελήνοις ἐκλείπειν μόναις, καί-
περ κατὰ διάμετρον ἱσταμένην κατὰ μῆνα τῷ ἡ-
λίῳ. ὅτι κατὰ λοξοῦ ὡς πρὸς τὸν ἥλιον κινουμένη πα-
ραλλάττει τῷ πλάτει, ἢ βορειοτέρα, ἢ νοτιωτέρα
γινομένη. ὅταν μέν τοι τὸ πλάτος αὐτῆς κατὰ τὸν
ἡλιακὸν καὶ τὸν διὰ μέσων γένηται, εἶτα διὰ μέσων
ἐν χηλαῖς καὶ σκορπίῳ, καὶ κριῷ, καὶ ταύρῳ, ὡς οἱ
περὶ τὸν ποσειδώνιον. θεὸν δὲ εἶναι ζῶον ἀθάνατον, λο-
θεός γικὸν, ἢ νοερὸν ἐν εὐδαιμονίᾳ, κακοῦ τινος ἀνεπίδε-
κτον. προνοητικὸν κόσμου τε καὶ τῶν ἐν κόσμῳ. μὴ
εἶναι μέν τοι ἀνθρωπόμορφον. εἶναι δὲ τὸν μὲν, δημιουρ-
γὸν τῶν ὅλων, ὥσπερ καὶ πατέρα πάντων· κοινῶς
τε καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ τὸ διῆκον διὰ πάντων, ὃ πολ-

λαῖς

λαῖς προσηγορίαις προσονομάζεται κατὰ τὰς δυ-
νάμεις. Δία μὲν γάρ φασι δι' ὃν τὰ πάντα. ζῆνα δὲ ζεύς
καλοῦσι παρ' ὅσον τοῦ ζῆν αἴτιός ἐστιν. ἢ διὰ τοῦ ζῆν
κεχώρηκεν. ἀθηνᾶν δὲ κατὰ τὴν εἰς αἰθέρα διάτα- ἀθηνᾶ
σιν τοῦ ἡγεμονικοῦ αὐτοῦ. ἥραν δὲ κατὰ τὴν εἰς ἀέρα. ἥρα
καὶ ἥφαιστον κατὰ τὴν εἰς τὸ τεχνικὸν πῦρ. καὶ πο- ἥφαιστος
σειδῶνα κατὰ τὴν εἰς τὸ ὑγρόν. καὶ δήμητραν κατὰ ποσειδῶν
τὴν εἰς γῆν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας προσηγορίας
ἐχόμενοι τινὸς οἰκειότητος ἀπέδοσαν. οὐσίαν δὲ θεοῦ
ζήνων τὸν ὅλον κόσμον καὶ τὸν οὐρανόν. ὁμοίως δὲ
καὶ χρύσιππος ἐν τῷ ια περὶ θεῶν. καὶ ποσειδώ-
νιος ἐν πρώτῳ περὶ θεῶν. καὶ ἀντίπατρος ἐν ζ
περὶ κόσμου ἀεροειδῆ φησιν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν. βοη-
θὸς δὲ ἐν τῇ περὶ φύσεως, οὐσίαν θεοῦ τὴν τῶν ἀπλα-
νῶν σφαῖραν. φύσιν δὲ ποτὲ μὲν ἀποφαίνονται, τὴν
συνέχουσαν τὸν κόσμον, ποτὲ δὲ τὴν φύουσαν τὰ
ἐπὶ γῆς. ἔστι δὲ φύσις ἕξις ἐξ αὑτῆς κινουμένη κατὰ φύσις
σπερματικοὺς λόγους ἀποτελοῦσά τε καὶ συνέ-
χουσα τὰ ἐξ αὑτῆς ἐν ὡρισμένοις χρόνοις, καὶ τοιαῦ-
τα δρῶσα ἀφ' οἵων ἀπεκρίθη. ταύτην δὲ καὶ τοῦ συμ-
φέροντος στοχάζεσθαι καὶ ἡδονῆς, ὡς δῆλον ἐκ τῆς τοῦ
ἀνθρώπου Δημιουργίας. καθ' εἱμαρμένην Δέ φασι
τὰ πάντα γίνεσθαι, χρύσιππος ἐν τοῖς περὶ εἱμαρ-
μένης καὶ ζήνων. βοηθὸς δὲ ἐν ια περὶ εἱμαρμένης.
ἔστι δὲ εἱμαρμένη αἰτία τῶν νόμων εἰρομένη. ἢ λό- εἱμαρμένη
γος καθ' ὃν κόσμος διεξάγεται. καὶ μὴν καὶ μαν

 τικὴν

τικὴν ὑφεστάναι πᾶσαν φασὶν ἢ καὶ πρόνοιαν εἶναι. καὶ αὐτὴν τέχνην ἀποφαίνουσι διά τινας ἐκβάσεις ὥς φησι ζήνων τε καὶ χρύσιππος, ἐν τοῖς περὶ μαντικῆς. καὶ ἀθηνόδωρος καὶ ποσειδώνιος ἐν τῷ ιβ τοῦ φυσικοῦ λόγου. καὶ ἐν τῷ ε περὶ μαντικῆς. ὁ μὲν γὰρ παναίτιος ἀνυπόστατον αὐτήν φησιν. οὐσίαν δέ φασι τῶν ὄντων ἁπάντων τὴν πρώτην ὕλην, ὡς καὶ χρύσιππος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ ζήνων.

ὕλη ὕλη δέ ἐστιν ἐξ ἧς ὁτιδηποτοῦν γίνεται. καλεῖται δὲ διχῶς, οὐσία τε καὶ ὕλη, ἥ τε τῶν πάντων καὶ ἡ τῶν ἐπὶ μέρους. ἡ μὲν οὖν τῶν ὅλων οὔτε πλείων οὔτε ἐλάττων γίνεται. ἡ δὲ τῶν ἐπὶ μέρους. σῶμα δέ ἐστι κατ' αὐτοὺς ἡ οὐσία καὶ πεπερασμένη καθά φησι ἐν δευτέρῳ περὶ οὐσίας. καὶ ἀπολλόδωρος ἐν τῇ φυσικῇ. καὶ ἀπαθητὴ δέ ἐστιν ὡς αὐτός φησιν. εἰ γὰρ ἦν ἄτρεπτος οὐκ ἂν τὰ γινόμενα ἐξ αὐτῆς ἐγίνετο. ἔνθεν κἀκείνως ἥ τε τομὴ εἰς ἄπειρόν ἐστιν, ἣν ἄπειρόν φησιν ὁ χρύσιππος. οὐ γάρ ἐστι τί ἄπειρον εἰς ὃ γίνεται ἡ τομή. ἀλλὰ ἀκατάληκτός ἐστι. καὶ τὰς κράσεις δὲ διόλου γίνεσθαι, καθά φησιν ὁ χρύσιππος ἐν τῇ τρίτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ μὴ κατὰ περιγραφὴν καὶ παράθεσιν. καὶ γὰρ εἰς πέλαγος ὀλίγος οἶνος βληθεὶς, ἐπὶ ποσὸν ἀντιπαρεκταθήσεται, εἶτα συμφθαρήσεται. φασὶ δὲ εἶναι καὶ τίνας δαίμονας ἀνθρώπων συμπάθειαν ἔχοντας, ἐπόπτας τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων. καὶ ἥρωας τὰς ὑπολελειμμένας

μένας τῶν σπουδαίων ψυχάς. τῶν δὲ ἐν ἀέρι γινομένων, χειμῶνα μὲν εἶναι φασὶ τὸν ὑπὲρ γῆς ἀέρα κατεψυγμένον, διὰ τὴν τοῦ ἡλίου πρόσω ἄφοδον. ἔαρ δὲ τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς πορείαν. θέρος δὲ τὸν ὑπὲρ γῆς ἀέρα καταθαλπόμενον τῇ τοῦ ἡλίου πρὸς ἄρκτον πορείᾳ. μετόπωρον δὲ τῇ παλινδρόμῳ τοῦ ἡλίου ἀφ' ἡμῶν γίνεσθαι.* παρὰ τοὺς τόπους ἀφ' ὧν ῥέουσι. τῆς δὲ γενέσεως αὐτῶν αἴτιον γίνεσθαι τὸν ἥλιον ἐξατμίζοντα τὰ νέφη. ἶριν δὲ εἶναι αὐγὰς ἐξ ὑγρῶν νεφῶν ἀνακεκλασμένας, ἢ ὡς Ποσειδώνιός φησιν ἐν τῇ μετεωρολογικῇ ἔμφασις ἡλίου τμήματος, ἢ σελήνης ἐν νέφει δεδροσισμένῳ κοίλῳ καὶ συνεχεῖ πρὸς φαντασίαν, ὡς ἐν κατόπτρῳ φανταζομένη κατὰ κύκλου περιφέρειαν. κομήτας τε καὶ πωγωνίας καὶ λαμπαδίας, πυρὰ εἶναι ὑφεστῶτα παχέος ἀέρος εἰς τὸν αἰθερώδη τόπον ἀνενεχθέντος. σέλας δὲ πυρὸς ἀθρόου ἔξαψιν ἐν ἀέρι φερομένου ταχέως, καὶ φαντασίαν μήκους ἐμφαίνοντος. ὑετὸν δὲ ἐκ νέφους μεταβολὴν εἰς ὕδωρ, ἐπειδὰν ἢ ἐκ γῆς ἢ ἐκ θαλάττης ἀνενεχθεῖσα ὑγρασία ἀφ' ἡλίου μὴ τυγχάνῃ κατεργασίας. καταψυχθὲν δὲ τοῦτο πάχνην καλεῖσθαι. χάλαζαν δὲ νέφος πεπηγὸς ὑπὸ πνεύματος διαθρυφθέν. χιόνα δὲ ὑγρὸν ἐκ νέφους πεπηγότος, ὡς Ποσειδώνιος ἐν τῷ ὀγδόῳ τοῦ φυσικοῦ λόγου. ἀστραπὴν δὲ ἔξαψιν νεφῶν

ἶρις

σέλας

ὑετὸς

χάλαζα

παρατριβομένων, ἢ ῥηγνυμένων ὑπὸ πνεύματος,
Βροντή ὡς Ζήνων ἐν τῷ περὶ ὅλου. βροντὴν δὲ τὸν τούτων ψό-
κεραυνός φον, ἐκ παρατρίψεως ἢ ῥήξεως. κεραυνὸν δὲ ἔξαψιν
σφοδρὰν μετὰ πολλῆς βίας πίπτουσαν ἐπὶ γῆς νε-
φῶν παρατριβομένων ἢ ῥηγνυμένων. οἱ δὲ, συστρο-
φὴν πυρώδους ἀέρος βιαίως καταφερομένην. τυ-
τυφών φῶνα δὲ κεραυνὸν πολὺν βίαιον καὶ πνευματώδη,
ἢ πνεῦμα καπνῶδες ἐρρωγότος νέφους. πρηστῆρα
νέφος περιχυθὲν πυρὶ μετὰ * πνεύματος εἰς τὰ
κοιλώματα τῆς γῆς. ἢ καθειρχθέντος πνεύματος
ἐν τῇ γῇ, καθά φησι Ποσειδώνιος ἐν τῇ η. εἶναι δ'
αὐτῶν τοὺς μὲν, σεισματίας. τοὺς δὲ, χασματίας. τοὺς
δὲ, καυματίας. τοὺς δὲ, βρασματίας. ἀρέσκει δὲ αὐ-
περὶ διακοσμήσεως τοῖς καὶ τὴν διακόσμησιν ὧδε ἔχειν. μέσην τὴν γῆν
κέντρου λόγον ἐπέχουσαν. μεθ' ἣν τὸ ὕδωρ σφαιροει-
δὲς, ἔχον τὸ αὐτὸ κέντρον τῇ γῇ. ὥστε τὴν γῆν ἐν ὕ-
δατι εἶναι. μετὰ τὸ ὕδωρ δὲ ἀέρα ἐσφαιρωμένον. κύ-
κλους δὲ εἶναι ἐν τῷ οὐρανῷ πέντε. ὧν πρῶτον ἀρκτι-
κὸν, ἀεὶ φαινόμενον. δεύτερον τροπικὸν θερινόν. τρί-
τον ἰσημερινόν. τέταρτον χειμερινὸν τροπικόν. πέμ-
πτον ἀνταρκτικὸν ἀφανῆ. λέγονται δὲ παράλληλοι
καθό τι οὐ συμβαίνουσιν εἰς ἀλλήλους. γράφονται
μέν τοι περὶ τὸν αὐτὸν πόλον. ὁ δὲ ζωδιακὸς λοξός ἐ-
ζῶναι στιν ὡς ἐπιὼν τοὺς παραλλήλους. ζῶναί τε ἐπὶ τῆς γῆς
εἰσι πέντε, πρώτη βόρειος, καὶ ὑπὲρ τὸν ἀρκτικὸν
κύκλον, ἀοίκητος διὰ ψύχος. δευτέρα εὔκρατος.
τρίτη

τρίτη ἀοίκητος ὑπὸ καυμάτων, ἡ διακεκαυμένη καλουμένη. τετάρτη ἡ ἀντεύκρατος. πέμπτη νότιος ἀοίκητος διὰ ψῦχος. δοκεῖ δὲ αὐτοῖς τὴν μὲν φύσιν εἶναι πῦρ τεχνικόν, ὁδῷ βαδίζον εἰς γένεσιν. ὅπερ ἐστὶ πνεῦμα πυροειδὲς καὶ τεχνοειδές. τὴν δὲ ψυχὴν αἰσθητικήν. ταύτην δὲ εἶναι τὸ συμφυὲς ἡμῖν πνεῦμα. διὸ καὶ σῶμα εἶναι, καὶ μετὰ θάνατον ἐπιμένειν. φθαρτὴν δὲ εἶναι. τὴν δὲ τῶν ὅλων ἄφθαρτον, ἧς μέρη εἶναι τὰς ἐν τοῖς ζώοις. ζήνων δὲ ὁ κιτιεὺς καὶ ἀντίπατρος ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς καὶ ποσειδώνιος πνεῦμα ἔνθερμον εἶναι τὴν ψυχήν. τούτῳ γὰρ ἡμᾶς εἶναι ἐμπνόους καὶ ὑπὸ τούτου κινεῖσθαι. κλεάνθης μὲν οὖν πάσας ἐπιδιαμένειν τὰς μέχρι ἐκπυρώσεως. χρύσιππος δὲ τὰς τῶν σοφῶν μόνων. μέρη δὲ ψυχῆς λέγουσιν ὀκτώ, τὰς πέντε αἰσθήσεις, καὶ τοὺς ἐν ἡμῖν σπερματικοὺς λόγους, καὶ τὸ φωνητικόν, καὶ τὸ λογιστικόν. ὁρᾶν δὲ τοῦ μεταξὺ τῆς ὁράσεως καὶ τοῦ ὑποκειμένου φωτὸς ἐντεινομένου κωνοειδῶς καθά φησι χρύσιππος ἐν δευτέρῳ τῶν φυσικῶν καὶ ἀπολλόδωρος. γίνεσθαι μέντοι τὸ κωνοειδὲς τοῦ ἀέρος πρὸς τῇ ὄψει. τὴν δὲ βάσιν πρὸς τῷ ὁρωμένῳ. ὡς διὰ βακτηρίας οὖν τοῦ ταθέντος ἀέρος τὸ βλεπόμενον ἀναγγέλλεσθαι. ἀκούειν δὲ τοῦ μεταξὺ τοῦ τε φωνοῦντος καὶ τοῦ ἀκούοντος ἀέρος πληττομένου σφαιροειδῶς, εἶτα κυματουμένου, καὶ ταῖς ἀκοαῖς προσπίπτοντος, ὡς κυματοῦται τὸ ἐν δεξα-

μέρη τῆς ψυχῆς

μένῃ ὕδωρ κατὰ κύκλους ὑπὸ τοῦ ἐμβληθέντος λίθου. τὸν δὲ ὕπνον γίνεσθαι ἐκλυομένου τοῦ αἰσθητικοῦ τόνου περὶ τὸ ἡγεμονικόν. αἰτίας δὲ τῶν παθῶν ἀπολείπουσι τὰς περὶ τὸ πνεῦμα τροπάς. σπέρμα δὲ λέγουσιν εἶναι τὸ οἷόν τε γεννᾶν τοιαῦτα ἀφ' οἵου καὶ αὐτὸ ἀπεκρίθη. ἀνθρώπου δὲ σπέρμα ὃ μεθίησιν ὁ ἄνθρωπος μεθ' ὑγροῦ συγκιρνᾶσθαι τοῖς τῆς ψυχῆς μέρεσιν, κατὰ μιγμὸν τοῦ τῶν προγόνων λόγου. εἶναι δὲ αὐτὸ χρύσιππός φησιν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν φυσικῶν πνεῦμα κατὰ τὴν οὐσίαν. ὡς δῆλον ἐκ τῶν εἰς τὴν γῆν καταβαλλομένων σπερμάτων. ἃ παλαιωθέντα οὐκ ἔτι φύεται, ὡς δῆλον διαπεπνευκυίας αὐτοῖς τῆς δυνάμεως. καὶ ἀφ' ὅλων δὲ τῶν σωμάτων αὐτό φασι καταφέρεσθαι οἱ περὶ τὸν σφαῖρον. πάντων γοῦν γεννητικὸν εἶναι τῶν τοῦ σώματος μερῶν. τὸ δὲ τῆς θηλείας ἄγονον ἀποφαίνεται ἄτονόν τε εἶναι καὶ ὀλίγον, καὶ ὑδατῶδες, ὡς ὁ σφαῖρος φησίν. ἡγεμονικὸν δὲ εἶναι τὸ κυριώτατον τῆς ψυχῆς, ἐν ᾧ αἱ φαντασίαι καὶ αἱ ὁρμαὶ γίνονται, καὶ ὅθεν ὁ λόγος ἀναπέμπεται. ὅπερ εἶναι ἐν καρδίᾳ. ταῦτα μὲν καὶ τὰ φυσικά, τὸ ὅσον ἡμῖν ἀποχρηστικῶς ἔχειν δοκεῖ, στοχαζομένοις τῆς συμμετρίας τοῦ συγγράμματος. ἃ δέ τινες ἐξ αὐτῶν διηνέχθησαν, ἔστι τάδε. ἀρίστων ὁ χῖος ὁ φαλανθος, ὁ ἐπικαλούμενος σειρὴν, τέλος ἔφησεν εἶναι τὸ ἀδιαφόρως ἔχοντα ζῆν πρὸς τὰ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας, μηδὲ ἡντινοῦν ἐν αὐτοῖς παραλλαγὴν

ἀρίστων ὁ χῖος

ἀπο

ἀπολείποντα, ἀλλ᾽ ἐπίσης περὶ πάντων ἔχοντα. εἶναι δὲ ὅμοιον γὰρ ἀγαθῷ ὑποκριτῇ τὸν σοφὸν, ὃς ἄν τε θερσίτου ἄν τε ἀγαμέμνονος πρόσωπον ἀναλάβῃ, ἑκάτερον ὑποκρίνεται προσηκόντως. τόν τε φυσικὸν τόπον καὶ τὸν λογικὸν ἀνῄρει. λέγων τὸν μὲν, εἶναι ὑπὲρ ἡμᾶς, τὸν δ᾽ οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. μόνον δὲ τὸν ἠθικὸν εἶναι πρὸς ἡμᾶς. ἐοικέναι δὲ τοὺς διαλεκτικοὺς λόγους τοῖς ἀραχνίοις, ἃ καί τοι δοκοῦντα τεχνικόν τι ἐμφαίνειν, ἄχρηστα εἶναι. ἀρετάς τε οὔτε πολλὰς εἰσῆγεν ὡς ὁ ζήνων. οὔτε μίαν πολλοῖς ὀνόμασι καλουμένην ὡς οἱ μεγαρικοί. ἀλλὰ καὶ τὸ πρός τι πῶς ἴσχειν. οὕτως δὲ φιλοσοφῶν καὶ ἐν κυνοσάργει διαλεγόμενος, ἴσχυσεν αἱρετιστὴς ἀκοῦσαι. μιλτιάδης οὖν καὶ δίφιλος ἀριστώνειοι προσηγορεύοντο. ἦν δέ τις πειστικὸς, ὅθεν ὁ τίμων φησὶ περὶ αὐτοῦ,

καί τις ἀρίστωνος γενεῆς ἄπο αἱμύλου ἕλκων.

παραβαλὼν δὲ πολέμωνι, φησὶ διοκλῆς ὁ μάγνης, μετέθετο ζήνωνος ἀῤῥωστίᾳ μακρᾷ περιπεσόντος. μάλιστα δὲ προσεῖχε στωϊκῷ δόγματι τῷ τὸν σοφὸν ἀδόξαστον εἶναι. πρὸς ὃ περσαῖος ἐναντιούμενος διδύμων ἀδελφῶν τὸν ἕτερον ἐποίησεν αὐτῷ παρακαταθήκην δοῦναι. ἔπειτα τὸν ἕτερον ἀπολαβεῖν. καὶ οὕτως ἀπορούμενον διήλεγξεν. ἀπετείνετο δὲ πρὸς ἀρκεσίλαον. ὅτε θεασάμενος ταῦρον τερατώδη μήτραν ἔχοντα, οἴμοι ἔφη, δέδοται ἀρκεσιλάῳ ἐπιχείρημα κατὰ τῆς ἐναργείας.

δόξαι ἀρίστωνος

πρὸς

πρὸς δὲ τὸν φάμενον ἀκαδημαϊκὸν οὐδὲν καταλαμβάνειν, ἆρ' οὐδὲ τὸν πλησίον σου καθήμενον ὁρᾷς; ἀρνησαμένου δέ,

τίς σ' ἐτύφλωσεν ἔφη, τίς ἀφείλετο λαμπάδος αὐγάς.

Βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται τάδε. προτρεπτικῶν β̄. περὶ ζήνωνος δογμάτων διάλογοι σχολῶν ς̄. περὶ σοφίας διατριβῶν ζ̄. ἐρωτικαὶ διατριβαί. ὑπομνήματα περὶ κενοδοξίας. ὑπομνήματα τῶν κ̄ε. ἀπομνημονευμάτων γ̄. πρὸς τοὺς ῥήτορας. πρὸς τὰς ἀλεξίνου ἀντιγραφάς. πρὸς τοὺς διαλεκτικοὺς γ̄. πρὸς κλεάνθην ἐπιστολῶν Δ̄. παναίτιος δὲ καὶ σωσικράτης μόνας αὐτοῦ τὰς ἐπιστολὰς φασί. τὰ δὲ ἄλλα τοῦ περιπατητικοῦ ἀρίστωνος. τοῦτον λόγος φαλακρὸν ὄντα ἐγκαυθῆναι ὑπὸ ἡλίου, καὶ ὧδε τελευτῆσαι. προσεπαίξαμεν δὲ αὐτῷ τῷδε τῷ τρόπῳ τῷ ἰάμβῳ τῷ χωλῷ.

τί δὴ γέρων ὢν καὶ φαλανθὸς ἀρίστων
τὸ βρέγμα δῶκας ἡλίῳ κατοπτῆσαι;
τὸ γὰρ τὸ θερμὸν πλεῖον ἢ δέον ζητῶν
τὸν ψυχρὸν ὄντως εὗρες οὐ θέλων ᾅδην.

γέγονε δὲ καὶ ἄλλος ἀρίστων ἰλιήτης περιπατητικός. ὁ δέ τις μουσικὸς ἀθηναῖος. τέταρτος ποιητὴς τραγῳδίας. πέμπτος ἁλαιεὺς τέχνας γεγραφὼς ῥητορικάς. ἕκτος ἀλεξανδρεὺς περιπατητικός.

Ἥριλλος

ΗΡΙΛΛΟΣ

Ἥριλλος δὲ ὁ καρχηδόνιος τέλος εἶπε τὴν ἐπιστήμην. ὅπερ ἐστὶ ζῆν ἀεὶ πάντα ἀναφέροντα πρὸς τὸ μετ᾽ ἐπιστήμης ζῆν, καὶ μὴ τῇ ἀγνοίᾳ διαβεβλημένον. εἶναι δὲ τὴν ἐπιστήμην ἕξιν ἐν φαντασιῶν πρὸς δεξιὰν ἀνυπόπτωτον ὑπὸ λόγου. ποτὲ δὲ ἔλεγε μηδὲν εἶναι τέλος. ἀλλὰ καὶ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ πράγματα ἀλλάττεσθαι αὐτό, ὡς καὶ τὸν αὐτὸν χαλκὸν ἢ ἀλεξάνδρου γινόμενον ἀνδριάντα ἢ σωκράτους. διαφέρειν δὲ τέλος καὶ ὑποτελίδα. τῆς μὲν γὰρ, καὶ τοὺς μὴ σοφοὺς στοχάζεσθαι. τοῦ δὲ, μόνον τὸν σοφόν. τὰ δὲ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀδιάφορα εἶναι. ἔστι δὲ τὰ βιβλία αὐτοῦ, ὀλιγόστιχα μὲν, δυνάμεως δὲ μεστὰ, καὶ περιέχοντα ἀντιρρήσεις πρὸς ζήνωνα. λέγεται δὲ ὅτι παιδὸς ὄντος αὐτοῦ ἠράσθησαν ἱκανοί. οὓς ἀποτρέψαι βουλόμενος ὁ ζήνων ἠνάγκασε ξυρᾶσθαι ἥριλλον. οἱ δὲ, ἀπετράποντο. τὰ δὲ βιβλία ἐστὶ τάδε. περὶ ἀσκήσεως. περὶ παθῶν. περὶ ὑπολήψεως. νομοθέτης. μαιευτικός. ἀντιφέρων. διδάσκαλος. διασκευάζων. εὐθύνων. ἑρμῆς. μήδεια. διάλογοι. θέσεων ἠθικῶν. Διονύσιος δὲ ὁ μεταθέμενος, τέλος εἶπε τὴν ἡδονὴν, διὰ περίστασιν ὀφθαλμίας. ἀλγήσας γὰρ ἐπιπόνως, ὤκνησεν εἰπεῖν τὸν πόνον ἀδιάφορον. ἦν δὲ παῖς μὲν θεοφάντου. πόλεως δὲ ἡρακλείας. ἤκουσε δὲ καθά φησι διοκλῆς, πρῶτον μὲν ἡρακλείδου τοῦ πολίτου. ἔπειτα ἀλεξίνου καὶ μενεδή-

Διονύσιος ὁ μεταθέμενος

μου. τελευταῖον δὲ ζήνωνος. καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν φιλογράμματος ὢν παντοδαποῖς ἐπεχείρει ποιήμασιν. ἔπειτα δὲ καὶ ἄρατον ἀπεδέχετο ζηλῶν αὐτόν. ἀποστὰς δὲ τοῦ ζήνωνος, πρὸς τοὺς κυρηναϊκοὺς ἀπετράπη. καὶ εἴς τε τὰ χαμαιτυπεῖα εἰσῄει. καὶ τἆλλα παρακαλύπτως ἡδυπάθει. βιοὺς δὲ πρὸς τὰ ὀγδοήκοντα ἀσιτία κατέστρεψε. βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται τάδε. περὶ ἀπαθείας β̄. περὶ ἀσκήσεως β̄. περὶ ἡδονῆς Δ̄. περὶ πλούτου καὶ χάριτος καὶ τιμωρίας. περὶ ἀνθρώπων χρήσεως. περὶ εὐτυχίας. περὶ ἀρχαίων βασιλέων. περὶ τῶν ἐπαινουμένων. περὶ βαρβαρικῶν ἐθῶν. καὶ οὗτοι μὲν οἱ διενεχθέντες. Διεδέξατο δὲ τὸν ζήνωνα κλεάνθης, περὶ οὗ λεκτέον.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

Κλεάνθης φανίου ἄσσιος. οὗτος πρῶτον ἦν πύκτης, ὥς φησιν ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς. ἀφικόμενος δὲ εἰς ἀθήνας τέσσαρας ἔχων δραχμὰς καθά φασι τινὲς καὶ ζήνωνι παραβαλὼν, ἐφιλοσόφησε γενναιότατα. καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἔμεινε δογμάτων. διεβοήθη δὲ ἐπὶ φιλοπονίᾳ. ὥς γε πένης ὢν ἄγαν ὥρμησε μισθοφορεῖν. καὶ νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἤντλει. μεθ' ἡμέραν δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἐγυμνάζετο. ὅθεν καὶ φρεάντλης ἐκλήθη. φασὶ δὲ καὶ εἰς δικαστήριον ἀχθῆναι λόγους δώσοντα πόθεν οὗ τοσοῦ-

τω

τὴν εὐεξίαν ὧν διαζῆ. ἔπειτα ἀποφυγεῖν τόν τε κηπουρὸν μάρτυρα παρασχόντα παρ' ὃν ἤντλει. καὶ τὴν ἀλφιτόπωλιν παρ' ᾗ τὰ ἄλφιτα ἔπεττεν. ἀποδεξαμένων δὲ αὐτὸν τοὺς ἀρεωπαγίτας ψηφίσασθαι δέκα μνᾶς δοθῆναι. ζήνωνα δὲ κωλῦσαι λαβεῖν. φασὶ δὲ καὶ ἀντίγονον αὐτῷ τρισχιλίας δοῦναι. ἡγούμενόν τε τῶν ἐφήβων ἐπί τινα θέαν ὑπ' ἀνέμου παραγυμνωθῆναι, καὶ ὀφθῆναι ἀχίτωνα. ἐφ' ᾧ κρότῳ τιμηθῆναι ὑπὸ ἀθηναίων. καθά φησι δημήτριος ὁ μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις. ἐθαυμάσθη δὴ οὖν καὶ διὰ τόδε. φασὶ δὲ καὶ ἀντίγονον αὐτοῦ πυθέσθαι ὄντα ἀκροατὴν, διὰ τί ἀντλεῖ. τὸν δ' εἰπεῖν. τί δ' οὐχὶ σκάπτω, τί δ' οὐκ ἄρδω, καὶ πάντα ποιῶ φιλοσοφίας ἕνεκα. καὶ γὰρ ὁ ζήνων αὐτὸν συνεγύμναζεν εἰς τοῦτο, καὶ ἐκέλευεν ὀβολὸν φέρειν ἀποφορᾶς. καί ποτε ἀθροισθὲν τὸ κέρμα ἐκόμισεν εἰς μέσον τῶν γνωρίμων καὶ φησί. κλεάνθης μὲν καὶ ἄλλον κλεάνθην δύναιτ' ἂν τρέφειν εἰ βούλοιτο. οἱ δὲ ἔχοντες ὅθεν τραφήσονται παρ' ἑτέρων ἐπιζητοῦσι τὰ ἐπιτήδεια, καί περ ἀνειμένως φιλοσοφοῦντες. ὅθεν δὴ καὶ δεύτερος ἡρακλῆς ὁ κλεάνθης. ἦν δὴ πονικὸς μὲν, ἀφύσικος δὲ καὶ βραδὺς ὑπερβαλλόντως. διὸ καὶ τίμων περὶ αὐτοῦ φησιν οὕτως.

τίς δ' οὗτος κτίλος ὣς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν
μωλύτης ἐπέων φίλος, ἄσιος, ὅλμος ἄτολμος.

καὶ σκωπτόμενος ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν ἠνείχετο.
ἀποφθέγματα καὶ ὄνος ἀκούων προσεδέχετο, λέγων αὐτὸς μόνος δύνασθαι βαστάζειν τὸ ζήνωνος φορτίον. καί ποτε ὀνειδιζόμενος ὡς δειλὸς, διὰ τοῦτο εἶπεν ὀλίγα ἁμαρτάνω. προκρίνων δὲ τὸν ἑαυτοῦ βίον τοῦ τῶν πλουσίων ἔλεγεν, ἐν ᾧ σφαιρίζουσιν ἐκεῖνοι τὴν σκληρὰν καὶ ἄκαρπον ἐργάζεσθαι σκάπτων. πολλάκις καὶ ἑαυτῷ ἐπέπληττεν. ὧν ἀκούσας ἀρίστων τίνι ἔφη ἐπιπλήττεις. καὶ ὃς γελάσας, πρεσβύτῃ φησὶ πολιὰς μὲν ἔχοντι νοῦν δὲ μή. εἰπόντος δέ τινος ἀρκεσίλαον μὴ ποιεῖν τὰ δέοντα, παῦσαι ἔφη, καὶ μὴ ψέγε. εἰ γὰρ καὶ λόγῳ τὸ καθῆκον ἀναιρεῖ, τοῖς γοῦν ἔργοις αὐτὸ τιθεῖ. καὶ ὁ ἀρκεσίλαος οὐ κολακεύομαι φησί. πρὸς ὃν ὁ κλεάνθης, ναὶ ἔφη σε κολακεύομαι, φάμενος, ἄλλα μὲν λέγειν, ἕτερα δὲ ποιεῖν. ἐρομένου τινὸς τί ὑποτίθεσθαι δεῖ τῷ υἱῷ. τὸ ἐκ τῆς ἠλέκτρας ἔφη.

σῖγα, σῖγα, λεπτὸν ἴχνος.

λάκωνος τινὸς εἰπόντος ὅτι ὁ πόνος ἀγαθὸν διαχυθεὶς φησίν.

αἵματος εἰς ἀγαθοῖο φίλον τέκος.

φησὶ δὲ ὁ ἑκάτων ἐν ταῖς χρείαις, εὐμόρφου μειρακίου εἰπόντος, εἰ ὁ εἰς τὴν γαστέρα τύπτων γαστρίζει, καὶ ὁ εἰς τοὺς μηροὺς τύπτων μηρίζει, ἔφη. σὺ μὲν τοὺς διαμηρισμοὺς ἔχε μειράκιον. αἱ δ' ἀνάλογοι φωναὶ τὰ ἀνάλογα οὐ πάντως σημαίνουσι τὰ πράγματα. μειρακίῳ ποτὲ διαλεγόμενος ἐπύθετο εἰ αἰ-

σθάνε

αἰσθάνεται. τοῦ δ' ἐπιλύσαντος διὰ τί οὖν εἶπεν ἐγὼ οὐκ αἰσθάνομαι ὅτι αἰσθάνῃ. σωσιθέου τοῦ ποιητοῦ ἐν θεάτρῳ εἰπόντος πρὸς αὐτὸν παρόντα, οὓς ἡ κλεάνθους μωρία βοηλατεῖ, ἔμεινεν ἐπὶ ταὐτοῦ σχήματος. ἐφ' ᾧ ἀγασθέντες οἱ ἀκροαταὶ τὸν μὲν ἐκρότησαν. τὸν δὲ σωσίθεον ἐξέβαλον. μεταγινώσκοντα δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῇ λοιδορίᾳ προσήκατο εἰπών. ἄτοπον εἶναι τὸν μὲν διόνυσον καὶ τὸν ἡρακλέα φλυαρουμένους ὑπὸ τῶν ποιητῶν μὴ ὀργίζεσθαι, αὐτὸν δὲ ἐπὶ τῇ τυχούσῃ βλασφημίᾳ δυσχεραίνειν. ἔλεγε δὲ καὶ τοὺς ἐκ τοῦ περιπάτου ὅμοιόν τι πάσχειν ταῖς λύραις. αἳ καλῶς φθεγξάμεναι αὐτῶν οὐκ ἀκούουσι. λέγεται δὲ φάσκοντος αὐτοῦ κατὰ ζήνωνα, καταληπτὸν εἶναι τὸ ἦθος ἐξ εἴδους, νεανίσκους τινὰς εὐτραπέλους ἀγαγεῖν πρὸς αὐτὸν κίναιδον ἐσκληραγωγημένον ἐν ἀγρῷ, καὶ ἀξιοῦν ἀποφαίνεσθαι περὶ τοῦ ἤθους. τὸν δὲ, διαπορούμενον κελεῦσαι ἀπιέναι τὸν ἄνθρωπον. ὡς δὲ ἀπιέναι τὸν ἄνθρωπον. ὡς δὲ ἀπιὼν ἐκεῖνος ἔπταρεν, ἔχω εἶπεν αὐτὸν ὁ κλεάνθης, μαλακός ἐστι. πρὸς δὲ τὸν μονήρη καὶ ἑαυτῷ λαλοῦντα, οὐ φαύλῳ ἔφη ἀνθρώπῳ λαλεῖς. ὀνειδίσαντος αὐτῷ τινὸς εἰς τὸ γῆρας, κἀγὼ ἔφη ἀπιέναι βούλομαι. ὅταν δὲ πανταχόθεν ἐμαυτὸν ὑγιαίνοντα περινοῶ καὶ γράφοντα καὶ ἀναγινώσκοντα, πάλιν μένω. τοῦτον φασὶν εἰς ὄστρακα καὶ βοῶν ὠμοπλάτας γράφειν ἅπερ ἤκουεν ἀπ' αὐτοῦ ζήνωνος ἀπορίᾳ κερμάτων ὥστε ὠνή-

σασθαι χαρτία. τοιοῦτος δὲ ὢν ἴσχυσε, πολλῶν καὶ ἄλλων ὄντων ἀξιολόγων ζήνωνος μαθητῶν, αὐτὸς διαδέξασθαι τὴν σχολήν. βιβλία δὲ

Βιβλία αὐτοῦ

κάλλιστα καταλέλοιπεν ἅ ἐστι τάδε. περὶ χρόνου. περὶ τῆς τοῦ ζήνωνος φυσιολογίας. δύο τῶν ἡρακλείτου ἐξηγήσεις. τέσσαρα περὶ αἰσθήσεως. περὶ τέχνης. πρὸς Δημόκριτον. πρὸς ἀρίσταρχον. πρὸς ἥριλλον. περὶ ὁρμῆς δύο. ἀρχεολογία περὶ θεῶν. περὶ γιγάντων. περὶ ὑμεναίων. περὶ τοῦ ποιητοῦ. περὶ τοῦ καθήκοντος γ. περὶ εὐβουλίας. περὶ χάριτος. προτρεπτικός. περὶ ἀρετῶν. περὶ εὐφυΐας. περὶ γοργίππου. περὶ φθονερίας. περὶ ἔρωτος. περὶ ἐλευθερίας. ἐρωτικὴ τέχνη. περὶ τιμῆς. περὶ δόξης. πολιτικός. περὶ βουλῆς. περὶ νόμων. περὶ τοῦ δικάζειν. περὶ ἀγωγῆς. περὶ τοῦ λόγου γ. περὶ τέλους. περὶ καλῶν. περὶ πράξεων. περὶ ἐπιστήμης. περὶ βασιλείας. περὶ φιλίας. περὶ συμποσίου. περὶ τοῦ ὅτι ἡ αὐτὴ ἀρετὴ καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. περὶ τοῦ τῶν σοφῶν σοφιστεύειν. περὶ χρειῶν. διατριβῶν β. περὶ ἡδονῆς. περὶ ἰδίων. περὶ τῶν ἀπόρων. περὶ διαλεκτικῆς. περὶ τρόπων. περὶ κατηγορημάτων. ταῦτα αὐτοῦ τὰ βιβλία. καὶ τελευτᾷ τόνδε τὸν τρόπον. διῴδησεν αὐτοῦ τὸ οὖλον. ἀπαγορευσάντων δὲ τῶν ἰατρῶν δύο ἡμέρας ἀπέσχετο τροφῆς. καί πως

ἔσχε

ἔσχε καλῶς. ὥστε τοὺς ἰατροὺς αὐτῷ πάντα τὰ συνήθη συγχωρεῖν. τὸν δὲ, μὴ ἀνασχέσθαι. ἀλλ' εἰπόντα ἤδη αὐτῷ προωδοιπορεῖσθαι. καὶ τὰς λοιπὰς ἀνασχόμενον τελευτῆσαι. καθά φασί τινες π ἔτη βιώσαντα, καὶ ἀκούσαντα ζήνωνος ἔτη ἐννεακαίδεκα. ἐπαίξαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν οὕτως.

αἰνῶ κλεάνθην, ἀλλὰ μᾶλλον ἀΐδην.
ἰδὼν γὰρ αὐτὸν πρέσβυν οὐκ ἠνέσχετο
μὴ οὐ τὸ λοιπὸν ἀνέσιν ἐν φθιτοῖς ἔχειν
τοσοῦτον ἀντλήσαντα τοῦ βίου χρόνον.

ΣΦΑΙΡΟΣ

Τοῦτου καθὰ προειρήκαμεν, ἤκουσε μετὰ ζήνωνα καὶ σφαῖρος ὁ βοσποριανός. ὃς προκοπὴν ἱκανὴν περιποιησάμενος λόγων εἰς ἀλεξάνδρειαν ἀπῄει πρὸς πτολεμαῖον τὸν φιλοπάτορα. λόγου δέ ποτε γενομένου περὶ τοῦ δοξάσειν τὸν σοφὸν, καὶ τοῦ σφαίρου εἰπόντος, ὡς οὐ δοξάσει, βουλόμενος ὁ βασιλεὺς ἐλέγξαι αὐτὸν, κηρίνας ῥόας ἐκέλευσε παρατεθῆναι. τοῦ δὲ σφαίρου ἀπατηθέντος ἀνεβόησεν ὁ βασιλεὺς, ψευδεῖ συγκατατεθεῖσθαι αὐτὸν φαντασίᾳ. πρὸς ὃν ὁ σφαῖρος εὐστόχως ἀπεκρίνατο εἰπὼν. οὕτως συγκατατεθεῖσθαι, οὐχ ὅτι ῥόαι εἰσὶν, ἀλλ' ὅτι εὔλογόν ἐστιν ῥόας αὐτὰς εἶναι. διαφέρειν δὲ

τὴν

τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν τὸ εὔλογον. πρὸς δὲ μνησίστρατον κατηγοροῦντα αὐτὸν ὅτι πτολεμαῖον οὔ φησι βασιλέα εἶναι, τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν πτολεμαῖον καὶ βασιλέα εἶναι. βιβλία δὲ γέγραφε τάδε. περὶ κόσμου β̄. περὶ στοιχείων σπέρματος. περὶ τύχης. περὶ ἐλαχίστων. πρὸς τὰς ἀτόμους καὶ τὰ εἴδωλα. περὶ αἰσθητηρίων. περὶ ἡρακλείτου ε̄ διατριβῶν. περὶ τῆς ἠθικῆς διατάξεως. περὶ καθήκοντος. περὶ ὁρμῆς. περὶ παθῶν β̄. διατριβῶν. περὶ βασιλείας. περὶ λακωνικῆς πολιτείας. περὶ λυκούργου καὶ σωκράτους γ̄. περὶ νόμου. περὶ μαντικῆς. διαλόγους ἐρωτικούς. περὶ τῶν ἐρετριακῶν φιλοσόφων. περὶ ὁμοίων. περὶ ὅρων. περὶ ἕξεως. περὶ τῶν ἀντιλεγομένων τρεῖς. περὶ λόγου. περὶ πλούτου. περὶ δόξης. περὶ θανάτου. τέχνης διαλεκτικῆς β̄. περὶ κατηγορημάτων. περὶ ἀμφιβολιῶν. ἐπιστολάς.

Βιβλία σφαίρου

ΧΡΥΣΙΠΠΟΣ

Χρύσιππος ἀπολλωνίου σολεὺς ἢ ταρσεὺς, ὡς ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. μαθητὴς κλεάνθους. οὗτος πρότερον μὲν δόλιχον ἤσκει. ἔπειτα ἀκούσας ζήνωνος ἢ κλεάνθους, ὡς διοκλῆς καὶ οἱ πλείους, ἔτι τε ζῶντος ἀπέστη αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὁ τυχὼν ἐγένετο κατὰ φιλοσοφίαν. ἀνὴρ εὐφυὴς καὶ ὀξύτατος ἐν παντὶ μέρει οὕτως, ὥς τε καὶ ἐν τοῖς πλείστοις διηνέχθη πρὸς ζήνωνα, ἀλλὰ καὶ πρὸς κλεάνθην

θην. ᾧ καὶ πολλάκις ἔλεγε μόνης τῆς τῶν δογμάτων διδασκαλίας χρῄζειν. τὰς δὲ ἀποδείξεις αὐτὸν εὑρήσειν. μετενόει μέντοι ὁπότε πρὸς αὐτὸν ἀποτείνοιτο. ὥστε συνεχῶς προφέρεσθαι ταῦτα.

ἐγὼ δὲ τἄλλα μακάριος πέφυκ' ἀνὴρ
πλὴν εἰς κλεάνθην, τοῦτο δ' οὐκ εὐδαιμονῶ.

οὕτω δ' ἐπίδοξος ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς ἐγένετο, ὥστε δοκεῖν τοὺς πλείους ὅτι εἰ παρὰ θεοῖς ἦν ἡ διαλεκτική, οὐκ ἂν ἦν ἄλλη ἢ χρυσίππειος. πλεονάσας δὲ τοῖς πράγμασι, τὴν λέξιν οὐ κατώρθωσε. πονικώτατός τε παρ' ὁντινοῦν γέγονεν, ὡς δῆλον ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. τὸν ἀριθμὸν γὰρ ὑπὲρ πέντε καὶ ἑπτακόσια ἐστίν. ἐπλήθυνε δὲ αὐτὰ πολλάκις ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ δόγματος ἐπιχειρῶν, καὶ πᾶν τὸ ὑποπεσὸν γράφων καὶ διορθούμενος πλεονάκις, πλείστῃ τε τῶν μαρτυριῶν παραθέσει χρώμενος. ὥστε καὶ ἐπειδή ποτε ἔν τινι τῶν συγγραμμάτων παρ' ὀλίγον τὴν εὐριπίδου μήδειαν ὅλην παρετίθετο, καί τις μετὰ χεῖρας εἶχε τὸ βιβλίον, πρὸς τὸν πυθόμενον τί ἄρα ἔχοι, ἔφη. χρυσίππου μήδειαν. καὶ ἀπολλόδωρος δὲ ὁ ἀθηναῖος ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν δογμάτων βουλόμενος παριστάνειν ὅτι τὰ ἐπικούρου οἰκείᾳ δυνάμει γεγραμμένα καὶ ἀπαράθετα ὄντα μυρίῳ πλείω ἐστὶ τῶν χρυσίππου βιβλίων· ὅσ' ἀλλότρια παρατίθεται, κενὸς αὐτῷ ὁ χάρτης καταλελείψεται. καὶ ταῦτα μὲν ἀπολλόδωρος. ἡ δὲ παρε-

δρεύουσα πρεσβύτις αὐτῷ ὥς φησι Διοκλῆς ἔλεγεν, ὡς πεντακοσίους γράφει στίχους ἡμερησίους. Ἑκάτων δέ φησιν ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ φιλοσοφίαν, τῆς οὐσίας αὐτοῦ τῆς πατρῴας εἰς τὸ βασιλικὸν ἀναληφθείσης. ἦν δὲ καὶ τὸ σωμάτιον εὐτελής. ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἐν κεραμεικῷ. ὃς σχεδόν τι ὑποκέκρυπται τῷ πλησίον ἱππεῖ. ὅθεν αὐτὸν ὁ καρνεάδης κρύψιππον ἔλεγεν. οὗτος ὀνειδισθεὶς ὑπό τινος ὅτι οὐχὶ παρὰ ἀρίστωνι μετὰ πολλῶν σχολάζοι, εἰ τοῖς πολλοῖς εἶπε προσεῖχον, οὐκ ἂν ἐφιλοσόφησα. πρὸς δὲ τὸν κατεξανιστάμενον κλεάνθους διαλεκτικὸν καὶ προτείνοντα αὐτῷ σοφίσματα, πέπαυσο εἶπε παρέλκων τὸν πρεσβύτερον ἀπὸ τῶν πραγματικωτέρων. ἡμῖν δὲ τοῖς νέοις ταῦτα προτίθει. πάλιν δὲ ἐπεί τις ζητῶν κατὰ μόνας αὐτῷ διελέγετο εὐσταθῶς, ἐπεὶ θεωρῶν προσιόντα ὄχλον ἤρχετο φιλονεικεῖν, ἔφη,

οἴμοι κασίγνητ' ὄμμα σὸν ταράσσεται.
ταχὺς δὲ μετέθου λύσσαν ἀρτίως φρονῶν.

ἐν μέντοι ταῖς οἰνώσεσιν ἡσύχαζε παραφερόμενος τοῖς σκέλεσιν. ὥστ' εἰπεῖν τὴν δούλην, χρυσίππου μόνα τὰ σκέλη μεθύει. οὕτω δ' ἦν φρονηματίας, ὥστ' ἐρομένου τινὸς τίνι συστήσω τὸν υἱὸν εἰπεῖν ἐμοί. εἰ γὰρ ὑπελάμβανον εἶναι τινὰ ἐμοῦ βελτίονα, παρ' αὐτῷ ἂν ἐγὼ ἐφιλοσόφουν. ὅθεν ἐπ' αὐτοῦ λεχθῆναι.

οἶος

οἷος πέπνυται, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι. καί,
εἰ μὴ γὰρ ἦν χρύσιππος, οὐκ ἂν ἦν στοά.

τέλος δὲ ἀρκεσιλάῳ καὶ λακύδῃ, καθά φησι σωτίων ἐν τῷ ὀγδόῳ, παραγενόμενος ἐν ἀκαδημίᾳ συνεφιλοσόφησε. δι' ἣν αἰτίαν, καὶ κατὰ τῆς συνηθείας, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς οἷον ἐπεχείρησε, καὶ περὶ μεγεθῶν καὶ πληθῶν τῇ τῶν ἀκαδημαϊκῶν συστάσει χρησάμενος. τοῦτον ἐν τῷ ὠδείῳ σχολάζοντα φησὶν ἕρμιππος ἐπὶ θυσίαν ὑπὸ τῶν μαθητῶν κληθῆναι. ἔνθα προσενεγκάμενον γλυκὺν ἄκρατον, καὶ ἰλιγγιάσαντα, πεμπταῖον ἀπελθεῖν, βιώσαντα ἔτη κατὰ τὴν τρίτην καὶ τετταρακοστὴν ὀλυμπιάδα τρία καὶ ἑβδομήκοντα, καθά φησιν ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν.

ἰλιγγίασε βάκχον ἐκπιὼν χανδὸν
χρύσιππος, οὐδ' ἐφείσατ' οὐδὲ τῆς στοᾶς,
οὐδ' ἧς πάτρης, οὐ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἦλθε δῶμ'
εἰς ἀΐδεω.

ἔνιοι δέ φασι γέλωτι συσχεθέντα αὐτὸν τελευτῆσαι. ὄνου γὰρ τὰ σῦκα αὐτοῦ φαγόντος, εἰπόντα τῇ γραῒ διδόναι ἄκρατον ἐπιρροφῆσαι τῷ ὄνῳ, ὑπερκαγχάσαντα τελευτῆσαι. δοκεῖ δὲ ὑπερόπτης τις γεγονέναι. τοσαῦτα γοῦν συγγράψας, οὐδενὶ τῶν βασιλέων προσπεφώνηκεν. ἠρκεῖτό τε γραϊδίῳ μόνῳ. καθὰ καὶ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις φησί. πτολεμαίου τε πρὸς κλεάνθην ἐπιστείλαντος ἢ αὐτὸν

ἐλθεῖν, ἢ πέμψαι τινὰ, σφαῖρος μὲν ἀπῆλθε, χρύσιππος δὲ περιεῖδε. μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς τῆς ἀδελφῆς υἱεῖς, ἀριστοκρέοντα καὶ φιλοκράτην συνεκρότησε. καὶ πρῶτος ἐθάῤῥησε σχολὴν ἔχειν ὕπαιθρον ἐν λυκείῳ. καθά πον ὁ προειρημένος Δημήτριος ἱστορεῖ. γέγονε δὲ καὶ ἄλλος χρύσιππος κνίδιος ἰατρός. παρ' οὗ φησιν αὐτὸς ἐρασίστρατος τὰ μάλιστα ὠφεληθῆναι. καὶ ἕτερος υἱὸς τούτου ἰατρὸς πτολεμαίου. ὃς διαβληθεὶς περιήχθη, καὶ μαστιγούμενος ἐκολάσθη. ἄλλος μαθητὴς ἐρασιστράτου. καί τις γεωργικὰ γεγραφώς. ὁ δὴ φιλόσοφος, καὶ τοιούτους τινὰς ἠρώτα λόγους. ὁ λέγων τοῖς ἀμυήτοις τὰ μυστήρια ἀσεβεῖ. ὁ ἱεροφάντης τοῖς ἀμυήτοις λέγει. ἀσεβεῖ ἄρ' ὁ ἱεροφάντης. ἄλλο. ὅ ἐστιν ἐν τῇ πόλει τοῦτο καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὐκ ἔστι δὲ φρέαρ ἐν τῇ πόλει. οὐδ' ἄρα ἐν τῇ οἰκίᾳ. ἄλλο. * ἔστι δέ γε τις κεφαλή. οὐκ ἄρα ἔχεις κεφαλήν. ἄλλο. εἴ τις ἔστιν ἐν μεγάροις οὐκ ἔστιν ἐν ἀθήναις. ἄνθρωπος δέ ἐστιν ἐν μεγάροις. οὐκ ἄρα ἔστιν ἄνθρωπος ἐν ἀθήναις. καὶ πάλιν. εἴ τι λαλεῖς, τοῦτο διὰ τοῦ στόματός σου διέρχεται. ἅμαξαν δὲ λαλεῖς. ἅμαξα ἄρα διὰ τοῦ στόματός σου διέρχεται. καὶ εἴ τι οὐκ ἀπέβαλες, τοῦτ' ἔχεις. κέρατα δὲ οὐκ ἀπέβαλες, κέρατα ἄρα ἔχεις. οἱ δὲ εὐβουλίδου τοῦτό φασιν. εἰσὶ δὲ οἱ καταστρέχουσι τοῦ χρυσίππου ὡς πολλὰ αἰσχρῶς καὶ ἀῤῥήτως ἀναγεγραφότος. ἐν μὲν γὰρ τῷ περὶ τῶν ἀρχαίων φυσιολόγων συγγράμ-

σοφίσματα αὐτοῦ

ματι

ματι αἰσχρῶς τὰ περὶ τὴν ἥραν καὶ τὸν Δία ἀναπλάττει, λέγων κατὰ τοὺς ἑξακοσίους στίχους ἃ μηδεὶς ἠτυχηκὼς μολύνειν τὸ στόμα, εἴποι ἄν. αἰσχροτάτην γάρ φασι ταύτην ἀναπλάττει ἱστορίαν, εἰ καὶ ἐπαινεῖ ὡς φυσικὴν, χαμαιτύπαις μᾶλλον πρέπουσαν ἢ θεοῖς, ἔτι τε τὰ παρὰ τοῖς πινάκων κατακεχωρισμένην. μήτε γὰρ πολέμωνι, μήτε παρ' ὑψικράτει, ἀλλὰ μηδὲ παρ' ἀντιγόνῳ εἶναι. ὑπ' αὐτοῦ δὲ πεπλάσθαι. ἐν δὲ τῷ περὶ πολιτείας, καὶ μητράσι λέγει συνέρχεσθαι, καὶ θυγατράσι, καὶ υἱοῖς. τὰ δ' αὐτά φησι καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν μὴ δι' ἑαυτὰ αἱρετῶν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ. ἐν δὲ τῷ γ περὶ δικαίου, κατὰ τοὺς χιλίους στίχους, καὶ τοὺς ἀποθανόντας κατεσθίειν κελεύων. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ βίου καὶ πορισμοῦ προνοεῖν λέγων, ὅπως ποριστέον τῷ σοφῷ. καί τοι τίνος χάριν ποριστέον αὐτῷ. εἰ μὲν γὰρ τοῦ ζῆν ἕνεκεν, ἀδιάφορον τὸ ζῆν. εἰ δὲ ἡδονῆς, καὶ αὕτη ἀδιάφορος. εἰ δὲ τῆς ἀρετῆς, αὐτάρκης αὕτη πρὸς εὐδαιμονίαν. καταγέλαστοι δὲ καὶ οἱ τρόποι τοῦ πορισμοῦ. οἷον ἀπὸ βασιλέως. εἴκειν γὰρ αὐτῷ δεήσει. καὶ οἱ ἀπὸ φιλίας. λήμματος γὰρ ὤνιος ἡ φιλία ἔσται. καὶ οἱ ἀπὸ σοφίας. μισθαρνήσει γὰρ ἡ σοφία. καὶ ταῦτα μὲν ἐγκαλεῖται. ἐπεὶ δὲ ἐνδοξότατα βιβλία ἐστὶν αὐτοῦ, ἔδοξέ μοι καὶ τὴν πρὸς εἶδος ἀναγραφὴν αὐτῶν ἐνταῦθα καταχωρίσαι. καὶ ἔστι τάδε. λογικοῦ τόπου θέσεις. λογικὰ, καὶ τῶν τοῦ φιλοσόφου σκεμμάτων.

συγγράμματα αὐτοῦ

ὅρων διαλεκτικῶν πρὸς μητρόδωρον ϛ. περὶ τῶν κατὰ διαλεκτικὴν ὀνομάτων πρὸς ζήνωνα α. τέχνη διαλεκτικὴ πρὸς ἀρισταγόραν α. συνημμένων πιθανῶν πρὸς διοσκουρίδην δ. λογικοῦ τόπου τοῦ περὶ τὰ πράγματα σύνταξις πρώτη. περὶ ἀξιωμάτων α. περὶ τῶν οὐχ ἁπλῶν ἀξιωμάτων α. περὶ τοῦ συμπεπλεγμένου πρὸς ἀθηνάδην α β. περὶ ἀποφαντικῶν πρὸς ἀρισταγόραν γ. περὶ τῶν καταγορευτικῶν πρὸς ἀθηνόδωρον α. περὶ τῶν κατὰ στέρησιν λεγομένων β. περὶ συντελικῶν ἀξιωμάτων β. σύνταξις δευτέρα. περὶ ἀληθοῦς διεζευγμένου πρὸς γοργιππίδην δ. διαίρεσις πρὸς γοργιππίδην α. πρὸς τὸ περὶ ἀκολούθων α. περὶ τοῦ διὰ τριῶν πάλιν πρὸς γοργιππίδην α. περὶ δυνατῶν πρὸς κλεῖτον δ. πρὸς τὸ περὶ σημασιῶν φίλωνος α. περὶ τοῦ τίνα ἐστὶ τὰ ψευδῆ α. σύνταξις τρίτη. περὶ προσταγμάτων β. περὶ ἐρωτήσεως β. περὶ πεύσεως δ. ἐπιτομὴ περὶ ἐρωτήσεως καὶ πεύσεως α. ἐπιτομὴ περὶ ἀποκρίσεως α. ζητήσεως β. περὶ ἀποκρίσεως δ. σύνταξις τετάρτη. περὶ τῶν κατηγορημάτων πρὸς μητρόδωρον ι. περὶ ὀρθῶν καὶ ὑπτίων πρὸς φύλαρχον α. περὶ τῶν συναμμάτων πρὸς ἀπολλωνίδην α. πρὸς πάσυλον περὶ κατηγορημάτων δ. σύνταξις πέμπτη. περὶ τῶν πτώσεων α. περὶ τῶν κατὰ τὸ ὑποκείμενον ὡρισμένων ἐκφορῶν α. περὶ παρεμφάσεως πρὸς στησαγόραν β. περὶ τῶν προσηγορικῶν

β. λο-

β̅. λογικοῦ τόπου περὶ τὰς λέξεις καὶ τὸν κατ' αὐτὸν λόγον σύνταξις πρώτη. περὶ τῶν ἐθνικῶν ἐκφορῶν ϛ̅. περὶ λέξεων πρὸς σωσιγένην καὶ ἀλέξανδρον ε̅. περὶ τῆς κατὰ τὰς λέξεις ἀνωμαλίας πρὸς δίωνα Δ̅. περὶ τῶν πρὸς τὰς φωνὰς σωρειτῶν λόγων γ̅. περὶ σολοικιζόντων λόγων πρὸς διονύσιον α̅. λόγοι παρὰ τὰς συνηθείας α̅. λέξις πρὸς διονύσιον α̅. σύνταξις δευτέρα. περὶ τῶν στοιχείων τοῦ λόγου καὶ τῶν λεγομένων ε̅. περὶ τῆς συντάξεως τῶν λεγομένων Δ̅. περὶ τῆς συντάξεως καὶ στοιχείων τῶν λεγομένων πρὸς φίλιππον γ̅. περὶ τῶν στοιχείων τοῦ λόγου πρὸς νικίαν α̅. περὶ τοῦ πρὸς ἕτερα λεγομένου α̅. σύνταξις τρίτη. πρὸς τοὺς μὴ διαιροῦντας β̅. περὶ ἀμφιβολιῶν πρὸς ἀπολλᾶν Δ̅. περὶ τῶν τροπικῶν ἀμφιβολιῶν α̅. περὶ συνημμένης τροπικῆς ἀμφιβολίας εἰσαγωγικῆς ε̅. ἐπιτομὴ τῶν πρὸς ἐπικράτην ἀμφιβολιῶν α̅. συνημμένα πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν εἰς τὰς ἀμφιβολίας β̅. λογικοῦ τόπου. πρὸς τοὺς λόγους καὶ τοὺς τρόπους σύνταξις. πρώτη τέχνη λόγων καὶ τρόπων πρὸς διοσκουρίδην ε̅. περὶ τῶν λόγων γ̅. περὶ τρόπων συστάσεως πρὸς στησαγόραν β̅. σύγκρισις τῶν τροπικῶν ἀξιωμάτων α̅. περὶ ἀντιστρεφόντων λόγων καὶ συνημμένων α̅. πρὸς ἀγάθωνα ἢ περὶ τῶν ἑξῆς προβλημάτων α̅. περὶ τοῦ τὰ συλλογιστικά τινος μετ' ἄλλου τε καὶ μετ' ἄλλων α̅. περὶ τῶν ἐπιφορῶν πρὸς ἀρισταγόραν α̅. περὶ τοῦ τάττεσθαι τὸν αὐτὸν λόγον ἐν πλείοσι τρόποις α̅. πρὸς τὰ ἀντειρημένα

μένα περὶ τὸν αὐτὸν λόγον ἐν συλλογιστικῷ καὶ ἀσυλλογίστῳ τετάχθαι τρόπῳ β΄. πρὸς τὰ ἀντειρημένα ταῖς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεσι γ΄. πρὸς τὸ περὶ τρόπων φίλωνος, πρὸς τιμόστρατον α΄. λογικὰ συνημμένα πρὸς τιμοκράτην καὶ φιλομαθῆ. εἰς τὰ περὶ λόγων, καὶ περὶ τρόπων α΄. σύνταξις δευτέρα, περὶ τῶν περαινόντων λόγων πρὸς ζήνωνα α΄. περὶ τῆς ἀναλύσεως τῶν συλλογισμῶν α΄. περὶ τῶν πρώτων καὶ ἀναποδείκτων συλλογισμῶν. περὶ τῶν παρελκόντων λόγων πρὸς πάσυλον β΄. περὶ τῶν εἰς τοὺς σολοικισμοὺς θεωρημάτων α΄. περὶ συλλογισμῶν εἰσαγωγικῶν πρὸς ζήνωνα α΄. τῶν πρὸς εἰσαγωγὴν τρόπων πρὸς ζήνωνα γ΄. περὶ τῶν κατὰ ψευδῆ σχήματα συλλογισμῶν ε΄. λόγοι συλλογιστικοὶ κατὰ ἀνάλυσιν ἐν τοῖς ἀναποδείκτοις α΄. τροπικὰ ζητήματα πρὸς ζήνωνα καὶ φιλομαθῆ α΄. τοῦτο δοκεῖ ψευδεπίγραφον. σύνταξις τρίτη, περὶ τῶν μεταπιπτόντων λόγων πρὸς ἀθηνάδην α΄. ψευδεπίγραφον λόγοι μεταπίπτοντες πρὸς τὴν μεσότητα γ΄. ψευδεπίγραφα πρὸς τοὺς ἀμεινίου διαζευκτικούς α΄. σύνταξις τετάρτη, περὶ ὑποθέσεων πρὸς μελέαγρον γ΄. λόγοι ὑποθετικοὶ εἰς τοὺς νόμους πρὸς μελέαγρον πάλιν α΄. λόγοι ὑποθετικοὶ πρὸς εἰσαγωγὴν β΄. λόγοι ὑποθετικοὶ θεωρημάτων β΄. λύσις τῶν ἡδύλου ὑποθετικῶν β΄. λύσις τῶν ἀλεξάνδρου ὑποθετι-

κῶν

κῶν γ. ψευδεπίγραφα περὶ ἐκθέσεων πρὸς Λαοδάμαντα α. σύνταξις πέμπτη. περὶ τῆς εἰς τὸν ψευδόμενον εἰσαγωγῆς πρὸς Ἀριστοκρέοντα. λόγοι ψευδόμενοι πρὸς εἰσαγωγὴν α. περὶ τοῦ ψευδομένου πρὸς Ἀριστοκρέοντα ς. σύνταξις ἕκτη. πρὸς τοὺς νομίζοντας καὶ ψευδῆ καὶ ἀληθῆ εἶναι α. πρὸς τοὺς διὰ τῆς τομῆς διαλύοντας τὸν ψευδόμενον λόγον πρὸς Ἀριστοκρέοντα β. ἀπόδειξις πρὸς τὸ μὴ δεῖν τέμνειν τὰ ἀόριστα α. πρὸς τὰ ἀντειρημένα τοῖς κατὰ τῆς τομῆς τῶν ἀορίστων πρὸς Πάσυλον γ. λύσις κατὰ τοὺς ἀρχαίους πρὸς Διοσκουρίδην α. περὶ τῆς τοῦ ψευδομένου λύσεως πρὸς Ἀριστοκρέοντα γ. λύσις τῶν Ἡδύλλου ὑποθετικῶν πρὸς Ἀριστοκρέοντα καὶ Ἀπολλᾶν. σύνταξις ἑβδόμη. πρὸς τοὺς φάσκοντας τὰ λήμματα ἔχειν ψευδῆ τὸν ψευδόμενον λόγον α. περὶ ἀποφάσκοντος πρὸς τὸν Ἀριστοκρέοντα β. λόγοι ἀποφάσκοντες πρὸς γυμνασίαν α. περὶ τοῦ παρὰ μικρὸν λόγου πρὸς Στησαγόραν β. περὶ τοῦ ἐκκεκαλυμμένου πρὸς Ἀριστόβουλον β. περὶ τοῦ διαλεληθότος πρὸς Ἀθηνάδην α. σύνταξις ὀγδόη. περὶ τοῦ οὔτιδος πρὸς Μενεκράτην η. περὶ τῶν ἐξ ἀορίστου καὶ ὡρισμένου λόγων πρὸς Πάσυλον β. περὶ οὔτιδος λόγου πρὸς Ἐπικράτην α. σύνταξις ἐνάτη. περὶ τῶν σοφισμάτων πρὸς Ἡρακλείδην καὶ Πόλλιν β. περὶ τῶν ἀπόρων διαλεκτικῶν λόγων πρὸς Διοσκουρίδην ε. πρὸς

τὴν ἀρκεσιλάου μεθόδιον πρὸς σφαῖρον α΄. σύνταξις δεκάτη. κατὰ τῆς συνηθείας πρὸς μητρόδωρον ϛ΄. περὶ τῆς συνηθείας πρὸς γοργιππίδην ζ΄. λογικοῦ τόπου τὰ τῶν προειρημένων τεττάρων διαφορῶν ἐκτὸς ὄντα, καὶ περιέχοντα σποράδην καὶ οὐ σωματικὰς ζητήσεις λογικάς, περὶ τῶν καταλεγομένων ζητημάτων λθ΄. ὁμοῦ τὰ πάντα τοῦ λογικοῦ τια΄. σύνταξις πρώτη. ὑπογραφὴ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς θεόπορον α΄. θέσεις ἠθικαί α΄. πιθανὰ λήμματα εἰς τὰ δόγματα πρὸς φιλομαθῆ γ΄. ὅρων τῶν τοῦ ἀστείου πρὸς μητρόδωρον β΄. ὅρων τῶν τοῦ φαύλου πρὸς μητρόδωρον β΄. ὅρων τῶν ἀναμέσων πρὸς μητρόδωρον β΄. σύνταξις Δευτέρα. περὶ τῶν ὁμοίων πρὸς ἀριστοκλέα γ΄. περὶ τῶν ὅρων πρὸς μητρόδωρον ζ΄. σύνταξις τρίτη. περὶ τῶν οὐκ ὀρθῶς τοῖς ὅροις ἀντιλεγομένων πρὸς λαοδάμαντα ζ΄. πιθανὰ εἰς τοὺς ὅρους πρὸς διοσκουρίδην β΄. περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν πρὸς γοργιππίδην β΄. περὶ τῶν διαιρέσεων α΄. περὶ τῶν ἐναντίων πρὸς διονύσιον β΄. πιθανὰ πρὸς τὰς διαιρέσεις καὶ τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη. περὶ ἐναντίων α΄. σύνταξις τετάρτη. περὶ τῶν ἐτυμολογικῶν πρὸς διοκλέα ζ΄. ἐτυμολογικῶν πρὸς διοκλέα Δ΄. σύνταξις πέμπτη. περὶ παροιμιῶν πρὸς ζηνόδοτον β΄. περὶ ποιημάτων πρὸς φιλομαθῆ α΄. περὶ τοῦ πῶς δεῖ τῶν ποιημάτων ἀκούειν β΄. πρὸς τοὺς κριτικοὺς πρὸς διόδωρον α΄. ἠθικοῦ τόπου

περὶ

περὶ τῶν κοινῶν λόγων, καὶ τὰς ἐκ τούτου συνισταμένας τέχνας καὶ ἀρετάς. σύνταξις πρώτη. πρὸς τὰς ἀναζωγραφήσεις πρὸς Τιμώνακτα α. περὶ τοῦ πῶς ἕκαστα λέγομεν καὶ διανοούμεθα α. περὶ τῶν ἐννοιῶν πρὸς Λαοδάμαντα β. περὶ ὑπολήψεως πρὸς Πιθώνακτα γ. ἀποδείξεις πρὸς τὸ μὴ δοξάσειν τὸν σοφὸν α. περὶ καταλήψεως καὶ ἐπιστήμης καὶ ἀνοίας Δ. περὶ λόγου β. περὶ τῆς χρήσεως τοῦ λόγου πρὸς Λεπτίναν. σύνταξις δευτέρα. περὶ τοῦ ἐγκρίνειν τοὺς ἀρχαίους τὴν διαλεκτικὴν σὺν ταῖς ἀποδείξεσι πρὸς Ζήνωνα β. περὶ τῆς διαλεκτικῆς πρὸς Ἀριστοκρέοντα Δ. περὶ τῶν ἀντιλεγομένων τοῖς διαλεκτικοῖς γ. περὶ τῆς ῥητορικῆς πρὸς Διοσκουρίδην Δ. σύνταξις τρίτη. περὶ ἕξεως πρὸς Κλέωνα γ. περὶ τέχνης καὶ ἀτεχνίας πρὸς Ἀριστοκρέοντα Δ. περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἀρετῶν πρὸς Διόδωρον Δ. περὶ τοῦ ποιὰς εἶναι τὰς ἀρετὰς α. περὶ ἀρετῶν πρὸς Πόλλιν β. ἠθικοῦ τόπου περὶ ἀγαθοῦ καὶ κακῶν σύνταξις πρώτη. περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἡδονῆς πρὸς Ἀριστοκρέοντα ι. ἀπόδειξις πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὴν ἡδονὴν τέλος Δ. ἀπόδειξις πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν Δ. περὶ τῶν λεγομένων.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΟΓΔΟΟΝ

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

Πεὶ δὲ τὴν ἰωνικὴν φιλοσοφίαν τὴν ἀπὸ θαλοῦ καὶ τοὺς ἐν ταύτῃ διαγενομένους ἄνδρας ἀξιολόγους διεληλύθαμεν, φέρε καὶ περὶ τῆς ἰταλικῆς διαλάβωμεν. ἧς ἦρξε πυθαγόρας μνησάρχου δακτυλιογλύφου ὥς φησιν ἕρμιππος, ἢ ὡς ἀριστόξενος, ἀπὸ μιᾶς τῶν νήσων, ἃς κατέσχον ἀθηναῖοι τυῤῥηνοὺς ἐκβαλόντες. ἔνιοι δὲ, υἱὸν μὲν εἶναι μαρμάκου τοῦ ἱππάσου, τοῦ εὐθύφρονος, τοῦ κλεωνύμου φυγάδος ἐκ φλιοῦντος. οἰκεῖν δὲ ἐν σάμῳ τὸν μάρμακον. ὅθεν σάμιον τὸν πυθαγόραν λέγεσθαι. συστῆναι δὲ εἰς λέσβον ἐλθόντα φερεκύδῃ ὑπὸ ζωΐλου τοῦ θείου. καὶ τρία ποτήρια κατασκευασάμενος ἀργυρᾶ, δῶρον ἀπήνεγκεν ἑκάστῳ τῶν ἱερέων εἰς αἴγυπτον. ἔσχε δὲ ἀδελφοὺς πρεσβύτερον μὲν, εὔνομον. μέσον δὲ, τυῤῥηνόν. καὶ δοῦ-

λου

λον ζάμολξιν, ᾧ γέται θύουσι, κρόνον νομίζοντες, ὥς φησιν ἡρόδοτος. οὗτος ἤκουσε μὲν καθὰ προείρηται φερεκύδου τοῦ συρίου. μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευτὴν, ἧκεν εἰς σάμον. καὶ ἤκουσεν ἑρμοδάμαντος τοῦ ἀπογόνου κρεοφύλου, ἤδη πρεσβυτέρου. νέος δὲ ὢν καὶ φιλομαθὴς, ἀπεδήμησε τῆς πατρίδος. καὶ πάσας ἐμυήθη τάς τε ἑλληνικὰς καὶ βαρβαρικὰς τελετάς. ἐγένετο οὖν ἐν αἰγύπτῳ, ὁπηνίκα καὶ πολυκράτης αὐτὸν ἀμάσιδι συνέστησε δι' ἐπιστολῆς. καὶ ἐξέμαθε τὴν φωνὴν αὐτῶν καθά φησιν ἀντιφῶν ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν ἀρετῇ πρωτευσάντων. καὶ παρὰ χαλδαίοις ἐγένετο καὶ μάγοις. ἐν κρήτῃ σὺν ἐπιμενίδῃ κατῆλθεν εἰς τὸ ἰδαῖον ἄντρον. ἀλλὰ καὶ ἐν αἰγύπτῳ εἰς τὰ ἄδυτα. καὶ τὰ περὶ θεῶν ἐν ἀπορρήτοις ἔμαθεν. εἶτα ἐπανῆλθεν εἰς σάμον, καὶ εὑρὼν τὴν πατρίδα τυραννουμένην ὑπὸ πολυκράτους, ἀπῆρεν εἰς κρότωνα τῆς ἰταλίας. κἀκεῖ νόμους θεὶς τοῖς ἰταλιώταις, ἐδοξάσθη σὺν τοῖς μαθηταῖς. οἱ περὶ τοὺς τριακοσίους ὄντες, ᾠκονόμουν ἄριστα τὰ πολιτικὰ, ὥς τε σχεδὸν ἀριστοκρατίαν εἶναι τὴν πολιτείαν. τοῦτον φησὶν ἡρακλείδης ὁ ποντικὸς περὶ αὑτοῦ τάδε λέγειν, ὡς εἴη ποτὲ γεγονὼς αἰθαλίδης, καὶ ἑρμοῦ υἱὸς νομισθείη. τὸν δὲ ἑρμῆν εἰπεῖν αὐτῷ ἑλέσθαι ὅτι ἂν βούληται, πλὴν ἀθανασίας. αἰτήσασθαι οὖν ζῶντα καὶ τελευτῶντα μνήμην ἔχειν τῶν συμβαινόντων. ἐν μὲν οὖν τῇ ζωῇ, πάντων δια-

μνημονεῦσαι. ἐπεὶ δὲ ἀποθάνοι, τηρῆσαι τὴν αὐτὴν μνήμην. χρόνῳ δὲ ὕστερον, εἰς εὔφορβον ἐλθεῖν, καὶ ὑπὸ μενέλεω τρωθῆναι. ὁ δὲ εὔφορβος ἔλεγεν, ὡς αἰθαλίδης ποτὲ γεγόνει. καὶ ὅτι παρ' ἑρμοῦ τὸ δῶρον λάβοι, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς περιπόλησιν ὡς περιεπολήθη, καὶ εἰς ὅσα φυτὰ καὶ ζῷα παρεγένετο, καὶ ὅσα ἡ ψυχὴ ἐν τῷ ᾅδῃ ἔπαθε. καὶ αἱ λοιπαὶ, τίνα ὑπομένουσιν. ἐπεὶ δὲ εὔφορβος ἀποθάνοι, μεταβῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς ἑρμότιμον. ὃς καὶ αὐτὸς πίστιν δοῦναι θέλων, ἐπανῆλθεν εἰς βραγχίδας. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ τοῦ ἀπόλλωνος ἱερὸν, ἐπέδειξεν ἣν μενέλαος ἀνέθηκεν ἀσπίδα. ἔφη γὰρ αὐτὸν ὅτ' ἀπέπλευσεν ἐκ τροίας, ἀναθεῖναι τῷ ἀπόλλωνι τὴν ἀσπίδα, διασεσηπυῖαν ἤδη. μόνον δὲ διαμένειν, τὸ ἐλεφάντινον πρόσωπον. ἐπειδὴ δὲ ἑρμότιμος ἀπέθανε, γενέσθαι πύρρον τὸν δήλιον ἁλιέα. καὶ πάντα πάλιν μνημονεύειν, πῶς πρόσθεν αἰθαλίδης, εἶτα πύρρος γένοιτο. ἐπειδὴ δὲ πύρρος ἀπέθανε, γενέσθαι πυθαγόραν, καὶ πάντων τῶν εἰρημένων μεμνῆσθαι. ἔνιοι μὲν οὖν πυθαγόραν, μὴ δὲ ἓν καταλιπεῖν σύγγραμμα φασὶ διαπαίζοντες. ἡράκλειτος γοῦν ὁ φυσικὸς μονονουχὶ κέκραγε καὶ φησί. πυθαγόρης μνησάρχου ἱστορίην ἤσκησεν ἀνθρώπων μάλιστα πάντων. καὶ ἐκλεξάμενος ταύτας τὰς συγγραφὰς, ἐποιήσατο ἑαυτοῦ σοφίην, πολυμαθίην, κακοτεχνίην. οὕτω δὲ εἶπεν, ἐπειδήπερ ἐναρχόμενος ὁ πυθαγόρας τοῦ φυσικοῦ συγγράμμα

τος

τος, λέγει ὧδε. οὐ μὰ τὸν ἀέρα τὸν ἀναπνέω, οὐ μὰ τὸ ὕδωρ τὸ πίνω, οὐ κατίσω ψόγον περὶ τοῦ λόγου τοῦδε. γέγραπται δὲ τῷ πυθαγόρᾳ συγγράμματα γ̄. παιδευτικὸν, πολιτικὸν, φυσικόν. τὸ δὲ φερόμενον ὡς πυθαγόρου, λύσιδός ἐστι τοῦ ταραντίνου πυθαγορικοῦ φυγόντος εἰς θήβας, καὶ ἐπαμινώνδα καθηγησαμένου. φησὶ δὲ ἡρακλείδης ὁ τοῦ σαραπίωνος ἐν τῇ σωτίωνος ἐπιτομῇ, γεγραφέναι αὐτὸν, καὶ περὶ ὅλου ἐν ἔπεσι. δεύτερον τὸν ἱερὸν λόγον. οὗ ἡ ἀρχή,

ὦ νέοι, ἀλλὰ σέβεσθε μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα.

τρίτον, περὶ ψυχῶν. τέταρτον, περὶ εὐσεβείας. πέμπτον, ἡλοθαλῆ τὸν ἐπιχάρμου τοῦ κῴου πατέρα. ἕκτον κρότωνα, καὶ ἄλλους. τὸν δὲ μυστικὸν λόγον, ἱππάσου φασὶν εἶναι, γεγραμμένον ἐπὶ διαβολῇ πυθαγόρου. πολλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ ἄστωνος τοῦ κροτωνιάτου γραφέντας, ἀνατεθῆναι πυθαγόρᾳ. φησὶ δὲ καὶ ἀριστόξενος τὰ πλεῖστα τῶν ἠθικῶν δογμάτων λαβεῖν τὸν πυθαγόραν, παρὰ θεμιστοκλείας τῆς ἀδελφῆς. ἴων δὲ ὁ χῖος ἐν τοῖς τριαγίνοις φησὶν αὐτὸν ἔνια ποιήσαντα, ἀνενεγκεῖν εἰς ὀρφέα. αὐτοῦ λέγουσι, καὶ τοὺς κοπιάδας. οὗ ἡ ἀρχὴ, μὴ ἀναίδευ μηδενί. σωκράτης δὲ ἐν διαδοχαῖς, φησὶν αὐτὸν ἐρωτηθέντα ὑπὸ λέοντος τοῦ φλιασίων τυράννου τίς εἴη, φιλόσοφος εἰπεῖν. καὶ τὸν βίον ἐοικέναι πανηγύρει. ὡς οὖν εἰς ταύτην, οἱ μὲν, ἀγωνιούμενοι,

οἱ δὲ

οἱ δὲ, κατ' ἐμπορίαν. οἱ δέ γε βέλτιστοι ἔρχονται θεαταί. οὕτως ἐν τῷ βίῳ. οἱ μὲν ἀνδραποδώδεις ἔφη φύονται, δόξης καὶ πλεονεξίας θηραταί. οἱ δὲ φιλόσοφοι τῆς ἀληθείας. καὶ τάδε μὲν, ὧδε. ἐν δὲ τοῖς τρισὶ γράμμασι τοῖς προειρημένοις φέρεται Πυθαγόρου τάδε καθολικῶς. οὐκ ἐλέγχεσθαι ὑπὸ ἑαυτῶν διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὸ συμφέρον. τὴν μέθην ἐν ἄνθει νόος, βλάβην καλεῖ. καὶ πλησμονὴν πᾶσαν ἀποδοκιμάζει, λέγων μὴ παραβαίνειν, μήτε τῶν πόνων, μήτε τῶν σιτίων μηδένα τὴν συμμετρίαν. καὶ περὶ ἀφροδισίων δέ φησιν οὕτως. ἀφροδίσια χειμῶνος ποιέεσθαι μὴ θέρεος. φθινοπώρου δὲ καὶ ἦρος, κουφότερα. βαρέα δὲ πᾶσαν ὥρην καὶ οὐχ ὑγείην εἶναι. ἀλλὰ καί ποτε ἐρωτηθεὶς, πότε δεῖ πλησιάζειν, ὅτε βούλει γενέσθαι σαυτοῦ ἀσθενέστερος εἶπεν. διαιρεῖται δὲ καὶ τὸν τοῦ ἀνθρώπου βίον, οὕτως. παῖς εἴκοσι ἔτεα. νεηνίσκος, εἴκοσι. νεηνίης εἴκοσι. γέρων π̄. αἱ δὲ ἡλικίαι πρὸς τὰς ὥρας ὧδε σύμμετροι. παῖς ἔαρ. νεηνίσκος, θέρος. νεηνίης, φθινόπωρον. γέρων, χειμών. ἔστι δὲ αὐτῷ, ὁ μὲν νεηνίσκος, μειράκιον. ὁ δὲ νεηνίης, ἀνήρ. εἶπέ τε πρῶτος ὥς φησι Τίμαιος κοινὰ τὰ φίλων εἶναι. καὶ φιλίαν, ἰσότητα. καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ κατετίθεντο τὰς οὐσίας εἰς ἓν ποιούμενοι. πενταετίαν τε ἡσύχαζον. μόνον τὸν λόγον κατακούοντες, καὶ οὐδέπω Πυθαγόραν ὁρῶντες, εἰς ὃ δοκιμασθεῖεν. τοὐντεῦθεν δὲ ἐγίνοντο τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ τῆς ὄψεως μετ-

τεῖχον

τεῖχον. ἀπεῖχον δὲ καὶ σοροῦ κυπαρισίνης, διὰ τὸ τὸ τοῦ Διὸς σκῆπτρον ἐντεῦθεν πεποιῆσθαι. ὥς φησιν Ἕρμιππος ἐν δευτέρῳ περὶ Πυθαγόρου. καὶ γὰρ, καὶ σεμνοπρεπέστατος λέγεται γενέσθαι. καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ, δόξαν εἶχον περὶ αὐτοῦ, ὡς εἴη Ἀπόλλων ἐξ Ὑπερβορέων ἀφιγμένος. λέγεται δέ ποτε αὐτοῦ παραγυμνωθέντος τὸν μηρὸν ὀφθῆναι χρυσοῦν. καὶ ὅτι νέσσος ὁ ποταμὸς διαβαίνοντα αὐτὸν προσαγορεῦσαι, πολὺς ἐστὶν ὁ φάσκων. τίμαιός τε φησὶν ἐν δεκάτῃ ἱστοριῶν λέγειν αὐτὸν τὰς συνοικούσας ἀνδράσι, θεῶν ἔχειν ὀνόματα, κόρας, νύμφας, εἶτα μητέρας καλουμένας. τοῦτον καὶ γεωμετρίαν ἐπὶ πέρας ἀγαγεῖν, μοίριδος πρώτην εὑρόντος τὰς ἀρχὰς τῶν στοιχείων αὐτῆς, ὥς φησιν ἀντικλείδης ἐν δευτέρῳ περὶ ἀλεξάνδρου. μάλιστα δὲ σχολάσαι τὸν πυθαγόραν περὶ τὸ ἀριθμητικὸν εἶδος αὐτῆς. τόν τε κανόνα τὸν ἐκ μιᾶς χορδῆς εὑρεῖν. οὐκ ἠμέλησε δὲ οὐδὲ ἰατρικῆς. φησὶ δὲ ἀπολλόδωρος ὁ λογιστικὸς ἑκατόμβην θῦσαι αὐτὸν εὑρόντα ὅτι τοῦ ὀρθογωνίου τριγώνου ἡ ὑποτείνουσα πλευρὰ, ἴσον δύναται ταῖς περιεχούσαις. καὶ ἔστιν ἐπίγραμμα, οὕτως ἔχον.

ἥνικε πυθαγόρης τὸ περικλεὲς εὕρατο γράμμα,
κεῖν' ἐφ' ὅτῳ κλεινὴν ἤγαγε βουθυσίην.

λέγεται δὲ καὶ πρῶτος κρέασιν ἀσκῆσαι ἀθλητὰς καὶ πρῶτόν γε εὐρυμένην, καθά φησι φαβωρῖνος ἐν τρίτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. τῶν πρότερον ἰσχά

σι ξηροῖς, καὶ τυροῖς ὑγροῖς, ἀλλὰ καὶ πυροῖς σωμασκεῖν αὐτοὺς, καθάπερ ὁ αὐτὸς φαβωρῖνος ἐν ὀγδόῃ παντοδαπῆς ἱστορίας φησίν. οἱ δὲ πυθαγόραν ἀλείπτην τινὰ, τοῦτον σιτίσαι τὸν τρόπον, μὴ τοῦτον. καὶ τὸ φονεύειν ἀπαγορεύειν, μὴ ὅτι γε ἅπτεσθαι τῶν ζώων, κοινὸν δίκαιον ἡμῖν ἐχόντων ψυχῆς. καὶ τόδε μὲν ἦν τὸ πρόσχημα, τὸ δ' ἀληθὲς, τῶν ἐμψύχων ἀπηγόρευεν ἅπτεσθαι, συνασκῶν καὶ συνεθίζων εἰς εὐκολίαν βίου τοὺς ἀνθρώπους. ὥστε εὐπορίστους αὐτοῖς εἶναι τὰς τροφὰς, ἄπυρα προσφερομένοις, καὶ λιτὸν ὕδωρ πίνουσιν. ἐντεῦθεν γὰρ καὶ σώματος ὑγίειαν, καὶ ψυχῆς ὀξύτητα περιγενήσεσθαι. ἀμέλει καὶ βωμὸν προσκυνῆσαι μόνον ἐν δήλῳ τοῦ ἀπόλλωνος τοῦ γενέτορος, ὃς ἐστὶν ὄπισθεν τοῦ κερατίνου, διὰ τὸ πυροὺς, καὶ κριθὰς, καὶ τὰ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἐπ' αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς, ἱερεῖον δὲ μηδὲν ὥς φησιν ἀριστοτέλης, ἐν δηλίων πολιτείᾳ. πρῶτόν τέ φασι τοῦτον ἀποφῆναι τὴν ψυχὴν, κύκλον ἀνάγκης ἀμείβουσαν, ἄλλοτε ἄλλοις ἐνδεῖσθαι ζώοις. καὶ πρῶτον εἰς τοὺς ἕλληνας μέτρα καὶ σταθμὰ εἰσηγήσασθαι, καθά φησιν ἀριστόξενος ὁ μουσικός. πρῶτόν τε ἕσπερον φωσφόρον τὸν αὐτὸν εἰπεῖν, ὥς φησι παρμενίδης. οὕτω δὲ ἐθαυμάσθη, ὥστε ἔλεγον τοὺς γνωρίμους αὐτοῦ παντοίας θεοῦ φωνάς. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ γραφῇ φησι ἑπτὰ καὶ διακοσίων ἐτέων ἐξ ἀΐδεω παραγενῆσθαι ἐς ἀνθρώπους. τοὶ γὰρ καὶ προσεκαρτέ-

ρουν

ρουν αὐτῷ, καὶ τῶν λόγων ἕνεκα προσῄεσαν, καὶ Λευκανοὶ καὶ Πευκέτιοι, Μεσσάπιοί τε καὶ Ῥωμαῖοι. μέχρι δὲ Φιλολάου, οὐκ ἦν τι γνῶναι Πυθαγόρειον δόγμα. οὗτος δὲ μόνος ἐξήνεγκε τὰ διαβόητα διανοήματα τρία βιβλία, ἃ Πλάτων ἐπέστειλεν ἑκατὸν μνῶν ὠνηθῆναι. τῶν τε ἑξακοσίων οὐκ ἐλάττους ἐπὶ τὴν νυκτερινὴν ἀκρόασιν ἀπήντων αὐτοῦ. καὶ εἴ τινες ἀξιωθεῖεν αὐτὸν θεάσασθαι, ἔγραφον πρὸς τοὺς οἰκείους, ὡς μεγάλου τινὸς τετυχηκότες. Μεταποντῖνοί γε μὴν τὴν μὲν οἰκίαν αὐτοῦ, Δήμητρος ἱερὸν ἐκάλουν. τὸν στενωπὸν δὲ μουσεῖον, ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπαῖς ἱστορίαις. ἔλεγόν τε καὶ οἱ ἄλλοι Πυθαγόρειοι, μὴ εἶναι πρὸς πάντας πάντα ῥητά, ὥς φησιν Ἀριστόξενος ἐν δεκάτῃ παιδευτικῶν νόμων. ἔνθα καὶ Ξενόφιλον τὸν Πυθαγορικὸν ἐρωτηθέντα πῶς ἂν μάλιστα τὸν υἱὸν παιδεύσειεν, εἰπεῖν. πόλεως εὐνομουμένης, γεννηθείη. ἄλλους τε κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπεργάσασθαι καλούς τε καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας. ἀτὰρ, καὶ Ζάλευκον καὶ Χαρώνδαν τοὺς νομοθέτας. ἱκανός τε γὰρ ἦν φιλίας ἐργάτης τά τε ἄλλα, καὶ εἴ τινα πείθοιτο τῶν συμβόλων αὐτῷ κεκοινωνηκότα, εὐθύς τε προσηταιρίζετο, καὶ φίλον κατεσκεύαζεν. ἦν δὲ αὐτῷ τὰ σύμβολα, τάδε. πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκαλεύειν. ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν. ἐπὶ χοίνικος μὴ καθίζειν. καρδίαν μὴ ἐσθίειν. φορ- σύμβολα αὐτοῦ

τίον συγκαθαιρεῖν, καὶ μὴ συνεπιτιθέναι. τὰ στρώματα ἀεὶ συνδεδεμένα ἔχειν. χύτρας ἴχνος συγχεῖν ἐν τῇ τέφρᾳ. ἐλαδίῳ εἰς θᾶκον μὴ ὀμόργνυσθαι. πρὸς ἥλιον τετραμμένον, μὴ ὀμιχεῖν. ἐκτὸς λεωφόρου μὴ βαδίζειν. μὴ ῥᾳδίως δεξιὰν ἐμβάλλειν. ὁμοροφίους χελιδόνας μὴ ἔχειν. γαμψώνυχα μὴ τρέφειν. ἀπονυχίσμασι καὶ κουραῖς μὴ ἐπουρεῖν, μὴ δὲ ἐφίστασθαι. ὀξεῖαν μάχαιραν ἀποστρέφειν. ἀποδημοῦντα ἐπὶ τοῖς ὅροις ἀνεπιστρεπτεῖν. ἤθελε δὲ αὐτὸς, τὸ μὲν πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκαλεύειν, δυναστῶν ὀργὴν καὶ οἰδοῦντα θυμὸν μὴ κινεῖν. τὸ δὲ ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, τουτέστι τὸ ἴσον καὶ δίκαιον μὴ ὑπερβαίνειν. ἐπί τε χοίνικος μὴ καθίζειν, ἐν ἴσῳ τοῦ ἐνεστῶτος φροντίδα ποιεῖσθαι, καὶ τοῦ μέλλοντος. ἡ γὰρ χοῖνιξ, ἡμερήσιος τροφή. διὰ δὲ τοῦ καρδίαν μὴ ἐσθίειν, ἐδήλου μὴ τὴν ψυχὴν ἀνίαις καὶ λύπαις κατατήκειν. διὰ δὲ τοῦ εἰς ἀποδημίαν βαδίζοντα μὴ ἐπιστρέφεσθαι, παρῄνει τοῖς ἀπαλλαττομένοις τοῦ βίου, μὴ ἐπιθυμητικῶς ἔχειν τοῦ ζῆν. μηδὲ ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἡδονῶν ἐπάγεσθαι. καὶ τὰ ἄλλα πρὸς ταῦτα λοιπὸν ἔστιν ἐκλαμβάνειν, ἵνα μὴ παρέλκωμεν. παντὸς δὲ μᾶλλον ἀπηγόρευεν μήτε ἐρυθῖνον ἐσθίειν, μήτε μελάνουρον. καρδίας τε ἀπέχεσθαι καὶ κυάμων. ἀριστοτέλης δέ φησι καὶ μήτρας, καὶ τρίγλης ἐνίοτε. αὐτὸν δὲ ἀρκεῖσθαι, μέλιτι μόνῳ φασί τινὲς ἢ κηρῷ ἢ ἄρτῳ. οἴνου δὲ μεθ' ἡμέραν μὴ γεύεσθαι.

ἐξήγησις τῶν συμβόλων

ὄψον

ὄψον τε τὰ πολλὰ λαχάνοις ἑφθοῖς καὶ ὠμοῖς. τοῖς δὲ θαλαττίοις, σπανίως. στολῇ δὲ αὐτοῦ λευκῇ καθαρᾷ. τὰ γὰρ λινᾶ, οὔπω εἰς ἐκείνους ἀφῖκτο τοὺς τόπους. οὐδὲ πώποτε ἐγνώσθη οὔτε διαχεζῶν, οὔτε ἀφροδισιάζων, οὔτε μεθυσθείς. ἀπείχετο καταγέλωτος καὶ πάσης ἀρεσκείας, οἷον σκωμμάτων καὶ διηγημάτων. ὀργιζόμενός τε, οὔτε οἰκέτην ἐκόλαζεν, οὔτε ἐλεύθερον. ἐκάλει δὲ τὸ νουθετεῖν, πελαργᾶν. μαντικῇ τε ἐχρῆτο, τῇ διὰ τῶν κληδόνων τε καὶ οἰωνῶν. ἥκιστα δὲ διὰ τῶν ἐμπύρων, ἔξω τῆς διὰ λιβανωτοῦ. θυσίαις τε ἐχρῆτο ἀψύχοις. οἱ δέ φασιν, ὅτι ἀλέκτορσι μόνον καὶ ἐρίφοις γαλαθηνοῖς τοῖς λεγομένοις ἁπαλίαις. ἥκιστα δὲ ἄρνασιν. ὅ γε μὴν ἀριστόξενος, πάντα μὲν τὰ ἄλλα συγχωρεῖν αὐτὸν ἐσθίειν ἔμψυχα. μόνων δὲ αὐτὸν ἀπέχεσθαι, ἀροτῆρος βοὸς καὶ κριοῦ. ὁ δ' αὐτός φησιν ὡς προείρηται καὶ τὰ δόγματα λαβεῖν αὐτὸν, παρὰ τῆς ἐν δελφοῖς θεμιστοκλείας. φησὶ δὲ ἱερώνυμος κατελθόντα αὐτὸν εἰς ᾅδου, τὴν μὲν ἡσιόδου ψυχὴν ἰδεῖν πρὸς κίονα χαλκῷ δεδεμένην καὶ τρίζουσαν. τὴν δὲ ὁμήρου κρεμαμένην ἀπὸ δένδρου, καὶ ὄφεις περὶ αὐτὴν, ἀνθ' ὧν εἶπε περὶ θεῶν. κολαζομένους δὲ καὶ τοὺς μὴ θέλοντας συνεῖναι ταῖς αὐτῶν γυναιξί. καὶ διὰ τοῦτο τιμηθῆναι, ὑπὸ τῶν ἐν κρότωνι. φησὶ δὲ ἀρίστιππος ὁ κυρηναῖος ἐν τῷ περὶ φυσιολογιῶν, πυθαγόραν αὐτὸν ὀνομασθῆναι, ὅτι τὴν ἀλήθειαν ἠγόρευεν, οὐχ ἧττον τοῦ πυθίου. λέγεται

παρεγγυᾶν αὐτὸν ἑκάστοτε τοῖς μαθηταῖς, τάδε λέγειν εἰς τὸν οἶκον εἰσιοῦσι.

πῆ παρέβην, τί δ' ἔρεξα, τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη.

νουθεσίαι αὐτοῦ σφάγιά τε θεοῖς προσφέρειν κωλύειν. μόνον δὲ τὸν ἀναίμακτον βωμὸν προσκυνεῖν. μὴ ὀμνύεσθαι θεούς. ἀσκεῖν γὰρ αὐτὸν δεῖν ἀξιόπιστον παρέχειν. τούς τε πρεσβυτέρους τιμᾶν δεῖν, τὸ προηγούμενον τῷ χρόνῳ τιμιώτερον ἡγουμένους. ὡς ἐν κόσμῳ μὲν, ἀνατολὴν δύσεως. ἐν βίῳ δὲ, ἀρχὴν τελευτῆς. ἐν ζωῇ δὲ, γένεσιν φθορᾶς. καὶ θεοὺς μὲν, δαιμόνων προτιμᾶν. ἥρωας δὲ, ἀνθρώπων. ἀνθρώπων δὲ μάλιστα, γονέας. ἀλλήλοις τε ὁμιλεῖν. ὡς τοὺς μὲν φίλους, ἐχθροὺς μὴ ποιῆσαι. τοὺς ἐχθροὺς δὲ, φίλους ἐργάσασθαι. ἴδιόν τε μηδὲν ἡγεῖσθαι. νόμῳ βοηθεῖν. ἀνομίᾳ πολεμεῖν. φυτὸν ἥμερον μήτε φθίνειν, μήτε σίνεσθαι. ἀλλὰ μηδὲ ζῶον, ὃ μὴ βλάπτει ἀνθρώπους. αἰδῶ καὶ εὐλάβειαν εἶναι. μήτε γέλωτι κατέχεσθαι, μήτε σκυθρωπάζειν. φεύγειν πλεονασμόν. ὁδοιπορίας ἄνεσιν καὶ ἐπίτασιν ποιεῖσθαι. μνήμην ἀσκεῖν. ἐν ὀργῇ μήτε τι λέγειν, μήτε πράσσειν. μαντικὴν πᾶσαν τιμᾶν. ᾠδαῖς χρῆσθαι πρὸς λύραν. ὕμνῳ τε θεῶν καὶ ἀνδρῶν ἀγαθῶν, εὔλογον χάριν ἔχειν. τῶν δὲ κυάμων ἀπηγόρευεν ἔχεσθαι, διὰ τὸ πνευματώδεις ὄντας, μᾶλλον μετέχειν τοῦ ψυχικοῦ. καὶ ἄλλως, κοσμιωτέρας ἐργάζεσθαι τὰς γαστέρας μὴ παραληφθέντας. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς καθύπνους φαντασίας, λείας καὶ ἀταράχους ἀποτε-

λεῖν

λεῖν. φησὶ δὲ καὶ ὁ ἀλέξανδρος ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς, καὶ ταῦτα εὑρηκέναι, ἐν πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν. ἀρχὴν μὲν τῶν ἁπάντων, μονάδα. ἐκ δὲ τῆς μονάδος, ἀόριστον δυάδα, ὡς ἂν ὕλην τῇ μονάδι αἰτίῳ ὄντι ὑποστῆναι. ἐκ δὲ τῆς μονάδος καὶ τῆς ἀορίστου δυάδος, τοὺς ἀριθμούς. ἐκ δὲ τῶν ἀριθμῶν, τὰ σημεῖα. ἐκ δὲ τούτων, τὰς γραμμάς. ἐξ ὧν τὰ ἐπίπεδα σχήματα. ἐκ δὲ τούτων, τὰ αἰσθητὰ σώματα. ὧν καὶ τὰ στοιχεῖα, εἶναι τέτταρα, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα. μεταβάλλειν δὲ καὶ τρέπεσθαι δι' ὅλων, καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν, κόσμον ἔμψυχον, νοερόν, σφαιροειδῆ, μέσην περιέχοντα τὴν γῆν, καὶ αὐτὴν σφαιροειδῆ, καὶ περιοικουμένην. εἶναι δὲ καὶ ἀντίποδας, καὶ τὰ ἡμῖν κάτω, ἐκείνοις ἄνω. ἰσόμοιρά τε εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ. φῶς καὶ σκότος. καὶ θερμόν, καὶ ψυχρόν. καὶ ξηρόν, καὶ ὑγρόν. ὧν κατ' ἐπικράτειαν θερμοῦ μὲν, θέρος γίνεσθαι. ψυχροῦ δέ, χειμῶνα. ἐὰν ἰσομοιρῇ, τὰ κάλλιστα εἶναι τοῦ ἔτους. οὗ τὸ μὲν θάλλον, ἔαρ ὑγιεινόν. τὸ δὲ φθίνον, φθινόπωρον νοσερόν. ἀλλὰ καὶ τῆς ἡμέρας, θάλλειν μὲν τὴν ἕω. φθίνειν δὲ τὴν ἑσπέραν, ὅθεν καὶ νοσερωτέραν εἶναι. τόν τε περὶ τὴν γῆν ἀέρα, ἄσειστον καὶ νοσερόν, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα θνητά. τὸν δὲ ἀνωτάτω, ἀεικίνητόν τε εἶναι, καὶ καθαρόν, καὶ ὑγιᾶ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, ἀθάνατα. καὶ διὰ τοῦτο θεῖα. ἥλιόν τε καὶ σελήνην, καὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας εἶναι θεούς. ἐπικρατεῖ γὰρ

δόξαι αὐτοῦ

τὸ θερ

τὸ θερμὸν ἐν αὐτοῖς. ὃ πῦρ ἐστὶ ζωῆς αἴτιον. τήν τε σελήνην λάμπεσθαι ὑφ' ἡλίου. καὶ ἀνθρώπων εἶναι πρὸς θεοὺς συγγένειαν, κατὰ τὸ μετέχειν ἄνθρωπον θερμοῦ. διὸ καὶ προνοεῖσθαι τὸν θεὸν ἡμῶν. εἱμαρμένην τε τῶν ὅλων εἶναι, καὶ τὰ κατὰ μέρος αἰτίαν τῆς διοικήσεως. διήκειν τε ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα διὰ τοῦ αἰθέρος τοῦ τε ψυχροῦ καὶ παχέος. καλοῦσι δὲ τὸν μὲν ἀέρα, ψυχρὸν αἰθέρα. ταύτην δὲ τὴν ἀκτῖνα, καὶ εἰς τὰ βάθη δύεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο, ζωοποιεῖν πάντα. καὶ ζῆν μὲν πάντα, ὅσα μετέχει τοῦ θερμοῦ. διὸ καὶ τὰ φυτὰ, ζῷα εἶναι. ψυχὴν μέντοι, μὴ ἔχειν πάντα. εἶναι δὲ τὴν ψυχὴν, ἀπόσπασμα αἰθέρος. διαφέρειν ψυχὴν, ζωῆς. ἀθάνατόν τε εἶναι αὐτήν. ἐπειδή περ καὶ τὸ ἀφ' οὗ ἀπέσπασται ἀθάνατόν ἐστι. τὰ δὲ ζῷα γεννᾶσθαι ἐξ ἀλλήλων, ἀπὸ σπερμάτων. τὴν δὲ ἐκ γῆς γένεσιν, ἀδύνατον ὑφίστασθαι. τὸ δὲ σπέρμα, εἶναι σταγόνα ἐγκεφάλου, περιέχουσαν ἐν αὐτῇ θερμὸν ἀτμόν. ταύτην δὲ προσφερομένην τῇ μήτρᾳ, ἀπὸ μὲν τοῦ ἐγκεφάλου, ἰχῶρα, καὶ ὑγρὸν, καὶ αἷμα προΐεσθαι. ἐξ ὧν σάρκας τε καὶ νεῦρα, καὶ ὀστᾶ, καὶ τρίχας, καὶ τὸ ὅλον ὑφίστασθαι σῶμα. ἀπὸ δὲ τοῦ ἀτμοῦ, ψυχὴν καὶ αἴσθησιν. μορφοῦσθαι δὲ τὸ μὲν πρῶτον, παγὲν ἐν ἡμέραις τεσσαράκοντα. κατὰ δὲ τοὺς τῆς ἁρμονίας λόγους, ἐν ἑπτὰ, ἢ ἐννέα, ἢ δέκα τὸ πλεῖστον μησὶ τελειωθὲν, ἀποκυΐσκεσθαι τὸ βρέφος. ἔχειν δὲ ἐν αὐτῷ πάντας τοὺς λόγους τῆς ζωῆς. ὧν

εἰρο

εἱρμένων, συνέχεσθαι κατὰ τοὺς τῆς ἁρμονίας λό-
γους, ἑκάστων ἐν τεταγμένοις καιροῖς τῶν γινομένων.
τήν τε αἴσθησιν, κοινῶς καὶ κατ' εἶδος τὴν ὁρᾶ-
σιν, ἀτμόν τινα εἶναι ἄγαν θερμόν. καὶ διὰ τοῦτο λέ-
γεται δι' ἀέρος ὁρᾶν, καὶ δι' ὕδατος. ἀντερείδε-
σθαι γὰρ τὸ θερμὸν, ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ. ἐπεί τοι εἰ ψυ-
χρὸς ἦν ὁ ἐν τοῖς ὄμμασιν ἀτμὸς, διειστήκει ἂν πρὸς
τὸν ὅμοιον ἀέρα. νῦν δὲ, ἔστιν ἐν οἷς ἡλίου πύλας κα-
λεῖ τοὺς ὀφθαλμούς. τὰ δ' αὐτὰ καὶ περὶ τῆς ἀκοῆς,
καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθήσεων δογματίζει. τὴν δὲ ἀν-
θρώπου ψυχὴν, διαιρεῖσθαι τριχῆ. εἴς τε νοῦν, καὶ
φρένα, καὶ θυμόν. νοῦν μὲν οὖν εἶναι καὶ θυμὸν, καὶ ἐν   διαίρεσις ψυχῆς
τοῖς ἄλλοις ζώοις. φρένας δὲ, μόνον ἐν ἀνθρώπῳ. εἶναι
δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ψυχῆς, ἀπὸ καρδίας μέχρι ἐγκε-
φάλου. καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ καρδίᾳ μέρος αὐτῆς, ὑπάρ-
χειν θυμόν. φρένας δὲ καὶ νοῦν, τὰ ἐν τῷ ἐγκεφά-
λῳ. σταγόνας δὲ εἶναι ἀπὸ τούτων, τὰς αἰσθήσεις. καὶ
τὸ μὲν φρόνιμον, ἀθάνατον. τὰ δὲ λοιπὰ, θνητά. τρέφε-
σθαί τε τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ αἵματος. τοὺς δὲ λό-
γους, ψυχῆς ἀνέμους εἶναι. ἀόρατόν τε εἶναι αὐτὴν
καὶ τοὺς λόγους. ἐπεὶ καὶ ὁ αἰθὴρ, ἀόρατος. δεσμούς
τε εἶναι τῆς ψυχῆς, τὰς φλέβας καὶ τὰς ἀρτηρίας,
καὶ τὰ νεῦρα. ὅταν δὲ ἰσχύῃ, καὶ καθ' αὑτὴν γινομέ-
νη ἠρεμῇ, δεσμὰ γίνεσθαι αὐτῆς τοὺς λόγους καὶ τὰ
ἔργα. ἐξελθοῦσαν δὲ αὐτὴν ἐπὶ γῆς, πλάζεσθαι ἐν
τῷ ἀέρι, ὁμοίαν τῷ σώματι. τὸν δὲ ἑρμῆν, ταμίαν εἶ-

ναι τῶν ψυχῶν. καὶ διὰ τοῦτο, πομπαῖα λέγεσθαι, καὶ πυλαῖον, καὶ χθόνιον. ἐπειδήπερ οὗτος εἰσπέμπει ἀπὸ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς, ἀπό τε γῆς καὶ ἐκ θαλάττης. καὶ ἄγεσθαι μὲν τὰς καθαρὰς, ἐπὶ τὸν ὕψιστον. τὰς δὲ ἀκαθάρτους μήτε ἐκείναις πελάζειν, μήτε ἀλλήλαις. δεῖσθαι δ' ἐν ἀρρήκτοις δεσμοῖς ὑπὸ ἐριννύων. εἶναί τε πάντα τὸν ἀέρα ψυχῶν ἔμπλεων. καὶ τούτους, δαίμονάς τε καὶ ἥρωας νομίζεσθαι. καὶ ὑπὸ τούτων πέμπεσθαι ἀνθρώποις, τούς τε ὀνείρους καὶ τὰ σημεῖα, νόσους τε. καὶ οὐ μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ προβάτοις, καὶ τοῖς ἄλλοις κτήνεσιν. εἴς τε τούτους γίνεσθαι τούς τε καθαρμοὺς, καὶ ἀποτροπιασμούς. μαντικήν τε πᾶσαν, καὶ κληδόνας καὶ τὰ ὅμοια. μέγιστον δέ φησι τῶν ἐν ἀνθρώποις εἶναι, τὴν ψυχὴν πεῖσαι ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν, ἢ ἐπὶ τὸ κακόν. εὐδαιμονεῖν ἄνθρωπον ὅταν ἀγαθὴ ψυχὴ προσγένηται. μηδέποτε δὲ ἠρεμεῖν, μηδὲ τὸν αὐτὸν ῥόον κρατεῖν. ὅρκιόν τε εἶναι τὸ δίκαιον. καὶ διὰ τοῦτο, Δία ὅρκιον λέγεσθαι. τήν τε ἀρετὴν, ἁρμονίαν εἶναι. καὶ τὴν ὑγίειαν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἅπαν. καὶ τὸν θεόν. διὸ, καὶ καθ' ἁρμονίαν συνεστάναι τὰ ὅλα. φιλίαν τε εἶναι, ἐναρμόνιον ἰσότητα. τιμὰς θεοῖς δεῖν νομίζειν καὶ ἥρωσιν, μὴ τὰς ἴσας. ἀλλὰ θεοῖς ἀεὶ, μετ' εὐφημίας. ἥρωσι δὲ, ἀπὸ μέσου ἡμέρας. τὴν δὲ ἁγνείαν εἶναι, διὰ καθαρμῶν καὶ λουτρῶν περιρραντηρίων. καὶ διὰ τὸ αὐτὸν καθαρεύειν ἀπό τε κήδους, καὶ λέχους, καὶ μιάσματος,

καὶ ἀπε-

καὶ ἀπέχεσθαι βρωτῶν θνησειδίων τε κρεῶν, καὶ τριγλῶν, καὶ μελανούρων, καὶ ᾠῶν, καὶ τῶν ᾠοτόκων ζώων, καὶ κυάμων, καὶ τῶν ἄλλων ὧν παρακελεύονται καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιτελοῦντες. φησὶ δὲ ἀριστοτέλης ἐν περὶ τῶν κυάμων παραγγέλλειν ἀπέχεσθαι, ἤτοι ὅτι αἰδοίοις εἰσὶν ὅμοιοι, ἢ ὅτι ἅδου πύλαις, ἀγόνατον γὰρ μόνον. ἢ ὅτι φθείρει, ἢ ὅτι τῇ τοῦ ὅλου φύσει ὅμοιον, ἢ ὅτι ὀλιγαρχικόν. κληροῦνται γοῦν αὐτοῖς. τὰ δὲ πεσόντα μὴ ἀναιρεῖσθαι, ὑπὲρ τοῦ ἐθίζεσθαι μὴ ἀκολάστως ἐσθίειν, ἢ ὅτι ἐπὶ τελευτῇ τινός. ἀριστοφάνης δὲ, τῶν ἡρώων φησὶν εἶναι τὰ πίπτοντα, λέγων ἐν τοῖς ἥρωσι, μὴ γεύεσθ' ἅττ' ἂν καταπίσῃ τῆς τραπέζης ἐντός. ἀλεκτρυόνος μὴ ἅπτεσθαι λευκοῦ, ὅτι ἱερὸς τοῦ μηνὸς καὶ ἱκέτης. τὸ δ' ἦν τῶν ἀγαθῶν. τῷ τε μηνὶ, ἱερός. σημαίνει γὰρ τὰς ὥρας. τῶν ἰχθύων μὴ ἅπτεσθαι, ὅσοι ἱεροί. μὴ γὰρ δεῖν τὰ αὐτὰ τετάχθαι θεοῖς καὶ ἀνθρώποις. ὥσπερ οὐδὲ ἐλευθέροις καὶ δούλοις. καὶ τὸ μὲν λευκὸν, τῆς τοῦ ἀγαθοῦ φύσεως. τὸ δὲ μέλαν, τοῦ κακοῦ. ἄρτον μὴ καταγνύειν. ὅτι ἐπὶ ἕνα οἱ πάλαι τῶν φίλων ἐφοίτων, καθάπερ καὶ νῦν οἱ βάρβαροι. μηδὲ διαιρεῖν ὃς συνάγει αὐτούς. οἱ δὲ, πρὸς τὴν ἐν ἅδου κρίσιν. οἱ δ' εἰς πόλεμον δειλίαν ποιεῖν. οἱ δὲ, ἐπεὶ ἀπὸ τούτου ἄρχεται τὸ ὅλον. καὶ τῶν σχημάτων τὸ κάλλιστον, σφαῖραν εἶναι τῶν στερεῶν, τῶν δ' ἐπιπέδων, κύκλον. γῆρας καὶ πᾶν τὸ μειούμενον, ὅμοιον. καὶ αὔξην καὶ νεότητα, ταυτόν. ὑγίειαν, τὴν τοῦ εἴδους

διαμονήν. νόσον, τὴν τούτου φθοράν. περὶ τῶν ἁλῶν ὅτι δεῖ παρατίθεσθαι πρὸς ὑπόμνησιν τοῦ δικαίου. οἱ γὰρ ἅλες πᾶν σώζουσιν ὅτι καὶ παραλάβωσι. καὶ γεγόνασιν ἐκ τῶν καθαρωτάτων ὕδατος καὶ θαλάττης. καὶ ταῦτα μέν φησιν ὁ ἀλέξανδρος ἐν τοῖς πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν εὑρηκέναι. καὶ τὰ ἐκείνων ἐχόμενα, ὁ ἀριστοτέλης. τὴν δὲ σεμνοπρέπειαν τοῦ πυθαγόρου καὶ τίμων ἐν τοῖς σίλλοις δάκνων αὐτὸν, ὅμως οὐ παρέλιπεν εἰπὼν οὕτω.

πυθαγόρην τε γοητείας ἀποκλεινὸν ἐπίδοξον
θήρῃ ἐπ' ἀνθρώπων σεμνηγορίης ὀαριστήν.

περὶ δὲ τοῦ ἄλλοτε ἄλλον αὐτὸν γεγενῆσθαι, ξενοφάνης ἐν ἐλεγείᾳ προσμαρτυρεῖ. ἧς ἀρχή,

νῦν αὖ τ' ἄλλον ἔπειμι λόγον, δείξω δὲ κέλευθον.

ὃ δὲ περὶ αὐτοῦ φησιν οὕτως ἔχει.

καὶ ποτέ μιν στυφελιζομένου σκύλακος παριόντα,
φασὶν ἐποικτεῖραι, καὶ τόδε φάσθαι ἔπος,
παῦσαι, μὴ δὲ ῥάπιζ'. ἐπειὴ φίλου ἀνδρός ἐστι
ψυχή, τὴν ἔγνων φθεγξαμένης ἀΐων.

καὶ ταῦτα μὲν ὁ ξενοφάνης, ἔσκωψε δὲ αὐτὸν κρατῖνος μὲν ἐν πυθαγορικοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν ταραντίνοις φησὶν οὕτως.

ἔθος ἐστὶν αὐτοῖς ἄν τινα ἰδιώτην
λάβωσι πειθεῖν εἰσελθόντα διαπειρώμενον,
τῇ τῶν λόγων ῥώμης, καὶ κυκᾶν τοῖς ἀντιθέτοις,
τοῖς πέρασι, τοῖς παρισώμασι, τοῖς ἀποπλάνοις,

τοῖς

τοῖς μεγέθεσιν οὐ βυσικῶς.

Μνησίμαχος Δαλμαίωνι.

ὡς πυθαγορισταὶ θύομεν τῷ λοξίᾳ
ἔμψυχον οὐδὲν ἐσθίοντες παντελῶς,

Ἀριστοφῶν Πυθαγοριστῇ.

ἔφη τε καταβὰς εἰς τὴν δίαιταν τῶν κάτω,
ἰδεῖν ἑκάστους, διαφέρειν δὲ πάμπολυ
τοὺς πυθαγοριστὰς τῶν νεκρῶν. μόνοισι γὰρ
τούτοισι, τὸν πλούτωνα συσσιτεῖν ἔφη
δι' εὐσέβειαν. εὐχερῆ θεὸν λέγεις,
εἰ τοῖς ξυπωμένοισιν ἥδεται ξυνών.

ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ,

ἐσθίουσί τε λάχανα, καὶ πίνουσιν
ἐπὶ τούτοις ὕδωρ, φθεῖρας δὲ καὶ τρίβωνα,
τήν τ' ἀλουσίαν, οὐδεὶς ἂν ὑπομείνειε
τῶν νεωτέρων.

ἐτελεύτα δ' ὁ πυθαγόρας, τοῦτον τὸν τρόπον. συνεδρεύοντος μετὰ τῶν συνήθων ἐν τῇ μύλωνος οἰκίᾳ τούτου, ὑπό τινος τῶν μὴ παραδοχῆς ἀξιωθέντων, διὰ φθόνον ὑποπρησθῆναι τὴν οἰκίαν συνέβη. τινὲς δ' αὐτοὺς τοὺς κροτωνιάτας τοῦτο πρᾶξαι, τυραννίδος ἐπίθεσιν εὐλαβουμένους. τὸν δὴ πυθαγόραν καταληφθῆναι διεξιόντα. καὶ πρός τινι χωρίῳ γενόμενος πλήρει κυάμων, αὐτόθι ἔστη εἰπὼν, ἁλῶναι μᾶλλον ἢ πατῆσαι. ἀναιρεθῆναι δὲ κρεῖττον, ἢ λαλῆσαι. καὶ ὧδε πρὸς τῶν διωκόντων ἀποσφαγῆναι. οὕτω δὲ καὶ

τοὺς πλείστους τῶν ἑταίρων αὐτοῦ διαφθαρῆναι, ὄντας πρὸς τετταράκοντα. διαφυγεῖν δ' ὀλιγίστους. ὧν ἦν καὶ ἀρχύτας ὁ ταραντῖνος, καὶ λύσις ὁ προειρημένος. φησὶ δὲ δικαίαρχος τὸν πυθαγόραν ἀποθανεῖν καταφυγόντα εἰς τὸ ἐν μεταποντίῳ ἱερὸν τῶν μουσῶν, τετταράκοντα ἡμέρας ἀσιτήσαντα. ἡρακλῆς δέ φησιν ἐν τῇ τῶν σατύρου βίων ἐπιτομῇ, μετὰ τὸ θάψαι φερεκύδην ἐν δήλῳ, ἐπανελθεῖν εἰς ἰταλίαν. καὶ πανδαισίαν εὑρόντα κύλωνος τοῦ κροτωνιάτου εἰς μεταπόντιον ὑπεξελθεῖν. κἀκεῖ τὸν βίον καταστρέψαι ἀσιτίᾳ, μὴ βουλόμενον περαιτέρω ζῆν. ἕρμιππος δέ φησι πολεμούντων ἀκραγαντίνων καὶ συρακουσίων, ἐξελθεῖν μετὰ τῶν συνήθων τὸν πυθαγόραν, καὶ προστῆναι τῶν ἀκραγαντίνων. τροπῆς δὲ γενομένης, περικάμπτοντα αὐτὸν τὴν τῶν κυάμων χώραν, ὑπὸ τῶν συρακουσίων ἀναιρεθῆναι. τούς τε λοιποὺς ὄντας πρὸς τοὺς πέντε καὶ τριάκοντα, ἐν τάραντι κατακαυθῆναι, θέλοντας ἀντιπολιτεύεσθαι τοῖς προεστῶσι. ἄλλο τι, περὶ πυθαγόρου φησὶν ὁ ἕρμιππος. λέγει γὰρ ὡς γενόμενος ἐν ἰταλίᾳ, κατὰ γῆς οἰκίσκον ποιῆσαι, καὶ τῇ μητρὶ ἐντείλαιτο τὰ γινόμενα εἰς δέλτον γράφειν, σημειουμένην καὶ τὸν χρόνον. ἔπειτα καθιέναι αὐτῷ ἔς τ' ἂν ἀνέλθῃ. τοῦτο ποιῆσαι τὴν μητέρα. τὸν δὲ πυθαγόραν μετὰ χρόνον ἀνελθεῖν ἰσχνὸν καὶ κατεσκελετευμένον. εἰσελθόντα τε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, φάσκειν ὡς ἀφῖκται ἐξ ᾅδου. καὶ δὴ καὶ ἀ-

νεγίνω

ναγινώσκειν αὐτοῖς τὰ συμβεβηκότα. οἱ δὲ, σαινόμενοι τοῖς λεγομένοις, ἐδάκρυόν τε καὶ ᾤμωζον, καὶ ἐπίστευον εἶναι τὸν πυθαγόραν θεῖόν τινα, ὥστε καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῷ παραδοῦναι, ὡς καὶ μαθησομένας τι τῶν αὐτοῦ. ἃς καὶ πυθαγορικὰς κληθῆναι. καὶ ταῦτα μὲν, ἕρμιππος. ἦν δὲ τῷ πυθαγόρᾳ καὶ γυνὴ, θεανὼ ὄνομα, βροντίνου τοῦ κρωτωνιάτου θυγάτηρ. οἱ δὲ, γυναῖκα μὲν εἶναι βροντίνου, μαθήτριαν δὲ πυθαγόρου. ἦν αὐτῷ δαμὼ, ὥς φησι λύσις ἐν ἐπιστολῇ τῇ πρὸς ἵππαρχον περὶ πυθαγόρου λέγων οὕτως. λέγοντι δὲ πολλοί τυ καὶ δαμοσίᾳ φιλοσοφεῖν. ὅπερ ἀπαξιῶν πυθαγόρας. ὅς γε τᾷ δαμοῖ τᾷ ἑαυτοῦ θυγατρὶ παρακαταθέμενος τὰ ὑπομνήματα, ἐκέλευσε μηδενὶ τῶν ἐκτὸς τὰς οἰκίας παραδιδόμεν. ἃ δὲ, δυναμένα πολλῶν χρημάτων ἀποδίδοσθαι τὼς λόγως, οὐκ ἐβουλάθη. πενίαν γὰρ καὶ τὰς τοῦ πατρὸς ἐπισκήψιας, ἐνόμιζε χρυσῶ τιμιωτέρας εἶναι. καὶ ταῦτα γυνά. ἦν καὶ τηλαύγης υἱὸς αὐτοῦ, ὃς καὶ διεδέξατο τὸν πατέρα, καὶ κατά τινας, ἐμπεδοκλέους καθηγήσατο. ἱππόβοτός γέ τοι φησὶ λέγειν ἐμπεδοκλέα τηλαυγεῖ. κλυτὲ κοῦρε θεανοῦς πυθαγόρεώ τε. σύγγραμμα δὲ τοῦ τηλαύγους, οὐδέν. τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ θεανοῦς, τινὰ ἄλλα. καὶ φασὶν αὐτὴν ἐρωτηθεῖσαν ποσταία γυνὴ ἀπ' ἀνδρὸς καθαρεύει φάναι, ἀπὸ μὲν τοῦ ἰδίου, παραχρῆμα. ἀπὸ δὲ τοῦ ἀλλοτρίου, οὐδέποτε. τῇ δὲ πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα μελλούσῃ πορεύεσθαι, παρῄνει, ἅμα τοῖς ἐνδύμασι καὶ τὴν αἰσχύνην ἀποτίθεσθαι. ἀνισταμένην τε

πάλιν ἅμα αὐτοῖσιν ἀναλαμβάνειν. ἐρωτηθεῖσα ποῖα, ἔφη ταῦτα δι' ἃ γυνὴ κέκλημαι. ὁ δ' οὖν πυθαγόρας ὡς δ' οὖν ἡρακλείδης φησὶν ὁ τοῦ σαραπίωνος, ὀγδοηκοντούτης ἐτελεύτα, κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπογραφὴν τῶν ἡλικιῶν. ὡς δὲ οἱ πλείους, ἔτη βιοὺς ἐνενήκοντα. καὶ ἡμῶν ἐστὶν εἰς αὐτὸν πεπαιγμένα οὕτως ἔχοντα.

οὐ μόνος ἐμψύχων ἀπείχου χεῖρας, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς.
τίς γὰρ ὃς ἐμψύχων ἥψατο πυθαγόρα;
ἀλλ' ὅταν ἑψηθῇ τε, καὶ ὀπτηθῇ καὶ ἁλισθῇ
δὴ τότε καὶ ψυχὴν οὐκ ἔχον ἐσθίομεν.
ἀλλ' ἦν πυθαγόρης τοῖος σοφὸς, ὥστε μὲν αὐτὸς
μὴ ψαύειν κρειῶν, καὶ λέγειν ὡς ἄδικον.
σιτίζειν δ' ἄλλους. ἄγαμαι σοφόν, αὐτὸς μὲν γὰρ
οὐκ ἀδικεῖν, ἄλλους δ' αὐτὸς ἔτ' εἶχ' ἀδικεῖν.

Καὶ ἄλλο.

τὰς φρένας ἢν ἐθέλῃς τὰς πυθαγόραο νοῆσαι,
ἀσπίδος εὐφόρβου βλέψον ἐς ὀμφαλόν.
φησὶ γὰρ οὗτος ἐγὼν ἤμην πρώην βροτὸς, ὃς δὲ
ὅτε οὐκ ἦν φάσκειν, ὅς τις ἦν ὅτε ἦν.

Καὶ ἄλλο ὡς ἐτελεύτα.

αἰ αἰ πυθαγόρης, τί τόσον κυάμους ἐσεβάσθη;
καὶ θάνε φοιτηταῖς ἄμμιγα τοῖς ἰδίοις.
χωρίον ἦν κυάμων, ἵνα μὴ τούτους δὲ πατήσῃ
ἐξ ἀκραγαντίνων κάτθαν' ἐνὶ τριόδῳ.

ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν ἑξηκοστὴν ὀλυμπιάδα, καὶ αὐ-

τοῦ τὸ

τοῦ τὸ σύστημα διέμεινε, μέχρι γενεῶν ἐννεακαίδεκα. τελευταῖοι γὰρ ἐγένοντο τῶν πυθαγορείων, οὓς καὶ ἀριστόξενος εἶδε, ξενόφιλός τε ὁ χαλκιδεὺς ἀπὸ θρᾴκης, καὶ φάντων ὁ φλιάσιος, καὶ ἐχεκράτης, καὶ διοκλῆς, καὶ πολύμναστος, φλιάσιοι καὶ αὐτοί. ἦσαν δὲ ἀκροαταὶ, φιλολάου καὶ εὐρύτου τῶν ταραντίνων. γεγόνασι δὲ πυθαγόραι, τέτταρες περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες. εἷς μὲν κροτωνιάτης, τυραννικὸς ἄνθρωπος. ἕτερος, φλιάσιος σωμασκητὴς, ἀλείπτης ὥς φασί τινες. τρίτος, ζακύνθιος. οὗ φασιν εἶναι τἀπόῤῥητα, τῆς φιλοσοφίας αὐτῶν διδάσκαλος, ἐφ' οὗ καὶ τὸ αὐτὸς ἔφα παροιμιακὸν εἰς τὸν βίον ἦλθεν. οἱ δὲ, καὶ ἄλλον ἀνδριαντοποιὸν ῥηγῖνον γεγονέναι φασὶ πυθαγόραν, πρῶτον δοκοῦντα ῥυθμοῦ καὶ συμμετρίας ἐστοχάσθαι. καὶ ἄλλον ἀνδριαντοποιὸν, σάμιον. καὶ ἕτερον ῥήτορα μοχθηρόν. καὶ ἰατρὸν ἄλλον, τὰ περὶ κήλης γεγραφότα. καί τινα περὶ ὁμήρου συντεταγμένον, καὶ ἕτερον δωρικὰ πεπραγματευμένον, ὡς διονύσιος ἱστορεῖ. ἐρατοσθένης δέ φησι καθὸ καὶ φαβωρῖνος ἐν τῇ παντοδαπῇ ἱστορίᾳ παρατίθεται, τοῦτον εἶναι τὸν πρῶτον ἐντέχνως πυκτεύσαντα, ἐπὶ τῆς ὀγδόης καὶ τετταρακοστῆς ὀλυμπιάδος, κομήτην καὶ ἁλουργίδα φοροῦντα. ἐκκριθῆναί τε ἐκ τῶν παίδων, καὶ χλευασθέντα, αὐτίκα προσβῆναι τοὺς ἄνδρας, καὶ νικῆσαι. δηλοῦν δὲ τοῦτο καὶ τοὐπίγραμμα, ὅπερ ἐποίη-

σε θεαίτητος.

πυθαγόρην τινὰ, ὦ ξεῖνε, κομήτην ἀδόμενον
πύκτην εἰ κατέχεις σάμιον, πυθαγόρης ἐγώ εἰμι.
τὰ δ' ἔργα μου εἴ τιν' ἔροιο ἠλείων,
φήσεις αὐτὸν ἄπιστα λέγειν.

τοῦτον ὁ φαβωρῖνος φησὶν ὅροις χρήσασθαι διὰ τῆς μαθηματικῆς ὕλης. ἐπὶ πλέον δὲ σωκράτην, καὶ τοὺς ἐκείνῳ πλησιάσαντας. καὶ μετὰ ταῦτα, ἀριστοτέλην καὶ τοὺς στωϊκούς. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν οὐρανὸν πρῶτον ὀνομάσαι κόσμον, καὶ τὴν γῆν στρογγύλην. ὡς δὲ θεόφραστος, παρμενίδην. ὡς δὲ ζήνων, ἡσίοδον. τούτῳ φασὶν ἀντιπαρατάσσεσθαι κύλωνα. καθάπερ ἀντίδικον, σωκράτει. ἐπεὶ δὲ τοῦ ἀθλητοῦ πυθαγόρου, καὶ τοῦτο ἐλέγετο τὸ ἐπίγραμμα.

οὗτος πυκτεύσων ἐς ὀλυμπίαν παισὶν ἄνηβος
ἤλυθε πυθαγόρας ὁ κράτεω σάμιος.

ὁ δὲ φιλόσοφος καὶ ὧδε ἐπέστειλε.

Πυθαγόρας Αναξιμένει.

Καὶ σὺ ὦ λῷστε, εἰ μηδὲν ἀμείνων ἦς πυθαγόρεω γενεήν τε καὶ κλέος, μεταναστὰς ἂν, ᾤχεο ἐκ μιλήτου. νῦν δὲ κατερύκει σε, ἡ πατρόθεν εὔκλεια, καὶ ἐμὲ τε ἂν κατερύκεν ἀναξιμένει ἐοικότα. εἰ δ' ὑμεῖς οἱ ὀνήιστοι τὰς πόλεις ἐκλείψετε, ἀπὸ μὲν αὐτέων, ὁ κόσμος αἱρεθήσεται. ἐπικινδυνότερα δ' αὐτῇσι τὰ ἐκ μήδων. οὔτε δὲ αἰεὶ καλὸν αἰθερολογίη, μελεδωνόν τε εἶναι τῇ πατρίδι κάλλιον. καὶ ἐγὼ δέ, οὐ πάντα περὶ

οἱ τοὺς

ρὶ τοῦ ἐμμέωνος μύθου. ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμοις οὓς διαφέρουσιν εἰς ἀλλήλους ἰταλιῶται.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ πυθαγόρου διεληλύθαμεν, ῥητέον περὶ τῶν ἐλλογίμων πυθαγορικῶν. μεθ᾽ οὓς περὶ τῶν σποράδην κατά τινας φερομένων. ἔπειθ᾽ οὕτως ἐξάψομεν τὴν διαδοχὴν, τῶν ἀξίων λόγου, ἕως ἐπικούρου, καθὰ καὶ προειρήκαμεν. περὶ μὲν οὖν θεανοῦς καὶ τηλαυγοῦς, διειλέγμεθα. λεκτέον δὲ νῦν, περὶ ἐμπεδοκλέους πρῶτον. κατὰ γάρ τινας, πυθαγόρου διήκουσεν.

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ

Ἐμπεδοκλῆς ὥς φησιν ἱππόβοτος, μέτωνος ἦν υἱὸς τοῦ ἐμπεδοκλέους, ἀκραγαντῖνος. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ τίμαιος ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, ἐπίσημον ἄνδρα γεγονέναι τὸν ἐμπεδοκλέα, τὸν πάππον τοῦ ποιητοῦ. ἀλλὰ καὶ ἕρμιππος, τὰ αὐτὰ τούτῳ φησίν. ὁμοίως καὶ ἡρακλείδης ἐν τῷ περὶ νόσων. ὅτι λαμπρᾶς ἦν οἰκίας ἱπποτροφηκότος τοῦ πάππου. λέγει δὲ καὶ ἐρατοσθένης ἐν τοῖς ὀλυμπιονίκαις, τὴν πρώτην καὶ ἑβδομηκοστὴν ὀλυμπιάδα νενικηκέναι τὸν τοῦ μέτωνος πατέρα, μαρτυρεῖ χρώμενος ἀριστοτέλει. ἀπολλόδωρος δὲ ὁ γραμματικὸς ἐν τοῖς χρονικοῖς φησίν, ὡς ἦν μέτωνος μὲν υἱός. εἰς δὲ θουρίους αὐτὸν νεωστὶ παντελῶς ἐκτισμένους γλαῦκος ἐλθεῖν

φησίν. εἶθ' ἀποβαλεῖς. οἱ δ' ἱστοροῦντες, ὡς οἴκοθεν πεφευγὼς εἰς τὰς συρακούσας, μετ' ἐκείνων ἐπολέμει πρὸς τοὺς ἀθηναίους, τελέως ἀγνοεῖν δοκοῦσιν. ἢ γὰρ οὐκ ἔτ' ἦν, ἢ παντελῶς ὑπεργεγηρακώς, ὅπερ οὐ φαίνεται. ἀριστοτέλης γὰρ αὐτόν, ἔτι τε ἡρακλείδην, ἑξήκοντα ἐτῶν φησι τετελευτηκέναι. ὁ δὲ πρώτην καὶ ἑβδομηκοστὴν ὀλυμπιάδα νενικηκὼς κέλητι, τούτου πάππος ἦν ὁμώνυμος, ὥσθ' ἅμα καὶ τὸν χρόνον, ὑπὸ τοῦ ἀπολλοδώρου σημαίνεσθαι. σάτυρος δὲ ἐν τοῖς βίοις φησίν, ὅτι ἐμπεδοκλῆς, υἱὸς μὲν ἦν ἐξαινέτου. κατέλιπε δὲ καὶ αὐτὸς υἱὸν ἐξαίνετον. ἐπί τε τῆς αὐτῆς ὀλυμπιάδος, τὸν μὲν ἵππῳ κέλητι νενικηκέναι. τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ, πάλῃ. ἢ ὡς ἡρακλείδης ἐν τῇ ἐπιτομῇ, δρόμῳ. ἐγὼ δὲ εὗρον ἐν τοῖς ὑπομνήμασι φαβωρίνου, ὅτι καὶ βοῦν ἔθυσε τοῖς θεωροῖς ὁ ἐμπεδοκλῆς ἐκ μέλιτος καὶ ἀλφίτων, καὶ ἀδελφὸν ἔσχε καλλικρατίδην. τηλαύγης δὲ ὁ πυθαγόρου παῖς ἐν τῇ πρὸς φιλόλαον ἐπιστολῇ φησὶ τὸν ἐμπεδοκλέα ἀρχινόμου εἶναι υἱόν. ὅτι δὲ ἦν ἀκραγαντῖνος ἐκ σικελίας, αὐτὸς ἐναρχόμενος τῶν καθαρμῶν φησίν.

ὦ φίλοι οἳ μέγα ἄστυ κατὰ ξανθοῦ ἀκράγαντος
ναίετ' ἀν' ἄκρα πόληος.

καὶ τὰ μὲν περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ, τάδε. ἀκοῦσαι δ' αὐτὸν πυθαγόρου τίμαιος διὰ τῆς ἐνάτης ἱστορεῖ λέγων ὅτι καταγνωσθεὶς ἐπὶ λογοκλοπείᾳ τότε καθὰ καὶ πλάτων, τῶν λόγων ἐκωλύθη μετέχειν. μεμνῆ-

σθαι

σθαι δὲ καὶ αὐτὸν πυθαγόρου λέγοντα.

ἦν δέ τις ἐν κείνοισιν ἀνὴρ, περιώσια εἰδὼς
ὃς δὴ μήκιστον πραπίδων ἐκτήσατο πλοῦτον.

οἱ δὲ, τοῦτ' εἰς παρμενίδην αὐτὸν λέγειν ἀναφέροντα. φησὶ δὲ νεάνθης ὅτι μέχρι φιλολάου καὶ ἐμπεδοκλέους, ἐκοινώνουν οἱ πυθαγορικοὶ τῶν λόγων. ἐπεὶ δ' αὐτὸς διὰ τῆς ποιήσεως ἐδημοσίευσεν αὐτὰ, νόμον ἔθεντο μηδενὶ μεταδώσειν ἐποποιῷ. τὸ δ' αὐτὸ καὶ πλάτωνα φησι παθεῖν. καὶ γὰρ τοῦτον κωλυθῆναι. τίνος μέντοιγε αὐτῶν ἤκουσεν ἐμπεδοκλῆς, οὐκ εἶπεν. τὴν γὰρ περιφερομένην πρὸς τηλαύγους ἐπιστολὴν ὅτι μετέσχεν ἱππάσου καὶ βροντίνου, μὴ εἶναι ἀξιόπιστον. ὁ δὲ θεόφραστος παρμενίδου φησὶ ζηλωτὴν αὐτὸν γενέσθαι, μιμητὴν ἐν τοῖς ποιήμασι. καὶ γὰρ ἐκεῖνον ἐν ἔπεσι τὸν περὶ φύσεως λόγον ἐξενεγκεῖν. ἕρμιππος δὲ, οὐ παρμενίδου ξενοφάνους δὲ γεγονέναι ζηλωτὴν. ᾧ καὶ συνδιατρῖψαι καὶ μιμήσασθαι τὴν ἐποποιίαν. ὕστερον δὲ τοῖς πυθαγορικοῖς ἐντυχεῖν. ἀλκιδάμας δ' ἐν τῷ φυσικῷ φησι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ζήνωνα καὶ ἐμπεδοκλέα ἀκοῦσαι παρμενίδου. εἶθ' ὕστερον ἀποχωρῆσαι. καὶ τὸν μὲν ζήνωνα, κατ' ἰδίαν φιλοσοφῆσαι. τὸν δὲ, ἀναξαγόρου διακοῦσαι καὶ πυθαγόρου. καὶ τοῦ μὲν, τὴν σεμνότητα ζηλῶσαι, τοῦ τε βίου καὶ τοῦ σχήματος. τοῦ δὲ, τὴν φυσιολογίαν. ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ σοφιστῇ φησι, πρῶτον ἐμπεδοκλέα ῥητορικὴν εὑρεῖν. ζήνωνα δὲ, διαλεκτικήν. ἐν δὲ

τοῦ περὶ ποιητῶν, φησίν. ὅτι καὶ ὁμηρικὸς ὁ ἐμπεδοκλῆς, καὶ δεινὸς περὶ τὴν φράσιν γέγονε, μεταφορικός τε ὤν, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς περὶ ποιητικὴν ἐπιτεύγμασι χρώμενος. καὶ διότι γράψαντος αὐτοῦ καὶ ἄλλα ποιήματα, τήν τε τοῦ ξέρξου διάβασιν, καὶ προοίμιον εἰς ἀπόλλωνα, ταῦθ' ὕστερον κατέκαυσεν ἀδελφή τις αὐτοῦ ἢ θυγάτηρ. ὥς φησιν ἱερώνυμος. τὸ μὲν προοίμιον ἄκουσα. τὰ δὲ περσικὰ βουληθεῖσα, διὰ τὸ ἀτελείωτα εἶναι. καθόλου δέ φησι καὶ τραγῳδίας αὐτὸν γράψαι, καὶ πολιτικά. ἡρακλείδης δὲ ὁ τοῦ σαραπίωνος, ἑτέρου φησὶν εἶναι τὰς τραγῳδίας. ἱερώνυμος δέ φησι τρισὶ καὶ τετταράκοντα ἐντετυχηκέναι. φησὶ δὲ σάτυρος ἐν τοῖς βίοις, ὅτι καὶ ἰατρὸς ἦν καὶ ῥήτωρ ἄριστος. γοργίαν γοῦν τὸν λεοντῖνον αὐτοῦ γενέσθαι μαθητὴν, ἄνδρα ὑπερέχοντα ἐν ῥητορικῇ, καὶ τέχνην ἀπολελοιπότα. ὅν φησιν ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, ἐννέα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη βιῶναι. τοῦτον φησὶ ὁ σάτυρος λέγειν, ὡς αὐτὸς παρείη τῷ ἐμπεδοκλεῖ γοητεύοντι. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν διὰ τῶν ποιημάτων ἐπαγγέλλεσθαι τοῦτό τε, καὶ ἄλλα πλείω, δι' ὧν φησί.

φάρμακα δ' ὅσα γεγᾶσι κακῶν, καὶ γήραος ἄλκαρ
πεύσῃ, ἐπεὶ μούνῳ σοὶ ἐγὼ κρανέω τάδε πάντα.
παύσεις δ' ἀκαμάτων ἀνέμων μένος, οἵ τ' ἐπὶ γαῖαν
ὀρνύμενοι πνοιαῖσι καταφθινύθουσιν ἀρούρας.
καὶ πάλιν ἤν κ' ἐθέλησθα παλίντιτα πνεύματ' ἐπάξεις

θήσεις

θήσεις δ' ἐξ ὄμβροιο κελαινοῦ, καίριον αὐχμὸν,
ἀνθρώποις, θήσεις δὲ καὶ ἐξ αὐχμοῖο θερείου
ῥεύματα δενδρεόθρεπτα, τὰ δ' ἐν θέρει ἀήσαντα.
ἄξεις δ' ἐξ ἀΐδαο καταφθιμένου μένος ἀνδρός.

φησὶ δὲ καὶ τίμαιος ἐν τῇ ιη κατὰ πολλοὺς τρόπους τεθαυμάσθαι τὸν ἄνδρα. καὶ γὰρ ἐτησίων ποτὲ σφοδρῶς πνευσάντων ὡς τοὺς καρποὺς λυμῆναι, κελεύσας ὄνους ἐκδαρῆναι, καὶ ἀσκοὺς ποιῆσαι, πρὸς τοὺς λόφους καὶ τὰς ἀκρωρείας διέτεινε πρὸς τὸ συλλαβεῖν τὸ πνεῦμα. λύσαντος δὲ, κωλυσανέμαν κληθῆναι. ἡρακλείδης δὲ ἐν τῷ περὶ νόσων, φησὶ καὶ παυσανίᾳ ὑφηγήσασθαι τὰ περὶ τὴν ἄπνουν. ἦν δέ φησι παυσανίας, ὥς φησιν ἀρίστιππος καὶ σάτυρος, ἐρώμενος αὐτοῦ. ᾧ δὴ καὶ τὰ περὶ φύσεως προσπεφώνηκεν οὕτως,

παυσανία σὺ δὲ κλῦθι δαΐφρονος ἀγχίτου υἱέ.

ἀλλὰ καὶ ἐπίγραμμα εἰς αὐτὸν ἐποίησε,

παυσανίην ἰητρὸν ἐπώνυμον ἀγχίτου υἱὸν
φῶτ' ἀσκληπιάδην πατρὶς ἔθρεψε γέλα,
ὃς πολλοὺς μογεροῖσι μαραινομένους καμάτοισι
φῶτας ἀπέστρεψεν περσεφόνης ἀδύτων.

τὴν γοῦν ἄπνουν, ὁ ἡρακλείδης φησὶ τοιοῦτόν τι εἶναι, ὡς τριάκοντα ἡμέρας συντηρεῖν ἄπνουν καὶ ἄσηπτον τὸ σῶμα. ὅθεν καὶ εἶπεν αὐτὸν καὶ ἰατρὸν καὶ μάντιν. λαμβάνων ἅμα καὶ ἀπὸ τούτων τῶν στίχων.

ὦ φίλοι οἳ μέγα ἄστυ κατὰ ξανθοῦ ἀκράγαντος
ναίετ' ἄκρα πόλεως ἀγαθῶν μελεδήμονες ἔργων

χαίρε

χαίρετ'. ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητὸς
πωλεῦμαι μετὰ πᾶσι τετιμημένος, ὥς περ ἔοικε,
ταινίαις τε περίστεπτος στέφεσί τε θαλείης
τοῖσιν ἅμ' εὖτ' ἂν ἵκωμαι ἐς ἄστεα τηλεθόωντα
ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶ σεβίζομαι. οἱ δ' ἅμ' ἕπονται
μύριοι, ἐξερέοντες ὅπη πρὸς κέρδος ἀταρπὸς,
οἱ μὲν μαντοσυνέων κεχρημένοι, οἱ δ' ἐπὶ νούσων
παντοίων ἐπύθοντο κλύειν ἐυηκέα βάξιν.

μέγαν δὲ τὸν ἀκράγαντα εἰπεῖν φησιν ἐπεὶ μυριάδες αὐτὸν κατῴκουν ὀγδοήκοντα. ὅθεν τὸν ἐμπεδοκλέα εἰπεῖν τρυφώντων αὐτῶν. ἀκραγαντῖνοι τρυφῶσι μὲν ὡς αὔριον ἀποθανούμενοι. οἰκίας δὲ κατασκευάζονται, ὡς πάντα τὸν χρόνον βιωσόμενοι. αὐτοὺς δὲ τούτους τοὺς καθαρμοὺς ἐν ὀλυμπίᾳ ῥαψῳδῆσαι λέγεται κλεομένην τὸν ῥαψῳδὸν, ὡς καὶ φαβωρῖνος ἐν ἀπομνημονεύμασι. φησὶν δ' αὐτὸν καὶ ἀριστοτέλης ἐλεύθερον γεγονέναι καὶ πάσης ἀρχῆς ἀλλότριον. εἴ γε τὴν βασιλείαν αὐτῷ διδομένην παρῃτήσατο καθάπερ ξάνθος ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ λέγει, τὴν λιτότητα δηλονότι πλέον ἀγαπήσας. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τίμαιος εἴρηκε, τὴν αἰτίαν ἅμα παρατιθέμενος τοῦ δημοτικὸν εἶναι τὸν ἄνδρα. φησὶ γὰρ ὡς κληθείη ὑπό τινος τῶν ἀρχόντων, καὶ προβαίνοντος τοῦ πότου τὸ δεῖπνον οὐκ εἰσεφέρετο. τῶν δ' ἄλλων ἡσυχαζόντων μισοπονήρως διατεθεὶς ἐκέλευσεν εἰσφέρειν. ὁ δὲ κεκληκὼς ἀναμένειν ἔφη

τὸν

τὴν τῆς βουλῆς ὑπηρέτην. ὡς δὲ παρεγένετο ἐγενήθη συμποσίαρχος, τοῦ κεκληκότος δηλονότι κατασκευάσαντος, ὃς ὑπεγράφετο τυραννίδος ἀρχῆς. ἐκέλευσε γὰρ, πίνειν ἢ καταχεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. τότε μὲν οὖν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἡσύχασε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ εἰσαγαγὼν εἰς δικαστήριον, ἀπέκτεινε καταδικάσας ἀμφοτέρους, τόν τε κλήτορα καὶ τὸν συμποσίαρχον. ἀρχὴ μὲν οὖν αὕτη τῆς πολιτείας. πάλιν δὲ Ἄκρωνος τοῦ ἰατροῦ τόπον αἰτοῦντος παρὰ τῆς βουλῆς εἰς κατασκευὴν πατρῴου μνήματος διὰ τὴν ἐν τοῖς ἰατροῖς ἀκρότητα, παρελθὼν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ἐκώλυσε, τά τε ἄλλα περὶ ἰσότητος διαλεχθεὶς, καί τι καὶ τοιοῦτον ἐρωτήσας. τί δὲ ἐπιγράψομεν ἐλεγεῖον; ἢ τοῦτο;

ἄκρον ἰητρὸν Ἄκρων' Ἀκραγαντῖνον πατρὸς ἄκρου
κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος ἀκροτάτης.

τινὲς δὲ τὸν δεύτερον στίχον, οὕτω προφέρονται.

ἀκροτάτης κορυφῆς τύμβος ἄκρος κατέχει.

τοῦτον τινὲς Σιμωνίδου φασὶν εἶναι. ὕστερον δ' ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ τὸ τῶν χιλίων ἄθροισμα κατέλυσε συνεστῶς ἐπὶ ἔτη τρία. ὥς τε οὐ μόνον ἦν τῶν πλουσίων ἀλλὰ καὶ τῶν τὰ δημοτικὰ φρονούντων. ὅ γέ τοι Τίμαιος ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ, πολλάκις γὰρ αὐτοῦ μνημονεύει, φησὶν ἐναντίαν τῇ πολιτείᾳ ἐσχηκέναι γνώμην αὐτὸν, ὅπου δὲ ἀλαζόνα καὶ φίλαυτον ἐν τῇ ποιήσει. φησὶ γοῦν.

χαίρετ' ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος οὐκ ἔτι θνητὸς
πωλεῦμαι.

καὶ τὰ ἑξῆς. καθ' ὃν δὲ χρόνον ἐπεδήμει ὀλυμπίασιν ἐπιστροφῆς ἠξιοῦτο πλείονος, ὥς τε μηδενὸς ἑτέρου μνείαν γίνεσθαι ἐν ταῖς ὁμιλίαις τοσαύτην ἐμπεδοκλέους. ὕστερον μέν τοι τοῦ ἀκράγαντος οἰκιζομένου, ἀντέστησαν αὐτοῦ τῇ καθόδῳ οἱ τῶν ἐχθρῶν ἀπόγονοι. διόπερ εἰς πελοπόννησον ἀποχωρήσας ἐτελεύτησεν. οὐ παρῆκε δὲ οὐδὲ τοῦτον ὁ τίμων. ἄλλως δ' αὐτοῦ καθάπτεται λέγων,

καὶ ἐμπεδοκλῆς ἀγοραίων
κηλητὴς ἐπέων, ὅσα δ' ἔσθενε τοσσάδε εἷλεν
ἀρχῶν. ὃς διέθηκ' ἀρχὰς ἐπιδευέας ἄλλων.

περὶ δὲ τοῦ θανάτου αὐτοῦ διάφορός ἐστιν ὁ λόγος. ἡρακλείδης μὲν γὰρ τὰ περὶ τὴν ἄπνουν διηγησάμενος, ὡς ἐδοξάσθη ἐμπεδοκλῆς ἀποστείλας τὴν νεκρὰν ἄνθρωπον ζῶσαν, φησὶν ὅτι θυσίαν συνετέλει πρὸς τῷ πεισιάνακτος ἀγρῷ. συνεκέκληντο δὲ τῶν φίλων τινὲς ἐν οἷς καὶ παυσανίας. εἶτα μετὰ τὴν εὐωχίαν οἱ μὲν ἄλλοι χωρισθέντες ἀνεπαύοντο. οἱ μὲν ὑπὸ τοῖς δένδροις ὡς ἀγροῦ παρακειμένου. οἱ δ' ὅπῃ βούλοιντο. αὐτὸς δ' ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ τόπου ἐφ' οὗπερ κατεκέκλιτο. ὡς δὲ ἡμέρας γενηθείσης ἐξανέστησαν, οὐχ εὑρέθη μόνος. ζητουμένου δὲ καὶ τῶν οἰκετῶν ἀνακρινομένων καὶ φασκόντων μὴ εἰδέναι, εἷς τις ἔφη μέσων νυκτῶν φωνῆς ὑπερμεγέθους ἀκοῦσαι προσκαλουμένης ἐμπεδοκλέα. εἶτα ἐξαναστὰς ἑωρακέναι φῶς οὐράνιον, καὶ λαμπάδων φέγγος, ἄλλο δὲ μηδέν. τῶν δέ, ἐπὶ τῷ γενομένῳ

ἐκ

ἐκπλαγέντα καταβὰς ὁ παυσανίας ἔπεμψε τινὰς ζη-
τήσοντας. ὕστερον δὲ ἐκωλύθη πολυπραγμονεῖν, φάσ-
κων εὐχῆς ἄξια συμβεβηκέναι. καὶ θύειν αὐτῷ δεῖν, κα-
θάπερ εἰ γεγονότι θεῷ. ἕρμιππος δὲ ἔφη πείθειαν τινὰ
ἀκραγαντίνην ἀπηλπισμένην ὑπὸ τῶν ἰατρῶν θερα-
πεῦσαι αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν θυσίαν ἐπιτελεῖν. τοὺς δὲ
κληθέντας εἶναι πρὸς τοὺς ὀγδοήκοντα. ἱππόβοτος δὲ
φησὶν ἐξαναστάντα αὐτὸν ὡδευκέναι ὡς ἐπὶ τὴν αἴτνην.
εἶτα παραγενόμενον ἐπὶ τοὺς κρατῆρας τοῦ πυρὸς ἐναλέ-
σθαι καὶ ἀφανισθῆναι, βουλόμενον τὴν περὶ αὐτοῦ φήμην
βεβαιῶσαι ὅτι ἐγεγόνοι θεός. ὕστερον δὲ γνωσθῆναι ἀ-
ναρριπισθείσης αὐτοῦ μιᾶς τῶν κρηπίδων. χαλκᾶς γὰρ
εἴθιστο ὑποδεῖσθαι. πρὸς τοῦτο ὁ παυσανίας ἀντέλεγε.
διόδωρος δὲ ὁ ἐφέσιος περὶ ἀναξιμάνδρου γράφων
φησὶν ὅτι τοῦτον ἐζηλώκει τραγικὸν ἀσκῶν τῦφον καὶ
σεμνὴν ἀναλαβὼν ἐσθῆτα. τοῖς δὲ σελινουντίοις ἐμπε-
σόντος λοιμοῦ διὰ τὰς ἀπὸ τοῦ παρακειμένου ποταμοῦ δυ-
σωδίας, ὥστε καὶ αὐτοὺς φθείρεσθαι καὶ τὰς γυναῖκας
δυστοκεῖν, ἐπινοῆσαι τὸν ἐμπεδοκλέα καὶ δύο τινὰς ποτα-
μοὺς τῶν σύνεγγυς ἐπαγαγεῖν, ἰδίαις δαπάναις. καὶ κα-
ταμίξαντα γλυκᾶναι τὰ ῥεύματα. οὕτω δὴ λήξαντος
τοῦ λοιμοῦ, καὶ τῶν σελινουντίων εὐωχουμένων ποτὲ παρὰ
τῷ ποταμῷ ἐπιφανῆναι τὸν ἐμπεδοκλέα. τοὺς δ' ἐξανα-
στάντας προσκυνεῖν καὶ προσεύχεσθαι καθάπερ εἰ θεῷ.
ταύτην οὖν θέλοντα διαβεβαιῶσαι τὴν διάληψιν
εἰς τὸ πῦρ ἐναλέσθαι. τούτοις δ' ἐναντιοῦται τίμαιος

ῥητῶς λέγων ὡς ἐξεχώρησεν εἰς πελοπόννησον καὶ τὸ σύνολον οὐκ ἐπανῆλθεν. ὅθεν αὐτοῦ καὶ τὴν τελευτὴν ἄδηλον εἶναι. πρὸς δὲ τὸν ἡρακλείδην καὶ ἐξ ὀνόματος ποιεῖται τὴν ἀντίῤῥησιν ἐν τῇ τετάρτῃ. συῤῥακούσιόν τε γὰρ εἶναι τὸν πεισιάνακτα καὶ ἀγρὸν οὐκ ἔχειν ἐν ἀκράγαντι. παυσανίαν τε μνημεῖον πεποιηκέναι τοῦ φίλου, τοιούτου διαδοθέντος λόγου, ἢ ἀγαλμάτιόν τι ἵστηκεν οἷα θεοῦ. καὶ γὰρ πλούσιον εἶναι. πῶς οὖν φησιν εἰς τοὺς κρατῆρας ἥλατο, ὧν σύνεγγυς ὄντων οὐδὲ μνείαν ποτὲ ἐπεποίητο. τετελεύτηκεν οὖν ἐν πελοποννήσῳ. οὐδὲν δὲ παράδοξον τάφον αὐτοῦ μὴ φαίνεσθαι. μηδὲ γὰρ ἄλλων πολλῶν. τοιαῦτά τινα εἰπὼν ὁ τίμαιος ἐπιφέρει. ἀλλὰ διὰ παντός ἐστιν ἡρακλείδης τοιοῦτος παραδοξολόγος καὶ ἐκ τῆς σελήνης πεπτωκέναι ἄνθρωπον λέγων. ἱππόβοτος δέ φησιν ὅτι, ἀνδριὰς ἐγκεκαλυμμένος ἐμπεδοκλέους ἔκειτο πρότερον μὲν ἐν ἀκράγαντι, ὕστερον δὲ πρὸ τοῦ ῥωμαίων βουλευτηρίου ἀκάλυφος, δηλονότι μεταθέντων αὐτὸν ῥωμαίων. γραπταὶ μὲν γάρ εἰσι τινὲς, καὶ νῦν περιφέρονται. νεάνθης δ᾽ ὁ κυζικηνὸς ὁ καὶ περὶ τῶν πυθαγορικῶν εἰπὼν, φησὶ μέτωνος τελευτήσαντος τυραννίδος ἀρχὴν ὑποφύεσθαι. εἶτα τὸν ἐμπεδοκλέα πεῖσαι τοὺς ἀκραγαντίνους παύσασθαι μὲν τῶν στάσεων. ἰσότητα δὲ πολιτικὴν ἀσκεῖν. ἔτι τε πολλὰς τῶν πολιτίδων ἀπροίκους ὑπαρχούσας, αὐτὸν προικίσαι, διὰ τὸν

παρόντα

παρόντα πλοῦτον. διὸ δὴ πορφύραν τε ἀναλαβεῖν
αὐτὸν καὶ στρόφιον ἐπιθέσθαι χρυσοῦν ὡς φαβωρῖνος
ἐν ἀπομνημονεύμασι τῶν πρώτῳ. ἔτι τε ἐμβάδας χαλ-
κᾶς καὶ στέμμα δελφικόν. κόμη τε ἦν αὐτῷ βαθεῖα,
καὶ παῖδες ἀκόλουθοι. καὶ αὐτὸς ἀεὶ σκυθρωπὸς ἐφ'
ἑνὸς σχήματος ἦν. τοιοῦτος δὴ προῄει, τῶν πολι-
τῶν ἐντυχόντων, καὶ τοῦτο ἀξιωσάντων οἱονεὶ βασιλεί-
ας τινὸς παράσημον. ὕστερον δὲ διά τινα πανήγυ-
ριν πορευόμενον ἐφ' ἁμάξης ὡς εἰς μεσσήνην, πε-
σεῖν καὶ τὸν μηρὸν κλάσαι. νοσήσαντα δ' ἐκ τούτου
τελευτῆσαι ἐτῶν ζ̄ καὶ ō. εἶναι δ' αὐτοῦ καὶ τά-
φον ἐν μεγάροις. περὶ δὲ τῶν ἐτῶν ἀριστοτέλης δια-
φέρεται. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ξ ἐτῶν αὐτὸν τελευτῆ-
σαι. οἱ δὲ θ̄ καὶ ρ̄. ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν Δ̄ καὶ
π̄ ὀλυμπιάδα. δημήτριος δὲ ὁ τροιζήνιος ἐν
τῷ κατὰ σοφιστῶν βιβλίῳ φησὶν αὐτὸν καθ' ὅμηρον.
ἀψάμενον βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο κρανείης
αὐχέν' ἀπεκρεμάσαι. ψυχὴν δ' ἀΐδόσδε κατελθεῖν.
Ἐν δὲ τῷ προειρημένῳ τηλαύγους ἐπιστολίῳ λέγε-
ται αὐτὸν εἰς θάλατταν ὑπὸ γήρως ὀλισθήσαντα τε-
λευτῆσαι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ θανάτου καὶ τοσαῦ-
τα. φέρεται δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἐν τῇ παμμέτρῳ
σκωπτικὸν μὲν, τοῦτον δ' ἔχον τὸν τρόπον.

καὶ σύ ποτ' ἐμπεδόκλεις διερῇ φλογὶ σῶμα καθήρας
πῦρ ἀπὸ κρατήρων ἔκπιες ἀθανάτων.
οὐκ ἐρέω δ' ὅτι σαυτὸν ἔβαλες εἰς ῥόον αἴτνης.

ἀλλὰ λαθεῖν ἐθέλων ἔμπεσεν οὐκ ἐθέλων.

Καὶ ἄλλο.

καὶ μὴν Ἐμπεδοκλέα θανεῖν λόγος ὥς ποθ' ἁμάξης
ἔκπεσε καὶ μηρὸν κλάσατο δεξιτερόν.
εἰ δὲ πυρὸς κρατῆρας ἐνήλατο καὶ πίε τὴν ζωήν
πῶς ἂν ἔτ' ἐν μεγάροις δείκνυτο τοῦδε τάφος;

ἐδόκει δὲ αὐτῷ τάδε. στοιχεῖα μὲν εἶναι τέτταρα, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα. φιλίαν τε ᾗ συγκρίνεται, καὶ νεῖκος ᾧ διακρίνεται. φησὶ δ' οὕτω,

ζεὺς ἀργὴς, ἥρη τε φερέσβιος, ἠδ' ἀϊδωνεὺς
νῆστις θ' ἣ δακρύοις ἐκ πικροῖ ὄμμα βρότειον.

Δία μὲν τὸ πῦρ λέγων. ἥρην δὲ τὴν γῆν. ἀϊδωνέα δὲ τὸν ἀέρα. νῆστιν δὲ τὸ ὕδωρ. καὶ ταῦτα φησὶν ἀλλαττόμενα διαμπερὲς οὐδαμοῦ λήγει, ὡς ἂν ἀϊδίου τῆς τοιαύτης διακοσμήσεως οὔσης. ἐπιφέρει γοῦν.

ἄλλοτε μὲν φιλότητι συνερχόμεν' εἰς ἓν ἅπαντα,
ἄλλοτε δ' αὖ δίχ' ἕκαστα φορεύμενα νείκεος ἔχθει.

καὶ τὸν μὲν ἥλιον φησὶ πυρὸς ἄθροισμα μέγα, καὶ τῆς σελήνης μείζω. τὴν δὲ σελήνην δισκοειδῆ. αὐτὸν δὲ τὸν οὐρανὸν κρυσταλλοειδῆ. καὶ τὴν ψυχὴν παντοῖα εἴδη ζώων καὶ φυτῶν ἐνδύεσθαι. φησὶ γοῦν.

ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρός τε κόρη τε
θάμνος τ' οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἁλὸς ἔμπυρος ἰχθύς.

τὰ μὲν οὖν περὶ φύσεως αὐτῷ καὶ οἱ καθαρμοὶ εἰς

ἔπη

ἔτη τείνουσι πεντακισχίλια. ὁ δὲ ἰατρικὸς λόγος εἰς ἔτη διακόσια. περὶ δὲ τῶν τραγῳδιῶν προειρήκαμεν.

ΕΠΙΧΑΡΜΟΣ

Ἐπίχαρμος Ἡλοθαλοῦς κῷος καὶ οὗτος ἤκουσε πυθαγόρου. τριμηνιαῖος δ' ὑπάρχων, ἀπηνέχθη τῆς σικελίας εἰς μέγαρα. ἐντεῦθεν δὲ εἰς συρακούσας, ὥς φησι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς συγγράμμασι. καὶ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος ἐπιγέγραπται τόδε.

ὅτι παραλλάσσει φαέθων μέγας ἅλιος ἄστρων
καὶ πόντος ποταμῶν μείζον' ἔχει δύναμιν,
φημὶ τοσοῦτον ἐγὼ σοφίᾳ προέχειν ἐπίχαρμον
ὃν πατρὶς ἐστεφάνωσ' ἅδε συρηκοσίων.

οὗτος ὑπομνήματα καταλέλοιπεν, ἐν οἷς φυσιολογεῖ, γνωμολογεῖ, ἰατρολογεῖ. καὶ παρασιχίδα τοῖς πλείστοις τῶν ὑπομνημάτων πεποίηκεν. οἷς διασαφεῖ ὅτι αὐτοῦ ἐστι τὰ συγγράμματα. βιοὺς δὲ ἔτη ἐνενήκοντα κατέστρεψε τὸ ζῆν.

ΑΡΧΥΤΑΣ

Ἀρχύτας μνησαγόρου ταραντῖνος, ὡς δὲ ἀριστόξενος, ἑσιαίου, πυθαγορικὸς καὶ αὐτός. οὗτος ἐστὶν ὁ πλάτωνα ῥυσάμενος δι' ἐπιστολῆς παρὰ διονυσίου μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι. ἐθαυμάζετο δὲ καὶ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐπὶ πάσῃ ἀρετῇ. καὶ δὴ ἑπτά-

κις τῶν πολιτῶν ἐστρατήγησε, τῶν ἄλλων μὴ πλέον ἐνιαυτοῦ στρατηγούντων διὰ τὸ κωλύειν τὸν νόμον. πρὸς τοῦτον καὶ Πλάτων γέγραφε ἐπιστολὰς δύο, ἐπειδή περ αὐτῷ πρότερος γεγράφει τοῦτον τὸν τρόπον.

Ἀρχύτας Πλάτωνι ὑγιαίνειν.

Καλῶς ποιεῖς ὅτι ἀποπέφευγας ἐκ τᾶς ἀῤῥωστίας. ταῦτα γὰρ αὐτός τε ἐπέσταλκας, καί τοι περὶ Λαμισκὸν ἀπήγγελον. περὶ δὲ τῶν ὑπομνημάτων ἐπεμελήθημες καὶ ἀνήλθομες ὡς λευκανὼς καὶ ἐνετύχομες τοῖς Ὀκκέλω ἐκγόνοις. τὰ μὲν ὦν περὶ νόμω καὶ βασιληίας καὶ ὁσιότατος καὶ τᾶς τῶν πάντων γενέσιος αὐτοί τε ἔχομες καί τινα ἀπεσταλκαμες. τὰ δὲ λοιπὰ οὔτοι νῦν γε δύναται εὑρεθῆμεν. αἰ δέ κα εὑρεθῇ, ἥξει τοι. ὧδε μὲν ὁ Ἀρχύτας. ὁ δὲ Πλάτων ἀντεπιστέλλει τοῦτον τὸν τρόπον.

Πλάτων Ἀρχύτᾳ εὖ πράττειν.

Τὰ μὲν παρὰ σοῦ ἐλθόντα ὑπομνήματα θαυμαστῶς ἄσμενοί τε ἐλάβομεν καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὰ ἠγάσθημεν ὡς ἔνι μάλιστα. καὶ ἔδοξεν ἡμῖν ἀνὴρ ἄξιος ἐκείνων τῶν παλαιῶν προγόνων. λέγονται γὰρ οἱ ἄνδρες οὗτοι μυραῖοι εἶναι. οὗτοι δ' ἦσαν τῶν ἐπὶ Λαομέδοντος ἐξαναστάντων Τρώων, ἄνδρες ἀγαθοί ὡς ὁ παραδεδομένος μῦθος δηλοῖ. τὰ δὲ παρ' ἐμοὶ ὑπομνήματα περὶ ὧν ἐπέσταλκας ἱκανῶς μὲν οὔπω ἔχει, ὡς δέ ποτε τυγχάνει ἔχοντα ἀπέσταλκά σοι. περὶ

δὲ τῆς

δὲ τῆς φυλακῆς ἀμφότεροι συμφρονοῦμεν, ὥστε οὐδὲν δεῖ παρακελεύεσθαι. ἔρρωσο.

καὶ ὧδε μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς ἔχουσιν αἱ ἐπιστολαί. γεγόνασι δ' ἀρχύται τέτταρες. πρῶτος αὐτὸς οὗτος. δεύτερος μιτυληναῖος μουσικός. τρίτος περὶ γεωργίας συγγεγραφώς. τέταρτος ἐπιγραμματοποιός. ἔνιοι καὶ πέμπτον ἀρχιτέκτονα φασίν. οὗ φέρεται βιβλίον περὶ μηχανῆς, ἀρχὴν ἔχον ταύτην. τάδε παρὰ τεύκρου καρχηδονίου διήκουσα. περὶ δὲ τοῦ μουσικοῦ φέρεται. καὶ τόδε, ὡς ὀνειδιζόμενος ἐπὶ τῷ μὴ ἐξακούεσθαι εἴποι. τὸ γὰρ ὄργανον ὑπὲρ ἐμοῦ διαγωνιζόμενον λαλεῖ. τὸν δὲ πυθαγορικὸν ἀριστόξενος φησὶ μηδέποτε στρατηγοῦντα ἡττηθῆναι. φθονούμενον δ' ἅπαξ ἐκχωρῆσαι τῆς στρατηγίας, καὶ τοὺς αὐτίκα ληφθῆναι. οὗτος πρῶτος τὰ μηχανικὰ τοῖς μηχανικοῖς προσχρησάμενος ἀρχαῖς ἐμεθώδευσε. καὶ πρῶτος κίνησιν ὀργανικὴν διαγράμματι γεωμετρικῷ προσήγαγε διὰ τῆς τομῆς τοῦ ἡμικυλίνδρου δύο μέσας ἀνάλογον λαβεῖν ζητῶν εἰς τὸν τοῦ κύβου διπλασιασμόν. καὶ γεωμετρίᾳ πρῶτος κύβον εὗρεν, ὥς φησι πλάτων ἐν πολιτείᾳ.

ΑΛΚΜΑΙΩΝ

Ἀλκμαίων κροτωνιάτης καὶ οὗτος πυθαγόρου διήκουσε καὶ τὰ πλεῖστα γε ἰατρικὰ λέγει. ὅμως δὲ καὶ φυσιολογεῖ ἐνίοτε λέγων. δύο τὰ πολλὰ

ἐστι τῶν ἀνθρωπίνων. δοκεῖ δὲ πρῶτος φυσικὸν λόγον συγγεγραφέναι καθά φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, καὶ τὴν σελήνην καθόλου ταύτην ἔχειν ἀΐδιον φύσιν. ἦν δὲ πειρίθου υἱός, ὡς αὐτὸς ἐναρχόμενος τοῦ συγγράμματός φησιν. ἀλκμαίων κροτωνιήτης, τάδε ἔλεξε, πειρίθου υἱός, βροτίνῳ, καὶ λέοντι, καὶ βαθύλλῳ. περὶ τῶν ἀφανέων περὶ τῶν θνητῶν σαφήνειαν μὲν θεοὶ ἔχοντι. ὡς δὲ ἀνθρώποις τεκμαίρεσθαι καὶ τὰ ἑξῆς. ἔφη δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον καὶ κινεῖσθαι αὐτὴν συνεχῶς ὡς τὸν ἥλιον.

ΙΠΠΑΣΟΣ

Ἵππασος μεταποντῖνος καὶ αὐτὸς πυθαγορικός. ἔφη δὲ χρόνον ὡρισμένον εἶναι τῆς τοῦ κόσμου μεταβολῆς, καὶ πεπερασμένον εἶναι τὸ πᾶν καὶ ἀεικίνητον. φησὶ δ' αὐτὸν Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις μηδὲν καταλιπεῖν σύγγραμμα. γεγόνασι δὲ ἵππασοι δύο. οὗτός τε, καὶ ἕτερος γεγραφὼς ἐν ε βιβλίοις λακώνων πολιτείαν. ἦν δὲ καὶ αὐτὸς λάκων.

ΦΙΛΟΛΑΟΣ

Φιλόλαος κροτωνιάτης πυθαγορικός. παρὰ τούτου πλάτων ὠνήσασθαι τὰ βιβλία τὰ πυθαγορικὰ δίωνι γράφει. ἐτελεύτα δὲ νομισθεὶς ἐπιτίθεσθαι τυραννίδι. καὶ ἡμῶν ἐστιν εἰς αὐτόν.

τὴν ὑπόνοιαν πᾶσι μάλιστα λέγω θεραπεύειν,

εἰ γὰρ

εἰ γὰρ καὶ μὴ δρᾷς ἀλλὰ δοκῇς, ἀτυχεῖς.
οὕτω καὶ φιλόλαον ἀνεῖλε κρότων ποτὲ πάτρη
ὥς μιν ἔδοξε θέλειν δῶμα τύραννον ἔχειν.

δοκεῖ δὲ αὐτῷ πάντα ἀνάγκῃ καὶ ἁρμονίᾳ γίνεσθαι. κατὰ κύκλον τὴν γῆν κινεῖσθαι πρῶτον εἰπεῖν, οἱ δὲ ἱκέταν συρακούσιον φασίν. γέγραφε δὲ βιβλίον ἕν, ὅ φησιν ἕρμιππος λέγειν τινὰ τῶν συγγραφέων πλάτωνα τὸν φιλόσοφον παραγενόμενον εἰς σικελίαν πρὸς διονύσιον ὠνήσασθαι παρὰ τῶν συγγενῶν τοῦ φιλολάου, ἀργυρίου ἀλεξανδρινῶν μνῶν μ΄. καὶ ἐντεῦθεν μεταγεγράφθαι τὸν τίμαιον. ἕτεροι δὲ λέγουσι τὸν πλάτωνα λαβεῖν αὐτὰ παρὰ διονυσίου παραιτησάμενον ἐκ τῆς φυλακῆς νεανίσκον ἀπηγμένον τῶν τοῦ φιλολάου μαθητῶν. τοῦτον φησὶν δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις πρῶτον ἐκδοῦναι τῶν πυθαγορικῶν φύσεως. ὧν ἡ ἀρχὴ ἥδε. φύσις δὲ ἐν τῷ κόσμῳ ἁρμόχθη ἐξ ἀπείρων τε καὶ περαινόντων, καὶ ὅλος κόσμος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα.

ΕΥΔΟΞΟΣ

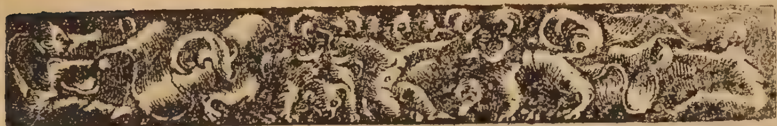
Εὔδοξος αἰσχίνου κνίδιος, ἀστρόλογος, γεωμέτρης, ἰατρός, νομοθέτης. οὗτος τὰ μὲν γεωμετρικὰ ἀρχύτα διήκουσε. τὰ δὲ ἰατρικὰ φιλισίωνος τοῦ σικελιώτου, καθὰ καλλίμαχος ἐν τοῖς πίναξι φησίν. σωτίων δ' ἐν ταῖς διαδοχαῖς λέγει, καὶ πλάτωνος αὐτὸν ἀκοῦσαι. γενόμενον γὰρ ἐτῶν γ΄ πού καὶ κ΄ καὶ στενῶς διακεί-

μενον κατὰ κλέος τῶν σωκρατικῶν εἰς ἀθήνας ἀπάραι σὺν θεομέδοντι τῷ ἰατρῷ τρεφόμενον ὑπ' αὐτοῦ. οἱ δὲ, καὶ παιδικὰ ὄντα. καὶ καταχθέντα δὴ εἰς τὸν πειραιᾶ ὁσημέραι ἀνιέναι ἀθήναζε, καὶ ἀκούσαντα τῶν σοφιστῶν αὐτόθι ὑποστρέφειν. δύο δὴ μῆνας διατρίψαντα, οἴκαδε ἐπανελθεῖν, καὶ πρὸς τῶν φίλων ἐρανισθέντα εἰς αἴγυπτον ἀπᾶραι μετὰ χρυσίππου τοῦ ἰατροῦ, συστατικὰς φέροντα παρ' ἀγησιλάου πρὸς νεκτανάβιν. τὸν δὲ τοῖς ἱερεῦσιν αὐτὸν συστῆσαι. καὶ τέτταρας μῆνας πρὸς ἐνιαυτῷ διατρίψαντα αὐτόθι ξυρόμενόν τε ὑπήνην καὶ ὀφρῦν τὴν ὀκταετηρίδα κατά τινας συγγράψαι. ἐντεῦθεν τε γενέσθαι ἐν κυζίκῳ καὶ τῇ προποντίδι σοφιστεύοντα. ἀλλὰ καὶ εἰς μαυσωλὸν ἀφικέσθαι. ἔπειθ' οὕτως ἐπανελθεῖν ἀθήναζε πάνυ πολλοὺς περὶ ἑαυτὸν ἔχοντα μαθητὰς, ὥς φασι τινὲς ὑπὲρ τοῦ πλάτωνα λυπῆσαι, ὅτι τὴν ἀρχὴν αὐτὸν παρεπέμψατο. τινὲς δὲ φασι καὶ συμπόσιον ἔχοντι τῷ πλάτωνι αὐτὸν τὴν ἡμικύκλιον κατάκλησιν πολλῶν ὄντων εἰσηγήσασθαι. φησὶ δ' αὐτὸν νικόμαχος ὁ ἀριστοτέλους τὴν ἡδονὴν λέγειν τὸ ἀγαθόν. ἀπεδέχθη δὴ ἐν τῇ πατρίδι μεγαλοτίμως ὥς τό γε περὶ αὐτοῦ ψήφισμα γενόμενον δηλοῖ. ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἕλλησιν ἐπιφανέστατος ἐγένετο. γράψας τοῖς ἰδίοις πολίταις νόμους, ὥς φησι ἕρμιππος ἐν τετάρτῃ περὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν, καὶ ἀστρολογούμενα, καὶ γεωμετρούμενα, καὶ ἕτερ' ἄττα ἀξιόλογα. ἔσχε δὲ

καὶ

καὶ θυγατέρας τρεῖς, ἀκτίδα, φιλτίδα, δελφίδα. φησὶ δ' αὐτὸν ἐρατοσθένης ἐν τοῖς πρὸς ἑκάτωνα, καὶ κυνῶν διαλόγους συνθεῖναι. οἱ δὲ γεγράφθαι μὲν αἰγυπτίους, τῇ αὐτῶν φωνῇ. τοῦτον δὲ μεθερμηνεύσαντα ἐκδοῦναι τοῖς ἕλλησι. τούτου διήκουσε χρύσιππος ἐρινέω κνίδιος τά τε περὶ θεῶν καὶ κόσμου καὶ τῶν μετεωρολογουμένων. τὰ δὲ ἰατρικὰ παρὰ φιλιστίωνος τοῦ σικελιώτου. κατέλιπε δὲ καὶ ὑπομνήματα κάλλιστα. τούτου γέγονε παῖς ἀρισταγόρας. οὗ χρύσιππος ἀεθλίου μαθητής. οὗ τὰ θεραπεύματα φέρεται ὁρατικά, τῶν φυσικῶν θεωρημάτων ὑπὸ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ πεσόντων. γεγόνασι δὲ εὔδοξοι τρεῖς. αὐτὸς οὗτος. ἕτερος ῥόδιος ἱστορίας γεγραφώς. τρίτος σικελιώτης παῖς ἀγαθοκλέους, ποιητὴς κωμῳδίας. νίκας ἑλὼν ἀστικὰς μὲν τρεῖς, ληναϊκὰς δὲ πέντε, καθά φησιν ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς. εὑρίσκομεν δὲ καὶ ἄλλον ἰατρὸν κνίδιον. περὶ οὗ φησιν εὔδοξος ἐν γῆς περιόδῳ ὡς εἴη παραγγέλλων ἀεὶ συνεχῶς κινεῖν τὰ ἄρθρα πάσῃ γυμνασίᾳ. ἀλλὰ καὶ τὰς αἰσθήσεις ὁμοίως. ὁ δ' αὐτός φησι τὸν κνίδιον εὔδοξον ἀκμάσαι κατὰ τὴν γ̄ καὶ ō ὀλυμπιάδα. εὑρεῖν τε τὰ περὶ τὰς καμπύλας γραμμάς. ἐτελεύτησε δὲ τρίτον ἄγων καὶ μ̄ ἔτος. ὅτε δὲ συνεγένετο ἐν αἰγύπτῳ ἰχόνουφι τῷ ἡλιουπολίτῃ, ὁ ἄπις αὐτοῦ θοἰμάτιον περιελιχμήσατο. ἔνδοξον οὖν αὐτὸν ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον ἔφασαν οἱ ἱερεῖς ἔσεσθαι, καθά φησι φαβωρῖνος

ρῖνος ἐν ἀπομνημονεύμασιν. ἔστι δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως ἔχον. ἐν μέμφει λόγος ἐστὶ προμαθεῖν τὴν ἰδίην εὔδοξον ποτὲ μοῖραν παρὰ τοῦ καλλικέρω ταύρου. κ' οὐδὲν ἔλεξε. βοῒ γὰρ πόθεν λόγος; φύσις οὐκ ἔδωκε μόσχῳ λάλον ἄπιδι στόμα. παρὰ δὲ αὐτὸν λέχριος στὰς ἐλιχμήσατο στολὴν, προφανῶς τοῦτο διδάσκων. ἀποδύσῃ βιοτὴν ὅσον οὔπω. διὸ καί οἱ ταχέως ἦλθε μόρος, δεκάκις πέντε ἐπὶ τρεῖς ἐσιδόντι πλειάδας. τοῦτον ἀντὶ εὐδόξου, ἔνδοξον ἐκάλουν διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς φήμης. ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν ἐλλογίμων πυθαγορικῶν διεληλύθαμεν ἤδη περὶ τῶν σποράδην, ὥς φασι διαλεχθῶμεν. λεκτέον δὲ πρῶτον περὶ ἡρακλείτου.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΕΝΝΑΤΟΝ

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ

Ἡράκλειτος Βλύσωνος, ἢ ὥς τινες Ἡρακίοντος Ἐφέσιος. οὗτος ἤκμαζε μὲν κατὰ τὴν ἐνάτην καὶ ἑξηκοστὴν ὀλυμπιάδα. μεγαλόφρων δὲ γέγονε παρ' ὁντιναοῦν καὶ ὑπερόπτης, ὡς καὶ ἐκ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ δῆλον, ἐν ᾧ φησι, πολυμαθείη νόον οὐ διδάσκει. ἡσίοδον γὰρ ἂν ἐδίδαξε καὶ πυθαγόρην, αὖτίς τε ξενοφάνεά τε καὶ ἑκαταῖον. εἶναι γὰρ ἓν τὸ σοφόν, ἐπίστασθαι γνώμην ὅτ' ἐγκυβερνῆσαι πάντα διὰ πάντων. τόν τε ὅμηρον ἔφασκεν ἄξιον ἐκ τῶν ἀγώνων ἐκβάλλεσθαι καὶ ῥαπίζεσθαι, καὶ ἀρχίλοχον ὁμοίως. ἔλεγε δὲ καὶ ὕβριν χρὴ σβεννύειν, μᾶλλον ἢ πυρκαϊήν. καὶ μάχεσθαι χρὴ τὸν δῆμον ὑπὲρ τοῦ νόμου ὅκως ὑπὲρ τείχεος. καθάπτεται δὲ καὶ τῶν ἐφεσίων, ἐπὶ τῷ τὸν ἑταῖρον ἐκβαλεῖν ἑρμόδωρον, ἐν οἷς φησιν ἄξιον ἐφεσίοις ἡβηδὸν ἀποθανεῖν πᾶσιν.

καὶ

καὶ τοῖς ἀνήβοις τὴν πόλιν καταλιπεῖν, οἵ τινες ἑρμόδωρον ἑωυτῶν ὀνήϊστον ἐξέβαλον λέγοντες, ἡμέων μηδὲ εἷς ὀνήϊστος ἔστω. εἰ δέ τις τοιοῦτος, ἄλλοι τε καὶ μετ' ἄλλων. ἀξιούμενος δὲ καὶ νόμους θεῖναι πρὸς αὐτῶν, ὑπερεῖδε διὰ τὸ ἤδη κεκρατῆσθαι τῇ πονηρᾷ πολιτείᾳ τὴν πόλιν. ἀναχωρήσας δὲ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς ἀρτέμιδος μετὰ τῶν παίδων ἠστραγάλιζε. περιστάντων δ' αὐτὸν τῶν ἐφεσίων, τί ὦ κάκιστοι θαυμάζετε ἔφη, ἢ οὐ κρεῖττον τοῦτο ποιεῖν ἢ μεθ' ὑμῶν πολιτεύεσθαι; καὶ τέλος μισανθρωπήσας καὶ ἐκπατήσας ἐν τοῖς ὄρεσι διῃτᾶτο, πόας σιτούμενος καὶ βοτάνας. καὶ μέντοι καὶ διὰ τοῦτο περιτραπεὶς ὕδερον κατῆλθεν εἰς ἄστυ, καὶ τῶν ἰατρῶν αἰνιγματωδῶς ἐπυνθάνετο εἰ δύναιντο ἐξ ἐπομβρίας αὐχμὸν ποιῆσαι. τῶν δὲ μὴ συνιέντων, αὐτὸν εἰς βούστασιν κατορύξας τῇ τῶν βολίτων ἀλέᾳ ἤλπισεν ἐξατμισθήσεσθαι. οὐδὲν δ' ἀνύων οὐδ' οὕτως, ἐτελεύτα βιοὺς ἔτη ξ. καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἡμῶν οὕτως ἔχον.

πολλάκις ἡράκλειτον ἐθαύμασα, πῶς ποτὲ τὸ ζῆν
ὧδε διαντλήσας δύσμορος, εἶτ' ἔθανεν.
σῶμα γὰρ ἀρδεύσασα κακὴ νόσος ὕδατι, φέγγος
ἔσβεσεν ἐκ βλεφάρων, καὶ σκότον ἠγάγετο.

ἕρμιππος δέ φησι λέγειν αὐτὸν τοῖς ἰατροῖς, εἴ τις δύναται τὰ ἔντερα ταπεινώσας ὑγρὸν ἐξερᾶσαι. ἀπειπόντων δέ, θεῖναι αὐτὸν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ κελεύειν τοὺς παῖδας βολίτοις καταπλάττειν. οὕτω δὴ κατατει-

νόμενον

νόμενον διὰ τὸ ὕδερον τελευτῆσαι, καὶ ταφῆναι ἐν τῇ ἀγορᾷ. νεάνθης δ' ὁ κυζικηνός φησι μὴ δυνηθέντα αὐτὸν ἀποσπάσαι τὰ βόλιτα μεῖναι, καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν ἀγνοηθέντα κυνόβρωτον γενέσθαι. γέγονε δὲ θαυμάσιος ἐκ παίδων, ὅτε καὶ νέος ἔφασκε μηδὲν εἰδέναι. τέλειος μέντοι γενόμενος πάντα ἐγνωκέναι. ἤκουσέ τε οὐδενός. ἀλλ' αὑτὸν ἔφη διζήσεσθαι καὶ μαθεῖν πάντα παρ' ἑαυτοῦ. σωτίων δέ φησιν εἰρηκέναι τινὰς ξενοφάνους αὐτὸν ἀκηκοέναι. λέγειν τε ἀρίστωνα ἐν τῷ περὶ ἡρακλείτου, καὶ τὸν ὕδερον αὐτὸν θεραπευθῆναι. ἀποθανεῖν δὲ ἄλλῃ νόσῳ. τοῦτο δὲ καὶ ἱππόβοτός φησι. τὸ δὲ φερόμενον αὐτοῦ βιβλίον ἐστὶ μὲν ἀπὸ τοῦ συνέχοντος περὶ φύσεως. διῄρηται δὲ εἰς τρεῖς λόγους, εἴς τε τὸν περὶ τοῦ παντὸς, καὶ πολιτικὸν, καὶ θεολογικόν. ἀνέθηκε δὲ αὐτὸ εἰς τὸ τῆς ἀρτέμιδος ἱερὸν, ὡς μέν τινες ἐπιτηδεύσας ἀσαφέστερον γράψαι ὅπως οἱ δυνάμενοι προσίοιεν αὐτῷ, καὶ μὴ ἐκ τοῦ δημώδους εὐκαταφρόνητον ᾖ. τοῦτον δὲ καὶ ὁ τίμων ὑπογράφει λέγων· τοῖς δ' ἔνι κυκηστὴς ὀχλολοίδορος ἡράκλειτος αἰνικτὴς ἀνόρουσε. θεόφραστος δέ φησιν ὑπὸ μελαγχολίας τὰ μὲν ἡμιτελῆ, τὰ δὲ ἄλλοτε ἄλλως ἔχοντα γράψαι. σημεῖον δ' αὐτοῦ τῆς μεγαλοφροσύνης ἀντισθένης φησὶν ἐν διαδοχαῖς. ἐκχωρῆσαι γὰρ τἀδελφῷ τῆς βασιλείας. τοσαύτην δὲ δόξαν ἔσχε τὸ σύγγραμμα, ὡς καὶ αἱρετιστὰς ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι τοὺς κληθέντας ἡρακλειτείους.

ἐδόκει δὲ αὐτῷ καθολικῶς μὲν τάδε. ἐκ πυρὸς τὰ πάντα συνεστάναι, καὶ εἰς τοῦτο ἀναλύεσθαι, πάντα τε γίνεσθαι καθ' εἱμαρμένην, καὶ διὰ τῆς ἐναντιοτροπῆς ἡρμόσθαι τὰ ὄντα, καὶ πάντα ψυχῶν εἶναι καὶ δαιμόνων πλήρη. εἴρηκε δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ συνισταμένων παθῶν. ὅτι τε ὁ ἥλιος ἐστὶ τὸ μέγεθος οἷος φαίνεται. λέγεται δὲ καὶ ψυχῆς πείρατα, ὃν οὐκ ἂν ἐξεύροι ὁ πᾶσαν ἐπιπορευόμενος ὁδὸν, οὕτω βαθὺν λόγον ἔχει. τήν τε οἴησιν ἱερὰν νόσον ἔλεγε καὶ τὴν ὅρασιν ψεύδεσθαι. λαμπρῶς τε ἐνίοτε ἐν τῷ συγγράμματι καὶ σαφῶς ἐκβόλως τε, καὶ τὸν νωθέστατον ῥᾳδίως γνῶναι καὶ δίαρμα ψυχῆς λαβεῖν. τό τε βραχὺ τῆς ἑρμηνείας ἀσύγκριτον. καὶ τὰ ἐπὶ μέρους δὲ αὐτῷ ὧδε ἔχει τῶν δογμάτων. πῦρ εἶναι στοιχεῖον, καὶ πυρὸς ἀμοιβὴν τὰ πάντα ἀραιώσει καὶ πυκνώσει γινόμενα. σαφῶς δὲ οὐδὲν ἐκτίθεται. γίνεσθαι πάντα κατ' ἐναντιότητα. καὶ ῥεῖν τὰ ὅλα ποταμοῦ δίκην. πεπεράνθαι τε τὸ πᾶν καὶ ἕνα εἶναι κόσμον. γεννᾶσθαι τε αὐτὸν ἐκ πυρός. καὶ πάλιν ἐκπυροῦσθαι κατά τινας περιόδους ἐναλλὰξ τὸν σύμπαντα αἰῶνα. τοῦτο δὲ γίνεσθαι καθ' εἱμαρμένην. τῶν δὲ ἐναντίων τὸ μὲν ἐπὶ τὴν γένεσιν ἄγον, καλεῖσθαι πόλεμον, καὶ ἔριν. τὸ δ' ἐπὶ τὴν ἐκπύρωσιν, ὁμολογίαν καὶ εἰρήνην, καὶ τὴν μεταβολὴν ὁδὸν ἄνω κάτω, τόν τε κόσμον γίνεσθαι κατὰ ταύτην. πυκνούμενον γὰρ τὸ πῦρ ἐξυγραίνεσθαι, συνιστάμενόν τε γίνεσθαι ὕδωρ. πηγνύμενον δὲ τὸ ὕδωρ, εἰς γῆν τρέπεσθαι. καὶ ταύ-

δόγματα αὐτοῦ

την

τὴν ὁδὸν ἐπὶ τὸ κάτω εἶν. πάλιν τε αὐτὴν τὴν γῆν χεῖσθαι, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ γίνεσθαι. ἐκ δὲ τούτου, τὰ λοιπὰ σχεδὸν ἄγων τὴν ἀπὸ τῆς θαλάττης. αὕτη δέ ἐστιν ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω ὁδός. γίνεσθαι δὲ ἀναθυμιάσεις ἀπό τε γῆς καὶ θαλάττης. ἃς μὲν λαμπρὰς καὶ καθαράς. ἃς δὲ σκοτεινάς. αὔξεσθαι δὲ τὸ μὲν πῦρ ὑπὸ τῶν λαμπρῶν. τὸ δὲ ὑγρὸν ὑπὸ τῶν ἑτέρων. τὸ δὲ περιέχον ὁποῖόν ἐστιν, οὐ δηλοῖ. εἶναι μέντοι ἐν αὐτῷ σκάφας ἐπεστραμμένας κατὰ κοῖλον πρὸς ἡμᾶς, ἐν αἷς ἀθροιζομένας τὰς λαμπρὰς ἀναθυμιάσεις ἀποτελεῖν φλόγας. ἃς εἶναι τὰ ἄστρα. λαμπροτάτην δὲ εἶναι τὴν τοῦ ἡλίου φλόγα, καὶ θερμοτάτην. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἄστρα πλεῖον ἀπέχειν ἀπὸ γῆς καὶ διὰ τοῦτο ἧττον λάμπειν καὶ θάλπειν. τὴν δὲ σελήνην προσγειοτέραν οὖσαν μὴ διὰ καθαροῦ φέρεσθαι τόπου. τὸν μέντοι ἥλιον ἐν διαυγεῖ καὶ ἀμιγεῖ κεῖσθαι, καὶ σύμμετρον ἀφ' ἡμῶν ἔχειν διάστημα. τοιγάρτοι μᾶλλον θερμαίνειν τε καὶ φωτίζειν. ἐκλείπειν τε ἥλιον καὶ σελήνην ἄνω στρεφομένων τῶν σκαφῶν. τούς τε κατὰ μῆνα τῆς σελήνης σχηματισμοὺς γίνεσθαι στρεφομένης ἐν αὐτῇ κατὰ μικρὸν τῆς σκάφης. ἡμέραν τε καὶ νύκτα γίνεσθαι καὶ μῆνας καὶ ὥρας καὶ ἐνιαυτούς, ὑετούς τε καὶ πνεύματα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια κατὰ τὰς διαφόρους ἀναθυμιάσεις. τὴν μὲν γὰρ λαμπρὰν ἀναθυμίασιν φλογωθεῖσαν ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ ἡλίου ἡμέραν ποιεῖν. τὴν δὲ ἐναντίαν ἐπικρατήσασαν,

νύκτα ἀποτελεῖν. καὶ ἐκ μὲν τοῦ λαμπροῦ τὸ θερμὸν αὐξανόμενον θέρος ποιεῖν. ἐκ δὲ τοῦ σκοτεινοῦ τὸ ὑγρὸν πλεονάζον χειμῶνα ἀπεργάζεσθαι. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ περὶ τῶν ἄλλων αἰτιολογεῖ. περὶ δὲ τῆς γῆς οὐδὲν ἀποφαίνεται ποία τίς ἐστιν. ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν σκαφῶν. καὶ ταῦτα μὲν εἶναι αὐτῷ τὰ δοκοῦντα. τὰ δὲ περὶ σωκράτους, καὶ ὅσα ἐντυχὼν τῷ συγγράμματι εἴποι κομίσαντος εὐριπίδου καθά φησι ἀρίστων, ἐν τῷ περὶ σωκράτους εἰρήκαμεν. σέλευκος μέντοι φησὶν ὁ γραμματικὸς κρότωνά τινα ἱστορεῖν ἐν τῷ κατακολυμβητῇ κράτητά τινα πρῶτον εἰς τὴν ἑλλάδα κομίσαι τὸ βιβλίον. ὃν καὶ εἰπεῖν δηλίου τινὸς δεῖσθαι κολυμβητοῦ, ὃς οὐκ ἀποπνιγήσεται ἐν αὐτῷ. ἐπιγράφουσι δὲ αὐτὸ οἱ μὲν, μούσας. οἱ δὲ, περὶ φύσεως. διόδοτος δὲ ἀκριβὲς οἰάκισμα πρὸς στάθμην βίου. ἄλλοι, γνώμην ἠθῶν. τρόπου κόσμον ἑνὸς τῶν ξυμπάντων. φασὶ δὲ αὐτὸν ἐρωτηθέντα διὰ τί σιωπᾷ, φάναι, ἵν' ὑμεῖς λαλῆτε. ἐπόθησε δὲ αὐτοῦ καὶ Δαρεῖος μετασχεῖν καὶ ἔγραψεν ὧδε πρὸς αὐτόν.

Βασιλεὺς δαρεῖος πατρὸς ὑστάσπεω, ἡράκλειτον ἐφέσιον σοφὸν ἄνδρα προσαγορεύει, χαίρειν.

Καταβέβλησαι λόγον περὶ φύσεως δυσνόητόν τε καὶ δυσεξήγητον. ἔν τισι μὲν οὖν ἑρμηνευόμενος κατὰ λέξιν σὴν, δοκεῖ δύναμίν τινα περιέχειν θεωρίας κόσμου τε τοῦ σύμπαντος καὶ τῶν ἐν τούτῳ γινομένων

νων

νων. ἃ πὲρ ἔστιν ἐν θειοτάτῃ κείμενα κινήσει. τῶν δὲ πλείστων ἐποχὴν ἐχόντων, ὥστε καὶ τοὺς ἐπὶ πλεῖστον μετεσχηκότας συγγραμμάτων διαπορεῖσθαι τοῦ ὀρθῶς δοκούσης γεγράφθαι παρὰ σοὶ διηγήσεως. βασιλεὺς οὖν Δαρεῖος Ὑστάσπου, βούλεται τῆς σῆς ἀκροάσεως μετασχεῖν καὶ παιδείας ἑλληνικῆς. ἔρχου δὴ συντόμως πρὸς ἐμὴν ὄψιν, καὶ βασίλειον οἶκον. Ἕλληνες γὰρ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνεπισήμαντοι σοφοῖς ἀνδράσιν ὄντες, παρορῶσι τὰ καλῶς ὑπ' αὐτῶν ἐνδεικνύμενα πρὸς σπουδαίαν ἀκοὴν καὶ μάθησιν. παρ' ἐμοὶ δὲ ὑπάρχει σοι πᾶσα μὲν προεδρία. καθ' ἡμέραν δὲ καλὴ καὶ σπουδαία προσαγόρευσις, καὶ βίος εὐδόκιμος σαῖς παραινέσεσιν.

Ἡράκλειτος Ἐφέσιος βασιλεῖ Δαρείῳ πατρὸς Ὑστάσπεω χαίρειν.

Ὁκόσοι τυγχάνουσιν ὄντες ἐπιχθόνιοι τῆς μὲν ἀληθείης καὶ δικαιοπραγμοσύνης ἀπέχονται. ἀπληστίῃ δὲ καὶ δοξοκοπίῃ προσέχουσι κακῆς εἵνεκα ἀνοίης. ἐγὼ δὲ ἀμνηστίην ἔχων πάσης πονηρίης καὶ κόρον φεύγων παντὸς οἰκειούμενον φθόνου, καὶ διὰ τὸ περιίσασθαι ὑπερηφανίας, οὐκ ἂν ἀφικοίμην εἰς Περσῶν χώρην ὀλίγοις ἀρκεόμενος κατ' ἐμὴν γνώμην. τοιοῦτος μὲν ἀνὴρ, καὶ πρὸς βασιλέα. Δημήτριος δέ φησιν ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, καὶ ἀθηναίων αὐτὸν ὑπερφρονῆσαι δόξης ἔχοντα παμπλείστην. καταφρονούμενόν τε ὑπὸ τῶν ἐφεσίων ἑλέσθαι

μᾶλλον τὰ οἰκεῖα. μέμνηται αὐτοῦ καὶ ὁ φαληρεὺς δημήτριος ἐν τῇ σωκράτους ἀπολογίᾳ. πλεῖστοι τέ εἰσὶ ὅσοι ἐξήγηνται αὐτοῦ τὸ σύγγραμμα. καὶ γὰρ ἀντισθένης, καὶ ἡρακλείδης ὁ ποντικός, κλεάνθης τε ὁ ποντικός, καὶ σφαῖρος ὁ στωϊκός. πρὸς δὲ παυσανίας ὁ κληθεὶς ἡρακλειτιστής. νικομήδης τε, καὶ διονύσιος. τῶν δὲ γραμματικῶν, διόδοτος, ὃς οὔ φησι περὶ φύσεως εἶναι τὸ σύγγραμμα, ἀλλὰ περὶ πολιτείας. τὰ δὲ περὶ φύσεως ἐν παραδείγματος εἴδει κεῖσθαι. ἱερώνυμος δέ φησι καὶ σκυθῖνον τὸν τῶν ἰάμβων ποιητὴν ἐπιβάλλεσθαι τὸν ἐκείνου λόγον διὰ μέτρου ἐκβαλεῖν. πολλά τε εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματα φέρεται. ἀτὰρ δὴ καὶ τόδε.

ἡράκλειτος ἐγώ, τί μ' ὢν κάτω ἕλκετ' ἄμουσοι
οὐχ ὑμῖν ἐπόνουν, τοῖς δ' ἔμ' ἐπισταμένοις.
εἷς ἐμοὶ ἄνθρωπος τρισμύριοι, οἱ δ' ἀνάριθμοι
οὐδείς. ταῦτ' ἀδῶ καὶ παρὰ πορσεφόνῃ.

Καὶ ἄλλο τοιόνδε.

μὴ ταχὺς ἡρακλείτου ἐπ' ὀμφαλὸν εἴλεο βίβλον
τοῦ ἐφεσίου μάλα τοι δύσβατος ἀτραπητός.
ὄρφνη καὶ σκότος ἐστὶν ἀλάμπετον. ἢν δέ σε μύστης
εἰσαγάγῃ, φανεροῦ λαμπρότερ' ἠελίου.

γεγόνασι δὲ ἡράκλειτοι πέντε. πρῶτος αὐτὸς οὗτος. δεύτερος ποιητὴς λυρικός. οὗ ἐστι τῶν δώδεκα θεῶν ἐγκώμιον. τρίτος ἐλεγείας ποιητὴς ἁλικαρνασεὺς εἰς ὃν καλλίμαχος πεποίηκεν οὕτως.

εἶπε

εἶπέ τις ἡράκλειτε τεὸν μόρον, ἐς δ' ἐμὲ δάκρυ
ἤγαγεν, ἐμνήσθην δ' ὁσσάκις ἀμφότεροι,
ἥλιον ἐν λέσχῃ κατελύσαμεν. ἀλλὰ σὺ μέν που
ξεῖν' ἁλικαρνασσεῦ τέφρα πάλαι σποδιή.
αἱ δὲ τεαὶ ζώουσιν ἀηδόνες, ᾗσιν ὁ πάντων
ἁρπακτὴς ἀΐδης οὐκ ἐπὶ χεῖρα βαλεῖ.

τέταρτος λέσβιος γεγραφὼς μακεδονικήν. πέμπτος σπουδογέλοιος ἀπὸ κιθαρῳδίας μεταβεβηκὼς εἰς τὸ εἶδος.

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ

Ξενοφάνης Δεξίου, ἢ ὡς ἀπολλόδωρος ὀρθομένου κολοφώνιος ἐπαινεῖται πρὸς τοῦ τίμωνος. φησὶ γοῦν.

ξεινοφάνην ὑπάτυφον ὁμηραπάτην ἐπικόπτην.

οὗτος ἐκπεσὼν τῆς πατρίδος ἐν ζάγκλῃ τῆς σικελίας διέτριβε καὶ ἐν κατάνῃ. διήκουσε δὲ κατ' ἐνίους μὲν οὐδενός. κατ' ἐνίους δὲ βότωνος ἀθηναίου. ἢ ὥς τινες ἀρχελάου. καὶ ὡς σωτίων φησὶ κατ' ἀναξίμανδρον ἦν. γέγραφε δὲ ἐν ἔπεσι καὶ ἐλεγείας καὶ ἰάμβους καθ' ἡσιόδου καὶ ὁμήρου ἐπικόπτων αὐτῶν τὰ περὶ θεῶν εἰρημένα. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐρραψῴδει τὰ ἑαυτοῦ. ἀντιδοξάσαι τε λέγεται θαλῇ καὶ πυθαγόρα. καθάψασθαι δὲ καὶ ἐπιμενίδου. μακροβιώτατός τε γέγονεν ὥς που καὶ αὐτός φησιν.

ἤδη δ' ἑπτά τ' ἔασι καὶ ἑξήκοντ' ἐνιαυτοὶ
βληστρίζοντες ἐμὴν φροντίδ' ἀν' ἑλλάδα γῆν.

ἐκ γενετῆς

ἐκ γενετῆς δὲ τότ' ἦσαν ἐείκοσι πέντε τε πρὸς τοῖς
εἴπερ ἐγὼ περὶ τῶνδ' οἶδα λέγειν ἐτύμως.

φησὶ δὲ τέτταρα εἶναι τῶν ὄντων στοιχεῖα, κόσμους δ' ἀπείρους, ἀπαραλλάκτους δέ. τὰ νέφη συνίστασθαι τῆς ἀφ' ἡλίου ἀτμίδος ἀναφερομένης καὶ αἰρούσης αὐτὰ εἰς τὸ περιέχον. οὐσίαν θεοῦ σφαιροειδῆ, μηδὲν ὅμοιον ἔχουσαν ἀνθρώπῳ. ὅλον δὲ ὁρᾶν καὶ ὅλον ἀκούειν, μὴ μέντοι ἀναπνεῖν. σύμπαντά τε εἶναι νοῦν καὶ φρόνησιν καὶ ἀΐδιον. πρῶτός τε ἀπεφήνατο ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον, φθαρτόν ἐστι. καὶ ἡ ψυχὴ πνεῦμα. ἔφη δὲ καὶ τὰ πολλὰ ἥττω νοῦ εἶναι. ἐμπεδοκλέους δὲ εἰπόντος αὐτῷ ὅτι ἀνεύρετός ἐστιν ὁ σοφός, εἰκότως ἔφη. σοφὸν γὰρ εἶναι Δεῖ τὸν ἐπιγνωσόμενον τὸν σοφόν. φησὶ δὲ σωτίων πρῶτον αὐτὸν εἰπεῖν ἀκατάληπτα εἶναι τὰ πάντα πλανώμενον. ἐποίησε δὲ καὶ κολοφῶνος κτίσιν. καὶ τὸν εἰς ἐλέαν τῆς ἰταλίας ἀποικισμὸν ἔπη δισχίλια. καὶ ἤκμαζε κατὰ τὴν ἑξηκοστὴν ὀλυμπιάδα. φησὶ δὲ δημήτριος ὁ φαληρεὺς ἐν τῷ περὶ γήρως καὶ παναίτιος ὁ στωϊκὸς ἐν τῷ περὶ εὐθυμίας, ταῖς ἰδίαις χερσὶ θάψαι τοὺς υἱεῖς αὐτὸν, καθάπερ καὶ ἀναξαγόραν. δοκεῖ δὲ πεπρᾶσθαι ὑπὸ τῶν πυθαγορικῶν παρμενίσκου καὶ ὀρεστάδου καθά φησι φαβωρῖνος ἐν ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ. γέγονε δὲ καὶ ἄλλος ξενοφάνης λέσβιος ποιητὴς ἰάμβων. καὶ οὗτοι μὲν οἱ σποράδην.

Παρμενί

ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ

Παρμενίδης πύρητος ἐλεάτης, διήκουσε ξενοφάνους. τοῦτον θεόφραστος ἐν τῇ ἐπιτομῇ ἀναξιμάνδρου φησὶν ἀκοῦσαι. ὅμως δ' οὖν ἀκούσας καὶ ξενοφάνους, οὐκ ἠκολούθησεν αὐτῷ. ἐκοινώνησε δὲ καὶ ἀμεινίᾳ καὶ διοχαίτῃ τῷ πυθαγορικῷ, ὡς ἔφη σωτίων, ἀνδρὶ πένητι μὲν καλῷ δὲ καὶ ἀγαθῷ, ᾧ καὶ μᾶλλον ἠκολούθησε καὶ ἀποθανόντος ἡρῷον ἱδρύσατο. γένους τε ὑπάρχων λαμπροῦ, καὶ πλούσιος, ὑπὸ ἀμεινίου ἀλλ' οὐχ ὑπὸ ξενοφάνους εἰς ἡσυχίαν προετράπη. πρῶτος δὲ οὗτος τὴν γῆν ἀπέφαινε σφαιροειδῆ καὶ ἐν μέσῳ κεῖσθαι. δύο τε εἶναι στοιχεῖα, πῦρ, καὶ γῆν. καὶ τὸ μὲν, δημιουργοῦ τάξιν ἔχειν. τὴν δὲ, ὕλης. γένεσιν τε ἀνθρώπων ἐξ ἴλυος πρῶτον γενέσθαι. αὐτὸν δὲ ὑπάρχειν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν. ἐξ ὧν τὰ πάντα συνεστάναι. καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ τὸν νοῦν ταυτὸν εἶναι, καθὰ μέμνηται καὶ θεόφραστος ἐν τοῖς φυσικοῖς, πάντων σχεδὸν ἐκτιθέμενος τὰ δόγματα. διττὴν τε εἶναι τὴν φιλοσοφίαν. τὴν μὲν κατὰ ἀλήθειαν. τὴν δὲ κατὰ δόξαν. διὸ καὶ φησί που. δόγματα αὐτοῦ

χρεὼ δέ σε πάντα πυθέσθαι
ἠμὲν ἀληθείης εὐπειθέος ἀτρεκὲς ἦτορ
ἠδὲ βροτῶν δόξας, τῶν οὐκ ἔπι πίστις ἀληθής.

καὶ αὐτὸς δὲ διὰ ποιημάτων φιλοσοφεῖ καθάπερ ἡσίοδός τε καὶ ξενοφάνης καὶ ἐμπεδοκλῆς. κριτήριον δὲ τὸν λόγον εἶπε. τάς τε αἰσθήσεις μὴ ἀκριβεῖς

ὑπάρχειν. φησὶ γοῦν.

μηδέ σε θεὸς πολύπειρον ὁδὸν κατὰ τήνδε βιάσθω,
νωμᾶν ἄσκοπον ὄμμα καὶ ἠχήεσσαν ἀκουὴν
καὶ γλῶσσαν, κρῖναι δὲ λόγῳ πολύδηριν ἔλεγχον.

διὸ καὶ περὶ αὐτοῦ φησιν ὁ τίμων.

παρμενίδου τε βίην μεγαλόφρονα τὴν πολύδοξον.
ὅς ῥ' ἀπὸ φαντασίας ἀπάτης ἀνενείκατ' ὤσεις.

εἰς τοῦτον καὶ πλάτων τὸν διάλογον γέγραφε, παρμενίδην ἐπιγράψας ἢ περὶ ἰδεῶν. ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν θ καὶ εἰκοστὴν ὀλυμπιάδα. καὶ δοκεῖ πρῶτος πεφωρακέναι τὸν αὐτὸν εἶναι ἕσπερον καὶ φωσφόρον. ὥς φησι φαβωρῖνος ἐν πέμπτῃ ἀπομνημονευμάτων. οἱ δὲ πυθαγόραν. καλλίμαχος δέ φησι μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸ ποίημα. λέγεται δὲ καὶ νόμους θεῖναι τοῖς πολίταις, ὥς φησι σπεύσιππος ἐν τῷ περὶ φιλοσόφων. καὶ πρῶτος ἐρωτῆσαι τὸν ἀχιλλέα λόγον ὡς φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. γέγονε δὲ καὶ ἕτερος παρμενίδης ῥήτωρ τεχνογράφος.

ΜΕΛΙΣΣΟΣ

Μέλισσος ἰθαγένους σάμιος. οὗτος ἤκουσε παρμενίδου. ἀλλὰ καὶ εἰς λόγους ἦλθεν ἡρακλείτῳ, ὅτε καὶ συνέστησεν αὐτὸν τοῖς ἐφεσίοις ἀγνοοῦσι, καθάπερ ἱπποκράτης δημόκριτον ἀβδηρίταις. γέγονε δὲ καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ ἀποδοχῆς παρὰ τοῖς πολίταις ἠξιωμένος. ὅθεν ναύαρχος αἱρε-

θεὶς

θεὶς ἔτι καὶ μᾶλλον ἐθαυμάσθη, διὰ τὴν οἰκείαν ἀρετήν. ἐδόκει δὲ αὐτῷ τὸ πᾶν ἄπειρον εἶναι καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἓν ὅμοιον ἑαυτῷ, καὶ πλῆρες. κίνησίν τε μὴ εἶναι, δοκεῖν δὲ εἶναι. ἀλλὰ καὶ περὶ θεῶν ἔλεγε μὴ δεῖν ἀποφαίνεσθαι. μὴ γὰρ εἶναι γνῶσιν αὐτῶν. φησὶ δ' ἀπολλόδωρος ἠκμακέναι αὐτὸν κατὰ τὴν τετάρτην καὶ ὀγδοηκοστὴν ὀλυμπιάδα.

ΖΗΝΩΝ

Ζήνων ἐλεάτης, τοῦτον ἀπολλόδωρος φησὶν εἶναι ἐν χρονικοῖς πύῤῥητος. τὸν δὲ παρμενίδην, φύσει μὲν τελευταγόρου. θέσει δὲ παρμενίδου. περὶ τούτου καὶ μελίσσου τίμων φησὶ ταῦτα.

ἀμφοτερογλώσσου τε μέγα σθένος οὐκ ἀλαπαδνὸν
ζήνωνος πλατωνεπιλήπτορος ἠδὲ μελίσσου,
πολλῶν φαντασμῶν ἐπάνω, παύρων γε μὲν εἴσω.

ὁ δὴ ζήνων διακήκοε παρμενίδου. καὶ γέγονεν αὐτοῦ παιδικά. καὶ εὐμήκης ἦν καθά φησι πλάτων ἐν τῷ παρμενίδῃ. ὁ δ' αὐτὸς ἐν τῷ σοφιστῇ καὶ ἐλεατικὸν παλαμήδην αὐτὸν καλεῖ. φησὶ δὲ ἀριστοτέλης εὑρετὴν αὐτὸν γενέσθαι διαλεκτικῆς. ὡς περ ἐμπεδοκλέα ῥητορικῆς. γέγονε δὲ ἀνὴρ γενναιότατος καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ ἐν πολιτείᾳ. φέρεται δὲ αὐτοῦ βιβλία πολλῆς συνέσεως γέμοντα. καθελεῖν δὲ θελήσας νέαρχον τὸν τύραννον, οἱ δὲ, διομέδοντα, συνελήφθη, καθά φησιν ἡρακλείδης, ἐν τῇ σατύρων ἐπιτομῇ.

ὅτε καὶ ἐξεταζόμενος τοὺς συνειδότας καὶ περὶ τῶν ὅπλων ὧν ἦγεν εἰς λιπάραν, πάντας ἔφη αὐτοῦ τοὺς φίλους αὐτὰ ταῦτα συνειδέναι, βουλόμενος αὐτὸν ἔρημον καταστῆσαι. εἶτα περί τινων ἔχειν τινὰ εἰπεῖν αὐτῷ. καὶ δακὼν, οὐκ ἀνῆκεν ἕως ἂν ἀπεκεντήθη, ταὐτὸν ἀριστογείτονι τῷ τυραννοκτόνῳ παθών. δημήτριος δέ φησιν ἐν τοῖς ὁμωνύμοις τὸν μυκτῆρα αὐτὸν ἀποτραγεῖν. ἀντισθένης δὲ ἐν ταῖς διαδοχαῖς φησι μετὰ τὸ μηνῦσαι τοὺς φίλους ἐρωτηθῆναι πρὸς τοῦ τυράννου, εἴ τις ἄλλος εἴη. τὸν δὲ εἰπεῖν. σὺ ὁ τῆς πόλεως ἀλητήριος. πρός τε τοὺς παρεστῶτας φάναι. θαυμάζω ὑμῶν τὴν δειλίαν, εἰ τούτων ἕνεκεν ὧν νῦν ἐγὼ ὑπομένω δουλεύετε τῷ τυράννῳ. καὶ τέλος ἀποτραγόντα τὴν γλῶτταν προσπτύσαι αὐτῷ. τοὺς δὲ πολίτας παρορμηθέντας αὐτίκα τὸν τύραννον καταλεῦσαι. ταῦτα δὲ σχεδὸν οἱ πλείους λαλοῦσιν. ἕρμιππος δέ φησιν, εἰς ὅλμον αὐτὸν βληθῆναι καὶ κατακοπῆναι. καὶ εἰς αὐτὸν ἡμεῖς εἴπομεν οὕτως.

ἤθελες ὦ ζήνων καλὸν ἤθελες ἄνδρα τύραννον
κτείνας, ἐκλῦσαι δουλοσύνας ἐλέαν.
ἀλλ' ἐδάμης. δὴ γάρ σε λαβὼν ὁ τύραννος ἐν ὅλμῳ
κόψε. τί τοῦτο λέγω; σῶμα γὰρ οὐχὶ δὲ σε.

γέγονε δὲ τά τε ἄλλα ἀγαθὸς ὁ ζήνων. ἀλλὰ καὶ ὑπεροπτικὸς τῶν μειζόνων κατίσον ἡρακλείτῳ. καὶ γὰρ οὗτος τὴν πρότερον μὲν ὕλην ὕστερον δὲ ἐλέαν,

φωκα

φωκαέων ὥσπερ ἀποικίαν, αὐτοῦ δὲ πατρίδα, πόλιν εὐτελῆ, καὶ μόνον ἄνδρας ἀγαθοὺς τρέφειν ἐπισταμένην, ἠγάπησε μᾶλλον τῆς ἀθηναίων μεγαλαυχίας. οὐκ ἐπιδημήσας τὰ πολλὰ πρὸς αὐτούς, ἀλλ᾽ αὐτόθι καταβιούς. οὗτος καὶ τὸν ἀχιλλέα πρῶτος λόγον ἠρώτησε. φαβωρῖνος δέ φησι παρμενίδην καὶ ἄλλους συχνούς. ἀρέσκει δὲ αὐτῷ τάδε. κόσμους εἶναι, κενόν τε μὴ εἶναι. γεγενῆσθαι δὲ τὴν τῶν πάντων φύσιν, ἐκ θερμοῦ, καὶ ψυχροῦ, καὶ ξηροῦ, καὶ ὑγροῦ, λαμβανόντων αὐτῶν εἰς ἄλληλα τὴν μεταβολήν. γένεσίν τε ἀνθρώπων ἐκ γῆς εἶναι, καὶ ψυχὴν κρᾶμα ὑπάρχειν ἐκ τῶν προειρημένων, κατὰ μηδενὸς τούτων ἐπικράτησιν. τοῦτόν φασι λοιδορούμενον ἀγανακτῆσαι. αἰτιασαμένου δέ τινος φάναι, ἐὰν λοιδορούμενος προσποιῶμαι, οὐδὲ ἐπαινούμενος ἡσθήσομαι. ὅτι δὲ γεγόνασι ζήνωνες ὀκτώ, ἐν τῷ κιτιεῖ διειλέγμεθα. ἤκμαζε δὲ οὗτος κατὰ τὴν ἑβδομηκοστὴν ὀλυμπιάδα.

ΛΕΥΚΙΠΠΟΣ

Λεύκιππος ἐλεάτης, ὡς δέ τινες ἀβδηρίτης. κατ᾽ ἐνίους δὲ μήλιος. οὗτος ἤκουσε ζήνωνος. ἤρεσκε δὲ αὐτῷ ἄπειρα εἶναι τὰ πάντα, καὶ εἰς ἄλληλα μεταβάλλειν. τό τε πᾶν εἶναι κενόν, καὶ πλῆρες σωμάτων. τούς τε κόσμους γίνεσθαι σωμάτων εἰς τὸ κενὸν ἐμπιπτόντων καὶ ἀλλήλοις περι-

πλεκομένων. ἔκ τε τῆς κινήσεως κατὰ τὴν αὔξησιν αὐτῶν γίνεσθαι τὴν τῶν ἀστέρων φύσιν. φέρεσθαι δὲ τὸν ἥλιον ἐν μείζονι κύκλῳ, παρὰ τὴν σελήνην. τὴν γῆν ὀχεῖσθαι περὶ τὸ μέσον δινουμένην. σχῆμά τε αὐτῆς τυμπανοειδὲς εἶναι. πρῶτός τε ἀτόμους ἀρχὰς ὑπεστήσατο. κεφαλαιωδῶς μὲν ταῦτα. ἐπὶ μέρους δὲ ὧδε ἔχει. τὸ μὲν πᾶν, ἄπειρόν φησιν ὡς προείρηται. τούτου δὲ τὸ μὲν, πλῆρες εἶναι. τὸ δὲ κενόν. ἃ στοιχεῖα φησὶ, κόσμους τε ἐκ τούτων ἀπείρους εἶναι, καὶ διαλύεσθαι εἰς ταῦτα. γίνεσθαι δὲ τοὺς κόσμους τοῖς σχήμασιν εἰς μέγα κενόν. ἅπερ ἀθροισθέντα δίνην ἀπεργάζεσθαι μίαν, καθ' ἣν προσκρούοντα καὶ παντοδαπῶς κυκλούμενα, διακρίνεσθαι χωρὶς τὰ ὅμοια πρὸς τὰ ὅμοια. ἰσορρόπων δὲ διὰ τὸ πλῆθος μηκέτι δυναμένων πως φέρεσθαι· τὰ μὲν λεπτὰ χωρεῖν εἰς τὸ ἔξω κενὸν, ὥσπερ διαττόμενα· τὰ δὲ λοιπὰ συμμένειν, καὶ περιπλεκόμενα, συγκατατρέχειν ἄλληλα. καὶ ποιεῖν τι πρῶτον σύστημα σφαιροειδές. τοῦτο δὲ οἷον ὑμένα ἀφίστασθαι, περιέχοντα ἐν ἑαυτῷ παντοῖα σώματα. ὧν κατὰ τὴν τοῦ μέσου ἀντέρεισιν περιδινουμένων, λεπτὸν γίνεσθαι τὸν πέριξ ὑμένα, συρρεόντων ἀεὶ τῶν συνεχῶν κατ' ἐπίψαυσιν τῆς δίνης. καὶ οὕτω γενέσθαι τὴν γῆν, συμμενόντων τῶν ἐνεχθέντων ἐπὶ τὸ μέσον. αὐτόν τε πάλιν τὸν περιέχοντα οἷον ὑμένα αὔξεσθαι κατὰ τὴν ἐπέκκρισιν τῶν ἔξωθεν σωμάτων. δίνῃ τε φερόμενον αὐτὸν

ὧν ἂν

ὧν ἂν ἐπιψαύσῃ, ταῦτα ἐπιλιπτᾶσθαι. τούτων δέ τινα συμπλεκόμενα, ποιεῖν σύστημα. τὸ μὲν πρῶτον, κάθυγρον καὶ πηλῶδες, ξηρανθέντα καὶ περιφερόμενα σὺν τῇ τοῦ ὅλου δίνῃ. εἶτ᾽ ἐκπυρωθέντα, τὴν τῶν ἀστέρων ἀποτελέσαι φύσιν. εἶναι δὲ τὸν τοῦ ἡλίου κύκλον, ἐξώτατον. τὸν δὲ τῆς σελήνης, προσγειότατον, τῶν ἄλλων μεταξὺ τούτων. καὶ πάντα μὲν ἄστρα, ἐκπυροῦσθαι. τὴν δὲ σελήνην, τοῦ πυρὸς ὀλίγον μεταλαμβάνειν. ἐκλείπειν δὲ ἥλιον καὶ σελήνην, τῷ κεκλίσθαι τὴν γῆν πρὸς μεσημβρίαν. τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον, ἀεί τε νίφεσθαι καὶ καταψυχρὰ εἶναι, καὶ πήγνυσθαι. καὶ τὸν μὲν ἥλιον, ἐκλείπειν σπανίως. τὴν δὲ σελήνην συνεχῶς. διὰ τὸ ἀνίσους εἶναι τοὺς κύκλους αὐτῶν. εἶναί τε ὥσπερ γενέσεις κόσμου, οὕτω καὶ αὐξήσεις, καὶ φύσεις, καὶ φθορὰς, κατά τινα ἀνάγκην ἣν ὁποία ἐστὶ, διασαφεῖ.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ

Δημόκριτος ἡγησιστράτου. οἱ δὲ, ἀθηνοκρίτου. τινὲς δαμασίππου, ἀβδηρίτης. ἢ ὥς ἔνιοι, μιλήσιος. οὗτος μάγων τινῶν διήκουσε, καὶ χαλδαίων, ξέρξου τοῦ βασιλέως ἐπιστάτας τῷ πατρὶ αὐτοῦ καταλιπόντος, ἡνίκα ἐξενίσθη παρ᾽ αὐτοῦ, καθά φησι καὶ ἡρόδοτος. παρ᾽ ὧν τά τε περὶ θεολογίας καὶ ἀστρολογίας ἔμαθεν ἔτι παῖς ὤν. ὕστερον δὲ λευκίπ-

λευκίππῳ παρέβαλε. καὶ ἀναξαγόρᾳ κατά τινας. ἔτεσιν ὢν αὐτοῦ νεώτερος τετταράκοντα. φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ λέγειν δημόκριτον περὶ ἀναξαγόρου, ὡς οὐκ εἴησαν αὐτοῦ αἱ δόξαι αἵ τε περὶ ἡλίου καὶ σελήνης. ἀλλὰ ἀρχαῖαι. τὸν δὲ ὑφῃρῆσθαι. διασύρειν τε αὐτοῦ τὰ περὶ τῆς διακοσμήσεως καὶ τοῦ νοῦ, ἐχθρῶς ἔχοντα πρὸς αὐτὸν, ὅτι δὴ μὴ προσήκατο αὐτόν. πῶς οὖν κατά τινας ἀκήκοεν αὐτοῦ. φησὶ δὲ δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις, καὶ ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς, ἀποδημῆσαι αὐτὸν καὶ εἰς αἴγυπτον, πρὸς τοὺς ἱερέας, γεωμετρίαν μαθησόμενον. καὶ πρὸς χαλδαίους εἰς τὴν περσίδα. καὶ εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν γενέσθαι. τοῖς τε γυμνοσοφισταῖς φασί τινες συμμῖξαι αὐτὸν ἐν ἰνδίᾳ, καὶ εἰς αἰθιοπίαν ἐλθεῖν. τρίτον τε ὄντα ἀδελφὸν, νείμασθαι τὴν οὐσίαν. καὶ οἱ μὲν πλείους φασί. τὴν ἐλάττω μοῖραν ἑλέσθαι, τὴν ἐν ἀργυρίῳ, χρείαν ἔχοντα κατ᾽ ἀποδημίαν, τοῦτο κἀκείνων δολίως ὑποπτευσάντων. ὁ δὲ δημήτριος ὑπὲρ ἑκατὸν τάλαντα φησὶν εἶναι αὐτῷ τὸ μέρος. ἅπαντα δὲ καταναλῶσαι. λέγει δὲ ὅτι τοσοῦτον ἦν φιλόπονος, ὥστε τοῦ περικήπου δωμάτιόν τι ἀποτεμόμενος, κατάκλειστος ἦν. καί ποτε τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρὸς θυσίαν βοῦν ἀγαγόντος καὶ αὐτόθι προσδήσαντος, ἱκανὸν χρόνον μὴ γνῶναι, ἕως αὐτὸν διαναστήσας προφάσει τῆς θυσίας, καὶ τὰ περὶ τὸν βοῦν διηγήσατο. δοκεῖ δέ φησι καὶ ἀθήναζε

ἐλθεῖν

ἐλθεῖν, καὶ μὴ σπουδάσαι γνωσθῆναι, δόξης καταφρονῶν. καὶ εἰδέναι μὲν σωκράτην. ἀγνοεῖσθαι δὲ ὑπ' αὐτοῦ. ἦλθον γάρ φησιν εἰς ἀθήνας, καὶ οὔτις με ἔγνωκεν. εἴπερ οἱ ἀντερασταὶ πλάτωνός εἰσι, φησὶ θράσυλλος, οὗτος ἂν εἴη ὁ παραγενόμενος ἀνώνυμος τῶν περὶ οἰνοπίδην, καὶ ἀναξαγόρας ἑτέρων, ἐν τῇ πρὸς σωκράτην ὁμιλίᾳ διαλεγόμενος περὶ φιλοσοφίας. ᾧ φησιν ὁ φιλόσοφος ὡς πεντάθλῳ ἔοικε. καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς ἐν φιλοσοφίᾳ πένταθλος. τὰ γὰρ φυσικὰ, καὶ τὰ ἠθικὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ μαθηματικὰ, καὶ τοὺς ἐγκυκλίους λόγους, καὶ περὶ τεχνῶν πᾶσαν εἶχεν ἐμπειρίαν. τούτου ἐστὶ καὶ τὸ λόγος ἔργου σκιή. δημήτριος δὲ ὁ φαληρεὺς ἐν τῇ σωκράτους ἀπολογίᾳ, μηδὲ ἐλθεῖν φησιν αὐτὸν εἰς ἀθήνας. τοῦτο δὲ μεῖζον, εἴγε τοσαύτης πόλεως ὑπερεφρόνησεν, οὐκ ἐκ τόπου δόξαν λαβεῖν βουλόμενος, ἀλλὰ τόπῳ δόξαν περιθεῖναι προελόμενος. δῆλον δὲ κἀκ τῶν συγγραμμάτων, οἷος ἦν. δοκεῖ δέ φησιν ὁ θράσυλλος, ζηλωτὴς γεγονέναι τῶν πυθαγορικῶν. ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ πυθαγόρου μέμνηται, θαυμάζων αὐτὸν ἐν τῷ ὁμωνύμῳ συγγράμματι. πάντα δὲ δοκεῖν παρὰ τούτου λαβεῖν. καὶ αὐτοῦ δ' ἂν ἀκηκοέναι, εἰ μὴ τὰ τῶν χρόνων ἐμάχετο. πάντως μέντοι τῶν πυθαγορικῶν τινὰς ἀκοῦσαί φησιν αὐτὸν γλαῦκος ὁ ῥηγῖνος, κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὐτῷ γεγονώς. φησὶ δὲ καὶ ἀπολλόδωρος ὁ κυζικηνὸς, φιλολάῳ αὐτὸν συγγε-

γονέναι. ἤσκει δέ φησιν ὁ ἀντισθένης, καὶ ποικίλως δοκιμάζειν τὰς φαντασίας, ἐρημάζων ἐνίοτε καὶ τοῖς τάφοις ἐνδιατρίβων. ἐλθόντα δέ φησιν αὐτὸν ἐκ τῆς ἀποδημίας, ταπεινότατα διάγειν, ἅτε πᾶσαν τὴν οὐσίαν καταναλωκότα, τρέφεσθαί τε διὰ τὴν ἀχρείαν ἀπὸ τἀδελφοῦ Δαμάσου. ὡς δὲ προειπών τινα τῶν μελλόντων εὐδοκίμησε, λοιπὸν ἐνθέου δόξης παρὰ πλείστου ἠξιώθη. νόμου δὲ ὄντος τὸν ἀναλώσαντα τὴν πατρῴαν οὐσίαν μὴ ἀξιοῦσθαι ἐν τῇ πατρίδι, φησὶν ὁ ἀντισθένης, συνέντα μὴ ὑπεύθυνος γενηθείη πρός τινων φθονούντων καὶ συκοφαντούντων, ἀναγνῶναι αὐτοῖς τὸν μέγαν διάκοσμον. ὃς ἁπάντων τῶν αὐτοῦ τῶν συγγραμμάτων, προέχει. καὶ πεντακοσίοις ταλάντοις τιμηθῆναι. μὴ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χαλκαῖς εἰκόσι. καὶ τελευτήσαντα αὐτόν, δημοσίᾳ ταφῆναι, βιώσαντα ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη. ὁ δὲ δημήτριος τοὺς συγγενέας αὐτοῦ φησιν, ἀναγνῶναι τὸν μέγαν διάκοσμον, καὶ μόνον ἑκατὸν ταλάντων τιμηθῆναι. ταῦτα καὶ ἱππόβοτος φησίν. ἀριστόξενος δ᾽ ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι φησὶ πλάτωνα θελῆσαι συμφλέξαι τὰ δημοκρίτου συγγράμματα. ὁπόσα ἠδυνήθη συναγαγεῖν. ἀμύκλαν δὲ καὶ κλινίαν τοὺς πυθαγορικοὺς κωλῦσαι αὐτόν, ὡς οὐδὲν ὄφελος. παρὰ πολλοῖς γὰρ εἶναι τὰ βιβλία ἤδη. καὶ δῆλον δέ, πάντων γὰρ σχεδὸν τῶν ἀρχαίων μεμνημένος ὁ πλάτων, οὐδαμοῦ δημοκρίτου διαμνημονεύει, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἔνθα ἀντιπίπτειν αὐτῷ δέοι, δῆλον εἰδὼς ὡς πρὸς

τὸν ἄριστον οὕτω τῶν φιλοσόφων ἴσοιτο. ὃν γε καὶ τίμων τοῦτον ἐπαινέσας τὸν τρόπον ἔχει.
οἷον δημόκριτόν τε περίφρονα, ποιμένα μύθων
ἀμφίνοον λέσχην, ἃ μετὰ πρώτοισιν ἀνέγνων.
γέγονε δὲ τοῖς χρόνοις ὡς αὐτός φησιν ἐν τῷ μικρῷ διακόσμῳ, νέος κατὰ πρεσβύτην ἀναξαγόραν, ἔτεσιν αὐτοῦ νεώτερος τετταράκοντα. συντετάχθαι δέ φησι τὸν μικρὸν διάκοσμον ἔτεσιν ὕστερον τῆς ἰλίου ἁλώσεως, τριάκοντα καὶ ἑπτακοσίοις. γεγόνοι δ' ἄν, ὡς μὲν ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, κατὰ τὴν ὀγδοηκοστὴν ὀλυμπιάδα. ὡς δὲ θράσυλλος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ τὰ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν δημοκρίτου βιβλίων, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος, τῆς ἑβδόμης καὶ ἑβδομηκοστῆς ὀλυμπιάδος, ἐνιαυτῷ φησι πρεσβύτερος ὢν σωκράτους. εἴη ἂν οὖν κατὰ ἀρχέλαον τὸν ἀναξαγόρου μαθητὴν, καὶ τοὺς περὶ οἰνοπίδην. καὶ γὰρ τούτου μέμνηται, καὶ περὶ τῆς τοῦ ἑνὸς δόξης τῶν περὶ παρμενίδην καὶ ζήνωνα, ὡς κατ' αὐτὸν μάλιστα διαβεβοημένων. καὶ πρωταγόρα τοῦ ἀβδηρίτου. ὃς ὁμολογεῖται κατὰ σωκράτην γεγονέναι. φησὶ δὲ ἀθηνόδωρος ἐν η̄ περιπάτων ἐλθόντος ἱπποκράτους πρὸς αὐτὸν, κομισθῆναι γάλα. καὶ θεασάμενον τὸ γάλα εἰπεῖν, καὶ αἰγὸς πρωτοτόκου καὶ μελαίνης. ὅθεν τὴν ἀκρίβειαν αὐτοῦ θαυμάσαι τὸν ἱπποκράτην. ἀλλὰ καὶ κόρης ἀκολουθούσης τῷ ἱπποκράτει, τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ἀσπάσασθαι οὕτω, χαῖρε κόρη. τῇ δ' ἐχομένῃ, χαῖρε γύναι. καὶ ἦν ἡ κόρη τῆς

νυκτὸς διεφθαρμένη. τελευτῆσαι δὲ τὸν Δημόκριτόν φησιν Ἕρμιππος, τοῦτον τὸν τρόπον. ἤδη ὑπεργήρων ὄντα, πρὸς τῷ καταστρέφειν εἶναι. τὴν οὖν ἀδελφὴν λυπεῖσθαι ὅτι ἐν τῇ τῶν θεσμοφόρων ἑορτῇ μέλλοι τεθνήξεσθαι. καὶ τῇ θεῷ τὸ καθῆκον αὐτὴ οὐ ποιήσειν. τὸν δὲ, θαρρεῖν εἰπεῖν. καὶ κελεῦσαι αὐτῷ προσφέρειν ἄρτου θερμοὺς ὁσημέραι. τούτους δὴ ταῖς ῥισὶ προσφέρων, διεκράτησεν αὑτὸν τὴν ἑορτήν. ἐπεὶ δὲ παρῆλθον αἱ ἡμέραι, τρεῖς δὲ ἦσαν, ἀλυπότατα τὸν βίον προήκατο, ὥς φησιν Ἵππαρχος, ἐννέα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη βιούς. ἡμεῖς τε εἰς αὐτὸν ἐν τῇ παμμέτρῳ, τοῦτον ἐποιήσαμεν τὸν τρόπον.

καὶ τίς ἔφυ σοφὸς ὧδε, τίς ἔργον ἔρεξε τοσοῦτον,
ὅσσον ὁ παντοδαὴς ἤνυσε Δημόκριτος.
ὃς θάνατον παρεόντα, τρί' ἤματα δώμασιν ἔσχε,
καὶ θερμοῖς ἄρτων ἄσθμασιν ἐξένισε.

δόξαι αὐτῷ

τοιοῦτος μὲν ὁ βίος τἀνδρός. δοκεῖ δὲ αὐτῷ τάδε. ἀρχὰς εἶναι τῶν ὅλων ἀτόμους, καὶ κενόν. τὰ δ' ἄλλα πάντα, νενομίσθαι δοξάζεσθαι. ἀπείρους τε εἶναι κόσμους, καὶ γεννητοὺς καὶ φθαρτούς. μηδέν τε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι. μηδὲ εἰς τὸ μὴ ὄν, φθείρεσθαι. καὶ τὰς ἀτόμους δὲ ἀπείρους εἶναι κατὰ μέγεθος καὶ πλῆθος. φέρεσθαι δ' ἐν τῷ ὅλῳ, δινουμένας. καὶ οὕτω πάντα τὰ συγκρίματα γεννᾶν, πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆν. εἶναι γὰρ καὶ ταῦτα ἐξ ἀτόμων τινῶν συστήματα. ἅπερ εἶναι ἀπαθῆ καὶ ἀναλλοίωτα διὰ τὴν στε-

ρότητα

ἑτερότητα. τόν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην ἐκ τοιούτων τινῶν καὶ περιφερῶν ὄγκων συγκεκρίσθαι, καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίως. ἣν καὶ νοῦν ταὐτὸν εἶναι. ὁρᾶν δ' ἡμᾶς κατ' εἰδώλων ἐμπτώσεις. πάντα τε κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι, τῆς δίνης αἰτίας οὔσης τῆς γενέσεως πάντων, ἣν ἀνάγκην λέγει. τέλος δὲ εἶναι τὴν εὐθυμίαν. οὐ τὴν αὐτὴν οὖσαν τῇ ἡδονῇ, ὡς ἔνιοι παρακούσαντες ἐξηγήσαντο. ἀλλὰ καθ' ἣν γαληνῶς καὶ εὐσταθῶς ἡ ψυχὴ διάγει, ὑπὸ μηδενὸς ταραττομένη φόβου, ἢ δεισιδαιμονίας, ἢ ἄλλου τινὸς πάθους. καλεῖ δ' αὐτὴν καὶ εὐεστὼ, καὶ πολλοῖς ἄλλοις ὀνόμασι. ποιητὰ δὲ νόμιμα εἶναι. φύσει δὲ ἄτομα, καὶ κενόν. καὶ ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐδόκει. τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ, καὶ θράσυλλος ἀνέγραφε κατὰ τάξιν οὕτως, ὥσπερεὶ καὶ τὰ πλάτωνος, κατὰ τετραλογίαν. ἔστι δὲ ἠθικὰ μὲν, τάδε. πυθαγόρης. περὶ τῆς τοῦ σοφοῦ διαθέσεως. περὶ τῶν ἐν ἅδῃ. τριτογένεια. τοῦτο δὲ ἐστὶν, ὅτι τρία γίνεται ἐξ αὐτῆς, ἃ πάντα ἀνθρώπινα συνέχει. περὶ ἀνδραγαθίας ἢ περὶ ἀρετῆς. ἀμαλθείας κέρας. περὶ εὐθυμίας. ὑπομνημάτων, ἢ οἴκων. ἡ γὰρ εὐεστὼ οὐχ εὑρίσκεται. καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἠθικά. φυσικὰ δὲ τάδε. μέγας διάκοσμος, ὃν οἱ περὶ θεόφραστον, λευκίππου φασὶν εἶναι. μικρὸς διάκοσμος. κοσμογραφίη. περὶ τῶν πλανήτων. περὶ φύσεως πρῶτον. περὶ ἀνθρώπου φύσεως, ἢ περὶ σαρκὸς ū. περὶ νοῦ, περὶ ψυχῆς ἐπιγραφουσι. περὶ χυμῶν. περὶ χροῶν. περὶ τῶν δια-

Βιβλία αὐτοῦ

φθειρόντων ῥυσμῶν. περὶ ἀμειψιρρυσμιῶν. κρατυντήρια, ὅπερ ἐστὶν ἐπικρατικὰ τῶν προειρημένων. περὶ εἰδώλου, ἢ περὶ προνοίας. περὶ λογικῶν κανὼν ᾱ β̄ γ̄. ἀπορρήματα. ταῦτα καὶ περὶ φύσεως. τὰ δὲ ἀσύντακτα, ἐστι τάδε. αἰτίαι οὐράνιαι. αἰτίαι ἀέριοι. αἰτίαι ἐπίπεδοι. αἰτίαι περὶ πυρὸς καὶ τῶν ἐν πυρί. αἰτίαι περὶ φωνῶν. αἰτίαι περὶ σπερμάτων, καὶ φυτῶν, καὶ καρπῶν. αἰτίαι περὶ ζώων γ̄. αἰτίαι σύμμικτοι. περὶ τῆς λίθου. ταῦτα καὶ τὰ ἀσύντακτα. μαθηματικὰ δὲ τάδε. περὶ διαφορᾶς γνώμης, ἢ περὶ ψαύσεως κύκλου καὶ σφαίρας. περὶ γεωμετρίας. γεωμετρικόν. ἀριθμοί. περὶ ἀλόγων γραμμῶν καὶ ναστῶν β̄. ἐκπετάσματα. μέγας ἐνιαυτὸς, ἢ ἀστρονομίη. παράπηγμα. ἅμιλλα κλεψύδρας. οὐρανογραφίη. πολογραφίη. ἀκτινογραφίη. τοσαῦτα καὶ τὰ μαθηματικά. μουσικὰ δὲ τάδε. περὶ ῥυθμῶν καὶ ἁρμονίης. περὶ ποιήσεως. περὶ καλλοσύνης ἐπέων. περὶ εὐφώνων καὶ δυσφώνων γραμμάτων. περὶ ὁμήρου ἢ ὀρθοεπείης καὶ γλώσσων. περὶ ἀοιδῆς. περὶ ῥημάτων. ὀνομαστικόν. τοσαῦτα καὶ τὰ μουσικά. τεχνικὰ δὲ τάδε. πρόγνωσις. περὶ διαίτης, ἢ διαιτητικὸν, ἢ ἰατρικὴ γνώμη. αἰτίαι περὶ ἀκαιριῶν. περὶ γεωργίης, ἢ γεωμετρικόν. περὶ ζωγραφίης. τακτικὸν, καὶ ὁπλομαχικόν. τοσαῦτα καὶ τάδε. τάττουσι δέ τινες κατ' ἰδίαν ἐκ τῶν ὑπομνημάτων, καὶ ταῦτα. τὸ περὶ τῶν ἐν βαβυλῶνι ἱερῶν γραμμάτων. περὶ τῶν ἐν μερόῃ ἱερῶν γραμμάτων.

περὶ ἱστορίης. χαλδαϊκὸς λόγος. φρύγιος λόγος. περὶ πυρετοῦ, καὶ τῶν ἀπὸ νόσου βησσόντων. νομικὰ αἴτια. χέρνιβα ἢ προβλήματα. τὰ δ' ἄλλα ὅσα τινὲς ἀναφέρουσιν εἰς αὐτόν, τὰ μὲν ἐκ τῶν αὐτοῦ διεσκεύασαι, τὰ δ' ὁμολογουμένως ἐστὶν ἀλλότρια. ταῦτα καὶ περὶ τῶν βιβλίων αὐτοῦ ἢ τοσαῦτα. γεγόνασι δὲ δημόκριτοι, ἕξ. πρῶτος αὐτὸς οὗτος. δεύτερος χῖος μουσικὸς κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. τρίτος ἀνδριαντοποιός, οὗ μέμνηται ἀντίγονος. τέταρτος περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν ἐφέσῳ γεγραφώς, καὶ τῆς πόλεως σαμοθρᾴκης. πέμπτος, ποιητὴς ἐπιγραμμάτων σαφὴς καὶ ἀνθηρός. ἕκτος, περγαμηνὸς ἀπὸ ῥητορικῶν λόγων.

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ

Πρωταγόρας ἀρτέμωνος, ἢ ὡς ἀπολλόδωρος καὶ Δίων ἐν περσικοῖς, μαιανδρείου, ἀβδηρίτης, καθά φησιν ἡρακλείδης ὁ ποντικὸς ἐν τοῖς περὶ νόμων, ὃς καὶ θουρίοις νόμους γράψαι φησὶν αὐτόν. ὡς δ' εὔπολις ἐν κόλαξι, τήϊος. φησὶ γάρ.

ἔνδοθι μέν ἐστι πρωταγόρας ὁ τήϊος.

οὗτος καὶ πρόδικος λόγους ἀναγινώσκοντες ἠρανίζοντο. καὶ πλάτων ἐν τῷ πρωταγόρᾳ φησί, βαρύφωνον εἶναι τὸν πρόδικον. Διήκουσε δὲ ὁ πρωταγόρας, δημοκρίτου. ἐκαλεῖτο τε σοφία, ὥς φησι φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. πρῶτος ἔφη δύο λόγους εἶναι περὶ παντὸς πράγματος ἀντικειμένους ἀλλήλοις. οἷς

καὶ

καὶ συνηρώτα πρῶτος οὗτος πράξας. ἀλλὰ καὶ ἤρξατό που οὕτως τὸν τρόπον. πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος. τῶν μὲν ὄντων ὡς ἔστι. τῶν δὲ οὐκ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν. ἔλεγέ τε μηδὲν εἶναι ψυχὴν παρὰ τὰς αἰσθήσεις. καθὰ καὶ πλάτων φησὶν ἐν θεαιτήτῳ. καὶ πάντα εἶναι ἀληθῆ. καὶ ἀλλαχοῦ δὲ οὕτως ἤρξατο τὸν τρόπον. περὶ μὲν θεῶν, οὐκ ἔχω εἰδέναι, εἴθ' ὡς εἰσίν, εἴθ' ὡς οὐκ εἰσίν. πολλὰ γὰρ τὰ κωλύοντα εἰδέναι ἥ τε ἀδηλότης καὶ βραχὺς ὢν ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου. διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ συγγράμματος ἐξεβλήθη πρὸς ἀθηναίων. καὶ τὰ βιβλία αὐτοῦ κατέκαυσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὑπὸ κήρυκα ἀναλεξάμενοι ἑκάστου τῶν κεκτημένων. οὗτος πρῶτος μισθὸν εἰσεπράξατο μνᾶς ἑκατόν. καὶ πρῶτος μέρη χρόνου διώρισε καὶ καιροῦ δύναμιν ἐξέθετο, καὶ λόγων ἀγῶνας ἐποιήσατο, καὶ σόφισμα τοῖς πραγματολογοῦσι προσήγαγε. καὶ τὴν διάνοιαν ἀφεὶς πρὸς τοὔνομα διελέχθη. καὶ τὸ νῦν ἐπιπόλαιον γένος τῶν ἐριστικῶν ἐγέννησεν. ἵνα καὶ τίμων φησὶ περὶ αὐτοῦ.

πρωταγόρης τ' ἐπίμικτος ἐριζέμεναι εὖ εἰδώς.

οὗτος καὶ τὸ σωκρατικὸν εἶδος τῶν λόγων πρῶτος ἐκίνησε, καὶ τὸν ἀντισθένους λόγον τὸν πειρώμενον ἀποδεικνύειν, ὡς οὐκ ἔστι ἀντιλέγειν, οὗτος πρῶτος διείλεκται, καθά φησι πλάτων ἐν εὐθυδήμῳ. καὶ πρῶτος κατέδειξε τὰς πρὸς τὰς θέσεις ἐπιχειρήσεις, ὥς φησιν ἀρτεμίδωρος ὁ διαλεκτικὸς ἐν τῷ

πρὸς

πρὸς χρύσιππον. καὶ πρῶτος τὴν καλουμένην τύλην ἐφ' ἧς τὰ φορτία βαστάζουσιν εὗρεν ὥς φησιν ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ παιδείας. φορμοφόρος γὰρ ἦν, ὥς καὶ ἐπίκουρός που φησί. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἤρθη, πρὸς δημόκριτον ξύλα δεδεκὼς ὀφθείς. διεῖλέ τε τὸν λόγον πρῶτος εἰς τέτταρα, εὐχωλὴν, ἐρώτησιν, ἀπόκρισιν, ἐντολήν. οἱ δὲ, εἰς ἑπτὰ, διήγησιν, ἐρώτησιν, ἀπόκρισιν, ἐντολὴν, ἀπαγγελίαν, εὐχωλὴν, κλῆσιν, οὓς καὶ πυθμένας εἶπε λόγων. ἀλκιδάμας δὲ, τέτταρας λόγους φησί. φάσιν, ἀπόφασιν, ἐρώτησιν, προσαγόρευσιν. πρῶτον δὲ τῶν λόγων ἑαυτοῦ ἀνέγνω τὸν περὶ θεῶν. οὗ τὴν ἀρχὴν ἄνω παρεθέμεθα. ἀνέγνω δὲ ἀθήνησιν ἐν τῇ εὐριπίδου οἰκίᾳ. ἢ ὥς τινες ἐν τῇ μεγακλείδου, ἄλλοι ἐν λυκείῳ, μαθητοῦ τὴν φωνὴν αὐτῷ χρήσαντος ἀρχαγόρου τοῦ θεοδότου. κατηγόρησε δὲ αὐτοῦ πυθόδωρος πολυζήλου, εἷς τῶν τετρακοσίων. ἀριστοτέλης δ' εὔαθλον φησίν. ἔστι δὲ τὰ σωζόμενα αὐτοῦ βιβλία τάδε. τέχνη ἐριστικῶν. περὶ πάλης. περὶ τῶν μαθημάτων. περὶ πολιτείας. περὶ φιλοτιμίας. περὶ ἀρετῶν. περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ καταστάσεως. περὶ τῶν ἐν ᾅδου. περὶ τῶν οὐκ ὀρθῶς τοῖς ἀνθρώποις πρασσομένων. προστακτικός. δίκη ὑπὲρ μισθοῦ. ἀντιλογιῶν δύο. καὶ ταῦτα μὲν αὐτῷ τὰ βιβλία. γέγραφε δὲ καὶ πλάτων εἰς αὐτὸν διάλογον. φησὶ δὲ φιλόχορος, πλέοντος αὐτοῦ εἰς σικελίαν, τὴν ναῦν καταποντωθῆναι, καὶ τοῦτ' αἰνίττεσθαι εὐρι- — βιβλία αὐτοῦ

πίδην ἐν τῷ ἐξίονι. ἔνιοι κατὰ τὴν ὁδὸν τελευτῆσαι αὐτόν. ἀπολλόδωρος δέ φησι σοφιστεῦσαι αὐτὸν τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ ἀκμάζειν κατὰ τὴν τετάρτην καὶ ὀγδοηκοστὴν ὀλυμπιάδα. ἔστι καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν οὕτως ἔχον.

καί σε πρωταγόρη φάτιν ἔκλυον ὡς ἄρ' ἀθηναίων
ἔκ ποτ' ἰὼν, καθ' ὁδὸν πρέσβυς ἐὼν, ἔθανες.
εἵλετο γάρ σε φυγεῖν κέκροπος πόλις. ἀλλὰ σὺ μέν που
παλλάδος ἄστυ φύγες, πλούτωνα δ' οὐκ ἔφυγες.

λέγεται δέ ποτε αὐτὸν ἀπαιτοῦντα τὸν μισθὸν εὐάθλον τὸν μαθητὴν, ἐκείνου εἰπόντος, ἀλλ' οὐδέπω νενίκηκα, εἰπεῖν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἂν νικήσω, ὅτι ἐγὼ ἐνίκησα, λαβεῖν με δεῖ. ἐὰν δὲ σὺ, ὅτι σύ. γέγονε δὲ καὶ ἄλλος πρωταγόρας, ἀστρολόγος, εἰς ὃν καὶ εὐφορίων ἐπικήδειον ἔγραψε. καὶ τρίτος στωϊκὸς φιλόσοφος.

ΔΙΟΓΕΝΗΣ

Διογένης ἀπολλοθέμιδος ἀπολλωνιάτης, ἀνὴρ φυσικὸς καὶ ἄγαν ἐλλόγιμος. ἤκουσε δέ φησιν ἀντισθένης, ἀναξιμένους. ἦν δὲ ἐν τοῖς χρόνοις κατ' ἀναξαγόραν. τοῦτόν φησιν ὁ φαληρεὺς δημήτριος, ἐν τῇ σωκράτους ἀπολογίᾳ, διὰ μέγαν φθόνον μικροῦ κινδυνεῦσαι ἀθήνησιν. ἐδόκει δὲ αὐτῷ τάδε. στοιχεῖον εἶναι τὸν ἀέρα. κόσμους ἀπείρους, καὶ κενὸν ἄπειρον. τόν τε ἀέρα πυκνούμενον καὶ ἀραιούμενον, γεννητικὸν εἶναι τῶν κόσμων. οὐδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι. οὐδὲ εἰς τὸ μὴ ὂν φθείρεσθαι. τὴν γῆν στρογγύλην ἠρεισ-

μένην

μένην ἐν τῷ μέσῳ. τὴν σύστασιν εἰληφυῖαν κατὰ τὴν ἐκ τοῦ θερμοῦ περιφορὰν καὶ πῆξιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ. ἀρχὴ δὲ αὐτῷ τοῦ συγγράμματος, ἥδε. λόγου παντὸς ἀρχόμενον, δοκεῖ μοι χρεὼν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἀναμφισβήτητον παρέχεσθαι. τὴν δὲ ἑρμηνείαν, ἁπλῆν καὶ σεμνήν.

ΑΝΑΞΑΡΧΟΣ

Ἀνάξαρχος ἀβδηρίτης, οὗτος ἤκουσε διομένους τοῦ σμυρναίου. οἱ δὲ, μητροδώρου τοῦ χίου, ὃς ἔλεγε, μηδὲ αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι ὅτι οὐδὲν οἶδε. μητρόδωρος δὲ νέσσου τοῦ χίου. οἱ δὲ, δημοκρίτου φασὶν ἀκοῦσαι. ὁ δ᾽ οὖν ἀνάξαρχος, καὶ ἀλεξάνδρῳ συνῆν. καὶ ἤκμαζε κατὰ τὴν δεκάτην καὶ ἑκατοστὴν ὀλυμπιάδα. καὶ εἶχεν ἐχθρὸν, νικοκρέοντα τὸν κύπρου τύραννον. καί ποτε ἐν συμποσίῳ τοῦ ἀλεξάνδρου ἐρωτήσαντος αὐτὸν, τί ἄρα δοκεῖ τὸ δεῖπνον, εἰπεῖν φασίν, ὦ βασιλεῦ, πάντα πολυτελῶς. ἔδει δὲ λοιπὸν κεφαλὴν σατράπου τινὸς παρατεθεῖσθαι, ἀπορρίπτων πρὸς τὸν νικοκρέοντα. ὁ δὲ μνησικακήσας μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ βασιλέως, ὅτε πλέων ἀκουσίως προσηνέχθη τῇ κύπρῳ ὁ ἀνάξαρχος, συλλαβὼν αὐτὸν εἰς ὅλμον βαλὼν, ἐκέλευσε σιδηροῖς ὑπέροις τύπτεσθαι. τὸν δὲ οὐ φροντίσαντα τῆς τιμωρίας εἰπεῖν· ἐκεῖνο δὲ εἰπεῖν τὸ περιφερόμενον. πτίσσε τὸν ἀναξάρχου θύλακον. ἀνάξαρχον δὲ οὐ πλήττεις. κελεύσαντος δὲ τοῦ νικοκρέοντος καὶ τὴν γλῶτταν αὐτοῦ

κτεινηθῆναι, λόγος ἀποτραγόντα ἐμπτῦσαι αὐτῷ. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως.

πτύσσετε μᾶλλον ἔτι καὶ μᾶλλον, θύλακός ἐστι
    πτύσσετ' ἀνάξαρχος δ' ἐν διός ἐστι πάλαι.
καί σε διαστείλαι ὀλίγον τὰ δυσνεφῆ τάδε λέξει
    ῥήματα * περσεφόνη ἔρρεε.

οὗτος διὰ τὴν ἀπάθειαν καὶ εὐκολίαν τοῦ βίου, εὐδαιμονικὸς ἐκαλεῖτο. καὶ ἦν ἐκ τοῦ ῥᾴστου δυνατὸς σωφρονίζειν. τὸν γοῦν ἀλέξανδρον οἰόμενον εἶναι θεὸν, ἐπέστρεψεν. ἐπειδὴ γὰρ ἔκ τινος πληγῆς εἶδεν αὐτοῦ καταρρέον αἷμα, δείξας τῇ χειρὶ πρὸς αὐτὸν φησί.

τουτὶ μὲν αἷμα καὶ οὐκ ἰχὼρ
οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσι.

πλούταρχος δὲ αὐτὸν ἀλέξανδρον τοῦτο λέξαι πρὸς τοὺς φίλους φησίν. ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε προπίνοντα αὐτῷ τὸν ἀνάξαρχον, δεῖξαι τὴν κύλικα καὶ εἰπεῖν.

βληθήσεται δή τις θεῶν βροτησίᾳ χειρί.

ΠΥΡΡΩΝ

Πύῤῥων ἠλεῖος πλειστάρχου μὲν ἦν υἱός. καθὰ καὶ διοκλῆς ἱστορεῖ. ὥς φησι δὲ ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, πρότερον ἦν ζωγράφος καὶ ἤκουσε δρύσωνος τοῦ στίλπωνος, ὡς ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. εἶτα ἀναξάρχῳ ξυνακολουθῶν πανταχοῦ, ὡς καὶ τοῖς γυμνοσοφισταῖς ἐν ἰνδίᾳ συμμῖξαι, καὶ τοῖς μάγοις. ὅθεν γενναιότατα δοκεῖ φιλοσοφῆσαι, τὸ τῆς

ἀκα-

ἀκαταληψίας καὶ ἐποχῆς εἶδος εἰσαγαγὼν, ὡς ἀσκάνιος ὁ αὐδηρίτης φησίν. οὐδὲν γὰρ ἔφασκεν οὔτε καλὸν, οὔτε αἰσχρὸν, οὔτε δίκαιον, οὔτε ἄδικον. καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων μηδὲν εἶναι, τῇ ἀληθείᾳ. νόμῳ δὲ καὶ ἔθει πάντα τοὺς ἀνθρώπους πράττειν. οὐ γὰρ μᾶλλον τόδε, ἢ τόδε εἶναι ἕκαστον. ἀκόλουθος δ' ἦν καὶ τῷ βίῳ, μηδὲν ἐκτρεπόμενος μηδὲ φυλαττόμενος. ἅπαντα ὑφιστάμενος. ἁμάξας εἰ τύχοι καὶ κρημνοὺς, καὶ κύνας, καὶ ὅσα μηδὲν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐπιτρέπων. σώζεσθαι μέντοι καθά φασιν οἱ περὶ τὸν καρύστιον ἀντίγονον ὑπὸ τῶν γνωρίμων παρακολουθούντων. αἰνησίδημος δέ φησι φιλοσοφεῖν μὲν αὐτὸν κατὰ τὸν τῆς ἐποχῆς λόγον. μὴ μέντοι γε ἀπροοράτως ἕκαστα πράττειν. ἀντίγονος δέ φησιν ὁ καρύστιος ἐν τῷ περὶ πύρρωνος τάδε περὶ αὐτοῦ. ὅτι τὴν ἀρχὴν ἄδοξός τε ἦν καὶ πένης, καὶ ζωγράφος. σώζεσθαί τε αὐτοῦ ἐν ἤλιδι ἐν τῷ γυμνασίῳ, λαμπαδιστὰς μετρίως ἔχοντας. ἐκπατεῖν τε αὐτὸν καὶ ἐρημάζειν σπανίως ποτὲ ἐπιφαινόμενον τοῖς οἴκοι. τοῦτο δὲ ποιεῖν ἀκούσαντα ἰνδοῦ τινος ὀνειδίζοντος ἀναξάρχῳ, ὡς οὐκ ἂν ἕτερόν τινα διδάξαι οὗτος ἀγαθὸν αὐτὸς αὐλὰς βασιλικὰς θεραπεύων. ἀεί τε εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ καταστήματι. ὥς τε εἰ καί τις αὐτὸν καταλίποι μεταξὺ λέγοντα, αὐτῷ διαπεραίνειν τὸν λόγον, καίτοι κεκινημένον ὄντα ἐν νεότητι. πολλάκις φησὶ καὶ ἀπεδήμει μηδενὶ προειπὼν, καὶ συνερρέμβετο οἷς

τισιν

πισιν ἤθελεν. καί ποτε Ἀναξάρχου εἰς τέλμα ἐμπεσόντος, παρῆλθεν οὐ βοηθήσας. τινῶν δὲ αἰτιωμένων, αὐτὸς Ἀνάξαρχος ἐπῄνει τὸ ἀδιάφορον καὶ ἄστοργον αὐτοῦ. καταληφθεὶς δέ ποτε καὶ ἑαυτῷ λαλῶν, καὶ ἐρωτηθεὶς τὴν αἰτίαν, ἔφη, μελετᾶν χρηστὸς εἶναι. ἔν τε ταῖς ζητήσεσιν, ὑπ' οὐδενὸς καταφρονεῖτο, διὰ τὸ ἐξοδικῶς λέγειν καὶ πρὸς ἐρώτησιν. ὅθεν καὶ Ναυσιφάνην ἤδη νεανίσκον ὄντα, θηραθῆναι. ἔφασκεν γοῦν γίνεσθαι δεῖν τῆς μὲν διαθέσεως τῆς Πυρρωνείου, τῶν δὲ λόγων τῶν ἑαυτοῦ. ἔλεγέ τε πολλάκις καὶ Ἐπίκουρον θαυμάζοντα τὴν Πύρρωνος ἀναστροφήν, συνεχὲς αὐτοῦ πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. οὕτω δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῆς πατρίδος τιμηθῆναι, ὥς τε καὶ ἀρχιερέα καταστῆσαι αὐτόν, καὶ δι' ἐκεῖνον πᾶσι τοῖς φιλοσόφοις ἀτέλειαν ψηφίσασθαι. καὶ δὴ ζηλωτὰς εἶχε πολλοὺς τῆς ἀπραγμοσύνης. ὅθεν καὶ ὁ Τίμων περὶ αὐτοῦ φησὶν οὕτως ἐν τῷ Πύθωνι καὶ ἐν τοῖς σίλλοις.

ὦ γέρον, ὦ πύρρων, πῶς ἢ πόθεν ἔκλυσιν εὗρες
λατρείης δοξῶν τε κενοφροσύνης τε σοφιστῶν,
καὶ πάσης ἀπάτης πειθοῦς τ' ἀπελύσαο δεσμά,
οὐ δὲ μέλει σοι ταῦτα μεταλλήσειν τινὸς αὔρας
Ἑλλάδ' ἔχουσι, πόθεν δὲ καὶ εἰς ὅτι κυρεῖ ἕκαστα.

καὶ πάλιν ἐν τοῖς ἰνδαλμοῖς.

τοῦτό μοι ὦ πύρρων ἱμείρεται ἦτορ ἀκοῦσαι,
πῶς ποτ' ἀνὴρ ἔτ' ἄγεις ῥᾶστα μεθ' ἡσυχίας.
μοῦνος ἐν ἀνθρώποισι θεῶ τρόπον ἡγεμονεύων.

ἀθηναῖοι δὲ καὶ πολιτείᾳ αὐτὸν ἐτίμησαν, καθά φησι διοκλῆς, ἐπὶ τῷ κότυν τὸν θρᾷκα διαχειρίσασθαι. εὐσεβῶς δὲ καὶ τῇ ἀδελφῇ συνεβίω, μαίᾳ οὔσῃ καθά φησιν ἐρατοσθένης ἐν τῷ περὶ πλούτου καὶ πενίας, ὅτι καὶ αὐτὸς φέρων εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐπίπρασκεν ὀρνίθια καὶ χοιρίδια. καὶ τὰ ἐπὶ τῆς οἰκίας καθαίροι ἀδιαφόρως. λέγεται δὲ καὶ δέλφακα λούειν αὐτὸς ὑπὸ ἀδιαφορίας. καὶ χολήσας τι περὶ τῆς ἀδελφῆς, φιλίστα δὲ ἐκαλεῖτο, πρὸς τὸν λαβόμενον εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἐν γυναίῳ ἡ ἐπίδειξις τῆς ἀδιαφορίας. καὶ κυνός ποτε ἐπενεχθέντος διασοβηθέντα, εἰπεῖν πρὸς τὸν αἰτιασάμενον, ὡς χαλεπὸν εἴη ὁλοσχερῶς ἐκδῦναι ἄνθρωπον. διαγωνίζεσθαι δὲ ὡς οἷόν τε. πρῶτον μὲν τοῖς ἔργοις πρὸς τὰ πράγματα. εἰ δὲ μή, τῷ γε λόγῳ. φασὶ δὲ καὶ σηπτικῶν φαρμάκων καὶ τομῶν, καὶ καύσεων ἐπί τινος ἕλκους αὐτῷ προσενεχθέντων, ἀλλὰ μηδὲ τὰς ὀφρῦς συναγαγεῖν. καὶ ὁ τίμων δὲ διασαφεῖ τὴν διάθεσιν αὐτοῦ, ἐν οἷς πρὸς πύθωνα διέξεισιν. ἀλλὰ καὶ φίλων ὁ ἀθηναῖος γνώριμος αὐτοῦ γεγονὼς ἔλεγεν, ὡς ἐμέμνητο μὲν δημοκρίτου. εἶτα δὲ καὶ ὁμήρου, θαυμάζων αὐτὸν καὶ συνεχὲς λέγων.

οἵη περ φύλλων γενεὴ τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.

καὶ ὅτι φησὶ καὶ μυίαις καὶ ὀρνέοις εἴκαζε τοὺς ἀνθρώπους. προσφέρεσθαι δὲ καὶ τάδε.

ἀλλὰ φίλος θάνε καὶ σύ, τίη ὀλοφύρεαι αὔτως,
κάτθανε καὶ πάτροκλος, ὥς περ σέο πολλὸν ἀμείνων.

καὶ

καὶ ὅσα συντείνει εἰς τὸ ἀβέβαιον, καὶ κενόσπουδον ἅμα καὶ παιδαριῶδες τῶν ἀνθρώπων. ποσειδώνιος δὲ καὶ τοιοῦτό τι διέξεισι περὶ αὐτοῦ. τῶν γὰρ ἐμπλεόντων ἐσκυθρωπακότων ὑπὸ χειμῶνος, αὐτὸς γαληνὸς ὤν, ἀνέρρωσε τὴν ψυχήν, δείξας ἐν τῷ πλείῳ χοιρίδιον ἐσθίον, καὶ εἰπὼν, ὡς χρὴ τὸν σοφὸν ἐν τοιαύτῃ καθεστάναι ἀταραξίᾳ. μόνος δὲ νουμήνιος καὶ δογματίσαι φησὶν αὐτόν. τούτου πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ μαθηταὶ γεγόνασιν ἐλλόγιμοι. ὧν εὐρύλοχος οὗ φέρεται ἐλάττωμα τόδε. φασὶ γὰρ ὡς οὕτω παρωξύνθη ποτέ, ὥς τε τὸν ὀβελίσκον ἄρας μετὰ τῶν κρειῶν, ἕως τῆς ἀγορᾶς ἐδίωκε τὸν μάγειρον. καὶ ἐν ἤλιδι καταπονούμενος ὑπὸ τῶν ζητούντων ἐν τοῖς λόγοις, ἀπορρήξας θοἰμάτιον, διενήξατο τὸν ἀλφειόν. ἦν οὖν πολεμιώτατος τοῖς σοφισταῖς, ὡς καὶ τίμωνα φασίν. ὁ δὲ τίμων, τὰ πλεῖστα διελέγετο. ὅθεν καὶ περὶ τούτου φησὶν οὕτως.

ἢ τῶν ἀπ' ἀνθρώπων ἀπόσχολον, αὐτολαλητὴν
οὐκ ἐμπαζόμενον δόξης ἐρίδων τε φίλωνα.

πρὸς τούτοις, διήκουε τοῦ πύρρωνος, ἑκαταῖός τε ὁ ἀβδηρίτης. καὶ τίμων ὁ φλιάσιος ὁ τοὺς σίλλους πεποιηκώς. περὶ οὗ λέξομεν. ἔτι τε ναυσιφάνης τήιος. οὗ φασί τινες ἀκοῦσαι ἐπίκουρον. οὗτοι πάντες, πυῤῥώνειοι μὲν ἀπὸ τοῦ διδασκάλου, ἀπορητικοὶ δὲ καὶ σκεπτικοί, καὶ ἔτι ἐφεκτικοί, καὶ ζητητικοί, ἀπὸ τοῦ οἷον δόγματος προσηγορεύοντο. ζητητικὴ μὲν οὖν φιλοσο-

φία

φία, ἀπὸ τοῦ πάντοτε ζητεῖν τὴν ἀλήθειαν. σκεπτικὴ δὲ, ἀπὸ τοῦ σκέπτεσθαι ἀεὶ, καὶ μηδέποτε εὑρίσκειν. ἐφεκτικὴ δὲ, ἀπὸ τοῦ μετὰ τὴν ζήτησιν πάθους. λέγω δὲ τὴν ἐποχήν. ἀπορητικοὶ δὲ, ἀπὸ τοῦ τοὺς δογματικοὺς ἀπορεῖν, καὶ αὐτούς. πυῤῥώνειοι δὲ, ἀπὸ πυῤῥωνος. θεοδόσιος δὲ ἐν τοῖς σκεπτικοῖς κεφαλαίοις, οὔ φησι δεῖν πυῤῥώνειον καλεῖσθαι τὴν σκεπτικήν. εἰ γὰρ τὸ καθ' ἑκάτερον κίνημα τῆς διανοίας ἄληπτόν ἐστιν, οὐκ εἰσόμεθα τὴν πυῤῥωνος διάθεσιν. μὴ εἰδότες δὲ, οὐ πυῤῥώνειοι καλοίμεθ' ἂν, πρὸς τὸ μηδὲ πρῶτον εὑρηκέναι τὴν σκεπτικὴν πυῤῥωνα, μηδὲ ἔχειν τι δόγμα. λέγοιτο δ' ἂν πυῤῥώνειος ὁμοτρόπως. ταύτης δὲ τῆς αἱρέσεως, ἔνιοί φασιν ὅμηρον κατάρξαι. ἐπεὶ παρ' ὅντιν' ἄλλοτε ἄλλως ἀποφαίνεται, καὶ οὐδὲν ὁρικῶς δογματίζει περὶ τὴν ἀπόφασιν. ἐπεὶ καὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν σκεπτικὰ εἶναι, οἷον, τὸ μηδὲν ἄγαν. καὶ, ἐγγύα πάρα δ' ἄτα. δηλοῦσθαι τὸν βεβαίως καὶ πεπεισμένως διεγγυώμενον ἐπακολουθεῖν ἄτην. ἀλλὰ καὶ ἀρχίλοχον καὶ εὐριπίδην, σκεπτικῶς ἔχειν. ἐν οἷς ἀρχίλοχος μέν φησι.

τοῖος ἀνθρώποισι νοῦς γλαῦκε λεπτίνεω παῖ
γίνεται θνητοῖς ὁκοίην ζεὺς ἐφ' ἡμέρην ἄγει.

εὐριπίδης δέ.

τί δῆτα τοὺς ταλαιπώρους φρονεῖν
βροτοὺς λέγουσι; οὐ γὰρ ἐξηρτήμεθα,
δρῶμεν τοιαῦτ' ἂν ἔυγε τυγχάνῃς θέλων.

οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ξενοφάνης καὶ ζήνων ὁ ἐλεάτης καὶ δημόκριτος κατ᾿ αὐτοὺς σκεπτικοὶ τυγχάνουσιν. ἐν οἷς ξενοφάνης μέν φησι.

καὶ τὸ μὲν οὖν σαφὲς οὔτις ἀνὴρ ἴδεν, οὐδέ τις ἔσται εἰδώς.

ζήνων δὲ τὴν κίνησιν ἀναιρεῖ λέγων. τὸ κινούμενον οὔτε ἐν ᾧ ἐστὶ τόπῳ κινεῖται, οὔτε ἐν ᾧ μὴ ἔστι. δημόκριτος δὲ τὰς ποιότητας ἐκβαλὼν, ἵνα φησί. νόμῳ ψυχρὸν, νόμῳ θερμόν. αἰτίη δὲ ἄτομα, καὶ κενόν. καὶ πάλιν. αἰτίη δὲ οὐδὲν ἴδμεν, ἐν βυθῷ γὰρ ἡ ἀλήθεια. καὶ πλάτωνα τὸ μὲν ἀληθὲς θεοῖς τε καὶ θεῶν παισὶν ἐκχωρεῖν. τὸν δὲ εἰκότα λόγον ζητεῖν. καὶ εὐριπίδην λέγειν.

τίς δ᾿ οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν νομίζεται βροτοῖς;

ἀλλὰ καὶ ἐμπεδοκλέα οὕτως. ἐπεὶ οὐδ᾿ ὁρατὰ ταῦδ᾿ ἀνδράσιν οὔτ᾿ ἐπακουστὰ, οὔτε νόῳ περιληπτά. καὶ ἐπάνω. αὐτὸ μόνον πεισθέντες ὅτῳ προσέκυρσεν ἕκαστος. ἔτι μὴν ἡράκλειτον. μὴ εἰκῆ περὶ τῶν μεγίστων συμβαλώμεθα. καὶ ἱπποκράτην ἔπειτα ἐνδοιαστῶς καὶ ἀνθρωπίνως ἀποφαίνεσθαι. καὶ πρὶν ὅμηρον.

στρεπτὴ δὲ γλῶσσ᾿ ἐστὶ βροτῶν, πολέες δ᾿ ἔνι μῦθοι. καὶ
ἐπέων δὲ πολὺς νόμος ἔνθα καὶ ἔνθα. καὶ
ὁπποῖον κ᾿ εἴπησθα ἔπος, τοῖον κ᾿ ἐπακούσαις.

τὴν ἰσοσθένειαν λέγων καὶ ἀντίθεσιν τῶν λόγων. διετέλουν δὲ οἱ σκεπτικοὶ, τὰ τῶν αἱρέσεων δόγματα πάντα ἀνατρέποντες. αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἀποφαίνοντες

μηδ᾿

μηδ' αὐτὸ τοῦτο. ὥστε καὶ τὸ μὴ ὁρίζειν ἀνῄρουν λέγοντες. οἷον, οὐδὲν ὁρίζομεν, ἐπεὶ ὥριζον ἄν. προφερόμενοι δέ φασι τὰς ἀποφάσεις εἰς μήνυσιν τῆς ἀπροπτωσίας. ὡς εἰ καὶ νεύσαντας τοῦτο, ἐνεδέχετο δηλῶσαι, διὰ τῆς οὐδὲν ὁρίζομεν φωνῆς. τὸ τῆς ἀῤῥεψίας πάθος δηλοῦται. ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τῆς οὐδὲν μᾶλλον, καὶ τῆς παντὶ λόγῳ λόγος ἀντίκειται, καὶ ταῖς ὁμοίαις. λέγεται δὲ τὸ οὐδὲν μᾶλλον καὶ θετικῶς, ὡς ὁμοίων τινῶν ὄντων. οἷον οὐθὲν μᾶλλον ὁ πειρατὴς κακός ἐστιν ἢ ὁ ψεύστης. ὑπὸ δὲ τῶν σκεπτικῶν, οὐ θετικῶς, ἀλλ' ἀναιρετικῶς λέγεται. ὡς ὑπὸ τοῦ ἀνασκευάζοντος καὶ λέγοντος, οὐ μᾶλλον ἡ σκύλλα γέγονεν, ἢ ἡ χίμαιρα. αὐτὸ δὲ τὸ μᾶλλον, ποτὲ μὲν συγκριτικῶς ἐκφέρεται, ὡς ὅταν φῶμεν μᾶλλον τὸ μέλι γλυκὺ ἢ τὴν σταφίδα. ποτὲ δὲ θετικῶς ἐκφέρεται, ὡς ὅταν φῶμεν, μᾶλλον ἡ ἀρετὴ ὠφελεῖ ἢ βλάπτει. σημαίνομεν γὰρ ὅτι ἡ ἀρετὴ ὠφελεῖ, βλάπτει δ' οὔ. ἀναιροῦσι δὲ οἱ σκεπτικοὶ αὐτὴν τὴν οὐδὲν μᾶλλον φωνήν. ὡς γὰρ οὐ μᾶλλον ἔστι πρόνοια ἢ οὐκ ἔστιν, οὕτω καὶ τὸ οὐδὲν μᾶλλον οὐ μᾶλλον ἔστιν, ἢ οὐκ ἔστι. σημαίνει οὖν ἡ φωνὴ καθά φησι καὶ Τίμων ἐν τῷ Πύθωνι, τὸ μηδὲν ὁρίζειν ἀλλὰ προσθετεῖν. ἡ δὲ παντὶ λόγῳ φωνὴ, καὶ αὐτὴ συνάγει τὴν ἐποχήν. τῶν μὲν γὰρ πραγμάτων διαφωνούντων, τῶν δὲ λόγων ἰσοσθενούντων, ἀγνωσία τῆς ἀληθείας ἐπακολουθεῖ. καὶ αὐτῷ δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ, λόγος ἀντίκειται. ὃς καὶ οὗτος μετὰ τὸ ἀνελεῖν

τοὺς ἄλλους, ὑφ' ἑαυτοῦ περιτραπεὶς, ἀπόλλυται, κατ' ἴσον τοῖς καθαρτικοῖς, ἃ τὴν ὕλην προεκκρίναντα, καὶ αὐτὰ ὑπεκκρίνεται καὶ διαπόλλυται. πρὸς ὅ φασιν οἱ δογματικοὶ, μὴ αἴρειν τὸν λόγον, ἀλλὰ προσεπισχυρίζειν. μόνον οὖν διακόνοις ἐχρῶντο τοῖς λόγοις. οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν μὴ λόγῳ λόγον ἀνελεῖν. καθ' ὃν τρόπον εἰώθαμεν λέγειν τόπον μὴ εἶναι. καὶ δεῖ πάντως τὸν τόπον εἰπεῖν. ἀλλ' οὐ δογματικῶς. ἀποδεικτικῶς δέ. καὶ μηδὲν γίνεσθαι κατ' ἀνάγκην καὶ δεῖ τὴν ἀνάγκην εἰπεῖν. τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ τῆς ἑρμηνείας ἐχρῶντο. οἷα γὰρ φαίνεται τὰ πράγματα μὴ τοιαῦτα εἶναι τῇ φύσει, ἀλλὰ μόνον φαίνεσθαι. ζητεῖν τε ἔλεγον οὐχ ἃ νοοῦσιν. ὅτι γὰρ νοεῖται, δῆλον. ἀλλ' ὧν ταῖς αἰσθήσεσι μετέχουσιν. ἔστιν οὖν ὁ πυῤῥώνειος λόγος, μήνυσίς τις τῶν φαινομένων ἢ τῶν ὁπωσοῦν νοουμένων, καθ' ἣν πάντα πᾶσι συμβάλλεται, καὶ συγκρινόμενα, πολλὴν ἀνωφέλειαν καὶ ταραχὴν ἔχοντα εὑρίσκεται, καθά φησιν Αἰνεσίδημος ἐν τῇ εἰς τὰ πυῤῥώνεια ὑποτυπώσει. πρὸς δὲ τὰς ἐν ταῖς σκέψεσιν ἀντιθέσεις, προσαποδεικνύντων καθ' οὓς τρόπους πείθει τὰ πράγματα, κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἀνῄρουν τὴν περὶ αὐτῶν πίστιν. πείθει γὰρ τά τε κατ' αἴσθησιν συμφώνως ἔχοντα, καὶ τὰ μηδέποτε ἢ σπανίως γοῦν μεταπίπτοντα. τά τε συνήθη καὶ τὰ νόμοις διεσταλμένα καὶ τέρποντα. καὶ τὰ θαυμαζόμενα. ἐδείκνυσαν οὖν ἀπὸ τῶν ἐναντίων τοῖς πείθουσιν,

ἴσας

ἴσας τὰς πιθανότητας. αἱ δ' ἀπορίαι κατὰ τὰς συμφωνίας τῶν φαινομένων ἢ νοουμένων, ἃς ἀπεδίδοσαν, ἦσαν κατὰ δέκα τρόπους, καθ' οὓς τὰ ὑποκείμενα παραλλάττοντα ἐφαίνετο. τούτους δὲ τοὺς δέκα τρόπους τίθησιν. ἐμ πρώτῳ ὁ παρὰ τὰς διαφορὰς τῶν ζώων πρὸς ἡδονὴν, καὶ ἀλγηδόνα, καὶ βλάβην καὶ ὠφέλειαν. συνάγεται δὲ δι' αὐτοῦ, τὸ μὴ τὰς αὐτὰς ἀπὸ τῶν αὐτῶν προσπίπτειν φαντασίας. καὶ τὸ διότι τῇ τοιαύτῃ μάχῃ ἀκολουθεῖ τὸ ἐπέχειν. τῶν γὰρ ζώων τὰ μὲν, χωρὶς μίξεως γίνεσθαι, ὡς τὰ πυρίβια, καὶ ὁ ἀράβιος φοίνιξ, καὶ εὐλαί. τὰ δ' ἐξ ἐπιπλοκῆς, ὡς ἄνθρωποι, καὶ τὰ ἄλλα. καὶ τὰ μὲν, οὕτως. τὰ δ' οὕτως συγκέκριται. διὸ καὶ τῇ αἰσθήσει διαφέρει. ὡς κίρκοι μὲν, ὀξύτατοι. κύνες δὲ, ὀσφρητικώτατοι. εὔλογον οὖν τοῖς διαφόροις τοὺς ὀφθαλμοὺς, διάφορα καὶ τὰ φαντάσματα προσπίπτειν. καὶ τῇ μὲν αἰγί, τὸν θαλλὸν εἶναι ἐδώδιμον, ἀνθρώπῳ δὲ πικρόν. καὶ τὸ κώνειον, ὄρτυγι μὲν τρόφιμον, ἀνθρώπῳ δὲ θανάσιμον. καὶ ὁ ἀπόπατος, ὑῒ μὲν ἐδώδιμος, ἵππῳ δὲ οὔ. δεύτερος ὁ παρὰ τὰς τῶν ἀνθρώπων φύσεις, κατὰ ἔθνη καὶ συγκρίσεις. δημοφῶν γοῦν ὁ ἀλεξάνδρου τραπεζοποιὸς ἐν σκιᾷ ἐθάλπετο. ἐν ἡλίῳ δὲ ἐρρίγου. ἄνδρων δὲ ὁ ἀργεῖος ὥς φησιν ἀριστοτέλης διὰ τῆς ἀνύδρου λιβύης ὥδευεν ἄποτος. καὶ ὁ μὲν ἰατρικῆς, ὁ δὲ γεωργίας, ἄλλος ἐμπορίας ὀρέγεται. καὶ ταῦτα οὓς μὲν βλάπτει, οὓς δὲ ὠφελεῖ. ὅθεν ἐφεκτέον. τρί-

τος, παρὰ τὰς τῶν αἰσθητικῶν πόρων διαφοράς. τὸ γοῦν μῆλον, ὁράσει μὲν ὠχρόν. γεύσει δὲ γλυκύ. ὀσφρήσει δὲ, εὐῶδες ὑποπίπτει. καὶ ἡ αὐτὴ δὲ μορφὴ παρὰ τὰς διαφορὰς τῶν κατόπτρων, ἀλλοία θεωρεῖται. ἀκολουθεῖ οὖν μὴ μᾶλλον εἶναι τοῖον τὸ φαινόμενον ἢ ἀλλοῖον. τέταρτος, ὁ παρὰ τὰς διαθέσεις καὶ κοινῶς παραλλαγάς. οἷον, ὑγίειαν, νόσον, ὕπνον, ἐγρήγορσιν, χαράν, λύπην, νεότητα, γῆρας, θάρσος, φόβον, ἔνδειαν, πλήρωσιν, μῖσος, φιλίαν, θερμασίαν, ψύξιν. παρὰ τὸ πνεῖν. παρὰ τὸ πεφράχθαι τοὺς πόρους. ἀλλοῖα οὖν φαίνεται τὰ προσπίπτοντα παρὰ τὰς ποιὰς διαθέσεις. οὐδὲ γὰρ οἱ μαινόμενοι παρὰ φύσιν ἔχουσι. τί γὰρ μᾶλλον ἐκεῖνοι ἢ ἡμεῖς τὸν ἥλιον ὡς ἑστῶτα βλέπομεν. θέων ὁ Τιθωρεὺς ὁ στωϊκός, κοιμώμενος περιεπάτει ἐν τῷ ὕπνῳ. καὶ περικλέους δοῦλος ἐπὶ τοῦ τέγους ἄκρου. πέμπτος, παρὰ τὰς ἀγωγὰς καὶ τοὺς νόμους. καὶ τὰς μυθικὰς πίστεις, καὶ τεχνικὰς συνθήκας, καὶ δογματικὰς ὑπολήψεις. ἐν τούτῳ περιέχεται τὰ περὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν, περὶ ἀληθῶν καὶ ψευδῶν. περὶ τῶν ἀγαθῶν. περὶ θεῶν, καὶ γενέσεως, καὶ φθορᾶς τῶν φαινομένων πάντων. τὸ γοῦν αὐτὸ παρ' οἷς μὲν δίκαιον. παρ' οἷς δὲ ἄδικον. καὶ ἄλλοις μὲν ἀγαθόν. ἄλλοις δὲ κακόν. Πέρσαι μὲν γὰρ οὐκ ἄτοπον ἡγοῦνται, θυγατρὶ μίγνυσθαι. Ἕλληνες δὲ ἔκθεσμον. καὶ μασσαγέται μὲν ὥς φησι καὶ Εὔδοξος ἐν τῇ πρώτῃ τῆς περιόδου, κοινὰς ἔχουσι τὰς

γυναῖ

γυναῖκας. Ἕλληνες δὲ, οὔ. κίλικές τε λῃστείᾳ ἔχαιρον, ἀλλ' οὐχ Ἕλληνες. θεούς τε ἄλλοι ἄλλους ἡγοῦνται. καὶ οἱ μὲν προνοεῖσθαι. οἱ δ' οὔ. θάπτουσι δὲ αἰγύπτιοι μὲν, ταριχεύοντες. ῥωμαῖοι δὲ, καίοντες. παίονες δὲ εἰς τὰς λίμνας ῥιπτοῦντες. ὅθεν περὶ τἀληθοῦς ἡ ἐποχή. ἕκτος, ὁ παρὰ τὰς μίξεις καὶ κοινωνίας, καθ' ὃν εἰλικρινῶς οὐδὲν καθ' αὑτὸ φαίνεται. ἀλλὰ σὺν ἀέρι, σὺν φωτί, σὺν ὑγρῷ, σὺν στερεῷ, θερμότητι, ψυχρότητι, κινήσει, ἀναθυμιάσεσιν, ἄλλαις δυνάμεσιν. ἡ γοῦν πορφύρα, διάφορον ὑποφαίνει χρῶμα, ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ λύχνῳ. καὶ τὸ ἡμέτερον χρῶμα, ἀλλοῖον ὑπὸ τῇ μεσημβρίᾳ φαίνεται. καὶ ὁ ἥλιος. καὶ ὁ ἐν ἀέρι ὑπὸ δυοῖν κουφιζόμενος λίθος, ἐν ὕδατι ῥαδίως μετατίθεται. ἤτοι βαρὺς ὢν καὶ ὑπὸ τοῦ ὕδατος κουφιζόμενος. ἢ ἐλαφρὸς ὢν καὶ ὑπὸ τοῦ ἀέρος βαρυνόμενος. ἀγνοοῦμεν οὖν τὸ κατ' ἰδίαν ὡς ἔλαιον ἐν μύρῳ. ἕβδομος, ὁ παρὰ τὰς ἀποστάσεις, καὶ ποιὰς θέσεις καὶ τοὺς τόπους καὶ τὰ ἐν τοῖς τόποις. κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὰ δοκοῦντα εἶναι μεγάλα, μικρὰ φαίνεται, τὰ τετράγωνα στρογγύλα, τὰ ὁμαλὰ ἐξοχὰς ἔχοντα, τὰ ὀρθὰ κεκλασμένα, τὰ ὠχρὰ ἑτερόχροα. ὁ γοῦν ἥλιος παρὰ τὸ διάστημα πόῤῥωθεν φαίνεται. καὶ τὰ ὄρη πόῤῥωθεν ἀεροειδῆ καὶ λεῖα. ἐγγύθεν δὲ τραχέα. ἔτι ὁ ἥλιος ἀνίσχων μὲν, ἀλλοῖος. μεσουρανῶν δὲ, οὐχ ὅμοιος. καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα ἐν μὲν ἄλσει, ἀλλοῖον. ἐν δὲ ψιλῇ γῇ, ἕτερον. καὶ ἡ εἰκὼν,

παρὰ

παρὰ τὴν ποιὰν θέσιν. ὅτι τῶν περιστερῶν τράχηλοι παρὰ τὴν τροφόν. ἐπεὶ οὖν οὐκ ἔνι ἔξω τόπων καὶ θέσεων ταῦτα κατανοῆσαι, ἀγνοεῖται ἡ φύσις αὐτῶν. ὄγδοος, ὁ παρὰ τὰς ποσότητας αὐτῶν ἢ θερμότητας, ἢ ψυχρότητας, ἢ ταχύτητας, ἢ βραδύτητας, ἢ ὠχρότητας, ἢ ἑτεροχροιότητας. ὁ γοῦν οἶνος μέτριος μὲν ληφθεὶς, ῥώννυσι. πλείων δὲ, παρίησιν. ὁμοίως καὶ ἡ τροφὴ, καὶ τὰ ὅμοια. ἔνατος, ὁ παρὰ τὸ ἐνδελεχὲς, ἢ ξένον, ἢ σπάνιον. οἱ γοῦν σεισμοὶ παρ' οἷς συνεχῶς ἀποτελοῦνται οὐ θαυμάζονται. οὐδ' ὁ ἥλιος ὅτι καθ' ἡμέραν ὁρᾶται. τὸν ἔνατον φαβωρῖνος η̄. σέξτος δὲ καὶ αἰνησίδημος, ῑ. ἀλλὰ καὶ τὸν ῑ σέξτος η̄ φησί. φαβωρῖνος δὲ θ̄. δέκατος, ὁ κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα σύμβλησιν. καθάπερ τὸ κοῦφον παρὰ τὸ βαρύ. τὸ ἰσχυρὸν παρὰ τὸ ἀσθενές. τὸ μεῖζον παρὰ ἔλαττον. τὸ ἄνω παρὰ τὸ κάτω. τὸ γοῦν δεξιὸν φύσει μὲν οὐκ ἔστι δεξιόν. κατὰ δὲ τὴν ὡς πρὸς τὸ ἕτερον σχέσιν νοεῖται. μετατεθέντος γοῦν ἐκείνου, οὐκ ἔσται δεξιόν. ὁμοίως καὶ πατὴρ καὶ ἀδελφὸς, ὡς πρός τι. καὶ ἡμέραν ὡς πρὸς τὸν ἥλιον. καὶ πάντα ὡς πρὸς τὴν διάνοιαν. ἄγνωστα οὖν τὰ πρός τι, ὡς καθ' ἑαυτά. καὶ οὗτοι μὲν οἱ δέκα τρόποι. οἱ δὲ περὶ ἀγρίππαν τούτοις ἄλλους πέντε προσεισάγουσι. τόν τε ἀπὸ τῆς διαφωνίας, καὶ τὸν εἰς ἄπειρον ἐκβάλλοντα, καὶ τὸν πρός τι, καὶ τὸν ἐξ ὑποθέσεως, καὶ τὸν δι' ἀλλήλων. ὁ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς διαφωνίας, ὃ ἂν προτεθῇ ζήτημα πα-

ρὰ

ρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἢ τῇ συνηθείᾳ, πλείστης μάχης καὶ ταραχῆς πλῆρες ἀποδεικνύει. ὁ δὲ εἰς ἄπειρον ἐκβάλλων οὐκ ἐᾷ βεβαιοῦσθαι τὸ ζητούμενον, διὰ τὸ ἄλλο ἀπ' ἄλλου τὴν πίστιν λαμβάνειν, καὶ οὕτως εἰς ἄπειρον. ὁ δὲ πρός τι, οὐδέν φησι κατ' αὐτὸ λαμβάνεσθαι, ἀλλὰ μεθ' ἑτέρου. ὅθεν ἄγνωστα εἶναι. ὁ δ' ἐξ ὑποθέσεως τρόπος συνίσταται, οἰομένων τινῶν τὰ πρῶτα τῶν πραγμάτων αὐτόθεν δεῖν λαμβάνειν ὡς πιστὰ, καὶ μὴ αἰτεῖσθαι. ὅ ἐστι μάταιον. τὸ ἐναντίον γάρ τις ὑποθήσεται. ὁ δὲ δι' ἀλλήλων τρόπος συνίσταται, ὅταν τὸ ὀφεῖλον τοῦ ζητουμένου πράγματος εἶναι βεβαιωτικόν. οἷον εἰ τὸ εἶναι τις βεβαιοῖ, διὰ τὸ ἀπορίας γίνεσθαι. ἀνήρουν δ' οὗτοι, καὶ πᾶσαν ἀπόδειξιν, καὶ κριτήριον, καὶ σημεῖον, καὶ αἴτιον, καὶ κίνησιν, καὶ μάθησιν, καὶ γένεσιν, καὶ τὸ φύσει τι εἶναι ἀγαθὸν ἢ κακόν. πᾶσα γὰρ ἀπόδειξις φασίν, ἢ ἐξ ἀποδεδειγμένων σύγκειται χρημάτων, ἢ ἐξ ἀναποδείκτων. εἰ μὲν οὖν ἐξ ἀποδεδειγμένων κἀκεῖνα δεήσεται τινὸς ἀποδείξεως. κἀντεῦθεν εἰς ἄπειρον. εἰ δὲ ἐξ ἀναποδείκτων, ἤτοι πάντων, ἢ τινῶν, ἢ καὶ ἑνὸς μόνου διαζομένου, καὶ τὸ ὅλον εἶναι ἀναπόδεικτον. εἰ δὲ δοκεῖ φασιν ὑπάρχειν τινὰ, μηδεμιᾶς ἀποδείξεως δεόμενα, θαυμαστοὶ τῆς γνώμης, εἰ μὴ συνίασιν ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο πρῶτον ὡς ἄρ ἐξ αὐτῶν ἔχει τὴν πίστιν, ἀποδείξεως χρή. οὐδὲ γὰρ τὸ τέτταρα εἶναι τὰ στοιχεῖα, ἐκ τοῦ τέτταρα εἶναι, βεβαιωτέον. πρὸς δὲ καὶ τῶν κατὰ μέ-

ρὸν ἀποδείξεων ἀπιστουμένων ἄπιστον εἶναι καὶ τὴν γενικὴν ἀπόδειξιν. ἵνα τε γνῶμεν, ὅτι ἔστιν ἀπόδειξις, κριτηρίου δεῖ. καὶ ὅτι ἐστι κριτήριον ἀποδείξεως δεῖ. ὅθεν ἑκάτερα ἀκατάληπτα ἀναπεμπόμενα ἐπ' ἄλληλα. πῶς ἂν οὖν καταλαμβάνοιτο τὰ ἄδηλα, τῆς ἀποδείξεως ἀγνοουμένης. ζητεῖται δὲ οὐκ εἰ φαίνεται τοιαῦτα. ἀλλ' εἰ καθ' ὑπόστασιν οὕτως ἔχει. εὐήθεις δὲ τοὺς δογματικοὺς ἀπέφαινον. τὸ γὰρ ἐξ ὑποθέσεως περαινόμενον, οὐ σκέψεως, ἀλλὰ θέσεως ἔχει λόγον. τούτῳ δὲ λόγῳ, καὶ ὑπὲρ ἀδυνάτων ἔστιν ἐπιχειρεῖν. τοὺς δὲ οἰομένους μὴ δεῖν ἐκ τῶν κατὰ περίστασιν κρίνειν τἀληθὲς, μηδ' ἐκ τῶν κατὰ φύσιν, νομοθετεῖν. ἔλεγον αὐτοὺς μέτρα τῶν πάντων ὁρίζειν, οὐχ ὁρῶντας ὅτι πᾶν τὸ φαινόμενον, κατ' ἀντιπερίστασιν καὶ διάθεσιν φαίνεται. ἤτοι γοῦν πάντα ἀληθῆ ῥητέον ἢ πάντα ψευδῆ. εἰ δ' ἔνια ἐστὶν ἀληθῆ, τίνι διακριτέον. οὔτε γὰρ αἰσθήσει τὰ κατὰ αἴσθησιν, πάντων ἴσων αὐτῇ φαινομένων, οὔτε νοήσει διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν. ἄλλη δὲ παρὰ ταύτας εἰς ἐπίκρισιν δύναμις οὐχ ὁρᾶται. ὁ οὖν φασὶ περί τινος διαβεβαιούμενος αἰσθητοῦ ἢ νοητοῦ, πρότερον ὀφείλει τὰς περὶ τούτων δόξας καταστῆσαι. οἱ μὲν γὰρ ταῦτα. οἱ δὲ, ταῦτα ἀνῃρήκασι. δεῖ δὲ, ἢ δι' αἰσθητοῦ ἢ νοητοῦ κριθῆναι. ἑκάτερα δὲ ἀμφισβητεῖται. οὐ τοίνυν δυνατὸν τὰς περὶ αἰσθητῶν ἢ νοητῶν ἐπικρῖναι δόξας. εἴ τε διὰ τὴν ἐν ταῖς νοήσεσι μάχην ἀπαιτητέον, πᾶσιν ἀναιρεθήσεται τὸ μέτρον, ᾧ δοκεῖ τὰ

πάντα

πάντα δεῖ βοηθεῖσθαι. πᾶν οὖν ἴσον ἡγήσονται. ἔτι φασὶν ὁ συζητῶν ἡμῖν, τὸ φαινόμενον πιστόν ἐστιν, ἢ οὔ. εἰ μὲν οὖν πιστόν ἐστιν, οὐδὲν ἕξει λέγειν πρὸς τὸν ᾧ φαίνεται τοὐναντίον. ὡς γὰρ αὐτὸς πιστὸς τὸ φαινόμενον λέγων, οὕτω καὶ ὁ ἐναντίος. εἰ δ' ἄπιστον, καὶ αὐτὸς ἀπιστηθήσεται τὸ φαινόμενον λέγων. τό τε πεῖθον οὐχ ὑποληπτέον ἀληθὲς ὑπάρχειν. οὐ γὰρ πάντας τὸ αὐτὸ πείθειν. οὐδὲ τοὺς αὐτοὺς συνεχές. γίνεται δὲ καὶ παρὰ τὸ ἐκτὸς ἡ πιθανότης, παρὰ τὸ ἔνδοξον τοῦ λέγοντος, ἢ παρὰ τὸ φροντιστικόν, ἢ παρὰ τὸ αἱμύλον, ἢ παρὰ τὸ σύνηθες, ἢ παρὰ τὸ κεχαρισμένον. ἀνῄρουν δὲ καὶ τὸ κριτήριον, λόγῳ τοιῷδε. ἤτοι κέκριται καὶ τὸ κριτήριον, ἢ ἄκριτόν ἐστιν. ἀλλ' εἰ μὲν ἄκριτόν ἐστιν, ἄπιστον καθέστηκε, καὶ διημάρτηκε τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ψεύδους. εἰ δὲ κέκριται, ἓν τῶν κατὰ μέρος γενήσεται κρινόμενον. ὥστε τ' ἂν τὸ αὐτὸ καὶ κρίνειν καὶ κρίνεσθαι. τὸ κεκρικὸς τὸ κριτήριον ὑφ' ἑτέρου κριθήσεται κἀκεῖνο ὑπὸ ἄλλου, καὶ οὕτως εἰς ἄπειρον. πρὸς δὲ καὶ διαφωνεῖσθαι τὸ κριτήριον. τῶν μὲν, τὸν ἄνθρωπον κριτήριον εἶναι λεγόντων. τῶν δὲ, τὰς αἰσθήσεις. ἄλλων, τὸν λόγον. ἐνίων, τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν. καὶ ὁ μὲν ἄνθρωπος, καὶ πρὸς αὑτὸν διαφωνεῖται, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους. ὡς δῆλον ἐκ τῶν διαφόρων νόμων καὶ ἐθῶν. αἱ δὲ αἰσθήσεις, ψεύδονται. ὁ δὲ λόγος, διάφωνος. ἡ δὲ καταληπτικὴ φαντασία, ὑπὸ νοῦ κρίνεται, καὶ ὁ νοῦς ποικίλως τρέπεται. ἄγνωστον οὖν ἐστι τὸ κριτήριον, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀλήθεια. σημεῖόν τε

οὐκ εἶναι. εἰ γάρ ἐστι φασὶ σημεῖον, ἤτοι αἰσθητόν ἐστιν ἢ νοητόν. αἰσθητὸν μὲν οὖν οὐκ ἔστιν. ἐπεὶ τὸ αἰσθητὸν κοινόν ἐστιν. τὸ δὲ σημεῖον, ἴδιον. καὶ τὸ μὲν αἰσθητὸν κατὰ διαφοράν. τὸ δὲ σημεῖον, τῶν πρός τι. νοητὸν δὲ οὐκ ἔστιν. ἐπεὶ τὸ νοητὸν ἤτοι φαινόμενον ἐστὶ φαινομένου, ἢ ἀφανὲς ἀφανοῦς, ἢ ἀφανὲς φαινομένου, ἢ φαινόμενον ἀφανοῦς. οὐδὲν δὲ τούτων ἐστὶν, οὐκ ἄρα ἐστὶ σημεῖον. φαινόμενον μὲν οὖν φαινομένου οὐκ ἔστιν, ἐπεὶ τὸ φαινόμενον οὐ δεῖται σημείου. ἀφανὲς δὲ ἀφανοῦς οὐκ ἔστιν. ἐπειδὴ φαίνεσθαι τὸ ἐκκαλυπτόμενον ὑπό τινος. ἀφανὲς δὲ φαινομένου οὐ δύναται, καθότι δεῖ φαίνεσθαι τὸ ἑτέρῳ παρέξον ἀφορμὴν ἀποκαλύψεως. φαινόμενον δὲ ἀφανοῦς οὐκ ἔστιν, ὅτι τὸ σημεῖον τῶν πρός τι ὄν, συγκαταλαμβάνεσθαι ὀφείλει τῷ οὗ ἐστι σημεῖον. τὸ δὲ, μή ἐστιν. οὐδὲν ἄρα τῶν ἀδήλων ἂν καταλαμβάνοιτο. διὰ γὰρ τῶν σημείων λέγεται τὰ ἄδηλα καταλαμβάνεσθαι. ἀναιροῦσι δὲ τὸ αἴτιον ὧδε. τὸ αἴτιον τῶν πρός τι ἐστί. πρὸς γὰρ τῷ αἰτιατῷ ἐστι. τὰ δὲ πρός τι ἐπινοεῖται μόνον, ὑπάρχει δὲ οὔ. καὶ τὸ αἴτιον, ἐπεὶ οὐκ ἔσται αἴτιον. καὶ ὥσπερ ὁ πατὴρ μὴ παρόντος τοῦ πρὸς ὃ λέγεται πατὴρ, οὐκ ἂν εἴη πατὴρ, οὑτωσὶ δὲ καὶ τὸ αἴτιον. οὐ πάρεστι δὲ πρὸς ὃ νοεῖται τὸ αἴτιον. οὔτε γὰρ γένεσις, οὔτε φθορᾶ, οὔτε ἄλλό τι. οὐκ ἄρα ἐστὶν αἴτιον. καὶ μὴν εἰ ἔστιν αἴτιον, ἤτοι σῶμα, ἢ ἀσώματον ἔστιν αἴτιον, ἢ ἀσώματον ἀσωμάτου. οὐδὲν δὲ τούτων, οὐκ ἄρα ἐστὶν αἴτιον. σῶμα μὲν

οὖν

οὔτε σώματος, οὐκ ἂν εἴη αἴτιον, ἐπεὶ ἀμφότερα τὴν αὐτὴν ἔχει φύσιν. καὶ εἰ τὸ ἕτερον αἴτιον λέγεται παρ' ὅσον ἐστὶ σῶμα, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ὂν, αἴτιον γενήσεται. κοινῶς δὲ ἀμφοτέρων αἰτίων ὄντων, οὐδὲν ἔσται τὸ πάσχον. ἀσώματον δὲ ἀσωμάτου, οὐκ ἂν εἴη αἴτιον διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. ἀσώματον δὲ σώματος, οὐκ ἔστιν αἴτιον. ἐπεὶ οὐδὲν ἀσώματον ποιεῖ σῶμα. σῶμα δὲ ἀσωμάτου, οὐκ ἂν εἴη αἴτιον. ὅτι τὸ γινόμενον τῆς πασχούσης ὕλης ὀφείλει εἶναι. μηδὲν δὲ πάσχον διὰ τὸ ἀσώματον εἶναι, οὐδ' ἂν ὑπό τινος γένοιτο. οὐκ ἔστι τοίνυν αἴτιον. ᾧ συνεισάγεται τὸ ἀνυποστάτους εἶναι τὰς τῶν ὅλων ἀρχάς. δεῖ γὰρ εἶναί τι τὸ ποιοῦν καὶ δρῶν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κίνησίς ἐστι. τὸ γὰρ κινούμενον, ἤτοι ἐν ᾧ ἐστι τόπῳ κινεῖται, ἢ ἐν ᾧ μή ἐστιν οὐδὲ κινεῖται. οὐκ ἔστιν οὖν κίνησις. ἀναιροῦσι δὲ καὶ μαθήματα. εἴπερ φασὶ διδάσκεταί τι. ἤτοι τὸ ὂν τῷ εἶναι διδάσκεται. ἢ τὸ μὴ ὂν, τῷ μὴ εἶναι. οὔτε δὲ τὸ ὂν τῷ εἶναι διδάσκεται. ἡ γὰρ τῶν ὄντων φύσις, πᾶσι φαίνεται καὶ γινώσκεται. οὔτε τὸ μὴ ὂν, τῷ μὴ ὄντι. τῷ γὰρ μὴ ὄντι, οὐδὲν συμβέβηκεν. ὥστε οὔτε τὸ διδάσκεσθαι. οὐδὲ μὴν γένεσις ἐστὶ φασίν. οὔτε γὰρ τὸ ὂν γίνεται. ἔστι γάρ. οὔτε τὸ μὴ ὄν. οὐδὲ γὰρ ὑφέστηκε. τὸ δὲ μὴ ὑφεστὼς μηδὲ ὄν, οὐδὲ τὸ γίνεσθαι ἐυτύχηκε. φύσει τε μὴ εἶναι ἀγαθὸν ἢ κακόν. εἰ γάρ ἐστι φύσει ἀγαθὸν καὶ κακὸν, πᾶσιν ὀφείλει ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὑπάρχειν, ὥσπερ ἡ χιὼν πᾶσι ψυχρόν. κοινὸν δὲ οὐδὲν

πάντων ἀγαθὸν ἢ κακόν ἐστιν, οὐκ ἄρα ἔστι φύσει ἀγαθὸν ἢ κακόν. ἤτοι γὰρ πᾶν τὸ ὑπό τινος δοξαζόμενον ῥητέον ἀγαθὸν ἢ οὐ πᾶν. καὶ πᾶν μὲν οὐ ῥητέον, ἐπεὶ τὸ αὐτὸ ὑφ᾽ οὗ μὲν δοξάζεται ἀγαθὸν ὡς ἡ ἡδονή. ὑφ᾽ οὗ δὲ κακὸν ὑπὸ ἀντισθένους. συμβήσεται τοίνυν τὸ αὐτὸ, ἀγαθόν τε εἶναι καὶ κακόν. εἰ δ᾽ οὐ πᾶν λέγοιμεν τὸ ὑπό τινος δοξαζόμενον ἀγαθὸν, δεήσει ἡμᾶς διακρίνειν τὰς δόξας. ὅπερ οὐκ ἐνδεχόμενόν ἐστι διὰ τὴν ἰσοσθένειαν τῶν λόγων. ἄγνωστον οὖν τὸ φύσει ἀγαθόν. ἔστι δὲ καὶ τὸν ὅλον τῆς συναγωγῆς αὐτῶν τρόπον συνιδεῖν, ἐκ τῶν ἀπολειφθεισῶν συντάξεων. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ πύῤῥων οὐδὲν ἀπέλιπεν. οἱ μέντοι συνήθεις αὐτοῦ τίμων καὶ αἰνεσίδημος, καὶ νουμήνιος καὶ ναυσιφάνης, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. οἷς ἀντιλέγοντες οἱ δογματικοί φασιν αὐτοὺς καταλαμβάνεσθαι καὶ δογματίζειν. ἐν ᾧ γὰρ δοκοῦσι διελέγχειν, καταλαμβάνονται. καὶ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ κρατύνουσι καὶ δογματίζουσι. καὶ ὅτε φασὶ μηδὲν ὁρίζειν καὶ παντὶ λόγῳ λόγον ἀντικεῖσθαι, αὐτὰ ταῦτα καὶ ὁρίζουσι καὶ δογματίζουσι. πρὸς οὓς ἀποκρίνονται. περὶ μὲν ὧν ὡς ἄνθρωποι πάσχομεν ὁμολογοῦμεν. καὶ ὅτι ἡμέρα ἐστὶ καὶ ὅτι ζῶμεν, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἐν τῷ βίῳ φαινομένων διαγινώσκομεν. περὶ δὲ ὧν οἱ δογματικοὶ διαβεβαιοῦνται τῷ λόγῳ, φάμενοι κατειλῆφθαι, ἐπέχομεν περὶ τούτων ὡς ἀδήλων. μόνα δὲ τὰ πάθη γινώσκομεν. πῶς δὲ ὁρῶμεν, ἢ πῶς νοοῦμεν, ἀγνοοῦμεν. καὶ

ὅτι

ὅτι τόδε λευκὸν φαίνεται, οὐ διαβεβαιούμενοι εἰ καὶ ὄντως ἐστί. περὶ δὲ τοῦ οὐδὲν ὁρίζω φωνῆς καὶ τῶν ὁμοίων λέγομεν, ὡς οὐ δογμάτων. οὐ γὰρ εἰσὶν ὅμοια τῷ λέγειν ὅτι σφαιροειδής ἐστιν ὁ κόσμος. ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν, ἄδηλον. ἐν ᾧ λέγομεν, μηδὲν ὁρίζειν, οὐδ' αὐτὸ τοῦτο ὁριζόμεθα. πάλιν οἱ δογματικοί φασι, καὶ τὸν βίον αὐτοὺς ἀναιρεῖν, ἐν ᾧ πάντα ἐκβάλλουσιν, ἐξ ὧν ὁ βίος συνέστηκεν. οἱ δὲ, ψεύδεσθαι φασὶν αὐτούς. οὐ γὰρ τὸ ὁρᾶν ἀναιρεῖν, ἀλλὰ τὸ πῶς ὁρᾷ ἀγνοεῖν. καὶ γὰρ τὸ φαινόμενον τιθέμεθα, οὐχ ὡς καὶ τοιοῦτον ὄν. καὶ ὅτι πῦρ καίει αἰσθανόμεθα, εἰ δὲ φύσιν ἔχει καυστικὴν ἐπέχομεν. καὶ ὅτι κινεῖται τὶς βλέπομεν, καὶ ὅτι φθείρεται. πῶς δὲ ταῦτα γίνεται, οὐκ ἴσμεν. μόνον οὖν φασὶν ἀνθιστάμεθα, πρὸς τὰ παρυφιστάμενα τοῖς φαινομένοις ἄδηλα. καὶ γὰρ ὅτε τὴν εἰκόνα ἐξοχὰς λέγομεν ἔχειν, τὸ φαινόμενον διασαφοῦμεν. ὅταν δὲ εἴπωμεν μὴ ἔχειν αὐτὴν ἐξοχὰς, οὐκέτι ὃ φαίνεται, ἕτερον δὲ λέγομεν. ὅθεν καὶ ὁ τίμων ἐν τῷ πύθωνι φησί. μὴ ἐκβεβηκέναι τὴν συνήθειαν. καὶ ἐν τοῖς ἰνδαλμοῖς οὕτω λέγει.

ἀλλὰ τὸ φαινόμενον παντὶ σθένει οὗπερ ἂν ἔλθῃ.

καὶ ἐν τοῖς περὶ αἰσθήσεων φησί. τὸ μὲν ὅτι ἐστι γλυκὺ, οὐ τίθημι. τὸ δὲ ὅτι φαίνεται, ὁμολογῶ. καὶ αἰνεσίδημος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν πυῤῥωνείων λόγων, οὐδέν φησιν ὁρίζειν τὸν πύῤῥωνα δογματικῶς διὰ τὴν ἀντιλογίαν. τοῖς δὲ φαινομένοις ἀκολουθεῖν. ταῦτα δὲ λέγει καὶ ἐν τῷ κατὰ σοφίας, καὶ ἐν τῷ περὶ ζητήσεως.

ἀλλὰ

ἀλλὰ καὶ ζεῦξις ὁ ἀινεσιδήμου γνώριμος ἐν τῷ περὶ διττῶν λόγων, καὶ ἀντίοχος ὁ λαοδικεὺς, καὶ ἀπελλᾶς ἐν τῷ ἀγρίππᾳ τιθέασι τὰ φαινόμενα μόνα. ἔστιν οὖν κριτήριον κατὰ τοὺς σκεπτικοὺς τὸ φαινόμενον ὥς καὶ ἀινεσίδημος φησίν. οὕτω δὲ καὶ ἐπίκουρος. δημόκριτος δέ μηδὲν εἶναι τῶν φαινομένων. τὰ δὲ, μὴ εἶναι. πρὸς τοῦτο τὸ κριτήριον τῶν φαινομένων οἱ δογματικοί φασιν, ὅτι ὅτε ἀπὸ τῶν αὐτῶν διάφοροι προσπίπτουσι φαντασίαι ὡς ἀπὸ τοῦ πύργου ἢ στρογγύλου, ἢ τετραγώνου, ὁ σκεπτικὸς εἰ οὐδετέραν προκρινεῖ, ἀπρακτήσει. εἰ δὲ τῇ ἑτέρᾳ κατακολουθήσει, οὐκέτι τὸ ἰσοσθενὲς φασὶ τοῖς φαινομένοις ἀποδώσει. πρὸς οὓς οἱ σκεπτικοὶ φασιν. ὅτι ὅτε προσπίπτουσιν ἀλλοῖαι φαντασίαι, ἑκατέρας ἐροῦμεν φαίνεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο τὰ φαινόμενα τιθέναι ὅτι φαίνεται. τέλος δὲ οἱ σκεπτικοί φασι, τὴν ἐποχὴν, ᾗ σκιᾶς τρόπον ἐπακολουθεῖ ἡ ἀταραξία, ὥς φασιν οἵ τε περὶ τὸν τίμωνα καὶ ἀινεσίδημον. οὔτε γὰρ τάδε ἑλοίμεθα, ἢ ταῦτα φευξοίμεθα ὅσα περὶ ἡμᾶς ἐστι. τὰ δὲ ὅσα περὶ ἡμᾶς οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ κατ᾽ ἀνάγκην οὐ δυνάμεθα φεύγειν, ὡς τὸ πεινῆν διψῆν ἀλγεῖν, οὐκ ἔστι λόγῳ περιελεῖν ταῦτα. λεγόντων δὲ τῶν δογματικῶν ὡς δυνήσεται βιοῦν ὁ σκεπτικὸς μὴ φεύγων τό, εἰ κελευσθείη κρεουργεῖν τὸν πατέρα, φασὶν οἱ σκεπτικοὶ περὶ τῶν δογματικῶν πῶς δυνήσεται βιοῦν ζητήσεων ἀπέχειν, οὐ περὶ τῶν βιωτικῶν καὶ τηρητικῶν. ὥς τε καὶ αἱρούμε

θά τι

θά τι κατὰ συνήθειαν, καὶ φεύγομεν, καὶ νόμοις χρώ-
μεθα. τινὲς δὲ καὶ τὴν πραότητα. ἄλλοι δὲ τὴν ἀπά-
θειαν τέλος εἰπεῖν φασι τοὺς σκεπτικούς.

ΤΙΜΩΝ

Τίμων ἀπολλωνίδου ὁ νικαεύς, ὁ παρ' ἡμῶν ἐν τῷ
πρώτῳ εἰς τοὺς σίλλους ὑπομνήματι, ἃ προσ-
φωνεῖ τιβερίῳ καίσαρι, φησὶ τὸν τίμωνα εἶναι πατρὸς
μὲν τιμάρχου, φλιάσιον δὲ τὸ γένος. νέον δὲ κατα-
λειφθέντα χορεύειν, ἔπειτα καταγνόντα, ἀποδημῆ-
σαι εἰς μέγαρα πρὸς στίλπωνα. κἀκείνῳ συνδιατρί-
ψαντα, αὖθις ἐπανελθεῖν οἴκαδε καὶ γῆμαι. εἶτα
πρὸς πύρρωνα εἰς ἦλιν ἀποδημῆσαι μετὰ γυναικὸς
κἀκεῖ διατρίβειν. ἕως αὐτῷ παῖδες ἐγένοντο. ὧν τὸν
μὲν πρεσβύτερον, ξάνθον ἐκάλει, καὶ ἰατρικὴν ἐδί-
δαξε, καὶ διάδοχον τοῦ βίου κατέλιπε. ὁ δέ, ἐλλόγι-
μος ἦν. ὡς καὶ σωτίων ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ φησίν. ἀπορῶν
μέντοι τροφῶν, ἀπῆρεν εἰς τὸν ἑλλήσποντον, καὶ τὴν
προποντίδα, ἐν χαλκηδόνι τε σοφιστεύων ἐπὶ πλεῖον
ἀποδοχῆς ἠξιώθη. ἐντεῦθεν τε πορισάμενος, ἀπῆρεν
εἰς ἀθήνας. κἀκεῖ διέτριβε μέχρι καὶ τελευτῆς, ὀλί-
γον χρόνον εἰς θήβας διαδραμών. ἐγνώσθη δὲ καὶ ἀν-
τιγόνῳ τῷ βασιλεῖ, καὶ πτολεμαίῳ τῷ φιλαδέλφῳ,
ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς ἰάμβοις αὐτῷ μαρτυρεῖ. ἦν δέ φησιν
ἀντίγονος, καὶ φιλοπότης, καὶ ἀπὸ τῶν φιλοσόφων
εὐσχόλαζε. καὶ γὰρ ποιήματα συνέγραφε, καὶ ἔπη, καὶ
τραγῳδίας, καὶ σατύρους, καὶ δράματα κωμικὰ

τριά-

τριάκοντα. τραγικὰ δὲ ἑξήκοντα, σίλλους τε καὶ κιναίδους. φέρεται δὲ αὐτοῦ καὶ καταλογάδην βιβλία, εἰς ἐπῶν τείνοντα μυριάδας δύο, ὧν καὶ ἀντίγονος ὁ καρύστιος μέμνηται, ἀναγεγραφὼς αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸν βίον. τῶν δὲ σίλλων τρία ἐστίν, ἐν οἷς ὡς ἂν σκεπτικὸς ὢν, πάντας λοιδορεῖ καὶ σιλλαίνει τοὺς δογματικοὺς ἐν παρῳδίας εἴδει. ὧν τὸ μὲν πρῶτον, αὐτοδιήγητον ἔχει τὴν ἑρμηνείαν. τὸ δὲ δεύτερον καὶ τρίτον, ἐν διαλόγου σχήματι. φαίνεται γοῦν ἀνακρίνων ξενοφάνην τὸν κολοφώνιον περὶ ἑκάστων. ὁ δὲ, αὐτοδιηγούμενός ἐστί. καὶ ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, περὶ τῶν ὑστέρων. ὅθεν δὴ αὐτῷ τινὲς καὶ ἐπίλογον ἐπέγραψαν. τὸ δὲ πρῶτον, ταῦτα περιέχει πράγματα. πλὴν ὅτι μονοπρόσωπός ἐστιν ἡ ποίησις. ἀρχὴ δὲ αὐτοῦ, ἥδε.

ἔσπετε νῦν μοι ὅσοι πολυπράγμονές ἐστε σοφισταί.

τοῦτον ἐγὼ καὶ ἑτερόφθαλμον ἤκουσα. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς αὑτὸν κύκλωπα ἐκάλει. γέγονε δὲ καὶ ἕτερος τίμων, ὁ μισάνθρωπος. ὁ δ᾽ οὖν φιλόσοφος, καὶ φιλόκηπος ἦν σφόδρα καὶ ἰδιοπράγμων ὡς καὶ ἀντίγονος φησί. λόγος γοῦν εἰπεῖν ἱερώνυμον τὸν περιπατητικὸν ἐπ᾽ αὐτοῦ, ὡς παρὰ τοῖς σκύθαις καὶ οἱ φεύγοντες τοξεύουσι καὶ οἱ διώκοντες, οὕτω τῶν φιλοσόφων οἱ μὲν διώκοντες θηρῶσι τοὺς μαθητὰς, οἱ δὲ φεύγοντες καθάπερ καὶ ὁ τίμων. ἦν δὲ καὶ ὀξὺς νοῆσαι καὶ διαμυκτηρίσαι. φιλογράμματός τε καὶ τοῖς ποιηταῖς

μύθους

μύθους γράψαι ἱκανὸς, καὶ δράματα συνδιαθεῖναι. μετεδίδου δὲ τῶν τραγῳδιῶν, ἀλεξάνδρῳ καὶ ὁμήρῳ. θορυβούμενός τε ὑπὸ τῶν θεραπαινῶν καὶ κυνῶν, ἐποίει μηδὲν, σπουδάζων περὶ τὸ ἠρέμα ζῆν. φασὶ δὲ καὶ ἄρατον πυθέσθαι αὐτοῦ πῶς τὴν ὁμήρου ποίησιν ἀσφαλῶς κτήσαιτο. τὸν δὲ εἰπεῖν εἰ τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις ἐντυγχάνοι. καὶ μὴ τοῖς ἤδη διορθωμένοις. εἰκῆ τε αὐτῷ ἔκειτο τὰ ποιήματα. ἐνίοτε ἡμίβρωτα. ὥς τε καὶ ζωπύρῳ τῷ ῥήτορι ἀναγινώσκοντι ἐπιτυλίττειν, καὶ κατὰ τὸ ἐπελθὸν διεξιέναι. ἐλθόντα τε ἐφ' ἡμισείας οὕτως εὑρεῖν τὸ ἀπόσπασμα τέως ἀγνοοῦντα. τοσοῦτον ἦν ἀδιάφορος, ἀλλὰ καὶ εὐρὴς ὡς μηδὲ ἀριστᾶν συγχωρεῖν. φασὶ δὲ αὐτὸν ἀρκεσίλαον θεασάμενον διὰ τῶν κερκώπων ἰόντα εἰπεῖν. τί σὺ δεῦρο ἔνθα περ ἡμεῖς οἱ ἐλεύθεροι. συνεχές τε ἐπιλέγειν εἰώθει πρὸς τοὺς τὰς αἰσθήσεις μετ' ἐπιμαρτυροῦντος τοῦ νοῦ ἐγκρίνοντας, συνῆλθεν ἀτταγᾶς τε καὶ νουμήνιος. εἰώθει δὲ, καὶ παίζειν τοιαῦτα. πρὸς οὖν τὸν θαυμάζοντα πάντα ἔφη. τί δ' οὐ θαυμάζεις ὅτι τρεῖς ὄντες τέτταρας ἔχομεν ὀφθαλμούς. ἦν δὲ αὐτὸς ἑτερόφθαλμος καὶ ὁ διοσκουρίδης μαθητὴς αὐτοῦ. καὶ ὁ πρὸς ὃν ἔλεγεν ὑγιής. ἐρωτηθεὶς δέ ποτε ὑπὸ ἀρκεσιλάου ἐν τοῖς σίλλοις ἐπῄνεσεν αὐτὸν ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ἀρκεσιλάου περιδείπνῳ. τούτου διάδοχος, ὡς μὲν μηνόδοτός φησι, γέγονεν οὐδείς. ἀλλὰ διέλιπεν ἡ ἀγωγὴ ἕως αὐτὴν πτολεμαῖος ὁ κυρηναῖος ἀνεκτήσατο. ὡς δὲ ἱππόβοτός φησι καὶ σώτιων, διήκουσαν αὐτοῦ διοσκουρίδης κύπριος, καὶ νικόλο-

χος ῥόδιος, καὶ εὐφράνωρ σελευκεὺς, πραΰλος τε ἀπὸ τρῳάδος. ὃς οὕτω καρτερικὸς ἐγένετο καθά φησι φύλαρχος ἱστορῶν, ὥς τε ἀδίκως ὑπομεῖναι ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ κολασθῆναι, μηδὲ λόγου τοὺς πολίτας ἀξιώσας. εὐφράνορος δὲ διήκουσεν εὔβουλος ἀλεξανδρεὺς, οὗ πτολεμαῖος, οὗ σαρπηδὼν, καὶ ἡρακλείδης. ἡρακλείδου αἰνησίδημος κνώσσιος, ὃς καὶ πυρρωνείων λόγων ὀκτὼ συνέγραψε βιβλία. οὗ ζεῦξις ὁ γωνιόπους. οὗ ἀντίοχος λαοδικεὺς ἀπὸ λύκου. τούτου δὲ μηνόδοτος ὁ νικομηδεὺς, ἰατρὸς ἐμπειρικὸς, καὶ θειωδᾶς λαοδικεύς. μηνοδότου δὲ, ἡρόδοτος ἀρείως ταρσεύς. ἡροδότου δὲ διήκουσε σέξτος ὁ ἐμπειρικός. οὗ καὶ τὰ δέκα τῶν σκεπτικῶν, καὶ ἄλλα κάλλιστα. σέξτου δὲ διήκουσε σατορνῖνος ὁ κυθηνᾶς, ἐμπειρικὸς καὶ αὐτός.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΒΙΩΝ ΚΑΙ ΓΝΩΜΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΔΕΚΑ ΤΟ ΔΕΚΑΤΟΝ

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ

Ἐπίκουρος νεοκλέους καὶ χαιρεκράτης, ἀθηναῖος τὸν δῆμον γαργήττιος, γένους τοῦ τῶν φιλαϊδῶν, ὥς φησι μητρόδωρος ἐν τῷ περὶ εὐγενείας. τοῦτον φασὶν ἄλλοι τε καὶ ἡρακλείδης ἐν τῇ σωτίωνος ἐπιτομῇ, κληρουχησάντων ἀθηναίων τὴν σάμον, ἐκεῖ τραφῆναι. ὀκτωκαιδεκέτη δὲ ἐλθεῖν εἰς ἀθήνας, ξενοκράτους μὲν ἐν ἀκαδημίᾳ, ἀριστοτέλους δ' ἐν χαλκίδι διατρίβοντος. τελευτήσαντος δὲ ἀλεξάνδρου τοῦ μακεδόνος, καὶ τῶν ἀθηναίων ἐκπεσόντων ὑπὸ περδίκου, μετελθεῖν εἰς κολοφῶνα πρὸς τὸν πατέρα. χρόνον δέ τινα διατρίψαντα αὐτόθι, καὶ μαθητὰς ἀθροίσαντα, πάλιν ἐπανελθεῖν εἰς ἀθήνας ἐπὶ ἀναξικράτους. καὶ μέχρι μέν τινος κατ' ἐπιμιξίαν τοῖς ἄλλοις φιλοσοφεῖν. ἔπειτα ἰδίᾳ πως τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν αἵ-

ρδιν συνεστῶτα. ἐφάψασθαί τε φιλοσοφίας αὐτός φησιν, ἔτη γεγονὼς τέτταρα καὶ δέκα. ἀπολλόδωρος δ' ἐπικούρειος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τοῦ ἐπικούρου βίου φησὶν ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ φιλοσοφίαν καταγνόντα τῶν σοφιστῶν καὶ γραμματιστῶν. ἐπειδὴ μὴ ἐδυνήθησαν ἑρμηνεῦσαι αὐτῷ τὰ περὶ τοῦ παρ' ἡσιόδῳ χάους. φησὶ δὲ ἕρμιππος γραμματοδιδάσκαλον αὐτὸν γεγενῆσθαι. ἔπειτα μέντοι περιτυχόντα τοῖς δημοκρίτου βιβλίοις, ἐπὶ φιλοσοφίαν ᾆξαι. διὸ καὶ τὸν τίμωνα φάσκειν περὶ αὐτοῦ.

ὕστατος οὖν φυσικὸς καὶ κύντατος ἐκ σάμου ἐλθὼν
γραμμοδιδασκαλίδης ἀναγαγότατος ζωόντων.

συνεφιλοσόφουν δὲ αὐτῷ προτρεπομένῳ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τρεῖς ὄντες, νεοκλῆς, χαιρέδημος, ἀριστόβουλος. καθά φησι φιλόδημος ὁ ἐπικούρειος ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς τῶν φιλοσόφων συντάξεως. ἀλλὰ καὶ δοῦλος μῦς ὄνομα, καθά φησι μυρωνιανὸς ἐν νόμοις ἱστορικοῖς κεφαλαίοις. διότιμος δὲ ὁ στωϊκὸς δυσμενῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν, πικρότατα αὐτὸν διαβέβληκεν, ἐπιστολὰς φέρων πεντήκοντα ἀσελγεῖς, ὡς ἐπικούρου, καὶ τὰ εἰς χρύσιππον ἀναφερόμενα ἐπιστόλια, ὡς ἐπικούρου συντάξας. ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ στωϊκόν, καὶ νικόλαος, καὶ σωτίων ἐν τοῖς δώδεκα τῶν ἐπιγραφομένων διοκλείων ἐλέγχων, ἅ ἐστι περὶ τῆς κδ´, καὶ διονύσιος ὁ ἁλικαρνασσεύς. καὶ γὰρ σὺν τῇ μητρὶ περιιόντα αὐτὸν ἐς τὰ οἰκεῖα, καθαρμοὺς ἀναγινώσ-

κειν

κειν. καὶ σὺν τῷ πατρὶ γράμματα διδάσκειν λυπροῦ τινος μισθαρίου. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδελφῶν ἕνα προαγωγεύειν, λεοντίᾳ τε συνεῖναι τῇ ἑταίρᾳ. τὰ δὲ δημοκρίτου περὶ τῶν ἀτόμων, καὶ ἀριστίππου περὶ ἡδονῆς ὡς ἴδια λέγειν. μὴ εἶναι τε γνησίως ἀστὸν, ὡς τιμοκράτης φησὶ καὶ ἡρόδοτος ἐν τῷ περὶ ἐπικούρου ἐφηβείας. μίθρην τε αἰσχρῶς κολακεύειν τὸν λυσιμάχου διοικητὴν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς παιᾶνα καὶ ἄνακτα καλοῦντα. ἀλλὰ καὶ ἰδομενέα καὶ ἡρόδοτον καὶ τιμοκράτην, τοὺς ἔκπυστα αὐτοῦ τὰ κρύφια ποιήσαντας, ἐγκωμιάζειν καὶ κολακεύειν αὐτὸ τοῦτο. ἔν τε ταῖς ἐπιστολαῖς, πρὸς μὲν λεοντίαν, παιὰν ἄναξ, φίλον λεοντάριον, οἵου κροτοθορύβου ἡμᾶς ἐνέπλησας ἀναγνόντας σοὶ τὸ ἐπιστόλιον. πρὸς θεμίσταν τὴν λέοντος γυναῖκα. οἷός τε φησὶν εἰμὶ ἐὰν μὴ ὑμεῖς πρός με ἀφίκησθε, αὐτὸς τρικύλιστος ὅπου ἂν ὑμεῖς καὶ θέμιστα παρακαλεῖται ὠθεῖσθαι. πρὸς δὲ πυθοκλέα ὡραῖον ὄντα. καθεδοῦμαι φησὶ προσδοκῶν τὴν ἱμερτὴν καὶ ἰσόθεόν σου εἴσοδον. καὶ πάλιν ὡς θεμίσταν γράφων, νομίζειν αὐτὴν παραινεῖν, καθά φησι θεόδωρος, ὡς ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν πρὸς ἐπίκουρον. καὶ ἄλλαις δὲ πολλαῖς ἑταίραις γράφειν καὶ μάλιστα λεοντίᾳ, ἧς καὶ μητρόδωρον ἐρασθῆναι. ἔν τε τῷ περὶ τέλους γράφειν οὕτως. οὐ γὰρ ἔγωγε ἔχω τί νοήσω τἀγαθόν, ἀφαιρῶν μὲν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονὰς, ἀφαιρῶν δὲ τὰς δι' ἀφροδισίων, καὶ τὰς δι' ἀκροα-

μάτων

μαυτὴν καὶ τὰς διὰ μορφᾶς. ἔν τε τῇ πρὸς πυθοκλέα ἐπιστολῇ γράφειν. παιδείαν δὲ πᾶσαν μακαριοι φεύγετε. ἐπίκτητός τε, κιναιδολόγον αὐτὸν καλεῖ, καὶ τὰ μάλιστα λοιδορεῖ. καὶ μὴν καὶ τιμοκράτης ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις εὐφράντοις. ὁ μητροδώρου μὲν ἀδελφός. μαθητὴς δὲ αὐτοῦ τῆς σχολῆς ἐκφοιτήσας. φησὶ δὲ αὐτὸν τῆς ἡμέρας ἐμεῖν ἀπὸ τρυφῆς. ἑαυτόν τε διηγεῖται μόγις ἐκφυγεῖν ἰσχῦσαι τὰς νυκτερινὰς ἐκείνας φιλοσοφίας, καὶ τὴν μυστικὴν ἐκείνην συναγωγήν. τόν τε ἐπίκουρον, πολλὰ κατὰ τὸν λόγον ἠγνοηκέναι. καὶ πολὺ μᾶλλον κατὰ τὸν βίον. τό τε σῶμα ἐλεεινῶς διακεῖσθαι. ὡς πολλῶν ἐτῶν μὴ δύνασθαι ἀπὸ τοῦ φορείου διαναστῆναι. μνᾶν τε ἀναλίσκειν ἡμερησίαν εἰς τὴν τράπεζαν, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς λεοντία ἐπιστολῇ γράφει, καὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἐν μιτυλήνῃ φιλοσόφους. συνεῖναί τε αὐτῷ καὶ μητροδώρῳ ἑταίρας καὶ ἄλλας, μαρμάριον καὶ ἡδεῖαν, καὶ ἐρώτιον, καὶ νικίδιον. καὶ ἐν ταῖς ἑπτὰ καὶ τριάκοντα βίβλοις, ταῖς περὶ φύσεως ταῦτα τὰ πλεῖστα ἀντιγράφειν. καὶ ἀντιλέγειν ἐν αὐταῖς ἄλλοις τε, καὶ ναυσιφάνει τὰ πλεῖστα, οὕτως. ἀλλ' εἶχε γὰρ κεῖνος, ὠδίνων τὴν ἀπὸ τοῦ στόματος καύχησιν τὴν σοφιστικήν, καθάπερ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ἀνδραπόδων. καὶ αὐτὸν ἐπίκουρον ἐν ἐπιστολαῖς περὶ ναυσιφάνους λέγειν ταῦτα. ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἔκστασιν τοιαύτην ὥστε μὴ λοιδορεῖσθαι, καὶ ἀποκαλεῖν διδάσκαλον.

πλεύ

πλεύμονά τε αὐτὸν ἐκάλει καὶ ἀγράμματον, καὶ ἀπατεῶνα. τούς τε περὶ Πλάτωνα, Διονυσοκόλακας, καὶ αὐτὸν Πλάτωνα χρυσοῦν. καὶ Ἀριστοτέλην ἄσωτον, καταφαγόντα τὴν πατρῴαν οὐσίαν στρατεύεσθαι καὶ φαρμακοπωλεῖν. φορμοφόρον τε Πρωταγόραν καὶ γραφέα Δημοκρίτου, καὶ ἐν κώμαις γράμματα διδάσκειν. Ἡράκλειτόν τε κυκητὴν, καὶ Δημόκριτον, Ληρόκριτον. καὶ Ἀντίδωρον, Σαννίδωρον. τούς τε Κυζικηνοὺς, ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος. καὶ τοὺς διαλεκτικοὺς πολυφθόρους. Πύρρωνα δὲ ἀμαθῆ καὶ ἀπαίδευτον. μεμήνασι δὲ οὗτοι. τῷ γὰρ ἀνδρὶ μάρτυρες ἱκανοὶ τῆς ἀνυπερβλήτου πρὸς πάντας εὐγνωμοσύνης, ἥ τε πατρὶς χαλκαῖς εἰκόσι τιμήσασα. οἵ τε φίλοι τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὡς μηδ' ἂν πόλεσιν ὅλαις μετρεῖσθαι δύνασθαι. οἵ τε γνώριμοι πάντες ταῖς δογματικαῖς αὐτοῦ σειρῆσι προσκατασχεθέντες πλὴν Μητροδώρου τοῦ Στρατονικέως πρὸς Καρνεάδην ἀποχωρήσαντος, τάχα βαρυνθέντος ταῖς ἀνυπερβλήτοις αὐτοῦ χρηστότησιν. ἥ τε διαδοχὴ πασῶν σχεδὸν ἐκλιπουσῶν τῶν ἄλλων ἐσαεὶ διαμένουσα, καὶ νηρίθμους ἀρχὰς ἀπολύουσα ἄλλην ἐξ ἄλλης τῶν γνωρίμων, ἥ τε πρὸς τοὺς γονέας εὐχαριστία καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εὐποιΐα. πρός τε τοὺς οἰκέτας ἡμερότης, ὡς δῆλον κἀκ τῶν διαθηκῶν αὐτοῦ, καὶ ὅτι αὐτοὶ συνεφιλοσόφουν αὐτῷ. ὧν ἦν ἐνδοξότατος ὁ προειρημένος Μῦς. καθόλου δὲ ἡ πρὸς πάντας αὐτοῦ φιλανθρω-

πία. τῇ μὲν γὰρ πρὸς θεοὺς ὁσιότητος, καὶ πρὸς πατρίδα φιλίας, ἄλεκτος ἡ διάθεσις. ὑπερβολῇ γὰρ ἐπιεικείας, οὐδὲ πολιτείας ἥψατο. καὶ χαλεπωτάτων τε καιρῶν κατασχόντων τηνικάδε τὴν ἑλλάδα, αὐτόθι καταβιῶναι, δὶς ἢ καὶ τρὶς εἰς τοὺς περὶ τὴν ἰωνίαν τόπους διαδραμόντα πρὸς τοὺς φίλους. οἳ καὶ πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν ἀφικνοῦντο καὶ συνεβίουν αὐτῷ ἐν τῷ κήπῳ καθά φησιν ἀπολλόδωρος. ὃν καὶ ὀγδοήκοντα μνῶν πρίασθαι. διοκλῆς δὲ ἐν τῇ τρίτῃ τῆς ἐπιδρομῆς φησιν εὐτελέστατα καὶ λιτότατα διαιτώμενοι, κοτύλῃ γοῦν φησιν οἰνιδίου ἠρκοῦντο. τὸ δὲ πᾶν ὕδωρ ἦν αὐτοῖς ποτόν. τόν τε ἐπίκουρον μὴ ἀξιοῦν εἰς τὸ κοινὸν κατατίθεσθαι τὰς οὐσίας, καθάπερ τὸν πυθαγόραν κοινὰ τὰ φίλων λέγοντα. ἀπιστούντων γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦτον, οὐδὲ φίλων. αὐτός τε φησιν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, ὕδατι μόνον ἀρκεῖσθαι, καὶ ἄρτῳ λιτῷ. καὶ πέμψον μοι τυροῦ φησι κυθριδίον, ἵν᾽ ὅταν βούλωμαι πολυτελίσασθαι δύνωμαι. τοιοῦτος ἦν ὁ τὴν ἡδονὴν εἶναι τέλος δογματίζων. ὃν καὶ ἀθήναιος δι᾽ ἐπιγράμματος οὕτως ὑμνεῖ.

ἄνθρωποι μοχθεῖτε τί χείρονα, καὶ διὰ κέρδος
ἄπληστον, νεικέων ἄρχεται καὶ πολέμων;
τῇ φύσιος δ᾽ ὁ πλοῦτος ὅρον τινὰ βαιὸν ἐπίσχει.
αἱ δὲ κεναὶ κρίσιες, τὰν ἀπέραντον ὁδόν,
τοῦτο νεοκλῆος πινυτὸν τέκος, ἢ παρὰ μουσάων
ἔκλυεν, ἢ πυθοῦς ἐξ ἱερῶν τριπόδων.

εἰσόμεθα δὲ καὶ μᾶλλον προϊόντες, ἔκ τε τῶν δογμάτων, ἔκ τε τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. μάλιστα δὲ ἀπεδέχετό φησι διοκλῆς, τὸν ἀρχαῖον ἀναξαγόραν, καί τι ἐν τισιν ἀντειρηκὼς αὐτῷ, καὶ ἀρχέλαον τὸν σωκράτους διδάσκαλον. ἐγύμναζε δέ φησι τοὺς γνωρίμους, καὶ διὰ μνήμης ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα. τοῦτον ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, λυσιφάνους ἀκοῦσαι φησὶ, καὶ πραξιφάνους. αὐτὸς δὲ οὔ φησιν, ἀλλ' ἑαυτοῦ ἐν τῇ πρὸς εὐρύλοχον ἐπιστολῇ. ἀλλ' οὐδὲ λεύκιππόν τινα γεγενῆσθαι φιλόσοφον οὔτ' αὐτὸς, οὔτε ἕρμαρχος. ὃν ἔνιοι φασὶ καὶ ἀπολλόδωρος ὁ ἐπικούρειος, διδάσκαλον δημοκρίτου γεγενῆσθαι. δημήτριος δέ φησιν ὁ μάγνης, καὶ ξενοκράτους αὐτὸν ἀκοῦσαι. κέχρηται δὲ λέξει κυρίᾳ κατὰ τῶν πραγμάτων. ἣν ὅτι ἰδιωτάτη ἐστὶν, ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς αἰτιᾶται. σαφὴς δ' ἦν οὕτως ὡς καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς ῥητορικῆς ἀξιοῖ, μηδὲν ἄλλο ἢ σαφήνειαν ἀπαιτεῖν. καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἀντὶ τοῦ χαίρειν εὖ πράττειν. καὶ σπουδαία ζῆν ἄριστον. οἱ δέ φασιν ἐν τῷ ἐπικούρου βίῳ τὸν κανόνα γράψαι αὐτὸν ἐκ τοῦ ναυσιφάνους τρίποδος, οὗ καὶ ἀκοῦσαι φησὶν αὐτόν. ἀλλὰ καὶ παμφίλου τοῦ πλατωνικοῦ ἐν σάμῳ. ἄρξασθαί τε φιλοσοφεῖν ἐτῶν ὑπάρχοντα δυοκαίδεκα. ἀφηγήσασθαι δὲ τῆς σχολῆς, ἐτῶν ὄντα δύο πρὸς τοῖς τριάκοντα. ἐγεννήθη δέ φησιν ἀπολλόδωρος, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς θ̄ καὶ ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος, ἐπὶ σωσιγένους

ἄρχοντος, μηνὸς γαμηλιῶνος ἑβδόμης. ἔτεσιν ὕστερον τῆς πλάτωνος τελευτῆς ἑπτά. ἀρξάμενον δὲ αὐτὸν ἐτῶν δύο καὶ τριάκοντα, ἐν μιτυλήνῃ καὶ λαμψάκῳ, πρῶτον συστήσασθαι σχολὴν ἐπὶ ἔτη πέντε. εἶθ' οὕτως εἰς ἀθήνας μετελθεῖν. καὶ τελευτῆσαι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑβδόμης καὶ εἰκοστῆς ὀλυμπιάδος, ἐπὶ πυθαράτου ἔτη βιώσαντα δύο πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα, τήν τε σχολὴν διαδέξασθαι ἕρμαχον ἀγεμάρχου μιτυληναῖον. τελευτῆσαι δὲ αὐτὸν λίθῳ τῶν οὔρων ἐπισχεθέντων ὥς φησι καὶ ἕρμαχος ἐν ἐπιστολαῖς, ἡμέρας νοσήσαντα τετταρακαίδεκα. ὅτε καὶ φησὶν ἕρμιππος ἐμβάντα αὐτὸν εἰς πύελον χαλκῆν κεκραμένην ὕδατι θερμῷ καὶ αἰτῆσαι ἄκρατον ῥοφῆσαι. τοῖς τε φίλοις παραγγείλαντα τῶν δογμάτων μεμνῆσθαι, οὕτω τελευτῆσαι. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτω.

χαίρετε καὶ μέμνησθε τὰ δόγματα. τοῦτ' ἐπίκουρος
ὕστατον εἶπε φίλοις οἷσιν ἀποφθίμενος.
θερμὴν ἐς πύελον γὰρ εἰσήλυθεν, καὶ τὸν ἄκρατον
ἔσπασεν, εἶτ' ἀΐδην ψυχρὸν ἐπεσπάσατο.

οὗτος μὲν ὁ βίος τ' ἀνδρός, ἥδε ἡ τελευτή. καὶ διέθετο ὧδε. κατὰ τάδε δίδωμι τὰ ἐμαυτοῦ πάντα, ἀμυνομάχῳ φιλοκράτους βατῆθεν, καὶ τιμοκράτει δημητρίου ποταμίῳ. κατὰ τὴν ἐν τῷ μητρῴῳ ἀναγεγραμμένην ἑκατέρῳ δόσιν. ἐφ' ᾧ τε τὸν κῆπον, καὶ τὰ προσόντα αὐτῷ, παρέξουσιν ἑρμάρχῳ ἀγε-

διαθῆκαι αὐτοῦ

μάρχου

μάρχου μιτυληναίῳ, καὶ τοῖς συμφιλοσοφοῦσιν αὐτῷ. καὶ οἷς ἂν ἕρμαχος καταλίπῃ διαδόχοις τῆς φιλοσοφίας ἐνδιατρίβειν κατὰ φιλοσοφίαν. καὶ ἀεὶ δὲ τοῖς φιλοσοφοῦσιν ἀφ' ἡμῶν. ὅπως ἂν συνδιασώσωσιν ἀμυνομάχῳ καὶ τιμοκράτει κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐν τῷ κήπῳ διατριβὴν, παρακατατίθεμαι τοῖς τ' αὐτῶν κληρονόμοις, ἐν ᾧ ἂν τρόπῳ ἀσφαλέστατον ᾖ. ὅπως ἂν κἀκεῖνοι διατηρῶσι τὸν κῆπον, καθάπερ καὶ αὐτοὶ, οἷς ἂν οἱ ἀπ' ἡμῶν παραδιδῶσι. τὴν δὲ οἰκίαν τὴν ἐν μελίτῃ παρεχέτωσαν ἀμυνόμαχος καὶ τιμοκράτης ἐνοικεῖν ἑρμάρχῳ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ φιλοσοφοῦσιν, ἕως ἂν ἕρμαχος ζῇ. ἐκ δὲ τῶν γινομένων προσόδων τῶν δεδομένων ἀφ' ἡμῶν ἀμυνομάχῳ καὶ τιμοκράτει κατὰ τὸ δυνατὸν μεριζέσθωσαν μεθ' ἑρμάρχου σκοπούμενοι εἴς τε τὰ ἐναγίσματα τῷ τε πατρὶ καὶ τῇ μητρί. καὶ τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἡμῖν εἰς τὴν εἰθισμένην ἄγεσθαι γενέθλιον ἡμέραν ἑκάστου ἔτους τῇ προτέρᾳ δεκάτῃ τοῦ γαμηλιῶνος. ὥς τε καὶ εἰς τὴν γινομένην σύνοδον ἑκάστου μηνὸς ταῖς εἰκάσι τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν εἰς τὴν ἡμῶν τε καὶ μητροδώρου κατατεταγμένην. συντελείτωσαν δὲ καὶ τὴν πολυαίνου τοῦ μεταγειτνιῶνος. συντελείτωσαν δὲ καὶ τὴν τῶν ἀδελφῶν ἡμέραν, τοῦ ποσειδεῶνος, καθάπερ καὶ ἡμεῖς. ἐπιμελείσθω δὲ καὶ ἀμυνόμαχος καὶ τιμοκράτης, τοῦ υἱοῦ τοῦ μητροδώρου ἐπικούρου, καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ πολυαίνου

φιλοσοφούντων αὐτῶν, καὶ συζόντων μεθ' Ἑρμάρχου. ὡσαύτως δὲ τῆς θυγατρὸς τῆς Μητροδώρου τὴν ἐπιμέλειαν ποιείσθωσαν. καὶ εἰς ἡλικίαν ἐλθοῦσαν, ἐκδότωσαν ᾧ ἂν Ἕρμαχος ἕληται τῶν φιλοσοφούντων μετ' αὐτοῦ, ὅσης ἂν ᾖ εὐτάκτου καὶ πειθαρχούσης Ἑρμάρχῳ. διδότωσαν δὲ Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν ἡμῖν προσόδων, εἰς τροφὴν τούτοις ὅτι ἂν αὐτοῖς κατ' ἐνιαυτὸν ἐπιδέχεσθαι δοκῇ σκοπούμενοι μεθ' Ἑρμάρχου. ποιείσθωσαν δὲ μεθ' ἑαυτῶν καὶ Ἕρμαχον κύριον τῶν προσόδων, ἵνα μετ' αὐτοῦ συγκαταγεγηρακότος ἡμῖν ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ καταλελειμμένου ἡγεμόνος τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν, ἕκαστα γίνηται. τὴν δὲ προῖκα τῷ θήλει παιδίῳ ἐπειδὰν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ, μερισάτωσαν Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης, ὅσον ἂν ἐπιδέχηται ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ἀφαιροῦντες μετὰ τῆς Ἑρμάρχου γνώμης. ἐπιμελείσθωσαν δὲ καὶ Νικάνορος καθάπερ καὶ ἡμεῖς, ἵν' ὅσοι τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν χρείαν ἐν τοῖς ἰδίοις παρεσχημένοι, καὶ τὴν πᾶσαν οἰκειότητα ἐνδεδειγμένοι, συγκαταγηράσκειν μεθ' ἡμῶν προείλοντο ἐν φιλοσοφίᾳ, μηδενὸς τῶν κατεστηκότων ἐνδεεῖς καθεστήκωσιν ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν δύναμιν. δοῦναι δὲ τὰ βιβλία τὰ ὑπάρχοντα πάντα Ἑρμάχῳ. ἐὰν δέ τι τῶν ἀνθρωπίνων περὶ Ἕρμαχον γίνηται, πρὸ τοῦ τὰ Μητροδώρου παιδία

εἰς ἡλικίαν

εἰς ἡλικίαν ἐλθεῖν, δοῦναι ἀμυνόμαχον καὶ τιμο-
κράτην ὅπως ἂν εὐτακτούντων αὐτῶν ἕκαστα γένη-
ται, τῶν ἀναγκαίων κατὰ τὴν δύναμιν ἀπὸ τῶν κα-
ταλελημμένων ὑφ' ἡμῶν προσόδων. καὶ τῶν λοιπῶν
ἁπάντων ὧν συντετάχαμεν ἐπιμελείσθωσαν, ὅπως
δὴ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἕκαστα γίγνηται. ἀφίημι δὲ
τῶν παίδων ἐλεύθερον ἡμῖν, νικίαν, λύκωνα. ἀφίημι
δὲ καὶ φαίδριον ἐλευθέραν. ἤδη δὲ τελευτῶν γρά-
φει πρὸς ἰδομενέα τήνδε ἐπιστολήν. τὴν μακαρίαν
ἄγοντες ἅμα τελευτῶντες ἡμέραν τοῦ βίου, ἐγρά-
φομεν ὑμῖν ταυτί. στραγγουρία τε παρηκολουθήκει
καὶ δυσεντερικὰ πάθη, ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντ-
τα τοῦ ἐν ἑαυτοῖς μεγέθους. ἀντιπαρετάττετο δὲ πᾶ-
σι τούτοις, τὸ κατὰ ψυχὴν χαῖρον, ἐπὶ τῇ τῶν γεγο-
νότων ἡμῖν διαλογισμῶν μνήμῃ. σὺ δὲ ἀξίως τῆς
ἐκ μειρακίου παραστάσεως πρὸς ἐμὲ καὶ φιλοσοφί-
αν, ἐπιμελοῦ τῶν παίδων μητροδώρου. καὶ ἔθετο
μὲν ὧδε. μαθητὰς δὲ ἔσχε πολλοὺς μὲν, σφόδρα δὲ
ἐλλογίμους, μητρόδωρον ἀθηναῖον, καὶ τιμοκρά-
την, καὶ σάνδην λαμψακηνόν. ὃς ἀφ' οὗ τὸν ἄνδρα
ἔγνω, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ πλὴν ἓξ μηνῶν εἰς τὴν
οἰκίαν. ἔπειτα ἐπανῆλθε. γέγονε δὲ ἀγαθὸς πάντα.
καθὰ καὶ ἐπίκουρος ἐν προηγουμέναις γράφει.
μαρτυρεῖ καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τιμοκράτης. τοιοῦτος
δὲ ὤν, καὶ τὴν ἀδελφὴν βατίδα ἐξέδοτο ἰδομε-
νεῖ, καὶ λεοντίαν τὴν ἀττικὴν ἑταίραν ἀναλαβὼν,

εἶχε

εἶχε παλακήν. ἦν δὲ καὶ ἀκατάπληκτος, πρός τε τὰς ὀχλήσεις καὶ τὸν θάνατον, ὡς ἐπίκουρος ἐν τῷ πρώτῳ μητροδώρῳ φησί. φασὶ δὲ καὶ πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν αὐτοῦ τελευτῆσαι, πεντηκοστὸν τρίτον ἔτος ἄγοντος. καὶ αὐτὸς ἐπίκουρος ἐν ταῖς προειρημέναις διαθήκαις ὡς προαποθανόντος αὐτοῦ δηλονότι, ἐπισκήπτει περὶ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ τῶν παίδων. ἔσχε δὲ καὶ τὸν προειρημένον εἰκαῖόν τινα ἀδελφὸν τοῦ μητροδώρου τιμοκράτην. βιβλία δ' ἐστὶ τοῦ μητροδώρου τάδε. πρὸς τοὺς ἰατροὺς γ̄. περὶ αἰσθήσεων πρὸς τιμοκράτην. περὶ μεγαλοψυχίας. περὶ τῆς ἐπικούρου ἀρρωστίας. πρὸς τοὺς διαλεκτικούς. πρὸς τοὺς σοφιστάς. περὶ τῆς ἐπὶ σοφίαν πορείας. περὶ τῆς μεταβολῆς. περὶ πλούτου. πρὸς δημόκριτον. περὶ εὐγενείας. ἦν καὶ πολύαινος ἀθηνοδώρου λαμψακηνὸς ἐπιεικής, καὶ φιλικός, ὡς οἱ περὶ φιλόδημόν φασι. καὶ ὁ διαδεξάμενος αὐτὸν ἕρμαχος ἀγεμάρχου μιτυληναῖος ἀνήρ, πατρὸς μὲν πένητος, τὰς δὲ ἀρχὰς προσέχων ῥητορικοῖς. φέρεται καὶ τούτου βιβλία κάλλιστα τάδε. ἐπιστολικὰ περὶ ἐμπεδοκλέους κβ. περὶ τῶν μαθητῶν. πρὸς πλάτωνα. πρὸς ἀριστοτέλην. ἐτελεύτα δὲ παρὰ λυσίᾳ, γενόμενος ἱκανὸς ἀνήρ. λεοντεύς τε λαμψακηνὸς ὁμοίως. καὶ ἡ τούτου γυνὴ θεμίστα. πρὸς ἣν καὶ γέγραφεν ὁ ἐπίκουρος. ἔτι τε κωλώτης, καὶ ἰδομενεύς, καὶ αὐτοὶ λαμψακηνοί. καὶ οὗτοι μὲν ἐλλόγιμοι. ὧν ἦν καὶ πολύ-

Βιβλία μητροδώρου

Βιβλία ἑρμάχου

στρατος

στρατος ὁ διαδεξάμενος ἕρμαρχον, ὃν διεδέξατο διονύσιος, ὃν βασιλίδης. καὶ ἀπολλόδωρος δὲ ὁ κηποτύραννος γέγονεν ἐλλόγιμος. ὃς ὑπὲρ τετρακόσια συνέγραψε βιβλία. δύο τε πτολεμαῖοι ἀλεξανδρεῖς, ὅ τε μέλας, καὶ ὁ λευκός. ζήνων τε ὁ σιδώνιος ἀκροατὴς ἀπολλοδώρου πολυγράφος ἀνήρ. καὶ δημήτριος ὁ ἐπικληθεὶς λάκων. διογένης τε ὁ ταρσεὺς, ὁ τὰς ἐπιλέκτους σχολὰς συγγράψας, καὶ ὠρίων καὶ ἄλλοι, οὓς οἱ γνήσιοι ἐπικούρειοι σοφιστὰς ἀποκαλοῦσιν. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλοι ἐπίκουροι τρεῖς. ὅ τε λεοντέως ὑὸς καὶ θεμίστας. ἕτερος μάγνης. τέταρτος ὁπλομάχος. γέγονε δὲ πολυγραφώτατος ὁ ἐπίκουρος πάντας ὑπερβαλλόμενος πλήθει βιβλίων. κύλινδροι μὲν γὰρ πρὸς τοὺς τριακοσίους εἰσί. γέγραπται δὲ μαρτύριον ἔξωθεν ἐν αὐτοῖς, οὐδέν. ἀλλ' αὗται εἰσὶν ἐπικούρου φωναί. ἐζήλου δὲ αὐτὸν χρύσιππος ἐν πολυγραφίᾳ. καθά φησι καρνεάδης παράσιτον αὐτὸν τῶν βιβλίων ἀποκαλῶν. εἰ γάρ τι γράψαι ὁ ἐπίκουρος φιλονεικεῖ, τοσοῦτον γράψαι ὁ χρύσιππος. καὶ διὰ τοῦτο καὶ πολλάκις ταὐτὰ γέγραφε διὰ μὴ ἐπελθεῖν, καὶ ἀδιόρθωτα εἴλκε διὰ ἐπείγεσθαι, καὶ τὰ μαρτύρια τοσαῦτα ἐστὶν, ὡς ἐκείνων μόνων γέμειν τὰ βιβλία. καθὰ καὶ παρὰ ζήνωνι ἐστὶν εὑρεῖν, καὶ παρὰ ἀριστοτέλει. καὶ τὰ συγγράμματα μὲν ἐπικούρου τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα, ὧν τὰ βέλτιστα ἐστὶ τάδε. περὶ φύσεως λζ. περὶ ἀτόμων καὶ κε-

συγγράμματα ἐπικούρου

νοῦ. περὶ ἔρωτος. ἐπιτομὴ τῶν πρὸς τοὺς φυσικούς.
πρὸς τοὺς μεγαρικοὺς διαπορίαι. κύριαι δόξαι. περὶ
αἱρέσεων. περὶ φυτῶν. περὶ τέλους. περὶ κριτηρίου,
ἢ κανών. χαιρέδημος. περὶ θεῶν. περὶ ὁσιότητος, ἡ
γισιάναξ. περὶ βίων Δ̄. περὶ δικαιοπραγίας. νεο/
κλῆς πρὸς θεμίσταν, συμπόσιον, εὐρύλοχος πρὸς
μητρόδωρον. περὶ τοῦ ὁρᾶν. περὶ τῆς ἐν τῇ ἀτόμῳ
γωνίας. περὶ ἁφῆς. περὶ εἱμαρμένης. περὶ παθῶν δό/
ξαι πρὸς τιμοκράτην. προγνωστικόν. προτρεπτι/
κός. περὶ εἰδώλων. περὶ φαντασίας. ἀριστόβουλος. περὶ
μουσικῆς. περὶ δικαιοσύνης, καὶ τῶν ἄλλων ἀρε/
τῶν. περὶ δώρων καὶ χάριτος. πολυμήδης. τιμο/
κράτης τρία. μητρόδωρος ε̄. ἀντίδωρος β̄.
περὶ νόσων δόξαι πρὸς μίθρην. καλλιστόλας, περὶ
βασιλείας ἀναξιμένης. ἐπιστολαί. μίαν δὲ αὐτῷ ἐ
δοκεῖ, ἐκθέσθαι πειράσομαι, τρεῖς ἐπιστολὰς αὐτοῦ
παραθέμενος, ἐν αἷς πᾶσαν τὴν ἑαυτοῦ φιλοσο/
φίαν ἐπέτεμε. θήσομεν δὲ καὶ τὰς κυρίας αὐτοῦ
δόξας, καὶ εἴ τι ἔδοξεν ἐκλογῆς ἀξίως ἀνεφθέγχθαι.
ὥστε σε πανταχόθεν καταμαθεῖν τὸν ἄνδρα καὶ
μὲ κρίνειν εἰδέναι. τὴν μὲν οὖν πρώτην ἐπισο/
λὴν, γράφει πρὸς ἡρόδοτον, περὶ τῶν φυσικῶν.
δευτέραν πρὸς πυθοκλέα, ἥ τις ἐστὶ περὶ μεταρ/
σίων. τὴν τρίτην, πρὸς μενοικέα. ἔστιν δ' ἐν αὐτῇ
τὰ περὶ βίων. ἀρκτέον δὴ ἀπὸ τῆς πρώτης, ὀ/
λίγα προειπόντα ἀπὸ τῆς διαιρέσεως τῆς κατ'

αὐτὸν

αὐτὸν φιλοσοφίας. διαιρεῖται τοίνυν, εἰς τρία. τό τε κανονικόν, καὶ φυσικόν, καὶ ἠθικόν. τὸ μὲν οὖν κανονικόν, ἐφόδους ἐπὶ τὴν πραγματείαν ἔχει. καὶ ἔστιν ἐν ἑνὶ τῷ ἐπιγραφομένῳ κανών. τὸ δὲ φυσικόν, τὴν περὶ φύσεως θεωρίαν πᾶσαν. καὶ ἔστιν ἐν ταῖς περὶ φύσεως βίβλοις λζ. καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς κατὰ στοιχεῖον. τὸ δὲ ἠθικόν, τὰ περὶ αἱρέσεως καὶ φυγῆς. ἔστι δὲ καὶ ἐν ταῖς περὶ βίων βίβλοις καὶ ἐπιστολαῖς, καὶ τῷ περὶ τέλους. εἰώθασι μέν τοι τὸ κανονικὸν ὁμοῦ τῷ φυσικῷ συντάττειν. καλοῦσι δὲ αὐτὸ περὶ κριτηρίου καὶ ἀρχῆς, καὶ στοιχειωτικόν. τὸ δὲ φυσικόν, περὶ γενέσεως, καὶ φθορᾶς, καὶ περὶ φύσεως. τὸ δὲ ἠθικόν, περὶ αἱρετῶν καὶ φευκτῶν, καὶ περὶ βίων καὶ τέλους. τὴν διαλεκτικὴν ὡς παρέλκουσαν ἀποδοκιμάζουσιν. ἀρκεῖν γὰρ τοὺς φυσικοὺς χωρεῖν κατὰ τοὺς φθόγγους ἐν τίνι τῷ κανόνι. λέγει οὖν ὁ ἐπίκουρος, κριτήρια τῆς ἀληθείας εἶναι τὰς αἰσθήσεις, καὶ προλήψεις, καὶ τὰ πάθη. οἱ δ᾽ ἐπικούρειοι, καὶ τὰς φανταστικὰς ἐπιβολὰς τῆς διανοίας. λέγει δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς ἡρόδοτον ἐπιτομῇ, καὶ ἐν ταῖς κυρίαις δόξαις. πᾶσα γάρ φησιν αἴσθησις, ἄλογός ἐστι, καὶ μνήμης οὐδεμιᾶς δεκτική. οὔτε γὰρ ὑφ᾽ αὑτῆς, οὔτε ὑφ᾽ ἑτέρου κινηθεῖσα δύναται τὶ προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν. οὐδ᾽ ἔστι τὸ δυνάμενον αὐτὰς διελέγξαι. οὔτε γὰρ ἡ ὁμογένεια

δόξαι αὐτοῦ

αἴσθησις τὴν ὁμογένειαν διὰ τὴν ἰσοσθένειαν, οὔθ' ἡ ἀνομογένεια τὴν ἀνομογένειαν. οὐ γὰρ τῶν αὐτῶν εἰσὶ κριτικαί. οὔτε μὴν λόγος. πᾶς γὰρ λόγος, ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων εἴρηται. οὔθ' ἡ ἑτέρα τὴν ἑτέραν. πάσαις γὰρ προσέχομεν. καὶ τὸ τὰ ἀνεπαίσθητα ὑφεστάναι, πιστοῦται τὴν τῶν αἰσθήσεων ἀλήθειαν. ὑφέστηκε δὲ τό τε ὁρᾶν ἡμᾶς καὶ ἀκούειν, ὥσπερ τὸ ἀλγεῖν. ὅθεν καὶ περὶ ἀδήλων ἀπὸ τῶν φαινομένων χρὴ σημειοῦσθαι. καὶ γὰρ ἐπίνοιαι πᾶσαι ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων γεγόνασι, κατά τε περίπτωσιν καὶ ἀναλογίαν, καὶ ὁμοιότητα, καὶ σύνθεσιν, συμβαλλομένου τι καὶ τοῦ λογισμοῦ. τά τε τῶν μαινομένων φαντάσματα, καὶ κατ' ὄναρ ἀληθῆ. κινεῖ γάρ. τὸ δὲ μὴ ὄν, οὐ κινεῖ. τὴν δὲ πρόληψιν λέγουσιν οἱονεὶ κατάληψιν, ἢ δόξαν ὀρθὴν, ἢ ἔννοιαν, ἢ καθολικὴν νόησιν ἐναποκειμένην. τουτέστι μνήμην τοῦ πολλάκις. οἷον τὸ τοιοῦτον ἐστὶν ἄνθρωπος. ἅμα γὰρ τῷ ῥηθῆναι ἄνθρωπος εὐθὺς κατὰ πρόληψιν καὶ ὁ τύπος αὐτοῦ νοεῖται, προηγουμένων τῶν αἰσθήσεων. παντὶ οὖν ὀνόματι τὸ πρώτως ἐπιτεταγμένον, ἐναργές ἐστι, καὶ οὐκ ἂν ἐζητήσαμεν τὸ ζητούμενον, εἰ μὴ πρότερον ἐγνώκειμεν αὐτό. οἷον, τὸ πόρρω ἑστὼς, ἵππος ἐστὶν ἢ βοῦς. δεῖ γὰρ κατὰ πρόληψιν ἐγνωκέναι ποτὲ ἵππου καὶ βοὸς μορφήν. οὐδ' ἂν ὀνομάσαμέν τι μὴ πρότερον αὐτοῦ κατάληψιν τὸν τύπον μαθόντες. ἐναργεῖς οὖν εἰσιν αἱ προλήψεις. καὶ τὸ δοξαστὸν ἀπὸ προτέρου τινὸς

ἐναρ-

ἐναργοῦς ἤρτηται. ἐφ' ὃ ἀναφέροντες λέγομεν. οἷον, πόθεν ἴσμεν εἰ τοῦτο ἐστιν ἄνθρωπος. τὴν δὲ δόξαν, καὶ ὑπόληψιν λέγουσιν. ἀληθῆ τέ φασι καὶ ψευδῆ. ἂν μὲν γὰρ ἐπιμαρτυρῆται, ἢ μὴ ἀντιμαρτυρῆται, ψευδῆ τυγχάνειν. ὅθεν προσμένον εἰσήχθη. οἷον, τὸ προσμεῖναι καὶ ἐγγὺς γενέσθαι τῷ πύργῳ, καὶ μαθεῖν ὁποῖος ἐγγὺς φαίνεται. πάθη δὲ λέγουσιν εἶναι ἡδονὴν καὶ ἀλγηδόνα, ἱστάμενα περὶ πᾶν ζῷον. καὶ τὴν μὲν, οἰκεῖον. τὴν δὲ, ἀλλότριον. δι' ὧν κρίνεσθαι τὰς αἱρέσεις καὶ φυγάς. τῶν τε ζητήσεων εἶναι τὰς μὲν, περὶ τῶν πραγμάτων. τὰς δὲ, περὶ ψιλὴν τὴν φωνήν. καὶ ταῦτα δὲ, περὶ τῆς διαιρέσεως, καὶ τοῦ κριτηρίου στοιχειωδῶς. ἀνιτέον δὲ ἐπὶ τὴν ἐπιστολήν.

Ἐπίκουρος Ἡροδότῳ χαίρειν.

Τοῖς μὴ δυναμένοις ὦ Ἡρόδοτε ἕκαστα τῶν περὶ φύσεως ἡμῖν ἀναγεγραμμένων ἐξακριβοῦν, μηδὲ τὰς μείζους τῶν συντεταγμένων βίβλους διαθρεῖν, ἐπιτομὴν τῆς ὅλης πραγματείας εἰς τὸ κατασχεῖν τῶν ὁλοσχερωτάτων δοξῶν τὴν μνήμην ἱκανῶς αὐτοῖς παρεσκεύασα. ἵνα παρ' ἑκάστου τῶν καιρῶν ἐν τοῖς κυριωτάτοις βοηθεῖν αὐτοῖς δύνωνται, καθ' ὅσον ἂν ἐφάπτωνται τῆς περὶ φύσεως θεωρίας. καὶ τοὺς προβεβληκότας δὲ ἱκανῶς ἐν τῇ τῶν ὅλων ἐπιβλέψει τὸν τύπον τῆς ὅλης πραγματείας τὸν κατεστοιχειωμένον δεῖ μνημονεύειν. τῆς γὰρ ἀθρόας ἐπιβολῆς πυκνὸν δεόμεθα. τῆς δὲ κατὰ μέρος, οὐχ ὁμοί-

ως. βαδιστέον μὲν οὖν καὶ ἐπ' ἐκεῖνα συνεχῶς ἐν τῇ μνήμῃ. τοσοῦτον ποιητέον, ἀφ' οὗ ἥ τε κυριωτάτη ἐπιβολὴ ἐπὶ τὰ πράγματα ἔσται. καὶ δὴ καὶ τὸ κατὰ μέρος ἀκρίβωμα πᾶν ἐξευρήσεται, τῶν ὁλοσχερωτάτων τύπων ἐμπεριειλημμένων, καὶ μνημονευομένων. ἐπεὶ καὶ τοῦ τελεσιουργημένου τοῦτο κυριώτατον τοῦ παντὸς ἀκριβωμένου γίνεται, τὸ ταῖς ἐπιβολαῖς ὀξέως δύνασθαι, καὶ πρὸς ἁπλᾶ στοιχειώματα καὶ φωνὰς συναγομένων. οὐ γὰρ οἷόν τε τὸ πύκνωμα τῆς συνεχοῦς τῶν ὅλων περιοδείας εἶναι, μὴ δυνάμενον διὰ βραχέων φωνῶν ἅπαν ἐμπεριλαβεῖν ἐν αὐτοῦ τὸ κατὰ μέρος ἂν ἐξακριβωθέν. ὅθεν δὴ πᾶσι χρησίμης οὔσης τοῖς ᾠκειωμένοις φυσιολογίᾳ, τῆς τοιαύτης ὁδοῦ παρεγγυῶν τὸ συνεχὲς ἐνέργημα ἐν φυσιολογίᾳ καὶ τούτῳ μάλιστα ἐγγαληνίζοντα τῷ βίῳ ποιήσασθαι καὶ τοιαύτην τινὰ ἐπιτομὴν καὶ στοιχείωσιν τῶν ὅλων δοξῶν. πρῶτον μὲν οὖν τὰ ὑποτεταγμένα τοῖς φθόγγοις ὦ Ἡρόδοτε δεῖ εἰληφέναι, ὅπως ἂν τὰ δοξαζόμενα ἢ ἀπορούμενα ἔχωμεν, εἰς ὃ ἀνάγοντες, ἐπικρίνειν, καὶ μὴ ἄκριτα πάντα ἡμῖν εἰς ἄπειρον ἀποδεικνύουσιν, ἢ κενοὺς φθόγγους ἔχωμεν. ἀνάγκη γὰρ τὸ πρῶτον ἐννόημα καθ' ἕκαστον φθόγγον βλέπεσθαι, καὶ μηθὲν ἀποδείξεως προσδεῖσθαι, εἴπερ ἕξομεν τὸ ζητούμενον, ἢ ἀπορούμενον, καὶ δοξαζόμενον, ἐφ' ὃ ἀνάξομεν εἶτε κατὰ τὰς αἰσθήσεις δεῖ πάντα τηρεῖν, καὶ ἁπλῶς τὰς παρούσας ἐπιβολάς, εἴτε διανοίας, εἴθ'

ὁτουδή

ὁδήποτε τῶν κριτηρίων. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ὑπάρχοντα πάθη, ὅπως ἂν καὶ τὸ προσμένον, καὶ τὸ ἄδηλον ἔχωμεν οἷς σημειωσόμεθα. ταῦτα δὲ διαλαβόντας, συνορᾶν ἤδη περὶ τῶν ἀδήλων. πρῶτον μὲν ὅτι οὐδὲν γίνεται ἐκ τοῦ μὴ ὄντος. πᾶν γὰρ ἐκ παντὸς ἐγίνετ' ἄν, σπερμάτων γε οὐδὲν προσδεόμενον. καὶ εἰ ἐφθείρετο δὲ τὸ ἀφανιζόμενον εἰς τὸ μὴ ὄν, πάντα ἂν ἀπολώλει τὰ πράγματα, οὐκ ὄντων τῶν εἰς ἃ διελύετο. καὶ μὴν καὶ τὸ πᾶν ἀεὶ τοιοῦτον ἦν, οἷον νῦν ἐστι, καὶ ἀεὶ τοιοῦτον ἔσται. οὐθὲν γάρ ἐστιν εἰς ὃ μεταβάλλει. παρὰ γὰρ τὸ πᾶν οὐθέν ἐστιν, ὃ ἂν εἰσελθὸν εἰς αὐτὸ τὴν μεταβολὴν ποιήσαιτο. καὶ ἐν τῇ πρώτῃ περὶ φύσεως τὸ πᾶν ἐστι. σώματα μὲν γὰρ ὡς ἔστιν, αὐτὴ ἡ αἴσθησις ἐπὶ πάντων μαρτυρεῖ. καθ' ἣν ἀναγκαῖον τὸ ἄδηλον τῷ λογισμῷ τεκμαίρεσθαι ὥσπερ προεῖπον τὸ πρόσθεν. εἰ μὴ ἦν ὃ κενὸν καὶ χώραν, καὶ ἀναφῆ φύσιν ὀνομάζομεν, οὐκ ἂν εἶχε τὰ σώματα ὅπου εἴη. οὐδὲν δ' ἐκινεῖτο καθάπερ φαίνεται κινούμενα. παρὰ δὲ ταῦτα οὐθὲν οὔτε ἐπινοηθῆναι δύναται, οὔτε περιληπτῶς, οὔτε ἀναλόγως τοῖς περιληπτοῖς, ὡς καθ' ὅλας φύσεις λαμβανόμενα, καὶ μὴ ὡς τὰ τούτων συμπτώματα, ἢ συμβεβηκότα λεγόμενα. καὶ μὴν, καὶ ταυτὸν τοῦτο, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ περὶ φύσεως, καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ καὶ πεντεκαιδεκάτῃ, καὶ τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ. τῶν σωμάτων τὰ μέν ἐστι συγ-

συγκρίσεις. τάδ᾽ ἐξ ὧν αἱ συγκρίσεις πεπλήρωται. ταῦτα δέ ἐστιν ἄτομα καὶ ἀμετάβλητα, εἴπερ μὴ μέλλει πάντα εἰς τὸ μὴ ὂν φθαρήσεσθαι. ἀλλ᾽ ἰσχύοντα ὑπομένειν, ἐν ταῖς διαλύσεσι τῶν συγκρίσεων, πλήρη τὴν φύσιν, ὅταν οὐκ ἔχοντα ὅπη ἢ ὅπως διαλυθήσεται. ὥστε τὰς ἀρχὰς ἀτόμους ἀναγκαῖον εἶναι σωμάτων φύσεις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ πᾶν ἄπειρόν ἐστι. τὸ γὰρ πεπερασμένον ἄκρον ἔχει. τὸ δὲ ἄκρον, παρ᾽ ἕτερόν τι θεωρεῖται, ὥστε τὸ οὐκ ἔχον ἄκρον, πέρας οὐκ ἔχει. πέρας δὲ οὐκ ἔχον, ἄπειρον ἂν εἴη καὶ οὐ πεπερασμένον. καὶ μὴν καὶ τῷ πλήθει τῶν σωμάτων, ἄπειρόν ἐστι τὸ πᾶν, καὶ τῷ μεγέθει τοῦ κενοῦ. εἴτε γὰρ ἦν τὸ κενὸν ἄπειρον, τὰ δὲ σώματα ὡρισμένα, οὐδαμοῦ ἂν ἔμενε τὰ σώματα. ἀλλ᾽ ἐφέρετο κατὰ τὸ ἄπειρον κενὸν διεσπαρμένα, οὐκ ἔχοντα τὰ ὑπερείδοντα καὶ στέλλοντα κατὰ τὰς ἀνακοπάς. εἴτε τὸ κενὸν ἦν ὡρισμένον, οὐκ ἂν εἶχε τὰ ἄπειρα σώματα ὅπου ἐνέστη. πρός τε τούτοις τὰ ἄτομα τῶν σωμάτων καὶ μεστά, ἐξ ὧν καὶ αἱ συγκρίσεις γίνονται, καὶ εἰς ἃ διαλύονται, ἀπερίληπτα ἐστὶ ταῖς διαφοραῖς τῶν σχημάτων. οὐ γὰρ δυνατὸν γενέσθαι τὰς τοσαύτας διαφορὰς ἐκ τῶν σχημάτων περιειλημμένων. καὶ καθ᾽ ἑκάστην δὲ σχηματισμὸν ἁπλῶς ἄπειροί εἰσιν ἄτομοι. ταῖς δὲ διαφοραῖς οὐχ ἁπλῶς ἄπειροι. ἀλλὰ μόνον ἀπειρία ληπτοί. οὐδὲ γάρ φησιν ἐνδοτέρω εἰς ἄπειρον τὴν τομὴν τυγχάνειν. λέγει δὲ ἐπειδὴ αἱ

ποιότη-

ποιότητος μεταβάλλονται, εἰ μέλλει τις μὴ καὶ τοῖς μεγέθεσιν ἁπλῶς εἰς ἄπειρον αὐτὰς ἐκβάλλειν. κινοῦνταί τε συνεχῶς αἱ ἄτομοι. φησὶ δὲ παρεχομένου ἐνδοτέρω καὶ ἰσοταχῶς αὐτὰς κινεῖν τοῦ κενοῦ. τὴν εἶξιν ὁμοίαν καὶ τῇ βαρυτάτῃ τὸν αἰῶνα. καὶ αἱ μὲν, εἰς μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων διιστάμεναι. αἱ δὲ, αὐτὸν τὸν παλμὸν ἴσχουσιν, ὅταν τύχωσι τὴν περιπλοκὴν κεκλιμέναι, ἢ στεγαζόμεναι περὶ τῶν πλεκτικῶν. ἥ τε γὰρ τοῦ κενοῦ φύσις ἡ διορίζουσα ἑκάστην αὐτὴν τοῦτο παρασκευάζει τὴν ὑπόρεισιν οὐχ οἷα τε οὖσα ποιεῖσθαι· ἥ τε στερεότης ἡ ὑπάρχουσα αὐταῖς κατὰ σύγκρισιν, τὸν ἀποπαλμὸν ποιεῖ ἐφ' ὁπόσον ἂν ἡ περιπλοκὴ τὴν ἀποκατάστασιν ἐκ τῆς συγκρούσεως διδῷ. ἀρχὴ δὲ τούτων οὐκ ἔστιν, αἰτίων τῶν ἀτόμων οὐσῶν καὶ τοῦ κενοῦ. φησὶ δ' ἐνδοτέρω, μηδὲ ποιότητά τινα περὶ τὰς ἀτόμους εἶναι. πλὴν σχήματος καὶ μεγέθους, καὶ βάρους. τὸ δὲ χρῶμα παρὰ τὴν θέσιν τῶν ἀτόμων ἀλλάττεσθαι ἐν ταῖς δώδεκα στοιχειώσεσι φησί. πᾶν τε μέγεθος μὴ εἶναι περὶ αὐτάς. οὐδέποτε γοῦν ἄτομος ὤφθη αἰσθήσει. αὕτη δ' ἡ φωνὴ τούτων πάντων μνημονευομένων τὸν ἱκανὸν τύπον ὑποβάλλει τῆς τῶν ὄντων φύσεως ἐπινοίας. ἀλλὰ μὴν καὶ κόσμοι ἄπειροι εἰσίν. εἴθ' ὅμοιοι τούτῳ εἴτ' ἀνόμοιοι. αἵ τε γὰρ ἄτομοι ἄπειροι οὖσαι ὡς ἄρτι ἀπεδείχθη, φέρονται καὶ πορρωτάτω. οὐ γὰρ κατηνάλωνται αἱ τοιαῦται ἄτομοι ἐξ ὧν ἂν γένοιτο κόσμος ἢ

ὑφ' ὧν ἂν ποιηθείη, οὔτ' εἰς ἕνα, οὔτ' εἰς πεπερασμένους, οὔθ' ὅσοι τοιοῦτοι, οὔθ' ὅσοι διάφοροι τούτοις. ὥστε οὐδὲν τὸ ἐμποδίζον ἐστὶ πρὸς τὴν ἀπειρίαν τῶν τοιούτων κόσμων. καὶ μὴν καὶ τύποι ὁμοιοσχήμονες τοῖς στερεμνίοις εἰσί, λεπτότησιν ἀπέχοντες μακρὰν τῶν φαινομένων. οὔτε γὰρ ἀποστάσεις ἀδυνατοῦσιν ἐν τῷ περιέχοντι γίνεσθαι τοιαῦται, οὔτε ἐπιτηδειότητες, τὰς κατεργασίας τῶν κοιλωμάτων καὶ λεπτοτήτων γίνεσθαι, οὔτε ἀπόρροιαι τὴν ἑξῆς θέσιν καὶ βάσιν διατηροῦσαι, ἥνπερ καὶ ἐν τοῖς στερεμνίοις εἶχον. τούτους δὲ τοὺς τύπους εἴδωλα προσαγορεύομεν. καὶ μὴν καὶ ἡ διὰ τοῦ κενοῦ φορὰ κατὰ μηδεμίαν ἀπάντησιν τῶν ἀντικοψάντων γινομένη πᾶν μῆκος περιληπτὸν ἐν ἀπερινοήτῳ χρόνῳ συντελεῖ. βραδύτητος γὰρ καὶ τάχους ἀντικοπὴ, καὶ οὐκ ἀντικοπὴ, ὁμοίωμα λαμβάνει. οὐ μὴν οὐδὲ ἅμα κατὰ τοὺς διὰ λόγου θεωρητοὺς χρόνους κατὰ τὸ φερόμενον ἐπὶ τοὺς πλείους τόπους ἀφικνεῖται. ἀδιανόητον γὰρ καὶ τοῦτο, συναφικνούμενον ἐν αἰσθητῷ χρόνῳ ὅθεν δή ποτε τοῦ ἀπείρου. ἐξ οὗ ἂν περιλάβωμεν τὴν φορὰν τόπος ἔσται ἀφιστάμενον. ἀντικοπὴν γὰρ ὅμοιον ἔσται, κἂν μέχρι τοσούτου τὸ τάχος τῆς φορᾶς μὴ ἀντικόπτεον. χρήσιμον δὴ καὶ τοῦτο κατασχεῖν τὸ στοιχεῖον, εἶθ' ὅτι τὰ εἴδωλα ταῖς λεπτότησιν ἀνυπερβλήτοις κέχρηται, ὅθεν ἀντιμαρτυρεῖ τῶν

φαινο-

φαινομένων, ἢ ὅτι καὶ τάχη ἀνυπέρβλητα ἔχει. πάντα πόρον σύμμετρον ἔχοντα πρὸς τὸ ἀπείρῳ αὐτῶν μηθὲν ἀντικόπτειν, ἢ ὀλίγα ἀντικόπτειν. πολλαῖς δὲ καὶ ἀπείροις εὐθὺς ἀντικόπτειν τι. πρός τε τούτοις ὅτι ἡ γένεσις τῶν εἰδώλων ἅμα νοήματι συμβαίνει. καὶ γὰρ ῥεῦσις ἀπὸ τῆς σωμάτων ἐπιπολῆς συνεχὴς ἢ μειώσει διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν σώζουσα τὴν ἐπὶ τοῦ στερεμνίου θέσιν καὶ τάξιν τῶν ἀτόμων, ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰ καὶ ἐνίοτε συγχεομένη ὑπάρχει· καὶ συστάσεις ἐν τῷ περιέχοντι ὀξεῖαι διὰ τὸ μὴ δεῖν κατὰ βάθος τὸ συμπλήρωμα γίνεσθαι. καὶ ἄλλοι δὲ τρόποι τινὲς γεννητικοὶ τῶν τοιούτων φύσεων εἰσίν. οὐθὲν γὰρ τούτων ἀντιμαρτυρεῖ ταῖς αἰσθήσεσιν, ἂν βλέπῃ τις τινὰ τρόπον τὰς ἐνεργείας, ἵνα καὶ τὰς συμπαθείας ἀπὸ τῶν ἔξωθεν πρὸς ἡμᾶς ἀνοίσῃ. δεῖ δὲ καὶ νομίζειν, ἐπεισιόντος τινὸς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, τὰς μορφὰς ὁρᾶν ἡμᾶς καὶ διανοεῖσθαι. οὐ γὰρ ἂν ἀποσφραγίσαιτο τὰ ἔξω τὴν ἑαυτῶν φύσιν, τοῦ τε χρώματος καὶ τῆς μορφῆς καὶ τοῦ ἀέρος τοῦ μεταξὺ ἡμῶν τε κἀκείνων, οὐδὲ διὰ τῶν ἀκτίνων, ἢ οἵων δή ποτε ῥευμάτων ἀφ' ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνα παραγινομένων, οὕτως ὡς τύπων τινῶν ἐπεισιόντων ἡμῖν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπὸ χροῶν καὶ ὁμοιομόρφων, κατὰ τὸ ἐναρμόττον μέγεθος, εἰς τὴν ὄψιν ἢ τὴν διάνοιαν ὠκέως ταῖς φοραῖς χρωμένων. εἶτα διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τοῦ ἑνὸς καὶ συνεχοῦς

τὴν φαντασίαν ἀποδιδόντος, καὶ τὴν συμπάθειαν ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου σώζοντος κατὰ τὸν ἐκεῖθεν σύμμετρον ἐπερεισμὸν ἐκ τῆς κατὰ βάθος ἐν τῷ στερεμνίῳ τῶν ἀτόμων πλάσεως, καὶ ἣν ἀναλάβωμεν φαντασίαν, ἐπιβλητικῶς τῇ διανοίᾳ ἢ τοῖς αἰσθητηρίοις, εἴτε μορφῆς, εἴτε συμβεβηκότων, μορφή ἐστιν αὕτη τοῦ στερεμνίου γινομένη κατὰ τὸ ἑξῆς πύκνωμα, ἢ ἐγκατάλειμμα τοῦ εἰδώλου. τὸ δὲ ψεῦδος καὶ τὸ διημαρτημένον, ἐν τῷ προσδοξαζομένῳ ἀεὶ ἐστιν ἐπιμαρτυρηθήσεσθαι, εἶτ' οὐκ ἐπιμαρτυρουμένου κατὰ τὴν ἀκίνητον ἐν ἡμῖν αὐτοῖς συνημμένην τῇ φανταστικῇ ἐπιβολῇ, διάληψιν δὲ ἔχουσαν καθ' ἣν τὸ ψεῦδος γίνεται. ἥτε γὰρ ὁμοιότης τῶν φαντασμῶν οἱονεὶ ἐν εἰκόνι λαμβανομένων, ἢ καθ' ὕπνους γινομένων, ἢ κατ' ἄλλας τινὰς ἐπιβολὰς τῆς διανοίας, ἢ τῶν λοιπῶν κριτηρίων, οὐκ ἄν ποτε ὑπῆρχε τοῖς οὖσί τε καὶ ἀληθέσι προσαγορευομένοις εἰ μὴ ἦν τινα καὶ ταῦτα πρὸς ὃ βάλλομεν. τὸ δὲ διημαρτημένον οὐκ ἂν ὑπῆρχεν, εἰ μὴ ἐλαμβάνομεν καὶ ἄλλην τινὰ κίνησιν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς συνημμένην μὲν, διάληψιν δὲ ἔχουσαν. ἐὰν μὲν μὴ ἐπιμαρτυρηθῇ, ἢ ἀντιμαρτυρηθῇ, τὸ ψεῦδος γίνεται. ἐὰν δὲ ἐπιμαρτυρηθῇ ἢ μὴ ἀντιμαρτυρηθῇ, τὸ ἀληθές. καὶ ταύτην οὖν σφόδρα γε δεῖ τὴν δόξαν κατέχειν. ἵνα μήτε τὰ κριτήρια ἀναιρῆται τὰ κατὰ τὰς ἐναργείας, μήτε τὸ διημαρτημένον ὁμοίως βεβαιούμενον πάν-

τα

τα συνταράττῃ. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀκούειν γίνεται πνεύματός τινος φερομένου, ἀπὸ τοῦ φωνοῦντος ἢ ἠχοῦντος ἢ ψοφοῦντος ἢ ὅπως δή ποτε, ἀκουστικὸν πάθος κατασκευάζοντος. τὸ δὲ ῥεῦμα τοῦτο εἰς ὁμοιομερεῖς διασπείρεται, ἅμα τινὰ διασώζοντας συμπάθειαν πρὸς ἀλλήλους καὶ ἑνότητα ἰδιότροπον διατείνουσαν πρὸς τὸ ἀποστεῖλαν, καὶ τὴν ἐπαίσθησιν τὴν ἐπ' ἐκείνου ὡς τὰ πολλὰ ποιοῦσαν. εἰ δὲ μή γε τὸ ἔξωθεν μόνον ἔνδηλον παρασκευάζουσαν. ἄνευ γὰρ ἀναφερομένης τινὸς ἐκεῖθεν συμπαθείας, οὐκ ἂν γένοιτο ἡ τοιαύτη ἐπαίσθησις. οὐκ αὐτὸν οὖν δεῖ νομίζειν τὸν ἀέρα ὑπὸ τῆς προϊεμένης φωνῆς, ἢ καὶ τῶν ὁμογενῶν σχηματίζεσθαι. πολλὴν γὰρ ἔνδειαν ἕξει τοῦτο πάσχων ὑπ' ἐκείνης. ἀλλ' εὐθὺς τὴν γινομένην πληγὴν ἐν ἡμῖν ὅταν φωνὴν ἀφίωμεν, τοιαύτην ἐκ τινων ὄγκων ῥεύματος πνευματώδους ἀποτελεστικῶν ποιεῖσθαι. ἣ τὸ πάθος τὸ ἀκουστικὸν ἡμῖν παρασκευάζει. καὶ μὴν καὶ τὴν ὀσμὴν νομιστέον. ὥσπερ καὶ τὴν ἀκοὴν, οὐκ ἄν ποτε πάθος οὐθὲν ἐργάσασθαι, εἰ μὴ ὄγκοι τινὲς ἦσαν ἀπὸ τοῦ πράγματος ἀποφερόμενοι, σύμμετροι πρὸς τὸ τοῦτο τὸ αἰσθητήριον κινεῖν. οἱ μὲν τοῖοι, τεταραγμένως καὶ ἀλλοτρίως. οἱ δὲ τοῖοι, ἀταράχως καὶ οἰκείως ἔχοντες. καὶ μὴν καὶ τὰς ἀτόμους νομιστέον, μηδεμίαν ποιότητα τῶν φαινομένων προσφέρεσθαι. πλὴν σχήματος καὶ βάρους καὶ μεγέθους, καὶ ὅσα ἐξ ἀνάγκης σχήμα-

τος συμφυῆ ἐστι. ποιότης γὰρ πᾶσα μεταβάλλει. αἱ δὲ ἄτομοι, οὐδὲν μεταβάλλουσιν. ἐπειδήπερ ἀεί τι ὑπομένει ἐν ταῖς διαλύσεσι τῶν συγκρίσεων στερεὸν καὶ ἀδιάλυτον, ὃ τὰς μεταβολὰς οὐκ εἰς τὸ μὴ ὂν ποιήσεται, οὐδ' ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ἀλλὰ κατὰ μεταθέσεις ἐκ πολλοῦ. τινῶν δὲ καὶ προσόδους καὶ ἐφόδους. ὅθεν ἀναγκαῖον τὰ μὴ μετατιθέμενα ἄφθαρτα εἶναι, καὶ τὴν τοῦ μεταβάλλοντος φύσιν οὐκ ἔχοντα. ὄγκους δὲ καὶ σχηματισμοὺς ἰδίους. ταῦτα γὰρ καὶ ἀναγκαῖον ὑπομένειν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν μετασχηματιζομένοις κατὰ τὴν περιαίρεσιν τὸ σχῆμα ἐνυπάρχον λαμβάνεται. αἱ δὲ ποιότητες οὐκ ἐνυπάρχουσαι ἐν τῷ μεταβάλλοντι ὥσπερ ἐκεῖνο καταλείπεται. ἀλλ' ἐξ ὅλου τοῦ σώματος ἀπόλλυνται. ἱκανὰ οὖν τὰ ὑπολειπόμενα ταῦτα τὰς τῶν συγκρίσεων διαφορὰς ποιεῖν. ἐπειδήπερ ὑπολείπεσθαί γε τινὰ ἀναγκαῖον, καὶ εἰς τὸ μὴ ὂν φθείρεσθαι. ἀλλὰ μηδὲ ἀεὶ νομίζειν πᾶν μέγεθος ἐν ταῖς ἀτόμοις ὑπάρχειν, ἵνα μὴ τὰ φαινόμενα ἀντιμαρτυρῇ. παραλλαγὰς δέ τινας μεγεθῶν νομιστέον εἶναι. βέλτιον γάρ. καὶ τούτου προσόντος κατὰ τὰ πάθη καὶ τὰς αἰσθήσεις γινόμενα, ἀποδοθήσεται. πᾶν δὲ μέγεθος ὑπάρχον, οὔτε χρήσιμόν ἐστι πρὸς τὰς τῶν ποιοτήτων διαφοράς, ἀφῖχθαί τε ἀμέλει καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁρατὰς ἀτόμους. ὃ θεωρεῖται γινόμενον. οὔθ' ὅπως ἂν γένοιτο ὁρατὴ ἄτομος ἔστιν ἐπινοῆσαι. πρὸς δὲ

τούτοις

τούτοις οὐ δεῖν νομίζειν ἐν τῷ ὡρισμένῳ σώματι ἀπείρους ὄγκους εἶναι, οὐδ᾽ ὁπηλικουσοῦν. ὥστε οὐ μόνον τὴν εἰς ἄπειρον τομὴν ἐπὶ τοὔλαττον ἀναιρετέον, ἵνα μὴ πάντα ἀσθενῆ ποιῶμεν, καὶ ταῖς περιλήψεσι τῶν ἀθρόων εἰς τὸ μὴ ὂν ἀναγκαζώμεθα τὰ ὄντα θλίβοντες καταναλίσκειν· ἀλλὰ καὶ τὴν μετάβασιν μὴ νομιστέον γίνεσθαι ἐν τοῖς ὡρισμένοις εἰς ἄπειρον, μὴ δὲ τοὔλαττον. οὔτε γὰρ ὅπως ἐπειδὰν ἅπαξ τὶς εἴπῃ ὅτι ἄπειροι ὄγκοι ἔν τινι ὑπάρχουσιν, ἢ ὁπηλικοιοῦν οὔστι νοῆσαι πῶς τ᾽ ἂν ἔτι πεπερασμένον ἔτι εἴη τὸ μέγεθος. πηλίκοι γάρ τινες, δῆλον ὡς ἄπειροί εἰσιν ὄγκοι. καὶ οὗτοι δὴ ὧν ὁπηλίκοι ἄν ποτε ὦσιν, ἄπειρον ἂν καὶ τὸ μέγεθος. ἄκρον τε ἔχοντος τὸ ὑποπεπερασμένον διαληπτόν. εἰ μὴ καὶ καθ᾽ ἑαυτὸ θεωρητέον, οὐκ ἔστι μὴ καὶ τὸ ἑξῆς τούτου τοιοῦτον νοεῖν. καὶ οὕτω κατὰ τὸ ἑξῆς εἰς τὸ ἔμπροσθεν βαδίζοντα, εἰς τὸ ἔμπροσθεν ὑπάρχειν κατὰ τοιοῦτον ἀφικνεῖσθαι τῇ ἐννοίᾳ. τό τε ἐλάχιστον τὸ ἐν τῇ αἰσθήσει δεῖ κατανοεῖν, ὅτι οὔτε τοιοῦτον ἐστὶν οἷον τὸ τὰς μεταβάσεις ἔχειν, οὔτε πάντη πάντως ἀνόμοιον. ἀλλ᾽ ἔχειν μέν τινα κοινότητα τῶν μεταβατῶν. διάληψιν δὲ μερῶν οὐκ ἔχον. ἀλλ᾽ ὅτε διὰ τὴν τῆς κοινότητος προσεμφέρειαν οἰηθῶμεν διαλήψεσθαί τι αὐτοῦ, τὸ μὲν ἐπὶ τάδε, τὸ δὲ ἐπ᾽ ἐκεῖνα, τὸ ἴσον ἡμῖν δεῖ προσπίπτειν. ἑξῆς τε θεωροῦμεν ταῦτα ἀπὸ τοῦ πρώτου καταρχόμενοι. καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ, οὐδὲ μέ-

ρεσι

ρουσι μερῶν ἀπότομα, ἀλλὰ ἐν τῇ ἰδιότητι τῇ ἑαυτῶν τὰ μεγέθη καταμετροῦντα τὰ πλείω πλεῖον, καὶ τὰ ἐλάττω ἔλαττον. ταύτῃ τῇ ἀναλογίᾳ νομιστέον τὸ ἐν τῇ ἀτόμῳ ἐλάχιστον κεχρῆσθαι. μικρότητι γὰρ ἐκεῖνο δῆλον ὡς διαφέρει τοῦ κατὰ τὴν αἴσθησιν θεωρουμένου. ἀναλογίᾳ δὲ τῇ αὐτῇ κεχρῆσθαι. ἐπεί περ καὶ ὅτι μέγεθος ἔχει ἡ ἄτομος κατὰ τὴν ἐνταῦθα ἀναλογίαν κατηγορήσαμεν, μικρόν τι μόνον, μακρὸν ἐκβάλλοντες. ἔτι τε τὰ ἐλάχιστα καὶ ἀμιγῆ πέρατα δεῖ νομίζειν τῶν μακρῶν τὸ καταμέτρημα, ἐξ αὐτῶν πρώτων τοῖς μείζοσι καὶ ἐλάττοσι παρασκευάζοντα τῇ διαλόγων θεωρίᾳ ἐπὶ τῶν ἀοράτων. ἡ γὰρ κοινότης ἡ ὑπάρχουσα αὐτοῖς πρὸς τὰ ἀμετάβολα, ἱκανὴ τὸ μέχρι τούτου συντελέσαι. συμφόρησιν δὲ ἐκ τούτων κίνησιν ἐχόντων, οὐχ οἷόν τε γενέσθαι. καὶ μὴν καὶ τοῦ ἀπείρου, ὡς μὲν ἀνωτάτω ἢ κατωτάτω, οὐ δεῖ κατηγορεῖν. τὸ ἄνω ἢ κάτω μέν τοι γὰρ ὑπὲρ κεφαλῆς. ὅθεν ἂν τὸ μὲν εἰς ἄπειρον ἄγειν ὄν, μηδέποτε φανεῖσθαι τοῦτο ἡμῖν. ἢ τὸ ὑπὸ κάτω τοῦ νοηθέντος εἰς ἄπειρον ἅμα ἄνω τε εἶναι καὶ κάτω πρὸς τὸ αὐτό. τοῦτο γὰρ ἀδύνατον διανοηθῆναι. ὥστ' ἔστι μίαν λαβεῖν φορὰν τὴν ἄνω νοουμένην εἰς ἄπειρον. καὶ μίαν τὴν κάτω ἂν καὶ μυριάκις πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἐπάνω τὸ παρ' ἡμῶν φερόμενον τοὺς ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν τόπους ἀφικνῆται, ἢ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν ὑπὸ κάτω τὸ παρ' ἡμῶν κάτω φερόμε-

νον. ἡ γὰρ ὅλη φορά, οὐθὲν ἧττον ἑκατέρα ἀντικειμένη ἐπ᾽ ἄπειρον νοεῖται. καὶ μὴν καὶ ἰσοταχεῖς ἀναγκαῖον τὰς ἀτόμους εἶναι, ὅταν διὰ τοῦ κενοῦ εἰσφέρωνται, μηδενὸς ἀντικόπτοντος. οὔτε γὰρ τὰ βαρέα θᾶττον οἰσθήσεται τῶν μικρῶν καὶ κούφων, ὅταν γε δεῖ μηδὲν ἀπαντᾷ αὐτοῖς, οὔτε τὰ μικρὰ τῶν μεγάλων, πάντα πόρον σύμμετρον ἔχοντα, ὅταν μηθὲν μηδὲ ἐκείνοις ἀντικόπτῃ, οὔθ᾽ ἡ ἄνω, οὔθ᾽ εἰς τὸ πλάγιον διὰ τῶν κρούσεων φορά, οὔθ᾽ ἡ κάτω τῶν ἰδίων βαρῶν. ἐφ᾽ ὁπόσον γὰρ ἂν κατίσχῃ ἑκατέρων, ἐπὶ τοσοῦτον ἅμα νοήματι τὴν φορὰν σχήσει, ἕως ἀντικόψῃ ἢ ἔξωθεν ἢ ἐκ τοῦ ἰδίου βάρους πρὸς τὴν τοῦ πλήξαντος δύναμιν. ἀλλὰ μηδὲ κατὰ τὰς συγκρίσεις, θάττων ἑτέρα ἑτέρας ῥηθήσεται τῶν ἀτόμων, ἰσοταχῶν οὐσῶν τῷ ἐφ᾽ ἕνα τόπον φέρεσθαι τὰς ἐν τοῖς ἀθροίσμασιν ἀτόμους, καὶ κατὰ ἐλάχιστον συνεχῆ χρόνον, εἰ μὴ ἐφ᾽ ἕνα κατὰ τοὺς λόγῳ θεωρητοὺς χρόνους, ἀλλὰ πυκνὸν ἀντικόπτουσιν ἕως ἂν ὑπὸ τὴν αἴσθησιν τὸ συνεχὲς τῆς φορᾶς γίγνηται. τὸ γὰρ προσδοξαζόμενον περὶ τοῦ ἀοράτου, ὡς ἄρα καὶ οἱ διὰ λόγου θεωρητοὶ χρόνοι τὸ συνεχὲς τῆς φορᾶς ἕξουσιν, οὐκ ἀληθές ἐστιν ἐπὶ τῶν τοιούτων. ἐπεὶ τό γε θεωρούμενον πᾶν, ἢ κατ᾽ ἐπιβολὴν λαμβανόμενον τῇ διανοίᾳ, ἀληθές ἐστιν. μετὰ δὲ ταῦτα δεῖ συνορᾶν ἀναφέροντα ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ πάθη. οὕτω γὰρ ἡ βεβαιοτάτη πίστις ἔσται, ὅτι ἡ ψυχὴ σῶμά ἐστι λε-

τομερὲς, παρ' ὅλον τὸ ἄθροισμα παρεσπαρμένον. προσεμφερέστατον δὲ πνεύματι θερμοῦ τινα κρᾶσιν ἔχοντι. καὶ πῇ μὲν, τούτῳ προσεμφερές. πῇ δὲ, τούτῳ. ἔστι δὲ τὸ μέρος πολλὴν παραλλαγὴν εἰληφὸς τῇ λεπτομερείᾳ καὶ αὐτῶν τούτων. συμπαθὲς δὲ τούτῳ μᾶλλον καὶ τῷ λοιπῷ ἀθροίσματι. τοῦτο δὲ πᾶν αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς δῆλον καὶ τὰ πάθη καὶ αἱ εὐκινησίαι, καὶ αἱ διανοήσεις, καὶ ὧν στερούμενοι θνήσκομεν. καὶ μὴν καὶ ὅτι ἔχει ἡ ψυχὴ τῆς αἰσθήσεως τὴν πλείστην αἰτίαν, δεῖ κατέχειν. οὐ μὴν εἰλήφει ἂν ταύτην, εἰ μὴ ὑπὸ τοῦ λοιποῦ ἀθροίσματος ἐστεγάζετό πως. τὸ δὲ λοιπὸν ἄθροισμα παρασκευάσαν τὴν αἰτίαν ταύτην, μετείληφε καὶ αὐτὸ τοιούτου συμπτώματος παρ' ἐκείνης. οὐ μέντοι πάντων ὧν ἐκείνη κέκτηται. διὸ ἀπαλλαγείσης τῆς ψυχῆς, οὐκ ἔχει τὴν αἴσθησιν. οὐ γὰρ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ταύτην ἐκέκτητο τὴν δύναμιν. ἀλλ' ἑτέρῳ ἅμα συγγεγενημένῳ αὐτῷ παρεσκεύαζε, διὰ τῆς συντελεσθείσης περὶ αὐτῷ δυνάμεως, κατὰ τὴν κίνησιν σύμπτωμα αἰσθητικὸν εὐθὺς ἀποτελοῦν ἑαυτῷ, ἀπεδίδου κατὰ τὴν ὁμούρησιν καὶ συμπάθειαν, καὶ ἐκείνῳ καθάπερ εἶπον. διὸ δὴ καὶ ἐνυπάρχουσα ἡ ψυχὴ οὐδέ ποτε ἄλλου τινὸς μέρους ἀπηλλαγμένου ἀναισθησίᾳ. ἀλλὰ ἂν καὶ ταύτῃ ξυναπόληται τοῦ στεγάζοντος λυθέντος, εἴθ' ὅλου, εἴτε καὶ μέρους τινὸς, ἐάν περ διαμένῃ ἕξει τὴν αἴσθησιν, ἐκείνου ἀπηλλαγμένου ὅσον ποτὲ ἐστὶ τὸ

συντεῖ

συντεῖνον τῶν ἀτόμων πλῆθος εἰς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν. καὶ μὴν καὶ λυομένου τοῦ ὅλου ἀθροίσματος, ἡ ψυχὴ διασπείρεται. καὶ οὐκέτι ἔχει τὰς αὐτὰς δυνάμεις, οὐδὲ κινεῖται, ὥστε οὐδ' αἴσθησιν κέκτηται. οὐ γὰρ οἷόν τε νοεῖν αὐτὸ αἰσθανόμενον, μὴ ἐν τούτῳ τῷ συστήματι ταῖς κινήσεσι ταύταις χρώμενον, ὅταν στεγάζοντα καὶ περιέχοντα μὴ τοιαῦτα ᾖ ἐν οἷς νῦν οὖσα ἔχει ταύτας τὰς κινήσεις. ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγει ἐν ἄλλοις, καὶ ἐξ ἀτόμων αὐτὴν συγκεῖσθαι λειοτάτων καὶ στρογγυλωτάτων πολλῷ τινι διαφερουσῶν τῶν τοῦ πυρός. καὶ τὸ μέν τι ἄλογον αὐτῆς ὃ τῷ λοιπῷ παρεσαθρεῖ σώματι. τὸ δὲ λογικὸν ἐν τῷ σώματι, ὡς δῆλον ἔκ τε τῶν φόβων καὶ τῆς χαρᾶς. ὕπνον τε γίνεσθαι τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν τῶν παρ' ὅλην τὴν σύγκρισιν παρεσπαρμένων ἐγκατεχομένων, ἢ διαφορουμένων. εἶτα συμπιπτόντων τοῖς ἐπαρμένοις. τότε σπέρμα ἀφ' ὅλων τῶν σωμάτων φέρεσθαί γε δεῖ προσκατανοεῖν. λέγει γὰρ κατὰ τὴν πλείστην ὁμιλίαν τοῦ ὀνόματος, ἐπὶ τοῦ καθ' ἑαυτὸ νοηθέντος ἄν. καθ' ἑαυτὸ δὲ οὐκ ἔστι νοῆσαι τὸ ἀσώματον, πλὴν τοῦ κενοῦ. τὸ δὲ κενὸν, οὔτε ποιῆσαι, οὔτε παθεῖν δύναται. ἀλλὰ κίνησιν μόνον δι' ἑαυτοῦ τοῖς σώμασι παρέχεται. ὥσθ' οἱ λέγοντες ἀσώματον εἶναι τὴν ψυχὴν ματαιάζουσιν. οὐθὲν γὰρ ἂν ἐδύνατο ποιεῖν, οὔτε πάσχειν, εἰ ἦν τοιαύτη. νῦν δ' ἐναργῶς ἀμφότερα ταῦτα διαλαμβάνει περὶ τὴν ψυχὴν τὰ συμπτώματα. ταῦτα οὖν πάντα τὰ

διαλογίσματα ἀνάγων τις ἐπὶ τὰ πάθη καὶ τὰς αἰσθήσεις, μνημονευόντων τῶν ἐν ἀρχῇ ῥηθέντων, ἱκανῶς κατόψεται τοῖς τύποις ἐμπεριειλημμένα εἰς τὸ κατὰ μέρος ἀπὸ τούτων ἐξακριβοῦσθαι βεβαίως. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σχήματα καὶ τὰ χρώματα καὶ τὰ μεγέθη καὶ τὰ βάρεα, ἢ καὶ ὅσα ἄλλα κατηγορεῖται σώματος, ὡς ἂν εἰς αὐτὰ βεβηκότα, ἢ πᾶσιν, ἢ τοῖς ὁρατοῖς, καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν αὐτοῖς γνωστοῖς, οὔθ' ὡς καθ' ἑαυτάς εἰσι φύσεις δοξαστέον. οὐ γὰρ δυνατὸν ἐπινοῆσαι τοῦτο. οὔτε ὅλως ὡς οὐκ εἰσίν, ὡς οὔθ' ἕτερα τὰ προσυπάρχοντα τούτῳ ἀσώματα. οὔθ' ὡς μόρια τούτου, ἀλλ' ὡς τὸ ὅλον σῶμα, καθ' ὅλον μὲν τούτων πάντων τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἔχον ἀΐδιον, οὐχ οἷόν τ' εἶναι συμπεφορημένον. ὡς περ ὅταν δὲ αὐτῶν τῶν ὄγκων μεῖζον ἄθροισμα συστῇ ἤτοι τῶν πρώτων ἢ τῶν τοῦ ὅλου μεγεθῶν, τοῦ δέ τινος ἐλαττόνων. ἀλλὰ μόνον ὡς λέγω ἐκ τούτων ἁπάντων τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἔχον ἀΐδιον. καὶ ἐπιβολὰς μὲν ἔχοντα ἰδίας πάντα ταῦτά ἐστι καὶ διαλήψεις. συμπαρακολουθοῦντος δὲ τοῦ ἀθρόου καὶ οὐδαμῇ ἀποσχιζομένου, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀθρόαν ἔννοιαν τοῦ σώματος κατηγορίαν εἰληφότος. καὶ μὴν καὶ τοῖς σώμασι συμπίπτει πολλάκις καὶ οὐκ ἀΐδιον παρακολουθεῖν, οὔτ' ἐν τοῖς ἀοράτοις. καὶ οὔτε ἀσώματα. ὥς τε δὴ κατὰ πλείστην φορὰν, τούτῳ τῷ ὀνόματι χρώμενοι, φανερὰ ποιοῦμεν τὰ συμπτώματα. οὔτε τὴν τοῦ ὅλου φύσιν ἔχει. ὃ

συλλα

συλλαβόντες κατὰ τὸ ἀθρόον, σῶμα προσαγορεύομεν. οὔτε τὴν τῶν ἀϊδίων παρακολουθούντων, ὧν ἄνευ, σῶμα οὐ δυνατὸν νοεῖσθαι. κατ' ἐπιβολὰς δ' αὐτίνας παρακολουθοῦντος τοῦ ἀθρόου ἕκαστα προσαγορεύειν. ἀλλ' ὅτι δὴ ἔτι ἕκαστα συμβαίνοντα θεωρεῖται, οὐκ ἀϊδίων τῶν συμπτωμάτων παρακολουθούντων. καὶ οὐκ ἐξελατέον ἐκ τοῦ ὄντος ταύτην τὴν ἐνάργειαν, ὅτι οὐκ ἔχει τὴν τοῦ ὅλου φύσιν ᾧ συμβαίνει, ὃ δὴ καὶ σῶμα προσαγορεύομεν, οὐδὲ τὴν τῶν ἀϊδίων παρακολουθούντων. οὐδ' ἂν καθ' αὐτὰ νομιστέον. οὐδὲ γὰρ τοῦτο διανοητέον. οὔτ' ἐπὶ τῶν ἀϊδίων συμβεβηκότων. ἀλλ' ὅπερ καὶ φαίνεται, συμπτώματα πάντα τὰ σώματα νομιστέον, καὶ οὐκ ἀΐδιον παρακολουθοῦντα. οὐδ' ἂν φύσεως καθ' ἑαυτὰ τάγμα ἔχοντα. ἀλλ' ὃν τρόπον αὐτὴ ἡ αἴσθησις τὴν ἰδιότητα ποιεῖ θεωρεῖται. καὶ μὴν καὶ τόγε δὴ προσκατανοῆσαι σφοδρῶς. τὸν γὰρ δὴ χρόνον, οὐ ζητητέον ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐν ὑποκειμένῳ ζητοῦμεν, ἀνάγοντες ἐπὶ τὰς βλεπομένας παρ' ἡμῖν αὐτοῖς προλήψεις. ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐνάργημα καθ' ὃ τὸν πολὺν ἢ ὀλίγον χρόνον ἀναφωνοῦμεν συγγενικῶς τοῦτο περιφέροντες, ἀναλογιστέον. καὶ οὔτε διαλέκτους ὡς βελτίους μεταληπτέον. ἀλλ' αὐταῖς ταῖς ὑπαρχούσαις κατ' αὐτοῦ χρηστέον. οὔτε ἄλλο τι καθ' ἑαυτοῦ κατηγορητέον, ὡς τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἔχοντος τῷ ἰδιώματι τούτῳ. καὶ γὰρ τοῦτο ποιοῦσί τινες. ἀλλὰ

μόνον ὡς συμπλέκομεν τὸ ἴδιον τοῦτο καὶ παραμετροῦμεν, μάλιστα ἐπιλογιστέον. καὶ γὰρ τοῦτο οὐκ ἀποδείξεως προσδεῖται, ἀλλ' ἐπιλογισμοῦ. ὅτι ταῖς ἡμέραις καὶ ταῖς νυξὶ συμπλέκομεν. καὶ τοῖς τούτων μέρεσιν. ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς ἀπαθείαις, καὶ κινήσεσι, καὶ στάσεσιν, ἴδιόν τι σύμπτωμα περὶ ταῦτα πάλιν αὐτὸ τοῦτο ἐννοοῦντες καθὸ χρόνον ὀνομάζομεν. φησὶ δὲ καὶ ἐν τῇ ū τῶν περὶ φύσεως. καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ. ἐπί τε τοῖς προειρημένοις, τοὺς κόσμους δεῖ καὶ πᾶσαν σύγκρισιν πεπερασμένην, τὸ ὁμοειδὲς τοῖς θεωρουμένοις πυκνῶς ἔχουσαν, νομίζειν γεγονέναι ἀπὸ τοῦ ἀπείρου πάντων τούτων ἐκ συστροφῶν ἰδίων ἀποκεκριμένων, καὶ μειζόνων καὶ ἐλαττόνων. καὶ πάλιν διαλύεσθαι πάντα. τὰ μὲν, θᾶττον, τὰ δὲ, βραδύτερον. καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τῶν τοιῶνδε. τὰ δὲ, ὑπὸ τῶνδε πάσχοντα. ἄδηλον οὖν ὡς καὶ ἀφθάρτους φησὶ τοὺς κόσμους μεταβαλλόντων τῶν μερῶν. καὶ ἐν ἄλλοις τὴν γῆν τῷ ἀέρι ἐποχεῖσθαι. ἔτι δὲ καὶ τοὺς κόσμους οὔτε ἐξ ἀνάγκης δεῖ νομίζειν ἕνα σχηματισμὸν ἔχοντας. ἀλλὰ καὶ διαφόρους αὐτοὺς ἐν τῇ ιβ περὶ τούτου φησίν. οὓς μὲν γὰρ σφαιροειδεῖς, καὶ ᾠοειδεῖς ἄλλους, καὶ ἀλλοιοσχήμονας ἑτέρους. οὐ μέντοι πᾶν σχῆμα ἔχειν. οὐδὲ ζῷα εἶναι ἀποκριθέντα ἀπὸ τοῦ ἀπείρου. οὐδὲ γὰρ ἂν ἀποδείξειεν οὐδεὶς, ὡς μὲν γὰρ τοιούτῳ, καὶ οὐκ ἂν ἐμπεριελήφθη τὰ τοιαῦτα σπέρματα. ἐξ ὧν ζῷά τε καὶ φυτὰ, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα θεωρούμενα

μένα συνίσταται. ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ, οὐκ ἂν ἐδυνήθη. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐντραφῆναι, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ γῆς νομιστέον. ἀλλὰ μὴν ὑποληπτέον καὶ τὴν φύσιν πολλὰ καὶ παντοῖα ὑπὸ τῶν αὐτῶν τῶν πραγμάτων διδαχθῆναί τε καὶ ἀναγκασθῆναι. τὸν δὲ λογισμὸν τὰ ὑπὸ ταύτης παρεγγυηθέντα, καὶ ὕστερον ἐπακριβοῦν καὶ προσεξευρίσκειν. ἐν μὲν τισι θᾶττον. ἐν δὲ τισι βραδύτερον. καὶ ἐν μὲν τισι περιόδοις καὶ χρόνοις ἀπὸ τῶν ἀπὸ τοῦ ἀπείρου. ἐν δὲ τισι κατ' ἐλάττους. ὅθεν καὶ τὰ ὀνόματα ἐξ ἀρχῆς μὴ θέσει γενέσθαι, ἀλλ' αὐτὰς τὰς φύσεις τῶν ἀνθρώπων καθ' ἕκαστα ἔθνη ἴδια πασχούσας πάθη καὶ ἴδια λαμβανούσας φαντάσματα, ἰδίως τὸν ἀέρα ἐκπέμπειν, στελλόμενον ὑφ' ἑκάστων τῶν παθῶν καὶ τῶν φαντασμάτων, ὡς ἄν ποτε καὶ ἡ παρὰ τοὺς τόπους τῶν ἐθνῶν διαφορὰ εἴη. ὕστερον δὲ κοινῶς καθ' ἕκαστα ἔθνη τὰ ἴδια τεθῆναι, πρὸς τὸ τὰς δηλώσεις ἧττον ἀμφιβόλους γενέσθαι ἀλλήλαις καὶ συντομωτέρως δηλουμένας. τινὰ δὲ καὶ οὐ συνορώμενα πράγματα εἰσφέροντας τοὺς συνειδότας παρεγγυῆσαι τινὰς φθόγγους τοὺς ἀναγκασθέντας ἀναφωνῆσαι. τοὺς δέ, τῷ λογισμῷ ἑλομένους κατὰ τὴν πλείστην αἰτίαν, οὕτως ἑρμηνεῦσαι. καὶ μὴν ἐν τοῖς μετεώροις, φορὰν καὶ τροπὴν, καὶ ἔκλειψιν, καὶ ἀνατολὴν, καὶ δύσιν, καὶ τὰ σύστοιχα τούτοις, μή τε λειτουργοῦντος τινὸς νομίζειν δεῖ γενέσθαι, ἢ διατάττοντος, ἢ διατάξαντος, καὶ ἅμα τὴν πᾶσαν

μακα

μακαριότητα ἔχοντος, μετὰ ἀφθαρσίας. οὐ γὰρ συμφωνοῦσι πραγματεῖαι καὶ φροντίδες καὶ ὀργαὶ καὶ χάριτες μακαριότητι, ἀλλ' ἀσθενείᾳ καὶ φόβῳ καὶ προσδεήσει τῶν πλησίον ταῦτα γίνεται. μήτε αὖ πῦρ ἅμα ὄντα συνεστραμμένην τὴν μακαριότητα κεκτημένα, κατὰ βούλησιν τὰς κινήσεις ταύτας λαμβάνειν. ἀλλὰ πᾶν τὸ σέμνωμα τηρεῖν κατὰ πάντα ὀνόματα φερόμενα ἐπὶ τὰς τοιαύτας ἐννοίας, ἐὰν μηδ' ὑπεναντίαι ἐξ αὐτῶν τῷ σεμνώματι δόξαι. εἰ δὲ μὴ τὸν μέγιστον τάραχον ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτὴ ὑπεναντιότης παρασκευάσει. ὅθεν δὴ καὶ τὰς ἐξ ἀρχῆς ἐναπολήψεις τῶν συστρόφων τούτων ἐν τῇ τοῦ κόσμου γενέσει δεῖ δοξάζειν καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ περίοδον συντελεῖσθαι. καὶ μὴν καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων αἰτίαν ἐξακριβῶσαι, φυσιολογίας ἔργον εἶναι δεῖ νομίζειν, καὶ τὸ μακάριον ἐν τῇ περὶ τῶν μετεώρων γνώσει, ἐνταῦθα πεπτωκέναι. καὶ ἐν τῷ τίνες φύσεις αἱ θεωρούμεναι κατὰ τὰ μετέωρα ταυτί, καὶ ὅσα συγγενῆ πρὸς τὴν εἰς τοῦτο ἀκρίβειαν. ἔτι τε οὐ τὸ πλεοναχῶς ἐν τοῖς τοιούτοις εἶναι. καὶ τὸ ἐνδεχομένας, καὶ ἄλλως πως ἔχειν. ἀλλ' ἁπλῶς μὴ εἶναι ἐν ἀφθάρτῳ καὶ μακαρίᾳ φύσει τῶν διάκρισιν ὑποβαλλόντων, ἢ τάραχον μηθέν. καὶ τοῦτο καταλαβεῖν τῇ διανοίᾳ ἔστιν ἁπλῶς εἶναι. τὸ δ' ἐν τῇ ἱστορίᾳ πεπτωκὸς τῆς δύσεως καὶ ἀνατολῆς καὶ τροπῆς καὶ ἐκλείψεως, καὶ ὅσα

συγγενῆ

συγγενῆ τούτοις, μηθὲν ἔτι πρὸς τὸ μακάριον τῆς γνώ-
σεως συντείνειν. ἀλλ' ὁμοίως τοὺς φόβους ἔχειν τοὺς
ταῦτα κατιδόντας, τίνες δὲ αἱ φύσεις ἀγνοοῦντας
καὶ τίνες αἱ κυριώταται αἰτίαι. καὶ εἰ μὴ προσήδει-
σαν ταῦτα τὰ χαλεπὰ καὶ πλεῖα. ὅταν τὸ θάμβος
ἐκ τῆς τούτων προσκατανοήσεως, μὴ δυνήσεται τὴν
λύσιν λαμβάνειν, καὶ τὴν περὶ τῶν κυριωτάτων οἰ-
κονομίαν. διὸ δὴ καὶ πλείους αἰτίας εὑρίσκομεν τρο-
πῶν, καὶ δύσεων, καὶ ἀνατολῶν, καὶ ἐκλείψεων, καὶ
τῶν τοιούτων τροπῶν. ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς κατὰ μέρος
γινομένοις, ἢ οὐ δεῖ νομίζειν τὴν ὑπὲρ τούτων χρεί-
αν, ἀκρίβειαν μὴ ἀπειληφέναι, ὅση πρὸς τὸ ἀτάρα-
χον καὶ μακάριον ἡμῶν συντείνει. ὥστε παραθεω-
ροῦντας ποσαχῶς παρ' ἡμῖν τὸ ὅμοιον γίνεται, αἰ-
τιολογητέον ὑπέρ τε τῶν μετεώρων καὶ παντὸς τοῦ
ἀδήλου καταφρονοῦντας, τῶν οὐδὲ μοναχῶς ἔχον, ἢ
γινόμενον γνωριζόντων, ὅτι τὸ πλεοναχῶς συμβαῖ-
νον τὴν ἐκ τῶν ἀποστημάτων φαντασίαν παραδιδόν-
των. ἔτι τε ἀγνοούντων, καὶ ἐν ποίοις οὐκ ἔστιν ἀταρα-
κτῆσαι. ἂν οὖν οἰώμεθα καὶ ὡδίπως ἐνδεχόμενον αὐ-
τὸ γίνεσθαι, καὶ ἐφ' οἵοις ὁμοίως ἀταρακτῆσαι αὐτὸ τὸ
ὅτι πλεοναχῶς γίνεται γνωρίζοντες, ὥσπερ κἂν ὅ-
τι ὡδίπως γίνεται εἰδῶμεν, ἀταρακτήσομεν. ἐπὶ δὲ
τούτοις ἅπασιν, ἐκεῖνο δεῖ κατανοεῖν, ὅτι τάραχος
ὁ κυριώτατος ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς γίνεται
ἐν τῷ ταῦτα μακάριά τε δοξάζειν καὶ ἄφθαρτα

καὶ ὑπεναντίας ἔχειν τούτοις βουλήσεις ἅμα καὶ πράξεις, καὶ αἰτίας, καὶ ἐν τῷ αἰώνιόν τι δεινὸν καὶ προσδοκᾶν καὶ ὑποπτεύειν κατὰ τοὺς μύθους. εἴτε κατὰ ταύτην τὴν ἀναισθησίαν τὴν ἐν τῷ τεθνάναι φοβουμένους, ὥσπερ οὖσαν καὶ αὐτοὺς, καὶ ἐν τῷ μὴ δόξαις ταύταις πάσχειν, ἀλλ' ἀλόγῳ γέ τινι παραστάσει. ὅθεν μὴ ὁρίζοντας τὸ δεινὸν τὴν ἴσην ἢ καὶ ἐπιτεταμένην ταραχὴν λαμβάνειν τῷ εἰ καὶ ἐδόξαζον ταῦτα. ἡ δὲ ἀταραξία, τὸ τούτων πάντων ἀπολελύσθαι. καὶ συνεχῆ μνήμην ἔχειν τῶν ὅλων καὶ κυριωτάτων. ὅθεν τοῖς πᾶσι προσεκτέον τοῖς παροῦσι. κατὰ μὲν τὸ κοινὸν ταῖς κοιναῖς. κατὰ δὲ τὸ ἴδιον, ταῖς ἰδίαις, καὶ πάσῃ τῇ παρούσῃ καθ' ἕκαστον τῶν κριτηρίων ἐναργείᾳ. ἂν γὰρ τούτοις προσέχωμεν, τὸ ὅθεν ὁ τάραχος καὶ ὁ φόβος ἐγίνετο, ἐξαιτιολογήσομεν ὀρθῶς καὶ ἀπολύσομεν, ὑπέρ τε μετεώρων αἰτιολογοῦντες, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἀεὶ παρεμπιπτόντων, καὶ ὅσα φοβεῖ τοὺς λοιποὺς ἐσχάτως. ταῦτά σοι ὦ Ἡρόδοτε, ἐστὶ κεφαλαιωδέστατα ὑπὲρ τῆς τῶν ὅλων φύσεως ἐπιτετμημένα, ὥστε ἂν γένοιτο οὗτος ὁ λόγος δυνατὸς κατασχεθῆναι μετὰ ἀκριβείας οἶμαι· ἐὰν μὴ πρὸς ἅπαντα βαδίσῃ τις τῶν κατὰ μέρος ἀκριβωμάτων, ἀσύγκριτον αὐτὸν πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους ἁδρότητα λήψεσθαι. καὶ γὰρ καὶ καθαρὰν ἀφ' ἑαυτοῦ ποιήσει πολλὰ τοῖς κατὰ μέρος ἐξακριβουμένοις κατὰ τὴν ὅλην

πραγμα

πραγματείαν ἡμῖν. καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐν μνήματι θέμενος συνεχῶς βοηθήσει. τοιαῦτα γάρ ἐστιν, ὥς τε καὶ τοὺς κατὰ μέρος ἤδη ἐξακριβοῦντας ἱκανῶς, ἢ καὶ τελείως εἰς τὰς τοιαύτας ἀναλύοντας ἐπιβολάς, τὰς πλείστας τῶν περιόδων ὑπὲρ τῆς ὅλης φύσεως ποιεῖσθαι. ὅσα δὲ μὴ παντελῶς αὐτῶν τῶν ἀποτελουμένων ἐκ τούτων εἰσίν, ἢ κατὰ τὸν ἄνευ φθόγγων τρόπον τὴν ἅμα νοήμασι περίοδον τῶν κυριωτάτων, πρὸς γαληνισμὸν ποιοῦνται.

Καὶ ἥδε μέν ἐστιν αὐτῷ ἐπιστολὴ περὶ τῶν φυσικῶν. περὶ τῶν μετεώρων ἥδε.

Ἐπίκουρος Πυθοκλεῖ χαίρειν.

Ἤνεγκέ μοι Κλέων ἐπιστολὴν παρὰ σοῦ, ἐν ᾗ φιλοφρονούμενός τε περὶ ἡμᾶς διετέλεις, ἀξίως τῆς ἡμετέρας περὶ σεαυτὸν σπουδῆς, καὶ οὐκ ἀπιθάνως ἐπειρῶ μνημονεύειν τῶν εἰς μακάριον βίον συντεινόντων διαλογισμῶν. ἐδέου τε σεαυτῷ περὶ τῶν μετεώρων σύντομον καὶ εὐπερίγραφον διαλογισμὸν ἀποστεῖλαι, ἵνα ῥᾳδίως μνημονεύῃς. τὰ γὰρ ἐν ἄλλοις ἡμῖν γεγραμμένα, δυσμνημόνευτα εἶναι. καί τοι ὡς ἔφης, συνεχῶς αὐτὰ βαστάζειν. ἡμεῖς δὲ ἡδέως τε σου τὴν δέησιν ἀπεδεξάμεθα, καὶ ἐλπίσιν ἡδείαις συνεσχέθημεν. γράψαντες οὖν τὰ λοιπὰ πάντα συντελοῦμεν ἅπερ ἠξίωσας, πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἐσόμενα χρήσιμα τὰ διαλογίσματα ταῦτα, καὶ μάλιστα τοῖς νεωστὶ φυσιολογίας γνησίου γευομένοις. καλῶς δὴ αὐτὰ

διάλαβε. καὶ διὰ μνήμης ἔχων, ὀξέως αὐτὰ περιόδευε μετὰ τῶν λοιπῶν ὧν ἐν τῇ μικρᾷ ἐπιτομῇ πρὸς ἡρόδοτον ἀπεστείλαμεν. πρῶτον μὲν οὖν, μὴ ἄλλο τι τέλος ἐκ τῆς περὶ μετεώρων γνώσεως, εἴτε κατὰ συναφὴν λεγομένων, εἴτε αὐτοτελῶς νομίζειν εἶναι, ἢ περ ἀταραξίαν καὶ πίστιν βέβαιον καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. μήτε τὸ ἀδύνατον παραβιάζεσθαι, μήτε ὁμοίαν κατὰ πάντα τὴν θεωρίαν ἔχειν, ἢ τοῖς περὶ βίων λόγοις, ἢ τοῖς κατὰ τῶν ἄλλων φυσικῶν προβλημάτων κάθαρσιν, οἷον, ὅτι τὸ πᾶν σῶμα καὶ ἀναφὴς φύσις ἐστίν, ἢ ὅτι ἄτομα στοιχεῖα, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ἢ ὅσα μοναχὴν ἔχει τοῖς φαινομένοις συμφωνίαν. ὅπερ ἐπὶ τῶν μετεώρων οὐχ ὑπάρχειν. ἀλλὰ ταῦτά γε πλεοναχὴν ἔχει καὶ τῆς γενέσεως αἰτίαν, καὶ τῆς οὐσίας ταῖς αἰσθήσεσι σύμφωνον κατηγορίαν. οὐ γὰρ κατὰ ἀξιώματα καινὰ καὶ νομοθεσίας φυσιολογητέον. ἀλλ' ὡς τὰ φαινόμενα ἐκκαλεῖται. οὐ γὰρ ἤδη ἀλογίας καὶ κενῆς δόξης ὁ βίος ἡμῶν ἔχει χρείαν, ἀλλὰ τοῦ ἀθορύβως ἡμᾶς ζῆν. πάντα μὲν οὖν γίνεται ἀσείστως κατὰ πάντων, κατὰ πλεοναχὸν τρόπον, ἐκκαθαιρομένων συμφώνως τοῖς φαινομένοις, ὅταν τις τὸ πιθανολογούμενον ὑπὲρ αὐτῶν δεόντως καταλίπῃ. ὅταν δέ τις τὸ μὲν ἀπολίπῃ, τὸ δὲ ἐκβάλλῃ, ὁμοίως σύμφωνον ὂν τῷ φαινομένῳ, δηλονότι καὶ ἐκ παντὸς ἐκπίπτει φυσιολογήματος, ἐπὶ δὲ τὸν μῦθον καταρρεῖ. σημεῖα δέ τινα τῶν ἐν τοῖς μετεώ-

ροις συντελουμένων φέρειν τῶν παρ' ἡμῖν τινα φαινομένων. ἃ θεωρεῖται ᾗ ὑπάρχει, καὶ οὐ τὰ ἐν τοῖς μετεώροις φαινόμενα. ταῦτα γὰρ οὐκ ἐνδέχεται πλεοναχῶς γίνεσθαι. τὸ μέντοι φάντασμα ἑκάστου τηρητέον, καὶ ἔτι τὰ συναπτόμενα τούτῳ διαιρετέον. ἃ οὐκ ἀντιμαρτυρεῖται τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις πλεοναχῶς συντελεῖσθαι. κόσμος ἐστὶ, περιοχή τις οὐρανοῦ, ἄστρα τε καὶ γῆν καὶ πάντα τὰ φαινόμενα περιέχουσα, ἀποτομὴν ἔχουσα ἀπὸ τοῦ ἀπείρου, καὶ καταλήγουσα ἐν πέρατι, ἢ ἀραιῷ ἢ πυκνῷ, καὶ οὗ λυομένου, πάντα τὰ ἐν αὐτῷ σύγχυσιν λήψεται, καὶ λήγουσαν ἢ ἐν περιαγομένῳ, ἢ ἐν στάσιν ἔχοντι, καὶ στρογγύλην ἢ τρίγωνον ἢ οἵαν δή ποτε περιγραφήν. πανταχῶς γὰρ ἐνδέχεται. τῶν γὰρ φαινομένων οὐδὲν ἀντιμαρτυρεῖ τῷδε τῷ κόσμῳ, ἐν ᾧ λῆγον οὐκ ἔστι καταλαβεῖν. ὅτι δὲ καὶ τοιοῦτοι κόσμοι εἰσὶν ἄπειροι τὸ πλῆθος ἔστι καταλαβεῖν. καὶ ὅτι καὶ ὁ τοιοῦτος δύναται κόσμος γίνεσθαι καὶ ἐν κόσμῳ καὶ μετακοσμίῳ, ὃ λέγομεν μεταξὺ κόσμων διάστημα. ἐν πολυκένῳ τόπῳ καὶ οὐκ ἐν μεγάλῳ εἰλικρινεῖ καὶ κενῷ, καθάπερ τινές φασιν ἐπιτηδείων σπερμάτων ῥυέντων ἀφ' ἑνὸς κόσμου καὶ μετακοσμίου, ἢ καὶ ἀπὸ πλειόνων κατὰ μικρὸν προσθέσεις τε καὶ διαρθρώσεις ποιούντων ἐπ' ἄλλον τόπον ἂν οὕτω τύχῃ καὶ ἐπαρδεύσεις, ἐκ τῶν ἐχόντων ἐπιτηδείως καὶ τελειώσεως καὶ διαμονῆς ἐφ' ὅσον τὰ ὑποβληθέντα θεμέλια τὴν προ-

σοχὴν δύναται ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ ἀθροισμὸν δεῖ μόνον γενέσθαι, οὐδὲ δῖνον ἐν ᾧ ἐνδέχεται κόσμον γίνεσθαι κενῷ κατὰ τὸ δοξαζόμενον ἐξ ἀνάγκης. αὔξεσθαί τε ἕως ἂν ἑτέρῳ προσκρούσῃ, καθάπερ τῶν φυσικῶν καλουμένων φησί τις. τοῦτο γὰρ μαχόμενόν ἐστι τοῖς φαινομένοις. ἥλιος τε καὶ σελήνη καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα καθ' αὑτὰ γενόμενα, ὕστερον ἐμπεριελαμβάνετο ὑπὸ τοῦ κόσμου, καὶ ὅσα γε δεῖ σώζει. ἀλλ' εὐθὺς διεπλάττετο, καὶ αὔξησιν ἐλάμβανεν. ὁμοίως δὲ καὶ γῆ καὶ θάλαττα, καὶ τὰ πρὸς κρίσεις καὶ δινήσεις λεπτομερῶν τινῶν φύσεων· ἤτοι πνευματικῶν, ἢ πυροειδῶν, ἢ τὸ συναμφοτέρων. καὶ γὰρ ταῦτα οὕτως ἡ αἴσθησις ὑποβάλλει. τὸ δὲ μέγεθος ἡλίου τε καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρων κατὰ μὲν τὸ πρὸς ἡμᾶς, τηλικοῦτόν ἐστιν ἡλίκον ὁπηλίκον φαίνεται. τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ περὶ φύσεως. εἰ γάρ φησι τὸ μέγεθος διὰ τὸ διάστημα ἀποβεβλήκει, πολλῷ ἂν μᾶλλον τὴν χρόαν. ἄλλο γὰρ τούτῳ συμμετρώτερον διάστημα, οὐθέν ἐστι. κατὰ δὲ τὸ καθ' αὑτὸ ἤτοι μεῖζον τοῦ ὁρωμένου ἢ ἔλαττον μικρῷ, ἢ τηλικοῦτον οὐχ ἅμα. οὕτω γὰρ καὶ τὰ παρ' ἡμῖν πυρὰ ἐξ ἀποστήματος θεωρούμενα, κατὰ τὴν αἴσθησιν θεωρεῖται. καὶ πᾶν δὲ εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἔνστημα, ῥᾳδίως διαλυθήσεται, ἐάν τις τοῖς ἐναργήμασι προσέχῃ, ὅπερ ἐν τοῖς περὶ φύσεως βιβλίοις δείκνυμεν. ἀνατολὰς

καὶ δύσεις

καὶ δύσεις ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρων, καὶ κατὰ ἄναψιν γίνεσθαι δύνασθαι καὶ κατὰ σβέσιν, τοιαύτης οὔσης περιστάσεως καθ' ἑκάτερον τὸν τόπον, ὥς τε τὰ προειρημένα ἀποτελεῖσθαι. οὐδὲν γὰρ τῶν φαινομένων ἀντιμαρτυρεῖ. κατ' ἐμφάνειάν τε ὑπὲρ γῆς, καὶ πάλιν ἐπιπρόσθετησιν τὸ προειρημένον δύναιτ' ἂν συντελεῖσθαι. οὐδὲν γάρ τι τῶν φαινομένων ἀντιμαρτυρεῖ. τάς τε κινήσεις αὐτῶν, οὐκ ἀδύνατον μὲν γίνεσθαι κατὰ τὴν τοῦ ὅλου οὐρανοῦ δίνην, κατὰ τὴν ἐξαρχῆς ἐν τῇ γενέσει τοῦ κόσμου ἀνάγκην ἀπογεννηθεῖσαν ἐπ' ἀνατολῇ. εἶτα τῇ θερμασίᾳ τοῦ πυρὸς ἀεὶ ἐπὶ τοὺς ἑξῆς τόπους ἰόντος. τροπὰς ἡλίου καὶ σελήνης, ἐνδέχεται μὲν γίνεσθαι, κατὰ λόξωσιν οὐρανοῦ, οὕτω τοῖς χρόνοις κατηναγκασμένου. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ ἀέρος ἀντέξωσιν, ἢ καὶ ὕλης ἀεὶ ἐπιτηδείως ἐχομένης ἐμπιπραμένης. τῆς δὲ καταλιπούσης, ἢ καὶ ἐξαρχῆς τοιαύτην δίνην τοῖς ἄστροις τούτοις, ὥσθ' οἷόν τε ἐν σοι κατακινεῖσθαι. πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα καὶ τὰ τούτοις συγγενῆ, οὐθὲν τῶν ἐναργημάτων διαφωνεῖ. ἐάν τις ἀεὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων μερῶν ἐχόμενος τοῦ δυνατοῦ εἰς τὸ σύμφωνον τοῖς φαινομένοις ἕκαστον τούτων δύνηται ἀπάγειν, μὴ φοβούμενος τὰς ἀνδραποδώδεις τῶν ἀστρολόγων τεχνητείας, κενώσεις τε σελήνης, καὶ πάλιν πληρώσεις, καὶ κατὰ στροφὴν τοῦ σώματος

τούτου

τούτου δύναιτ' ἂν γίνεσθαι, καὶ κατὰ σχηματισμοὺς
ἀέρος ὁμοίως. ἔτι τε καὶ κατὰ προσθετήσεις, καὶ κα-
τὰ πάντας τρόπους. καθ' οὓς καὶ τὰ παρ' ἡμῖν φαι-
νόμενα ἐκκαλεῖται εἰς τὰς τούτου τοῦ εἴδους ἀποδό-
σεις. ἐὰν μή τις τὸν μοναχῇ τρόπον κατηγαπηκὼς
τοὺς ἄλλους κενῶς ἀποδοκιμάζῃ. ὅ τε θεωρητικῶς τι
δυνατὸν ἀνθρώπῳ θεωρῆσαι, καί τι ἀδύνατον. καὶ
διὰ τοῦτο ἀδύνατα θεωρεῖν ἐπιθυμῶν. ἔτι τε ἐνδέχε-
ται τὴν σελήνην ἐξ ἑαυτῆς ἔχειν τὸ φῶς. ἐνδέχε-
ται δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου. καὶ γὰρ παρ' ἡμῖν θεωρεῖται
πολλὰ μὲν ἐξ ἑαυτῶν ἔχοντα. πολλὰ δὲ ἀφ' ἑτέρων. καὶ
οὐδὲν ἐμποδοστατεῖ τῶν ἐν τοῖς μετεώροις φαινομέ-
νων. ἐάν τις τοῦ πλεοναχοῦ τρόπου ἀεὶ μνήμην ἔχῃ.
καὶ τὰς ἀκολούθους αὐτοῖς ὑποθέσεις ἅμα καὶ αἰ-
τίας συνθεωρῇ, μὴ ἀναβλέπων εἰς τὰ ἀνακόλου-
θα ταῦτα, καὶ καταῤῥεπῇ ἄλλοτε ἄλλως ἐπὶ τὸν
μοναχὸν τρόπον. ἡ δὲ ἔμφασις τοῦ προσώπου ἐν αὐ-
τῇ δύναται μὲν γίνεσθαι καὶ κατὰ παραλλαγὴν με-
ρῶν καὶ κατ' ἐπιπροσθέτησιν. καὶ ὅσοι πάντα ἂν τρό-
πον θεωροῖντο τὸ σύμφωνον τοῖς φαινομένοις. κεκτη-
μένοι ἐπὶ πάντων τῶν μετεώρων τὴν τοιαύτην ἰχ-
νεύειν, οὐ προσθετέον. ἢν γάρ τισι βαλλομένοις τοῖς
ἐναργήμασιν οὐδέποτε δυνήσεται ἀταραξίας γνη-
σίου μεταλαβεῖν. ἔκλειψις ἡλίου καὶ σελήνης, δύνα-
ται μὲν γίνεσθαι καὶ κατὰ σβέσιν. καθάπερ καὶ
παρ' ἡμῖν τοῦτο θεωρεῖται γινόμενον. καὶ ἤδη κατ'
ἐπιπρο-

ἐπιπροσθέτησιν ἄλλων τινῶν, ἢ γῆς, ἢ οὐρανοῦ, ἤ τινος ἑτέρου τοιούτου. καὶ ὧδε τοὺς οἰκείους ἀλλήλοις τρόπους θεωρητέον, καὶ τὰς ἅμα συγκρίσεις τινῶν ὅτι οὐκ ἀδύνατον γίνεσθαι. ἐν δὲ τῇ δυοδεκάτῃ περὶ φύσεως ταῦτα λέγει. καὶ τὸν ἥλιον ἐκλίπειν σελήνης ἐπισκοτούσης. σελήνην δὲ τοῦ τῆς γῆς σκιάσματος, ἀλλὰ κατ' ἀναχώρησιν. τοῦτο δὲ καὶ Διογένης ὁ ἐπικούρειος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἐπιλέκτων. ἔτι τε τάξις περιόδου, καθάπερ ἔνια καὶ παρ' ἡμῖν τῶν τυχόντων γίνεται λαμβανέσθω. καὶ ἡ θεία φύσις πρὸς ταῦτα μηδαμὴ προσαγέσθω. ἀλλὰ ἀλειτούργητος διατηρείσθω, καὶ ἐν τῇ πάσῃ μακαριότητι. ὡς εἰ τοῦτο μὴ πραχθήσεται, ἅπασα περὶ τῶν μετεώρων αἰτιολογία ματαία ἔσται. καθάπερ τισιν ἤδη ἐγένετο οὐ δυνατοῦ τρόπου ἐφαψαμένοις, εἰς δὲ τὸ μάταιον ἐκπεσοῦσι, τῷ καθ' ἕνα τρόπον οἴεσθαι γίνεσθαι μόνον, τοὺς δὲ ἄλλους ἅπαντας τοὺς κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἐκβάλλειν, εἴς τε τὸ ἀδιανόητον φερομένους, καὶ τὰ φαινόμενα ἃ δεῖ σημεῖα ἀποδέχεσθαι μὴ δυναμένους σὺν θεῷ χαίρειν. μήκη νυκτῶν καὶ ἡμερῶν παραλλάττοντα καὶ παρὰ τὸ ταχείας ἡλίου κινήσεις γίνεσθαι, καὶ πάλιν βραδείας ὑπὲρ γῆς· παρὰ τὸ μήκη τόπων παραλλάττοντα καὶ τόπους τινὰς περαιοῦντα τάχιον, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ἢ καὶ βραδύτερόν τινα θεωρεῖται.

οἷς συμφώνως δεῖ λέγειν περὶ τῶν μετεώρων. οἱ δὲ τὸ ἓν λαμβάνοντες, τοῖς τε φαινομένοις μάχονται, καὶ τοῦ εἰ δυνατὸν ἀνθρώπῳ θεωρῆσαι, διαπεπτώκασιν. ἐπισημασίαι δύνανται γενέσθαι, καὶ κατὰ συγκυρήσεις καιρῶν, καθάπερ ἐν τοῖς ἐμφανέσι παρ' ἡμῖν ζώοις. καὶ παρ' ἑτέροις ὡς εἰ ἀέρος καὶ μεταβολῆς. ἀμφότερα γὰρ ταῦτα οὐ μάχεται τοῖς φαινομένοις. ἔπι δὲ, ποίοις παρὰ τόδε ἢ τόδε τὸ αἴτιον γίνεται, οὐκ ἔστι συνιδεῖν ἐφ' ἧ γίνεσθαι καὶ συνίστασθαι δύναται. καὶ παρὰ πιλήσεις ἀέρος πνευμάτων συνώσεως, καὶ παρὰ περιπλοκὰς ἀλλήλουχων ἀτόμων, καὶ ἐπιτηδείων εἰς τόδε τελέσαι, καὶ κατὰ ῥευμάτων συλλογὴν ἀπό τε γῆς καὶ ὑδάτων. καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους πλείους αἱ τῶν τοιούτων συστάσεις οὐκ ἀδυνατοῦσι συντελεῖσθαι. ἤδη δ' ἐπ' αὐτῶν, ἢ μὲν, θλιβομένων, ἢ δὲ μεταβαλλόντων, ὕδατα δύνανται συντελεῖσθαι. ἔτι τε πνεύματα, κατὰ ἀποφορὰν ἀπὸ ἐπιτηδείων τόπων, δι' ἀέρος κινουμένων, τοτέρας ἐπαρδεύσεως γινομένης ἀπό τινων ἀθροισμάτων, ἐπιτηδείων εἰς τὰς τοιαύτας ἐπιπέμψεις. βροντὰς ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ πνεύματος ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν νεφῶν ἀνείλησιν, καθάπερ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀγγείοις καὶ παρὰ πυρὸς πεπνευματωμένου βόμβον ἐν αὐτοῖς. καὶ κατὰ ῥήξεις δὲ νεφῶν, καὶ διαστάσεις.

κατὰ

κατὰ παρατρίψεις δὲ νεφῶν, καὶ κατὰ ῥήξεις πῆξιν εἰληφότων κρυσταλλοειδῆ, καὶ τὸ ὅλον καὶ κατὰ τὸ μέρος γίνεσθαι λέγειν ἐκκαλεῖται τὰ φαινόμενα. καὶ ἀστραπαὶ δ᾽ ὡσαύτως γίνονται κατὰ πλείους τρόπους. καὶ γὰρ κατὰ παράτριψιν καὶ σύγκρουσιν νεφῶν, ὁ πυρὸς ἀποτελεστικὸς σχηματισμὸς ἐξολισθαίνων ἀστραπὴν γεννᾷ. καὶ κατ᾽ ἐκριπισμὸν ἐκ τῶν νεφῶν ὑπὸ πνευμάτων. ἃ τὴν λαμπηδόνα ταύτην παρασκευάζει. καὶ κατ᾽ ἐκπιασμὸν θλίψεως τῶν νεφῶν γινομένης, εἴθ᾽ ὑπ᾽ ἀλλήλων, εἴθ᾽ ὑπὸ πνευμάτων: καὶ κατ᾽ ἐμπερίληψιν δὲ τοῦ ἀπὸ τῶν ἄστρων κατεσπαρμένου φωτός. εἶτα συνελαυνομένου ὑπὸ τῆς κινήσεως νεφῶν τε καὶ πνευμάτων, καὶ διεκπίπτοντος διὰ τῶν νεφῶν. ἢ κατὰ διήθησιν τῶν νεφῶν τοῦ λεπτομερεστάτου φωτός. ἢ ἀπὸ τοῦ πυρὸς νέφη συνειλέχθαι, καὶ τὰς βροντὰς ἀποτελεῖσθαι, καὶ κατὰ τὴν τούτου κίνησιν, καὶ κατὰ τὴν πνεύματος ἐκπύρωσιν, τὴν γινομένην διά τε συντονίαν φορᾶς, καὶ διὰ σφοδρὰν κατείλησιν. καὶ κατὰ ῥήξεις δὲ νεφῶν ὑπὸ πνευμάτων ἔκπτωσιν τῶν πυρὸς ἀποτελεστικῶν ἀτόμων, καὶ τὸ τῆς ἀστραπῆς φάντασμα ἀποτελουσῶν. καὶ κατ᾽ ἄλλους δὲ πλείους τρόπους ῥαδίως ἔσται καθορᾶν ἐχόμενον καὶ τῶν φαινομένων καὶ τὸ τούτοις ὅμοιον δυνάμενον συνθεωρεῖν. προτερεῖ δὲ ἀστραπὴ βροντῆς, ἐν τοιᾷδέ τινι περιστάσει

νεφῶν καὶ διατόλμα· διὰ τὸ πνεῦμα ἐμπίπτειν, ἐξωθεῖσθαι τὸν ἀστραπῆς ἀποτελεστικὸν σχηματισμόν. ὕστερον δὲ τὸ πνεῦμα ἀνειλούμενον, τὸν βόμβον ἀποτελεῖν τοῦτον. καὶ κατέμπλωσιν δὲ ἀμφοτέρων ἅμα διὰ τάχει συντονωτέρῳ κεχρῆσθαι πρὸς ἡμᾶς τὴν ἀστραπήν. ὑστερεῖν δὲ τὴν βροντήν, καθάπερ ἐπ' ἐνίων ἐξ ἀποστήματος θεωρουμένων καὶ πληγάς τινας ποιουμένων. κεραυνοὺς ἐνδέχεται γίνεσθαι, κατὰ πλείονας πνευμάτων συλλογάς, καὶ κατείλησιν ἰσχυράν τε ἐκπύρωσιν, καὶ κατάῤῥηξιν μέρους, καὶ ἔκπτωσιν ἰσχυροτέραν αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς κάτω τόπους, τῆς ῥήξεως γινομένης διὰ τὸ τοὺς ἑξῆς τόπους πυκνοτέρους εἶναι διὰ πίλησιν τῶν νεφῶν. καὶ κατὰ ταύτην δὲ τὴν τοῦ πυρὸς ἔκπτωσιν ἀνειλουμένου, καθὰ καὶ βροντὴν ἐνδέχεται πλείονος γίνεσθαι γενομένου καὶ πνευματωθέντος ἰσχυρότερον, καὶ ῥήξαντος τὸ νέφος διὰ τὸ δύνασθαι ὑποχωρεῖν εἰς τὰ ἑξῆς, διὰ πίλησιν γίνεσθαι. τὸ μὲν πολὺ πρὸς ὄρος τι ὑψηλόν. ἐν ᾧ μάλιστα κεραυνοὶ πίπτουσιν ἀεὶ πρὸς ἄλληλα. καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους πλείονας ἐνδέχεται κεραυνοὺς ἀποτελεῖσθαι, μόνον ὁ μῦθος ἀπέστω. ἀπέσται δὲ ἐάν τις καλῶς τοῖς φαινομένοις ἀκολουθῶν περὶ τῶν ἀφανῶν σημειῶται. πρηστῆρας ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ κατὰ θέσιν νέφους

εἰς τοὺς

εἰς τοὺς κάτω τόπους, ἀλλοειδῶς ὑπὸ πνεύματος ἀθρόου ὠθέντος, καὶ διὰ τοῦ πνεύματος πολλοῦ φερομένου. ἅμα καὶ τὸ νέφος εἰς τὸ πλησίον ὠθοῦντος τοῦ ἐκτὸς πνεύματος. καὶ κατὰ περίστασιν δὲ πνεύματος εἰς κύκλον ἀέρος τινὸς ἐπισυνωθουμένου ἄνωθεν. καὶ ῥύσεως πολλῆς πνευμάτων γενομένης, καὶ οὐ δυναμένης εἰς τὰ πλάγια διαρρυῆναι διὰ τὴν πέριξ τοῦ ἀέρος πίλησιν. καὶ ἕως μὲν γῆς, τοῦ πρηστῆρος καθιεμένου, στρόβιλοι γίνονται, ὡς ἂν καὶ ἡ ἀπογέννησις κατὰ τὴν κίνησιν τοῦ πνεύματος γίνηται. ἕως δὲ θαλάττης δῖνοι ἀποτελοῦνται. σεισμοὺς ἐνδέχεται γίνεσθαι, κατὰ πνεύματος ἐν τῇ γῇ ἀπόληψιν, καὶ παρὰ μικροὺς ὄγκους αὐτῆς παράθεσιν, καὶ συνεχῆ κίνησιν ὅταν κραδαστὸν τῇ γῇ παρασκευάζῃ. καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο, ἢ ἔξωθεν ἐμπεριλαμβάνῃ ἐκ τοῦ πίπτειν εἰς ἐδάφη, ἢ εἰς ἀντροειδεῖς τόπους τῆς γῆς ἐκ πνευμάτων τὸν πεπιλημένον ἀέρα. κατὰ ταύτην δὲ τὴν διάδοσιν τῆς κινήσεως ἐκ τῶν πτώσεων ἐδαφῶν πολλῶν, καὶ πάλιν ἀνταποδίδωσιν ὅταν πυκνώμασι σφοδροτέροις τῆς γῆς ἀπαντήσῃ, ἐνδέχεται σεισμοὺς ἀποτελεῖσθαι. καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους πλείονας τὰς κινήσεις ταύτας τῆς γῆς γίνεσθαι. τὰ δὲ πνεύματα συμβαίνει γίνεσθαι, ἀλλοφυλίας τι-

νὸς ἀεὶ, καὶ κατὰ μικρὸν παρεισδυμένης, καὶ καθ' ὕδατος ἀφθόνου συλλογήν. τὰ δὲ λοιπὰ πνεύματα γίνεται, καὶ ὀλίγων πεσόντων εἰς τὰ πολλὰ κοιλώματα, διαδόσεως τούτων γινομένης. χάλαζαν συντελεῖται, καὶ κατὰ πῆξιν ἰσχυροτέραν, πάντοθεν δὲ πνευματωδῶν περίστασιν τινῶν ὁμοῦ ῥῆξιν ἅμα τήν τε σύνωσιν αὐτῶν ποιουμένην καὶ διαῤῥῆξιν πρὸς τὸ κατὰ μέρη συνίστασθαι, πηγνύμενα καὶ κατὰ ἀθρότητα. ἡ δὲ περιφέρεια, οὐκ ἀδυνάτως μὲν ἔχει γίνεσθαι, πάντοθεν τῶν ἄκρων καὶ ἐν τῇ συστάσει πάντοθεν ὡς λέγεται, καὶ τὰ μέρη ὁμαλῶς περιϊσαμένων, εἴτε ὑδατοειδῶν τινῶν, εἴτε πνευματωδῶν. χιόνα δὲ ἐνδέχεται συντελεῖσθαι καὶ ὕδατος λεπτοῦ ἐκχεομένου ἐκ τῶν νεφῶν διαφορῶν συμμετρίας, καὶ θλίψεως ἐπιτηδείων νεφῶν, καὶ ὑπομνήματος σποράς. εἶτα τούτου πῆξιν ἐν τῇ φορᾷ λαμβάνοντος, διά τινα ἰσχυρὰν ἐν τοῖς κατωτάτοις τόποις τῶν νεφῶν ψυχρασίας περίστασιν. καὶ κατὰ πῆξιν δ' ἐν τοῖς νέφεσιν ὁμαλὴν ἀραιότητα ἔχουσα τοιαύτη προαίρεσις ἐκ τῶν νεφῶν γίνοιτ' ἂν, πρὸς ἄλληλα θλιβομένων ὑδατοειδῶν καὶ συμπαρακειμένων. ἃ οἱονεὶ σύνωσιν ποιούμενα, χάλαζαν ἀποτελεῖ. ὃ μάλιστα γίνεται ἐν τῷ ἀέρι. καὶ κατὰ τρίψιν δὲ νεφῶν, ἀπόπαλσιν ἀναλαμβάνει τὸ τῆς χιόνος τοῦτο ἄθροισμα. καὶ

μα. καὶ κατ' ἄλλον δὲ τρόπον ἐνδέχεται χιόνα συντελεῖσθαι. δρόσος συντελεῖται, καὶ κατὰ σύνοδον πρὸς ἄλληλα ἐκ τοῦ ἀέρος τῶν τοιούτων, ἃ τῆς τοιαύτης ὑγρασίας ἀποτελεστικὰ γίνεται. καὶ κατὰ φορὰν δὲ, ἢ ἀπονωτέρων τόπων, ἢ ὕδατα κεκτημένων ἐν τοῖς τόποις μάλιστα δρόσος συντελεῖται. εἶτα σύνοδον τούτων εἰς τὸ αὐτὸ λαβόντων καὶ ἀποτέλεσιν ὑγρασίας. καὶ πάλιν φορὰν ἐπὶ τοὺς κάτω τόπους, καθάπερ ὁμοίως καὶ παρ' ἡμῖν ἐπιπλεόνων συντελεῖται τοιαῦτα τινά. τῶν δρόσων τούτων πῆξιν τινὰ ποιὰν λαβόντων διὰ περίστασιν τινὰ ἀέρος ψυχροῦ, κρύσταλλος συντελεῖται. καὶ κατ' ἔκθλιψιν μὲν, τοῦ περιφεροῦς σχηματισμοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος. σύνωσιν δὲ τῶν σκαληνῶν καὶ ὀξυγωνίων τῶν ἐν τῷ ὕδατι ὑπαρχόντων. καὶ κατὰ ἔξωθεν δὲ τῶν τοιούτων πρόσκρισιν. ἃ συνελασθέντα, πῆξιν τῷ ὕδατι παρεσκεύασε ποσὰ τῶν περιφερῶν ἐκθλίψαντα. ἶρις γίνεται ἀέρος φύσιν ἰδίαν τοῦ τε φωτὸς καὶ τοῦ ἀέρος, ἢ τὰ τῶν χρωμάτων τούτου ἰδιώματα ποιήσει, εἴτε πάντα, εἴτε μονοειδῶς. ἀφ' οὗ πάλιν ἀπολάμποντος τὰ ὁμοροῦντα τοῦ ἀέρος χρῶσιν ταῦτα λήψεται, οἷον θεωροῦμεν κατὰ πρόσλαμψιν πρὸς τὰ μέρη. τὰ δὲ τῆς περιφερείας τοῦτο φάντασμα γίνεται, διὰ τὸ διάστημα πάντοθεν ἴσον

ὑπὸ τῆς

ἀπὸ τῆς ὄψεως θεωρεῖσθαι, ἢ συνώσιν τοιαύτην λαμβανουσῶν τῶν ἐν τῷ ἀέρι τομῶν, ἢ τῶν ἐν τοῖς νέφεσιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀέρος προσφερομένου πρὸς τὴν σελήνην. ἢ τὰ ἀπ' αὐτῆς ῥεύματα ἀποφερόμενα ὁμαλῶς ἀναστέλλοντα ἐπὶ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον κύκλῳ περὶ τῆς εἰς τὸ νεφοειδὲς τοῦτο, καὶ μὴ τὸ παράπαν διακρίνῃ, ἢ καὶ τὸν πέριξ ἀέρα αὐτῆς, ἀναστέλλοντος συμμέτρως πάντοθεν, εἰς τὸ περιφερὲς τὸ περὶ αὐτὴν καὶ παχυμερὲς περιστῆσαι. ὃ γίνεται κατὰ μέρη τινά. ἤτοι ἔξωθεν βιαζομένου τινὸς ῥεύματος. ἢ τῆς θερμασίας ἐπιτηδείων πόρων ἐπιλαμβανομένης, εἰς τὸ τοῦτο ἀπεργάσασθαι. κομῆται ἀστέρες γίνονται, ἤτοι πυρὸς ἐν τόποις τισὶ διὰ χρόνων τινῶν ἐν τοῖς μετεώροις συστρεφομένου, περιστάσεως γινομένης, ἰδίαν τινὰ κίνησιν διὰ χρόνων τοῦ οὐρανοῦ ἰσχόντος ὑπὲρ ἡμᾶς. ὥστε τὰ τοιαῦτα ἄστρα ἀναφαίνεσθαι, ἢ αὐτὰ ἐν χρόνοις τισὶν ὁρμῆσαι διά τινα περίστασιν, καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους ἐλθεῖν καὶ ἐκφανῆ γίνεσθαι. τήν τε ἀφάνισιν τούτων γίνεσθαι παρὰ τὰς ἀντικειμένας ταύταις αἰτίας. τινὰ ἀναστρέφεται αὐτοῦ. ὃ συμβαίνει, οὐ μόνον τῷ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου ἑστάναι περὶ ὃ τὸ λοιπὸν ἀναστρέφεται, καθά τινές φασιν, ἀλλὰ καὶ τῷ δίνην ἀέρος ἔγκυκλον αὐτῷ περιεστάναι, ἢ κωλυτικὴ

γίνεται

γίνεται τοῦ περιπολεῖν, ὡς καὶ τὰ ἄλλα. ἢ καὶ διὰ τὸ ἑξῆς μὲν αὐτῆς ὕλην ἐπιτηδείαν μὴ εἶναι, ἐν δὲ τούτῳ τῷ τόπῳ ἐν ᾧ κείμενα θεωρεῖται, καὶ κατ᾽ ἄλλους πλείονας τρόπους τοῦτο δυνατὸν συντελεῖσθαι· ἐάν τις δύνηται τὸ σύμφωνον τοῖς φαινομένοις συλλογίζεσθαι. τινὰ τῶν ἄστρων πλανᾶσθαι, εἰ οὕτω ταῖς κινήσεσι χρώμενα συμβαίνει. τινὰ δὲ μὴ κινεῖσθαι. ἐνδέχεται μὲν καὶ παρὰ τὸ κύκλῳ κινούμενα ἐξ ἀρχῆς οὕτω κατηναγκάσθαι. ὥστε τὰ μὲν, κατὰ τὴν αὐτὴν δίνην φέρεσθαι ὁμαλὴν οὖσαν. τὰ δὲ, κατὰ τὴν ἅμα τισὶν ἀνωμαλίαις χρωμένην. ἐνδέχεται δὲ καὶ καθ᾽ οὓς τρόπους φέρεται, οὐ παρεκτάσεις ἀέρος εἶναι ὁμαλὰς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνωθούσας κατὰ τὸ ἑξῆς ὁμαλῶς τὰς ἐκκαούσας, οὐδὲ ἀνωμαλεῖς οὕτως, ὥστε τὰς θεωρουμένας παραλλαγὰς συντελεῖσθαι. τὸ δὲ μίαν αἰτίαν τούτων ἀποδιδόναι, πλεοναχῶς τῶν φαινομένων ἐκκαλουμένων, μανικὸν καὶ οὐ καθηκόντως πραττόμενον ὑπὸ τῶν τὴν ματαίαν ἀστρολογίαν ἐζηλωκότων, καὶ εἰς τὸ κενὸν αἰτίας τινῶν ἀποδιδόντων, ὅταν τὴν θείαν φύσιν μηδαμῆ λειτουργιῶν ἀπολύωσι. τινὰ ἄστρα ἀπολειπόμενα τινῶν θεωρεῖσθαι συμβαίνει, καὶ παρὰ τὸ βραδύτερον συμπεριφέρεσθαι τὸν αὐτὸν κύκλον περιιόντα· καὶ παρὰ τὸ τὴν ἐναντίαν κινεῖσθαι, ἀντισπώ-

AA μενα

ματα ἀπὸ τῆς αὐτῆς δίνης, καὶ παρὰ τὸ περιφέρεσθαι, τὰ μὲν διὰ πλείονος τόπου, τὰ δὲ δι' ἐλάττονος τὴν αὐτὴν δίνην περικυκλοῦντα. τὸ δὲ ἁπλῶς ἀποφαίνεσθαι περὶ τούτων, καθῆκόν ἐστι τοῖς τερατεύεσθαί τι πρὸς τοὺς πολλοὺς βουλομένοις. οἱ λεγόμενοι ἀστέρες ἐκπίπτειν, καὶ παρὰ μέρος, καὶ παρὰ τρῖψιν ἑαυτῶν δύνανται συντελεῖσθαι, καὶ παρὰ ἔκπτωσιν οὗ ἂν ἡ ἐκπνευμάτωσις γίνεται, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀστραπῶν ἐλέγομεν. καὶ κατὰ σύνοδον δὲ ἀτόμων πυρὸς ἀποτελεστικῶν, συμφιλίας γενομένης εἰς τὸ τοῦτο τελέσαι, καὶ κατὰ κίνησιν οὗ ἂν ἡ ὁρμὴ κατὰ τὴν σύνοδον ἐξαρχῆς γένηται. καὶ κατὰ πνεύματος δὲ συλλογὴν ἐν πυκνώμασι τισὶν ὁμιχλοειδέσι, καὶ τὴν ἐκπύρωσιν τούτων διὰ τὴν κατάλυσιν. εἶτ' ἐπιρρῆξιν τῶν περιεχόντων, καὶ ἐφ' ὃν ἂν τόπον ἡ ὁρμὴ γένηται τῆς φορᾶς εἰς τοῦτο φερομένης. καὶ ἄλλοι δὲ τρόποι εἰς τὸ τοῦτο τελέσαι ἀμύθητοι εἰσίν. αἱ δ' ἐπισημασίαι αἱ γινόμεναι ἐπί τισι ζώοις, κατὰ συγκύρημα γίνονται τοῦ καιροῦ. οὐ γὰρ τὰ ζῷα ἀνάγκην τινὰ προσφέρεται τοῦ ἀποτελεσθῆναι χειμῶνα. οὐδὲ κάθηταί τις θεία φύσις παρατηροῦσα τὰς τῶν ζώων τούτων ἐξόδους, κἄπειτα τὰς ἐπισημασίας ταύτας ἀποτελεῖ. οὐδὲ γὰρ εἰς τὸ τυχὸν ζῷον κἂν μικρῷ χαριέστερον ᾖ, ἡ τοιαύτη μωρία ἐκπέ

ρία ἐκπέ

ρία ἐκπέσῃ, μὴ ὅτι εἰς παντελῆ εὐδαιμονίαν κεκτημένον. ταῦτα δὴ πάντα πυθόκλεις μνημόνευσον. κατὰ πολύ τε γὰρ τοῦ μύθου ἐκβήσῃ, καὶ τὰ ὁμογενῆ τούτοις συνορᾶν δυνήσῃ. μᾶλλον δὲ σεαυτὸν ἀποδώσεις τῇ τῶν ἀρχῶν, καὶ ἀπειρίας, καὶ τῶν συγγενῶν τούτοις θεωρίαν. καὶ οὗ ἕνεκεν ταῦτα ἐκλογιζόμεθα. ταῦτα γὰρ μάλιστα συνθεωρούμενα ῥαδίως τὰς περὶ τῶν κατὰ μέρος αἰτίας συνορᾶν ποιήσει. οἱ δὲ ταῦτα μὴ καταγαπήσαντες, ἢ μάλιστα, οὔτε αὐτὰ ταῦτα καλῶς συνθεωρήσαιεν, οὔτε οὗ ἕνεκεν δεῖ θεωρεῖν ταῦτα περιεποιήσαντο.

Ταῦτα αὐτῷ καὶ περὶ μετεώρων δοκεῖ. Περὶ δὲ τῶν βιωτικῶν, καὶ ὅπως χρὴ τὰ μὲν ἡμᾶς ἐκφεύγειν, τὰ δ' αἱρεῖσθαι οὑτωσὶ γράφει. πρότερον δὲ διέλθωμεν ἅ τε αὐτῷ δοκεῖ περὶ τοῦ σοφοῦ, καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ. Βλάβας ἐξ ἀνθρώπων, ἢ διὰ μῖσος, ἢ διὰ φθόνον, ἢ διὰ καταφρόνησιν γίνεσθαι. ὧν τὸν σοφὸν λογισμῷ περιγίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ τὸν ἅπαξ γενόμενον σοφὸν, μηκέτι τὴν ἐναντίαν λαμβάνειν διάθεσιν, μηδὲ πλάττειν ἑκόντα πάθεσι μᾶλλον συσχεθήσεσθαι. οὐκ ἂν ἐμποδίσαι πρὸς τὴν σοφίαν. οὐδὲ μὴν ἐκ πάσης σώματος ἕξεως σοφὸν γενέσθαι ἂν, οὐδ' ἐν παντὶ ἔθνει. κἂν στρεβλωθῇ δ' ὁ σοφός, εἶναι αὐτὸν εὐδαίμο-

να. μόνον τε χαίρειν ἕξειν τὸν σοφόν, καὶ ἐπὶ φίλοις, καὶ παροῦσι καὶ ἀποῦσιν ὁμοίως διά τε ὅλου. ὅτε μέν τις στρεβλοῦται, ἔνθα καὶ μύζει καὶ οἰμώζει. γυναικί τε οὐ μιγήσεσθαι τὸν σοφόν, ᾗ οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσιν, ὥς φησι Διογένης ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν ἐπικούρου ἠθικῶν δογμάτων. οὔτε κολάσειν οἰκέτας. ἐλεήσαι μέν τι καὶ συγγνώμην τινὶ ἕξειν τῶν σπουδαίων. ἐρασθήσεσθαι τὸν σοφὸν οὐ δοκεῖ αὐτοῖς. οὐ δὲ ταφῆς φροντιεῖν. οὐδὲ θεόπεμπτον εἶναι τὸν ἔρωτα, ὡς Διογένης φησίν. οὐδὲ ῥητορεύσειν καλῶς. συνουσίη δέ φασιν ὤνησε μὲν οὐδέποτε. ἀγαπητὸν δὲ εἰ μὴ καὶ ἔβλαψεν. καὶ μὴν καὶ γαμήσειν, καὶ τεκνοποιήσειν τὸν σοφόν, ὡς ἐπίκουρος ἐν ταῖς διαπορίαις, καὶ ἐν ταῖς περὶ φύσεως. κατὰ περίστασιν δέ ποτε βίου, γαμήσειν καὶ διατραπήσεσθαί τινας. οὐδὲ μὴν τηρήσειν ἐν μέθῃ φησὶν ὁ ἐπίκουρος ἐν τῷ συμποσίῳ. οὐδὲ πολιτεύσεσθαι, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ περὶ βίων, οὐδὲ τυραννεύσειν. οὐδὲ κυνιεῖν, ἐν τῇ δευτέρᾳ περὶ βίων. οὐδὲ πτωχεύσειν, ἀλλὰ καὶ πηρωθεὶς τὰς ὄψεις, μεθέξειν αὐτὸν τοῦ βίου, ὡς ἐν τῇ αὐτῇ φησι. καὶ λυπηθήσεσθαι δὲ τὸν σοφόν, ὡς Διογένης ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἐπιλέκτων, καὶ δικάσεσθαι. καὶ συγγράμματα καταλείψειν. οὐ πανηγυριεῖν δέ. κτήσεως προνοήσεσθαι, καὶ τοῦ μέλλοντος. φιλαγρήσειν.

τύχῃ

τύχῃ τε ἀντιτάξεσθαι. φίλων τε οὐδὲν κτήσεσθαι. εὐδοξίας ἐπὶ τοσοῦτον προνοήσεσθαι, ἐφ' ὅσον μὴ καταφρονήσεσθαι. μᾶλλον τε εὐφρανθήσεσθαι τῶν ἄλλων ἐν ταῖς θεωρίαις. ἁμαρτήματα ἄνισα εἶναι. καὶ τὴν ὑγείαν τισὶ μὲν, ἀγαθόν. τισὶ δὲ, ἀδιάφορον. τὴν δὲ ἀνδρείαν φύσει μὴ γίνεσθαι, λογισμῷ δὲ τοῦ συμφέροντος. καὶ τὴν φιλίαν διὰ τὰς χρείας, δεῖν μέντοι προκατάρχεσθαι. καὶ γὰρ τὴν γῆν σπείρομεν. συνίστασθαι δὲ αὐτὴν κατὰ κοινωνίαν ἐν ταῖς ἡδοναῖς. τὴν εὐδαιμονίαν διχῇ νοεῖσθαι. τήν τε ἀκροτάτην, οἷα ἐστὶ περὶ τὸν θεὸν, ἐπίτασιν οὐκ ἔχουσαν. καὶ τὴν προσθήκην, καὶ ἀφαίρεσιν ἡδονῶν. εἰκόνας τε ἀναθήσειν εἰ ἔχοι ἀδιαφόρως ἂν σχοίης. μόνον τε τὸν σοφὸν, ὀρθῶς ἂν περί τε μουσικῆς καὶ ποιητικῆς διαλέξεσθαι. ποιήματά τε ἐνεργεῖν, ἑτέρου σοφωτέρως. χρηματίσεσθαί τε, ἀλλ' ἀπὸ μόνης σοφίας, ἀπορήσαντα. καὶ μόναρχον ἐν καιρῷ θεραπεύσειν, καὶ ἐπιχαιρέσεσθαι τινὶ ἐπὶ τῷ διορθώματι, καὶ σχολὴν κατασκευάσειν, ἀλλ' οὐχ ὥς τε ὀχλαγωγῆσαι. καὶ ἀναγνώσεσθαι ἐν πλήθει, ἀλλ' οὐχ ἑκόντα. δογματιεῖν τε, καὶ ἀπορήσειν, καὶ καθ' ὕπνους ὅμοιον ἔσεσθαι, καὶ ὑπὲρ φίλου ποτὲ θνήξεσθαι. Ταῦτα δοκεῖ αὐτοῖς. μετιτέον δὲ ἐπὶ τὴν ἐπιστολήν.

Ἐπίκουρος Μενοικεῖ χαίρειν.

Μήτε νέος τις ὢν, μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων, κοπιάτω φιλοσοφῶν. οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδείς ἐστιν, οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν * ὥραν, ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὅμοιόν ἐστι τῷ λέγοντι, πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μὴ παρεῖναι τὴν ὥραν, ἢ μηκέτι εἶναι. ὥστε φιλοσοφητέον καὶ νέῳ καὶ γέροντι. τῷ μὲν, ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων. τῷ δὲ, ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ᾖ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν. εἴπερ παρούσης μὲν αὐτῆς, πάντα ἔχομεν. ἀπούσης δὲ, πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν. ἃ δέ σοι συνεχῶς παρήγγελον, ταῦτα καὶ πρᾶττε καὶ μελέτα. στοιχεῖα τοῦ καλῶς ζῆν ταῦτα διαλαμβάνων εἶναι. πρῶτον μὲν τὸν θεὸν, ζῶον ἄφθαρτον καὶ μακάριον νομίζειν. ὡς ἡ κοινὴ τοῦ θεοῦ νόησις ὑπεγράφη, μηθὲν μήτε τῆς ἀφθαρσίας ἀλλότριον, μήτε τῆς μακαριότητος ἀνοίκειον αὐτῷ πρόσαπτε. πᾶν δὲ τὸ φυλάττειν αὐτοῦ δυνάμενον τὴν μετὰ ἀφθαρσίας μακαριότητα περὶ αὐτὸν δόξαζε. θεοὶ μὲν γάρ εἰσιν. ἐναργὴς μὲν γάρ ἐστιν αὐτῶν ἡ γνῶσις. οἵους δ' αὐτοὺς πολλοὶ νομίζουσιν, οὐκ εἰσίν. οὐ γὰρ φυλάττουσιν αὐτοὺς οἵους νομίζουσιν. ἀσεβὴς δὲ, οὐχ ὁ τοὺς τῶν

πολλῶν

πολλῶν θεοὺς ἀναιρῶν. ἀλλ' ὁ τὰς τῶν πολλῶν δόξας θεοῖς προσάπτων. οὐ γὰρ προλήψεις εἰσίν, ἀλλ' ὑπολήψεις ψευδεῖς αἱ τῶν πολλῶν ὑπὲρ θεῶν ἀποφάσεις. ἔνθεν αἱ μέγισται βλάβαι, αἴτιαι τοῖς κακοῖς ἐκ θεῶν ἐπάγονται, καὶ ὠφέλειαι. ταῖς γὰρ ἰδίαις οἰκειούμενοι διὰ παντὸς ἀρεταῖς τοὺς ὁμοίους ἀποδέχονται, πᾶν τὸ μὴ τοιοῦτον, ὡς ἀλλότριον νομίζοντες. συνέθιζε δὲ ἐν τῷ νομίζειν μηδὲν πρὸς ἡμᾶς εἶναι τὸν θάνατον, ἐπεὶ πᾶν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἐν αἰσθήσει. στέρησις δέ ἐστιν αἰσθήσεως, ὁ θάνατος. ὅθεν γνῶσις ὀρθὴ, μηθὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς τὸν θάνατον, ἀπολαυστὸν ποιεῖ τὸ τῆς ζωῆς θνητὸν, οὐκ ἄπορον προστιθεῖσα χρόνον, ἀλλὰ τὸν ἀθανασίας ἀφελομένη πόθον. οὐθὲν γάρ ἐστιν ἐν τῷ ζῆν δεινὸν, τῷ κατειληφότι γνησίως τὸ μηδὲν ὑπάρχειν ἐν τῷ μὴ ζῆν δεινόν. ὥστε μάταιος ὁ λέγων, δεδιέναι τὸν θάνατον, οὐχ ὅτι λυπήσει παρὼν, ἀλλ' ὅτι λυπεῖ μέλλων. ὁ γὰρ παρὼν, οὐκ ἐνοχλεῖ. τὸ δὲ προσδοκώμενον κενῶς λυπεῖ. τὸ φρικωδέστατον οὖν τῶν κακῶν ὁ θάνατος, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. ἐπειδή περ ὅταν μὲν ἡμεῖς ὦμεν, ὁ θάνατος οὐ πάρεστιν. ὅταν δὲ ὁ θάνατος παρῇ, τόθ' ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν. οὔτε οὖν πρὸς τοὺς ζῶντας ἐστὶν, οὔτε πρὸς τοὺς τετελευτηκότας. ἐπειδή περ περὶ οὓς μὲν οὐκ ἔστιν.

οἱ δ' οὐκέ

οἱ δ' οὐκέτι εἰσίν. ἀλλ' οἱ πολλοὶ τὸν θάνατον ὅτε μὲν ὡς μέγιστον τῶν κακῶν φεύγουσιν. ὅτε δὲ, ὡς ἀνάπαυσιν τῶν ἐν τῷ ζῆν. οὔτε φοβεῖται τὸ μὴ ζῆν. οὔτε γὰρ αὐτῷ προσίσταται τὸ ζῆν. οὔτε δοξάζεται κακὸν εἶναι τὸ μὴ ζῆν. ὥσπερ δὲ τὸ σιτίον οὐ τὸ πλεῖον πάντως, ἀλλὰ τὸ ἥδιστον αἱρεῖται, οὕτω καὶ χρόνον οὐ τὸν μήκιστον, ἀλλὰ τὸν ἥδιστον καρπίζεται. ὁ δὲ παραγγέλλων τὸν μὲν νέον καλῶς ζῆν, τὸν δὲ γέροντα καλῶς καταστρέφειν, εὐήθης ἐστὶν, οὐ μόνον διὰ τὸ τῆς ζωῆς ἀσπαστὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν εἶναι μελέτην τοῦ καλῶς ζῆν, καὶ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν. πολὺ δὲ χεῖρον καὶ ὁ λέγων, καλὸν μὲν μὴ φῦναι,

φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας ἀΐδαο περῆσαι.

εἰ μὲν γὰρ πεποιθὼς τοῦτό φησι, πῶς οὐκ ἀπέρχεται ἐκ τοῦ ζῆν; ἐν ἑτοίμῳ γὰρ αὐτῷ τοῦτ' ἐστιν, εἴπερ ἦν βεβουλευμένον αὐτῷ βεβαίως. εἰ δὲ μωκώμενος, μάταιος ἐν τοῖς οὐκ ἐπιδεχομένοις. μνημονευτέον δὲ ὡς τὸ μέλλον οὔτε πάντως οὐχ ἡμέτερον, ἵνα μήτε πάντως προσμένωμεν ὡς ἐσόμενον, μήτε ἀπελπίζωμεν ὡς πάντως οὐκ ἐσόμενον. ἀναλογιστέον δὲ, ὡς τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν, ἀναγκαῖαι. αἱ δὲ, φυσικαὶ μόνον. τῶν δὲ ἀναγκαίων αἱ μὲν, πρὸς εὐδαιμονίαν εἰσὶν ἀναγκαῖαι. αἱ δὲ, πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἀοχλησίαν. αἱ δὲ, πρὸς αὐτὸ τὸ ζῆν. τούτων

ζῆν. τούτων γὰρ ἀπλανὴς θεωρία πᾶσαν αἵρεσιν καὶ φυγὴν ἐπαναγαγεῖν οἶδεν ἐπὶ τὴν τοῦ σώματος ὑγίειαν, καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀταραξίαν, ἐπεὶ τοῦτο τοῦ μακαρίως ζῆν ἐστὶ τέλος. τούτου γὰρ χάριν ἅπαντα πράττομεν, ὅπως μήτε ἀλγῶμεν, μήτε ταρβῶμεν. ὅταν δὲ ἅπαξ τοῦτο περὶ ἡμᾶς γένηται, λύεται πᾶς ὁ τῆς ψυχῆς χειμὼν, οὐκ ἔχοντος τοῦ ζώου βαδίζειν ὡς πρὸς ἐνδέον τι, καὶ ζητεῖν ἕτερον. ὧν τὸ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἀγαθὸν συμπληρωθήσεται. τότε γὰρ ἡδονῆς χρείαν ἔχομεν, ὅταν ἐκ τοῦ μὴ παρεῖναι τὴν ἡδονὴν ἀλγῶμεν. οὐκέτι τῆς ἡδονῆς δεόμεθα. καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἡδονὴν ἀρχὴν καὶ τέλος λέγομεν εἶναι τοῦ μακαρίως ζῆν. ταύτην γὰρ ἀγαθὸν πρῶτον καὶ συγγενικὸν ἔγνωμεν, καὶ ἀπὸ ταύτης καταρχόμεθα πάσης αἱρέσεως καὶ φυγῆς, καὶ ἐπὶ ταύτην καταντῶμεν, ὡς κανόνι τῷ πάθει πᾶν ἀγαθὸν κρίνοντες. καὶ ἐπεὶ πρῶτον ἀγαθὸν τοῦτο καὶ σύμφυτον, διὰ τοῦτο καὶ οὐ πᾶσαν ἡδονὴν αἱρούμεθα. ἀλλ' ἔστιν ὅτε πολλὰς ἡδονὰς ὑπερβαίνομεν, ὅταν πλεῖον ἡμῖν τὸ δυσχερὲς ἐκ τούτων ἕπηται. καὶ πολλὰς ἀλγηδόνας ἡδονῶν κρείττους νομίζομεν, ἐπειδὰν μείζων ἡδονὴ παρακολουθῇ πολὺν χρόνον ὑπομείνασι τὰς ἀλγηδόνας. πᾶσα οὖν ἡδονὴ διὰ τὸ φύσιν ἔχειν οἰκείαν, ἀγαθόν. οὐ πᾶσα μέντοι αἱρετή. καθάπερ καὶ ἀλγηδὼν πᾶσα, κακή. οὐ

πᾶσα δὲ ἀεὶ φευκτὴ πεφυκυῖα. τῇ μέντοι συμμετρήσει καὶ συμφερόντων καὶ ἀσυμφόρων βλέψει, ταῦτα πάντα κρίνειν καθήκει. χρώμεθα γὰρ τῷ μὲν ἀγαθῷ, κατά τινας χρόνους, ὡς κακῷ. τῷ δὲ κακῷ, τὸ ἔμπαλιν, ὡς ἀγαθῷ. καὶ τὴν αὐτάρκειαν δὲ ἀγαθὸν μέγα νομίζομεν, οὐχ ἵνα πάντως τοῖς ὀλίγοις χρώμεθα. ἀλλ' ὅπως ἐὰν μὴ ἔχωμεν τὰ πολλὰ, τοῖς ὀλίγοις χρώμεθα, πεπεισμένοι γνησίως ὅτι ἥδιστα πολυτελείας ἀπολαύουσιν οἱ ἥκιστα ταύτης δεόμενοι. καὶ ὅτι τὸ μὲν φυσικὸν πᾶν, εὐπόριστόν ἐστι. τὸ δὲ κενὸν, δυσπόριστον. οἵ τε λιτοὶ χυλοὶ ἴσην πολυτελεῖ διαίτῃ τὴν ἡδονὴν ἐπιφέρουσιν ὅταν ἅπαν τὸ ἀλγοῦν κατ' ἔνδειαν ἐξαιρεθῇ. καὶ μᾶζα, καὶ ὕδωρ τὴν ἀκροτάτην ἀποδίδωσιν ἡδονὴν, ἐπειδὰν ἐνδέων τις αὐτὰ προσενέγκηται. τὸ συνεθίζειν οὖν ἐν ταῖς ἁπλαῖς, καὶ οὐ πολυτελέσι διαίταις, καὶ ὑγιείας ἐστὶ συμπληρωτικὸν, καὶ πρὸς τὰς ἀναγκαίας τοῦ βίου χρήσεις ἄοκνον ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον. καὶ τοῖς πολυτελέσιν ἐκ διαλειμμάτων προσερχομένους, κρεῖττον ἡμᾶς διατίθησι, καὶ πρὸς τὴν τύχην ἀφόβους παρασκευάζει. ὅταν οὖν λέγωμεν ἡδονὴν τέλος ὑπάρχειν, οὐ τὰς τῶν ἀσώτων ἡδονὰς, καὶ τὰς τῶν ἐν ἀπολαύσει κειμένας λέγομεν· ὥς τινες ἀγνοοῦντες καὶ οὐχ ὁμολογοῦντες ἢ κακῶς ἐκδεχόμενοι

νομίζου-

νομίζουσιν. ἀλλὰ τὸ μήτε ἀλγεῖν κατὰ σῶμα, μήτε ταράττεσθαι κατὰ ψυχήν. οὐ γὰρ πότοι καὶ κῶμοι συνείροντες, οὐδ' ἀπολαύσεις παίδων καὶ γυναικῶν, οὐδ' ἰχθύων καὶ τῶν ἄλλων ὅσα φέρει πολυτελὴς τράπεζα τὸν ἡδὺν γεννᾷ βίον. ἀλλὰ νήφων λογισμός, καὶ τὰς αἰτίας ἐξερευνῶν πάσης αἱρέσεως καὶ φυγῆς, καὶ τὰς δόξας ἐξελαύνων ἀφ' ὧν πλεῖστος τὰς ψυχὰς καταλαμβάνει θόρυβος. τούτων δὲ πάντων ἀρχὴ καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθόν, φρόνησις. Διὸ καὶ φιλοσοφίας τιμιώτερον ὑπάρχει φρόνησις, ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ πᾶσαι πεφύκασιν ἀρεταί, διδάσκουσαι ὡς οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν, ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς, καὶ δικαίως ἄνευ τοῦ ἡδέως. συμπεφύκασι γὰρ αἱ ἀρεταὶ τῷ ζῆν ἡδέως. καὶ τὸ ζῆν ἡδέως, τούτων ἐστὶν ἀχώριστον. ἐπεί, τίνα νομίζεις εἶναι κρείττονα τοῦ καὶ περὶ θεῶν ὅσια δοξάζοντος, καὶ περὶ θανάτου διαπαντὸς ἀφόβως ἔχοντος, καὶ τὸ τῆς φύσεως ἐπιλελογισμένον τέλος. καὶ τὸ μὲν τῶν ἀγαθῶν πέρας, ὡς ἔστιν εὐσυμπλήρωτόν τε καὶ εὐπόριστον διαλαμβάνοντος. τὸ δὲ τῶν κακῶν, ὡς ἢ χρόνους ἢ πόνους ἔχει. βραχίστην δὲ ὑπό τινων δεσπότιν εἰσαγομένην ἀγγέλλοντος, ἃ μὲν ἀπὸ τύχης, ἃ δὲ παρ' ἡμᾶς, διὰ τὸ τὴν μὲν ἀνάγκην ὑπεύθυνον εἶναι, τὴν δὲ τύχην ἄστατον ὁρᾶν. τὸ δὲ παρ' ἡμᾶς, ἀδέ-

ἄπορον. ᾧ καὶ τὸ μεμπτὸν καὶ τὸ ἐναντίον παρακολουθεῖν πέφυκεν. ἐπεὶ κρεῖττον ἦν τῷ περὶ θεῶν μύθῳ ἀκολουθεῖν, ἢ τῇ τῶν φυσικῶν εἱμαρμένῃ δουλεύειν. ὁ μὲν γὰρ, ἐλπίδα παραιτήσεως ὑπογράφει θεῶν διὰ τιμῆς. ἡ δὲ, ἀπαραίτητον ἔχει τὴν ἀνάγκην. τὴν δὲ τύχην, οὐχ ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν ὑπολαμβάνων. οὐθὲν γὰρ ἀτάκτως θεῷ πράττεται, οὔτε ἀβέβαιον αἰτίαν. οἴεται μὲν γὰρ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἐκ ταύτης πρὸς τὸ μακαρίως ζῆν ἀνθρώποις δίδοσθαι. ἀρχὰς μέντοι μεγάλων ἀγαθῶν ἢ κακῶν, ὑπὸ ταύτης χορηγεῖσθαι. κρεῖττον εἶναι νομίζων εὐλόγως ἀτυχεῖν, ἢ ἀλόγως εὐτυχεῖν. βέλτιον γὰρ τὸ κριθὲν ἐν ταῖς πράξεσι καλῶς, ὀρθωθῆναι διὰ ταύτην. ταῦτα οὖν καὶ τὰ τούτοις συγγενῆ, μελέτα διαπαντὸς ἡμέρας καὶ νυκτὸς πρὸς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὸν ὅμοιον σεαυτῷ, καὶ οὐδέποτε οὔθ᾽ ὕπαρ οὔτ᾽ ὄναρ διαταραχθήσῃ. ζήσῃ δὲ ὡς θεὸς ἐν ἀνθρώποις. οὐθὲν γὰρ ἔοικε θνητῷ, ζῶν ἄνθρωπος ἐν ἀθανάτοις ἀγαθοῖς. μαντικὴν δὲ ἅπασαν ἐν ἄλλοις ἀναιρεῖ, ὡς καὶ ἐν τῇ μικρᾷ ἐπιτομῇ. καί φησι, μαντικὴ ὡς ἀνύπαρκτος. εἰ δὲ καὶ ὑπαρκτική, οὐδὲν παρ᾽ ἡμᾶς ἡγεῖ τὰ γινόμενα. τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν βιωτικῶν καὶ ἐπὶ πλείω διείλεκται ἀλλαχόθεν. διαφέρεται δὲ πρὸς τοὺς Κυρηναϊκοὺς περὶ τῆς ἡδονῆς. οἱ μὲν, γὰρ τὴν καταστηματικὴν οὐκ ἐγκρίνουσι. μόνην δὲ τὴν ἐν κι-

νήσει

νήσει. ὁ δὲ, ἀμφότερα, ψυχῆς καὶ σώματος, ὥς φησιν ἐν τῷ περὶ αἱρέσεως καὶ φυγῆς, καὶ ἐν τῷ περὶ τέλους, καὶ ἐν τῷ περὶ βίων, καὶ ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἐν μυτιλήνῃ φίλους ἐπιστολῇ. ὁμοίως δὲ καὶ διογένης ἐν τῇ ἑπτακαιδεκάτῃ τῶν ἐπιλέκτων, καὶ μητρόδωρος ἐν τῷ τιμοκράτει, λέγουσιν οὕτως· νοουμένης δὲ ἡδονῆς τῆς τε κατὰ κίνησιν καὶ τῆς καταστηματικῆς. ὁ δ᾽ ἐπίκουρος ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων οὕτω λέγει. ἡ μὲν γὰρ ἀταραξία καὶ ἀπονία, καταστηματικαί εἰσιν ἡδοναί. ἡ δὲ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη, κατὰ κίνησιν ἐνεργείᾳ βλέπονται. ἔτι πρὸς τοὺς κυρηναϊκούς. οἱ μὲν, γὰρ χείρους τὰς σωματικὰς ἀλγηδόνας τῶν ψυχικῶν. κολάζεσθαι γοῦν τοὺς ἁμαρτάνοντας σώματι. ὁ δὲ, τὰς ψυχικάς. τὴν γοῦν σάρκα τὸ παρὸν μόνον σχηματίζειν, τὴν δὲ ψυχὴν καὶ τὸ παρελθὸν, καὶ τὸ παρὸν, καὶ τὸ μέλλον. οὕτως οὖν καὶ μείζονας ἡδονὰς εἶναι τῆς ψυχῆς. ἀποδείξει δὲ χρῆται τοῦ τέλους εἶναι τὴν ἡδονὴν, τῷ τὰ ζῶα ἅμα τῷ γεννηθῆναι, τὴν μὲν εὐαρεστεῖσθαι. τῷ δὲ πόνῳ προσκρούειν φυσικῶς καὶ χωρὶς λόγου. αὐτοπαθῶς οὖν φεύγομεν τὴν ἀλγηδόνα, ἵνα καὶ ὁ ἡρακλῆς καταβιβρωσκόμενος ὑπὸ τοῦ χιτῶνος,

ἀμφὶ δ᾽ ἴσχνον πέτραι
λοκρῶν τ᾽ ὄρειοι πρῶνες εὐβοίας τ᾽ ἄκρα.

Διὰ δὲ τὴν ἡδονὴν καὶ τὰς τέχνας αἱρεῖσθαι οὐ δι᾽

αὐτάς. ὥσπερ τὴν ἰατρικὴν διὰ τὴν ὑγίειαν. καθά φησι καὶ Διογένης ἐν τῇ εἰκοστῇ τῶν ἐπιλέκτων. ὃς καὶ διαγωγὴν λέγει τὴν ἀγωγήν. ὁ δ' ἐπίκουρος φησὶ τὴν ἡδονὴν μόνην τῆς ἀρετῆς. τὰ δ' ἄλλα γνωρίζεσθαι, οἷον βρωτά. καὶ φέρε οὖν δὴ νῦν τὸν κολοφῶνα, ὡς ἂν εἴπη τις ἐπιθῶμεν τοῦ παντὸς συγγράμματος, καὶ τοῦ βίου τοῦ φιλοσόφου, τὰς κυρίας αὐτοῦ Δόξας παραθέμενοι, καὶ ταύταις τὸ πᾶν σύγγραμμα κατακλείσαντες, τέλει χρησάμενοι, τῇ τῆς εὐδαιμονίας ἀρχῇ. τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον, οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλῳ παρέχει. ὥστε οὔτε ὀργαῖς, οὔτε χάρισι συνέχεται. ἐν ἀσθενεῖ γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον. ἐν ἄλλοις δέ φησι τοὺς θεοὺς λόγῳ θεωρητούς. οὓς μὲν κατ' ἀριθμὸν ὑφεστῶτας. οὓς δὲ κατὰ ὁμοειδίαν ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐπιρρύσεως τῶν ὁμοίων εἰδώλων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀποτετελεσμένων ἀνθρωποειδεῖς. ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. τὸ γὰρ διαλυθὲν ἀναισθητεῖ. τὸ δὲ ἀναισθητοῦν, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. ὅρος τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν, ἡ παντὸς τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις. ὅπου δ' ἂν τὸ ἡδόμενον ἐνῇ, καθ' ὃν ἂν χρόνον ᾖ, οὐκ ἔστι τὸ ἀλγοῦν, ἢ τὸ λυπούμενον, ἢ τὸ συναμφότερον. οὐ χρονίζει τὸ ἀλγοῦν συνεχῶς ἐν τῇ σαρκί. ἀλλὰ

τὸ μὲν ἄκρον, τὸν ἐλάχιστον χρόνον παρέστι. τὸ δὲ μόνον ὑπερτεῖνον, τὸ ἡδόμενον ἐν τῇ σαρκὶ, εἰ περὶ τὸ ἀλγοῦν. οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν, ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς, καὶ δικαίως ἄνευ τοῦ ἡδέως. ὅτῳ δὲ τοῦτο μὴ ὑπάρχει, οὐ ζῇ φρονίμως καὶ καλῶς. καὶ ᾧ δικαίως ὑπάρχει, οὐκ ἔστι τοῦτον ἡδέως ζῆν, ἕνεκα τοῦ θαῤῥεῖν ἐξ ἀνθρώπων, ἦ κατὰ φύσιν ἀρχῆς καὶ βασιλείας ἀγαθὸν, ἐξ ὧν ἄν ποτε τοῦτο οἷός τ' ᾖ παρασκευάζεσθαι. ἔνδοξοι καὶ περίβλεπτοι τινὲς ἐβουλήθησαν γενέσθαι, τὴν ἐξ ἀνθρώπων ἀσφάλειαν οὕτω νομίζοντες περιποιήσεσθαι. ὥστε εἰ μὲν ἀσφαλὴς ὁ τῶν τοιούτων βίος, ἀπέλαβον τὸ τῆς φύσεως ἀγαθόν. εἰ δὲ μὴ ἀσφαλής, οὐκ ἔχουσιν οὗ ἕνεκα ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὸ τῆς φύσεως οἰκεῖον ὠρέχθησαν. οὐδὲ μία καθ' ἑαυτὴν ἡδονὴ κακή. ἀλλὰ τινῶν ἡδονῶν ποιητικὰ, πολλαπλασίους ἐπιφέρει τὰς ὀχλήσεις τῶν ἡδονῶν. εἰ κατεπυκνοῦτο πᾶσα ἡδονὴ καὶ χρόνῳ, καὶ περὶ ὅλον τὸ ἄθροισμα ὑπῆρχεν ἢ τὰ κυριώτατα μέρη τῆς φύσεως, οὐκ ἄν ποτε διέφερον ἀλλήλων αἱ ἡδοναί. εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσωμάτους ἡδονῶν. ἔλεγε τοὺς φόβους τῆς διανοίας, τούς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων. ἔτι τε τὸ πέρας τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν οὐκ ἄν

ποτε εἴχομεν

ποτε εἴχομεν ὅτι μεμψαίμεθα αὐτοῖς πάντοθεν εἰς πληρουμένοις τῶν ἡδονῶν, καὶ οὐδαμόθεν, οὔτε τὸ ἀλγοῦν, οὔτε τὸ λυπούμενον ἔχουσιν, ὅπερ ἐστὶ τὸ κακόν, εἰ μηθὲν ἡμᾶς αἱ τῶν μετεώρων ὑποψίαι ἠνώχλουν. καὶ περὶ θανάτου μήποτε πρὸς ἡμᾶς εἴπι ὑσι τετόλμημα νοεῖν. τοὺς ὅρους τῶν ἀλγηδόνων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν οὐκ ἂν προσεδεόμεθα φυσιολογίας. οὐκ ἦν τὸ φοβούμενον λύειν ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων μὴ κατειδότα τίς ἡ τοῦ σύμπαντος φύσις, ἀλλ' ὑποπτευόμενόν τι τῶν κατὰ τοὺς μύθους. ὥστε οὐκ ἦν ἄνευ φυσιολογίας ἀκεραίας τὰς ἡδονὰς ἀπολαμβάνειν. οὐθὲν ὄφελος ἦν τὴν κατ' ἀνθρώπους ἀσφάλειαν κατασκευάζεσθαι, τῶν ἄνωθεν ὑπόπτων καθεστώτων, καὶ τῶν ὑπὸ γῆς, καὶ ἁπλῶς τῶν ἐν τῷ ἀπείρῳ, τῆς ἀσφαλείας τῆς ἐξ ἀνθρώπων γινομένης μέχρι τινός. δυνάμει τε ἐξεριστικῇ καὶ εὐπορίᾳ εἰλικρινεστάτη γίνεται, ἡ ἐκ τῆς ἡσυχίας καὶ ἐκχωρήσεως τῶν πολλῶν ἀσφάλεια. ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος καὶ ὥρισται καὶ εὐπόριστός ἐστιν. ὁ δὲ τῶν κενῶν δοξῶν, εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει. βραχέα σοφῷ τύχη παρεμπίπτει. τὰ δὲ μέγιστα καὶ κυριώτατα, ὁ λογισμὸς διῴκει, καὶ κατὰ τὸν συνεχῆ χρόνον διοικεῖ, καὶ διοικήσει. ὁ δίκαιος ἀταρακτότατος. ὁ δ' ἄδικος, πλείστης ταραχῆς γέμων. οὐκ ἐπαύξεται ἡ ἡδονὴ ἐν τῇ σαρκί, ἐπειδὰν ἅπαξ τὸ κατ' ἔνδειαν

ἀλγοῦν

ἀλγοῦν ἐξαιρεθῇ, ἀλλὰ μόνον ποικίλλεται. τῆς δὲ διανοίας τὸ πέρας τὸ κατὰ τὴν ἡδονὴν ἀπεγέννησεν, ἥτε τούτων αὐτῶν ἐκλόγησις καὶ τῶν ὁμογενῶν τούτοις, ὅσα τοὺς μεγίστους φόβους παρεσκεύαζε τῇ διανοίᾳ. ὁ ἄπειρος χρόνος ἴσην ἔχει τὴν ἡδονὴν, καὶ ὁ πεπερασμένος. ἐάν τις αὐτῆς τὰ πέρατα καταμετρήσῃ τῷ λογισμῷ, ἡ μὲν σὰρξ ἀπέλαβε τὰ πέρατα τῆς ἡδονῆς ἄπειρα, καὶ ἄπειρος αὐτὴν χρόνος παρεσκεύασεν. ἡ δὲ διάνοια τοῦ τῆς σαρκὸς, τέλους καὶ πέρατος λαβοῦσα τὸν ἐπιλογισμὸν, καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ αἰῶνος φόβους ἐκλύσασα, τὸν παντελῆ βίον παρεσκεύασε, καὶ οὐθὲν ἔτι τοῦ ἀπείρου βίου προσεδεήθημεν. ἀλλ' οὔτε ἔφυγε τὴν ἡδονὴν, οὔθ' ἡνίκα τὴν ἐξαγωγὴν ἐκ τοῦ ζῆν τὰ πράγματα παρεσκεύαζεν, ὡς ἐλλείπουσά τι τοῦ ἀρρίστου βίου κατέστρεφεν. ὁ τὰ πέρατα τοῦ βίου κατειδὼς, οἶδεν ὡς ἀπόριστόν ἐστι τὸ ἀλγοῦν κατ' ἔνδειαν ἐξαιροῦν, καὶ τὸ τὸν ὅλον βίον παντελῆ καθιστᾶν. ὥστε οὐδὲν προσδεῖται πραγμάτων ἀγῶνας κεκτημένων. τὸ ὑφεστηκὸς δὲ τέλος ἐπιλογίζεσθαι, καὶ πᾶσαν τὴν ἐνάργειαν, ἐφ' ἣν τὰ δοξαζόμενα ἀνάγομεν. εἰ δὲ μὴ, πάντα ἀκρισίας καὶ ταραχῆς ἔσαι μεστά. εἰ μάχῃ πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν, οὐχ ἕξεις οὐδ' ἃς ἂν αὐτῶν φῇς διεψεῦσθαι, πρὸς τί ποιούμενος τὴν ἀναγωγὴν κρίνης. εἰ τινα ἐκβαλ-

λῃς ἁπλῶς αἴσθησιν καὶ μὴ διαιρῆς εἰς τὸ δοξαζόμενον καὶ τὸ προσμένον καὶ τὸ παρὸν ἤδη κατὰ τὴν αἴσθησιν καὶ τὰ πάθη, καὶ πᾶσαν φανταστικὴν ἐπιβολὴν τῆς διανοίας, συνταράξεις καὶ τὰς λοιπὰς αἰσθήσεις τῇ ματαίᾳ δόξῃ, ὥστε τὸ κριτήριον ἅπαν ἐκβαλεῖς. εἰ δὲ βεβαιώσεις, καὶ τὸ προσμένον ἅπαν ἐν ταῖς δοξαστικαῖς ἐννοίαις, καὶ τὸ μὴ, τὴν ἐπιμαρτύρησιν οὐκ ἐκλείψεις τὸ διεψευσμένον ὡς τετηρηκὼς, εἰς ἅπασαν ἀμφισβήτησιν, καὶ πᾶσαν κρίσιν τοῦ ὀρθῶς, ἢ μὴ ὀρθῶς. εἰ μὴ παρὰ πάντα καιρὸν ἐπανοίσεις ἕκαστον τῶν πραττομένων ἐπὶ τὸ τέλος τῆς φύσεως, ἀλλὰ προκαταστρέψεις εἴτε φυγὴν, εἴτε δίωξιν ποιούμενος εἰς ἄλλο τι, οὐκ ἔσονταί σοι τοῖς λόγοις αἱ πράξεις ἀκόλουθοι. τῶν ἐπιθυμιῶν ὅσαι μὴ ἐπ᾽ ἀλγοῦν ἐπανάγουσιν, ἐὰν μὴ συμπληρωθῶσιν, οὐκ εἰσὶν ἀναγκαῖαι. ἀλλ᾽ ἐνδιαδόχητον τὴν ὄρεξιν ἔχουσιν, ὅταν δυσπόριστοι, ἢ βλάβης ἀπεργαστοὶ δόξωσιν εἶναι. ὧν ἡ σοφία παρασκευάζεται εἰς τὴν τοῦ ὅλου βίου μακαριότητα, πολὺ μέγιστόν ἐστιν, ἡ τῆς φιλίας κτῆσις. ἡ αὐτὴ γνώμη θαῤῥεῖν τε ἐποίησεν ὑπὲρ τοῦ μηθὲν αἰώνιον εἶναι δεινὸν, μηδὲ πολυχρόνιον. καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς τοῖς ὡρισμένοις ἀσφάλειαν φιλίας, μάλιστα κατεῖναι συντελουμένην. τῶν ἐπιθυμιῶν, αἱ μέν εἰσι φυσικαί, καὶ

οὐκ ἀναγ-

οὐκ ἀναγκαῖαι. αἱ δὲ, οὔτε φυσικαὶ, οὔτε ἀναγκαῖαι, ἀλλὰ παρὰ κενὴν δόξαν γινόμεναι. φυσικὰς καὶ ἀναγκαίας ἡγεῖται ὁ ἐπίκουρος, τὰς ἀλγηδόνας ἀπολυούσας, ὡς ποτὸν ἐπὶ δίψους. φυσικὰς δὲ καὶ οὐκ ἀναγκαίας, τὰς ποικιλλούσας μόνον τὴν ἡδονὴν, μὴ ὑπεξαιρουμένας δὲ τὸ ἄλγημα, ὡς πολυτελῆ σιτεῖα. οὔτε δὲ φυσικὰς, οὔτε ἀναγκαίας, ὡς στεφάνους καὶ ἀνδριάντων ἀναθέσεις. ἐν ἄις τῶν φυσικῶν ἐπιθυμιῶν, μὴ ἐπ' ἀλγοῦν δὲ ἐπαναγουσῶν ἐὰν μὴ συντελεσθῶσιν, ὑπάρχει ἡ σπουδὴ σύντονος, παρὰ κενὴν δόξαν ἅυται γίνονται, καὶ οὐ παρὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν· οὐ διὰ χρεῖαν τινὰ, ἀλλὰ παρὰ τὴν τοῦ ἀνθρώπου κενοδοξίαν. τὸ τῆς φύσεως δίκαιόν ἐστι σύμβολον τοῦ συμφέροντος, εἰς τὸ μὴ βλάπτειν ἀλλήλους μηδὲ βλάπτεσθαι. ὅσα τῶν ζώων μὴ ἠδύναντο συνθήκας ποιεῖσθαι τὰς ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν, ἀλλὰ μηδὲ βλάπτεσθαι, πρὸς ταῦτα οὐθὲν ἐστιν, οὐδὲ δίκαιον, οὐδὲ ἄδικον. ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἐθνῶν ὅσα μὴ ἠδύνατο, ἢ ἐβούλετο τὰς συνθήκας ποιεῖσθαι, τὰς ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν, μηδὲ βλάπτεσθαι. οὐκ ἦν τὶ καθ' ἑαυτὸ δικαιοσύνη. ἀλλ' ἐν ταῖς μετ' ἀλλήλων συστροφαῖς, καθ' ὁπηλίκους δήποτε ἀεὶ τόπους συνθήκη τὶς ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν, ἢ βλάπτεσθαι

πτεσθαι. ἡ ἀδικία, οὐ καθ' ἑαυτὴν κακόν. ἀλλ' ἐν τῷ κατὰ τὴν ὑποψίαν φόβῳ, εἰ μελήσει ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἐφεστηκότας κολαστάς. οὐκ ἔστι τὸν λάθρα τὶ ποιοῦντα ὧν συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους εἰς τὸ μὴ βλάπτειν καὶ βλάπτεσθαι, πιστεύειν ὅτι λήσει, κἂν μυριάκις ἀπὸ τοῦ παρόντος λανθάνῃ. μέχρι γὰρ καταστροφῆς, ἄδηλον εἰ καὶ λήσει. κατὰ μὲν κοινὸν, πᾶσι τὸ δίκαιον τὸ αὐτό. συμφέρον γάρ τι ἦν ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους κοινωνίᾳ. κατὰ δὲ τὸ ἴδιον, χώρας καὶ ὅσων δήποτε αἰτιῶν, οὐ πᾶσι συνέπεται τὸ αὐτὸ δίκαιον εἶναι. τὸ μὲν ἐπιμαρτυρούμενον, ὅτι συμφέρει ἐν ταῖς χρείαις τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας, τῶν νομισθέντων εἶναι, ἐάν τε τὸ αὐτὸ πᾶσι γένηται, ἐάν τε τὸ αὐτὸ πᾶσι μὴ γένηται. ἐὰν δὲ νομοθετῆται τὶ, μὴ ἀποβαίνῃ δὲ κατὰ τὸ συμφέρον τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας, οὐκέτι τοῦτο τὴν τοῦ δικαίου φύσιν ἔχει. κἂν μεταπίπτῃ τὸ κατὰ τὸ δίκαιον συμφέρον, χρόνον δέ τινα εἰς τὴν πρόληψιν ἐναρμόττῃ, οὐδὲν ἧττον ἐκείνων τῶν χρόνων ἦν δίκαιον τοῖς μὴ φωναῖς κεναῖς ἑαυτοὺς συνταράττουσιν, ἀλλὰ πλεῖστα πράγματα βλέπουσιν. ἔνθα μὴ καινῶν γενομένων τῶν περιεστώτων πραγμάτων, οὐκέτι συνέφερε τὰ αὐτὰ δίκαια κείμενα· ἐνταῦθα δὴ τότε μὲν ἦν δίκαια, ὅτε συνέφερεν εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν τῶν πολι-

τευομένων

τελουμένων· ὕστερον δὲ οὐκ ἔστι δίκαια, ὅτε μὴ συνέφερεν. ὁ τὸ θαῤῥοῦν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἄριστα συστησάμενος, οὗτος τὰ μὲν δυνατὰ, ὁμόφυλα κατεσκευάσατο. τὰ δὲ μὴ δυνατὰ, οὐκ ἀλλόφυλα γε, ὅσα μηδὲ τοῦτο δυνατὸς ἦν, ἀνεπίμικτος ἐγένετο, καὶ ἐξηρείσατο ὅσα τοῦ λυσιτελῆ πράττειν. ὅσοι τὴν δύναμιν ἔσχον τοῦ θαῤῥεῖν μάλιστα ἐκ τῶν ὁμορούντων παρασκευάσασθαι, οὗτοι καὶ ἐβίωσαν μετ᾽ ἀλλήλων ἥδιστον, βεβαιότατον πίστωμα ἔχοντες, καὶ πληρεστάτην οἰκειότητα ἀπολαβόντες, οὐκ ὠδύροντο, ὡς ἔλεον τὴν τοῦ τελευτήσαντος προκαταστροφήν.

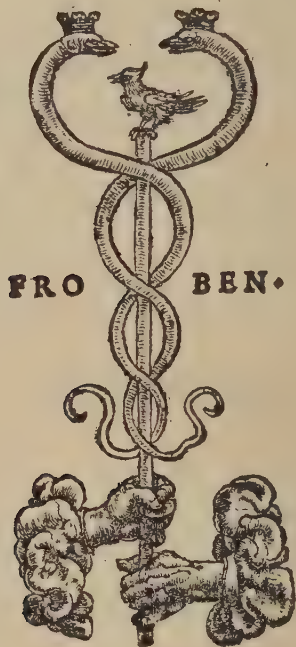
ΤΕΛΟΣ

ΕΝΕΤΥΠΩΘΗ ΕΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑ

παρ' ἱερωνύμῳ τῷ φρωβενίῳ καὶ
νικολάῳ τῷ ἐπισκοπίῳ
ἔτει θεογονίας
͵ᾱ φ̄ λ̄ γ̄.

Index duernionum.

ɪ a b c d e f g h i k l m n o p
q r s t u x y z A B C D E F
G H I K L M N O P Q R S
T V X Y Z aa bb cc dd ee ff
gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq
rr ss tt uu xx yy zz AA BB CC

FRO
BEN.

SATISFACTIO
PECCATVM